

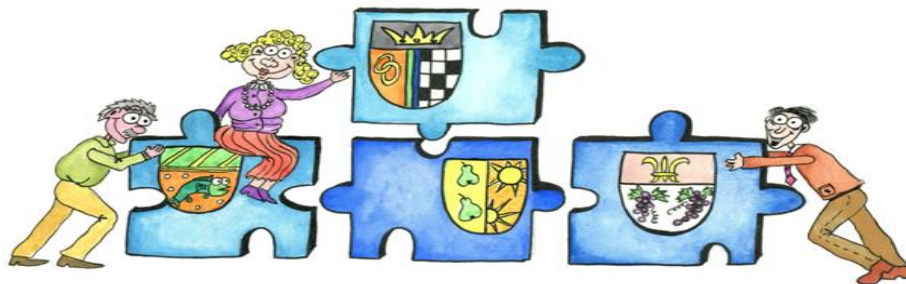
Strategie území správního obvodu ORP CHEB

v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, přeshraniční spolupráce a spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

březen 2015

Chelbsko - lepší než si myslíte

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Vize

Fungující dobrovolné svazky obcí v ORP Cheb vytváří příznivé podmínky pro komunikaci a spolupráci všech obcí v regionu. Obce využívají své polohy v příhraničním regionu k aktivní kooperaci s německými partnery v hospodářské, společenské, politické oblasti a při využívání volného času. Chebsko je turisticky atraktivní oblastí s jedinečnou přírodou a historickým pozadím, což vytváří širokou nabídku volnočasových aktivit. Atraktivitu území zvyšuje město Františkovy Lázně jako významné nadregionální lázeňské centrum. Školy a školská zařízení budují pozitivní vztah dětí a mládeže k regionu, podporují výuku cizích jazyků a zapojují se do přeshraničních projektů. Obce vzájemně kooperují při zajišťování kvalitních sociálních služeb, kterých je dostatečná nabídka. Poskytovatelé reflektují aktuální potřeby obyvatelstva. Ve všech obcích ORP Cheb funguje moderní systém nakládání s odpady. Obce disponují dostatečným počtem sběrných dvorů a kompostáren. Občané i návštěvníci vnímají region jako atraktivní místo pro život s kvalitními a stále se zlepšujícími službami.

1.	Úvod	7
1.1.	Základní informace o strategii.....	7
1.2.	Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	8
1.3.	Kontext vzniku a existence strategie.....	10
1.4.	Uživatelé strategie	10
1.5.	Vybrané relevantní významné strategické dokumenty	11
2.	Profil území správního obvodu a SWOT analýza.....	13
2.1.	Profil území správního obvodu	13
2.1.1.	Identifikace správního obvodu.....	13
2.2.	Stručná charakteristika území správního obvodu.....	15
2.2.1.	Obyvatelstvo a obce.....	15
2.2.2.	Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území.....	31
2.2.3.	Aktéři regionálního rozvoje.....	32
2.3.	Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu	34
2.4.	Přílohy	35
3.	Školství	37
3.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	37
3.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	37
3.1.2.	Popis předškolního a základního vzdělávání správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj.....	39
3.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	64
3.1.4.	SWOT analýza školství SO ORP Cheb	70
3.1.5.	Souhrn výsledků analýz.....	72
3.2.	Návrhová část pro oblast školství	73
3.2.1.	Struktura návrhové části	73
3.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	76
3.2.3.	Popis cílů předškolního a základního vzdělávání	82
3.2.4.	Indikátory	90
3.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	103
3.3.1.	Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie.....	103
3.3.2.	Systém změn strategie	106
3.3.3.	Akční plán.....	106
3.4.	Závěr a postup zpracování	109
3.4.1.	Shrnutí.....	109
3.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	109
3.5.	Přílohy	109
3.5.1.	Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4.....	109
4.	Sociální služby	112
4.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	112
4.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	112

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu a očekávaný vývoj (situační analýza, finanční analýza)	113
4.1.3. Analýza cílových skupin, analýza rizik	141
4.1.4. SWOT analýza oblasti	153
4.1.5. Souhrn výsledků analýz	155
4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb	156
4.2.1. Struktura návrhové části	156
4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	158
4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	163
4.2.4. Indikátory	170
4.3. Pravidla pro řízení strategie	178
4.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie.....	178
4.3.2. Systém změn strategie	180
4.3.3. Akční plán.....	180
4.4. Závěr a postup zpracování	182
4.4.1. Shrnutí.....	182
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie	182
4.5. Přílohy	183
5. Odpadové hospodářství	185
5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	185
5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	185
5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	188
5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	221
5.1.4. SWOT analýza oblasti	229
5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	231
5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství	232
5.2.1. Struktura návrhové části	232
5.2.2. Vize a problémové okruhy	235
5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	241
5.2.4. Indikátory	248
5.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	255
5.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie.....	255
5.3.2. Systém změn strategie	258
5.3.3. Akční plán.....	258
5.4. Závěr a postup zpracování	260
5.4.1. Shrnutí.....	260
5.4.2. Popis postupu tvorby strategie	261

5.5. Přílohy k tématu 3: odpadové hospodářství.....	261
Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012	263
Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně - vybrané druhy	265
Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO) za období 2008-2012	268
Příloha č. 5 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012.....	273
Příloha č. 6 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně - vybrané druhy	275
Příloha č. 7 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012	278
Příloha č. 8 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012.....	280
Příloha č. 9 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012	282
Příloha č. 10 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012	284
Příloha č. 11 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012	286
6. Volitelné téma: Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb.....	288
6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	288
6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	288
6.1.2. Popis přeshraniční spolupráce	290
6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	327
6.1.4. SWOT analýza přeshraniční spolupráce	337
6.1.5. Souhrn výsledků analýz.....	338
6.2. Návrhová část pro oblast Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb .	339
6.2.1. Struktura návrhové části	340
6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	342
6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	347
6.2.4. Indikátory	353
6.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	358
6.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie.....	358
6.3.2. Systém změn strategie	361
6.3.3. Akční plán.....	361
6.4. Závěr a postup zpracování	363
6.4.1. Shrnutí.....	363
6.4.2. Popis postupu tvorby strategie	364
6.5. Přílohy	364

7.	Téma aglomerace: Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb.....	366
7.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	366
7.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	366
7.1.2.	Popis současné situace v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb.....	367
7.1.3.	SWOT analýza spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb.....	453
7.2.	Návrhová část pro oblast tématu aglomerace: Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb.....	454
7.2.1.	Struktura návrhové části	455
7.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	457
7.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech	461
7.2.4.	Indikátory	466
7.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	475
7.3.1.	Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie.....	475
7.3.2.	Systém změn strategie	477
7.3.3.	Akční plán.....	478
7.4.	Závěr a postup zpracování	480
7.4.1.	Shrnutí.....	480
7.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	480
7.5.	Přílohy	481
8.	Závěr, kontakty.....	483
9.	Přílohy	484

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka č. 1 Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Cheb v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb, cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP Cheb) tematického charakteru pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství, přeshraniční spolupráce a spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb.
Řešené území	Správní obvod ORP CHEB
	Počet obyvatel správního obvodu: 50 396
	Počet obcí ve správním obvodu: 21
	Rozloha správního obvodu: 496, 86 km ²
Názvy obcí správního obvodu	Města: Cheb, Františkovy Lázně, Skalná, Plesná, Luby
	Obce: Odrava, Okrouhlá, Lipová, Dolní Žandov, Milíkov, Milhostov, Třebeň, Nebanice, Tuřany, Pomezí nad Ohří, Velký Luh, Nový Kostel, Libá, Poustka, Křižovatka, Vojtanov
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Město Cheb
Koordinátor tvorby strategie	Ing. Jana Krejsová
Rok zpracování strategie	2014 – 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů ORP Cheb
Forma a datum projednání/ schválení	Projednání na shromáždění starostů dne Schváleno na shromáždění starostů dne
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace..., První schválená aktualizace ze dne
Související legislativa	Zákon č. 561/2004Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání; Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů; Metodický výklad Krajského úřadu Karlovarského kraje zákona o obcích; Zákon č. 174/2012 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, Obecně závazná vyhláška města Cheb č. 1/2013 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Zákon č.108/2006 Sb. o sociálních službách, Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon č. 119/2006 Sb. kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách.
Doba realizace strategie	2014-2024
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Cheb

Kontext vzniku strategie	Projekt na území SO ORP Cheb realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Cheb a se zapojenými obcemi v rámci SO.
Realizační tým	Strategie byla zpracována realizačním týmem: Ing. Krejsová Jana, Mgr. Sudimacová Pavla, Mgr. Mašková Markéta, RNDr. Boček Jaroslav, Horná Eva, Ing. Tluchoř Jan, Ph.D.
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie v pěti oblastech (3 povinné, 1 volitelná a 1 aglomerace)
	1. předškolní výchova a základní školství
	2. sociální služby
	3. odpadové hospodářství
	4. strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb
5. aglomerace: Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb	

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 21 obcí, z toho 5 má statut města. Do tvorby strategie se aktivně zapojili představitelé všech obcí správního obvodu ORP Cheb. Údaje o počtu obyvatel jsou evidovány k 1. 1. 2014.

Tabulka č. 2 Obce správního obvodu

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Cheb Počet obyvatel: 32 617 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Milhostov Počet obyvatel: 339 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Františkovy Lázně Počet obyvatel: 5 547 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Milíkov Počet obyvatel: 281 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Skalná Počet obyvatel: 1 888 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Nebanice Počet obyvatel: 353 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Plesná Počet obyvatel: 1994 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Pomezí nad Ohří Počet obyvatel: 200 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Luby Počet obyvatel: 2 186 Zapojení do tvorby strategie: ano	obec nemá znak	Název obce: Velký Luh Počet obyvatel: 155 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Křižovatka Počet obyvatel: 271 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Odrava Počet obyvatel: 242 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Dolní Žandov Počet obyvatel: 1 231 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Třebeň Počet obyvatel: 412 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Lipová Počet obyvatel: 703 Zapojení do tvorby strategie: ano	obec nemá znak	Název obce: Tuřany Počet obyvatel: 136 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Libá Počet obyvatel: 723 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Poustka Počet obyvatel: 156 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Okrouhlá Počet obyvatel: 247 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Vojtanov Počet obyvatel: 213 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Nový Kostel Počet obyvatel: 502 Zapojení do tvorby strategie: ano		

Zdroj: vlastní zpracování

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností" (dále jen MOS). Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Projekt na území SO ORP Cheb realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Cheb a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a město Cheb je gestorem tvorby strategie. Strategie byla zpracována realizačním týmem projektu MOS. Koordinátor Ing. Jana Krejsová, pracovník pro analýzy a strategie Mgr. Pavla Sudimacová, experti na aglomeraci RNDr. Jaroslav Boček a Eva Horná, asistentka Mgr. Markéta Mašková a tematický expert Ing. Jan Tluchoř PhD. Na vzniku strategie se dále podíleli motivující starostové, starosta města Cheb RNDr. Pavel Vanoušek a starostka obce Dolní Žandov Ing. Eliška Stránská. Účelem strategie je vymezit a definovat ve čtyřech oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto pěti oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.4. Uživatelé strategie

Strategie je určena všem obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit také stát a jeho organizace.

1.5. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Všechny uvedené dokumenty mají vztah k území SO ORP Cheb.

Tabulka č. 3 Relevantní významné strategické dokumenty

Stát		
1	<i>Operační program životního prostředí 2014 - 2020</i>	MŽP ČR
2	<i>Strategie sociálního začleňování 2014 - 2020</i>	MPSV ČR
3	<i>Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014-2020</i>	MMR ČR
4	<i>Souhrnný návrh zaměření budoucí kohezní politiky EU po roce 2013 v podmínkách České republiky, obsahující i návrh rozvojových priorit pro čerpání fondů EU po roce 2013</i>	MMR ČR
5	<i>Vzdělávání jako významný faktor konkurenceschopnosti - vliv zřizovatele na rozvoj školy</i>	MŠMT ČR
6	<i>Metodický návod pro obecní samosprávy, dobrovolné svazky obcí a ředitele jimi zřizovaných škol a školských zařízení</i>	MŠMT ČR
7	<i>Dohoda o partnerství pro programové období 2014 - 2020</i>	MMR ČR
Kraj		
1	<i>Program rozvoje Karlovarského kraje 2014 - 2020</i>	Karlovarský krajský úřad, www.kr-karlovarsky.cz
2	<i>Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Karlovarského kraje 2012</i>	Karlovarský krajský úřad
3	<i>Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014-2017</i>	Karlovarský krajský úřad
4	<i>Programové prohlášení Rady Karlovarského kraj na období 2012 - 2016</i>	Karlovarský krajský úřad
5	<i>Analýza socioekonomického rozvoje Karlovarského kraje se specifikací potřeb po roce 2013 z hlediska kohezní politiky</i>	Karlovarský krajský úřad
6	<i>Analýza priorit mikroregionů a rozvojových center Karlovarského kraje</i>	ORR KÚ Karlovarského kraje
7	<i>Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Karlovarském kraji na školní rok 2011/2012</i>	Karlovarský krajský úřad
8	<i>Rozpočet Karlovarského kraje na rok 2014</i>	Karlovarský krajský úřad

9	<i>Studie proveditelnosti Integrovaný systém nakládání s odpady v Karlovarském kraji (zpracovala MOTT MACDONALD, Praha, s.r.o. v únoru 2009)</i>	Karlovarský krajský úřad
10	<i>Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Karlovarského kraje v roce 2011</i>	Karlovarský krajský úřad
11	<i>Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013</i>	Karlovarský krajský úřad
12	<i>Plán odpadového hospodářství Karlovarského kraje</i>	Obecně závazná vyhláška ze dne 16. 9. 2014 č.3/2004
Mikroregiony, města a obce		
1	Komunitní plán rozvoje sociálních služeb a navazujících služeb města Cheb	Město Cheb, dostupné www.cheb.cz
2	Místní rozvojová strategie územní působnosti místní akční skupiny	Národní síť místních akčních skupiny
3	Strategie rozvoje Svazku obcí Kamenné vrchy	Svazek obcí Kamenné vrchy, dostupné: http://www.kamennevrchy.cz/
4	Plán rozvoje kvality poskytovaných sociálních služeb pro domov pro osoby se zdravotním postižením na období 2009-2017	Správa sociálních a zdravotních služeb města Cheb, dostupné www.sszs.cz
5	Strategický plán lokálního partnerství Cheb pro období 2013-2015	Agentura pro sociální začleňování, dostupné: http://www.socialni-zaclenovani.cz/
6	Aktualizace strategického plánu rozvoje města Chebu	Město Cheb, dostupné www.cheb.cz
7	Rozpočet města Cheb na rok 2014, 2013, 2012	Město Cheb, dostupné www.cheb.cz
8	Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje	Krajský úřad karlovarského kraje
9	Manuál služeb obecného hospodářského významu	MMR ČR
10	Urbanistická studie vedlejší rozvojové osy Karlovarského kraje (oblast kolem silnice I/21), v roce 2006 zpracovala firma M-projekt Cheb	Město Cheb
11	Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Cheb	Město Cheb

Zdroj: vlastní zpracování

2. Profil území správního obvodu a SWOT analýza

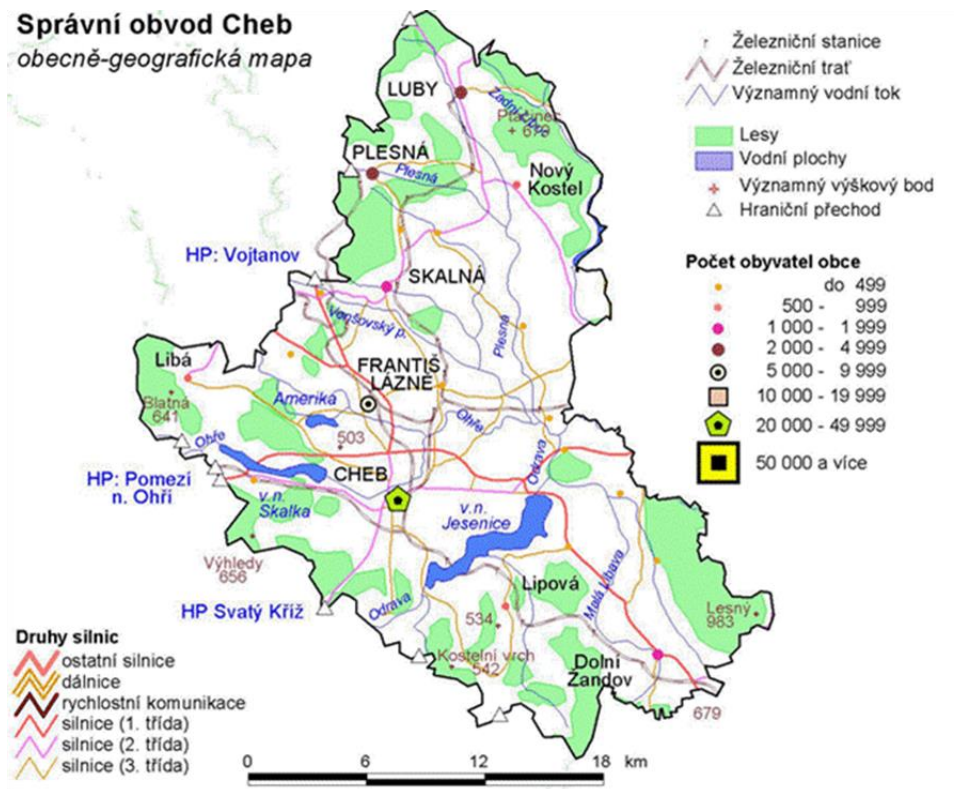
Údaje v následující části textu jsou čerpány z databáze Českého statistického úřadu, Karlovarského krajského úřadu a Regionálního informačního servisu (RIS), který spravuje Centrum pro regionální rozvoj ČR, který je zaměřen na hospodářské, sociální a životní prostředí, administrativní členění, veřejnou správu i samosprávu, dotace apod.

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

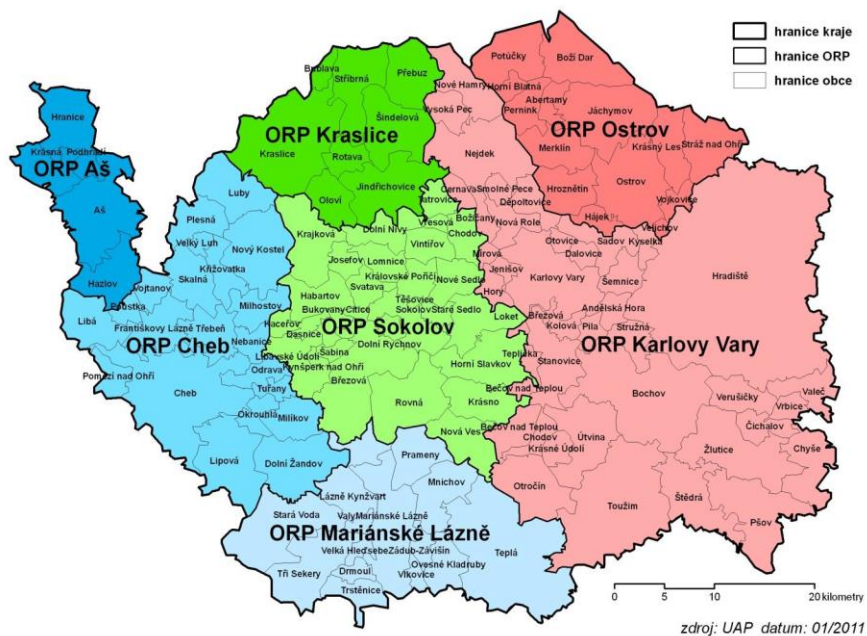
Správní obvod Cheb je druhým největším obvodem v Karlovarském kraji s rozlohou 496,86 km². Ke dni 1. 1. 2013 je počtem obyvatel 50 396 až na 3. místě (za Karlovými Vary a Sokolovem). Hustotou osídlení 106 obyvatel na km² se řadí na 3. místo v kraji (za Sokolovem a Aší). Ve správním obvodu Cheb je zahrnuto **21 obcí**, kterými jsou: **Dolní Žandov, Františkovy Lázně, Cheb, Křižovatka, Libá, Lipová, Luby, Milhostov, Milíkov, Nebanice, Nový Kostel, Odrava, Okrouhlá, Plesná, Pomezí nad Ohří, Poustka, Skalná, Třebeň, Tuřany, Velký Luh a Vojtanov**. Na území chebského obvodu je jeden pověřený obecní úřad – město Cheb, které je pověřeno výkonem některých pravomocí po ukončení činnosti okresního úřadu. Území správního obvodu Cheb je hraniční oblastí s Německem a nacházejí se zde hraniční silniční přechody Pomezí nad Ohří – Schirnding, Svatý Kříž – Waldsassen a Vojtanov – Schönberg. Dále pak železniční přechody Vojtanov – Bad Brambach a Cheb – Schirnding. Krajina ORP Cheb je velmi rozmanitá. Většinou svého území leží v třetíhoří Chebské pánvi s průměrnou nadmořskou výškou 450 m. n. m., která je obklopena pahorkatinami a pohořími. Ze západu sem zasahuje pohoří Smrčiny, směrem od jihu a jihovýchodu pak Český les (přírodní park) a Slavkovský les (CHKO), od severozápadu Kamenné Vrchy, od severovýchodu Leopoldovy Hamry, které jsou zachovalými zalesněnými plochami. Zvláštností území, která mj. zapříčinila vznik a rozvoj Františkových Lázní (jeden ze tří vrcholů tzv. "lázeňského trojúhelníku", který dále tvoří Mariánské Lázně a Karlovy Vary), je výskyt minerálních pramenů s vysokým obsahem solí a oxidu uhličitého. Vlivem lázeňství se ORP Cheb stalo vyhledávanou cílovou destinací pro tuzemské i zahraniční návštěvníky. Lázeňský cestovní ruch představuje výrazný zdroj příjmů. Lázeňské pobyty regenerační a relaxační pobyty, zdravotní turistika, wellness, fitness programy patří v současnosti mezi dynamicky se rozvíjející produkty cestovního ruchu. Významná je snaha o udržení lázeňské tradice. Také v katastru obce Dolní Žandov je několik prameništů minerálních vod. Díky bohaté historii se na území nachází celá řada historických památek a kulturních zařízení. Historicky zajímavé jsou nejen města a větší obce, ale i obce menší. Nacházejí se zde dvě městské památkové rezervace, dvě vesnické památkové rezervace a dvě vesnické památkové zóny.

Obrázek č. 1 Administrativní členění správního obvodu

Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Cheb

Obrázek č. 2 Karlovarský kraj – SO ORP

Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

2.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

2.2.1. Obyvatelstvo a obce

V kapitole je popsána charakteristika území a velikost jednotlivých obcí. Zajímavým údajem je vývoj hustoty zalidnění v rámci ORP Cheb. Cílem této kapitoly je zhodnotit současný stav a demografický vývoj obyvatelstva na území ORP Cheb. Populační vývoj a zejména pak vývoj v jednotlivých věkových kategoriích přímo ovlivňuje poptávku po školských, zdravotnických a dalších sociálních službách, které jsou významnými faktory či přímo podmínkami kvality života obyvatelstva. Důležitá jsou data o vývoji migrace a především o kolísání celkového počtu obyvatel na území ORP Cheb.

Tabulka č. 4 Charakteristika území ORP

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	21	21	21	21	21	21	21	21
Počet částí obcí	106	106	105	105	105	105	105	105
Počet katastrálních území	126	126	126	126	126	126	126	126
Počet obcí se statutem města	5	5	5	5	5	5	5	5
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	49684,92	49687,86	49687,89	49687,33	49686,26	49688,40	49687,87	49686,7
zemědělská půda	28562,10	28499,25	28485,26	28456,22	28336,02	28297,52	28419,60	28404,45
lesní pozemky	13460,97	13461,08	13460,64	13459,61	13479,2	13479,99	13477,41	13475,667
zastavěné plochy	533,74	535,9501	535,49	531,96	534,43	544,78	544,01	545,3335
Hustota zalidnění (osoby/km²)	103	104,1	106,1	106,5	106,2	106,2	102,6	102,1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 5 Demografický vývoj obyvatel v území ORP

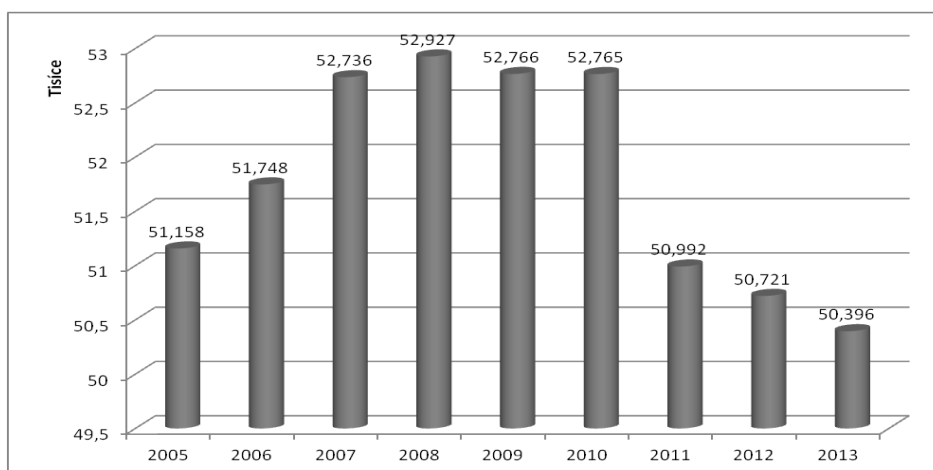
Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel celkem		51158	51748	52736	52927	52766	52765	50992	50721	50396
v tom:	muži	25159	25540	26051	26126	26049	25993	25123	24983	24810
	ženy	25999	26208	26685	26801	26717	26772	25869	25738	25586
Věkové skupiny										
v tom ve věku:	0 - 14	8108	8026	8068	8064	8097	8154	7904	7897	
	15 - 64	37006	37521	38260	38278	37926	37680	35784	35099	
	65 +	6044	6201	6408	6585	6743	6931	7304	7725	
Průměrný věk (celkem)			38,6324	38,7577	38,97	39,25	39,5	40,19	40,58	40,23
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		74,54	77,26	79,42	81,66	79,94	85	92,41	97,82	
Muži										
v tom ve věku:	0 - 14	4126	4103	4096	4126	4143	4174	4050	4076	
	15 - 64	18658	18980	19392	19367	19192	19020	18077	17740	
	65 +	2375	2457	2563	2633	2714	2799	2996	3167	
Průměrný věk			37,3312	37,4726	37,62	37,9	38,2	38,89	39,21	39,89
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		57,56	55,5	62,57	63,81	65,5	67,05	73,97	77,7	

Ženy										
v tom ve věku:	0 - 14	3982	3923	3972	3938	3954	3980	3854	3821	
	15 - 64	18348	18541	18868	18911	18734	18660	17707	17359	
	65 +	3669	3744	3845	3952	4029	4132	4308	4558	
Průměrný věk			39,9004	40,0122	40,28	40,56	40,9	41,46	41,9	40,58
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		94,51	95,44	96,8	100,4	101,9	104,8	111,8	119,2	

Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
celková	5,1	11,4	19	3,6	-3	0	-3,4	-5,3	
přirozená	2	2,5	3,9	2,6	2,6	1,9	1,3	0,4	
stěhováním (mechanická)	3,8	8,9	15,1	1	-5,7	-1,9	-4,7	-5,7	

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 1 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2013

Zdroj: vlastní zpracování

A. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

V následujících tabulkách je popsán stav občanské vybavenosti v oblasti školství na území ORP Cheb a zastoupení jednotlivých typů škol a školských zařízení v oblasti. Analýze předškolní výchovy a základního školství se podobně věnuje kapitola č. 3.

Tabulka č. 6 Stručná charakteristika školství v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	6	28,57	
Počet obcí - sloučené organizace (MŠ+ZŠ, ZŠ+SŠ)	6	28,57	
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	1	4,76	
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	11	28,57	
Počet středních škol:	4	4,76	Gymnázium Cheb, Svobodná chebská škola Cheb, ISŠ Cheb, SZŠ a VOŠ Cheb
-obory gymnázií	2	4,76	
-obory středních odborných škol	24	4,76	

a praktických škol			
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	18	4,76	
Počet základních uměleckých škol	3	14,29	ZUŠ Cheb, ZUŠ Františkovy Lázně, ZUŠ Luby u Chebu
Počet konzervatoří	0	0	
Počet jazykových škol	1	4,76	Soukromá jazyková škola Winfield, s.r.o. Cheb, English academy Cheb
Počet vyšších odborných škol	1	4,76	VOŠ při SZŠ Cheb
Počet vysokých škol	Západočeská univerzita v Plzni (Fakulta ekonomická - pobočka Cheb), Česká zemědělská univerzita v Praze (Fakulta provozně ekonomická - pobočka Cheb)		

Zdroj: ČSÚ

V tabulce č. 7 je popsána vybavenost obcí pro kulturní život a sportovní aktivity SO ORP. Ve většině obcí SO ORP Cheb je kulturní život organizován z velké části školami, kulturními domy, domy dětí a mládeže i různými spolky. Tyto akce jsou realizovány na standardní místní úrovni. Většina volnočasových aktivit je soustředěna na území města Chebu a Františkových Lázní.

Tabulka č. 7 Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení
Veřejná knihovna vč. poboček	19	71,42
Stálá kina	2	9,52
Divadlo	2	9,52
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	9	28,57
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	3	9,52
Kulturní zařízení ostatní	19	100
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	7	23,81
Koupaliště a bazény	6	14,29
-z toho kryté	2	9,52
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	49	100
Tělocvičny (vč. školních)	36	61,9
Stadiony otevřené	8	19,05
Stadiony kryté	1	4,76
Zimní stadiony kryté i otevřené	2	9,52
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	7	33,33

Zdroj: ČSÚ

Popis občanské vybavenosti obcí k zajištění veřejného i soukromého zdravotnictví.

Tabulka č.8 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má zařízení
Sdružená ambulantní zařízení	1	9,52
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	0	0
Ambulantní zařízení	152	
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	1	9,52
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	23	33,33
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	10	19,05
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	25	19,05
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	9	14,29
Zařízení lékárenské péče	17	19,05
Nemocnice	1	4,76
Odborné léčebné ústavy	0	0
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	4,76
Ostatní lůžková zařízení	0	0

Zdroj: ČSÚ

Na území SO ORP Cheb z hlediska spádovosti zdravotnických služeb zastává významné postavení město Cheb, kde je situována většina zdravotnických zařízení. Kromě ordinací praktických lékařů, specialistů, zařízení lékárenské péče a ostatních samostatných zařízení je zde nemocnice, léčebna dlouhodobě nemocných, dvě detašovaná pracoviště střediska záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci a také transfuzní stanice.

B. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Popis ekonomické situace obyvatel ORP podle druhů aktivity. Tabulka popisuje ekonomicky aktivní a neaktivní obyvatele a osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou.

Tabulka č. 9 Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		23179	12232	10947	
v tom:	zaměstnaní	20298	10687	9611	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	15301	7643	7658
		zaměstnavatelé	743	518	225
		pracující na vlastní účet	2590	1761	829
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	1096	490	606
		ženy na mateřské dovolené	448		448
nezaměstnaní		2881	1545	1336	
Ekonomicky neaktivní celkem		21715	9268	12447	
z toho	nepracující důchodci	10099	3853	6246	
	žáci, studenti, učni	6569	3284	3285	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		4849	2780	2069	

Tabulka č. 10 přehledně poukazuje na četnost dojíždění do škol a zaměstnání v rámci ORP Cheb. Do zaměstnání a do škol dojíždí celkem 10 106 obyvatel ORP, z toho celkem 7 495 do zaměstnání a 2 611 do škol.

Tabulka č. 10 Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			10 106
v tom	Vyjíždějící do zaměstnání		7 495
	v tom	v rámci obce	3 565
		do jiné obce okresu	2 507
		do jiného okresu kraje	428
		do jiného kraje	493
		Do zahraničí	502
	Vyjíždějící do škol		2 611
	v tom	V rámci obce	1 211
		Mimo obec	836

Zdroj: ČSÚ

Významnými údaji jsou data o jednotlivých typech domácností.

Tabulka č. 11 Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			21 060	
v tom:	tvořené 1 rodinou		11 983	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	5 327
			se závislými dětmi	3 396
		neúplné	bez závislých dětí	3 260
			se závislými dětmi	
	tvořené 2 a více rodinami		306	
	domácnosti jednotlivců		7 234	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		1 537	

Zdroj: ČSÚ

Další tabulka popisuje trh práce. Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých srovnáních.

Tabulka č. 12 Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	2633	3089	2891	2547	2183	2354	3331	3475	2715
z toho (%): občané se zdravotním postižením	11,5	9,5	10,3	11,2	12,3	11	9,3	9,2	9,5
z toho (%): absolventi	6,2	6,8	4,3	4,9	3,7	4,3	3,5	4,1	3,6
z toho (%): osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	30,8	32,2	29,2	29,9	27,8	23,2	23,8	32,6	34,4
Volná pracovní místa	190	194	175	361	545	272	159	118	196
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	13,9	15,9	16,5	7,1	4	8,7	20,9	29,4	13,9
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	9,77	11,46	10,33	9,08	7,88	8,54	12,28	12,63	9,97

Zdroj: ČSÚ

V rámci SO ORP Cheb mají nejvyšší zaměstnanost obce Pomezí nad Ohří a Křižovatka, naopak nejnižší zaměstnanost je v obcích Milíkov a Poustka. Jednotlivé obce SO ORP Cheb kopírují trend Karlovarského kraje. Vysoké hodnoty nárůstu počtu uchazečů na 1 pracovní místo byly zaznamenány v obcích Libá, Lipová a Plesná.

Tabulka č. 13 Charakteristika trhu práce v území ORP

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ekonomických subjektů)	14258	14574	14858	15076	15260	15748	15678	15969
fyzické osoby celkem	11160	11091	11102	11205	11002	11190	11088	11281
z toho zemědělství podnikatelé	211	213	237	238	244	250	119	124
vyjádření v %	1,89	1,92	2,13	2,12	2,21	2,23	1,07	1,09
právnícké osoby celkem	3098	3483	3756	3873	4258	4558	4590	4688
z toho obchodní společnosti	768	817	857	906	949	996	1038	1087
vyjádření v %	24,79	23,46	22,81	23,39	22,29	21,85	22,61	23,19
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (%)								
zemědělství, lesnictví a rybářství	3,2	3,1	3,5	3,4	3,5	3,5	2,9	3
průmysl celkem	12,1	11,6	11,3	11,1	10,6	10,6	10,9	11
stavebnictví	10,2	10,1	10	9,9	9,5	9,7	10,1	10,1
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	43,6	43,9	44,5	45,2	46,4	45,1	42,1	40,6

Zdroj: ČSÚ

C. Doprava

Dopravní infrastruktura

Pro rozvoj stávající dopravní infrastruktury je základním výchozím dokumentem návrh ZÚR KK, který zpřesňuje vymezení ploch a koridorů (par. 32 odst. 1 písm. d) stavebního zákona) vymezených v politice územního rozvoje a vymezení ploch a koridorů nadmístního významu, ovlivňujících území více obcí, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability a územních rezerv.

Silniční doprava

Na území Karlovarského kraje se nenachází dálnice, pouze rychlostní komunikace a silnice I. třídy ve čtyřpruhovém provedení. S hlavním městem Prahou ve vzdálenosti 130 km spojuje Karlovarský kraj silnice R6 (E48). Nejvýznamnější přeshraniční dopravní spojení představují v ose Cheb – Marktredwitz - A93 silnice R6 (E48) a I. tranzitní železniční koridor. Dopravní obsluhuje území, zajišťované silničními vozidly, jinými vozidly splňujícími technické podmínky provozu na pozemních komunikacích, cyklisty a chodci, slouží dále sítí pozemních komunikací, které ve smyslu legislativní úpravy dělí na dálnice a silnice I. třídy, které jsou v majetku ČR, silnice II. a III. třídy, které jsou v majetku krajů, místní komunikace I., II., III., IV. třídy, které jsou v majetku jednotlivých obcí a účelové komunikace, které jsou majetkem PO nebo FO. Nejdůležitějším silničním spojením s Prahou je rychlostní silnice R/6 Cheb - Karlovy Vary – Praha. Další důležitá je trasa přes Plzeň dálnici D5 a přes sjezd na silnici I/21, která spojuje rychlostní silnici R6 a dálnici D5. ZÚR KK počítá s prodloužením stávající komunikace R6 (Praha - Karlovy Vary - Cheb - Německo) jako čtyřproudové rychlostní silnice s vazbou na německou stranu.

Železniční doprava

Město Cheb je velice důležitý mezinárodní železniční uzel, důležitým hraničním přechodem mezi Českou republikou a Německem. Je součástí III. tranzitního železničního koridoru, což je název pro hlavní dálkový železniční tah mezi Mosty u Jablunkova a Chebem. Hlavní železniční spojení s Prahou je Cheb - Planá - Stříbro - Plzeň - Beroun - Praha. III. železniční koridor představuje kromě významného vnitrostátního spojení také tranzitní spojení Žiliny s Norimberkem. Celková délka koridorové tratě je 665 km. Od roku 2012 nasadily České dráhy nerychlejší vlaky Pendolino na trať mezi Prahou a Františkovými Lázněmi.

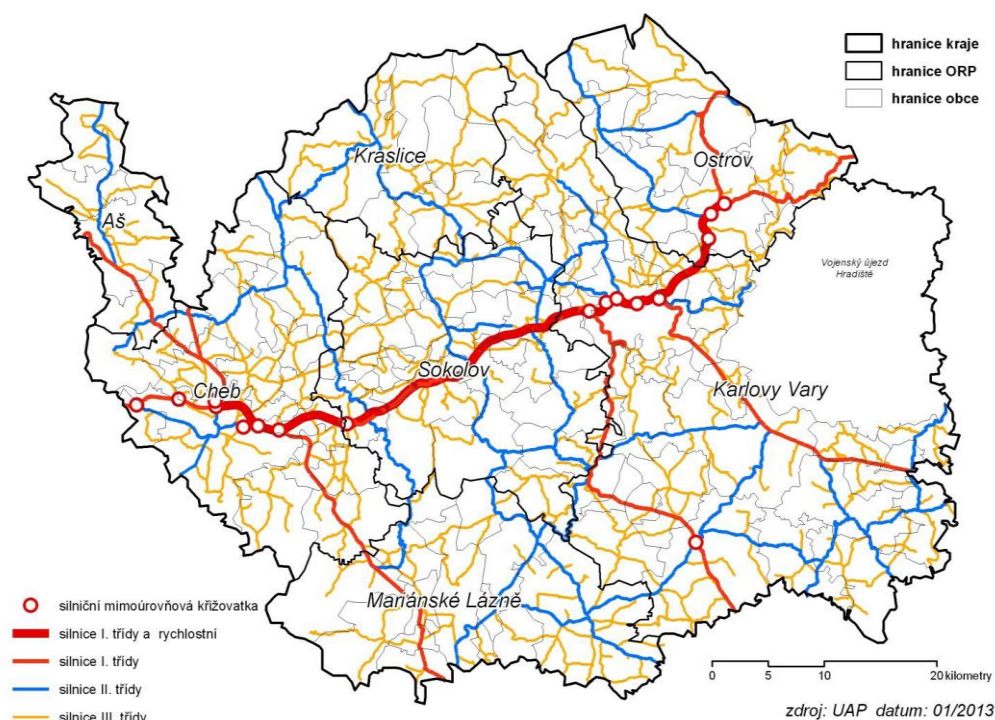
Letecká doprava

Na území SO ORP Cheb se nachází jedno vnitrostátní letiště, ale slouží jen ke sportovnímu létání (bývalé vojenské letiště). Posledních několik let se zde koná "Letecký den" s přehlídkou letecké a hasičské techniky.

Cykloturistika a turistika

V krajině jsou vhodné terény na oblíbenou cykloturistiku i turistiku. Spojení se sousední Spolkovou republikou Německo neumožňují pouze hraniční přechody, ale rovněž přeshraniční turistické stezky. Jde o Mýtinu (Lipová) - Neualbenreuth, Dubina (Libá) - Hammersmühlem Starý Hrozňatov (Cheb) - Hatzenreuth, Horní Hraničná (Pomezí nad Ohří) - Pechtnersreuth, Plesná - Brambach, Luby - Wernitzgruen.

Obrázek č. 3 Silniční síť Karlovarského kraje

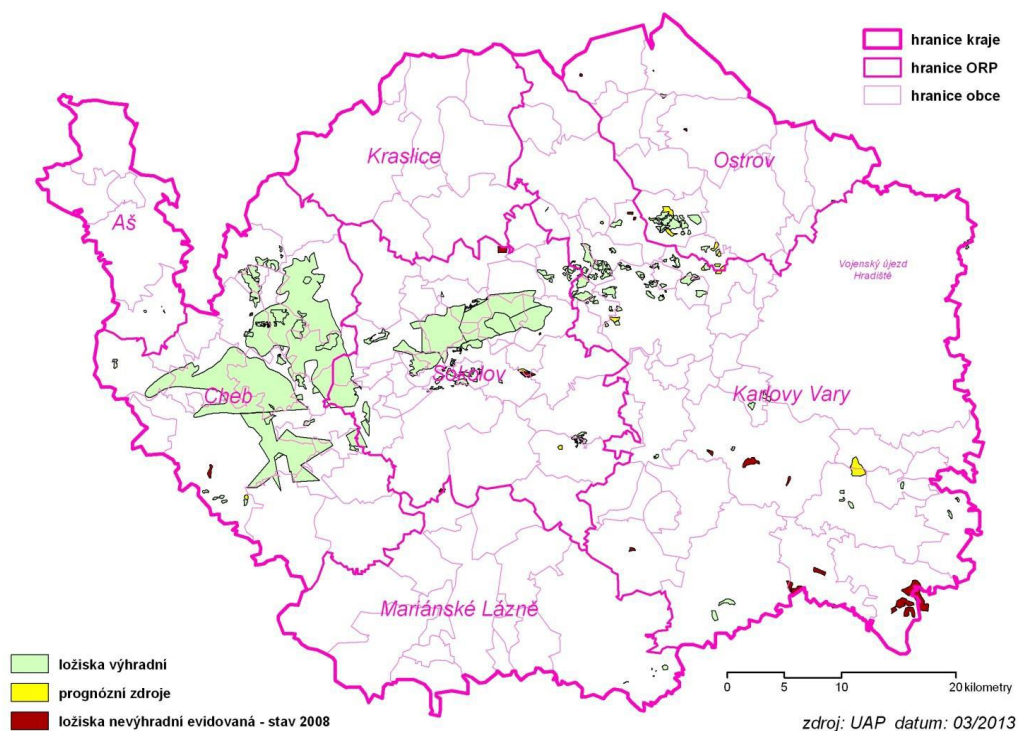
Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

D. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Těžba nerostných surovin

Geologicky lze území ORP Cheb rozdělit na dvě základní oblasti- chebskou pánev a krušnohorskou oblast. V prostoru Chebské pánve se vyvíjela především zemědělská výroba (Chebsko je obilnářskou oblastí). Plocha zemědělské půdy přesahuje 57%. V okolí pánve probíhala těžba rud a dosud probíhá těžba kamene. Uvnitř pánve se těží - sedimenty (jíly, písky) a těžilo se hnědé uhlí. V současné době se bohužel nedaří keramickému průmyslu, takže nelze předpokládat nárůst těžby ani otevírání nových ložisek. To se týká ložisek jílu, kaolinu, a sklářských písků. Potenciál a v současné době také stabilitu představuje čedič. Současný nesnižující se odbyt suroviny těžené jak ve Slapanech, tak v Libé je dokladem toho, že surovina je natolik výjimečná, že náklady na těžbu plus úpravu nepřekračují výnosy z prodeje suroviny. Ačkoliv rašelina není horním zákonem považována za nerost, zmiňujeme ji jako surovinu s potenciálem souvisejícím s balneoprovozy .

Obrázek č. 4 Ložiska nerostných surovin

Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

Průmysl na území ORP Cheb

Na území ORP Cheb je stabilní struktura ekonomicky silných subjektů. Jde o tradiční zaměstnavatelé a zároveň o nové subjekty, které se nachází především na průmyslové zóně Cheb.

Mezi největší zaměstnavatele na území SO ORP Cheb se řadí: Playmobil CZ, spol. s.r.o., WECH Cheb, spol. s.r.o., NELAN spol. s.r.o., JSP International s.r.o., Lagarde Spedition spol. s.r.o., ELROZ a.s. Plesná, ESTO Cheb s.r.o., HB print s.r.o. Cheb, HF- Czechforge s.r.o., HS LINE spol. s.r.o., CHETES spol. s.r.o., CHEVAK spol. s.r.o., ALGON a.s. Cheb, ŠU-STR spol. s.r.o. Cheb, TEREJA Cheb spol. s.r.o., APT Products spol. s.r.o., BONNEL technologie spol. s.r.o., LB MINERALS, s.r.o., LUKAS CZ spol. s.r.o., de Wolf s.r.o., Tritia spol. s.r.o., KERAPO SALVAP s.r.o., PREFA- BETON Cheb, spol. s.r.o., TEREJA Cheb s.r.o. Městský úřad Cheb zahájil druhou etapu rozšiřování průmyslového parku. Jsou vybráni další investoři, kteří budou mít k dispozici více než 30 hektarů zasíťovaných pozemků. Cílem je vytvořit více jak 500 pracovních míst pro obyvatele celého Chebska, a to do konce roku 2014. Již nyní pracuje v průmyslovém parku v 9 provozech přes 1 200 zaměstnanců. V obcích v rámci SO ORP Cheb existuje řada podnikatelských aktivit, řada tradičních provozů, které zajišťují zaměstnanost především místního obyvatelstva.

Tabulka č. 14 Odvětví ekonomické činnosti

Odvětví ekonomické činnosti	Počet podnikatelů celkem
Celkem	3471
Zemědělství, lesnictví, rybářství	104
Těžba a dobývání	1
Zpracovatelský průmysl	294
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	20
Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	7
Stavebnictví	447
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	703
Doprava a skladování	96
Ubytování, stravování a pohostinství	241
Informační a komunikační činnosti	49
Peněžnictví a pojišťovnictví	117
Činnosti v oblasti nemovitostí	58
Profesní, vědecké a technické činnosti	174
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	9
Vzdělávání	20
Zdravotní a sociální péče	118
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	52
Jiné činnosti	259
Nezjištěno	702

Zdroj: ČSÚ, 2013

Obyvatelé žijící na území ORP jsou ve značné míře nuceni za prací dojíždět do větších měst . Část obyvatel využívá možnosti pracovních příležitostí v sousedním Německu. V obcích hrají významnou roli především drobní podnikatelé, nebo místní zaměstnavatelé, jako například: Strunal CZ, a.s., ELROZ a.s., NELAN spol. s.r.o., AGRONA a.s., MAVEX , Zahradnictví Hrdlička s.r.o., QUADRILLE, spol. s.r.o., LB MINERALS, s.r.o., Kemat spol. s r. o. , TUP Bohemia s.r.o. , LUKAS CZ spol. s r.o. , Jan Hoffmann – Truhlářství a další

Komerční služby a maloobchodní sféra

V rámci ORP je velmi důležitý rozvoj místní infrastruktury, tak aby místní obyvatelé měli dostupné veřejné služby - ZŠ, MŠ, knihovny, sportoviště, kulturní zařízení atd. a zároveň je nutná komerční vybavenost. V nejmenších obcích jsou služby zastoupeny minimálně, ve větších městech jsou dostačující. V jádrových městech je nabídka relativně pestrá.

Pro rozvoj turismu je však široké spektrum služeb základní podmínkou. Obce nemají dostatek prostředků k podpoře podnikatelských aktivit, chybí infocentra, kvalitní ubytování i restaurační služby, vážne propagace.

Tabulka č. 15 Míra podnikatelské aktivity v SO ORP Karlovarského kraje 2011

Míra podnikatelské aktivity v SO ORP Karlovarského kraje 2011			
Název ORP	Míra podnikatelské aktivity (‰)		
	2004	2007	2011
Aš	177,9	166,5	180,1
Cheb	218,1	208,6	216,4
Karlovy Vary	211,2	210,3	208,2
Kraslice	168,3	169,3	178,6
Mariánské Lázně	259,8	247,3	240
Ostrov	199,1	201,6	210,2
Sokolov	151,5	153,5	159,4
Karlovarský kraj	195,7	193,1	197,2

E. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Životní prostředí

Celé území definují dva typy krajiny, které přibližně odpovídají dvěma oblastem krajinného rázu. Členité zalesněné Smrčiny a Český les a mírně zvlněná Chebská pánev s množstvím rybníků a malých vodotečí. Významným článkem je ostrý zářez údolí řeky Ohře. Kvalitu přírodního prostředí podtrhují vyhlášené přírodní rezervace, přírodní parky i připravovaný Česko-bavorský geopark UNESCO.

Tabulka č. 16 Půdní fond v SO ORP Karlovarského kraje 2011

Půdní fond 2011											
Správní území obce s rozšířenou působností (ORP)	Území ORP (ha)	Zeměd. půda		Lesní půda		Vodní plochy		Zastav. plochy		Ostatní plochy	
		(ha)	(%)	(ha)	(%)	(ha)	(%)	(ha)	(%)	(ha)	(%)
Aš	14 375	5 544	38,6	7 091	49,3	144	1	167	1,2	1 429	9,9
Cheb	49 688	28 420	57,2	13 477	27,1	2249	4,5	544	1,1	4 998	10,1
Karlovy Vary	119 638	44 544	37,2	45 619	38,1	1 974	1,6	1 039	0,8	26 462	22,1
Kraslice	26 462	6 027	22,8	18 310	69,2	317	1,2	156	0,6	1 651	6,2
Mariánské Lázně	40 528	16 307	40,2	20 104	49,6	835	2,1	350	0,9	2 933	7,2
Ostrov	31 843	8 642	27,2	19 185	60,2	681	2,1	301	0,9	3 034	9,5
Sokolov	48 919	14 577	29,8	20 056	41	874	1,8	618	1,3	12 794	26,2
Celkem kraj	331 454	124 061	37,4	143 842	43,4	7074	2,1	3 175	1	53 301	16,1
ČR			53,7		33,6		2,1		1,7		8,9

Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

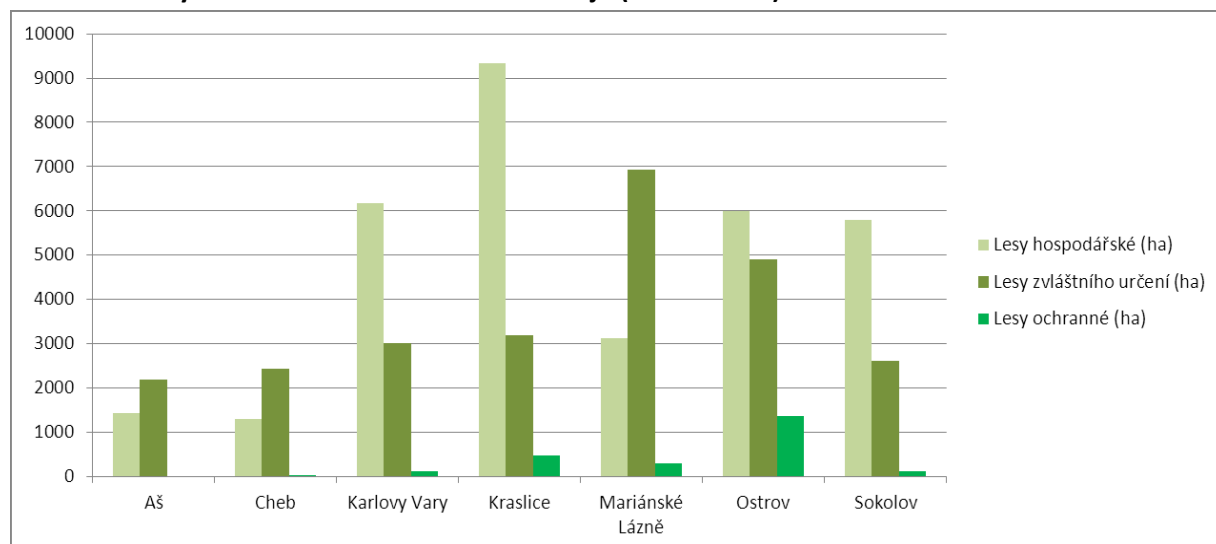
Ekologická situace a ochrana životního prostředí

Spádové území ORP Cheb spadá do bioregionu Chebsko-Sokolovského, tvořeného převážně kyselými písky a jíly, s četnými podmáčenými stanovišti. Významná pro šíření rostlinných i živočišných společenstev je biogeografická návaznost na Krušné hory, Slavkovský les a Doupovské hory. V chebsko-sokolovském bioregionu převažují smíšené lesy, dubovojehličnatá varianta. Není evidována žádná ptačí oblast a jsou evidovány tyto Evropsky významné lokality: Soos, U sedmi rybníků, Mechové údolí, Ramena Ohře.

Zemědělství, lesnictví

Krajinný ráz území ORP Cheb je typický svou kulturní zemědělskou krajinou v Chebské pánvi, kterou protéká v meandrech řeka Ohře, s rozsáhlými vodními plochami (přehrada Jesenice v jižní části pánevní oblasti, přehrada Skalka a rybníky v západním výběžku pánve), místy rašeliniště a slatiště (Soos, Nový Hrozňatov, Vackovec) a lesními komplexy po obvodu Chebské pánve - Smrčiny, Český les, Dyleňský les, Kynžvartský les, Slavkovský les. Tisícileté zemědělské hospodaření vytvořilo základní strukturu osídlení. Výrazný je i podíl lesa.

Graf č. 2 Druhy lesa na území Karlovarského kraje (v hektarech)

Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

F. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Kvalita technické infrastruktury je především důležitým hlediskem rozvoje území. SO ORP Cheb má zájem na tom, aby bylo na území dosaženo takového stavu, kdy bude zabezpečeno odpovídající napojení (obyvatelstva, průmyslových a zemědělských podniků nacházejících se v obvodu) na všechny inženýrské sítě.

Zásobování vodou

Zásobování obyvatel vodou je jak z veřejných vodovodů, tak i individuálně z domovních studní a vrtů. V SO ORP Cheb pokrývá veřejný vodovod všechny obce, pouze některé části obcí nejsou pokryty veřejným vodovodem.

Kanalizační síť

Na čističku odpadních vod je napojeno 75% obcí. Odpadní vody od zbývajících obyvatel jsou zachyceny v bezodtokových jímkách. Dešťové vody jsou odváděny systémem příkopů, struh a propustků. Počet obydlených bytů = 19 610, z toho 16 920 bytů je vybavených kanalizací, což odpovídá 86,3% .

Zásobování elektrickou energií

Dodávky elektrické energie jsou ve všech obcích ORP Cheb bez problémů až na ojedinělé výpadky v některých obcích. Elektrické vedení je z 85% taženo nadzemně.

Zásobování plynem

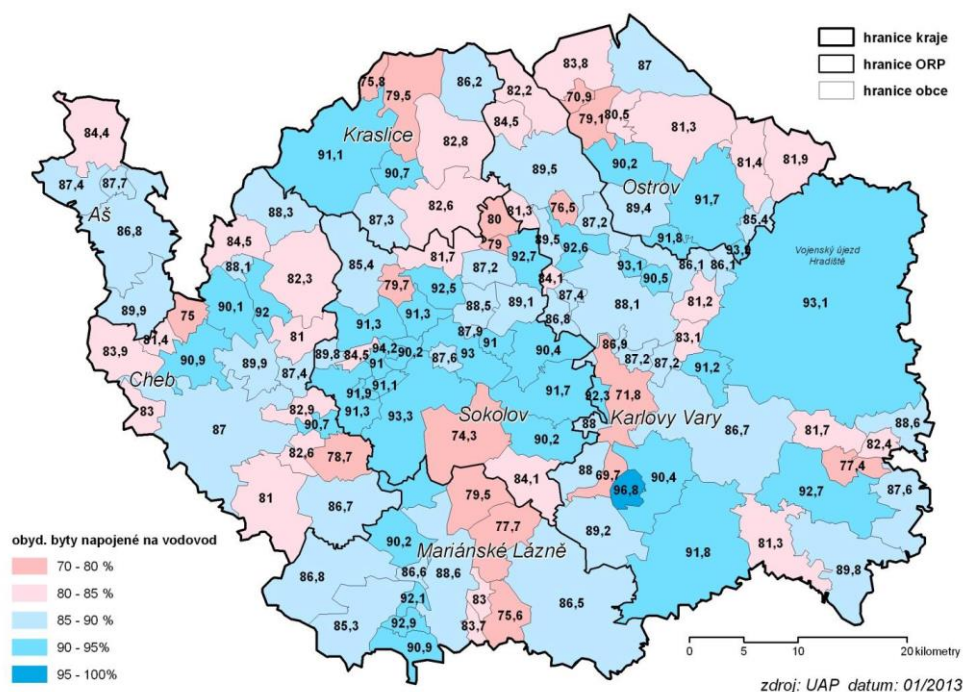
Z hlediska počtu napojených obydlených bytů je možné situaci v ORP Cheb hodnotit jako dobrou. Celkem 68,1% bytů je napojeno na plynovodní síť.

Telekomunikace

Přístup k elektronickým komunikacím se dnes stává natolik standardem, že oblasti, kde není kvalitní a finančně dostupná možnost připojení na internet nebo dostatečný signál mobilních operátorů, lze považovat za znevýhodněné. Na území ORP Cheb se nachází celkem 3 televizní vysílače, 33 základových stanic, 27 stanic na rádiové síti a 43 telefonních ústředěn.

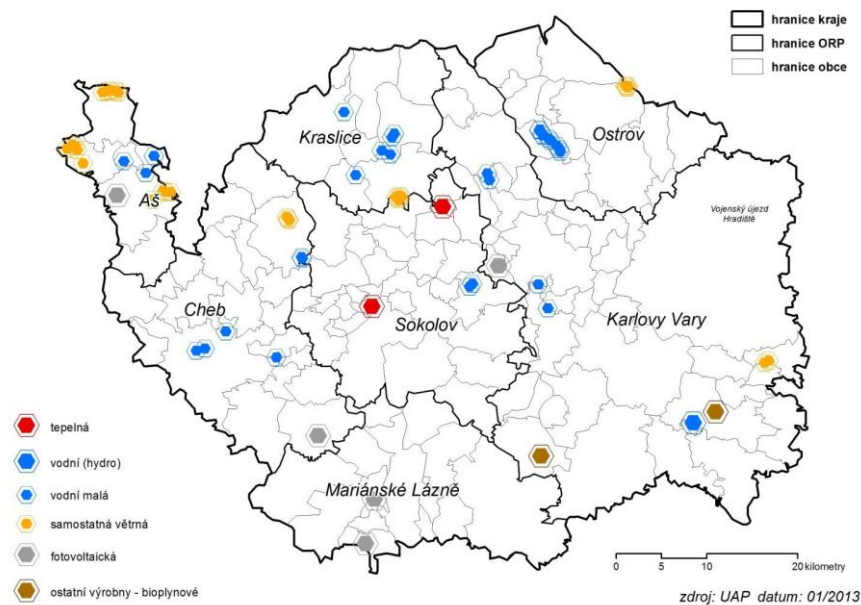
Odpadové hospodářství - viz analýza č. 4 – Odpadové hospodářství v ORP

Obrázek č. 5 Podíl obydlených bytů napojených na vodovod - 2011

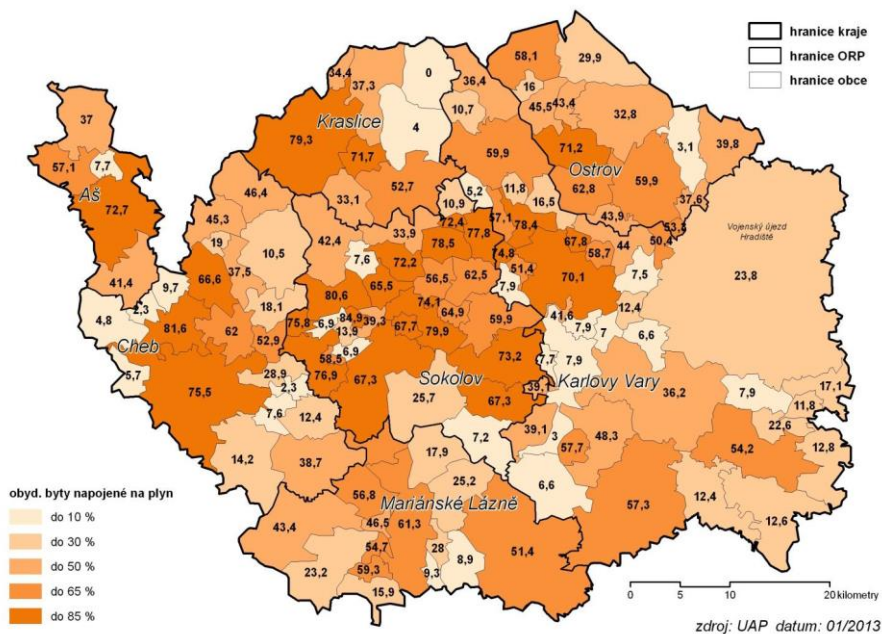
Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

Obrázek č. 6 Zdroje elektrické energie

Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

Obrázek č. 7 Podíl obydlených bytů napojených na plyn - 2011

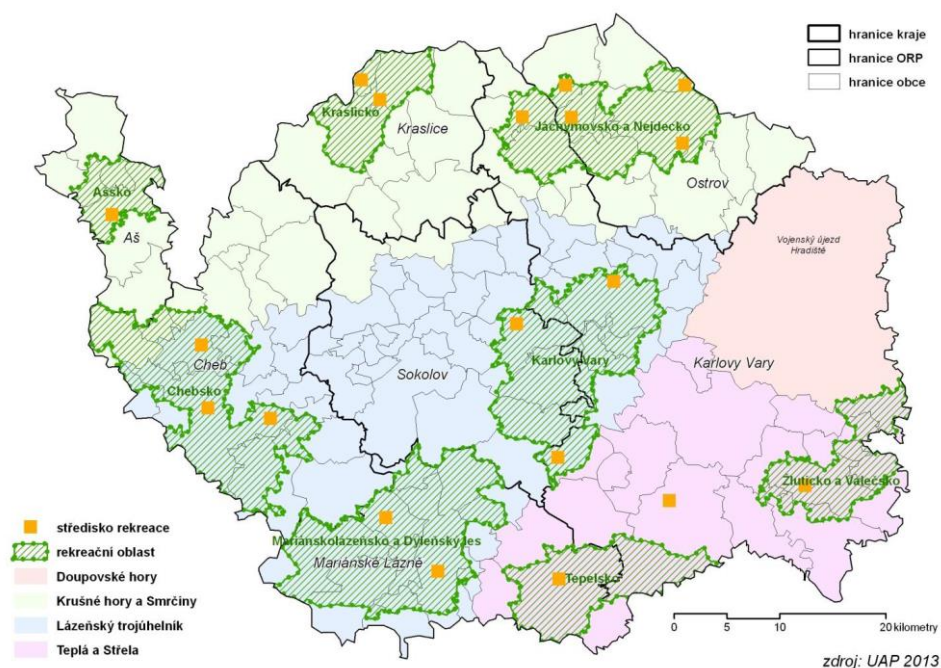
Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

G. Rekrece, památky a cestovní ruch

Vzhledem k historickým a kulturním památkám má okres Cheb velmi vhodné podmínky pro turistiku, rekreaci a sport v okolí města se nachází dvě vodní nádrže: Jesenice, o rozloze 740 ha a Skalka – 384 ha. Poblíž Františkových Lázní leží rybník Amerika a Regent u Mariánských Lázní. Turisticky nejprůitažlivějšími zajímavostmi jsou Chebský hrad, hrad Seeberg, státní zámek Kynžvart, lázeňská města Mariánské Lázně (ortodoxní kostel „Sv. Vladimíra“, kolonáda) a Františkovy Lázně (barokní a renesanční domy, empírová kolonáda Lučního a Solného pramene). Na Chebsku se nachází i několik památkových zón, rozhleden a galerií. V kulturní oblasti nutno zmínit městská muzea, která připomínají mimo jiné i slavné osobnosti, které spojili svůj život s tímto krajem jako například

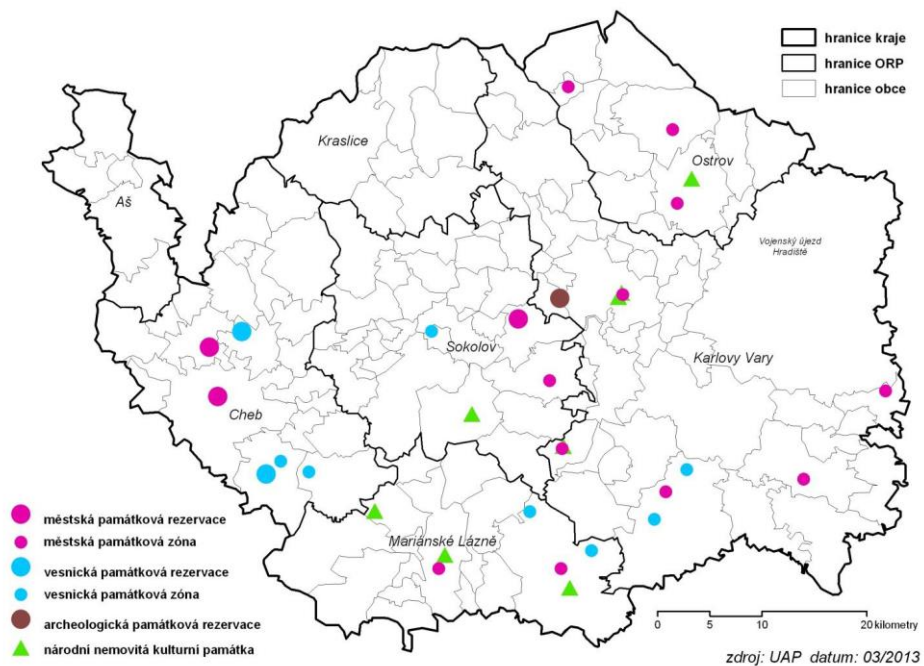
Albrecht z Valdštejna, J. W. Goethe, L. V. Beethoven, J. Strauss, W. A. Mozart, F. Chopin, B. Němcová a mnoho dalších. Mezi nejznámější historické památky v Chebu patří například Chebský hrad s románsko-gotickou kaplí a Černou věží z 12. století, kostel sv. Mikuláše, Minoritský kostel z dob 13. století, kostel sv. Václava a sv. Bartoloměje ze 14. století. Symbol města „Špalíček“ a ostatní měšťanské domy vytváří neopakovatelnou atmosféru chebského náměstí. V ORP lze navštívit ještě další přístupný hrad Seeberg – Ostroh, Vildštejn ve Skalné a vodní tvrz Starý Rybník a další místní památky. Většina obcí a měst v ORP Cheb úzce spolupracuje s partnerskými městy ze zahraničí.

Obrázek č. 8 Rekreční oblasti

Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

Obrázek č. 9 Nejvýznamnější regionální památkové hodnoty

Zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje 2013

2.2.2. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

V současné době má všech 21 obcí z ORP Cheb platný územní plán. Některé mají zpracovaný také strategický plán, program rozvoje obce nebo jiným koncepční dokument.

Tabulka č. 17 Přehled obcí ORP Cheb se zpracovaným územním plánem

OBEC/MĚSTO	ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE	NABYTÍ ÚČINNOSTI
Dolní Žandov	Územní plán Dolní Žandov	7. ledna 2010
Františkovy Lázně	Územní plán sídelního útvaru Fr. Lázně, platí část ÚPN SU rekreační oblasti Skalka	22. července 1998
Křižovatka	Územní plán obce Křižovatka	7. ledna 2005
Libá	Územní plán sídelního útvaru Libá platí část ÚPN SÚ rekreační oblasti Skalka	5. července 1997
Lipová	platí část ÚPN SÚ rekreační oblasti Jesenice	25. června 1997
	ÚPz Mýtina	
	ÚPz Doubrava	
	ÚPz Lipová	
Luby	Územní plán Luby	8. července 2011
Milhostov	Územní plán obce Milhostov	27. května 2005
Milíkov	ÚP Milíkov	31. března 2012
Nebanice	ÚP Nebanice	18. prosince 2012
Nový Kostel	nemá	-
Odrava	Územní plán Odrava	30. října 2009
Okrouhlá	Územní plán Okrouhlá	19. října 2013
Plesná	Územní plán Plesná	23. března 2009
Pomezí nad Ohří	Územní plán sídelního útvaru Pomezí nad Ohří	10. listopadu 1994
	platí část ÚPN SÚ rekreační oblasti Skalka	
Poustka	Územní plán obce Poustka	30. prosince 2006
Skalná	Územní plán sídelního útvaru Skalná	28. března 1997
Třebeň	Územní plán obce Třebeň	2. března 2006
Tuřany	Územní plán obce Tuřany	3. listopadu 2004
Velký Luh	Územní plán obce Velký Luh	18. prosince 2006
Vojtanov	Územní plán sídelního útvaru Vojtanov	22. října 1996

Zdroj: vlastní zpracování

Údaje o územně plánovací dokumentaci obcí SO ORP Cheb lze vyhledat na webových stránkách Karlovarského krajského úřadu.

2.2.3. Aktéři regionálního rozvoje

Tabulka č. 18 Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Cheb	1	<i>Město Cheb je přirozeným centrem území, je spádovým městem pro celý region a obyvatelé celého ORP sem dojíždějí jednak za zaměstnáním, vzděláním tak i za službami, kulturou a sportem. Ve městě se nachází většina zdravotnických a sociálních služeb. Význam centra je dán sítí maloobchodních a velkoobchodních prodejen.</i>
Lázeňské město Františkovy Lázně	1	<i>Město Františkovy Lázně je významným turistickým centrem regionu. Společnost Lázně Františkovy Lázně, a.s. je největším zaměstnavatelem v rámci ORP. Františkovy Lázně jsou součástí lázeňského trojúhelníku.</i>
Ostatní obce SO	19	<i>Dolní Žandov, Luby, Nový Kostel, Plesná, Velký Luh, Křižovatka, Skalná, Milhostov, Vojtanov, Poustka, Třebeň, Nebanice, Libá, Pomezí nad Ohří, Odrava, Tuřany, Okrouhlá, Milíkov, Lipová</i>
Karlovarský kraj	1	<i>Správa silnic Karlovarského kraje, zřizovatel středních škol, nemocnic, domovů pro seniory, Krajský úřad jako správní instituce, sídlo významných krajských institucí, centrum turistiky (Mezinárodní filmový festival, sportovní akce, apod.).</i>
Stát	1	<i>Důležitý z hlediska PÚR, dokončení rychlostní komunikace R6 spojující kraj s Prahou, možné dokončení elektrifikace tratě Cheb - Norimberk, vlastní zmocněnec pro oblasti postižené útlumem těžby (Sokolovsko), dotační politika státu, legislativa, mezinárodní spolupráce, rozvojová spolupráce, podpora aktivit Svazu měst a obcí České republiky.</i>
Mikroregion + DSO	6	<i>Mikroregion Chebsko, Mikroregion Mariánskolázeňsko, DSO Kamenné vrchy, Euroregio Egrensis (Cílem sdružení je všestranně působit ve prospěch prohloubení a rozvíjení přátelských vztahů nejen v rámci regionu, ale i mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo. K naplnění tohoto cíle se Sdružení zaměřuje zejména na iniciování a podporu všech forem spolupráce mezi městy, obcemi, institucemi, organizacemi i jednotlivci v příhraničním regionu trojmezí Čech, Bavorska a Saska/Duryňska.), DSO Česká inspirace, DSO ČESKÉ LÁZNĚ – SALONY EVROPY,</i>
Místní akční skupiny	1	<i>Mas 21, o.p.s</i>
Integrovaná střední škola Cheb, Gymnázium Cheb, Svobodná chebská škola, Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola Cheb, Západočeská univerzita - fakulta ekonomická, Česká zemědělská univerzita - provozně- ekonomická fakulta	6	<i>V území ORP je v současné době 6 vzdělávacích institucí, z toho dvě pobočky vysokých škol. Ve městě Cheb jsou 4 střední školy, z toho 3 zřizuje Karlovarský kraj, 1 je soukromá. Dvě gymnázia a dvě střední odborné školy zajišťují vzdělání jako přípravu na vysokou školu a zároveň především odborné školy připravují absolventy technických oborů pro místní zaměstnavatele. Střední zdravotnická škola vyučuje studijní obory zdravotnický asistent, sociální činnost, sociální péče - pečovatelská činnost, masér sportovní a rekondiční a zdravotnický asistent.</i>
Fyzické a právnické osoby –nejvýznamnější zaměstnavatelé v regionu – viz tabulka č. 19		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 19 Nejvýznamnější zaměstnavatelé v ORP Cheb

<p>Lázně Františkovy Lázně a.s., Město Cheb, Playmobil CZ, s.r.o., NELAN spol. s.r.o., JSP International s.r.o., Lagarde Spedition s.r.o., CHETES spol. s.r.o., ALGON a.s., LB Minerals s.r.o., BONNEL technologie spol., Strunal CZ a.s., Tritia spol. s.r.o., de Wolf s.r.o., KERAPI SALVAP s.r.o., PREFA BETON CHEB, s.r.o., KOVO Cheb a.s., Integrovaná střední škola Cheb, AMICA centrum s.r.o., Abydos s.r.o., apt Products s.r.o., ATE s.r.o., ELROZ a.s., ESTO Cheb s.r.o., HB PRINT s.r.o., HF Czechforge s.r.o., HS LINE s.r.o., CHEVAK Cheb, a.s., MARKET-REMONE a.s., STAMOZA s.r.o., STRATA CONSULTING s.r.o., TERA CHEB s.r.o., TOR Cheb spol. s.r.o., unipap plus s.r.o., TRUCK union spol. s.r.o., České dráhy a.s., Karlovarská krajská nemocnice a.s.</p>	<p><i>Jedná se o firmy, které jsou ekonomicky stabilní a mají velký potenciál. Zaměstnávají velkou část obyvatelstva ORP. Zde uvádíme jen výčet některých firem působících na území.</i></p>
---	--

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č. 10 Euroregio Egrensis

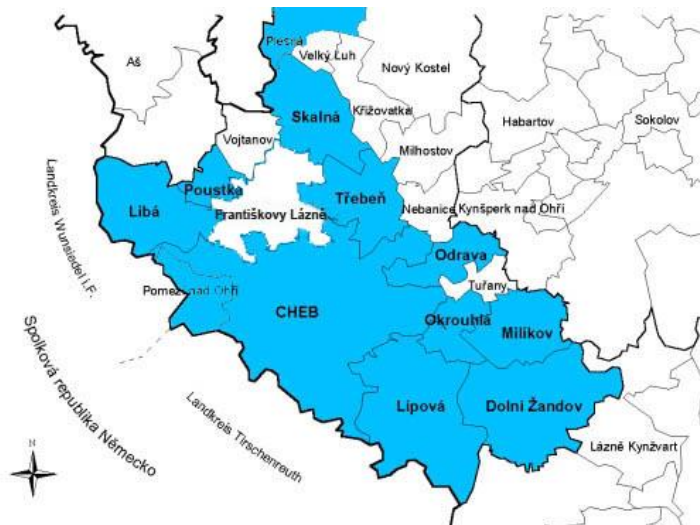
Zdroj: Euregio Egrensis

Obrázek č. 11 MAS 21, o. p. s.

Zdroj: MAS 21

Obrázek č. 12 Mikroregion Chebsko

Zdroj: Mikroregion Chebsko

Dobrovolný svazek Kamenné vrchy
Třebeň, Skalná, Milhostov, Nový Kostel, Křižovatka, Velký Luh, Plesná, Luby u Chebu

2.3. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> • Výhodná poloha regionu poblíž hranic, napojení na dopravní síť – dostupnost německé dálniční sítě, železniční koridor; tradiční spolupráce v rámci Euroregia Egrensis, do které jsou zapojeny konkrétní organizace (obce, školy, firmy, sdružení, neziskové organizace). • Kvalitní životní prostředí – dostatek vodních ploch – přehradní nádrže Skalka a Jesenice, nadprůměrná zalesněnost, biologicky cenné lokality (Soos, CHKO, maloplošná chráněná krajinná území, přírodní rezervace) • Tradiční vyhledávaná destinace tuzemského i zahraničního cestovního ruchu, možnosti rekreace. • Kvalitní podnikatelské prostředí – rozvoj průmyslové zóny, návaznost na vzdělávací program ZČU – fakulta ekonomická (středisko pro výzkum regionálního rozvoje). • Lázeňské město Františkovy Lázně • Atraktivní památky na území ORP – památkové rezervace. • Existence aktivních dobrovolných svazků obcí a Místní akční skupiny 21. • Dopravní uzel, všechny typy pozemní dopravy a sportovní letiště. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné napojení Karlovarského kraje na dálniční síť České republiky, nedostatečná údržba silnic II. a III. třídy, která je bariérou rozvoje obcí v ORP, zvýšená tranzitní doprava přes území ORP. • Nedostatek zařízení na zpracování bioodpadu, riziko přírodních katastrof (povodně, zemětřesení). • Vysoké poplatky za vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu – bariéra pro rozvoj obcí. • Na území ORP se nachází vysoký počet tzv. brownfields (chátrající areály zemědělské výroby), útlum zemědělské výroby + špatný technický stav objektů. • Vysoký úbytek kvalifikovaného obyvatelstva, odchod lidí v produktivním věku, nedostatek vysokoškoláků, nepříznivý demografický vývoj, vylidňování některých lokalit obcí; nízká kvalifikovanost pracovní síly. • Zvyšování nákladů na zdravotní a sociální péči, absence obvodních lékařů v obcích. • Nízká motivace k výuce německého jazyka na všech typech škol, nízká znalost německého jazyka obyvatel ORP. • Nevyhovující infrastruktura nabídky ubytovacích a restauračních kapacit, nutnost doplnění sítě cyklostezek.
Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce se vzdělávacími institucemi – zvýšení atraktivity území, spolupráce se samosprávou a firmami. • Využití dotačních programů zaměřených na regionální rozvoj. • Dostavba rychlostní komunikace R6, dobudování cyklostezek – oddělit motorovou a nemotorovou dopravu, především v okolí turisticky atraktivních cílů. • Podmínky pro sociální podnikání, podpora rozvoje sociálních a ubytovacích služeb pro seniory, rozvoj terénní péče. • Podpora venkovských sídel – agroturistika, historické objekty. • Rozvoj kvality ubytovacích zařízení, rozvoj doplňkové infrastruktury a služeb cestovního ruchu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zpoždění či další odkládání realizace záměrů v rozvoji pozemních komunikací, omezená dopravní obslužnost obcí pro havarijní stav místních komunikací. • Obava čerpání dotací na základě špatných zkušeností důsledkem nedostatek finančních externích zdrojů. • Přírodní katastrofy – povodně, zemětřesení. • Existence sociálně vyloučených lokalit, neuspokojivá nabídka sociálních služeb především z důvodu nedostatečné kapacity odborných pracovníků v obcích, nedostačující řešení problematiky sociálního vyloučení, bezdomovectví – vzrůstá hrozba sociálně-patologických jevů. • Nerovnoměrné využívání kapacit MŠ a ZŠ, nenaplněnost středních odborných škol, která vede ke snížení kvality a snížení nabídky služeb. • Odliv obyvatelstva – snížení kupní síly a zhoršení infrastruktury služeb na všech úrovních, nárůst nezaměstnanosti.

Zdroj: vlastní zpracování

Souhrn výsledků SWOT analýzy:

Na základě provedené analýzy profilu území SO ORP Cheb lze konstatovat celkový charakter oblasti. Jednoznačná jsou specifika regionu. Chebsko lze popsat jako typickou příhraniční periferii s problematikým historickým vývojem a dynamickou současností. Na území je doposud pomalý rozvoj pozemních komunikací, nedostatečné propojení s dálniční sítí i se zahraničím.

Významný vliv má i sociálně ekonomická situace obyvatelstva, vysoká migrace, či narůstající vliv sociálně- patologických jevů. Svůj podíl na zaostávání území má i přetrvávající odliv kvalifikovaného mladšího obyvatelstva, nepříznivý demografický vývoj, nedostatek vysokoškoláků a malý počet kvalifikovaných učitelů na území. Naproti tomu je Chebsko atraktivní oblastí s výhodnou polohou poblíž hranic, s velmi kvalitním životním prostředím a existencí historických významných měst a obcí. Významné jsou také turisticky atraktivní Františkovy Lázně. Chebsko má velký potenciál jako dopravní uzel, má fungující průmyslovou zónu a kvalitní podnikatelské prostředí.

2.4. Přílohy

- **ZDROJE DAT**
- **SEZNAM ZKRATEK**

ZDROJE DAT

1. Agentura pro sociální začleňování, dostupné z: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/>
2. Český statistický úřad, dostupné z: <http://www.czso.cz/>
3. Euroregio Egrensis, dostupné z: <http://euregio-egrensis.org/>
4. Karlovarský krajský úřad, dostupné z: www.kr-karlovarsky.cz
5. MAS 21, o.p.s., dostupné z: <http://mas21.cz/>
6. Město Cheb, dostupné z: www.cheb.cz
7. Mikroregion Chebsko, dostupné z: <http://www.chebsko.net/>
8. Národní síť místních akčních skupiny, dostupné z: <http://nsmas.cz/>
9. Svazek obcí Kamenné vrchy, dostupné z: <http://www.kamennevrchy.cz/>
10. Správa sociálních a zdravotních služeb města Cheb, dostupné z: www.sszs.cz
11. Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Cheb

SEZNAM ZKRATEK

ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	dobrovolný svazek obcí
f.o.	fyzická osoba
CHKO	chráněná krajinná oblast
KK	Karlovarský kraj
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MOS	Meziobecní spolupráce
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
ORP KÚ	Odbor regionálního rozvoje krajského úřadu
OŽP	odbor životního prostředí
p.o.	právnícká osoba
RURÚ	rozběr udržitelného rozvoje území
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností

ÚAP	územně analytické podklady
ÚPN SÚ	územní plán sídelního útvaru
ZČÚ	Západočeská univerzita
ZÚR KK	Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje

3. Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolní výchovy a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce, tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a v příměstských oblastech je akutní otázkou přeplněnost mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolní výchovy a základního školství s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností,

společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu;
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb;
- Vyhlášky ke školskému zákonu;
- Ostatní vyhlášky;
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnicích;
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí;
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví;
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice;
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu;
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis předškolního a základního vzdělávání správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Ve správním obvodu ORP Cheb je možné charakterizovat existenci optimálně nastavené pestré sítě mateřských a základních škol a ostatních školských zařízení. Vývoj od školního roku 2005/ 2006 do školního roku 2012/ 2013 nepřinesl výrazné změny v počtech zřizovaných školských institucí. Z ekonomických důvodů docházelo pouze ke slučování MŠ a ZŠ pod jediné ředitelství.

Tabulka č. 20 Definice správního obvodu CHEB z pohledu předškolního a základního vzdělávání

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod CHEB	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2012/2013											
-Počet obcí	4	8	3	2	2	1		1			21
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň				1	2	1		7			11
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň			1								1
-Počet MŠ		2		1	1	2		7			13
-Gymnázia								1			1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	2	1	1			1			6
-Počet jiných zařízení					2	2		2			6

Zdroje: ČSÚ, školský portál Karlovarského KÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ, místní šetření

Data v uvedených tabulkách se vztahují většinou ke školnímu roku 2012/2013. Pokud byly známy údaje o vývoji v následujícím roce, jsou uvedeny v komentářích.

V ORP Cheb je celkem 21 obcí, dle počtu obyvatel v roce 2012 je lze rozčlenit takto:

- do 199 obyvatel: Pomezí nad Ohří, Poustka, Tuřany, Velký Luh
- do 499 obyvatel: Křižovatka, Milhostov, Milíkov, Nebanice, Odrava, Okrouhlá, Třebeň, Vojtanov
- do 999 obyvatel: Libá, Lipová, Nový Kostel
- do 1 999 obyvatel: Dolní Žandov, Skalná
- do 4 999 obyvatel: Luby, Plesná
- do 9 999 obyvatel: Františkovy Lázně
- od 20 000 – 49 999 obyvatel: Cheb

Ve školním roce 2012/ 2013 bylo v ORP celkem 19 ZŠ, z toho 12 samostatných ZŠ, dále 5 sloučených ZŠ a MŠ v obcích Libá, Lipová, Dolní Žandov, Plesná a Milhostov. Dále 2 školy zřizované jinými zřizovateli. Jde o osmileté gymnázium při Gymnáziu v Chebu zřizované Karlovarským krajem a soukromou Svobodnou chebskou školu, základní škola a gymnázium s.r.o. Cheb.

V SO ORP existovalo celkem 19 MŠ a 6 jiných zařízení, z toho 3 ZUŠ – ve městech Cheb, Františkovy Lázně a Luby. Dále 3 SVČ – DDM Sova Cheb, MěDDM Luby a DDM a ŠD Františkovy Lázně. Přesné

rozmístění jednotlivých škol a školských zařízení v obcích je uvedeno v následující tabulce č. 21. V ORP Cheb jsou v současné době 4 neúplné školy – malotřídní školy (tabulka č. 33), vždy spojené s MŠ. Z celkového počtu 18 škol zřizovaných obcemi nebo krajem, je jediná zaměřená na vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. V rámci ostatních ZŠ existuje celkem 29 speciálních tříd. Ve školním roce 2012/2013 byly ORP Cheb dvě základní školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Základní škola Kostelní náměstí Cheb a Základní škola praktická v Plesné. V průběhu roku 2013 byla škola v Plesné zrušena. V roce 2013 dále došlo ke sloučení mateřské a základní školy v Novém Kostele. Od roku 2013 je v ORP Cheb 19 MŠ a 18 ZŠ.

V SO ORP Cheb církevní školy neexistují.

Tabulka č. 21 Počty škol, školských zařízení v jednotlivých obcích ORP CHEB 2012/2013

ORP CHEB Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
celkem škol	37	19	19	3	3	2	1	1
Dolní Žandov	1	1	1					
Františkovy Lázně	5	2	1	1	1			
Cheb	17	7	8	1	1	1	1	1
Křižovatka								
Libá	1	1	1					
Lipová	1	1	1					
Luby	4	1	1	1	1			
Milhostov	1	1	1					
Milíkov								
Nový Kostel	1	1	1					
Nebanice								
Odrava								
Okrouhlá	1	1						
Plesná	2	1	2			1		
Pomezí nad Ohří								
Poustka								
Skalná	2	1	1					
Třebeň	1	1						
Tuřany								
Velký Luh								
Vojtanov								

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál Karlovarského KÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ

Tabulka č. 22 Počty soukromých škol a školských zařízení ORP CHEB

ORP CHEB Název obce	celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
celkem	2	1	1	0	0	0
Cheb	2	1	1	1 x ředitelství sloučeno / ZŠ+ SŠ/	0	0

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ

V roce 2013 byly v ORP Cheb dvě soukromé školy, tradiční Svobodná chebská škola, základní škola a gymnázium s.r.o. Cheb a jedna nově zřízená soukromá Jazyková školka Cheb s.r.o. – Bambino.

Vývoj počtu pracovníků ve školství v ORP Cheb

Tabulka č. 23 Pracovníci ve školství ORP CHEB

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		Pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	164,64	125,512	39,128
základní školy	327,298	255,488	71,81
základní umělecké školy	55,854	48,885	6,969
gymnázia	59,539	45,888	13,651
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	46,529	37,617	8,912
školní družiny a kluby	29,631	28,562	1,069
střediska pro volný čas dětí a mládeže	17,847	11,628	6,219
zařízení školního stravování	86,889	0	86,889
celkem rok 2012/2013	788,227	553,58	234,647

2011/2012			
mateřské školy	162,724	123,482	39,242
základní školy	330,002	257,055	72,947
základní umělecké školy	55,6	48,46	7,14
gymnázia	64,762	49,038	15,724
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	48,549	39,31	9,239
školní družiny a kluby	28,99	27,99	1
střediska pro volný čas dětí a mládeže	17,641	11,428	6,213
zařízení školního stravování	86,728	0	86,728
celkem rok 2011/2012	794,996	556,763	238,233

2010/2011			
mateřské školy	161,177	120,041	41,136
základní školy	328,771	255,687	73,084
základní umělecké školy	55,116	48,275	6,841
gymnázia	67,76	52,136	15,624
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	48,801	39,125	9,676
školní družiny a kluby	27,596	26,533	1,063
střediska pro volný čas dětí a mládeže	16,641	10,497	6,144
zařízení školního stravování	92,078	0	92,078
celkem rok 2010/2011	797,94	552,294	245,646

2009/2010			
mateřské školy	157,548	117,961	39,587
základní školy	326,669	251,842	74,827
základní umělecké školy	53,152	46,147	7,005
gymnázia	68,980	51,754	17,226
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	46,567	36,841	9,726
školní družiny a kluby	27,594	26,594	1
střediska pro volný čas dětí a mládeže	16,568	10,511	6,057
zařízení školního stravování	91,862	0	91,862
celkem rok 2009/2010	788,94	541,65	247,29

2008/2009			
mateřské školy	154,507	114,972	39,535
základní školy	325,397	248,663	76,734
základní umělecké školy	53,351	45,921	7,43
gymnázia	63,284	48,287	14,997
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	44,914	35,17	9,744
školní družiny a kluby	27,368	26,371	0,997
střediska pro volný čas dětí a mládeže	16,856	10,667	6,189
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	92,808	0	92,808
celkem rok 2008/2009	778,485	530,051	248,434

2007/2008			
mateřské školy	151,287	112,332	38,955
základní školy	326,321	248,85	77,471
základní umělecké školy	52,533	45,405	7,128
gymnázia	59,688	46,217	13,471
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	44,64	34,607	10,033
školní družiny a kluby	26,435	25,462	0,973
střediska pro volný čas dětí a mládeže	16,48	9,675	6,805
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	92,626	0	92,626
celkem rok 2007/2008	770,01	522,548	247,462

2006/2007			
mateřské školy	149,923	111,495	38,428
základní školy	335,553	255,15	80,403
základní umělecké školy	53,434	46,621	6,813
gymnázia	53,395	41,126	12,269
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	44,809	34,28	10,529
školní družiny a kluby	25,558	24,54	1,018
střediska pro volný čas dětí a mládeže	16,182	9,496	6,686
zařízení školního stravování	89,719	0	89,719
celkem rok 2006/2007	768,573	522,708	245,865

2005/2006			
mateřské školy	151,685	112,798	38,887
základní školy	338,393	256,339	82,054
základní umělecké školy	54,555	47,455	7,1
Gymnázia	52,539	41,182	11,357
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	43,115	32,318	10,797
školní družiny a kluby	26,925	25,827	1,098
střediska pro volný čas dětí a mládeže	16,458	9,028	7,43
zařízení školního stravování	91,317	0	91,317
celkem rok 2005/2006	774,987	524,947	250,04

Zdroje dat: ČSÚ, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ v ORP

Tabulky popisují vývoj počtu pracovníků škol a školských zařízení, odděleně počty pedagogů a nepedagogů. Lze vyčíst, jak se meziročně vyvíjel v jednotlivých typech organizací průměrný přepočtený počet pracovníků. Výrazný nárůst byl u MŠ, naopak pokles u ZŠ.

Mateřské školy

Tabulka č. 24 Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Cheb

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
obec	18	1616	61	1560	4	56
kraj		0				
církev		0				
soukromník	1	15	1	15	0	0
celkem:	19	1631	62	1575	4	56

2011/2012						
obec	18	1587	61	1530	4	57
kraj		0				
církev		0				
soukromník	1	15	1	15	0	0
celkem:	19	1602	62	1545	4	57

2010/2011						
obec	18	1571	59	1515	4	56
kraj		0				
církev		0				
soukromník	0	0				
celkem:	18	1571	59	1515	4	56

2009/2010						
obec	18	1536	59	1477	4	59
kraj		0				
církev		0				
soukromník	0	0				
celkem:	18	1536	59	1477	4	59

2008/2009						
obec	18	1485	59	1429	4	56
kraj		0				
církev		0				
soukromník	0	0				
celkem:	18	1485	59	1429	4	56

2007/2008						
obec	18	1455	59	1399	4	56
kraj		0				
církev		0				
soukromník	0	0				
celkem:	18	1455	59	1399	4	56

2006/2007						
obec	18	1417	58	1349	5	68
kraj		0				
církev		0				
soukromník	0	0				
celkem:	18	1417	58	1349	5	68

2005/2006						
obec	18	1444	58	1396	4	48
kraj		0				
církev		0				
soukromník	0	0				
celkem:	18	1444	58	1396	4	48

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ v ORP

Mateřská škola zaměřená na děti se speciálními vzdělávacími potřebami jako samostatný subjekt v SO ORP neexistuje, v rámci zdravotnického zařízení Jesle a stacionář pro děti s očními vadami jsou zřízeny 4 třídy. Zřizovatelem je Správa zdravotních a sociálních služeb, příspěvková organizace města Cheb.

Tabulka č. 25 MŠ zřizované obcí

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet běžných tříd /speciál. tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedagog. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	18	13	65	1616	164,6	9,82	24,86	89,78
2011/2012	18	13	65	1587	162,7	9,75	24,42	88,17
2010/2011	18	13	63	1571	161,2	9,75	24,94	87,28
2009/2010	18	13	63	1536	157,5	9,75	24,38	85,33
2008/2009	18	13	63	1485	154,5	9,61	23,57	82,50
2007/2008	18	13	63	1455	151,3	9,62	23,10	80,83
2006/2007	18	13	63	1417	149,9	9,45	22,49	78,72
2005/2006	18	13	62	1444	151,7	9,52	23,29	80,22

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ v ORP

Tabulka č. 26 Soukromé MŠ (např. firemní školky atd.)

školní rok	počet MŠ	samost.MŠ	počet tříd /z toho spec.	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedagog. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	1	1	1	15	1,5	10	15	15
2011/2012	1	1	1	15	1,5	10	15	15
2010/2011								
2009/2010								
2008/2009								
2007/2008								
2006/2007								
2005/2006								

Zdroje: místní šetření

Tabulka č. 27 Zřizované obcemi

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	125,512	13,7	11%
2011/2012	123,482	10,8	9%
2010/2011	120,041	11,5	10%
2009/2010	117,961	15,6	13%
2008/2009	114,972	13,6	12%
2007/2008	112,332	15,2	14%
2006/2007	111,495	13,8	12%
2005/2006	112,798	10	9%

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ

Tabulka č. 28 Soukromé MŠ (např. firemní školky, atd.)

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	1,5	0	0
2011/2012	1,5	0	0
2010/2011			
2009/2010			
2008/2009			
2007/2008			
2006/2007			
2005/2006			

Zdroje: místní šetření

Tabulka č. 29 Popis MŠ v ORP CHEB v školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Popis
Celkem		1764	1631	133	
Základní a mateřská škola Milhostov 69	Milhostov	20	23	-3	1. stupeň + MŠ
Mateřská škola Okrouhlá 7	Okrouhlá	20	20	0	MŠ
Mateřská škola Třebeň 17	Třebeň	20	21	-1	MŠ
Základní a mateřská škola Libá 225	Libá	30	28	2	1.stupeň + MŠ
Základní a mateřská škola Lipová 128	Lipová	20	21	-1	1.stupeň + MŠ
Mateřská škola Nový Kostel 84	Nový Kostel	25	25	0	1. stupeň+ MŠ
Základní škola a mateřská škola Dolní Žandov 37	Dolní Žandov	50	50	0	1. stupeň+ MŠ
Mateřská škola a Základní škola Skalná 273	Skalná	81	81	0	MŠ
Základní a mateřská škola Školní 254	Plesná	100	84	16	1. stupeň+ MŠ
Mateřská škola Tovární 743	Luby	75	66	9	MŠ
Mateřská škola Školní 182	Františkovy Lázně	80	80	0	MŠ
MŠ Bezručova 1	Cheb Mašinka	150	148	2	MŠ
MŠ Do zátiší 3	Cheb Písnička	120	120	0	MŠ
MŠ Komenského 27	Cheb Zahradka	184	221	-37	MŠ
MŠ Malé náměstí 2	Cheb Zlatáček	218	128	90	MŠ
MŠ Osvození 67	Cheb Sluníčko	251	236	15	MŠ
MŠ 26. dubna 39	Cheb Pohádka	155	161	-6	MŠ
Mateřská škola Česká 350	Františkovy Lázně	150	103	47	MŠ
Bambino Cheb, 17. listopadu	Cheb	15	15	0	soukromá MŠ

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ v ORP

Tabulka č. 30 Počet zařízení dle zřizovatelů pro péči o děti do 3 let (zařízení jeslového typu a další formy) v ORP Cheb

Obec	Instituce	Rozsah věku dětí		Kapacita	volných míst (k 31. 12. 2013)
		od (v měsících)	do (v měsících)		
Cheb	MŠ Bambino	24	36	15	0
Cheb	Jesle a stacionář pro děti s očními vadami SZSS Cheb	6	72	50	0
Cheb	Winfield - dětská skupina rodinného typu FILIP	6	72	24	0
Cheb	Mateřské centrum Klubičko	x	x	X	0

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ

Tabulka č. 31 Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP CHEB

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet dětí)	Počet dětí / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30.9. 2013	1764		
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2018	236		
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2023	-200		
Počet dětí v MŠ k 30.9. 2013	1631	133	
Předpoklad počtu dětí v MŠ k konci roku 2018	1700		
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	1600		

Zdroje: ČSÚ, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Ve školním roce 2012/2013 bylo v ORP Cheb celkem 19 mateřských škol. Z toho 13 samostatných zařízení a 5 sloučených (Dolní Žandov, Lipová, Libá, Plesná, Milhostov). Zároveň byla v Chebu založena soukromá Jazyková školka Cheb, s.r.o. - Bambino. Celkem bylo v mateřských školách umístěno 1631 dětí. Počet dětí celkem se od roku 2005 do roku 2012 výrazně zvýšil. I tak lze konstatovat, že jsou kapacity škol v ORP relativně dostačující. V roce 2014 byla založena dětská skupina Filip s výukou cizího jazyka při soukromé jazykové škole Winfield, s.r.o., Cheb. Občanské sdružení Klubíčko provozuje Mateřské centrum v Chebu. Základní myšlenkou Mateřského centra je nabídnout co nejširší spektrum aktivit, činností a vzdělávacích programů určených především pro rodiče a jejich děti od kojeneckého do předškolního věku.

Obce, které aktuálně nemají dostačující kapacitu svých MŠ, operativně rozšiřují prostory stávajících mateřských škol.

Nárůst počtu dětí ve mateřských školách přinesl navýšení počtu tříd a tak i navýšení počtu pedagogických pracovníků. V ORP je v současné době přechodný nedostatek zařízení pro děti do 3. let. Jako velmi vhodné řešení se na malých obcích ukazuje sloučení stávajících MŠ s místní ZŠ. Z 21 obcí v ORP Cheb takto postupovalo 5 obcí. Situaci v oblasti předškolního vzdělávání dokresluje následující tabulky. Občané z ORP Cheb v poslední době stále častěji využívají možnost umístění dítěte v mateřské škole v nedalekých německých městech Waldsassen a Schirnding.

Změny v počtu dětí jednotlivých typů škol jsou ovlivněny postoupností populační vlny, která reprodukuje pokles porodnosti v 90. letech 20. století a následující nárůst daný zvýšením počtu dětí narozených ženám silných ročníků 70. let 20. století. Počet dětí do věku 3 let začal od roku 2012 klesat, postupně se začne poptávka po předškolních zařízeních snižovat. Nedostatek kapacit v jeslích a v MŠ je tedy krátkodobou záležitostí. Počet předškoláků začne zaznamenávat pokles až po roce 2018.

Ve školním roce 2013/2014 jsou volné kapacity v MŠ ve městech Cheb, Františkovy Lázně, Luby a Plesná. Částečné snížení poptávky po místech v MŠ bude možné řešit otevřením přípravných tříd, ve kterých lze reagovat na rostoucí potřebu podpořit sociálně znevýhodněné děti.

Kvalifikovanost učitelů, respektive učitelek MŠ je na celorepublikovém průměru. Vhodné by bylo navýšovat kvalifikovanost učitelů a výrazně zvyšovat schopnosti vyučovat cizí jazyky způsobem odpovídajícím věku dítěte.

V rámci ORP je třeba podporovat rozvoj inkluze v předškolním vzdělávání. Trendem je rozšíření polytechnické a environmentální výchovy.

MŠ mají specifické školní vzdělávací programy, profilují se zřetelně na trhu, snaží se získat klienty, tedy rodiče a jejich děti.

Všechny školky v ORP jsou relativně dobře vybavené, některé budovy jsou nově zatepleny a mají vyměněná okna. U řady MŠ byla zřízena moderní dětská hřiště. Jsou plánovány další investice do rekonstrukcí zahrad.

Základní školy

Tabulka č. 32 Počet ZŠ za ORP CHEB

Za ORP CHEB	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
obec	17	13	4
kraj	1	1	
církev	0		
Soukromá ZŠ	1	1	
celkem	19	15	4

Zdroje dat: ČSÚ, místní šetření

Vývoj od školního roku 2005/ 2006 do školního roku 2012/ 2013 nepřinesl výrazné změny v počtech zřizovaných institucí. Z ekonomických důvodů docházelo pouze ke slučování MŠ a ZŠ pod jediné ředitelství.

Tabulka č. 33 Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP CHEB

ORP CHEB Název obce	počet škol celkem	z toho				
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětítřídní
celkem škol	4	1	2	1		
Libá	1		1			
Lipová	1			1		
Milhostov	1	1				
Nový Kostel	1		1			

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ v ORP

Tabulka č. 34 ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
		ZŠ							
2012/2013	18	12	182	29	4172	272,4	15,32	22,92	231,78
2011/2012	18	12	183	29	4192	271	15,47	22,91	232,89
2010/2011	18	12	178	31	4197	270,4	15,52	23,58	233,17
2009/2010	18	12	180	30	4225	269,2	15,69	23,47	234,72
2008/2009	18	12	181	28	4310	274,9	15,68	23,81	239,44
2007/2008	18	12	181	27	4385	269,9	16,25	24,23	243,61
2006/2007	18	12	183	31	4529	288,7	15,69	24,75	251,61
2005/2006	18	12	189	30	4669	289,7	16,12	24,70	259,39

Zdroje dat: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ v ORP

Tabulka č. 35 Soukromé ZŠ

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
		ZŠ							
2012/2013	1	1	9	0	94	24	3,92	10,44	94
2011/2012	1	1	9	0	87	25	3,48	9,67	87
2010/2011	1	1	9	0	93	24	3,88	10,33	93
2009/2010	1	1	9	0	111	25	4,44	12,33	111
2008/2009	1	1	9	0	127	26	4,88	14,11	127
2007/2008	1	1	9	0	127	25	5,08	14,11	127
2006/2007	1	1	9	0	128	27	4,74	14,22	128
2005/2006	1	1	9	0	127	26	4,88	14,11	127

Zdroje: místní šetření

Tabulka č. 36 Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP Cheb

ORP CHEB Název obce	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
celkem	17	203	3966	233,29	19,53
Dolní Žandov	1	9	124	124,00	13,78
Františkovy Lázně	1	22	512	512,00	23,27
Cheb	7	133	2756	387,43	20,39
Libá	1	3	30	30,00	10,00
Lipová	1	1	18	18,00	18,00
Luby	1	9	175	175,00	19,44
Milhostov	1	1	16	16,00	16,00
Nový Kostel	1	3	21	21,00	7,00
Plesná	2	13	139	102,00	15,69
Skalná	1	9	175	175,00	19,44

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Tabulka č. 37 Počet škol, žáků, učitelů počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	12	3966	293,11	13,53
2011/2012	12	3950	296,37	13,33
2010/2011	12	3950	294,81	13,40
2009/2010	12	3965	288,68	13,73
2008/2009	12	4020	283,83	14,16
2007/2008	12	4070	283,46	14,36
2006/2007	12	4202	289,43	14,52
2005/2006	12	4367	288,66	15,13

Zdroje: výroční zprávy zřizovatelů, výkazy ÚIV, M3 a P1-04 jen samostatné ZŠ

Tabulka č. 38 Počet absolventů ZŠ v ORP Cheb

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006		2006/2007		2007/2008	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	v 1. – 5. ročníku	0	0	0	0	0	0
	v 6. ročníku	2	0	1	0	1	0
	v 7. ročníku	16	2	12	8	9	5
	v 8. ročníku	31	8	25	8	24	10
	v 9. ročníku	449	18	494	29	438	22
	v 10. ročníku	0	3	0	0	0	0
žáci, kteří přešli do SŠ							
v tom	z 5. ročníku	91	0	95	0	74	0
	ze 7. ročníku	0	0	0	0	0	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		29	0	10	0	5	3
žáci, kteří ukončili školní docházku		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	v 1. – 5. roč.	0	0	0	0	0	0
	v 6. ročníku	3	0	0	0	2	0
	v 8. ročníku	35	8	32	8	30	1
	v 9. ročníku	392	19	356	17	351	18
	v 10. roč.	0	0	0	1	0	0
žáci, kteří přešli do SŠ							
v tom	z 5. ročníku	57	0	64	0	61	0
	ze 7. ročníku	0	0	0	0	0	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		3	1	11	0	12	0

žáci, kteří ukončili školní docházku		2011/2012		2012/2013	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	v 1. – 5. ročníku	0	0	0	0
	v 6. ročníku	0	0	0	0
	v 7. ročníku	2	1	8	1
	v 8. ročníku	18	5	16	3
	v 9. ročníku	342	14	312	16
	v 10. ročníku	0	3	0	1
žáci, kteří přešli do SŠ					
v tom	z 5. ročníku	38	0	54	0
	ze 7. ročníku.	0	0	0	0
	žáci 1. roč. s dodatečným odkladem	5	0	8	0

Zdroje: školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Z tabulky je zřejmý celkový úbytek počtu absolventů základních škol SO ORP Cheb v období od roku 2005/2006 do roku 2012/2013. Dále přesuny žáků do středních škol – na osmiletá gymnázia a další typy škol. Zajímavé jsou informace o absolventech speciálních tříd.

Tabulka č. 39 Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP Cheb

ORP CHEB Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	19	15	4
Dolní Žandov	1	1	
Františkovy Lázně	1	1	
Cheb	9	9	
Libá	1		1
Lipová	1		1
Luby	1	1	
Milhostov	1		1
Nový Kostel	1		1
Plesná	2	2	
Skalná	1	1	

Zdroj: školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Tabulka č. 40 Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP Cheb

	celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
ředitelství celkem	2	0	2	0	0
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	0				
mateřská škola při zdravotnickém zařízení	1		1		
základní škola pro žáky se zdravotním postižením	0				
základní škola při zdravotnickém zařízení	0				
základní škola praktická	1		1		
základní škola speciální					
přípravný stupeň základní školy speciální	0				

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Ve školním roce 2012/2013 byla Základní škola praktická v Plesné zrušena.

Tabulka č. 41 Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP Cheb

ORP CHEB		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	25	25	15,7	15,7
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	4	4	3,7	3,7
psychologové		0	0	0	0
speciální pedagogové		1	1	1	1
výchovní poradci		12	12	12	12

Zdroj: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

V oblasti předškolního a základního vzdělávání v ORP Cheb zcela chybí školní psychologové a speciální pedagogové. Většinu odborných služeb v této oblasti zajišťují odborná pracoviště - Speciálně pedagogické centrum Karlovy Vary, které má pobočku v Chebu a Pedagogicko-psychologická poradna Cheb.

Tabulka č. 42 Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP Cheb

ORP CHEB		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	celkem	z toho ženy	z toho ženy
celkem učitelé		439	402,4		323,2
z toho vyučující	na 1. stupni	229	x		x
	na 2. stupni	210	x		x

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Tabulka č. 43 Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v obcích ORP Cheb

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu
2012/2013		
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	19,55	
- jinými subjekty	10,44	
Průměrný počet dětí celkem	14,99	

2011/2012		
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	19,36	
- jinými subjekty	9,67	
Průměrný počet dětí celkem	14,52	

2010/2011		
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	19,65	
- jinými subjekty	10,33	
Průměrný počet dětí celkem	14,99	

2009/2010		
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	19,73	
- jinými subjekty	12,33	
Průměrný počet dětí celkem	16,03	

2008/2009		
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	20,2	
- jinými subjekty	14,11	
Průměrný počet dětí celkem	17,16	

2007/2008		
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	20,66	
- jinými subjekty	14,11	
Průměrný počet dětí celkem	17,39	

2006/2007		
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	20,7	
- jinými subjekty	14,22	
Průměrný počet dětí celkem	17,46	

2005/2006		
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných		
- obcemi	20,89	
- jinými subjekty	14,11	
Průměrný počet dětí celkem	17,5	

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Z tabulek je zřejmý úbytek počtu dětí ve třídách zřizovaných obcemi a zároveň pokles počtu dětí v soukromých zařízeních. Jde o důsledek dosavadního demografického vývoje a jeho dopadu na oblast školství.

Tabulka č. 44 Popis ZŠ v ORP Cheb za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa
Celkem za SO ORP		6670	4266	2404
Základní a mateřská škola Dolní Žandov 37	Dolní Žandov	225	124	101
Základní škola Česká 39 Františkovy Lázně	Františkovy Lázně	700	512	188
Základní škola a mateřská škola Libá 225	Libá	50	30	20
Základní a mateřská škola Lipová 128	Lipová	30	18	12
Základní škola Masarykova 195 Luby	Luby	400	175	225
Základní a mateřská škola Milhostov 69	Milhostov	30	16	14
Základní škola Nový Kostel 3	Nový Kostel	50	21	29
Základní a mateřská škola Školní 254	Plesná	200	107	93
Základní škola Sportovní 260 Skalná	Skalná	270	175	95
1.ZŠ Cheb Americká 36	Cheb	700	313	387
2. ZŠ Cheb Májová 14	Cheb	600	470	130
3. ZŠ Malé nám. 13	Cheb	650	348	302
4. ZŠ Hradební 14 Cheb	Cheb	700	528	172
5. ZŠ Cheb Kopeckého 1	Cheb	615	511	104
6. ZŠ Cheb Obětí nacismu	Cheb	750	411	339
Základní škola Kostelní nám. 14	Cheb	200	175	25
Základní škola praktická, Plesná	Plesná	60	32	28
Svobodná chebská škola, Jánské náměstí 15, Cheb	Cheb	75	52	23
Gymnázium Cheb - 8 leté	Cheb	365	248	117

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy školských zařízení

Tabulka č. 45 Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Cheb

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30.9. 2013	6 670	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	130	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2012	4 266	2404	64%
Předpoklad ke konci roku 2018	4300		
Předpoklad ke konci roku 2023	4150		

Zdroj: Karlovarský krajský úřad, MŠMT

Současná kapacita základních škol je využívána na 64 %. Jde především o chebské základní školy. Přestože je v současnosti přebytek volných míst na jednotlivých základních školách, nelze jednoznačně doporučit skokové snížení jejich kapacit. Na základě dat o demografickém vývoji je nutné počítat s krátkodobým navýšením počtu žáků. Postupně pak opět dojde ke snižování počtu dětí, bude tedy nezbytné promyšleně problematiku nevyužitých kapacit řešit.

Tabulka č. 46 Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP Cheb

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	19	19	5	18	14	37
Dolní Žandov	1	1	1	1	1	2
Františkovy Lázně	1	1		1	1	2
Cheb	9	9		8	5	22
Křižovatka						
Libá	1	1	1	1	1	1
Lipová	1	1	1	1	1	1
Luby	1	1		1	1	2
Milhostov	1	1	1	1	1	1
Milíkov						
Nebanice						
Nový Kostel	1	1		1	1	1
Odrava						
Okrouhlá						
Plesná	2	2	1	2	1	3
Pomezí nad Ohří						
Poustka						
Skalná	1	1		1	1	2
Třebeň						
Tuřany						
Velký Luh						
Vojtanov						

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ v ORP

Školní družiny a školní kluby

Tabulka č. 47 Školní družiny a školní kluby v ORP Cheb

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem				0
obcemi	39	1058	18	1076
církví				0
soukromou osobou	1			25
celkem	40	1058	18	1102

2011/2012				
krajem				0
obcemi	39	1043	21	1064
církví				0
soukromou osobou	1			25
celkem	40	1043	21	1089

2010/2011				
krajem				0
obcemi	37	941		941
církví				0
soukromou osobou	1	25		25
celkem	38	966	0	966

2009/2010				
krajem				0
obcemi	35	941		941
církví				0
soukromou osobou	1	25		25
celkem	36	966	0	966

2008/2009				
krajem				0
obcemi	35			935
církví				0
soukromou osobou	1			25
celkem	36	0	0	960

2007/2008				
krajem				0
obcemi	35			917
církví				0
soukromou osobou	1			25
celkem	36	0	0	942

2006/2007				
krajem				0
obcemi	34			851
církví				0
soukromou osobou	1			25
celkem	35	0	0	876

2005/2006				
krajem				0
obcemi	34			785
církví				0
soukromou osobou	1			25
celkem	35	0	0	810

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, MŠMT – školský rejstřík

Tabulka č. 48 Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP Cheb

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedagogičtí pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem						
obcemi	44	44	0	4	4	0
církví						
soukromou osobou	1	1	0			
celkem	45	45	0	4	4	0

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Počet organizací se ve sledovaném období zvýšil, což vede jednoznačně ke kvalitnější nabídce aktivit, organizovaných samotnými školami. Školní družiny a kluby jsou vždy součástí místních ZŠ. Lze zaznamenat nárůst počtu žáků i pedagogů. Jediné soukromé zařízení tohoto typu je zřízeno při Svobodné chebské škole Cheb.

Základní umělecké školy

Tabulka č. 49 Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP CHEB

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	3	0
Františkovy Lázně		1	
Cheb		1	
Luby		1	

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy ZUŠ

Tabulka č. 50 Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP Cheb

ZUŠ v obcích	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
celkem	69	51
3	69	51

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy ZUŠ

V ORP Cheb jsou zřízeny 3 ZUŠ. Umělecké vzdělávání zajišťuje ZUŠ Jindřicha Jindřicha v Chebu, ZUŠ Františkovy Lázně a ZUŠ Luby.

Základní umělecká škola Jindřicha Jindřicha Cheb je příspěvkovou organizací města Cheb. Poskytuje základy odborného vzdělávání, má hudební oddělení, literárně- dramatické, taneční a výtvarné oddělení. Vynikající výsledky dosahují umělecké soubory. Velmi úspěšný je Mládežnický dechový orchestr, pěvecké sbory a taneční soubor. Škola má kapacitu 960 žáků. Ve školním roce 2012/2013 školu navštěvovalo 953 žáků.

Základní umělecká škola Františkovy Lázně poskytuje základy uměleckého vzdělávání ve čtyřech uměleckých oborech, hudebním, výtvarném, tanečním a literárně – dramatickém. Má kapacitu 600 žáků a v posledních letech je zcela naplněna. K prioritám školy patří vynikající spolupráce mezi jednotlivými obory. Škola má řadu úspěchů na celorepublikové úrovni, prošla výraznou rekonstrukcí a je velmi dobře vybavena. Je velmi aktivní v rámci místní spolupráce, má tři partnerské školy v Německu, jednu na Slovensku, v Polsku a ve Francii.

Základní umělecká škola Luby je příspěvkovou organizací města Luby. Současná kapacita 250 žáků je zcela naplněna. Probíhá výuka ve třech oborech uměleckého vzdělávání a to v hudebním, výtvarném a literárně- dramatickém. Učitelé z lubske ZUŠ vyučují v obcích v nejbližším okolí.

Všechny ZUŠ měly ve školním roce 2012/2013 naplněné kapacity. V době, kdy se dá předpokládat navýšení počtu žáků v základním školství, budou muset zřizovatelé reagovat na zvýšenou poptávku o umělecké vzdělávání. Jedním z řešení je návrh na přestěhování chebské ZUŠ ze současných prostor do areálu bývalého kulturního a společenského střediska v Chebu, které kapacitně odpovídá rozvoji školy.

Střediska volného času

Tabulka č. 51 Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP Cheb

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	3	0
Františkovy Lázně		1	
Cheb		1	
Luby		1	

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Dům dětí a mládeže SOVA je příspěvkovou organizací města Cheb. Zajišťuje pravidelnou zájmovou činnost v oblasti tělovýchovné, estetické, společenskovední, technické a přírodovědní. V průběhu školního roku jsou zajišťovány příležitostné akce, jako například karnevaly, soutěže, výtvarné dílny, exkurze a turistické akce. O prázdninách jsou organizovány tuzemské, zahraniční a příměstské tábory. Ve spolupráci se základními školami je zajišťována dopravní výchova, sportovní soutěže, vodácké a horolezecké výcviky a olympiády pro všechny typy škol. Velkou tradici má stanice malých přírodovědců, kdy v areálu DDM žije až 100 druhů zvířat. Součástí jsou i skleníky a terária.

Kromě toho realizoval Dům dětí a mládeže SOVA projekt financovaný prostřednictvím OPVK s názvem: Centrum vzdělávání pro pracovníky ve školství a dlouhodobě spolupracuje s partnerem z německého Hohenbergu na různých volnočasových projektech pro děti a mládež.

Dům dětí a mládeže a školní družina Františkovy Lázně je nástupnickou organizací DDM Renata Žirovice. Zajišťuje pro děti z ORP kroužky, tábory, otevřený školní klub a nově má k dispozici multifunkční hřiště.

Městský dům dětí a mládeže Luby je zřizován městským úřadem v Lubech.

Tabulka č. 52 SVČ zřizované obcemi v ORP Cheb

Název obce	počet zájmových útvarů (kroužků)	počet účastníků			
		žáci	děti	ostatní	celkem
celkem	201	2550	145	111	2806
Františkovy Lázně	36	489	0	0	489
Cheb	122	1580	102	69	1751
Luby	43	481	43	42	566

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Nabídka kroužků a volnočasových aktivit při ZŠ v ORP Cheb

1.ZŠ – taneční kroužek, stolní tenis, florbal, aerobik, pohybové hry, turistický kroužek, rope skipink, kondiční posilování, keramický a výtvarný kroužek

2. ZŠ - cvičení s hudbou, kreativní tvoření, mladý zdravotník 2x, zpěváček, internetový klub, diskohrátky, keramika 3x, zábavná čeština, sportovní hry, dramatický k., geocaching, redakce, logik, přírodovědecký kroužek

3.ZŠ - keramika, internetový klub, tvořivá dílna, zpívání s kytarou, sportovní hry, zpěv, kroužek AJ, recitační kroužek, výtvarný kroužek, tvůrčí psaní, veršované kresbičky, klub deskových her, tanečky

4.ZŠ - sportovní gymnastika, břišní tance, country tance, ekologický kroužek, počítačový kroužek, kroužek vaření, sportovní odpoledne, sportovní kroužek, výtvarný kroužek

5.ZŠ - kroužek sportovních her, kroužek košíkové, pěvecký sbor, keramický kroužek 2x, kroužek sálové kopané, španělština, florbal, německý jazyk, aerobik, logopedický kroužek

SCHŠ - rozvoj intelektu, výtvarný kroužek, filmový klub, ekokroužek, školní časopis

ZŠ Milhostov - angličtina 2x, aerobik 2x, stolování, výuka hry na klavír/housle

ZŠ Dolní Žandov - kroužek gymnastiky, taneční kroužek, sboreček, dívčí klub

ZŠ Plesná - tvořivá dramatika, počítače, aerobic, dovedné ruce

ZŠ Nový Kostel- sborový zpěv, sportovní kroužek, logopedická prevence, aerobik

Od roku 2013 je v Chebu zřízeno Středisko ekologické výchovy při statku Cheb, který je příspěvkovou organizací Karlovarského krajského úřadu. V rámci projektů podporovaných z Cíle 3 (MMR ČR) a projektu zaměřeného na ekologickou výchovu OPVK (MŠMT) je pořádána pro děti z MŠ a ZŠ velká řada vzdělávacích akcí.

Tabulka č. 53 Údaje o pracovnících SVČ v ORP Cheb

SVČ v ORP	pedagogičtí pracovníci				ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
celkem	161	15	11,5	146	14	13	8	1
Františkovy Lázně	23	3	2,2	20	3	3	1,4	0
Cheb	106	7	6,8	99	9	8	5,1	1
Luby	32	5	2,5	27	2	2	1,5	

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ v ORP

Školní jídelny

Tabulka č. 54 Školní jídelny zřizované obcemi v ORP Cheb

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	28	5622	1777	3112	7100
Dolní Žandov	1	159	50	85	300
Františkovy Lázně	1	589	183	396	700
Cheb	15	3794	1177	2163	4880
Křižovatka					
Libá	1	65	28	28	80
Lipová	1	44	21	18	50
Luby	2	269	66	123	250
Milhostov	1	50	22	22	70
Milíkov					
Nebanice					
Nový Kostel	1	50	25	18	70
Odrava					
Okrouhlá	1	20	20	0	20
Plesná	1	259	83	130	320
Pomezí nad Ohří					
Poustka					
Skalná	2	299	81	129	300
Třebeň	1	24	21	0	60
Tuřany					
Velký Luh					
Vojtanov					

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík, výroční zprávy MŠ, ZŠ a SŠ v ORP

Tabulka č. 55 Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP Cheb

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
krajem		
obcemi	113	87,1
církví		
soukromé	0	0

Zdroje: ČSÚ, místní šetření, školský portál KVKÚ, MŠMT – školský rejstřík

Financování škol a školských zařízení v ORP Cheb

Tabulka č. 56 Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP Cheb v Kč

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostředky celkem	166 947 562	171 890 204	170 996 605	181 673 420	183 499 471	197 405 054	201 336 810
z toho	platy	165 316 111	170 846 213	169 619 133	180 475 645	181 895 333	198 991 015
	ostatní osobní náklady	1 631 451	1 043 991	1 377 472	1 197 775	1 604 138	2 345 795
související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	66 768 493	67 654 156	66 296 733	68 875 692	67 649 969	71 638 723	76 720 946
neinvestiční výdaje celkem	233 716 055	239 544 360	237 293 338	250 549 112	251 149 440	269 043 777	287 774 936

Zdroj: OŠMT Karlovarského kraje

Tabulka č. 57 Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP Cheb

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	59 822 591	36 659	352
základní školy	149 270 525	36 286	988
gymnázia	8 516 949	33 643	700
soukromé gymnázium	2 279 919	x	x
stravování MŠ, ZŠ	19 120 205	4 241	53
školní družiny a kluby	12 425 662	11 792	20
základní umělecké školy	27 676 027	15 369	72
využití volného času	8 663 058	3 390	47

Zdroj: OŠMT Karlovarského kraje

ONIV na jednotku výkonu jsou uvedeny včetně náhrad za nemoc.

Finanční analýza byla provedena na základě získaných dat z OŠMT Karlovarského krajského úřadu.

Tabulka č. 59 Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP CHEB v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	25 421 736	34 128 000

Údaje o financování provozních nákladů z rozpočtového určení daní se podařilo získat jen od několika měst či obcí. Proto byly stanoveny propočtem z portálu MF ČR – aplikace Monitor. Místní šetření potvrdilo sdělení většiny starostů, že úprava RUD v roce 2013 znamenala zlepšení situace. I tak se potvrzuje, že obce musí hradit část nákladů na provoz škol a školských zařízení ze svých rozpočtů.

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových skupin- oblast školství

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace
<i>Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ</i>	kvalitní výuka, bezpečnost, vhodné stravování, pestrá nabídka mimoškolní činnosti, moderní vybavenost školy, nadstandardní služby (např. poradenství, školní psycholog)	neznalost školské praxe, neochota a nezájem spolupracovat, nesprávný přístup zákonných zástupců- častý omyl- škola nesupluje rodinu, vysoká vytíženost rodičů	často nedostačující, vždy s výjimkou malých skupin rodičů, kteří mají o své děti trvalý zájem
<i>Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ</i>	(lokace MŠ a ZŠ) dostupnost v místě bydliště, kvalita především personálu a vybavení, kapacita pracoviště, optimální počet dětí ve třídě	přemrštěné požadavky, hrozí možné petice a nespokojenost rodičů, průzkum trhu (zajišťuje obec a stávající školská zařízení)	prostřednictvím webu, místního tisku, organizují se dny otevřených dveří, propagační akce
<i>Děti v MŠ</i>	kvalitní personál, dobré jídlo, domácí, inspirující, klidné a bezpečné prostředí; chtějí si hrát a objevovat	úrazovost, šikana, nekvalitní personál (nekvalifikovanost, vyhořelost), nevládnutá inkluze, nevládnutý proces socializace	zajišťován rodiči a personálem, výhodou je častý kontakt s rodiči
<i>Žáci v ZŠ</i>	vybavenost školy, kvalifikovaný personál, atraktivní forma vyučování, zaměření školy- sport, jazyková výuka, mimoškolní činnost a aktivity, využití IT techniky, kreativní moderní výuku	úrazovost, šikana, nízké nároky na kvalitu výuky -> možnost budoucího uplatnění v dalším životě, nevhodné formy inkluze	moderní formy komunikace - web, školní časopis a školní televize, schránky důvěry, nejdůležitější je osobní přístup
<i>Pedagogové</i>	kvalitní pracovní podmínky, dobré finanční ohodnocení, namotivované žáky, spolupracující rodiče, stabilita v legislativě, dobrý pracovní kolektiv, standardní materiálové vybavení k výuce	velké procento nekvalifikovaných pedagogů-> přetížení ostatních (suplování apod.), byrokracie - nadbytečná školská administrativa, nutnost dalšího vzdělávání	jednoduché, přehledné formy komunikace, nejlépe osobní adresná případně e-mailová, komunikace přes web
<i>Ostatní zaměstnanci (nepedagogové)</i>	<i>smysluplná práce v zázemí školy, příjemné pracovní prostředí, slušné finanční ohodnocení</i>	<i>podfinancování ze strany státu, vysoká zátěž při zpracování EU projektů a tomu neodpovídající finanční ohodnocení</i>	<i>jednoduché, přehledné formy komunikace, nejlépe osobní adresná případně e-mailová, komunikace přes web</i>
<i>Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ</i>	<i>MŠ či ZŠ je chloubou obce, zajišťuje život v obci, uspokojení požadavků vlastních obyvatel a obyvatel nejbližšího okolí, motivace pro mladé rodiny k životu v obci, rovnováha mezi výdaji na provoz školy, investicemi a významem udržení školy pro občany obce</i>	<i>demografický vývoj, nedostatek finančních prostředků, trend: rodiče dojíždějí do měst za prací a své děti umísťují v ZŠ a MŠ v blízkosti pracoviště, neustálé změny legislativy tzn. nestabilní vnější prostředí, nezajištění dopravní obslužnosti z okolních obcí</i>	<i>jednání mezi starosty obcí a řediteli jednotlivých škol, často neformální spolupráce napříč územím ORP, důležité jsou kontakty na spádové město, krajský úřad</i>

<i>Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není</i>	<i>zajistit standard pro obyvatele obce, přispět k dopravní obslužnosti do spádové MŠ či ZŠ,</i>	<i>nedostatek finančních prostředků, špatná komunikace mezi aktéry</i>	<i>jednání mezi starosty a řediteli jednotlivých obcí a škol,</i>
<i>Rodiče dětí navštěvující ostatní typy školských zařízení</i>	<i>očekávání konkurence – vyšší kvalita, alternativní výuka, atypické prostředí, výuka cizích jazyků, atd.</i>	<i>vyšší finanční spoluúčast, omezená kvalita kontroly výuky a znalostí dítěte</i>	<i>jednoduché, přehledné formy komunikace, nejlépe osobní adresná případně e-mailová, komunikace přes web</i>
<i>Zřizovatelé ostatních školských zařízení</i>	<i>rozšíření nabídky školských služeb dle aktuálních trendů</i>	<i>demografický vývoj - kolísavý vývoj počtu žáků</i>	<i>moderní formy komunikace - web, školní časopis a školní televize, schránky důvěry, osobní intervence</i>
<i>Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO)</i>	<i>dobrá spolupráce, kvalitní propagace společných aktivit, vazby k regionu, spolková činnost, sportovní aktivity, kultura- aktivní spolupráce ze strany škol</i>	<i>nedostatek finančních prostředků, komerční "zneužívání" školských aktivit</i>	<i>moderní formy komunikace - web, školní časopis a školní televize, schránky důvěry</i>
<i>Představitelé</i>	<i>prestiž, postavení v místní komunitě, zajímavá týmová práce, koncepční práce, dobré vztahy s představiteli jednotlivých obcí, prohlubování stávající formy přeshraniční spolupráce</i>	<i>přílišná byrokracie, nestálé legislativní prostředí, politické vlivy, úbytek dětí, problematika nekvalifikovaného personálu, problematika čerpání dotací a vedení projektů</i>	<i>jednoduché, přehledné formy komunikace, nejlépe osobní adresná případně e-mailová, komunikace přes web, formální i neformální spolupráce, aktivní zapojení do přeshraniční spolupráce</i>
<i>Kraje</i>	<i>všestranný rozvoj vzdělávací soustavy, jehož cílem je zvýšení zaměstnanosti, životní úroveň obyvatelstva - moderní materiální vybavení škol, kvalifikovaný personál, atraktivní forma vyučování, zaměření ŠVP - sport, jazyková výuka, mimoškolní činnost a aktivity, využití IT techniky, moderní formy výuky – trendy polytechnická výchova výuka, environmentální vzdělávání, inkluze</i>	<i>nepříznivý demografický vývoj a z toho vyplývající problematické financování všech typů škol, zhoršování kvality školství, dlouhodobě se zhoršující výsledky vzdělávání na všech úrovních škol, přemrštěné požadavky neodborné veřejnosti - rodičů, firem, obcí, vliv nestabilního politického prostředí na segment školství</i>	<i>jednoduché formy komunikace, jednání mezi starosty obcí a řediteli jednotlivých škol, pracovní komunikace mezi představiteli odboru školství, mládeže a tělovýchovy kraje a odbory školství měst v rámci ORP, cílená komunikace zúčastněných stran s veřejností, PR- dlouhodobá činnost vedoucí k tvorbě dobrého image regionálního školství</i>

Stát	plnění dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje školství, stabilizované, dobře financované veřejné sítě škol a školských zařízení, nárůst kvality vzdělávacího systému, propojení potřeb trhu práce a nabídky vzdělávacích institucí	nepříznivý demografický vývoj, přetrvává nedostatečná prestiž výkonu učitelského povolání - neatraktivita oboru - neatraktivní finanční ohodnocení plně kvalifikovaných pedagogů všech typů škol, nekoncepční, velmi nepřehledné pobídky k čerpání dotací, kdy žádosti musí být zpracovány ve velmi krátkém časovém úseku, což vede k chybovosti, neúčelnosti, nekoncepčnosti	moderní formy komunikace mezi ministerstvy, kraji a obcemi, aktivní, přehledné portály pro všechny zúčastněné aktéry, dostatečná metodika, školení, hotline, tiskové zprávy, weby, cílem je co nejjednodušší a nepřehlednější a rychlý přístup k informacím
Média	<i>zajímavé náměty z oblasti předškolního a školního vzdělávání v rámci celého ORP - reportáže z pořádaných akcí, vstřícnost obcí při medializaci problému - vytváření pozitivní image samosprávy případně jejich organizací, poskytování včasných a pravdivých informací</i>	<i>zkreslování informací, vytváření poplašných zpráv, vytváření negativního obrazu obcí v médiích, ovlivňování dobrého jména jednotlivých organizací - v případě negativních zpráv, podněcování k peticím občanů</i>	<i>prostřednictvím tiskového mluvčího- centrum ORP organizovat styk s veřejností - tiskové konference, zprávy, tištěná media například Radniční listy, poskytovaná bezplatně občanům v ORP, weby obcí, televizní spoty v regionálních zprávách, spolupráce s regionálním rozhlasovým vysíláním, využití nástrojů propagace - loga, propagační předměty, PR</i>

Na základě místních šetření byly určeny cílové skupiny, které se zajímají o problematiku oblasti školství. Byla specifikována jejich případná očekávání, určena rizika a vybrány co nejvhodnější formy komunikace. Z rizik byl pak sestaven registr, který pomohl vše vyhodnotit.

Registr rizik oblasti školství SO OPR Cheb

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	3	9	stanovení standardu kvality ISO, auditní systémy, sdružené nákupy	základní i mateřské školy, zřizovatel obec, kraj, soukromník
Nedostatek financí na investice a vybavení	2	2	4	stanovení standardu kvality ISO, auditní systémy - využití fondů, plánování	základní i mateřské školy, zřizovatel obec, kraj, soukromník
Obava či nezájem o možnosti získání externích zdrojů z evropských fondů či operačních programů	5	3	15	zajištění účelného a transparentního čerpání dotačních prostředků ze strany poskytovatelů; proškolení a účinná pomoc potenciálním příjemcům ke smysluplnému čerpání dotací	základní i mateřské školy, zřizovatel - obec, kraj, soukromník
Nedostatek financí na přímé náklady, platy, pomůcky - ONIV	3	4	12	dobré plánování vývoje počtu žáků, personální	MŠMT, všechny základní a mateřské školy, zřizovatel - obec, kraj, soukromník
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	2	3	6	včasné zjišťování předpokládaných kapacit MŠ i ZŠ, účinná opatření v rámci ORP	základní i mateřské školy, zřizovatel - obec, kraj, soukromník
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	4	4	16	včasné analýzy stavu vývoje kapacit MŠ i ZŠ v ORP, citlivá a realistická opatření vedoucí ke stabilizaci školství v ORP	základní i mateřské školy, zřizovatel - obec, kraj, soukromník
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	3	4	12	včasná reakce na případné změny v dopravní síti, reálná opatření přijímaná jednotlivými obcemi, nebo v rámci celého ORP - společný školní autobus	obyvatelstvo
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	3	5	15	motivace stran k účelné komunikaci, nastavení pevných pravidel spolupráce, motivace ke spolupráci v podobě příkladů dobré praxe	obce daného území, ZŠ i MŠ
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	5	15	stabilní legislativa, podpora vzdělávání ze strany státu	kraj, obce daného území, ZŠ i MŠ
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např.	3	4	12	úkol samosprávy, iniciovat legislativní proces ve prospěch obcí a jejich organizací, každá vláda má v programu zvyšování	všechny zúčastněné strany

zpřísnění hygienických předpisů)				kvality vzdělávacího systému	
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	2	5	10	školství prochází jednou z fází kurikulární reformy, další zásadní reformy se neočekávají, prioritou bude prohlubování nastavených školských vzdělávacích programů a jejich zkvalitňování implementace, evaluace ŠVP	všechny zúčastněné strany
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ, z toho:	x	x		x	x
externí/ vzhled budov/	2	2	4	většina budov je v uspokojivém stavu, došlo k zateplení, výměně oken, k úpravě zahrad a fasád	obec zřizující ZŠ, MŠ
interní / technická vybavenost/	4	3	12	u řady budov nedošlo k modernizaci vnitřního vybavení, jsou zastaralé technologie - kotelny, elektroinstalace, vodoinstalace, topení, při neřešení problému hrozí havárie- nutnost budoucích investic	obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení - nábytek, pomůcky, kabinety, náčiní a nářadí v tělocvičnách, laboratoře, dílny, školní zahrady	3	3	9	většina organizací se snaží průběžně vybavení modernizovat, stav je uspokojivý	obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	4	5	20	personální audity, standardizace procesů, kontrolní činnost zřizovatele a ostatních kontrolních institucí, vzdělávání vedení organizace, motivace, kvalitní výběrová řízení na uvolněné pozice	obec zřizující ZŠ, MŠ
Nárůst počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	3	3	9	kvalitní plánování inkluze, materiální i personální připravenost, dofinancování ze strany státu, předávání informací v rámci MOS, využití dotačních programů zaměřených na uvedenou cílovou skupinu	obce, ZŠ i MŠ, žáci, rodiče
Nízká kvalita výuky	4	5	20	personální audity, inspekční činnost ČŠI, kontrola ze strany zřizovatele, důsledné vyžadování aprobovanosti a kvalifikovanosti personálu, nábor, moderní metody výuky, neustálá inovace	obce daného území, ZŠ i MŠ

				ŠVP, testování žáků - měření výsledků vzdělávání jako motivační nástroj	
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	4	4	16	pravidelná komunikace mezi školou a zástupci rodičů - školská rada, parlament, SRPŠ, apod., činnost výchovného poradenství, řešení individuálních výchovných problémů, zapojení SPC do komunikace s rodiči a zákonnými zástupci dětí	konkrétní ZŠ, MŠ
Personální rizika (fluktuační, vysoký průměrný věk, nekvalifikovanost, vyhoření)	3	5	15	kvalitní personální práce vedení organizací, či zřizovatele, auditů, DVPP, školení na měkké dovednosti, jako je komunikace, stimulace, asertivita, využívání moderních metod, například boje se syndromem vyhoření - častý jev u služebně starších pedagogů - lze částečně řešit formou meziobecní spolupráce	konkrétní ZŠ, MŠ, zřizovatel školy

Vyhodnocení analýzy rizik: Jako největší riziko byla označena nízká kvalita výuky, špatné řízení školy, nepříznivý demografický vývoj či nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní MŠ či ZŠ.

Naopak jako velmi málo rizikové faktory vidí oslovení respondenti oblasti zajištění financování, možnosti zajištění investic a pořízení nového vybavení. Jako riziko v podstatě nevidí rozmístění škol a školských zařízení v území, dále i špatný technický stav budov.

3.1.4. SWOT analýza školství SO ORP Cheb

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• většinou standardní vybavenost základních i mateřských škol (vybavení učeben, kabinetů, tělocvičen, jídelen)• stabilizované území - tradiční rozmístění MŠ a ZŠ na území ORP• existence školského zařízení je pro starosty zárukou rozvoje obce• existence MŠ a ZŠ v obci či blízkém okolí je motivem pro život v obci pro mladé rodiny• efektivní využití nemovitostí v majetku obce• vedení školských zařízení aktivizuje obce - mimoškolní činnosti, kultura, sport, spolky• výchovou vznikají pozitivní vazby k regionu• dobrá naplněnost kapacit MŠ v menších obcích• široké spektrum doplňujících vzdělávacích aktivit• dostačující kapacita ZŠ, zbytečně velká kapacita některých chebských ZŠ• existence alternativního školství v ORP• tradiční přeshraniční spolupráce- jednotlivých školských organizací nebo samotných obcí• existence partnerských měst s dlouholetou tradicí, společné přeshraniční projekty• snaha o propojení s firmami, komorami, neziskovými organizacemi, spolky• standardní technická vybavenost středisek volného času, dobrá vybavenost obcí k provozování volnočasových aktivit, především sportu• snaha o rozvoj systému vzdělávání dospělých• zavedený systém dalšího vzdělávání pedagogů• zvyšování významu jazykového vzdělávání• podpora sportovních aktivit ze strany některých obcí a vedení škol• podpora preventivních programů• tradiční, kvalitní umělecké školství v regionu• existence detašovaných pracovišť dvou vysokých škol v centru ORP• dobře organizovaná univerzita třetího věku	<ul style="list-style-type: none">• malopčetné třídy v menších obcích, z toho vyplývající problematické financování ze státního rozpočtu• nízká atraktivita pro dojíždějící (pokud už dojíždí, raději volí zařízení ve větším městě)• nutnost dofinancovat provozní náklady zdroji z obecních rozpočtů• nedostatek finančních prostředků v rozpočtech obcí – odpovídá 7 % z RUD• nárůst počtu sociálně slabších rodin, sociálně vyloučené lokality• nízká kvalifikovanost vyučujících, nejnižší v ČR• personální zajištění výuky v malých obcích• většina školských zařízení má dožilé instalace a další vnitřní vybavení budov (kotelny, elektroinstalace, rozvody vody, topení)• problematická nabídka středních odborných škol v území- nedostatečná součinnost s výchovnými poradci ZŠ• nízká vzdělanostní a kvalifikační úroveň obyvatelstva• nedostatečné propojení vzdělávání, vědy a uživatelské sféry při zavádění inovací a výzkumu• nárůst počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami• problematické financování aktivit mládeže zapojených do sportovních oddílů, spolků• slabá motivace, rodičů i samotných žáků k výuce německého jazyka• nedostatek prostředků a personálního zajištění výchovného poradenství, absence školních psychologů případně speciálních pedagogů• problematická doprava dětí na kroužky, ZUŠ apod.

PŘÍLEŽITOSTI

- prohlubování stávající přeshraniční spolupráce především u obcí ležících v bezprostřední blízkosti hranic, zapojení i těch obcí, které doposud se zahraničím nespolečně spolupracovaly
- prohloubení spolupráce s partnerskými městy jednotlivých obcí a měst z ORP
- účelné a transparentní čerpání fondů EU především ke zkvalitnění výuky
- dotace k podpoře meziobecní spolupráce v oblasti školství MŠMT ČR – regionální školství
- trendy: přesun mladých lidí do "přírody"
- výrazné energetické úspory na provoz škol - společné nákupy, dotace atd.
- krátkodobý nárůst počtu žáků do MŠ a poté do ZŠ - demografický vývoj v nejbližším období
- rozvoj a navázání na úspěšný projekt DDM Sova – Centrum vzdělávání pro pracovníky ve školství
- očekávané navýšení počtu žáků v ZUŠ - příležitost k rozvoji zařízení
- rozvoj stávajících detašovaných pracovišť vysokých škol v jádrovém městě ORP
- podpora environmentální výchovy - spolupráce MŠ a ZŠ z regionu se Střediskem ekologické výchovy Cheb a DDM Sova
- spolupráce MŠ a ZŠ s ostatními příspěvkovými organizacemi měst a obcí - knihovny, divadlo, kulturní zařízení, infocentra, muzea a další
- standardizace procesů ISO 2001
- financování energetických úspor škol a školských zařízení z fondů EU
- reálná možnost zřízení rekreačního zařízení pro potřeby vzdělávání dětí a mládeže z regionu v příhraničních oblastech - školy v přírodě, tábory s výukou německého jazyka, partnerské akce - projekty
- potenciální možnost zapojení do rozvojové spolupráce
- vybudování zimní zahrady a rekonstrukce minizoo v areálu DDM Sova
- v rámci meziobecní spolupráce, zajišťování metodické podpory realizace reformy předškolního a školního vzdělávání
- vytváření vhodných podmínek, jak materiálních, tak i personálních, k podpoře výuky cizího jazyka způsobem odpovídajícím věku dítěte
- podporovat polytechnickou výchovu a výuku s cílem zvýšit zájem o technické obory
- podporovat vzdělávání ředitelů a zástupců škol
- zaměření na rozvoj inkluzivního vzdělávání

HROZBY

- nepříznivý demografický vývoj včetně stárnutí obyvatelstva, zvláště v periferních oblastech
- stěhování, odliv obyvatelstva z regionu, migrace především mladých a vysokoškolsky vzdělaných osob
- děti kopírují chování rodičů - odliv z menších obcí do větších
- vysoký věk pedagogů v regionu
- nízká kvalifikovanost, u ZŠ nejnižší v celé ČR
- nízké zastoupení mužů jak v MŠ, tak i ZŠ
- nízká konkurenceschopnost odborných středních škol a z toho vyplývající odliv mládeže mimo ORP po ukončení ZŠ
- na základě nepříznivého demografického vývoje hrozí do budoucna omezení či ukončení činnosti některých školských organizací
- nezájem rodin - rodičů a především dětí o nabízené aktivity, tzn. pasivní přístup ke sportu a tělesným aktivitám, nezájem o kulturu, umění a vzdělání jako takové
- nárůst patologických jevů v sociálně vyloučených lokalitách - záškoláctví, šikana, závislosti
- špatná spolupráce mezi rodinou a školou, absence výchovy v rodinách; domněnka, že škola supluje rodinu
- vysoká vytiženost rodičů, nedostatečné zapojení do výchovného procesu
- digital divide - rozdělení společnosti dle schopnosti využívat moderní informační a komunikační technologie

3.1.5. Souhrn výsledků analýz

Výsledky analýz oblasti předškolního a základního vzdělávání lze shrnout do několika bodů. Na základě zjištěných údajů z vyhodnocení absolvovaných dotazníkových šetření na celém území ORP Cheb a z údajů získaných komunikací se starosty v území, jsme schopni navrhnout relevantní témata, která jsou aktuální pro většinu zúčastněných subjektů.

Základní podmínkou spolupráce v oblasti školství bude respektování rovnoprávného postavení jednotlivých subjektů, zaručená dobrovolnost a efektivní využití odborných kapacit v území.

Společné priority starostů a ředitelů škol a školských zařízení:

1. Snaha o snižování nerovností ve vzdělávání

Charakteristickým rysem naší vzdělávací soustavy a chronicky přetrvávajícím problémem jsou prohlubující se vzdělanostní nerovnosti mezi dětmi a mladými lidmi. Důsledkem jsou výrazné rozdíly úrovně příležitostí v budoucím uplatnění. Významným faktorem je rodinné prostředí, předškolní vzdělávání a průběh povinné školní docházky. Pomocí spolupráce by bylo možné podpořit zvýšení kvality vzdělávání dětí, žáků, studentů, případně i dospělých. Vhodné by bylo zaměřením na zkvalitnění výuky jazyků, na polytechnickou a environmentální výchovu a vzdělávání. Ze šetření vyplývá rostoucí počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Bylo by vhodné dosáhnout zvýšení kvality a kvantity přípravných tříd zaměřených na usnadnění přechodu dětí na ZŠ. Jedním z požadavků je vytvoření podmínek pro vzdělávání talentovaných dětí, případně vzdělávání ve školách se speciálními vzdělávacími programy, jako např. sportovní třídy na základních školách, nebo jazykové třídy v mateřských a základních školách. Meziobecní spolupráci lze využít k řešení aktuálního problému budoucích nedostatečných kapacit základního uměleckého školství v regionu. V ORP Cheb, stejně jako v celém Karlovarském kraji, evidujeme dlouhodobě velmi nízké výsledky vzdělávání žáků v klíčových kompetencích. Tendence jsou stejné u všech typů škol, nutná je podpora rozvoje regionálního školství zaměřená na neustálé zvyšování kvality, na podporu inkluze, řešení problematiky nárůstu počtu dětí se SVP. Společně lze prosazovat intenzivní výuku cizích jazyků odpovídající věku dítěte.

2. Podpora zvyšování kvality výuky a zvyšování připravenosti učitelů, jako klíčového předpokladu rozvoje

Vycházíme z analýzy území ORP Cheb, kdy jednoznačně vyplynulo, že hlavním předpokladem pro maximální rozvoj dětí, žáků a studentů je kvalitní výuka. V regionu působí několik negativních faktorů, hlavním je vysoká míra nekvalifikovanosti učitelů ZŠ. Karlovarský kraj vykazuje celorepublikově nejnižší kvalifikovanost učitelů základních škol, proto by bylo vhodné zaměřením MOS na projekty podporující vhodné varianty poradenství, DVPP, organizování seminářů, workshopů a školení. Dalším negativním faktorem je nepříznivá věková struktura pedagogů, genderová nevyváženost pedagogických sborů, nedostatek speciálních pedagogů a psychologů a přetrvávající nízká prestiž učitelské profese. V rámci meziobecní spolupráce by bylo možné přispět k rozvoji pedagogických dovedností jednotlivých učitelů, ke zvýšení jejich motivací a předpokladů. Společnými aktivitami tak napomoci ke zvyšování odborných kompetencí pedagogického personálu. Jako největší riziko vnímali starostové špatné řízení školy či školského zařízení a z toho vyplývající nízkou úroveň kvality vzdělávání. Pomocí společných aktivit zřizovatelů je možné podpořit větší vnímání odpovědnosti a efektivity při řízení vzdělávací instituce. Nabízí se také možnosti zlepšení úrovně vybavení škol, dostupnosti kvalitních pomůcek, zlepšení pracovního prostředí.

Starostové a ředitelé škol a školských zařízení mají dále chuť spolupracovat v oblasti volnočasových aktivit, na vzdělávacích projektech na meziobecní i mezinárodní úrovni, jako například výměny, stáže, podpora vzájemných návštěv učitelů shodných typů škol – metoda tzv. síťování, kdy za minimálních nákladů dojde k předání zkušeností, k vzájemné motivaci, případně inspiraci kolegů.

3. Posilování vědomí regionálních specifíků

Na území ORP probíhá v současné době většinou neformální spolupráce mezi některými obcemi, spolky a jejich školami a školskými zařízeními, společně se podílejí na řadě mimoškolních aktivit. Významný je prvek přeshraniční spolupráce, většina obcí či samotných škol má tradiční partnerská města, a to především na německé straně. Obce spolupracují se školami a školskými zařízeními či organizacemi při pořádání tradičních regionálních festivalů, sportovních akcí, výjimečně se spolupracuje v oblasti realizace školských projektů. Většinou jde však o individuální projekty jednotlivých organizací.

V rámci meziobecní spolupráce je možné zprostředkovat mezinárodní spolupráci i pro menší obce z ORP. Budoucí projektové záměry by měly odpovídat potřebám regionu a vycházet z návrhů jednotlivých operačních programů.

Všichni starostové uvedli jako další rizikový faktor dlouhodobě nepříznivý demografický vývoj s výjimkou krátkého populačního nárůstu. Školy v regionu může také ohrozit nezáměr rodičů o umístění dětí do konkrétního zařízení. Jako menší, ale nezanedbatelnou míru rizika, vidí finanční řízení škol, může jít především o nedostatek prostředků na investice a nové vybavení, výjimečně nedostatek financí na provoz a opravy. Limitujícím je také obava z případných vysokých sankcí za chyby vzniklé při realizaci projektů, tím se snižuje možnost získání externích zdrojů.

Společným cílem všech je zajištění dostupnosti, zvýšení kvality, aspekt rovných příležitostí, posílení regionální konkurenceschopnosti a celkové zvýšení kvality života obyvatel v území.

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinové opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav

meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Skupiny byly složeny ze zástupců obcí a měst z území ORP, expertů v oblasti školství, motivujících starostů a členů realizačního týmu. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

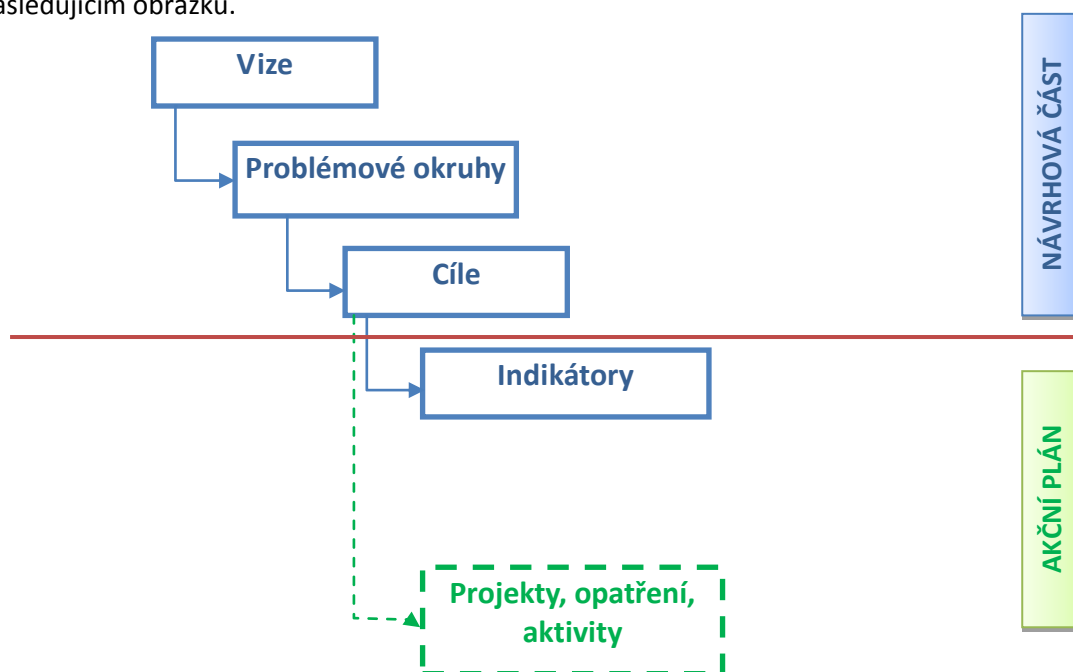
Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Školství a předškolní vzdělávání je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce v oblasti školství:			
Školství	Nevyužitý potenciál regionálních specifík	Nedostačující kvalita výuky	Prohlubování nerovnosti ve vzdělávání
	<p>Cíl 1.1 Zvýšit motivaci k výuce německého jazyka</p> <p>Cíl 1.2 Získat vztah k regionu</p>	<p>Cíl 2.1 Rozvíjet a zkvalitňovat kompetenci pedagogického personálu všech typů škol a školských zařízení</p> <p>Cíl 2.2 Zlepšit vybavenost škol a školských organizací</p>	<p>Cíl 3.1 Vytvořit podmínky pro narůstající počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami</p> <p>Cíl 3.2 Rozvinout potenciál talentovaných dětí</p> <p>Cíl 3.3 Potlačit rozdíly v budoucích možnostech uplatnění</p>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

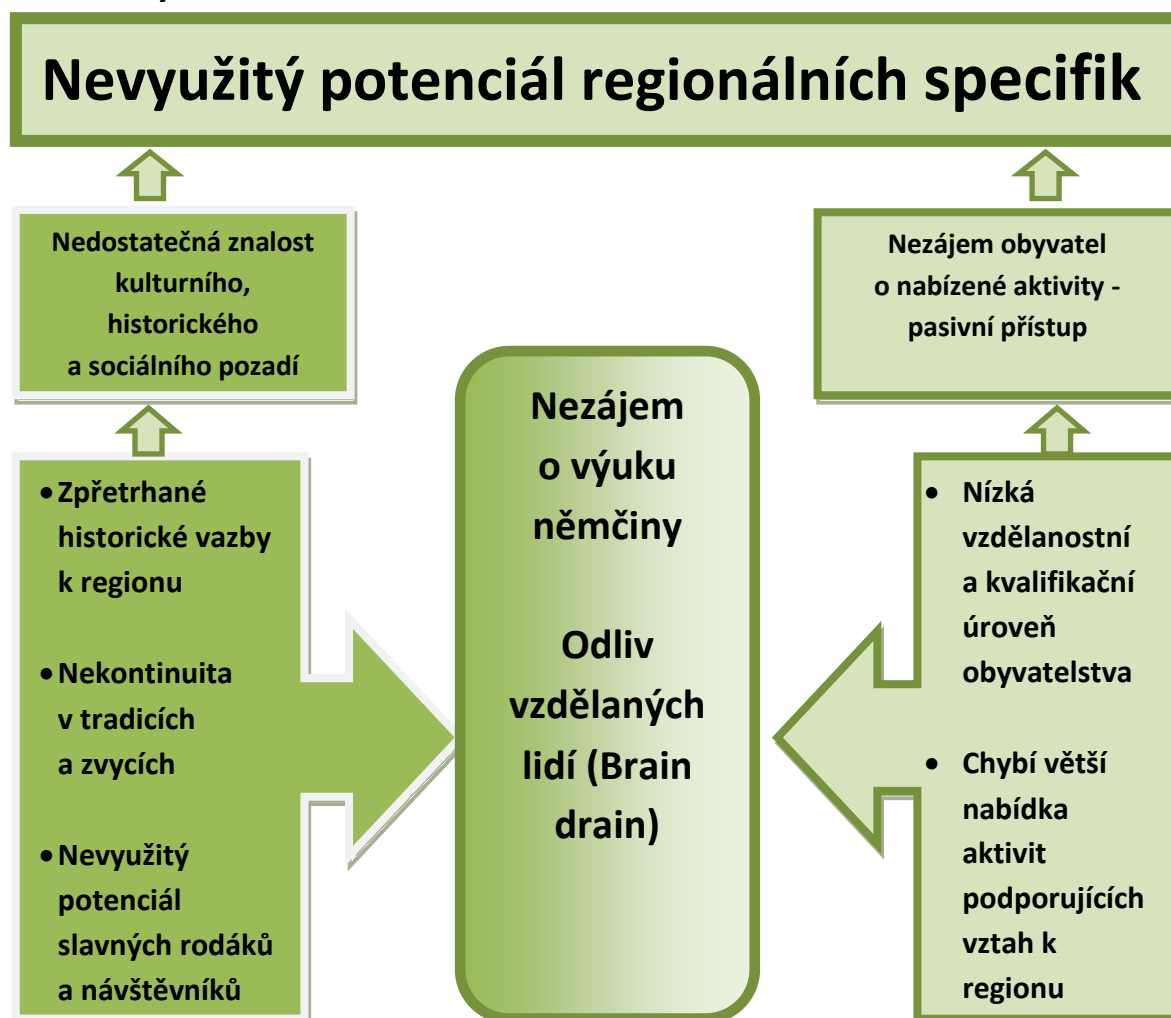
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize:

Fungující dobrovolné svazky obcí v ORP Cheb vytváří příznivé podmínky pro komunikaci a spolupráci všech obcí v regionu. Obce využívají své polohy v příhraničním regionu k aktivní kooperaci s německými partnery v hospodářské, společenské, politické oblasti a při využívání volného času. Chebsko je turisticky atraktivní oblastí s jedinečnou přírodou a historickým pozadím, což vytváří širokou nabídku volnočasových aktivit. Atraktivitu území zvyšuje město Františkovy Lázně jako významné nadregionální lázeňské centrum. **Školy a školská zařízení budují pozitivní vztah dětí a mládeže k regionu, podporují výuku cizích jazyků a zapojují se do přeshraničních projektů.** Obce vzájemně kooperují při zajišťování kvalitních sociálních služeb, kterých je dostatečná nabídka. Poskytovatelé reflektují aktuální potřeby obyvatelstva. Ve všech obcích ORP Cheb funguje moderní systém nakládání s odpady. Obce disponují dostatečným počtem sběrných dvorů a kompostáren. Občané i návštěvníci vnímají region jako atraktivní místo pro život s kvalitními a stále se zlepšujícími službami.

Problémové okruhy:

Problémový okruh 1

Z provedené analýzy předškolního a základního vzdělávání v ORP Cheb byly stanoveny společné priority starostů a příslušných regionálních odborníků, na jejichž základě by měly být řešeny nejdůležitější problémy; jedním z nich je **nevyužitý potenciál regionálních specifík**.

Výhodná poloha ORP Cheb v bezprostřední blízkosti hranic s Německem nabízí možnosti zvýšení nejen pracovního, ale i společenského uplatnění. To však předpokládá zájem a jazykovou vybavenost. Nízká motivace k výuce německého jazyka je problémem celého území, který je vhodné řešit nabídkou atraktivních vzdělávacích a společenských aktivit. Příležitostí jsou pravidelné společné přeshraniční akce založené na výměnách žáků, studentů a učitelů. Nabízí se možnosti zajištění aktivit v rámci škol a školských zařízení. Dobrá znalost jazyka je také základní podmínkou pozdějšího pracovního uplatnění v sousedním Německu. Právě možnost získání dobře ohodnocené, kvalifikované práce by mohla pomoci snížit odliv mladých vzdělaných lidí z Chebska, ke kterému dochází kvůli nedostatku vhodných pracovních příležitostí.

Příčinami nevyužitého potenciálu regionálních specifík je nedostatečná znalost kulturního, historického a sociálního pozadí regionu, přetrvávající nezájem obyvatelstva o nabízené aktivity a obecně i tendence pasivního přístupu k trávení volného času u některých skupin obyvatelstva.

Pokud by samosprávy jednotlivých obcí ORP Cheb nevěnovaly problematice využívání potenciálu regionu dostatečnou pozornost, mohlo by dojít k prohlubování již existujících rozdílů ve fungování

přeshraniční spolupráce. Zdůraznily by se jazykové, potažmo i kulturní bariéry až „hranice“ mezi obyvateli sousedících oblastí. Proto by bylo nejvhodnější zacílit především na děti a dospívající mládež, tedy na skupinu, která není zatížena předsudky a může si vytvořit silnou vazbu k regionu. Přeshraniční spolupráce je klíčovým potenciálem Chebska a její rozvoj může přispět k potlačení negativní image území. Při rozvoji regionálních aktivit by bylo vhodné realizovat řadu místních i přeshraničních projektů, které by mohly pomoci k rozvoji obcí.

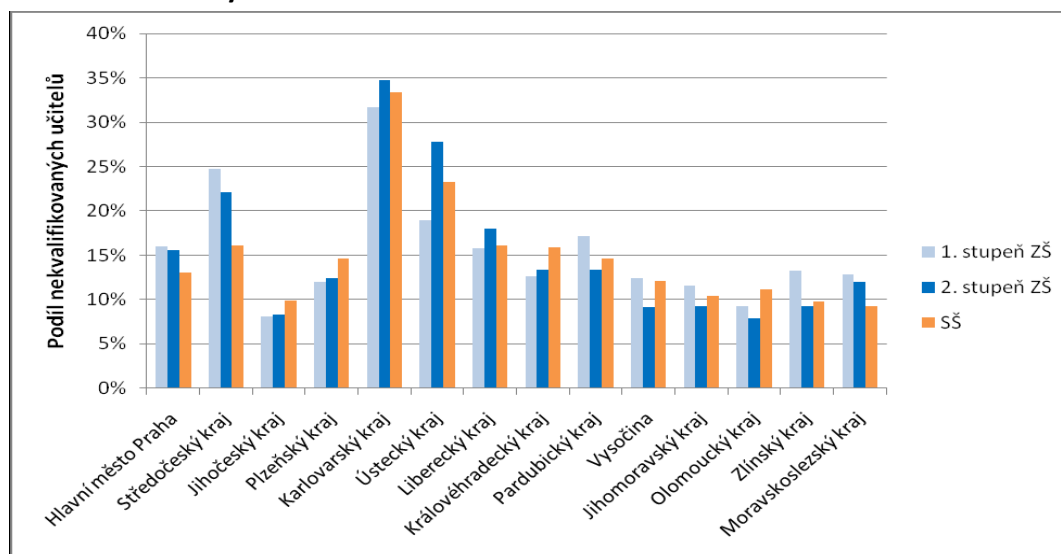
Problémový okruh 2

Nedostačující kvalita výuky

Vycházíme z analýzy území ORP Cheb, ze které jednoznačně vyplynulo, že hlavním předpokladem pro maximální rozvoj dětí, žáků a studentů je kvalitní výuka. V regionu působí několik negativních faktorů, hlavním je **vysoká míra nekvalifikovanosti učitelů ZŠ**. Karlovarský kraj vykazuje celorepublikově nejnižší kvalifikovanost učitelů základních škol, proto by bylo vhodné zaměřením MOS na vhodné varianty poradenství, organizování seminářů, workshopů a školení.

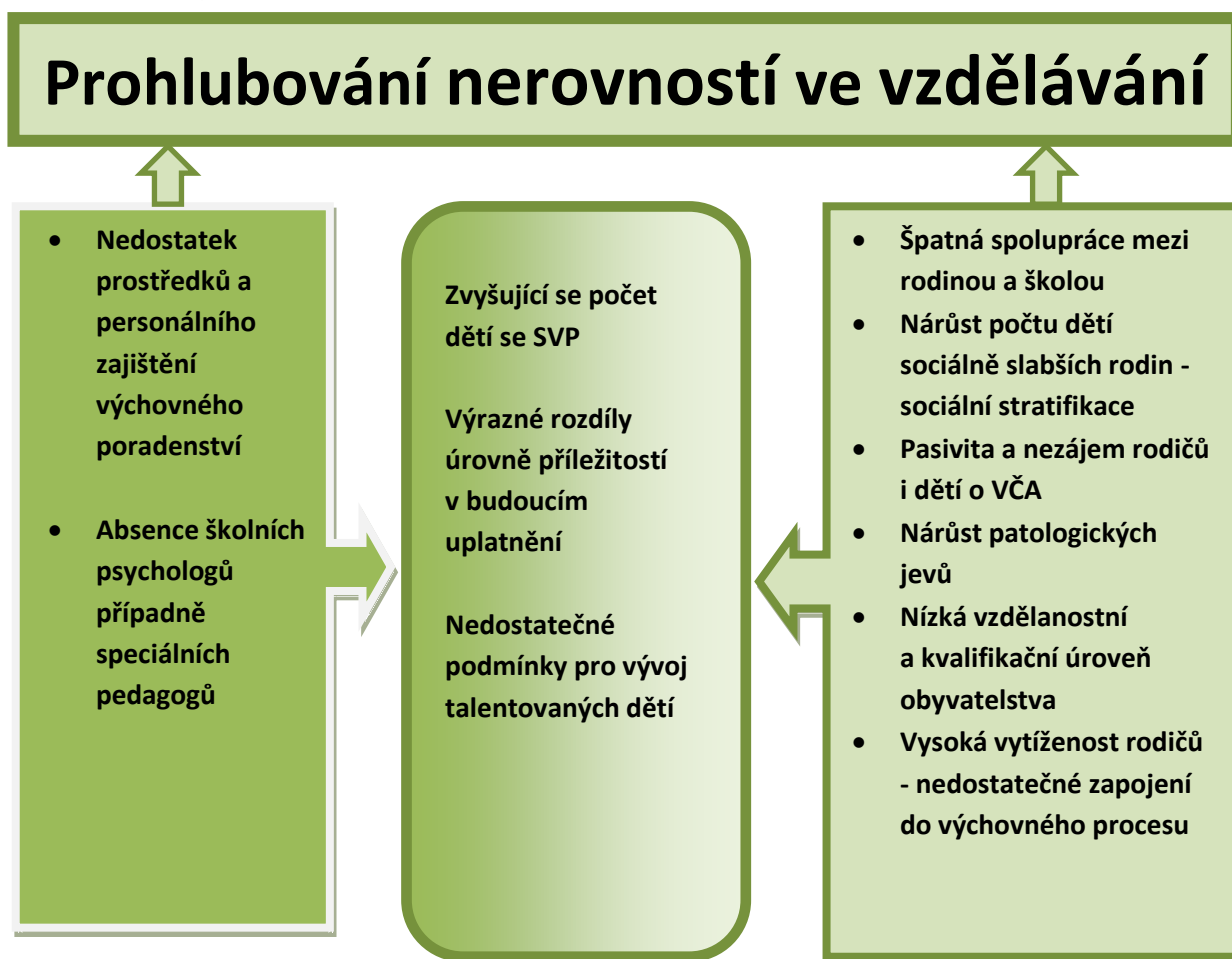
Podíl kvalifikovaných učitelů

Zdroj: Strategický dokument „Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Karlovarského kraje 2012“

Dalším negativním faktorem je nepříznivá věková struktura pedagogů, genderová nevyváženost pedagogických sborů, nedostatek speciálních pedagogů a psychologů a přetrvávající nízká prestiž učitelské profese. Jako největší riziko vnímali starostové špatné řízení školy či školského zařízení a z toho vyplývající nízkou úroveň kvality vzdělávání. Pomocí společných aktivit je možné podpořit zvýšení odpovědnosti a efektivity při řízení vzdělávací instituce. Nutné je také neustálé zvyšování kvality vybavení škol, dostupnost kvalitních pomůcek a neustálé zlepšování pracovního prostředí. Nepříznivý demografický vývoj může znamenat rizika pro finanční řízení škol. V budoucnu pak i nedostatek prostředků na investice a nové vybavení, v horším případě nedostatek financí na běžný provoz a opravy. Společná je také obava starostů z případných vysokých sankcí za chyby vzniklé při realizaci projektů, což snižuje možnosti získávání významných externích zdrojů.

Společným cílem v rámci meziobecní spolupráce může být zajištění dostupnosti a zvýšení kvality výuky, respektování aspektu rovných příležitostí, posílení regionální konkurenceschopnosti a celkové zvýšení kvality života obyvatel v území

Prohlubování nerovností ve vzdělávání

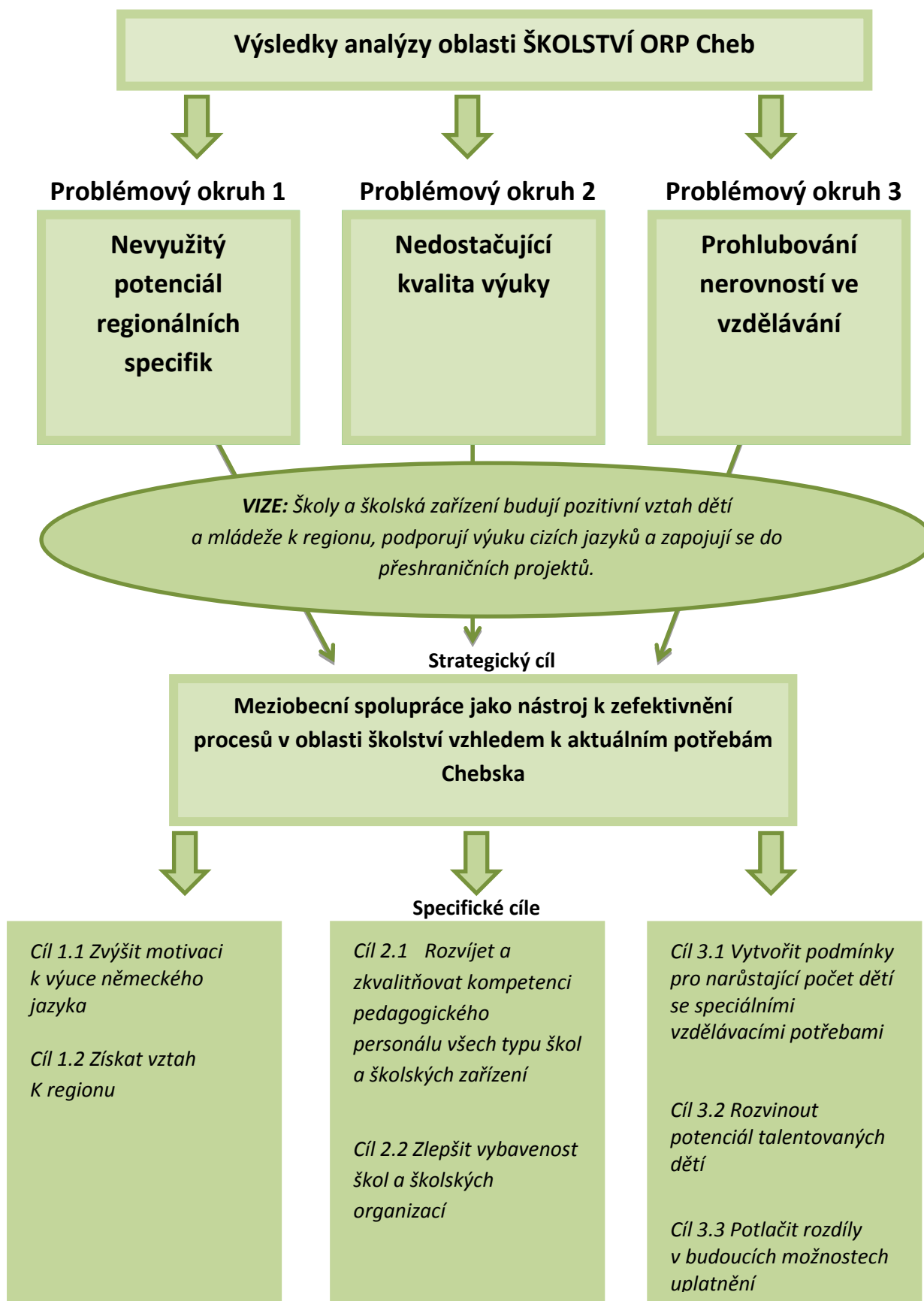
Charakteristickým rysem naší vzdělávací soustavy a chronicky přetrvávajícím problémem jsou **prohlubující se vzdělanostní nerovnosti** mezi dětmi a mladými lidmi. Důsledkem jsou výrazné rozdíly úrovně příležitostí v budoucím uplatnění. Významným faktorem je rodinné prostředí, předškolní vzdělávání a průběh povinné školní docházky. V ORP Cheb, stejně jako v celém Karlovarském kraji, evidujeme dlouhodobě velmi nízké výsledky vzdělávání žáků v klíčových kompetencích. Tendence jsou stejné u všech typů škol, nutná je podpora rozvoje regionálního školství zaměřená na neustálé zvyšování kvality, na podporu inkluze, řešení problematiky nárůstu počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Společně lze prosazovat intenzivní výuku cizích jazyků odpovídající věku dítěte. Pomocí meziobecní spolupráce by bylo možné podpořit zvýšení kvality vzdělávání dětí, žáků, studentů, případně i dospělých. Vhodné by bylo zaměřením na zkvalitnění výuky jazyků, na polytechnickou a environmentální výchovu a vzdělávání. Bylo by vhodné dosáhnout zvýšení kvality a kvantity přípravných tříd zaměřených na usnadnění přechodu dětí na ZŠ. Jedním z požadavků je vytvoření podmínek pro vzdělávání talentovaných dětí, případně vzdělávání ve školách se speciálními vzdělávacími programy, jako např. sportovní třídy na základních školách, nebo jazykové třídy v mateřských školách a základních školách.

Prohlubování nerovností ve vzdělávání má společnou příčinu, a to nárůst sociálně patologických jevů ve společnosti a částečně i nepřipravenost škol a školských zařízení k jejich řešení. Organizace nedisponují dostatečným počtem speciálních pedagogů; zcela chybí školní psychologové.

Problematika inkluze je však řešitelná jen na úrovni státu a kraje. Rozhodování samospráv může ale proces výrazně podpořit.

V důsledku dlouhodobého neřešení uvedené problematiky může docházet k prohlubování rozdílů v pracovním uplatnění mladé generace, zvýrazní se rozdíly v příležitostech jednotlivých sociálních skupin. Tyto jevy mohou vést k eskalaci patologických jevů. Trvale nízká vzdělanostní a kvalifikační úroveň obyvatelstva by se nezměnila. Výrazným faktorem, ovlivňujícím podmínky dětí a mládeže, je také pasivita a nespolupráce rodičů, ať z důvodu vysoké vytíženosti či nezájmu jako takového. Větší spolupráce mezi školou a rodinou by mohla napomoci k podpoře rozvoje dětí a mládeže.

3.2.3. Popis cílů předškolního a základního vzdělávání

Problémový okruh 1	Nevyužitý potenciál regionálních specifik
Cíl 1.1	<i>Zvýšit motivaci k výuce německého jazyka</i>
Popis cíle	<p>Představitelé měst a obcí, tedy zřizovatelé všech typů škol a školských zařízení deklarují snahu zajišťovat v rámci meziobecní spolupráce pestrou nabídku vzdělávacích či volnočasových aktivit, které budou dostatečně motivující k výuce německého jazyka. Zvýšení zájmu obyvatel příhraničního regionu o lepší jazykovou vybavenost bude i nadále podmínkou budoucího širšího společenského uplatnění a také podmínkou získání větší šance při hledání pracovních příležitostí. V ORP Cheb se nabízí možnost zřízení česko-německého zařízení v objektech Města Cheb v nedaleké obci Querenbach – Waldsassen. Cílovými skupinami by měly být především předškolní a mladší školní děti. V rámci připravovaných volnočasových programů a intenzivní přeshraniční spolupráce bude možné podpořit i starší děti a dospělé. Vzdělávací projekty by měly vést k překonávání bariér mezi obyvateli sousedních regionů a zajistit významný posun k aktivnějšímu přístupu jednotlivců k jazykovému vzdělávání. Při přípravě společných akcí a především vzdělávacích či výměnných projektů bude nutné znát aktuální potřeby obyvatel a nabídku jim přizpůsobit. K tomu bude potřebná pravidelná spolupráce s řediteli jednotlivých škol a školských zařízení a také mezi zřizovateli. Vhodným může být také průzkum poptávky mezi rodiči. Vzdělávací projekty bude nutné plánovat vždy operativně, samotný cíl je však jednoznačně dlouhodobý. Nezáměr o výuku němčiny je trvalý. Trend z řady důvodů jednoznačně směřuje k výuce anglického jazyka. Hlavním úkolem bude tedy přesvědčivá motivace upřednostnit německý jazyk. Cílem plánovaných aktivit by měla být změna preference při výběru prvního vyučovaného jazyka u většiny žáků, což je úkol velmi náročný, při kterém bude spolupráce všech zúčastněných nutná.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet partnerství škol a školských zařízení za účelem sdílení zkušeností s aktivizačními metodami učení při jazykovém vzdělávání žáků všech typů škol a školských zařízení, výměna odborných zkušeností mezi jednotlivými organizacemi; • Organizovat návštěvy na školách, stáže, výměny učitelů jazyků; • Rozvíjet přeshraniční spolupráci formou společných volnočasových programů akcí a prostřednictvím pravidelné výměny žáků i učitelů s partnerskou školou; • Společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce či školy a školská zařízení; • Společná příprava a realizace projektů, společné organizační a personální zajištění projektů; • Zaměřit se na rozdílnou úroveň přeshraniční spolupráce v jednotlivých městech a obcích; • Společně vytvořit podmínky pro dlouhodobější pobyt učitele jazyků, rodilého mluvčího; • Zaměřit se na rozvoj spolupráce v oblasti předškolního vzdělávání, neformálního či zájmového vzdělávání.
Název indikátorů k hodnocení	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU:</p> <p>SK/1.A POČET OBCÍ, ŠKOL, ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ, SPOLKŮ A OSTATNÍCH VHODNÝCH SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO SPOLEČNÝCH MOTIVUJÍCÍCH AKTIVIT</p>

cíle	ZAMĚŘENÝCH NA POSÍLENÍ REGIONÁLNÍ IDENTITY INDIKÁTORY VÝSTUPU: SK/1.A.1.a Podíl dětí, které se učí německý jazyk jako první cizí jazyk SK/1.A.1.b Počet obcí zapojených prostřednictvím mateřských, základních škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti jazykového vzdělávání
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 1	Nevyužitý potenciál regionálních specifik
Cíl 1.2	<i>Získat vztah k regionu</i>
Popis cíle	Koordinované aktivity obyvatel měst a obcí mohou napomoci k posílení vědomého pozitivního vztahu k celému regionu. Současný trend odlivu mladých vzdělaných lidí je třeba omezit nebo alespoň výrazně zmírnit. Tzv. Brain drain ohrožuje strukturu obyvatelstva, je spojen se slabou vazbou k území Chebska, které by mělo být pro obyvatele místem, kam se rádi vrací a kde chtějí trvale žít. Cílovou skupinou budou především děti a mládež. Činnosti, které mohou výrazně posílit vztah k regionu, lze nabízet jak prostřednictvím obcí samotných, tak i v rámci činnosti spolků. Velký význam budou mít již tradičně programy a projekty jednotlivých škol a školských zařízení. Jednoznačně jde o cíl dlouhodobý. Jednotliví aktéři mohou prostřednictvím meziobecní spolupráce své činnosti vzájemně koordinovat a tak napomoci k eliminaci nezájmu ze strany především mladých lidí. Znovuobnovení spolkové činnosti, místních tradic a zvyklostí může být prostředkem, jak vztah k regionu podpořit či nově vybudovat. Stávající spolky pak mohou spolu s obcemi organizovat podporované pravidelné akce, které děti, mládež i ostatní skupiny obyvatelstva s regionem seznámí.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Posilovat regionální identitu využitím stávajících nebo vytvořením nových regionálních učebních pomůcek; • Společně organizovat exkurze, výlety, poznávací pobytové zájezdy; • Společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce, školy, spolky atd.; • Vytvořit společný informační portál o nabídce oborů a kroužků v ZUŠ, DDM a SVČ pro volný čas dětí a mládeže a vzájemně koordinovat jejich využití; • Společně realizovat burzy nápadů, kulaté stoly jednotlivých aktérů; • Společně připravovat projekty zaměřené na udržování a rozvoj kultury v obcích a městech jako na významnou část soustavy sdílených hodnot; • Společně připravovat podmínky pro rozvoj aktivního občanství, které vytváří předpoklady pro solidární společnost a demokratické vládnutí; • Koordinovat a podporovat spolupráci vzdělávacích zařízení s neziskovým sektorem, kulturními institucemi a městskou správou.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SK/1.A POČET OBCÍ, ŠKOL, ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ, SPOLKŮ A OSTATNÍCH VHODNÝCH SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO SPOLEČNÝCH MOTIVUJÍCÍCH AKTIVIT ZAMĚŘENÝCH NA POSÍLENÍ REGIONÁLNÍ IDENTITY INDIKÁTORY VÝSTUPU: SK/1.A.2.a Počet realizovaných spoluprací jednotlivých obcí, škol, školských

	zařízení, spolků a ostatních subjektů zapojených do volnočasových aktivit a do dalších společných akcí společenského života měst a obcí SK/1.A.2.b Počet spolupracujících obcí prostřednictvím svých škol a školských zařízení zapojených do tvorby a využívání regionálních učebních pomůcek
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Nedostačující kvalita výuky
Cíl 2.1	<i>Rozvíjet a zkvalitňovat kompetenci pedagogického personálu všech typů škol a školských zařízení</i>
Popis cíle	Aktuálním problémem zřizovatelů a především ředitelů škol a školských zařízení je nízká míra kvalifikovanosti pedagogických pracovníků. Zvýšit počet kvalifikovaných či aprobovaných pedagogů je však úkolem státu. Především jde o úkol pro vysoké školy. Samospráva může ale výrazně přispět k rozvoji pedagogických dovedností jednotlivých učitelů, ke zvýšení jejich motivací a předpokladů. Společnými aktivitami lze napomoci ke zvyšování odborných kompetencí pedagogického personálu pomocí školení, seminářů, workshopů a podobných tematicky vhodně zaměřených akcí. Pomocí meziobecní spolupráce lze připravovat společné aktivity či dlouhodobé projekty, díky kterým bude pedagogům umožněno získat nové zajímavé dovednosti a zkušenosti, které by poté promítali do výuky. Cílem by bylo vytvořit víceleté školní vzdělávací programy pro učitele všech typů škol, dále pro poradce na ZŠ s ohledem na potřeby praxe. Ideální by byla příprava mezinárodních výměn či stáží. Důležitá bude také připravenost pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání, diferencované výuky a pedagogické diagnostiky. Na některých školách nejsou doposud vytvořeny podmínky pro integrované vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a zcela nedostačující je zároveň dostupnost, kvalita a kapacita systému pedagogicko-psychologického poradenství pro tyto žáky.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce a školy, dále pro pomoc při realizaci projektů; • Organizovat vzájemné návštěvy ve školách; • Podporovat vzájemné učení pedagogů a hospitace učitelů konkrétních předmětů; • Společně realizovat burzu nápadů, odborné kurzy a semináře; • Pokračovat v projektu „Centrum vzdělávání pro pracovníky školství“, který realizoval DDM Sova • Zvýšit kapacitu a kvalitu pedagogicko- psychologického poradenství; • Podpořit vzdělávání pedagogických pracovníků pro inkluzivní, inovativní a kvalitní výuku; • Rozvíjet partnerství škol a školských zařízení; • Zlepšit kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SK/2.B POČET SPOLEČNÝCH AKTIVIT VEDOUČÍCH KE ZVYŠOVÁNÍ ODBORNÝCH KOMPETENCÍ PEDAGOGICKÉHO PERSONÁLU, KE ZLEPŠENÍ TECHNICKÉ VYBAVENOSTI ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

	INDIKÁTORY VÝSTUPU: SK/2.B.1.a Existence společně vytvořeného týmu pro vyhotovování žádostí o dotace a pomoc při realizaci společných projektů zaměřených na zvýšení kvality výuky SK/2.B.1.b Počet pedagogů, kteří absolvovali semináře, kurzy, inspirační či kontaktní workshopy a další typy vzdělávacích aktivit
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Nedostačující kvalita výuky
Cíl 2.2	<i>Zlepšit vybavenost škol a školských zařízení</i>
Popis cíle	<p>Kvalitní vybavení škol a školských zařízení, které by odpovídalo aktuálním potřebám obyvatelstva regionu je společným tématem všech zúčastněných aktérů. Kvalitní výukové materiály, pomůcky, mobiliář, ale i vybavení samotných budov jsou velmi důležitým faktorem, který přímo ovlivňuje prostředí, ve kterém výuka probíhá. Rozdílná úroveň škol a školských zařízení byla popsána v analytické části dokumentu. V rámci meziobecní spolupráce by bylo možné doplnit materiální vybavenost i v těch obcích, kde je v současnosti nižší. Společným cílem jsou srovnatelné podmínky pro děti a mládež v celém ORP Cheb. Nedostačující je také technická vybavenost některých budov. Důležitým úkolem je inovovat vybavení dílen a provozu pro praktické vyučování, připravit školy pro rozvoj polytechnického a environmentálního vzdělávání. V současné době je využití digitálních technologií ve výuce na velmi nízké úrovni, je to dáno jak technickými překážkami, tak zároveň i nízkými kompetencemi učitelů.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Společně vytvořit tým pro vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé školy a školská zařízení a pro pomoc při realizaci projektu; • Výstavba, rekonstrukce a vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen a pozemků pro výuku přírodovědných a technických oborů a pro výuku technických a řemeslných dovedností úpravy budov a učeben, vybavení nábytkem, stroji, didaktickými pomůckami, kompenzačními pomůckami; • Zvýšení kvality vybavenosti tříd a modernizace učeben s důrazem na osobní a inkluzivní výuku v MŠ, ZŠ a dalších školských organizacích.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SK/2.B POČET SPOLEČNÝCH AKTIVIT VEDOUCÍCH KE ZVYŠOVÁNÍ ODBORNÝCH KOMPETENCÍ PEDAGOGICKÉHO PERSONÁLU, KE ZLEPŠENÍ TECHNICKÉ VYBAVENOSTI ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ INDIKÁTORY VÝSTUPU: SK/2.B.2.a Počet realizovaných společných projektů při kterých došlo k pořízení nového vybavení pro zvýšení kvality vzdělávání ve všech typech škol a školských zařízení SK/2.B.2.b Počet subjektů s novým nebo modernizovaným zařízením sloužícím k výuce, například vybavení tříd a učeben s důrazem na osobní a inkluzivní výuku v mateřských a základních školách, školských zařízeních, dále nové vybavení nutné pro podporu environmentálního a ekologického vzdělávání, jazykového a sportovního vzdělávání, nově vytvořené podmínky pro polytechnickou výchovu

	a vzdělávání, zájmové či neformální vzdělávání
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 3	Prohlubování nerovností ve vzdělávání
Cíl 3.1	<i>Vytvořit podmínky pro narůstající počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami</i>
Popis cíle	Vytvořit podmínky pro narůstající počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, bez ohledu na jejich osobní a rodinné dispozice nebo sociálněekonomické prostředí, je důležitým úkolem pro všechny zúčastněné aktéry. Cílem spolupráce je umožnit všem dětem bez rozdílu naplnit jejich potenciál ke vzdělávání. Lze konstatovat, že připravenost pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání, diferenciované výuky a pedagogické diagnostiky je nedostatečná. Ve školách nejsou vytvořeny podmínky pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nedostatečný je i systém poradenství. Důležitá bude spolupráce zřizovatelů škol a školských zařízení s poskytovateli sociálních služeb, neziskovými organizace a spolky. Společná realizace podpůrných pedagogických a preventivních opatření by mohla být nástrojem pro rozvoj problematických žáků. Nedostatečná podpora sociálně znevýhodněných žáků by měla být řešena preventivně, měla by vést k omezení předčasných odchodů ze vzdělávacího systému a především k usnadnění přechodu žáků na trh práce. Společně podporovat otevřenost škol směrem k vyšší úrovni sociálního začleňování. Moderně vzdělávat žáky s různorodými vzdělávacími potřebami a aktivně zavádět podpůrná a vyrovnávací opatření.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce a školy, dále pro pomoc s realizací projektů; • Společně sdílet školního psychologa, speciálního pedagoga, kariérového poradce a další podpůrné profese a pozice; • Rozvíjet partnerství škol za účelem sdílení zkušeností s aktivizačními metodami učení při vzdělávání hendikepovaných žáků, zkušenosti s péčí o tyto žáky; • Společné zaměření na rozvoj inkluzivního vzdělávání; • Podpora motivace dětí, žáků a studentů ke studiu technických a přírodovědných oborů, zlepšení odborné a podnikatelské kompetence budoucích absolventů a zvýšením jejich uplatnitelnosti na trhu.
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SK/3.C POČET OBCÍ, ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ, SPOLKŮ ZAPOJENÝCH DO SPOLUPRÁCE, DO VÝMĚNY ODBORNÝCH ZKUŠENOSTÍ ZÍSKANÝCH V PRÁCI S DĚTMI V PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ, V PŘEDŠKOLNÍ PÉČI, ZKUŠENOSTÍ S PRACÍ S DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI, S TALENTOVANÝMI DĚTMI VŠECH VĚKOVÝCH KATEGORIÍ</p> <p>INDIKÁTORY VÝSTUPU: SK/3.C.1.a Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností s prací s dětmi se SVP</p>

	SK/3.C.1.b Počet účastníků seminářů, konferencí, dalších společně realizovaných aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovace školních vzdělávacích programů zaměřených na zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na děti se SVP
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 3	Prohlubování nerovností ve vzdělávání
Cíl 3.2	<i>Rozvinout potenciál talentovaných dětí</i>
Popis cíle	Na všech stupních vzdělávací soustavy je v současné době malá připravenost rozvíjet individuální potenciál každého žáka, stejně jako schopnost škol a školských zařízení spolupracovat v této oblasti vzdělávání s dalšími partnery. To má negativní dopad na kvalitu práce s nadanými dětmi. Nadále je nutné zvyšovat podporu měkkých kompetencí žáků, metodická podpora v oblasti spolupráce všech typů škol a školských zařízení s organizacemi neformálního a zájmového vzdělávání může vést k rozvoji řady měkkých klíčových kompetencí žáků. Společně je možné se zaměřit na zvyšování šancí těchto žáků, na dosahování jejich osobních maxim.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet partnerství obcí, škol, školských zařízení a ostatních organizací za účelem předávání zkušeností v práci s talentovanými dětmi; • Podporovat spolupráci s místní knihovnou pro rozvoj čtenářské dovednosti; • Připravovat systémové kroky pro vyhledávání a rozvoj talentů ve vzdělávacím procesu; • Připravovat aktivity na podporu neformálního vzdělávání – ZUŠ, DDM a školní kluby, družiny.
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SK/3.C POČET OBCÍ, ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ, SPOLKŮ ZAPOJENÝCH DO SPOLUPRÁCE, DO VÝMĚNY ODBORNÝCH ZKUŠENOSTÍ ZÍSKANÝCH V PRÁCI S DĚTMI V PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ, V PŘEDŠKOLNÍ PÉČI, ZKUŠENOSTI S VÝUKOU DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI, S TALENTOVANÝMI DĚTMI VŠECH VĚKOVÝCH KATEGORIÍ</p> <p>INDIKÁTORY VÝSTUPU: SK/3.C.2.a Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností s prací s talentovanými dětmi všech věkových skupin SK/3.C.2.b Počet realizovaných aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovace školních vzdělávacích programů vhodných ke zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a základního vzdělávání, neformálního vzdělávání se zaměřením na nadané děti všech věkových kategorií</p>
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 3	Prohlubování nerovností ve vzdělávání
Cíl 3.3	<i>Potlačit rozdíly v budoucích možnostech uplatnění</i>
Popis cíle	Prostřednictvím společných projektů vhodně zacílit na sociálně pedagogickou intervenci do domácností. Bude nutné zaměřeni na rozvoj klíčových kompetencí zejména u předškolní mládeže a prvního stupně základních škol s využitím moderních aktivizujících forem učení. Důležitou složkou bude doplňující vzdělávání pedagogických pracovníků a pracovníků v neformálním vzdělávání. Klíčové kompetence žáků bude potřeba společně rozvíjet již od předškolního vzdělávání ve spolupráci škol a školských zařízení se všemi relevantními partnery a tato partnerství pak společně rozvíjet při sdílení zkušeností v šíření příkladů dobré praxe a posilování vzájemného učení. Hlavním úkolem bude omezování – prevence předčasného ukončování školní docházky a podpora rovného přístupu ke kvalitním ŠVP u předškolního, primárního i sekundárního vzdělávání. Důležité bude využití možností nejen formálního ale i neformálního vzdělávání, které rozšíří proces odborné přípravy.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Společně vytvořit tým pro vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé školy a školská zařízení, pomoc při realizaci společných projektů; • Zvýšení kvality a otevřenosti předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ; • Připravovat podmínky pro alternativní formy nerodičovské předškolní péče. • Síťování škol, vzájemná spolupráce a praktická pomoc žákům ohroženým školním neúspěchem; • Podpořit existenci škol jako komunitních center v obcích; • Podpora motivace žáků ke studiu technických a přírodovědných oborů, zlepšení odborné a podnikatelské kompetence absolventů a zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce.
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SK/3.C POČET OBCÍ, ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ, SPOLKŮ ZAPOJENÝCH DO SPOLUPRÁCE, DO VÝMĚNY ODBORNÝCH ZKUŠENOSTÍ ZÍSKANÝCH V PRÁCI S DĚTI V PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ, V PŘEDŠKOLNÍ PÉČI, ZKUŠENOSTI S VÝUKOU DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI, S TALENTOVANÝMI DĚTI VŠECH VĚKOVÝCH KATEGORIÍ</p> <p>INDIKÁTORY VÝSTUPU: SK/3.C.3.a Počet obcí zapojených do projektů zaměřených na podporu předškolního vzdělávání, na zavádění alternativních forem nerodičovské předškolní péče a na využívání přípravných tříd základních škol SK/3.C.3.b Počet realizovaných společných projektů zaměřených na prevenci předčasného ukončování ŠD, na podporu zvýšení motivace žáků ke studiu technických a přírodovědných oborů, na společně zavádění multikulturní a environmentální výchovy do vzdělávacího procesu všech typů škol a školských zařízení, na společné aktivity vedoucí ke zlepšení odborné přípravy a podnikatelské kompetence žáků a na zvýšení jejich budoucí uplatnitelnosti na trhu práce.</p>
Správce cíle	Starosta města Cheb

3.2.4. Indikátory

Souhrnný přehled indikátorů

Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
<i>SK/1</i> <i>Nevyužitý potenciál regionálních specifik</i>	SK/1.A Počet obcí, škol, školských zařízení, spolků a ostatních vhodných subjektů zapojených do společných motivujících aktivit zaměřených na posílení regionální identity	Cíl 1.1 Zvýšit motivaci k výuce německého jazyka	SK/1.A.1.a Podíl dětí, které se učí německý jazyk jako první cizí jazyk SK/1.A.1.b Počet obcí zapojených prostřednictvím mateřských, základních škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti jazykového vzdělávání
		Cíl 1.2 Získat vztah k regionu	SK/1.A.2.a Počet realizovaných spoluprací jednotlivých obcí, škol, školských zařízení, spolků a ostatních subjektů zapojených do volnočasových aktivit a do dalších společných akcí veřejného života měst a obcí SK/1.A.2.b Počet spolupracujících obcí prostřednictvím svých škol a školských zařízení zapojených do tvorby a využívání regionálních učebních pomůcek
<i>SK/2</i> <i>Nedostačující kvalita výuky</i>	SK/2.B Počet společných aktivit vedoucích ke zvyšování odborných kompetencí pedagogického personálu, ke zlepšení technické vybavenosti škola školských zařízení	Cíl 2.1 Rozvíjet a zkvalitňovat kompetenci pedagogického personálu všech typů škol a školských zařízení	SK/ 2.B.1.a Existence společně vytvořeného týmu pro vyhotovování žádostí o dotace a pomoc s realizací společných projektů zaměřených na zvýšení kvality výuky SK/ 2.B.1.b Počet pedagogů, kteří absolvovali odborné semináře, kurzy, inspirační či kontaktní workshopy a další typy vzdělávacích aktivit
		Cíl 2.2 Zlepšit vybavenost škol a školských zařízení	SK/ 2.B.2.a Počet realizovaných společných projektů při kterých došlo k pořízení nového vybavení pro zvýšení kvality vzdělávání ve všech typech škol a školských zařízení SK/ 2.B.2.b Počet subjektů s novým, modernizovaným zařízením sloužícím k výuce, jako například vybavení tříd a učeben s důrazem na osobní a inkluzivní výuku v mateřských a základních školách, školských zařízeních, dále nové vybavení nutné pro podporu environmentálního a ekologického vzdělávání, jazykového a sportovního vzdělávání, nově vytvořené podmínky pro moderní polytechnickou výchovu a vzdělávání, zájmové či neformální vzdělávání

<p>SK/3 Prohlubování nerovností ve vzdělávání</p>	<p>SK/3.C Počet obcí, škol a školských zařízení, spolků zapojených do spolupráce, do výměny odborných zkušeností získaných v práci s dětmi v předškolní výchově a vzdělávání, v předškolní péči, zkušenosti s výukou dětí se SVP, s talentovanými dětmi všech věkových kategorií</p>	<p><i>Cíl 3.1 Vytvořit podmínky pro narůstající počet dětí se SVP</i></p>	<p>SK/3.C.1.a Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností s prací s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami SK/3.C.1.b Počet účastníků seminářů, konferencí, dalších společně realizovaných aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovace školních vzdělávacích programů zaměřených na zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na děti se SVP</p>
		<p><i>Cíl 3.2 Rozvinout potenciál talentovaných dětí</i></p>	<p>SK/3.C.2.a Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností s prací s talentovanými dětmi všech věkových skupin SK/3.C.2.b Počet realizovaných aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovace školních vzdělávacích programů vhodných ke zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a základního vzdělávání, neformálního vzdělávání se zaměřením na nadané děti všech věkových kategorií</p>
		<p><i>Cíl 3.3 Potlačit rozdíly v budoucích možnostech uplatnění</i></p>	<p>SK/3.C.3.a Počet obcí zapojených do projektů zaměřených na podporu předškolního vzdělávání, na zavádění alternativních forem nerodičovské předškolní péče a na využívání přípravných tříd základních škol SK/3.C.3.b Počet realizovaných společných projektů zaměřených na podporu zvýšení motivace žáků ke studiu technických a přírodovědných oborů, na společné zavádění multikulturní a environmentální výchovy do vzdělávacího procesu všech typů škol a školských zařízení, společné aktivity vedoucí ke zlepšení odborné a podnikatelské kompetence žáků a na zvýšení jejich budoucí uplatnitelnosti na trhu práce</p>

Metodika číslování indikátorů

Oblast, ke které se problémový okruh vztahuje/ číslo problémového okruhu dané oblasti	Velké písmeno označuje indikátor výsledku	Označení cíle v rámci dané oblasti	Malé písmeno označuje indikátor výstupu
Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
SK/1	A	1.1	a
SK/1	SK/1.A	SK/1.A.1	SK/1.A.1.a

Karty indikátorů

Problémový okruh	Nevyužitý potenciál regionálních specifik		
Číslo indikátoru	SK/1.A		
Název indikátoru	POČET OBCÍ, ŠKOL, ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ, SPOLKŮ A OSTATNÍCH VHODNÝCH SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO SPOLEČNÝCH MOTIVUJÍCÍCH AKTIVIT ZAMĚŘENÝCH NA POSÍLENÍ REGIONÁLNÍ IDENTITY		
Měrná jednotka	Počet subjektů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		20	30
Skutečnost	X		
Popis měřítka	<p>Výhodná poloha ORP Cheb v těsné blízkosti hranic nabízí výrazné možnosti zvýšení nejen pracovního, ale i společenského uplatnění. V současné době lze konstatovat, že obce, školky, školy a školská zařízení nedostatečně a především nerovnoměrně využívají potenciál regionálních specifik. Příčin je celá řada, především malé znalosti kulturního, historického a sociálního pozadí regionu, přetrvávající nezáměr obyvatelstva o nabízené aktivity a obecně i tendence pasivního přístupu k trávení volného času, zvláště u některých skupin obyvatelstva. Výraznou překážkou je i nízká jazyková vybavenost. Přeshraniční spolupráce a snahy o získání pozitivního vztahu k regionu může být klíčovým potenciálem celého Chebska. Realizace společných přeshraničních projektů může přispět k rozvoji měst a obcí oblasti. Uvedený indikátor udává počet obcí, jednotlivých škol a školských zařízení, spolků a ostatních vhodných subjektů zapojených do připravovaných aktivit zaměřených na posílení regionální identity.</p>		
Metodika a výpočet	<p>Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Bude zpracován krátký průzkum pomocí dotazníku, řízeného pohovoru, pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen.</p>		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.		

Cíl		Zvýšit motivaci k výuce německého jazyka		
Číslo indikátoru	SK/1.A.1.a			
Název indikátoru	Podíl dětí, které se učí německý jazyk jako první cizí jazyk			
Měrná jednotka	% z celkového počtu dětí ve 3. ročníku povinné školní docházky			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		35%	45 %	
Skutečnost	25%			
Popis měřítka	V současné době přetrvává v oblasti jazykového vzdělávání na Chebsku významný negativní jev. V regionu je trvale nízká motivace k výuce německého jazyka. Je známa jednoznačně slabá motivace žáků a především i jejich rodičů. Trvale je preferována výuka anglického jazyka. Tento problém se nabízí řešit atraktivní nabídkou vzdělávacích a společenských aktivit zaměřených na všechny věkové kategorie, ale především na předškolní a mladší školní děti. Chceme zjistit, zda se změnila motivace k výběru NEJ jako prvního cizího jazyka vyučovaného v rámci povinné školní docházky ve 3. ročníku ZŠ.			
Metodika a výpočet	Sledujeme % navýšení/snížení počtu dětí, které se učí německý jazyk jako první cizí jazyk z celkového počtu dětí ve 3. ročníku ZŠ.			
Zdroj čerpání dat	Data zjištěná od ředitelů ZŠ v rámci ORP, případně z výkaznictví.			

Cíl		Zvýšit motivaci k výuce německého jazyka		
Číslo indikátoru	SK/1.A.1.b			
Název indikátoru	Počet obcí zapojených prostřednictvím mateřských, základních škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti jazykového vzdělávání			
Měrná jednotka	Počet subjektů			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		14	21	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	V současné době chybí v regionu společné aktivity zaměřené na vzdělávací projekty z oblasti meziobecní i mezinárodní spolupráce zaměřené na výměny, stáže, podporu vzájemných návštěv pedagogů shodných typů škol a školských zařízení. Jde o tzv. metodu síťování, kdy za minimálních nákladů dojde k předávání zkušeností, ke vzájemné motivaci, případně i inspiraci kolegů. Chybí projekty v oblasti přeshraniční spolupráce, vhodné by byly například výměny učitelů jazyků či rodilých mluvčích. Uvedený indikátor udává počet obcí, jednotlivých škol a školských zařízení zapojených do připravovaných aktivit zaměřených na předávání zkušeností v oblasti jazykového vzdělávání.			
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen.			
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.			

Cíl	Získat vztah k regionu		
Číslo indikátoru	SK/1.A.2.a		
Název indikátoru	Počet realizovaných spoluprací jednotlivých obcí, škol, školských zařízení, spolků a ostatních subjektů zapojených do volnočasových aktivit a do dalších akcí společenského života měst a obcí		
Měrná jednotka	Počet subjektů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		40	50
Skutečnost	X		
Popis měřítka	V současné době probíhá ve většině měst a obcí v ORP Cheb řada tradičních společenských akcí, sportovních aktivit, fungují spolky a volnočasové programy škol a školských zařízení. Chybí však jejich koordinace. Školy by mohly ještě výrazněji fungovat jako komunitní centra, připravovat společné projekty zaměřené na budování vztahu k regionu. Mají velký význam pro kvalitu života v obci a v území zajišťují často i důležité mimoškolní aktivity. Uvedený indikátor udává počet realizovaných spoluprací jednotlivých obcí, škol a školských zařízení, spolků a ostatních vhodných subjektů zapojených do připravovaných volnočasových aktivit a do dalších akcí společenského života měst a obcí.		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Bude zpracován krátký průzkum pomocí dotazníku, řízeného pohovoru, pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.		

Cíl	Získat vztah k regionu		
Číslo indikátoru	SK/1.A.2.b		
Název indikátoru	Počet spolupracujících obcí prostřednictvím svých škol a školských zařízení zapojených do tvorby a využívání regionálních učebních pomůcek		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V současné době nemají mateřské školy, základní školy a školská zařízení k dispozici moderní výukový materiál, zaměřený na celé území Chebska. Společný projekt, který by se poutavě zabýval historií a současností regionu, by napomohl školám a školským zařízením ke vzájemnému propojení činností, k předávání zkušeností a především ke zlepšení vztahu k regionu. Uvedený indikátor udává počet obcí, jednotlivých škol a školských zařízení, zapojených do tvorby a využívání regionálních učebních pomůcek.		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Pravidelně 1 x ročně bude celkový počet vyhodnocen.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.		

Problémový okruh	Nedostačující kvalita výuky		
Číslo indikátoru	SK/2.B		
Název indikátoru	POČET SPOLEČNÝCH AKTIVIT VEDOUCÍCH KE ZVYŠOVÁNÍ ODBORNÝCH KOMPETENCÍ PEDAGOGICKÉHO PERSONÁLU, KE ZLEPŠENÍ TECHNICKÉ VYBAVENOSTI ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ		
Měrná jednotka	počet aktivit		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán	x	5	10
Skutečnost	x	X	x
Popis měřítka	<p>V ORP Cheb působí několik negativních faktorů, které ovlivňují kvalitu výuky. Především je to vysoká míra nekvalifikovanost pedagogů, dále nepříznivá věková struktura a genderová nevyváženost především v základním školství. V regionu přetrvává nedostatek speciálních pedagogů, absence školních psychologů, logopedů a kariérních poradců. Bude nutné připravovat společné aktivity pro pedagogy zaměřené na jejich připravenost v oblasti inkluzivního vzdělávání, diferencované výuky a pedagogické diagnostiky. Tématem budou i moderní a alternativní formy výchovy a vzdělávání dětí všech typů škol a školských zařízení. Zkvalitnění výuky může být dosaženo také lepším vybavením všech typů škol, dostupností moderních výukových pomůcek a zlepšením pracovního prostředí. Budou započteny všechny společné aktivity, které byly v daném roce započaty a splňují danou charakteristiku.</p>		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u jednotlivých subjektů. Pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen. Bude připočítán roční přírůstek, změna stavu.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.		

Cíl	Rozvíjet a zkvalitňovat kompetenci pedagogického personálu všech typů škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	SK/2.B.1.a		
Název indikátoru	Existence společně vytvořeného týmu pro vyhotovování žádostí o dotace a pomoc při realizaci projektů zaměřených na zvýšení kvality výuky		
Měrná jednotka	Existence týmu ano/ne		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Na území ORP Cheb existuje v současné době celkem pět DSO a MAS 21. Ani jeden z těchto subjektů nefunguje na celém území regionu. Pro Chebsko by byla vhodná existence realizačního týmu, který by vyhledával a případně také koordinoval realizační proces společných projektů, zaměřených především na samosprávné oblasti života měst a obcí, jako je školství, sociální služby, cestovní ruch, přeshraniční spolupráce či problematika odpadového hospodářství. Existují možnosti budoucí neformální spolupráce v rámci ORP nebo činnost jednoho aktivního multifunkčního DSO s přesahem po celém území. Základní podmínkou spolupráce bude plné respektování rovnoprávného postavení jednotlivých subjektů, efektivní využívání odborných kapacit a smluvně zaručená dobrovolnost.		
Metodika a výpočet	Byl sestaven tým - ano/ ne		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření		

Cíl	Rozvíjet a zkvalitňovat kompetenci pedagogického personálu všech typů škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	SK/2.B.1.b		
Název indikátoru	Počet pedagogů, kteří absolvovali odborné semináře, kurzy, inspirační či kontaktní workshopy a další typy vzdělávacích aktivit		
Měrná jednotka	Počet osob		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		30	40
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V současné době nejsou připravovány společné projekty zaměřené prohlubování kvalifikace pedagogů všech typů škol. Vhodné by byly aktivity, které by napomohly zvýšit odbornou kompetenci pedagogického personálu pomocí školení, seminářů, workshopů a podobných tematicky vhodně zaměřených vzdělávacích akcí.		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u jednotlivých subjektů. Pravidelně 1x ročně bude celkový počet účastníků všech uspořádaných aktivit vyhodnocen. Bude připočítán roční přírůstek, změna stavu. Jedna aktivita= jedna zúčastněná osoba, konkrétní pedagog se může zúčastnit i většího počtu aktivit.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.		

Cíl	Zlepšit vybavenost škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	SK/2.B.2.a		
Název indikátoru	Počet realizovaných společných projektů, v rámci kterých došlo k pořízení nového vybavení pro zvýšení kvality vzdělávání ve všech typech škol a školských zařízení		
Měrná jednotka	počet projektů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	X		
Popis měřítka	Pro zvýšení kvality výuky je důležitá modernizace stávajících či investice do nových učebních pomůcek, vybavení učeben, zlepšení pracovního prostředí pro pedagogy, vybavení odborných učeben a podobně.		
Metodika a výpočet	Počet projektů bude uváděn 1 x ročně, připočten vždy každý započatý projekt.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, webové stránky subjektů, monitorovací zprávy.		

Cíl 2.2	Zlepšit vybavenost škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	SK/2.B.2.b		
Název indikátoru	Počet subjektů s novým, modernizovaným zařízením sloužícím k výuce, jako například vybavení tříd a učeben s důrazem na osobní a inkluzivní výuku v mateřských a základních školách, školských zařízeních, dále nové vybavení nutné pro podporu environmentálního a ekologického vzdělávání, jazykového a sportovního vzdělávání, nově vytvořené podmínky pro moderní polytechnickou výchovu a vzdělávání, zájmové a neformální vzdělávání.		
Měrná jednotka	Počet subjektů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	21
Skutečnost	X		
Popis měřítka	Většina škol a školských zařízení v ORP Cheb má omezené možnosti k pravidelné modernizaci svého vybavení či k investicím do budov, zahrad, školních hřišť a podobně. Existuje zájem o investice do podporovaných moderních forem výchovy a vzdělávání.		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u jednotlivých subjektů. Pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen. Bude připočítán roční přírůstek, změna stavu.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.		

Cíl		Prohlubování nerovností ve vzdělávání		
Číslo indikátoru	SK/3.C			
Název indikátoru	POČET OBCÍ, ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ, SPOLKŮ ZAPOJENÝCH DO SPOLUPRÁCE, DO VÝMĚNY ODBORNÝCH ZKUŠENOSTÍ ZÍSKANÝCH V PRÁCI S DĚTMI V PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ, V PŘEDŠKOLNÍ PÉČI, ZKUŠENOSTI S VÝUKOU DĚTÍ SE SVP, S TALENTOVANÝMI DĚTMI VŠECH VĚKOVÝCH KATEGORIÍ			
Měrná jednotka	Počet subjektů			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		14	21	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Uvedený indikátor udává počet obcí, jednotlivých škol a školských zařízení, spolků zapojených do připravovaných aktivit zaměřených na předávání zkušeností získaných v práci s dětmi v předškolní výchově a vzdělávání, v předškolní péči, zkušenosti s výukou dětí se SVP, s talentovanými dětmi všech věkových kategorií.			
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Bude zpracován krátký průzkum pomocí dotazníku, řízeného pohovoru, pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen.			
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data			

Cíl		Vytvořit podmínky pro narůstající počet dětí se SVP		
Číslo indikátoru	SK/3.C.1.a			
Název indikátoru	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností s prací s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		5	10	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	V současné době chybí v regionu společné aktivity zaměřené na vzdělávací projekty z oblasti meziobecní i mezinárodní spolupráce zaměřené na výměny, stáže, podporu vzájemných návštěv pedagogů shodných typů škol a školských zařízení. Jde o tzv. metodu síťování, kdy za minimálních nákladů dojde k předávání zkušeností, ke vzájemné motivaci, případně i inspiraci kolegů. Uvedený indikátor udává počet obcí, jednotlivých škol a školských zařízení zapojených do připravovaných aktivit zaměřených na předávání zkušeností v oblasti vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.			
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Bude zpracován krátký průzkum pomocí dotazníku, řízeného pohovoru, pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen.			
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.			

Cíl	Vytvořit podmínky pro narůstající počet dětí se SVP		
Číslo indikátoru	SK/3.C.1.b		
Název indikátoru	Počet účastníků seminářů, konferencí, dalších společně realizovaných aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovace školních vzdělávacích programů s cílem zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na děti se SVP		
Měrná jednotka	Počet osob		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		30	40
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V současné době chybí v regionu společné aktivity zaměřené na vzdělávací projekty z oblasti meziobecní i mezinárodní spolupráce zaměřené na výměny, stáže, podporu vzájemných návštěv pedagogů shodných typů škol a školských zařízení. Jde o tzv. metodu síťování, kdy za minimálních nákladů dojde k předávání zkušeností, ke vzájemné motivaci, případně i inspiraci kolegů. Zajímavé by byly výměny pedagogů, kteří se dlouhodobě věnují dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Uvedený indikátor udává počet obcí, jednotlivých škol a školských zařízení zapojených do připravovaných aktivit zaměřených na předávání zkušeností v oblasti vzdělávání dětí se SVP.		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u jednotlivých subjektů. Pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen. Bude připočítán roční přírůstek, změna stavu. Jedna aktivita= jedna zúčastněná osoba, konkrétní pedagog se může zúčastnit i většího počtu aktivit.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.		

Cíl		Rozvinout potenciál talentovaných dětí		
Číslo indikátoru	SK/3.C.2.a			
Název indikátoru	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností s prací s talentovanými dětmi všech věkových skupin			
Měrná jednotka	Počet obcí			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		3	6	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	V současné době chybí v regionu společné aktivity zaměřené na vzdělávací projekty z oblasti meziobecní i mezinárodní spolupráce zaměřené na výměny, stáže, podporu vzájemných návštěv pedagogů shodných typů škol a školských zařízení. Jde o tzv. metodu síťování, kdy za minimálních nákladů dojde k předávání zkušeností, ke vzájemné motivaci, případně i inspiraci kolegů. Uvedený indikátor udává počet obcí, jednotlivých škol a školských zařízení zapojených do připravovaných aktivit zaměřených na předávání zkušeností v oblasti vzdělávání nadaných dětí.			
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Bude zpracován krátký průzkum pomocí dotazníku, řízeného pohovoru, pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen.			
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data, zjištěná od ředitelů ZŠ v rámci ORP.			

Cíl		Rozvinout potenciál talentovaných dětí		
Číslo indikátoru	SK/3.C.2.b			
Název indikátoru	Počet realizovaných aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovace školních vzdělávacích programů zaměřených na zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a základního vzdělávání, neformálního vzdělávání se zaměřením na nadané děti všech věkových kategorií			
Měrná jednotka	Počet aktivit			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		10	20	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	V ORP Cheb chybí podpora aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovaci školních vzdělávacích programů zaměřených na zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a školního vzdělávání, neformálního vzdělávání se zaměřením na nadané děti všech věkových kategorií. Počet aktivit bude zjišťován na základě místního šetření u jednotlivých subjektů.			
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u jednotlivých subjektů. Pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen. Bude připočítán roční přírůstek, změna stavu.			
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data.			

Cíl	Potlačit rozdíly v budoucích rozdílech uplatnění		
Číslo indikátoru	SK/3.C.3.a		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do projektů zaměřených na podporu předškolního vzdělávání, na zavádění alternativních forem nerodičovské předškolní péče a na využívání přípravných tříd základních škol		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V současné době se mateřské školy, základní školy a školská zařízení nezaměřují na společnou podporu předškolního vzdělávání, na zavádění alternativních forem nerodičovské předškolní péče a na využívání přípravných tříd základních škol. Koordinace aktivit by mohla napomoci ke zkvalitnění těchto oblastí pedagogické činnosti.		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Bude zpracován krátký průzkum pomocí dotazníku, řízeného pohovoru, pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data, zjištěná od ředitelů ZŠ v rámci ORP.		

Cíl	Potlačit rozdíly v budoucích rozdílech uplatnění		
Číslo indikátoru	SK/3.C.3.b		
Název indikátoru	Počet realizovaných společných projektů zaměřených na podporu zvýšení motivace žáků ke studiu technických a přírodovědných oborů, na společné zavádění multikulturní a environmentální výchovy a do vzdělávacího procesu všech typů škol a školských zařízení, společné aktivity vedoucí ke zlepšení odborné a podnikatelské kompetence žáků a na zvýšení jejich budoucí uplatnitelnosti na trhu práce		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka	V současné době chybí v regionu společné aktivity zaměřené na podporu zvýšení motivace žáků ke studiu technických a přírodovědných oborů, na společné zavádění multikulturní a environmentální výchovy a do vzdělávacího procesu všech typů škol a školských zařízení, společné aktivity vedoucí ke zlepšení odborné a podnikatelské kompetence žáků a na zvýšení jejich budoucí uplatnitelnosti na trhu práce vzdělávací kolegů. Uvedený indikátor udává počet obcí, jednotlivých škol a školských zařízení zapojených do připravovaných aktivit.		
Metodika a výpočet	Hodnota bude zjištěna šetřením u představitelů jednotlivých subjektů. Bude zpracován krátký průzkum pomocí dotazníku, řízeného pohovoru, pravidelně 1x ročně bude celkový počet vyhodnocen.		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, weby subjektů, dostupná oficiální data, zjištěná od ředitelů ZŠ v rámci ORP.		

3.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

3.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Manažer strategie
Starostové měst a obcí
Ředitelé škol a školských zařízení
+další zainteresované osoby

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zvýšit motivaci k výuce německého jazyka	Starosta města Cheb
1.2	Získat vztah k regionu	Starosta města Cheb
2.1	Rozvíjet a zkvalitňovat kompetenci pedagogického personálu všech typů škol a školských zařízení	Starosta města Cheb
2.2	Zlepšit vybavenost škol a školských zařízení	Starosta města Cheb
3.1	Vytvořit podmínky pro narůstající počet dětí se SVP	Starosta města Cheb
3.2	Rozvinout potenciál talentovaných dětí	Starosta města Cheb
3.3	Potlačit rozdíly v budoucích možnostech uplatnění	Starosta města Cheb

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
SK/1.A	Počet obcí, škol, školských zařízení, spolků a ostatních vhodných subjektů zapojených do společných motivujících aktivit zaměřených na posílení regionální identity	Starosta města Cheb
SK/1.A.1a	Podíl dětí, které se učí německý jazyk jako první cizí jazyk	Starosta města Cheb
SK/1.A.1.b	Počet obcí zapojených prostřednictvím mateřských, základních škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti jazykového vzdělávání	Starosta města Cheb
SK/1.A.2.a	Počet realizovaných spoluprací jednotlivých obcí, škol, školských zařízení, spolků a ostatních subjektů zapojených do volnočasových aktivit a do dalších společných akcí veřejného života měst a obcí	Starosta města Cheb
SK/1.A.2.b	Počet spolupracujících obcí prostřednictvím svých škol a školských zařízení zapojených do tvorby a využívání regionálních učebních pomůcek	Starosta města Cheb
SK/2.B	Počet společných aktivit vedoucích ke zvyšování odborných kompetenci pedagogického personálu, ke zlepšení technické vybavenosti škola školských zařízení	Starosta města Cheb
SK/ 2.B.1.a	Existence společně vytvořeného týmu pro vyhotovování žádostí o dotace a pomoc s realizací společných projektů zaměřených na zvýšení kvality výuky	Starosta města Cheb
SK/ 2.B.1.b	Počet pedagogů, kteří absolvovali odborné semináře, kurzy, inspirační či kontaktní workshopy a další typy vzdělávacích aktivit	Starosta města Cheb
SK/ 2.B.2.a	Počet realizovaných společných projektů při kterých došlo k pořízení nového vybavení pro zvýšení kvality vzdělávání ve všech typech škol a školských zařízení	Starosta města Cheb
SK/ 2.B.2.b	Počet subjektů s novým, modernizovaným zařízením sloužícím k výuce, jako například vybavení tříd a učeben s důrazem na osobní a inkluzivní výuku v mateřských a základních školách, školských zařízeních, dále nové vybavení nutné pro podporu environmentálního a ekologického vzdělávání, jazykového a sportovního vzdělávání, nově vytvořené podmínky pro moderní polytechnickou výchovu a vzdělávání, zájmové či neformální vzdělávání	Starosta města Cheb
SK/3.C	Počet obcí, škol a školských zařízení, spolků zapojených do spolupráce, do výměny odborných zkušeností získaných v práci s dětmi v předškolní výchově a vzdělávání, v předškolní péči, zkušenosti s výukou dětí se SVP,	Starosta města Cheb

	s talentovanými dětmi všech věkových kategorií	
SK/3.C.1.a	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností s prací s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami	Starosta města Cheb
SK/3.C.1.b	Počet účastníků seminářů, konferencí, dalších společně realizovaných aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovace školních vzdělávacích programů zaměřených na zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a vzdělávání s ohledem na děti se SVP	Starosta města Cheb
SK/3.C.2.a	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností s prací s talentovanými dětmi všech věkových skupin	Starosta města Cheb
SK/3.C.2.b	Počet realizovaných aktivit zaměřených na kreativní vzdělávání a inovace školních vzdělávacích programů vhodných ke zvýšení kvality a otevřenosti předškolního a základního vzdělávání, neformálního vzdělávání se zaměřením na nadané děti všech věkových kategorií	Starosta města Cheb
SK/3.C.3.a	Počet obcí zapojených do projektů zaměřených na podporu předškolního vzdělávání, na zavádění alternativních forem nerodičovské předškolní péče a na využívání přípravných tříd základních škol	Starosta města Cheb
SK/3.C.3.b	Počet realizovaných společných projektů zaměřených na podporu zvýšení motivace žáků ke studiu technických a přírodovědných oborů, na společné zavádění multikulturní a environmentální výchovy do vzdělávacího procesu všech typů škol a školských zařízení, společné aktivity vedoucí ke zlepšení odborné a podnikatelské kompetence žáků a na zvýšení jejich budoucí uplatnitelnosti na trhu práce	Starosta města Cheb

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování.

Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok. V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam,

kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů.¹ Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o realnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

Ze zpracovaných analýz ve SO ORP Cheb jednoznačně vyplývá potřeba řešit problematiku školství na úrovni meziobecní spolupráce. Vhodným nastavením strategie celého chebského regionu a kooperací mezi jednotlivými aktéry je možné nastavit efektivní využívání odborných kapacit v území.

3.4.1. Shrnutí

Realizační tým komplexně vyhodnotil výsledky analýz. Na základě důsledného ověření závěrů pracovními skupinami dospěl k vymezení tří základních problémových okruhů:

1. Nevyužitý potenciál regionálních specifík
2. Nedostačující kvality výuky
3. Prohlubování nerovností ve vzdělávání

Ke každé oblasti poté byly definovány jednotlivé cíle, jeden hlavní strategický cíl a dílčí specifické cíle. Všechny jsou přehledně rozpracovány v kapitole 3.2.2 tohoto dokumentu a podrobně jsou rozepsány v kapitole 3.2.3. Ke sledování naplňování jednotlivých cílů byla připravena sada indikátorů, které jsou uvedeny v kapitole 3.2.4. Plnění jednotlivých cílů by měl dohlížet správce měřítka dle stanovené definice a metodiky výpočtu.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Na základě provedené analýzy předškolního a základního školství byly definovány jednotlivé problémové okruhy, stanovily se společné cíle a byla navržena vhodná opatření. Vše probíhalo na základě opakovaných setkání odborných fokusních skupin, které se skládaly z představitelů obcí, případně z přizvaných odborníků. Témata byla vždy řádně prodiskutována, náročné bylo definování problémových úkolů a jednotlivých cílů. Pomocí zjednodušených schemat se nám společně podařilo stanovit specifické cíle, jednotlivé pracovní skupiny pak navrhovaly dílčí opatření, jak stanovených cílů dosáhnout. Na závěr byly rozpracovány jednotlivé indikátory a způsob jejich měření. Realizační tým po celou dobu zpracovávání návrhové části průběžně komunikoval se zástupci jednotlivých měst a obcí. Vše bylo projednáváno, výstupy byly společně prezentovány na setkání na konci roku 2014, kdy se práce na dokončení souhrnného dokumenty blížily ke konci. Analytická část byla podrobně prezentována a projednána na 1. oficiálním setkání představitelů města a obcí SO ORP Cheb v červnu 2014. Návrhová část bude v konečné podobě i s podněty pro akční plán na nejbližší období projednána na 2. oficiálním setkání v měsíci dubnu 2015.

3.5. Přílohy

3.5.1. Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách PO 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností

v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu případně konektivita celých škol.

- **ZDROJE DAT**
- **SEZNAM ZKRATEK**

ZDROJE DAT

1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, dostupné z: <http://www.msmst.cz>
2. Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV), dostupné z: www.uiv.cz
3. Česká školní inspekce, dostupné z: www.csicr.cz
4. Český statistický úřad, dostupné z: <http://www.czso.cz>
5. Ministerstvo financí, dostupné z: www.mfcr.cz
6. Ministerstvo práce a sociálních věcí, dostupné z: <http://www.mpsv.cz>
7. Portál veřejné správy, dostupné z: <http://portal.gov.cz>
8. Regionální informační servis, dostupné z: risy.cz/
9. Informační portál hromadného stravování, dostupné z: www.jidelny.cz
10. Vše o vzdělávání dětí s postižením, dostupné z www.inkluzie.cz
11. Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, dostupné z: <http://www.cosiv.cz>
12. Databáze veřejných a soukromých školek v ČR, dostupné z www.nejskolky.cz
13. Web pro rodiče, dostupné z: www.topskolky.cz
14. Škola otevřená rodičům, rodiče otevření škole, dostupné z www.rodicevitani.cz

SEZNAM ZKRATEK

ČSÚ	Český statistický úřad
CŽÚ	Celoživotní vzdělávání
DDM	Dům dětí a mládeže
DV	Další vzdělávání
EU	Evropská unie
ISŠ	Integrovaná střední škola
KÚ	Krajský úřad
MěDDM	Městský dům dětí a mládeže
MŠ	Mateřská škola
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OŠMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
PŠD	Povinná školní docházka
RUD	Rozpočtové určení daní
SCHŠ	Svobodná chebská škola

SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací program/ potřeby (dle kontextu)
ŠD	Školní družina
ŠJ	Školní jídelna
ŠK	Školní klub
ŠVP	Školní vzdělávací programy
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

4. Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat. Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociálnímu vyloučení některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji a zajištění sociálních služeb, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu a očekávaný vývoj (situační analýza, finanční analýza)

Správní obvod obce s rozšířenou působností Cheb zahrnuje celkem 21 obcí, z čehož 5 má statut města. Na území neprobíhá v oblasti sociálních služeb spolupráce na úrovni obcí, současně nemá většina obcí správního obvodu zpracovaný společný komunitní plán sociálních služeb. Víceméně všechny organizace poskytující sociální služby sídlí ve spádovém městě Cheb a ve Františkových Lázních. V obcích menších řeší starostové společně s občany problémy na místní úrovni, aniž by byla vyžadována institucionalizace. Jsou to každodenní problémy obyvatel obcí, pokud se jedná o dlouhodobější a zásadnější problém, dojíždějí občané ORP do spádového města. Zde má sídlo několik poskytovatelů nejrůznějších sociálních služeb.

Na území SO ORP Cheb mají sídlo tyto poskytovatelé sociálních služeb: Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb (dále jen SZSS Cheb), Mravenec spol. s.r.o., Karlovarská krajská nemocnice a.s., Joker o.s., Amica centrum s.r.o., Útočiště o.p.s., Domovy pro seniory Skalka, Dragounská, Spáleníště a jedinou organizací působící mimo město Cheb je pečovatelská služba ve Františkových Lázních. Od března roku 2014 zahájil činnost domov se zvláštním režimem Kazdův dvůr. V říjnu roku 2013 naopak svou činnost ukončil Domov pro osoby se zdravotním postižením v Lubech. Pro tento zrekonstruovaný bezbariérový objekt by bylo vhodné vyhledat další možné využití. Společnost Amica centrum s.r.o. zřizuje od října 2013 také domov pro seniory. Na území ORP Cheb působí i celá řada poskytovatelů sociálních služeb, kteří mají sídlo mimo ORP. Jedná se o velké množství nejrůznějších organizací z neziskového i ziskového sektoru. Tyto organizace budou detailněji popsány v další části dokumentu. Důležitým výstupem pro tvorbu strategie sociálních služeb jsou výsledky prvního i druhého řízeného rozhovoru, kdy byla zmapována situace v celém regionu a zjištěny plány starostů jednotlivých obcí. Takto zjištěné informace jsou velmi cenné, neboť odrážejí názory, zkušenosti i nápady starostů, kteří přicházejí denně do kontaktu se svými obyvateli. Tyto získané informace budou využity pro tvorbu návrhové části.

Cílem analýzy je nastavit optimální síť kvalitních sociálních služeb, která bude odpovídat potřebám obyvatel v ORP. Důležité je společné a systematické plánování sociálních služeb v regionu, neboť rozložení poskytovatelů sociálních služeb je často v jednom místě velmi četné, naopak v jiné části území zcela chybí. Na základě provedené analýzy budou hledány způsoby, jak nastavit financování sociálních služeb a možnosti jak a účelně a efektivně spolupracovat v rámci obcí.

Tabulka č. 60 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Obce s počtem obyvatel	celkem
Posuzovaný správní obvod	Cheb
Počet obcí	21
Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	
Chráněné bydlení	1
Azylové domy	
Domy na půl cesty	
Zařízení pro krizovou pomoc	
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	
Terapeutické komunity	
Sociální poradny	
Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	
Pracoviště rané péče	
Intervenční centra	
Služby následné péče	2
Ostatní	1
Celkem	10

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, ČSÚ

Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb (SZSS Cheb)

Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb, je příspěvkovou organizací města Cheb poskytující tyto služby:

ZDRAVOTNÍ PÉČE

- Jesle a stacionář pro děti s očními vadami;

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

- Domov pro osoby se zdravotním postižením: Týdenní a denní stacionář „Mája“;
- Raná péče;
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež „Pohoda“;
- Pečovatelská služba;
- Centrum rozvoje pěstounské péče;

DOPLŇKOVÁ ČINNOST

- Balneo senior: masérské a rekondiční služby.

Pro účely projektu byla stanovena jako převažující sociální služba denní stacionář. SZSS je tedy uvádíme zahrnuta vždy pod službou denní stacionář.

Jesle a stacionář pro děti s očními vadami, je zdravotnické zařízení zaměřené na léčení tupozrakosti a šilhání u dětí předškolního a školního věku. Zařízení nabízí bezplatnou moderní léčebnou péči pro děti s očními vadami, bezplatnou poradenskou činnost rodičům těchto dětí a předškolní pedagogickou péči, kterou zajišťují pedagogické pracovnice s odbornou specializací.

Domov pro osoby se zdravotním postižením, týdenní a denní stacionář „Mája“

1. Odlehčovací služba, je poskytována dětem a mládeži s mentálním postižením a dětem a mládeži s kombinovaným postižením ve věku od 3 let do 26 let. Hlavním účelem odlehčovací služby je poskytování ambulantní nebo pobytové služby dětem a mládeži, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí.
2. Denní stacionář, sociální péče ve stacionáři - denní pobyt, je určen osobám s mentálním postižením a dětem a mládeži s kombinovaným postižením ve věku 3 - 26 let. Hlavním účelem denního stacionáře je poskytování ambulantní služby dětem a mládeži, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, nebo s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.
3. Týdenní stacionář, sociální péče ve stacionáři (týdenní pobyt), je určen dětem a mládeži s mentálním nebo s kombinovaným postižením ve věku 3 - 26 let. Hlavním účelem týdenního stacionáře je poskytování pobytové služby dětem a mládeži, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, nebo s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.
4. Domov pro osoby se zdravotním postižením, sociální péče v domově pro osoby se zdravotním postižením je realizovaná jako služba pobytová s celoročním nepřetržitým provozem. Pobyt je určen dětem a mládeži s mentálním postižením nebo s kombinovaným postižením ve věku 3 - 26 let. Hlavním účelem domova pro osoby se zdravotním postižením je poskytování

sociální služby dětem a mládeži, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Domov pro osoby se zdravotním postižením má zpracovaný plán rozvoje kvality poskytovaných služeb, který zde uvádíme. Tyto záměry by měly být v nejbližší době realizovány. Vše se však odvíjí od finančních prostředků, které se organizaci podaří získat.

Plán rozvoje kvality poskytovaných služeb pro domov pro osoby se zdravotním postižením na období 2009 – 2017:

- 1) Činnost organizace
 - a. Vytvoření skupinového bydlení
 - b. Zkvalitnění vzdělávacího, pracovního programu, rehabilitační péče
 - c. Zajištění bezbariérovosti budovy
- 2) Cílové skupiny uživatelů
 - a. Nově zrekonstruovaná bytová jednotka by měla sloužit až pro 6 uživatelů sociální služby starších 18 let.
 - b. Přístavba domova bude určena pro všechny uživatele domova ke vzdělávání a rehabilitaci.

Strategický záměr č. 1	Dlouhodobý cíl	Předpokládaná výše nákladů
Realizace projektu rekonstrukce půdních prostor a přístavby zařízení Domova pro osoby se zdravotním postižením	č. 1.1 Rekonstrukce půdních prostor – vytvoření bytové jednotky	<ul style="list-style-type: none"> • Provozní náklady ve výši 460.000 Kč • Investiční náklady ve výši 35 mil. Kč
	Výstavba venkovního výtahu – odstranění bariér	
	Přístavba budovy – zkvalitnění podmínek	
	č. 1.2 Organizační změna, personální zajištění	

Strategický záměr č. 2	Dlouhodobý cíl	Předpokládaná výše nákladů
Organizační odčlenění ambulantní a pobytové sociální služby, opravy uvolněných prostor ve stávajícím objektu Domova pro osoby se zdravotním postižením.	č. 2.1 Zajištění nového objektu pro denní stacionář	<ul style="list-style-type: none"> • Provozní náklady ve výši 460.000 Kč • Investiční náklady ve výši 500.000 Kč
	č. 2.2 Opravy a úpravy uvolněných prostor v objektu – vybudování samostatných domácností pro uživatele domova	
	č. 2.3 Organizační změna, personální zajištění	

Zdroj: Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb

Raná péče

Posláním je poskytovat na území Karlovarského regionu bezplatnou terénní službu se zaměřením na pomoc a podporu dítěti a rodičům dítěte ve věku narození do 7 let, které má mentální nebo kombinované postižení, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivé sociální situace. Sociální služba usiluje o snižování negativního vlivu zdravotního handicapu dítěte. Raná péče posiluje kompetence a snižuje závislost na sociálních systémech. Vytváří pro rodinu a dítě podmínky pro sociální integraci.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež „Pohoda“

Posláním nízkoprahového zařízení pro děti a mládež „Pohoda“ je usilovat o sociální začlenění a pozitivní změnu ve způsobu života a dětí mládeže ve věku 6 až 15 let, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci, nebo jsou ohroženy rizikovým způsobem života. Poskytovat jim odbornou pomoc, informace a podporu, a tím tak předcházet jejich sociálnímu vyloučení.

Pečovatelská služba

Posláním pečovatelské služby je „přicházet za uživatelem“ prostřednictvím nabízených terénních služeb do jeho domácího prostředí. Cílem je poskytovat takovou podporu, která napomáhá uživateli zachovat si v maximální možné míře dosavadní způsob života, a umožnit mu tak prožití důstojného a plnohodnotného života v jeho přirozeném prostředí. Pečovatelská služba je poskytována osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Pečovatelská služba je poskytována pouze osobám žijícím na území města Cheb, rodinám s dětmi a osobám, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby, zejména osobám, kterým byl přiznán starobní důchod nebo plně invalidní důchod, nebo osobám, kterým byl přiznán příspěvek na péči.

V průběhu roku 2014 byla působnost této sociální služby rozšířena na území ORP, kdy se uvažuje o rozšíření poskytování služeb. Vzhledem k demografickému vývoji je tato aktivita příspěvkové organizace vnímána velmi pozitivně. Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb poskytuje pečovatelskou službu jako terénní, nebo jako službu ambulantní ve Středisku osobní hygieny. Dále pronajímá celkem 115 bytových jednotek v domech s pečovatelskou službou, jejichž vlastníkem je město Cheb – ulice Dřevařská 13, Lesní 33 a Kamenná 40.

Centrum rozvoje pěstounské péče

Základním principem je udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami jemu blízkými, zejména s biologickými rodiči, a umožnit bezpečný styk rodiny s dítětem v pěstounské péči. Jedním z cílů je rozvíjení pečovatelských a výchovných schopností rodiny a pomoc se sociálním začleňováním rodiny.

Balneo senior

Balneo senior, nabízí seniorům ozdravné procedury a masáže. Jedná se o fakultativní službu poskytovanou od ledna 2010 ve Středisku osobní hygieny Cheb.

Mravenec spol. s.r.o.

Společnost Mravenec spol. s.r.o. je sociální firmou a člen asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených v ČR, která spojuje dva cíle: podnikat a zaměstnávat lidi znevýhodněné na běžném pracovním trhu. Zařízení zajišťuje zaměstnancům individuální přístup, který zohledňuje jejich zdravotní postižení, umožňuje pružnou pracovní dobu, přestávky na odpočinek pracovníků či stravování diabetiků apod. Sociální firma poskytuje svým zaměstnancům určitou míru podpory (zejména při zaučení, případně i během zaměstnání, přičemž často je dostačující podpora spíše psychologická, povzbuzení atd.), ale zároveň usiluje o maximální využití schopností a potenciálu všech svých zaměstnanců. Společnost trvale zaměstnává pouze občany zdravotně postižené.

Společnost zajišťuje především tyto služby: ubytování, stravování, péče (ve výši přiznaného příspěvku dle účtovaných hodin) a péče (pro klienty, kteří nejsou příjemci příspěvku na péči a na vlastní žádost klienta). Součástí chráněných dílen je také rehabilitace. Nestátní zdravotnické zařízení poskytuje

několik terapií, například: rehabilitační a rekondiční, motorizovanou gymnastiku, balneo, masáže, parafínové zábaly, hipoterapie a další.

Karlovarská krajská nemocnice a.s.

Služby následné péče jsou poskytovány v nemocnici v Chebu. Stanice ošetrovatelských lůžek poskytuje léčebnou péči na 10 lůžkách, zejména k doléčení pooperačních stavů, zvýšenou rehabilitační péči a ošetrovatelkou péči. Všechna lůžka jsou plně vybavena pro poskytování rehabilitační péče. Téměř výhradně jsou přijímáni pacienti po ukončení hospitalizace na akutních lůžkách v nemocnici Cheb.

Joker o.s.

Občanské sdružení Joker o.s. poskytuje sociální služby formou sociálně terapeutických dílen a osobní asistence. Cílovou skupinou jsou osoby s chronickým duševním onemocněním, chronickým onemocněním, jiným zdravotním postižením, kombinovaným postižením, mentálním postižením, nebo s tělesným postižením ve věkových skupinách od 11 do 80 let.

Sociálně terapeutické dílny

Posláním terapeutických dílen je zapojení osob se zdravotním postižením do společnosti nabídnutím možnosti rozvoje pracovních a sociálních dovedností. Cílem je vytvoření pracovních návyků a dovedností nezbytných pro zaměstnání, nácvik a rozvoj jednoduchých pracovních úkonů vedoucích ke konkrétnímu výsledku, po dosažení určitých dovedností možnost zaměstnání v chráněných dílnách nebo na otevřeném pracovním trhu. Nejedná se o výtěžnou činnost, nýbrž o podporu v udržení sociálních kontaktů a začleňování do společnosti.

Poskytují se tyto základní činnosti

- Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy
- Nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění
- Podpora vytváření a zdokonalování pracovních návyků a dovedností

Osobní asistence

Osobní asistence pomáhá usnadnit život lidem se zdravotním postižením a je poskytována v přirozeném prostředí klienta. Nabízí podporu osobního asistenta při práci v domácnostech, nakupování, doprovod k lékaři, do zaměstnání, do divadla, do kina.

Amica centrum s.r.o.

Společnost AMICA centrum s.r.o. získala v roce 2008 registraci k provozování zdravotnického zařízení následné lůžkové ošetrovatelské péče a byla také zapsána do registru zařízení poskytující sociální služby. Od roku 2013 provozuje společnost také domov pro seniory.

Léčebna dlouhodobě nemocných

Společnost AMICA CENTRUM s.r.o. poskytuje svým klientům lůžkovou ošetrovatelskou a rehabilitační péči. Kvalifikovaný zdravotnický personál poskytuje nepřetržitou ošetrovatelskou péči, plní předepsané léčebné a diagnostické ordinace lékaře, sleduje fyziologické funkce a projevy nemocných. Provádí komplexní hygienickou péči, dále diagnostické odběry a orientační vyšetření, rehabilitační výkony, zajišťuje dietní systém.

Domov pro seniory

Domov pro seniory poskytuje klientům sociální a zdravotní ošetrovatelskou péči. Celodenní sociální péči zajišťují pečovatelky, zdravotní péči zajišťují všeobecné sestry. Sociální služba je určena seniorů od 65 let věku a osobám od 50 let s přiznaným starobním nebo plným invalidním důchodem, jejichž zdravotní stav odpovídá těžké nebo úplné závislosti na pomoci jiné fyzické osoby při zajištění péče o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti. Zpravidla se jedná o osoby s přiznaným příspěvkem na péči III. a IV. stupně. Kapacita domova pro seniory je 30 lůžek. Doba pobytu v domově pro seniory není omezena, může být trvalá nebo i na přechodnou dobu dle dohody. Péče v domově pro seniory může navazovat na péči poskytovanou v léčebně, případně na sociálním lůžku

Sociální lůžka

Klientům, kteří se neobejdou bez pomoci druhé osoby, a tu není možné zajistit jiným způsobem, může potřebnou péči zajistit společnost v objektu léčebny na sociálním oddělení. Péče je poskytována klientům do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb

V případě, že se zdravotní stav klienta léčebny zlepší natolik, že již nesplňuje indikační kritéria pro pobyt v léčebně dlouhodobě nemocných, je klient propuštěn do domácího ošetřování nebo do zařízení, které mu bude poskytovat pobytové sociální služby. V domácnosti může klientovi poskytovat potřebnou péči kromě rodinných příslušníků také pečovatelská služba mimo zdravotní péči, kterou zajišťuje např. agentura domácí péče (HOME CARE).

Útočiště o.p.s.

Sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Hlavním posláním "Centra pro rodiny s dětmi" je usilovat o to, aby dítě mohlo žít ve své rodině a za tímto účelem podporovat rodinu, aby vytvářela podmínky pro jeho zdárný vývoj. Cílem služby je zabezpečení péče o dítě jeho rodinou. Osvěta rodiny v péči o dítě, zabezpečení zdárného vývoje a pravidelného kontaktu s rodinou (v případě odebrání). Cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi ve věku do 18 let z Chebu a blízkého okolí, nacházející se v nepříznivé situaci, nebo nastávající rodiče, kteří byli během svého vývoje zanedbáni nebo ohroženi. Za rok 2013 je vykazována činnost v 10 klientských rodinách, celkem s 61 klienty a celkový počet intervencí byl 441.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahový klub Útočiště nabízí bezpečný prostor dětem ve věku od 6 do 15 let z Chebu a blízkého okolí, které jsou ohroženy nežádoucími sociálními jevy. Pracovníci klubu se snaží, aby se tyto děti nedostávaly do obtížných životních situací, a nabízí jim pomoc a podporu, pokud se v takových situacích ocitnou. Cílem je:

- Zajistit dětem nekomplikovaný přístup k pomoci
- Pomoc v krizové situaci a při řešení sociálních problémů
- Poskytování poradenství, doprovod, nasměrování na další odborníky
- Vytváření zázemí pro trávení volného času uživatelů, ve kterém nejsou ohroženi užíváním návykových látek, násilím či jiným omezováním
- Nabídka různých volnočasových aktivit
- Umožnit dětem realizaci vlastních nápadů, rozvíjet sociální dovednosti uživatelů

- Rozšiřování povědomí uživatelů o etických a zákonných normách
- Prevence společensky nežádoucích jevů, seznámení dětí s možnostmi a způsoby řešení konfliktních situací

V roce 2013 byla poskytnuta pomoc v nízkoprahovém klubu celkem 111 klientům, s nimiž došlo k 752 kontaktům a celkem 3033 výkonům. Nejčastějšími výkony byly: volnočasové aktivity, práce se skupinou klientů, doučování, informační servis a preventivně zaměřené programy.

Útočiště o.p.s. již od svého založení úzce spolupracuje se Sociální akademií Haus Silberbach, která pořádá česko-německé semináře. Prostřednictvím Útočiště je možné se na semináře přihlásit.

Město Františkovy Lázně – Pečovatelská služba

Pečovatelská služba města Františkovy Lázně je terénní sociální služba poskytovaná klientům převážně v domácím prostředí. Je určena:

- 1) Seniorům a osobám se zdravotním postižením, kteří z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, chronického onemocnění či zdravotního postižení mají sníženou soběstačnost (převážně odpovídající I. - III. stupni závislosti na pomoci jiné fyzické osoby a potřebují pravidelnou podporu nebo pomoc jiné fyzické osoby, která jim umožní zůstat v domácím prostředí,
- 2) Osobám, které se z výše uvedených důvodů dočasně ocitly v nepříznivé životní situaci, již nejsou schopny řešit vlastními silami ani za pomoci rodiny.

Posláním služby je poskytovat pomoc a podporu uživatelům služby takovým způsobem a v takovém rozsahu, aby mohli zůstat i nadále v přirozeném prostředí, mohli si zachovat soukromí, navyklý způsob života i společenské zázemí, na které jsou zvyklí. Poskytovat uživatelům pravidelnou podporu a péči ve spolupráci s rodinou, podle aktuální potřeby a individuální dohody, s cílem minimalizace prohlubování závislosti na poskytované službě.

Organizace poskytuje služby sociálního poradenství, pomoc při péči o vlastní osobu, pomoc při zajištění stravy, při zajištění chodu domácnosti, doprovod k lékaři, do veřejných institucí a služeb a zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

Město Františkovy Lázně jako majitel domu určeného k pronájmu bytů v Domě pro seniory, mezi nimiž je zejména vymezení věku, zdravotního stavu osob a aktuální sociální situace, s cílem racionalizovat poskytování pečovatelské služby soustředěním jejich příjemců, a zároveň řešit nevyhovující bydlení osob se zdravotním postižením. Bytové jednotky jsou majetkem města a jedná se o 10 bytů 1+0, 17 bytů 1+1 (menších bez balkonu) a 23 bytů 1+1 (větších s balkonem).

Domovy pro seniory – Skalka

Domov pro seniory „Skalka“ v Chebu je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje. Domov se nachází v klidném prostředí, v blízkosti přehradní nádrže Skalka v Chebu. Služba domova je určena seniorům se sníženou mírou soběstačnosti, jejichž situace vyžaduje pomoc dalších osob. Jedná se o dospělé osoby od 60 let a dále seniory od 65 let věku, jejichž stav odpovídá těžké nebo úplné závislosti na pomoci jiné fyzické osoby při zajištění péče o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti, vymezené zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Kapacita domova je 115 klientů.

Domov pronajímá nebytové prostory v přízemí obytné části – kadeřnictví. Domov se prezentuje na webových stránkách, v Krajských listech, v regionálních médiích, na webových stránkách Karlovarského kraje a nově vydává informační letáky.

Organizace nabízí ubytování v jednolůžkových pokojích s kuchyňským koutem, s předsíní a vlastním sociálním zařízením. Pro manželské páry nabízí jeden pokoj a kuchyň, s předsíní a vlastním

sociálním zařízením. Klienti mohou využívat i společné prostory domova: klubovnu, tělocvičnu, společné kuchyňky na některých patrech vybavené spotřebiči, místnost pro konání bohoslužeb, dvě centrální koupelny vybaveny bezbariérovým přístupem, prádelnu a čekárnu na sanitu. Klientům domova je dále poskytována strava. Mimo zprostředkování kontaktu s běžným společenským prostředím jsou uživatelům služby nabízeny v domově nejrůznější aktivity – cvičení, malování, rukodělné práce, společné vaření, vycházky do okolí, hry, poslech hudby, předčítání, muzikoterapeutická setkání apod. Mimo uvedené aktivity pracují zaměstnanci v souladu s osobními plány uživatelů s uživateli formou individuálních aktivitací. V blízkosti domova se nachází Česká pošta, MHD, obchod s potravinami, pekařství a kadeřnictví. V roce 2013 prošla rekonstrukcí vstupní hala domova, celý dům byl zateplen a byla opravena střecha. Tyto úpravy byly financovány zřizovatelem domova, Karlovarským krajem. Město Cheb zajistilo vybudování venkovního altánu a došlo k revitalizaci bezprostředního okolí domova.

Domov pro seniory – Dragounská

Domov pro seniory Dragounská je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje. Budova, ve které organizace sídlí, je ve správě města Cheb. Posláním domova je předejít sociální izolaci seniorů, kteří v důsledku svého věku již plně nezvládají běžné denní úkony a situace. Závazkem organizace je poskytování kvalitních sociálních služeb a odbornou zdravotnickou péčí, poskytovanou profesionálním týmem pracovníků za podpory rodinných příslušníků klienta.

Předmětem činnosti je poskytnutí ubytování, stravy, pomoci při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, aktivizační činnost, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutická činnost, pomoc při uplatnění práv, při obstarávání osobních záležitostí, zajištění zdravotní péče formou zvláštní ambulantní péče.

Cílovou skupinou jsou senioři od 60 let a dále senioři od 65 let, jejichž stav odpovídá těžké nebo úplné závislosti na pomoci jiné fyzické osoby při zajištění péče o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti.

Cílem je vytvořit přirozené domácí prostředí a zajistit pocit bezpečí, humánním přístupem prostřednictvím verbální a neverbální komunikace pomáhat seniorům zvládat běžné denní úkony a situace, zvyšovat soběstačnost seniorů. Soustavně zlepšovat kvalitu poskytovaných služeb neustálým vzděláváním všech pracovníků, profesionálním přístupem ke klientovi a nesení odpovědnosti za kvalitu své práce.

Kapacita domova je 80 lůžek, z toho je 22 velkých jednolůžkových pokojů s balkonem, 34 malých jednolůžkových pokojů bez balkonu a 12 dvoulůžkových pokojů s balkonem. Dále je zajištěno stravování, které zahrnuje pět jídel denně. O zajištění stravování se stará externí dodavatelská firma, neboť Domov nemá vlastní kuchyni s takovou kapacitou. Strava je poté poskytována ve společné jídelně, kuchyňkách nebo na pokojích klientů. Zdravotní péči zajišťují kvalifikované sestry a pracovníci v sociálních službách v nepřetržitém procesu, do zařízení dochází lékařka 2x týdně a individuálně dle potřeby. Pracovníci domova nabízí také nejrůznější volnočasové aktivity, jsou to: trénink paměti, muzikoterapie, kroužek poezie a zpěvu, kroužek ručních prací, výtvarná činnost, pečení vánočního cukroví, společenské hry a soutěže, poslech předčítané literatury, promítání filmů, zábavy, dětská vystoupení, přednášky, odpoledne se psy, caviaterapie (zooterapie, při které přichází nemocní do kontaktu s morčetem) a mše konané v domově. Společenského programu se také mohou zúčastnit členové rodiny klienta.

Domov pro seniory - Spáleniště

Domov pro seniory „Spáleniště“ v Chebu je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje. Poskytuje komplexní sociální služby seniorům a osobám plně invalidním, kteří vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stavu nemohou žít ve svém přirozeném prostředí a potřebují zvýšenou péči včetně služeb, které jim nemohou být jiným způsobem v jejich vlastním domově poskytovány. Služba je určena dospělým osobám od 60 let věku a dále seniorům od 65 let věku. Předmětem činnosti je poskytování ubytování, stravy, pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnost, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, zajištění zdravotní péče, dále mohou být poskytovány také sociální služby.

Kapacita domova je celkem 73 klientů, kterým jsou nabízeny jednolůžkové pokoje s vlastním sociálním zázemím a kuchyňskou linkou, jednolůžkové pokoje pro vozíčkáře, dvoulůžkové pokoje, nebo vícepokojové buňky 1+1.

V domově je zajištěna ošetrovatelská a lékařská péče. Praktický lékař dochází do zařízení 1x týdně. Dále do domova dochází odborní lékaři (diabetolog, urolog a další) dle potřeb klientů. K dispozici je malá tělocvična s fitcentrem, po dohodě s lékařem dochází k individuálním případům také rehabilitační sestra.

Klienti domova mají různé možnosti pro trávení volného času, a to: ergoterapeutická dílna, muzikoterapie, zooterapie, skupinová cvičení, společenské stolní hry (také pro slabozraké a nevidomé), kulturní programy (taneční zábavy, zahradní slavnosti, koncerty, přednášky), výlety, duchovní činnost (mše).

Kazdův dvůr

Domov se zvláštním režimem „Kazdův Dvůr“ je soukromé zařízení, které rozsahem a kvalitou poskytovaných služeb nabízí svým klientům adekvátní a důstojné podmínky pro plnohodnotné prožití poslední třetiny života. Posláním Domova se zvláštním režimem Kazdův dvůr, je poskytnout podporu a pomoc lidem s těžkou a úplnou závislostí na pomoci jiné osobě, kteří z důvodu svého zhoršujícího se zdravotního stavu, potřebují komplexní péči, která jim nemůže být zajištěna v jejich domácím prostředí za pomoci rodiny či terénních a ambulantních služeb. Veškeré služby, které toto zařízení nabízí, jsou klientům poskytovány kvalifikovaným a zkušeným personálem, jehož prvořadým cílem je spokojenost klienta. Zařízení „Kazdův Dvůr“ je specializováno a poskytuje pobytové služby zejména osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Celková kapacita zařízení je 115 klientů. V domově jsou poskytovány služby sociální péče, ošetrovatelská obslužná péče, aktivizační programy, zdravotní péče, nutriční péče a doplňkové služby.

Tabulka č. 61 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Obce s počtem obyvatel	Celkem
Posuzovaný správní obvod	Cheb
Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	1
Azylové domy	1
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	1
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	3
Noclehárny	
Terapeutické komunity	
Sociální poradny	6
Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	3
Pracoviště rané péče	
Intervenční centra	
Služby následné péče	2
Ostatní	8
Celkem	32

Zdroj: vlastní šetření, registr poskytovatelů sociálních služeb

Tabulka č. 62 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP

Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo území Vašeho ORP působící na území Vašeho ORP				
pořadové číslo	název zařízení	typ zařízení	zřizovatel zařízení	sídlo zařízení (ORP)
1.	Pomoc v nouzi, o.p.s.	P, A, T	Pomoc v nouzi, o.p.s., Sokolov	Sokolov
2.	Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje o.p.s.	A, T	Národní rada osob se zdravotním postižením ČR o.s.	Karlovy Vary
3.	Diecézní charita Plzeň	P, A, T	Biskupství plzeňské, nám. Republiky 35, 301 00 Plzeň	Plzeň
4.	Kotec, o.p.s.	A, T	Kotec, o.p.s.	Mariánské Lázně
5.	Federace rodičů a přátel sluchově postižených, o.s.	A, T	Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.	Praha

6	TyfloCentrum, Karlovy Vary, o.p.s.	A, T	Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR	Karlovy Vary
7	Rytmus o.s.	T	Rytmus o.s.	Praha
8	FOKUS – Mladá Boleslav	T	FOKUS MLADÁ BOLESLAV - Sdružení pro péči o duševně nemocné	Mladá Boleslav
9	Karlovarská krajská rada osob se zdravotním postižením	A	Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky	Karlovy Vary
10	NIPI bezbariérové prostředí o.p.s. - krajské konzultační středisko pro kraj Karlovarský	A	Národní institut pro integraci osob s omezenou schopností pohybu a orientace České republiky, o.s.	Karlovy Vary
11	Sdružení Linka bezpečí	Telefonická krizová pomoc	Sdružení Linka bezpečí	Praha
12	Sociální služby, p.o.	A	Karlovarský kraj	Kynšperk nad Ohří
13.	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc SOS Sluníčko	P, T	Sdružení SOS dětských vesniček	Praha
14.	Krizová telefonní linka k otázkám spojeným s šikanou pro učitele, žáky a jejich rodiče	Telefonická krizová pomoc	MŠMT ČR	Praha
15.	Karlovarská krajská nemocnice a.s.	P	KK	Karlovy Vary
16.	ČLOVĚK V TÍSNI	P, A,T	Člověk v tísni, o.p.s.	Praha
17.	Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR	T	MV	Praha
18.	Armáda spásy v České republice	P, A,T	Armáda spásy v České republice, z. s.	Praha
P = POBYTOVÝ TYP ZAŘÍZENÍ, A = AMBULANTNÍ TYP ZAŘÍZENÍ, T = TERÉNNÍ TYP ZAŘÍZENÍ				

Zdroj: vlastní šetření, registr poskytovatelů sociálních služeb, ČSÚ

V tabulce číslo „61“ jsou zahrnuty veškeré sociální služby poskytované na území ORP Cheb. Jedná se o poskytovatele mající sídlo na území ORP (blíže tabulka č. 1) i mimo něj.

Krátká charakteristiku všech poskytovatelů působících na území správního obvodu:

Pomoc v nouzi o.p.s. Dům na půli cesty v Nebanicích je primárně určen pro klientelu z okresu Cheb a Karlovarského kraje, nicméně při volné kapacitě svoje služby poskytuje bez ohledu na místo trvalého bydliště klienta.

Dům na půl cesty dále poskytuje služby v oblasti dluhového poradenství. Pro tuto činnost je zaměstnán odborník s dlouholetými zkušenostmi z oblasti bankovníctví. Poslední službou, kterou sdružení na území ORP nabízí, je Intervenční centrum v Karlovarském kraji pro osoby ohrožené domácím násilím. Služba se zaměřuje na přechodnou sociální pomoc s nehmotnou podporou osobám ohroženým domácím násilím, poskytují se osobní, telefonické či písemné konzultace s uživateli či zájemci o službu. Pracoviště intervenčního centra má pracoviště v Chebu a poskytuje služby široké veřejnosti i objednaným klientům.

Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje o.p.s., je nevládní neziskovou organizací působící v Karlovarském kraji. Svou pobočku má mimo jiné také v Chebu. Zařízení poskytuje především ambulantní služby a terénní sociální služby seniorům a zdravotně postiženým. Na území ORP Cheb poskytuje zařízení služby typu: základní a odborné sociální poradenství (bezplatně), služby osobní asistence (je placenou službou), půjčování kompenzačních a rehabilitačních pomůcek, rekvalifikační počítačové kurzy a volnočasové aktivity, prodej zdravotnických pomůcek a „Euroklíčů“. Mezinárodní projekt Euroklíč efektivně pomáhá lidem se sníženou schopností pohybu ve vyspělých evropských zemích. Dlouhodobým cílem projektu je zajistit osobám se sníženou schopností pohybu na celém území ČR rychlou a důstojnou dostupnost veřejných sociálních a technických kompenzačních zařízení (např. výtahů, vstříelných a schodišťových plošin, apod.).

Pro těžce pohyblivé občany zajišťuje zařízení individuální přepravu upravenými vozidly.

Diecézní charita Plzeň (dále jen DCHP) je účelovým zařízením římskokatolické církve s vlastní právní subjektivitou. V Chebu je vybudován tzv. Dům sociálních služeb Betlém v Poohří. Na území ORP organizace působí již od roku 2003. Objekt získala DCH Plzeň bezplatně od města Chebu. Rekonstrukce byla zahájena v únoru 2011 a ukončena na podzim roku 2012. Kvalita poskytovaných služeb se tím a stala se dosažitelnější. V domě sociálních služeb jsou provozovány následující sociální služby: Azylový dům, Středisko sociální rehabilitace, Krizová pomoc, Odborné sociální poradenství - dluhová poradna a poradna pro oběti trestné činnosti, vzdělávací činnost. Pro noclehárnu a nízkoprahové denní centrum se v současné době vyhledávají nové prostory.

KOTEC o.p.s. poskytuje komplexní odbornou pomoc lidem v obtížné životní situaci. Působí v západních Čechách v regionech Tachov, Cheb a Sokolov. Zařízení poskytuje na území Chebska následující služby: Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež 15 + (Klub respekt), Kontaktní centra (K- centrum), Poradenství pro osoby ohrožené recidivou drogové závislosti a osoby blízké, Terénní programy.

Federace rodičů a přátel sluchově postižených o.s., vznikla již v roce 1990 a hájí zájmy sluchově postižených dětí a jejich rodičů. Snahou organizace je už od počátku přispívat k rozvoji péče o sluchově postižení dětí a pomáhat jim a jejich rodičům překonávat následky sluchového postižení. Sdružení usiluje o vytvoření předpokladů pro co nejdokonalejší integraci sluchově postižených dětí do společnosti. Organizace působí v celé České republice a poskytuje především tyto služby: sociální poradna pro sluchově postižené a jejich blízké, aktivační centrum pro rodiny s dětmi se sluchovým postižením a středisko rané péče.

Posláním společnosti **TyfloCentrum, Karlovy Vary, o.p.s.** je podpora integrace těžce zrakově postižených a lidí s kombinovaným postižením do společnosti prostřednictvím služeb, zaměřených na samotné těžce zrakově postižené a lidi s kombinovaným postižením, osoby jim blízké a širokou veřejnost. Společnost poskytuje služby sociální rehabilitace, průvodcovskou a předčitatelskou činnost, sociální aktivizaci pro osoby se zdravotním postižením.

Občanské sdružení Rytmus působí na území ORP Cheb a hlavním posláním je umožnit lidem se znevýhodněním aktivně se začleňovat do běžného prostředí – v práci, ve škole, v místě bydliště. Jeho hlavní činností je agentura sociální rehabilitace a podpora samostatného bydlení. Služba podpora samostatného bydlení je terénní službou poskytovanou lidem, kteří odešli z domovů pro osoby se zdravotním postižením Radošov a Luby do vlastních bytů v Lubech, Ostrově a Karlových Varech.

Od 1. 4. 2014 došlo k rozšíření sociální služby sociální rehabilitace pro osoby s duševním onemocněním. Tato služba nově působí také v okresech Cheb a Sokolov. Službu zajišťuje vítěz výběrového řízení "Zajištění sociální rehabilitace pro osoby s duševním onemocněním v okresech Cheb a Sokolov" organizace Fokus Mladá Boleslav, sdružení pro péči o duševně nemocné.

FOKUS, Mladá Boleslav je nestátní nezisková organizace poskytující sociální služby dlouhodobě vážně nemocným v regionu Karlovarsko. Poskytované služby jsou označovány jako komplexní psychiatrická rehabilitace. Centrum sociální rehabilitace v Chebu provozující terénní tým vzniklo v roce 2013 ve snaze začít poskytovat služby dospělým lidem s chronickým onemocněním na území okresu Cheb. Organizace poskytuje službu sociální rehabilitace. Zásadním je podpora života v komunitě a celkově snaha o rozvoj komunitní péče. Program je zaměřen na provázání duševně nemocných klientů v jejich každodenním životě. Pracovníci pomáhají klientům v různých složitých situacích.

Cílem činnosti **Karlovarské krajské rady osob se zdravotním postižením** je obhajoba, prosazování a naplňování práv, zájmů a potřeb osob se zdravotním postižením v součinnosti s orgány státní správy a samosprávy na území kraje. Krajské rady jsou nejvyšším orgánem Národní rady osob se zdravotním postižením a v každém kraji je ustanovena vždy pouze jedna. Organizace poskytuje poradenství a ostatní služby.

Sociální služby, p.o., jejímž zřizovatelem je Karlovarský kraj poskytuje na území Chebska poradnu pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Poradna má pověření k výkonu sociálně- právní ochrany v rozsahu: zřizování a provoz zařízení odborného poradenství pro péči o děti a převzetí zajišťování příprav žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče k přijetí dítěte do rodiny, kterou jinak zajišťuje krajský úřad, provádění příprav žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče.

NIPI bezbariérové prostředí o.p.s., krajské konzultační středisko pro kraj Karlovarský poskytuje služby ostatní a to především konzultace a stanoviska zajištění bezbariérových staveb.

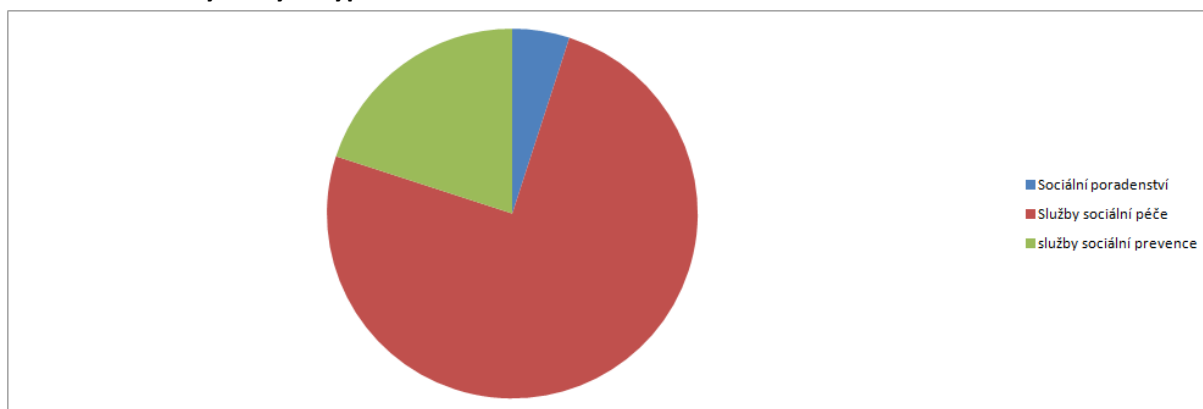
Sdružení linka bezpečí poskytuje telefonickou krizovou pomoc: linka bezpečí, rodičovská linka.

Sdružení SOS dětských vesniček poskytuje pomoc rodinám, které se na přechodnou dobu nemohou o dítě starat, pomoc dětem zanedbaným nebo týraným.

Krizová telefonní linka k otázkám spojeným s šikanou pro učitele, žáky a jejich rodiče je telefonickou krizovou pomocí.

Na grafech číslo 3 a 4 je patrný rozdíl mezi skladbou služeb jednotlivých poskytovatelů, které mají sídlo v ORP a služeb, které jsou zde provozovány, avšak organizace zde nesídlí.

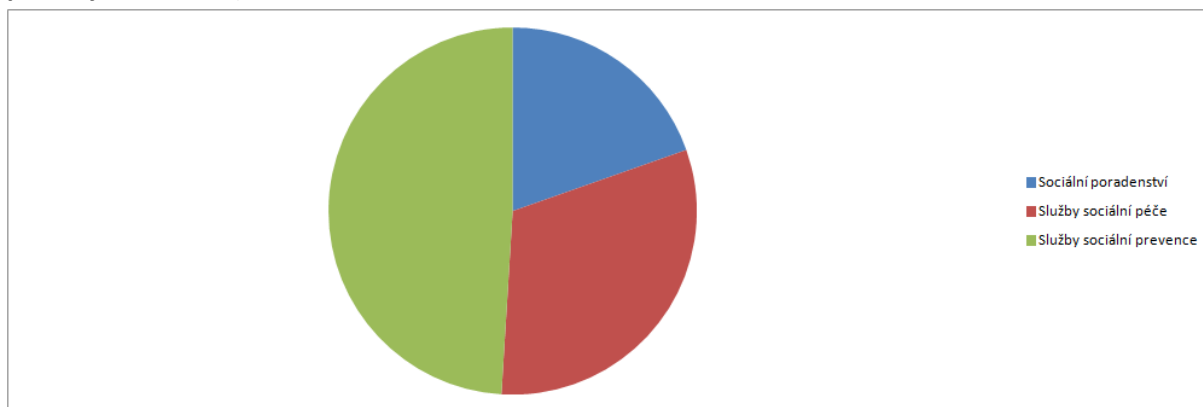
Graf č. 3 Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

Zdroj: vlastní šetření

Graf číslo 3 přehledně ukazuje, že nejvíce poskytovatelů sociálních služeb, sídlících v ORP poskytuje služby sociální péče. Druhým nejčastějším typem jsou služby sociální prevence a nakonec sociální poradenství. Ze služeb sociální péče jsou to pak domovy pro seniory, denní a týdenní stacionář a chráněné bydlení.

Graf č. 4 Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Zdroj: vlastní šetření

Graf číslo 4 zahrnuje veškeré organizace na území působící. Zde již vidíme rozdíl oproti předešlému grafu, kdy v součtu všech poskytovaných služeb ve správním obvodu dominují služby sociální prevence, dále služby sociální péče a nakonec sociální poradenství. Rozdíly v počtu nabízených služeb těchto tří typů však již nejsou tak velké.

Tabulka č. 63 Počet jednotlivých typů sociálních služeb

typ sociální služby	Obce s počtem obyvatel	celkem
	Posuzovaný správní obvod	Cheb
	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	1
Služby sociální péče	Osobní asistence	1
	Pečovatelská služba	2
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	1
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře,	1
	Týdenní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	4
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	2
	Služby sociální prevence	Raná péče
Telefonická krizová pomoc		0
Tlumočnické služby		0
Azylové domy		0
Domy na půl cesty		0
Kontaktní centra		0
Krizová pomoc		0
Intervenční centra		0
Nízkoprahová denní centra		0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		2
Noclehárny		0
Služby následné péče		0
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		0
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením		0
Sociálně terapeutické dílny		1
Terapeutické komunity		0
Terénní programy		0
Sociální rehabilitace	0	

Zdroj: registr sociálních služeb, ČSÚ

Tabulka č. 64 Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)

typ sociální služby	Obce s počtem obyvatel	celkem
	Posuzovaný správní obvod	Cheb
	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	10
Služby sociální péče	Osobní asistence	2
	Pečovatelská služba	
	Tísňová péče	
	Průvodcovské a předčitatelské služby	1
	Podpora samostatného bydlení	1
	Odlehčovací služby	1
	Centra denních služeb	
	Denní stacionáře	1
	Týdenní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	4
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	2
	Služby sociální prevence	Raná péče
Telefonická krizová pomoc		3
Tlumočnické služby		
Azylové domy		2
Domy na půl cesty		1
Kontaktní centra		1
Krizová pomoc		1
Intervenční centra		1
Nízkoprahová denní centra		1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		3
Noclehárny		1
Služby následné péče		
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		2
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením		1
Sociálně terapeutické dílny		1
Terapeutické komunity		
Terénní programy		1
Sociální rehabilitace		4

Zdroj: vlastní šetření, Komunitní plán města Cheb, ČSÚ, Registr sociálních služeb

Všechny organizace působící v ORP Cheb jsou již blíže specifikovány. Zde uvádíme pro přehlednost jejich celkový výčet zjištěný vlastním šetřením v území, kdy zahrnujeme veškeré organizace, které jsou v území obyvatelům k dispozici.

Podpora samostatného bydlení Cheb

- Rytmus o.s.

Azylové domy

- a) Koželužská = pro muže a ženy nad 18 let ohrožené soc. vyloučením (DCHP)
- b) K nábreží = pro muže a ženy pečující o děti do 18 let ohrožené soc. vyloučením (DCHP)

Sociální poradenství

- Dluhová poradna Cheb (DCHP)
- Dluhová poradna (Pomoc v nouzi o.p.s.)
- sociální poradna pro sluchově postižení a jejich blízké (Centrum pro dětský sluch Tamtam o.p.s.)
- základní a odborné sociální poradenství (Centrum pro zdr. postižené Kk o.p.s.)
- odborné sociální poradenství v paliativní péči (Hospic Sv. Jiří o.p.s.)
- poradenství a ostatní služby (Národní rada osob se zdravotním postižením ČR - Regionální pracoviště Karlovarského kraje)
- volnočasové aktivity a zprostředkování sociálního poradenství zrakově postiženým občanům
- poradna pro rodiče a děti s PAS (porucha autistického spektra), (Plnohodnotný život)
- poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy (Sociální služby, p.o.)

Krizová pomoc

- Krizová pomoc Cheb (DCHP)

Nízkoprahové denní centrum

- Nízkoprahové denní centrum Cheb (DCHP)

Noclehárny

- Noclehárna Betlém Cheb

Sociální rehabilitace

- Středisko sociální rehabilitace Cheb (DCHP)
- sociální rehabilitace - terénní forma (FOKUS MB)
- agentura sociální rehabilitace - podporované zaměstnávání (Rytmus o.s.)
- sociální rehabilitace (TyfloCentrum, KV, o.p.s.)

Kontaktní centrum

- K- centrum (KOTEC)

Terénní programy

- Terénní programy Chebsko (KOTEC)

Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

- AMICA Centrum s.r.o.,
- Karlovarská krajská nemocnice, a.s.

Domov se zvláštním režimem

- Každův dvůr (poskytuje služby od března/2014)

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

- Aktivační centrum pro rodiny s dětmi se sluchovým postižením (Centrum pro dětský sluch Tamtam o.p.s.)
- centrum pro rodiny s dětmi (sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi)
- Útočiště o.p.s.

Raná péče

- Středisko rané péče Tamtam o.p.s.
- raná péče (SZSS Cheb)

Osobní asistence

- služby osobní asistence (Centrum pro zdravotně postižené Kk o.p.s.)
- osobní asistence (Joker o.s.)

Sociálně terapeutické dílny

- Sociálně terapeutické dílny (Joker o.s.)

Denní stacionář

- jesle a stacionář pro děti s očními vadami (SZSS)

Týdenní stacionář

- Domov pro osoby se zdravotním postižením, týdenní a denní stacionář Mája (SZSS)

Domov pro osoby se zdravotním postižením

- Domov pro osoby se zdravotním postižením Mája (SZSS)

Pečovatelská služba

- pečovatelská služba (SZSS Cheb); terénní/ambulantní – Domovy s pečovatelskou službou v ulicích Dřevařská, Lesní, Kamenná (Cheb)
- Město Františkovy Lázně (Středisko osobní hygieny)

Průvodcovská a předčitatelská služba

- průvodcovská a předčitatelská služba (Tyflocentrum, KV, o.p.s.)

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

- Sociální aktivizace pro osoby se zdravotním postižením (TyfloCentrum, KV, o.p.s.)

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež 15+, KLUB RESPEKT (KOTEC o.p.s.)
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež "Pohoda"
- Nízkoprahový klub Útočiště pro děti od 6 do 15 let (Útočiště o.p.s.)

Intervenční centra

- intervenční centrum (Pomoc v nouzi o.p.s.)

Domy na půli cesty

- Dům na půli cesty - Nebanice (Pomoc v nouzi o.p.s.)

Telefonická krizová pomoc

- Linka bezpečí (sdružení linka bezpečí)
- Rodičovská linka (sdružení linka bezpečí)
- Krizová telefonní linka k otázkám spojeným s šikanou pro učitele, žáky a jejich rodiče

Domovy pro seniory

- Amica centrum - domov pro seniory
- Domov pro seniory SKALKA, p.o.
- Domov pro seniory SPÁLENIŠTĚ, p.o.
- Domov pro seniory DRAGOUNSKÁ, p.o.
- Město Františkovy Lázně jako majitel domu pronajímá byty v Domě pro seniory.

Odlehčovací služby

- odlehčovací služby (SZSS Cheb)

Chráněné bydlení

- chráněné bydlení Mravenec spol. s.r.o.

Pro doplnění reálného obrazu služeb charakteru sociálního ještě doplňujeme organizace (služby), které nejsou sociální službou ve smyslu zákona o sociálních službách, avšak svým charakterem se dají považovat za doplňkové činnosti sociální oblasti.

1. *Dobrovolnické centrum při farní charitě Cheb - koordinace dobrovolnických programů především v oblasti zdravotně-sociální a kulturní, zprostředkování dobrovolníků jiným organizacím získávání, motivace, registrace a pojištění nových dobrovolníků, supervize, doprovázení a vzdělávání aktivních dobrovolníků, propagace dobrovolnictví*
2. *Komunitní osvětové společenství o.s., - založení sdružení bylo iniciováno a podpořeno absolventy, pedagogy a studenty vyšší odborné školy při Střední zdravotnické škole a vyšší odborné škole Cheb (dále jen SZŠ a VOŠ Cheb). Studenti a pedagogové vyšší odborné školy SZŠ VOŠ Cheb realizují své dobrovolnické projekty od roku 2010. V létě 2013 dozrál čas zastřešit všechny tyto aktivity vlastním občanským sdružením. Hlavní cíle sdružení jsou: Podpora rozvoje zdravé, demokratické a dynamické občanské společnosti Karlovarského kraje, podpora a rozvoj osvětových aktivit, které vedou ke smazání finančních, náboženských nebo vzdělanostních rozdílů v komunitě, podpora sociální integrace osob ohrožených sociálním vyloučením do společnosti, podpora rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání, podpora přeshraniční mezinárodní spolupráce, prevence rizikových jevů u dětí i dospělých, podpora společenských i sportovních aktivit vedoucích k aktivizaci komunity, podpora a organizace rozvoje dobrovolnictví v komunitě.*
3. *Domácí ošetrovatelská péče - Jana-care 93 s.r.o.*
4. *Domácí ošetrovatelská péče – Agentura Home care*
5. *Hospic sv. Jiří Hospic sv. Jiří je obecně prospěšná společnost se sídlem ve městě Chebu, která od roku 2014 poskytuje dvě služby, a to: domácí péči s hospicovou službou a odborné sociální poradenství. Odborné sociální poradenství je přitom registrovanou sociální službou.*
6. *Kulturní a sportovní vyžití handicapovaných, zejména vozíčkářů, připomínkování bezbariérovosti, pomoc při začleňování a pravidelné pořádání akce CHEB OPEN- mezinárodní turnaj vozíčkářů ve stolním tenise, akce Sportem blíže k lidem = Sdružení tělesně postižených západočeského výběžku (dále jen STPZV Cheb)*
7. *Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR o.s., - Cheb + Plesná (vzdělávací, kulturní a sportovní akce)*
8. *Občanské sdružení Rokřsti - volnočasové aktivity pro děti a mládež*
9. *Centrum rozvoje pěstounské péče, výkon sociálně-právní ochrany dětí (Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb p.o.)*
10. *Klub důchodců města Cheb - volnočasové a zájmové aktivity (výlety, přednášky, cvičení pro seniory) - Evropská ul.*
11. *Klub důchodců města Cheb (Klub křesťanských žen) - volnočasové a zájmové aktivity (přednášková, vzdělávací a zájmová činnost) - Kamenná ul.*
12. *Klub důchodců, Františkovy Lázně*
13. *školské poradenské zařízení (Pedagogicko- psychologická poradna Karlovy Vary - Cheb)*
14. *občanské sdružení Klubíčko (mateřské centrum Karlova ulice)*
15. *Oblastní spolek Českého červeného kříže,*
16. *Místní skupina vodní záchranné služby – Český červený kříž Karlovy Vary (dále jen MS VZS ČČK) Karlovy Vary - Jesenice*
17. *Vraník - hiporehabilitační sdružení*
18. *Křesťanské sdružení Sintů a Romů v Chebu*
19. *Rada romských organizací*
20. *Dětský domov Cheb*
21. *Dětský domov Plesná*

Tabulka č. 65 Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod	Cheb					
Typ zařízení sociálních služeb						
Centra denních služeb						
Denní stacionáře			1			
Týdenní stacionáře						
Domovy pro osoby se zdravotním postižením						
Domovy pro seniory		3				
Domovy se zvláštním režimem						
Chráněné bydlení						1
Azylové domy						
Domy na půl cesty						
Zařízení pro krizovou pomoc						
Nízkoprahová denní centra						
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						1
Noclehárny						
Terapeutické komunity						
Sociální poradny						
Sociálně terapeutické dílny						1
Centra sociálně rehabilitačních služeb						1
Pracoviště rané péče						
Intervenční centra						
Služby následné péče						
Ostatní		1	1			
Celkem	0	4	2	0	0	4

Zdroj: registr sociálních služeb, ČSÚ

Na území ORP je dostatečné množství domovů pro seniory, celkem 3, které zřizuje Karlovarský kraj. Kraj je dále zřizovatelem Nemocnice v Chebu.

Město Cheb zřizuje jako svou příspěvkovou organizaci Správu zdravotních a sociálních služeb p.o. a město Františkovy Lázně zřizují jako svou příspěvkovou organizaci pečovatelskou službu, která je detailněji popsána výše.

Celkem 5 zařízení je dále zřizováno jiným subjektem, nejčastěji občanským sdružením apod. Jsou to Chráněné bydlení - Mravenec spol. s.r.o., Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - Útočiště o.p.s., Sociálně terapeutické dílny - Joker o.s. (také osobní asistence) a ostatním druhem služby je také Amica centrm s.r.o., která je zařízením poskytujícím sociální služby ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče.

Tabulka č. 66 Kapacita zařízení sociálních služeb

Druh zařízení sociálních služeb	Pobytová					ambulantní					Terénní				
	klienti	kontakty	intervence	Lůžů	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	Klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory
Centra denních služeb															
Denní stacionáře						13									
Týdenní stacionáře				7											
Domovy pro osoby se zdravotním postižením				9											
Domovy pro seniory				298											
Domovy se zvláštním režimem															
Chráněné bydlení				26											
Azylové domy															
Domy na půl cesty															
Zařízení pro krizovou pomoc															
Nízkoprahová denní centra															
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						65	50								
Noclehárny															
Terapeutické komunity															
Sociální poradny															
Sociálně terapeutické dílny						30					5				
Centra sociálně rehabilitačních služeb															
Pracoviště rané péče											25				
Intervenční centra															
Služby následné péče				32											
Ostatní				7		120			3		330				

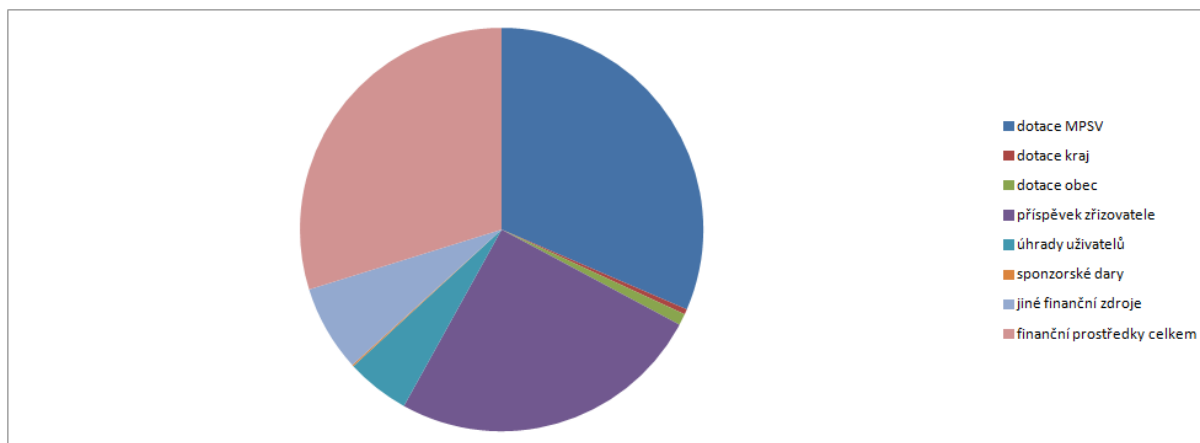
Zdroj: registr sociálních služeb, ČSÚ

Dle zjištěné kapacity můžeme usoudit, že celkem kapacita 298 lůžek ve 4 domovech pro seniory je na území takového rozsahu prozatím dostačující. Také kapacita chráněného bydlení Mravenec spol. s.r.o. s 26 lůžky je uspokojivá, avšak zde je samozřejmě prostor pro nárůst kapacity, jelikož dochází k transformaci ústavní péče. V minulých letech byl uzavřen Domov pro osoby se zdravotním postižením v Lubech (dále jen DOZP v Lubech) a počítá se také se snížením kapacity v domově pro osoby se zdravotním postižením „Pata“ v Hazlově. DOZP PATA poskytuje sociální službu domov pro osoby se zdravotním postižením, v současné době je zde 103 uživatelů. V rámci projektu "Investiční podpora procesu transformace Domova pro osoby se zdravotním postižením "PATA" v Hazlově, příspěvková organizace" financovaný z Evropského fondu pro regionální rozvoj bude rozšířena registrace sociálních služeb o domov se zvláštním režimem, do kterého bude převedeno 12

uživatelů, a chráněné bydlení, do kterého přejde 43 uživatelů. Ve službě domov pro osoby se zdravotním postižením zůstane 48 uživatelů. V průběhu projektu se předpokládá výstavba 13 domků a nákup 4 bytů pro uživatele, a to v lokalitách Ašsko a Chebsko. Zároveň bude podpořen rozvoj návazných alternativních sociálních služeb pro uživatele - sociálně terapeutické dílny v Chebu a v Aši a sociální rehabilitace v Aši.

Uspokojivou je dále kapacita služeb nízkoprahových zařízení pro děti a mládež. Je třeba uvést, že se jedná pouze o kapacitu zařízení mající sídlo na území ORP. Pokud bychom do tabulky zahrnuli také zařízení ostatní, kapacita by samozřejmě byla vyšší.

Graf č. 5 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

Zdroj: vlastní šetření, výroční zprávy poskytovatelů, komunitní plán města Cheb

Graf číslo 5 poukazuje na podíly financování na jednotlivých úrovních. Na grafu je zřejmé, že největší podíl financování zaujímají dotace MPSV. Nezanedbatelný je také příspěvek zřizovatele. Co se týče úhrad uživatelů, sponzorských darů, dotace od obcí a krajů jsou tyto podíly spíše doplňující. Je však třeba říci, že samotné obce jsou v některých případech současně zřizovateli zařízení sociálních služeb. Od ledna 2015 by měly mít na starosti kraje dotace směřující do sociální oblasti. Tento krok bude pozitivní zejména díky efektivnějšímu plánování sociálních služeb v území. Měla by poté existovat provázanost střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb na ekonomické možnosti veřejných rozpočtů. V současné době jsou dotace MPSV na sociální služby účelové finance, o které si musí jednotlivé organizace každoročně žádat, o žádostech pak rozhodují dotační komise.

Krok kdy kraje budou mít větší pravomoci, se zdá být krokem správným směrem, neboť pracovníci (experti) krajských úřadů jsou opět blíže svým občanům a znají tak jejich potřeby lépe a budou moci tyto služby také lépe plánovat v dlouhodobém horizontu. Cílem v Karlovarském kraji je tvorba základní krajské sítě sociálních služeb v souladu se zjištěnými potřebami. V průběhu realizace projektu bude obcím v kraji poskytnuta metodická podpora zjišťování potřeb obyvatelstva a vymezení cílů rozvoje jednotlivých druhů sociálních služeb. Dále budou pro pracovníky obcí a kraje realizovány vzdělávací programy a semináře. Významnou aktivitou je dále definování základní krajské sítě sociálních služeb a vytvoření návrhu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014- 2017. V neposlední řadě budou nastavena krajská kritéria pro rozhodování o finanční podpoře sociálních služeb.

Důležitou úlohu v regionu plní v oblasti sociálních služeb také Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola Cheb, kdy především vyšší odborná škola je velmi aktivní, co se týče dobrovolnické práce na území správního obvodu. Tato instituce pořádá každoročně několik akcí se sociální tematikou, jsou to: Jarmark radosti, kde se setkávají klienti sociálních služeb s širokou veřejností. Prodávají se zde různé výrobky nejen z chráněných dílen, klienti podávají občerstvení a vždy je připraven bohatý program pro návštěvníky. V prostorách VOŠ jsou často pořádané besedy zaměřené na sociální tematiku. V dubnu tohoto roku uspořádali studenti na podporu Světového dne porozumění autismu akci „Přijďme všichni v modrém, buďme s autismem v dobrém“ a v neposlední řadě stojí za zmínku akce „PATAFEST“, který v letošním roce bude již třetím rokem. Do organizace Patafestu se každoročně zapojuje několik dobrovolníků, v minulém roce až 80 lidí, a svou prací tak přispívají k setkání obyvatel domova pro zdravotně postižené „PATA“ v Hazlově s širší veřejností. Na programu jsou divadelní, hudební, taneční a další vystoupení různého charakteru, připravených klienty domova, nebo jiných skupin. Program je však doplněn o další aktivity. V loňském roce přišlo na 700 návštěvníků. Akce je zaměřena na bourání bariér mezi tzv. normálními a odlišnými. Mottem festivalu je „Být odlišný, je normální“.

Kromě toho je velmi aktivní Dobrovolnické centrum při Farní charitě Cheb. Základním principem je pomoc lidem v obtížných životních situacích, snaha o nalezení optimálního řešení jejich problémů. Centrum je aktivní především při nabídce sociálních, zdravotních a dalších charitních služeb, nebo v projektech osvěty a vzdělávání.

V této oblasti je však dále možný rozvoj, nabízí se například budování společného komunitního dobrovolnického centra pro všechny obyvatele ORP Cheb. Komunitní centrum by sloužilo jak pro dobrovolníky, tak pro jejich „klienty“. Bylo by zároveň místem pro mezigenerační setkávání a trávení volného času.

Tabulka č. 67 Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012

	Počet organizací sídlících ve správním obvodu ORP			Počet projektů		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Dobrovolnická činnost v ORP				3	0	3
z toho Občanská sdružení						
z toho Církevní právnické osoby	1	1	1			
z toho Obecně prospěšné společnosti						
Z toho krátkodobá						
Z toho dlouhodobá						
Z toho krátkodobá i dlouhodobá						

Zdroj: Databáze Ministerstva vnitra ČR

Tabulka č. 68 Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012

pomoc:	Počet projektů		
	2010	2011	2012
Nezaměstnaným			
osobám sociálně slabým	1		1
osobám zdravotně postiženým	1		1
příslušníkům národnostních menšin			
Imigrantům			
osobám po výkonu trestu odnětí svobody			
osobám drogově závislým			
osobám trpícím domácím násilím			
při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase			
při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách			
při ochraně a zlepšování životního prostředí			
při péči o zachování kulturního dědictví	1		1
pořádání kulturních akcí			
při sbírkových charitativních akcích			
uskutečňování rozvojových programů			

Zdroj: Databáze Ministerstva vnitra ČR

Tabulka č. 69 Personální zajištění sociálních služeb

Název organizace	Druh služby	pracovníci v přímé péči		ostatní pracovníci		pracovníci celkem	
		Počet	Úvazky	počet	úvazky	počet	úvazky
Centrum pro zdravotně postižení Karlovarského kraje, o.p.s.	odborné sociální poradenství	4	1,3	2	0,4	6	1,53
Diecézní charita Plzeň	odborné sociální poradenství						
TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s.	průvodcovské a předčitatelské	12	3,285	9	1,345	21	4,63
Město Františkovy Lázně	pečovatelská služba	5	4,5	0	0	5	4,5
Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb, p.o.	raná péče	1	1	4	0,35	5	1,35
Útočiště o.p.s.	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	2	1,6	2	0,55	4	2,15
TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s.	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	12	3,285	10	1,445	22	4,73
Diecézní charita Plzeň	sociální rehabilitace	5	3,5	26	21,9	31	25,4
TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s.	sociální rehabilitace	12	3,285	10	1,415	22	4,7
Joker o.s.	sociálně terapeutické dílny						
Kotec o.p.s.	terénní programy	2	0,6	2	0,14	4	0,74
Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb, p.o.	týdenní stacionáře	16	2,9	7	0,95	23	3,85

AMICA Centrum s.r.o.	sociální služby poskytované ve zdr. zařízeních lůžkové péče	36	7,5	14	2,8	50	10,3
Diecézní charita Plzeň	sociální rehabilitace	5	3,5	26	21,9	31	25,4
Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb, p.o.	Pečovatelská služba	10	9,75	5	1,8	15	11,55

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 - 2017

V tabulce č. 69 uvádíme pro představu několik organizací poskytující konkrétní sociální služby a jejich personální obsazení. Na území Chebska je výhodou působnost Vyšší odborné školy, obor sociální práce, kdy absolventi znají prostředí a charakter regionu a tak školu každoročně opustí několik odborníků sociální oblasti v regionu.

Poměrně velká část rozpočtu města Cheb je směřována do oblasti sociálních věcí a zdravotnictví. V roce 2012,2013 zaznamenáváme oproti roku 2011 nízký nárůst prostředků směřovaných do oblasti sociální vzhledem k tomu, že v roce 2011 byl poskytnut velký jednorázový grant nemocnici v Chebu. Nárůst je z velké části způsoben především realizací projektů zaměřených na sociální problematiku a dále také změnou některých zákonů, např. novelou loterijního zákona č. 215/2013 Sb., kdy se peníze získané z loterií nově z části přerozdělují přímo v obcích. Je pak na obcích, do jakých oblastí peníze putují. Část je vázána na oblast sportu, dále je možné podpořit například kulturu, nebo právě sociální oblast. V roce 2012 byla zahájena realizace projektu na změnu sociálně vyloučených obyvatel města.

Tabulka č. 70 Náklady obcí na sociální oblast

Město Cheb – rozpočet odboru sociálních věcí a zdravotnictví 2011	
Dotace na úhrady pojistného (Diecézní charita Plzeň, CHETES Cheb s.r.o., SZSS Cheb)	18.631,-
Celkem sociální péče a pomoc včetně zdravotnictví	16.700,-
Integrace romského etnika (OS Rada romských organizací, Křesťanské sdružení Sintů a Romů, OS Laco Jilo)	293.051,-
Kluby důchodců	155.200,-
Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb	7.857.000,-
Granty a příspěvky (Diecézní charita Plzeň, Kotec o.p.s., Útočiště o.p.s., Centrum pro zdravotně postižené, Joker o.s., Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých)	816.000,-
Granty a příspěvky (ČČK, Farní charita Cheb, SKVZR Cheb, Modrá hvězda života, Vraník – hiporehabilitační sdr.)	320.000,-
Středisko sociální rehabilitace (Diecézní charita Plzeň)	3.140.000,-
Příspěvek Nemocnice Cheb - jednorázový kapitálový výdaj města Cheb	5.000.000,-
Celkem	17.616.582,-

Město Cheb – rozpočet odboru sociálních věcí a zdravotnictví 2012	
Kluby důchodců	164.397,-
Ústavy pro mládež – drobné dárky	7.722,-
Integrace romského etnika	265.395,-
Správa zdravotních a sociálních služeb	7.833.000,-
Granty a příspěvky (Farní charita, Kotec o.p.s., Útočiště o.p.s., Centrum pro zdravotně postižené, Chráněné dílny Joker, Tyflocentrum Karlovy Vary)	792.502,-
Granty a příspěvky (ČČK, Diecézní charita, Modrá hvězda života, Vraník – hiporehabilitační sdr., Hospic, Šance žít, Hospic sv. Jiří)	385.100,-
Granty a příspěvky (AMICA centrum s.r.o., Kotec o.p.s., Rekreačně výchovný tábor pro děti ze sociálně slabých rodin)	668.500,-
Středisko sociální rehabilitace	4.500.000,-
Celkem	14.616.616,-

Město Cheb – rozpočet odboru sociálních věcí a zdravotnictví 2013	
Granty a příspěvky (Farní charita Cheb, Kotec o.p.s., Útočiště o.p.s., Joker o.s., TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s., ČČK, Diecézní charita Plzeň, Modrá hvězda života, Vraník – hiporehabilitační sdr., Hospic, Šance žít, Hospic sv. Jiří v Chebu o.s., Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR, Sportovní klub vozíčkářů západočeského regionu Cheb, Plnohodnotný život, OS Rokršti, Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR)	1.215.000,-
Správa zdravotních a sociálních služeb	7.776.000,-
Integrace romského etnika	172.270,-
Kluby důchodců	185.675,-
Středisko sociální rehabilitace – Diecézní charita Plzeň	4.500.000,-
Granty a dotace	700.100,-
<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc v nouzi o.p.s • LDN p.o. Nejdek • LACO Jilo • Výchovně rekreační tábor pro děti • Centrum pro zdravotně postižení Karlovarského kraje o.p.s. • AMICA centrum s.r.o. • Diecézní charita Plzeň - Noclehárny 	<ul style="list-style-type: none"> • 30.000,- • 30.000,- • 9.680,- • 35.420,- • 95.000,- • 250.000,- • 250.000,-
Celkem	14.549.045,-

Zdroj: Rozpočty města Cheb 2011,2012,2013

Individuální projekt města Cheb

Město Cheb již od roku 2012dále realizuje individuální projekt na změnu situace sociálně vyloučených obyvatel města, zejména obyvatel sídliště Zlatý vrch, který je financován z prostředků ESF prostřednictvím OP LZZ a ze státního rozpočtu ČR. Registrační číslo projektu: CZ.1.04/3.2.00/55.00009.

<u>Individuální projekt města Chebu na změnu situace sociálně vyloučených obyvatel</u>	6.638.201,-
<ul style="list-style-type: none"> • Terénní sociální práce • Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, • Nejlepší učebnou je pracoviště • Dluhové poradenství • Poradenství pro drogově závislé • Raná péče • Krizová pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • 1.279.100,- • 1.915.200,- • 711.800,- • 487.000,- • 549.600,- • 654.300,- • 1.041.300,-

Projekt je koncipován jako nástroj k odstranění překážek vstupu na trh práce a nástroj naplňování potřeb sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob a rodin v Chebu, zejména na sídlišti Zlatý vrch. Cílem projektu je snížit sociální vyloučení osob a to zavedením takových služeb, které dosud ve městě se nenacházely z velké části cílených na věkovou kategorii 15-26 let. Projekt se neomezuje jen na jeden průvodní jev komplexního fenoménu sociálního vyloučení, nýbrž nabízí opatření jak v oblasti bydlení, tak v oblasti vzdělávání, zaměstnávání, trávení volného času mládeže, ale i v oblastech zdraví a bezpečí. Všechny klíčové aktivity jsou realizovány pro obyvatele města Chebu, raná péče i v dalších lokalitách Karlovarského kraje.

Rok 2013 - odvětvový rozpočet pro výdaje - sociální služby		
	Příspěvek obce do soc. sféry	Poznámka
Dolní Žandov	25.000,-	Pomoc v hmotné nouzi, sociální rehabilitace
Milíkov	239.000,-	VPP
Okrouhlá	369.000,-	VPP
Tuřany	410.000,-	VPP
Odrava	136.000,-	VPP
Nebanice	242.000,-	VPP
Františkovy Lázně	1.582.000,-	Služby sociální péče
	2.000,-	Služby sociální prevence
Poustka	170.000,-	VPP
Vojtanov	5.000,-	sociální poradenství
Křižovatka	213.000,-	VPP
Nový Kostel	302.000,-	VPP
Velký Luh	277.000,-	VPP
Luby	781.000,-	VPP
Luby	3.000,-	sociální služby + sociální zabezpečení
Cheb	190.000,-	dávky a podpory v soc. zabezpečení
	8.349.000,-	Sociální služby a činnosti, politika zaměstnanosti
Lipová		
Třebeň		
Pomezí nad Ohří		
Libá		
Skalná		
Milhostov		
Plesná		

Zdroj: Dostupné rozpočty měst a obcí ORP Cheb

4.1.3. Analýza cílových skupin, analýza rizik

Analýza cílových skupin - sociální oblast ORP Cheb

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
UŽIVATELÉ - všichni společné znaky	zabezpečení základních životních potřeb - fyzických (biologických) i sociálních, ekonomická jistota, psychická pohoda, dostupnost kvalitní zdravotní i sociální péče, podpora rodiny, možnost vykonávat volnočasové aktivity, důstojnost, respekt, sociální kontakty, překonání stereotypu, cenově dostupné služby, zjednodušení a zpřehlednění nabídky sociálních služeb	vysoké finanční náklady na zajištění základních potřeb - finanční náročnost, samota a odloučení od společnosti, bariéry ve veřejných budovách, bariéry při běžném pohybu na území ORP, špatná informovanost obyvatel ORP o dostupných službách, neochota zapojit se do společnosti, odpor společnosti komunikovat s uživateli sociálních služeb, naprosté odloučení od lidí (společnosti), přehnaná důvěra v okolí	efektivní je především osobní komunikace – individuální případy, komunikace s lékařem a dalším zdravotním personálem, sociálními pracovníky, rodinou, prostřednictvím médií (tištěná, elektronická - závisí na konkrétním případě)	zvyšování kvalifikace zdravotního personálu, osvěta veřejnosti - zdravotní a sociální gramotnost, podpora spolkové činnosti, zajištění dobré dopravní obslužnosti a bezbariérových přístupů, podpora terénních forem sociálních služeb, zavádění nových forem volnočasových aktivit dle trendů doby, zooterapie - léčba se zvířaty
SENIORŮ 65+	dostatečná nabídka volnočasových aktivit (rodina, kulturní a společenské akce, sportovní aktivity, cestování, celoživotní vzdělání - osvěta, přednášky, prezentace), poptávka po dobrovolnické práci, poptávka práce na částečný úvazek, sezonní práce, úcta okolí ke stáří, dostupnost služeb v obcích, dobrá dopravní dostupnost, ne příliš nákladné pečovatelské služby	nedostatečná kapacita volnočasových aktivit, bariéry, dopravní obslužnost v rámci ORP, ohrožení ze strany podomních prodejců a jejich "lákových" nabídek - snadno se nechají přemluvit k špatnému rozhodnutí, přílišná důvěra, strach ze samoty, špatná adaptace na stáří - kompletní změna životního stylu - souvisí s odchodem do důchodu a ztrátou sociálního kontaktu s okolím	osobní komunikace - rodina, lékař, přátelé, veřejnost, média tištěná (letáky, noviny, radniční listy) i elektronická (rádio, televize)	podpora spolkové činnosti ze strany obcí, kraje i NNO; zajištění lepší dopravní obslužnosti, budování bezbariérových přístupů, osvěta - především varování před uzavíráním smluv apod., kvalitní a dostupná pečovatelská služba, mezigenerační setkávání a akce, společné komunitní centrum

SENIORI 80+	kvalitní zdravotní i sociální péče, dostupnost služeb, pomoc v běžném životě, jistota, fyzické bezpečí, zájem rodiny i veřejnosti, úcta a péče nejbližšího okolí	s přibývajícím počtem osob starších 80 let nedostatečná kapacita služeb, dostupnost zdravotní a sociální péče i v menších obcích a městech, odloučení od rodiny, možná ztráta partnera a nejbližších přátel, mentální úpadek - stereotypní prožívání, pocit nepotřebnosti, ztráta paměti, bariéry, dopravní obslužnost v rámci ORP, ohrožení ze strany podomních prodejců, přílišná důvěra, strach ze samoty	osobní komunikace - lékař a zdravotnický personál, rodina a přátelé, media	podpora mobilních pečovatelských služeb, snaha co nejdéle vytrvat v domácím prostředí s kvalitní péčí, budování dobrého vztahu k starším lidem již od dětství, mezigenerační akce - kontakt, vzbudit zájem o speciální volnočasové aktivity pro nejstarší skupiny obyvatel, společné komunitní centrum
Osoby s tělesným postižením dospělí	bezbariérové přístupy při zajišťování běžných činností - především doprava, úřady, základní služby, dostupnost služeb a zdravotních pomůcek, podpora rodiny, volnočasové aktivity, osobní asistence, pracovní příležitosti - spolupráce s úřadem práce, kontakt se společnostmi, nejen mezi handicapovanými navzájem - očekávání pochopení veřejnosti, různé formy vzdělávání	bariéry, ztráta kontaktu s okolím, stereotypní život, ohrožení okolím, dopravní obslužnost a také bariéry, závislost na druhých - nesamostatnost	osobní komunikace - lékař a zdravotnický personál, rodina a přátelé, dobrovolnická práce - komunikace s dobrovolníky, media tištěná i elektronická	odstraňování bariér, podpora ze strany státu (MPSV, kraje, obce), rozvoj dobrovolnictví, podpora chráněného bydlení, rozvoj volnočasových aktivit, budování chráněných pracovních míst, zabezpečení běžných služeb - dostupnost především, zooterapie, společné komunitní centrum
děti	bezbariérové přístupy v obcích, městech a na MŠ i ZŠ, dostupnost služeb a zdravotních pomůcek, podpora rodiny, přátel a dětí v kolektivu, společné volnočasové aktivity, kvalitní osobní asistence, zapojené do běžného života (MŠ, ZŠ, SŠ), začleňování do společnosti - mezi zdravé děti, podpora vzdělávání	bariéry, ztráta kontaktu s okolím, chybějící osobní asistenti, neochota ředitelů škol, riziko neúplnosti rodiny, závislost na druhých, nesamostatnost, ohrožení okolím	osobní komunikace - rodina, lékař, dobrovolnická práce, osobní asistent, škola, media tištěná i elektronická - práce s počítačem především	odstraňování bariér, osvěta, podpora spolkové činnosti a organizací pracujících s tělesně postiženými dětmi, rozvoj dobrovolnictví, společné komunitní centrum

Osoby s mentálními postižením - dospělí	vstřícné jednání, volnočasové aktivity pro mentálně postižené, podpora rodiny, sociální kontakt s okolím, zabezpečení základních potřeb	ztráta kontaktu s okolím, nedostatek osobních asistentů, uzavírání ústavů pro osoby s mentálním postižením, ohrožení okolí	osobní komunikace - rodina, lékař, zdravotní personál a sociální pracovníci, dobrovolnická práce, některá média (rádio, televize)	podpora chráněného bydlení a chráněných dílen, rozvoj dobrovolnictví, částečné zachování kvalitní ústavní péče, společné komunitní centrum
děti	vstřícné jednání, sport a volnočasové aktivity pro mentálně postižené, podpora rodiny, sociální kontakty, MŠ a ZŠ - speciální - kontakt se zdravými dětmi - osvěta	ztráta kontaktu s okolím, nedostatek kvalifikovaných osobních asistentů, uzavírání ústavů pro osoby s mentálním postižením, riziko neúplné rodina	osobní komunikace - rodina a přátelé, lékař, zdravotní personál a sociální pracovníci, dobrovolnická práce, osobní asistent, zaměstnanci škol, elektronická média - počítač apod.	odstraňování bariér, osvěta, podpora spolkové činnosti a organizací pracujících s mentálně postiženými dětmi, rozvoj dobrovolnictví
Osoby v nepříznivé sociální situaci a v oblasti dluhové a právní	lepší budoucnost, sociální služby - především poradenství, zajištění základních potřeb, kontaktní centra, podpory ze strany obcí a měst, spolupráce s úřadem práce, poradenství v oblasti právní také pro cizince, terénní programy, lepší spolupráce a komunikace s těmito skupinami obyvatel, spolupráce se školskými zařízeními, vyšší životní standard	nedostatek financí a s tím spojená rizika, nedostatek pracovních míst, možná ztráta bydlení, snadno dostupné nežádoucí patologické jevy/závislosti - herny, drogy apod.	osobní komunikace - terénní pracovníci a sociální pracovníci, úřad práce, pracovníci kontaktních center, odbor sociální	preventivní programy, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, odborné sociální poradenství, domy na půli cesty, zajištění prostupného bydlení - motivace samostatnosti a bezproblémové budoucnosti
Osoby ze sociálně vyloučených lokalit	zajištění základních životních potřeb (bydlení, strava, biologické potřeby), pomoc od druhých při hledání práce, bydlení apod.	patologické jevy - herny, drogy, sociální vyloučení, konflikty se společností, neschopnost se začlenit do společnosti, finanční a dluhové pasti	osobní komunikace - terénní pracovníci, sociální pracovníci, úřad práce, městský úřad, městská policie	preventivní programy MP, sociální poradenství, spolupráce s MÚ a úřadem práce, spolupráce se ZŠ, zajištění prostupného bydlení -motivující

Osoby bez přístřeší	zajištění základních životních potřeb v azylových domech a noclehárnách, zlepšení životní situace, poskytnutí podpory při řešení nepříznivé sociální situace,	špatný zdravotní stav, společenské vyloučení, ohrožení patologickými jevy, konflikty se společností, závislost, finanční a dluhové pasti	osobní komunikace - terénní pracovníci, kontaktní a krizová centra, sociální pracovníci, městská policie	dostatečná kapacita v azylových domech a noclehárnách, motivující programy - zapojení se do společenského života komunity, zapojení do pracovní činnosti - VPP, spolupráce s městy a obcemi v ORP, s městskou policií, zajištění prostupného bydlení,
Ohrožené děti	pomoc okolí, sociálních pracovníků, školy, zajištění základní péče, přátelské a hravé prostředí, "normální" život, úplná rodina, volnočasové aktivity s dalšími dětmi, přátelé,	sociální vyloučení, nezáměr společnosti a rodiny, rozpad rodiny, neodůvodněná segregace dětí, ohrožení patologickými jevy, nesprávný vývoj dítěte, špatné návyky převzaté z nefungující rodinné atmosféry, kriminalita, přehnaná důvěra,	osobní komunikace se sociálními pracovníky, učiteli a řediteli škol, pedagogicko-psychologické poradny, linky důvěry, městská policie, lékaři a zdravotnický personál	vysoká kvalita dětských domovů, dostatečná kapacita nízkoprahových denních centra pro děti, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, získání nezbytných kompetencí k zajištění zdravého a kvalitního vývoje dítěte, možnosti opatrovnictví a svěření do péče zájemcům o ni, společné aktivity s dalšími dětmi - tábory, volnočasové aktivity, přátelské prostředí, rodinná atmosféra,
Představitelé obcí SO ORP Cheb	dostatek finančních prostředků pro sociální oblast, spolupráce s MPSV a krajem, vhodná legislativa, vhodné nastavení sociální politiky a financování, spokojenost obyvatel, kvalita sociální sítě, spolupráce aktérů – poskytovatelé sociálních služeb, zástupci obcí, uživatelé služeb, veřejnost, NNO, dostatečné množství projektů podporovaných EU z oblasti sociální, uspokojení poptávky vlastních občanů, dostatek NNO působících na území ORP v sociální oblasti,	nezáměr podílet se na plánování sociálních služeb na celém území ORP, neochota spolupracovat, vysoká nezaměstnanost, nedostatečná nabídka sociálních služeb, nesystematické plánování sociálních služeb, politické zájmy promítající se do plánování soc. služeb,	komunikace přes pracovníky sociálního odboru, poskytovatele a zástupce sociálních služeb, media, specialisty a lékaři	podpora a znalost sociálních služeb a potřeb území, podpora spolupráce jednotlivých aktérů při zajištění sociálních služeb a především pracovních míst pro sociálně slabší a lidi s handicapem (úřad práce, zaměstnavatelé, apod.), celoživotní vzdělávání sociálních pracovníků, servisní centrum pro starosty ORP, znalost sociodemografického vývoje na území ORP,

Poskytovatelé služeb	navýšení finančních prostředků putujících do sociální oblasti, snazší legislativa, snazší dostupnost dotačních titulů, lepší komunikace a spolupráce s úřady i ostatními poskytovateli a uživateli sociálních služeb, ocenění práce	nedostatek finančních prostředků, nedostatečná spolupráce a podpora ze strany státu, krajů a měst, rozštěpenost systému a nabídky sociálních služeb, velké rozdíly v kvalitě poskytovaných služeb, nedostatek financí na investice a vybavení, ztráta entusiasmů	spolupráce s ostatními poskytovateli v ORP, pravidelná společná setkávání, setkání s představiteli ORP a uživateli sociálních služeb	společná diskuze se zástupci obcí a měst z ORP, meziobecní spolupráce nebo komunitní plánování sociálních služeb za větší území než jen za spádové město ORP, znalost vývoje
Rodinní příslušníci uživatelů	dobrá dostupnost služby, vysoká kvalita služeb, přijatelná cena za služby, pestrá nabídka, lepší spolupráce s úřady, městskou policií i se ZŠ a výchovnými poradci, pedagogy a zaměstnanci školy	nedostatečná informovanost, nezájem o službu, neochota spolupracovat, nedůvěra v poskytovatele služeb, nezájem pečovat o svého blízkého, nebo se podílet na péči o něj, izolace sebe i své rodiny od okolí, rezignace,	osobní komunikace s lékaři blízkého, se zdravotnickým personálem, příslušníky rodiny a přáteli, specialisty, komunikace prostřednictvím medií, prezentace v tisku, informační letáky, komunikace s úřady, sociálními pracovníky a poskytovateli služeb	prověření nabídky služeb a jejich možné doplnění v ORP, prevence - osvěta, pomoc rodině, dobrovolnická práce, lékařská péče i pro další členy rodiny, pozitivní komunikace,
Veřejnost (nečerpající služby)	efektivita služby, nízké náklady na provoz organizací, dostatečná nabídka a kvalita služeb, lepší informovanost široké veřejnosti, boj s chudobou a s tím související zabránění sociálního vyloučení	neznalost a nezájem o problematiku sociální oblasti, neangažovanost, nerovnoměrné rozložení tzv. "sociálních" tříd obyvatel - sociální stratifikace, společenská nerovnost a deprivace,	webová prezentace, sociální sítě, informační letáky, prezentace v tisku, otevřenost služeb veřejnosti - den otevřených dveří, prezentace činnosti, doložení pozitivních výsledků práce,	zlepšit komunikace s médii, pravidelné informace pro veřejnost, setkávání a osvěta veřejnosti + veřejná projednávání záměrů v ORP - možnost vyjádřit se k dané problematice, diskusní fóra apod.
Partneři poskytovatelů (dárci, sponzoři)	propagace v médiích a v tisku ve spojitosti s podporou neziskových organizací, soc. služeb jako takových apod., daňové úlevy a zvýhodnění, vytváří dobré jméno a důvěru v organizaci,	zneužití dobré pověsti firmy - nekvalitní soc. služba, nedostatek finančních zdrojů pro další podporu -a s tím související ztráta dobré pověsti,	osobní a adresné oslovení, veškerá media - elektronická, tištěná, masová media,	působení na společenskou odpovědnost firem, zvýhodnění firem podporujících sociální oblast, prezentace firmy v médiích,

Zaměstnanci v sociálních službách	dobré podmínky na pracovišti, odpovídající platové ohodnocení, možnost dalšího vzdělávání v oboru sociálních služeb, výhody plynoucí ze zaměstnání,	syndrom vyhoření, nízká motivace pro práci, nedostatečné ohodnocení, psychicky i časově velmi náročná práce - nesetrvání po delší dobu	osobní komunikace, komunikace s odborníky, s rodinou klientů, s lékaři a představiteli obcí a měst,	dobré zázemí, možnost dalšího vzdělávání, vhodně motivovat pracovníky, celková osvěta a komunikace s poskytovateli služeb a představiteli obcí, alternativní práce v komunitním centru
Kraj	uspokojení poptávky občanů na území celého kraje, systematické plánování sociálních služeb, optimalizovat výdaje na služby poskytované nebo dotované krajem (příspěvky, dotace),	nedostupnost služeb v některých oblastech kraje, nesystematické plánování sociálních služeb, nárůst nezaměstnanosti, demografický vývoj a stárnutí obyvatelstva,	média, osobní zástupci krajů s představiteli jednotlivých obcí a s poskytovateli sociálních služeb,	zavést diskusní fórum poskytovatelů sociálních služeb Karlovarského kraje a zástupců veřejné správy, možnost meziobecní spolupráce při zajišťování některých sociálních služeb
Stát	součinnost krajských úřadů, městských a obecních úřadů, NNO a dalších poskytovatelů soc. služeb vedoucí ke spokojenosti obyvatelstva, dostatečná nabídka služeb, dobrá kvalita a dostatečná kapacita poskytovaných služeb, dotační tituly EU - možná podpora pro aktéry provozující sociální služby,	stárnutí obyvatelstva, demografický vývoj, nárůst počtu obyvatel sociálně slabších, nárůst nezaměstnanosti, neochota spolupracovat v rámci krajů, měst atd., špatná spolupráce s poskytovateli služeb na projektech EU, uzavírání ústavních zařízení - nárůst kapacity pečovatelské služby, domovů se zvláštním režimem apod.,	média, setkávání zástupců státních orgánů (např. MPSV) se zástupci krajů, měst a obcí, poskytovateli sociálních služeb - společná komunikace a debata o problémech vyskytujících se v oblasti sociálních služeb	změna legislativy, snazší získávání dotací z EU

Registr rizik oblastí sociálních služeb správního obvodu ORP Cheb

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	$V = P \cdot D$		
Finanční riziko					
Nevyjasněnost způsobu financování - MPSV, kraj, obec, sponzoři,	3	3	9	jasné vymezení kompetencí mezi státem, krajem a obcemi, Platforma pro diskuzi mezi všemi zmíněnými aktéry + poskytovateli služeb, Informační centrum pro starosty - konkrétní osoba	obec, kraj, poskyvatelé služeb
Nedostatek financí na běžný provoz, závislost na veřejných rozpočtech, dotacích a grantech	5	5	25	souvisí s bodem číslo 1 - vymezení kompetencí -> zprůhlednit tok finančních prostředků do organizací, působení na společenskou odpovědnost firem při hledání sponzorů, zavést společné nákupy energií a služeb vedoucí ke snížení výdajů, úspory možné i v rámci meziobecní spolupráce	příspěvkové organizace obce, zřizovatel/poskyvatel sociálních služeb, obec podporující organizace poskytující sociální služby
Nedostatek financí na investice, vybavení a opravy majetku - stanovení standardu na prostorové a materiálně-technické podmínky	4	3	12	úspory v rámci meziobecní spolupráce	obec, kraj, poskyvatelé služeb,
Uživatelé neplatí za službu	2	4	8	nastavit vhodný systém výběru plateb, případně využívat ručení a další způsoby	poskyvatelé služeb
Krátkodobé (dočasné) financování projektu	4	4	16	změna systému financování, většinu standardních aktivit nevázat na projekty - RUD (nezávislost na projektech)	poskyvatelé služeb, příjemce dotace
Udržitelnost projektů financovaných ze strany EU - neschopnost udržet službu	4	5	20	vytvoření finančních zdrojů na dobu udržitelnosti na začátku, nebo v průběhu projektu; hledat zdroje na pokrytí doby udržitelnosti	příjemce dotace
Zvyšující se náklady na péči o uživatele vzhledem k demografickému vývoji	4	5	20	pravidelné preventivní programy - zdravotní gramotnost, věcná podpora - motivace, komunikace	poskyvatelé služeb, kraj a obec

Zvyšující se finanční nároky na dopravu pro klienty, kteří žijí v menších obcích - nedostupnost sociálních služeb	3	3	9	podpora meziobecní spolupráce - dopravní obslužnost v rámci ORP (mikrobus pro seniory - seniortaxi, handicapované)	poskytovatelé služeb, představitelé obcí, krajů
Nároky na zvyšující se spoluúčast uživatelů sociálních služeb	3	5	15	podpora služby obecného hospodářského významu, využít možnosti meziobecní spolupráce, lepší spolupráce mezi organizace a poskytovateli služeb	neziskové organizace, poskytovatelé služeb, obce, kraj
Dojem závislosti na dotacích EU	3	3	9	projekty účelně využívat pouze pro nestandardní činnost (analýzy, zdokonalení, zvýšení kvality, rekvalifikace a vzdělávání, PR apod.)	příjemce dotace,
nízké finanční ohodnocení pracovníků v sociálních službách	2	4	8	zvýšení přímých nákladů na platy ze SR, vícezdrojové financování, státem podporované vzdělávání + rekvalifikace, motivační programy,	představitelé státu, kraje, obcí,
Finanční zátěž jen pro spádové město (menší obce by se také měli podílet na službách, které slouží pro obyvatele jejich obcí)	4	4	16	změna legislativy, zohlednění nákladovosti (rizika) v RUD, optimalizace rozmístění služeb v rámci ORP (organizace, využitelnost kapacity), meziobecní spolupráce	představitelé spádového města i jednotlivé obce v daném území, kraje
Podmínky čerpání dotací - velká administrativní zátěž spojená s obavou navrácení části finančních prostředků	4	4	16	zjednodušení administrativy, informační centrum starosty - poradenství, výběrová řízení, vyhledávání možností, spolupráce v rámci ORP	pracovníci MPSV, příjemce dotace
Organizační riziko					
Špatné rozmístění poskytovatelů a zařízení v rámci ORP (chybějící či přebytečná kapacita služeb)	5	5	25	analýza a z ní vycházející organizační struktura v rámci meziobecní spolupráce	kraje, obce - představitelé obcí, poskytovatelé služeb
Nedostatek uživatelů/ příliš mnoho uživatelů v čase (demografický vývoj)	4	4	16	kvalitní výkaznictví, spolupráce s MPSV, ČSÚ, meziobecní spolupráce - zpracování komunitních plánů + sociodemografické analýzy	kraj, obec, poskytovatelé

Nesystematické plánování služeb v celém kraji i na území ORP - soustředění většiny sociálních služeb do jednoho místa, zdvojení poskytování stejných služeb - nesmyslná konkurence v této oblasti	4	3	12	Zpracování komunitních plánů nejen pro obce, ale i pro ORP, kraje, monitoring současného stavu a efektivity využití prostředků	představitelé krajů a obcí daného regionu
Rušení dopravních spojů v rámci ORP zajišťující dopravu klientů za službami ve spádovém městě	3	5	15	budování infrastruktury, podpora meziobecní spolupráce - dopravní obslužnost v rámci ORP (mikrobus pro seniory, handicapované), zachování dopravních spojení (ČD, krajské linky)	představitelé krajů a obcí daného regionu
Špatná dostupnost služeb - bariéry na cestách, velká vzdálenost k úřadům	4	4	16	bezbariérové přístupy k úřadům, kulturní společenské prostředí - odstranění zábran v komunikaci, předsudků, podpora dobrovolnické služby	představitelé obcí a poskytovatelé služeb
Chybí spolupráce mezi jednotlivými poskytovateli služeb	5	3	15	informační toky, meziobecní spolupráce	poskyvatelé soc. služeb,
Nedostatek sociálních pracovníků na zvyšující se množství klientů sociálních služeb	3	3	9	vzdělávací programy + další vzdělávání, podpora státu, dotační programy 2014+	představitelé státu, krajů, obcí i poskytovatelé služeb
Nezájem či neochota starostů obcí na spolupráci - nedostatek informací, neznalost problematiky	5	5	25	informační centrum pro starosty ORP, meziobecní spolupráce	starostové a jednotliví představitelé obcí
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	4	5	20	spolupráce a komunikace všech aktérů (poskytovatelé, obce, klienti, veřejnost), připomínkování zákonů, dlouhodobé plánování	představitelé státu - poslanci, senátoři, pracovníci MPSV

Dodržování povinností stanovených v zákoně o sociálních službách - výkaznictví, poskytování dat MPSV, nedostatečná kontrola, registr poskytovatelů služeb (musí být aktuální, dostupný, kontrolovaný)	4	4	16	metodické pokyny pro poskytovatele služeb, zpracovatele dat a analýz, pracovníci úřadů, vyhlášky a školení, hotlinky, pomoc ze strany státu	představitelé státu - poslanci, senátoři, pracovníci MPSV, úředníci, metodici a zpracovatelé analýz
Změna legislativy - zajištění kontrol ze strany státu, úřadu práce, inspekcí, finanční úřad – garance kvality	3	4	12	novelizace zákonů ke zjednodušení a ke zvýšené preventivní kontrole	představitelé státu - poslanci, senátoři, pracovníci MPSV a jednotlivých úřadů
Nevhodné reformy či změny zákonů	5	5	25	důsledně respektovat legislativní proces směřující zdola nahoru, od občanů, zastupitelů, starostů směrem k poslanecké sněmovně/senátu	představitelé státu - poslanci, senátoři, pracovníci MPSV
Technické riziko					
Nevhodné prostory, špatný technický stav budov, nízká kapacita budov (služeb)	5	5	25	nastavení standardu budov a prostor občanské vybavenosti, vhodné nastavení financování investičních záměrů a potřeb poskytovatelů soc. služeb, úspory v rámci meziobecní spolupráce	představitelé kraje a obcí, poskytovatelé služeb
Nedostatečné, zastaralé či nevyhovující vybavení	4	5	20	informování o dotačních možnostech, nastavení standardu a vícezdrojového financování, dofinancování služeb obecného hospodářského významu	představitelé kraje a obcí, poskytovatelé služeb
Zvyšující se náklady na kvalitu poskytování služeb	5	3	15	vhodné nastavení financování sociálních služeb, poskytování školení a kurzů pracovníkům v soc. službách	představitelé obcí, poskytovatelé služeb
Nepříznivý demografický vývoj - např. péče o nejstarší obyvatele nárokuje také dodatečné technické úpravy - výtahy, bezbariérové přístupy, apod.	5	4	20	vhodné nastavení financování, vyšší standardy budov, možné úspory v rámci meziobecní spolupráce	představitelé státu, krajů a obcí, poskytovatelé služeb

Bariéry ve městech a obcích při zajišťování běžných potřeb, komunikaci s úřady a v dopravě	4	4	16	rekonstrukce, opravy meziobecní spolupráce, vhodné nastavení financování	představitelé státu, krajů a obcí, poskytovatelé služeb
Věcné riziko					
Personální rizika (nekvalifikovanost, nedostatek personálu)	2	5	10	zajištění celoživotního vzdělávání, rekvalifikace, kurzy, školení pro zaměstnance, vícezdrojové financování	poskytovatelé služeb, zaměstnanci v soc. službách -> vyšší nároky na kvalifikaci
Nízká kvalita poskytovaných služeb	4	5	20	nutná kontrola případné zavedení certifikace služeb ISO 9000, Inspekce poskytování sociálních služeb, standardizace při poskytování licencí	poskytovatelé služeb, MPSV
Nezájem dotčené (cílové) skupiny o poskytované služby	3	3	9	informovanost, motivační nástroje pro účast - pobídky, podpora, osobní přístup	poskytovatelé soc. služeb, potenciální klienti,
Sociální napětí ve společnosti, popř. v dané komunitě	3	5	15	monitoring cílové skupiny, cílení komunikace, osvěta, činnost sociálních pracovníků v oblasti	pracovníci represivních orgánů, sociální pracovníci, veřejnost - spoluobčané, členové komunity
Vysoká míra společensky nežádoucích jevů (sociálně-patologické jevy)	5	5	25	monitoring situace, preventivní programy, raná prevence ve školách, intenzivní sociální péče a kontakt s pracovníky, podpůrné programy	pracovníci represivních orgánů, představitelé obcí, sociální pracovníci, poskytovatelé služeb
Neschopnost začlenění uživatele soc. služeb do společnosti - neochota společnosti i dotčené osoby, překonání předsudků spojených s umístěním služeb v dané lokalitě	4	5	20	individuální pomoc konkrétním osobám, osvětové kampaně, podpora dobrovolnictví a altruismu pracovníků v sociálních službách	veřejnost, poskytovatelé služeb, uživatelé soc. služeb - menšiny, nejslabší sociální skupiny obyvatelstva,
Vysoká míra nezaměstnanosti	4	5	20	vytváření pracovních míst, dopravní obslužnost, meziobecní spolupráce, podporované sociální podnikání, možnost VPP, spolupráce se zaměstnavateli a úřadem práce	strukturální problém: stát + místní samosprávy kraje i obce, agentury, úřady práce,

Sociální podnikání - oblast zájmu nežádoucích skupin (vidina vysokého zisku)	4	4	16	kontrola, inspekce poskytování sociálních služeb	pracovníci MPSV, představitelé státu, krajů i obcí,
Nedostatečná prevence (např. v dospívání, pubertě atd.)	3	5	15	spolupráce v rámci školských zařízení, spolky, úřady	pedagogické a psychologické poradny, učitelé a pracovní ZŠ i SŠ, představitelé obcí a kraje (odbor sociální), MěP
Následky globalizace - velké kulturní rozdíly (vliv na chování menšin)	3	3	9	podpora volnočasových aktivit menšin, spolková činnost, diskuze menšin, zastoupení menšin v samosprávě obce	společnost

4.1.4. SWOT analýza oblasti

<u>SILNÉ STRÁNKY</u> <ul style="list-style-type: none">• zkušenost s realizací efektivních a inovativních projektů řešící problematiku sociálně ohrožených jednotlivců i rodin s dětmi• pestrá stávající nabídka sociálních služeb v ORP• dobrá úroveň služeb• kvalifikovaný personál, motivovanost, tradice• ochota spolupracovat mezi obcemi - vyplývající mimo jiné ze šetření v území• velké množství organizací působících na území ORP se sídlem mimo ORP Cheb – atraktivita regionu, konkurence• kompetentnost příspěvkové organizace Správa sociálních a zdravotních služeb Cheb poskytující sociální služby pro obyvatele celého území ORP Cheb• dostupnost služeb pro starší občany – standardně v Chebu, je však třeba rozšířit na celé ORP• zlepšování infrastruktury nemocnice v Chebu – vazba na sociální problematiku• ochota obcí řešit společně sociální problémy občanů• velká kapacita domovů pro seniory	<u>SLABÉ STRÁNKY</u> <ul style="list-style-type: none">• rozložení sociálních služeb na území ORP (potažmo celého Karlovarského kraje) - nesystémovost• obsluha celého spádového území ORP ve městě Cheb• ve většině případů špatná informovanost o nabídce sociálních služeb v rámci obcí a celého ORP• nedostatek bezbariérových přístupů• závislost organizací na veřejných rozpočtech• absence odlehčovacích služeb a terénní pečovatelské služby• nespokojenost občanů s nabídkou služeb pro mládež a zdravotně postižené - vyplývající z místního šetření• absence některých sociálních služeb např. protitoxikomanická poradna - velké množství lidí drogově závislých• slabá sociální stabilita a nižší vztah obyvatelstva k obývanému území• komunikace, nízká míra spolupráce mezi aktéry (poskytovateli) sociálních služeb• nedostatečná spolupráce s lékaři, především chybí psychiatr, psycholog• chybí volnočasové aktivity• nedostatečná kapacita – startovací byty• nedostatek malometrážních a nízkorozpočtových bytů pro lidi a rodiny s nízkými příjmy• absence domova se zvláštním režimem
<u>PŘÍLEŽITOSTI</u> <ul style="list-style-type: none">• zkvalitnění stávajících sociálních služeb• podpora sociálního začleňování ze strany státu – navýšení zdrojů• rozvoj celoživotního vzdělávání pracovníků sociálních služeb – navýšení zdrojů mimo jiné v novém - programovém období EU 2014-2020• zajištění volnočasových aktivit pro seniory• podpora aktivit pro zdravotně handicapované (děti + dospělí) – poradenství, volnočasové aktivity, integrace do společnosti• rozvoj poskytování sociálních služeb v podobě terénních sociálních služeb v ORP• využití zrekonstruovaného bezbariérového objektu v Lubech (dříve DOZP)• rozvoj pečovatelské služby a osobní asistence• alternativní formy péče o seniory a zdravotně postižené především• podpora U3V, volnočasové aktivity, Vzdělávací semináře a programy• rozvoj nízkoprahového centra pro mládež nad 15 let - VČA• vybudování dobrovolnického komunitního centra• zvýšení efektivity využívání sociálních služeb	<u>HROZBY</u> <ul style="list-style-type: none">• stárnutí obyvatelstva• zvyšující se náklady na péči starších obyvatel (70 a 80 let)• nárůst počtu osob starších 90 let – vyšší nároky na péči• nižší sociální stabilita obyvatel území ORP (vysoká nezaměstnanost)• nárůst počtu obyvatel bez domova• omezení finančních zdrojů pro poskytovatele sociálních služeb• nepříznivá demografická struktura obyvatelstva, související důchodová reforma• přehnaná byrokracie a překypělá administrativa• nestabilita politického prostředí• nedostatek pracovníků zajišťujících zdravotní služby• končící projekt – systém prostupného bydlení• předluženost obyvatel• ohrožení nízkopříjmových rodin chudobou• odliv obyvatelstva, především vysokoškolsky vzdělaných lidí

<ul style="list-style-type: none"> • zvyšování kapacity terénních a ambulantních služeb • propojení domácí zdravotní péče a pečovatelské služby (homecare) • rozvoj a zkvalitnění služeb sociální prevence • poradenství pro národnostní menšiny a jejich vzdělávání • inspirace některými nápady a inovativními projekty – zavedení tzv. „kuchyň s jídelnou“ pro seniory, hřiště, komunitní zahrada • transportní doprava za službami – handicap/senior taxi • podpora udržení a rozvoje státních a krajských programů zacílených na sociální integraci, prevenci a poradenství • vzdělávací kurzy pro veřejnost (příbuzné či dotčené osoby) - výuka např. znakového jazyka • osvěta veřejnosti – zdravotní gramotnost • dětský psychiatr/psycholog • spolupráce mezi obcemi • příslib přesunu klubu důchodců do vhodnějších prostor • systémové plánování sociálních služeb v širších souvislostech (ORP, Kraj) • lepší komunikace s veřejností – zajištění lepší informovanosti pro obyvatele celého ORP • práce na vytváření bezbariérového prostředí • čerpání z fondů EU • rozvoj dobrovolnické činnosti • komunitní plánování - zmapování dostupnosti sociálních služeb a přehledná forma prezentace jednotlivých služeb • zavedení terénní paliativní péče • „vývoz“ některých sociálních služeb z centra ORP i do menších obcí 	
---	--

4.1.5. Souhrn výsledků analýz

Na základě provedených analýz a místního šetření je zřejmé, že sociální oblast, ať už jde o sociální začleňování, boj s chudobou či diskriminaci některých skupin obyvatelstva, je třeba v příštích letech rozvíjet a podpořit ji, a to nejen finančně.

V organizacích na území ORP působí kvalifikovaný a motivovaný personál, i přesto je nutné nadále zvyšovat kvalitu systému sociálních služeb za podpory státu. Z výsledků analýz a řízených rozhovorů se starosty jednoznačně vyplývá vhodnost budoucí spolupráce v oblasti sociálních služeb. Starostové obcí vnímají potřeby svých obyvatel, kteří se na ně stále častěji obracejí s problémy ze sociální oblasti. Jde například o dluhové poradenství, chybějící pečovatelskou službu nebo nedostatečné informace starostů z oblasti sociálních služeb.

Ve SO ORP Cheb je možné zaznamenat trendy, které se objevují celorepublikově, ale i ve světovém měřítku. Jsou to především rostoucí počet sociálně vyloučených obyvatel, stárnoucí obyvatelstvo a zvyšující se náklady na péči o starší obyvatele, rozvoj dobrovolnické služby apod. Jedním z hlavních problémů v sociálních službách obecně, je způsob financování a nedostatek finančních zdrojů, a to i přesto, že většina služeb je financována z více zdrojů. Organizace jsou často závislé na dotačních programech, kdy se jedná pouze o krátkodobé financování projektů, aktivity po ukončení projektů pak zůstávají zcela závislé na veřejných rozpočtech.

- Trend vysokého počtu bezdomovců, počtu zadlužených obyvatel, ale i lidí závislých na drogách a hazardních hrách musí mít za následek také rozvoj sociálních služeb, které by pomohly potlačit další rozvoj sociálně- patologických jevů.
- V současné době se stále častěji diskutuje o problematice stárnutí obyvatelstva. V roce 2010 tvořilo zhruba 8% světové populace nejstarší obyvatelstvo od 65 let věku. Do roku 2050 se předpokládá nárůst této hodnoty až na 16% populace. Stejný vývoj je také v České republice, kde klesá porodnost a prodlužuje se délka života.
- Také v oblasti dobrovolnické služby dochází na území ORP k jistému rozvoji. Stále více lidí se zapojuje do dobrovolných aktivit, které pořádá Farní charita ve spolupráci s Vyšší odbornou školou Cheb.
- Informační centrum pro starosty je další vhodnou možností pro meziobecní spolupráci mimo jiné v sociálních službách. Bohužel jak starostové, tak i občané obcí v ORP jsou často velmi málo informováni o výskytu a dostupnosti sociálních služeb v území.
- Služby na území ORP jsou plánovány nesystematicky, dochází k překrývání a neefektivní konkurenci. Řešením by byla spolupráce při zpracovávání monitoringu poskytovaných sociálních služeb a nastavení standardizace kvality sociálních služeb.

Od ledna 2015 by měly mít na starosti kraje dotace směřující do sociální oblasti. Tento krok bude pozitivní zejména díky efektivnějšímu plánování sociálních služeb v území. Měla by poté existovat provázanost střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb na ekonomické možnosti veřejných rozpočtů. V Karlovarském kraji je cílem tvorba základní krajské sítě sociálních služeb v souladu se zjištěnými potřebami. Významnou aktivitou je dále definování základní krajské sítě sociálních služeb a vytvoření návrhu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 - 2017. V neposlední řadě budou nastavena krajská kritéria pro rozhodování o finanční podpoře sociálních služeb.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a měst z území ORP Cheb, expertů v oblasti sociálních služeb, motivujících starostů a členů realizačního týmu. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

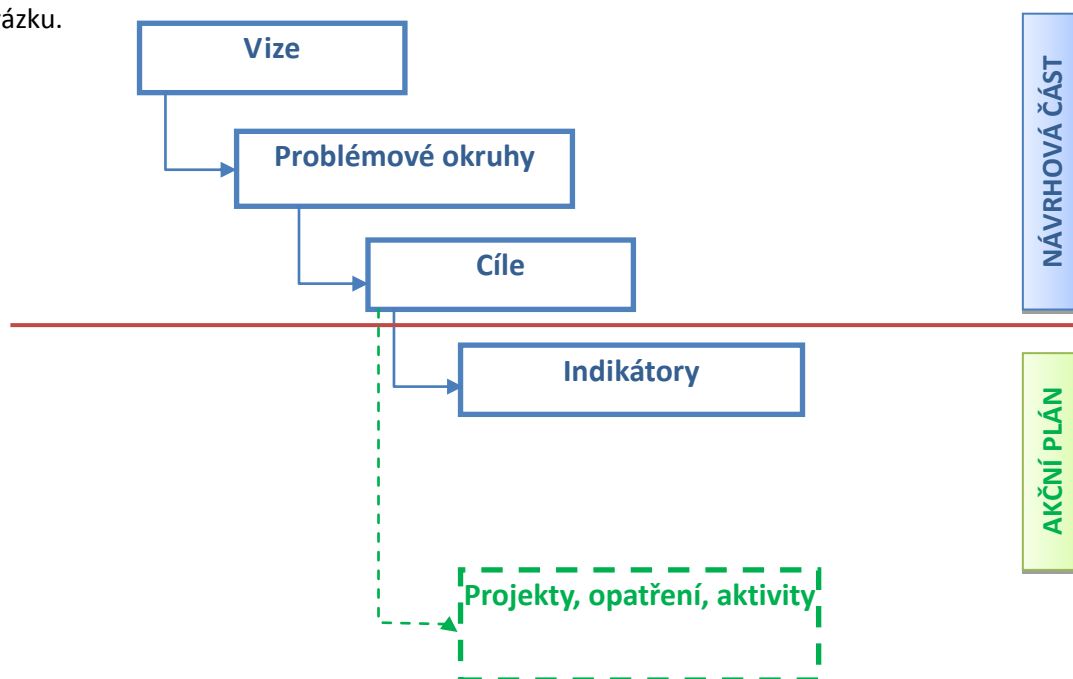
Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společně směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno. Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce v oblasti sociálních služeb:		
Sociální služby	Nedostatečná spolupráce jednotlivých aktérů sociálních služeb v oblasti	Nepříznivé demografické trendy
	Cíl 1.1 Zavést společný komunitní plán sociálních služeb pro celý SO ORP Cheb	Cíl 2.1 Podpora aktivního stárnutí
	Cíl 1.2 Zvýšit informovanost obyvatelstva o nabídce sociálních služeb	Cíl 2.2 Komplexní terénní pečovatelská služba
	Cíl 1.3 Iniciovat pravidelná setkávání poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů sociálních služeb	Cíl 2.3 Rozvinout dobrovolnictví a neformální péči v oblasti sociálních služeb

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

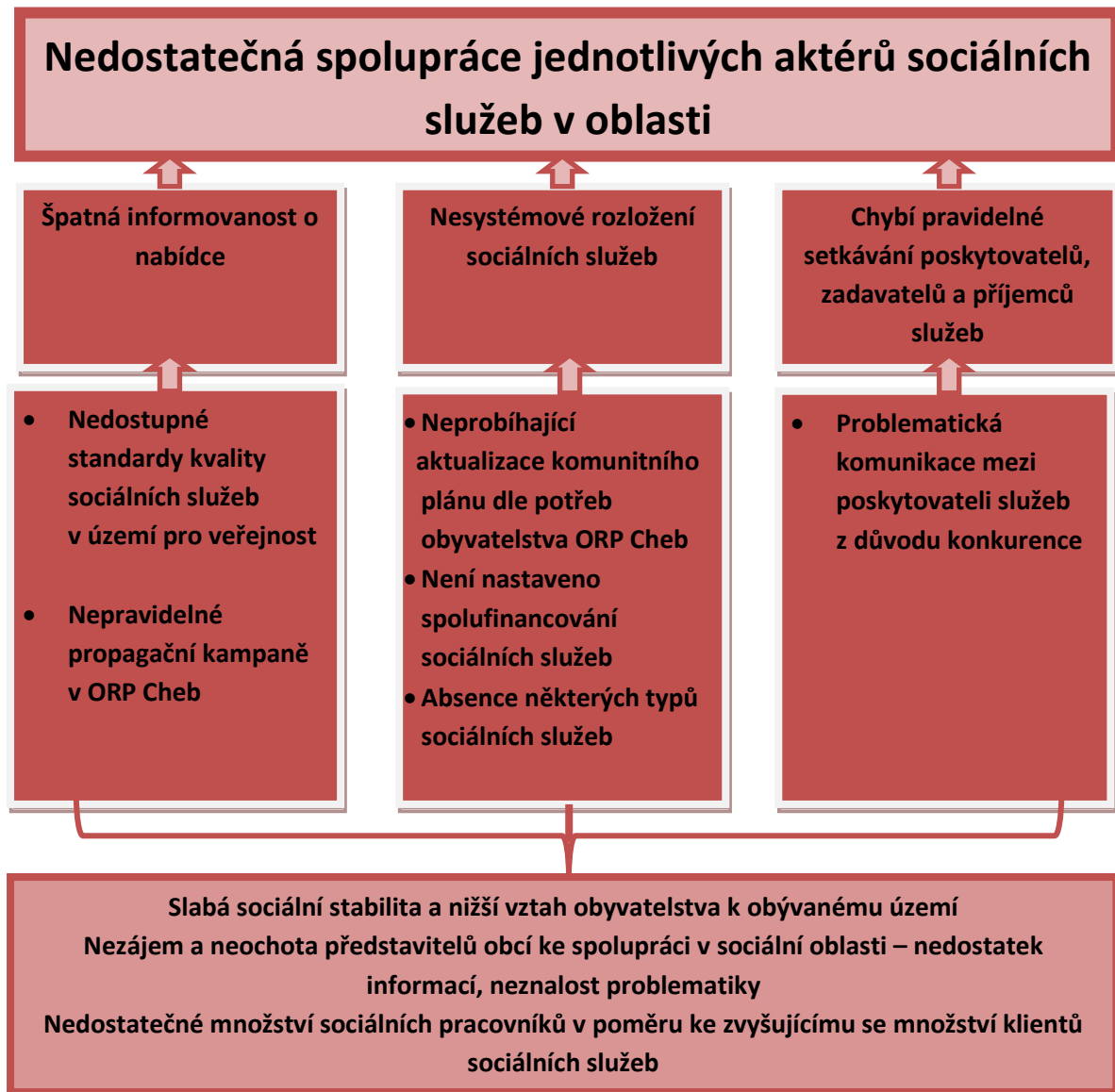
4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize:

Fungující dobrovolné svazky obcí ve SO ORP Cheb vytváří příznivé podmínky pro komunikaci a spolupráci všech obcí v regionu. Obce využívají své polohy v příhraničním regionu k aktivní kooperaci s německými partnery v hospodářské, společenské, politické oblasti a při využívání volného času. Chebsko je turisticky atraktivní oblastí s jedinečnou přírodou a historickým pozadím, což vytváří širokou nabídku volnočasových aktivit. Atraktivitu území zvyšuje město Františkovy Lázně jako významné nadregionální lázeňské centrum. Školy a školská zařízení budují pozitivní vztah dětí a mládeže k regionu, podporují výuku cizích jazyků a zapojují se do přeshraničních projektů. **Obce vzájemně kooperují při zajišťování kvalitních sociálních služeb, kterých je dostatečná nabídka. Poskytovatelé reflektují aktuální potřeby obyvatelstva.** Ve všech obcích ORP Cheb funguje moderní systém nakládání s odpady. Obce disponují dostatečným počtem sběrných dvorů a kompostáren. Občané i návštěvníci vnímají region jako atraktivní místo pro život s kvalitními a stále se zlepšujícími službami.

Problémové okruhy:

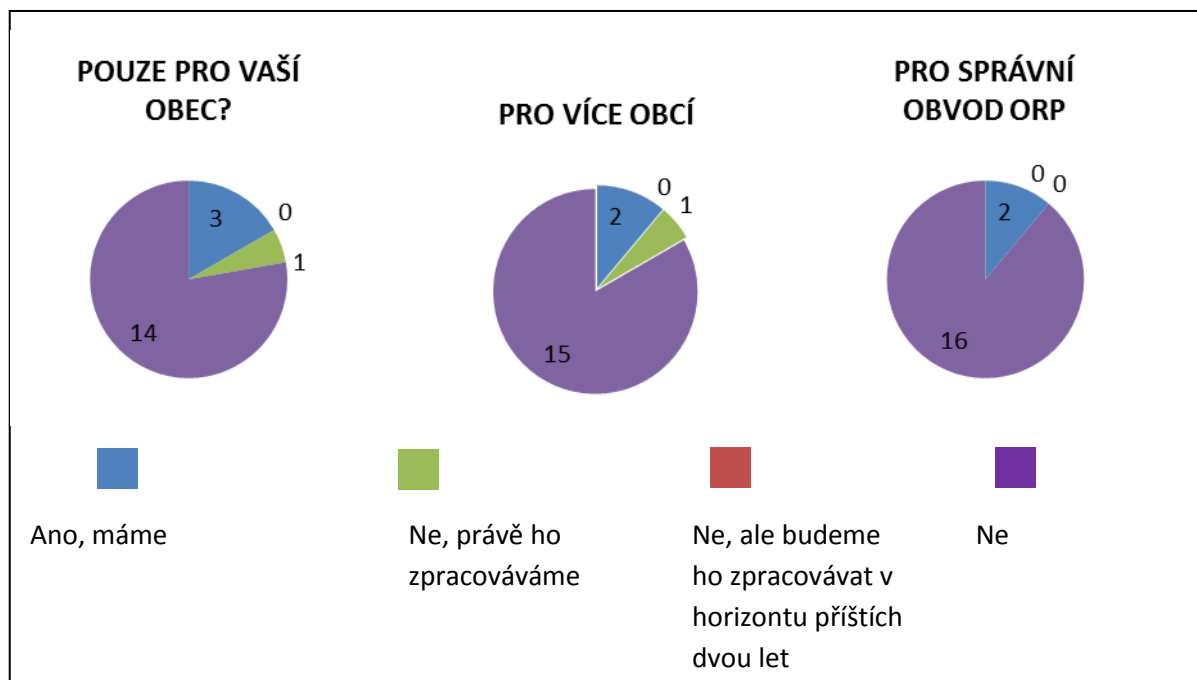
Problémový okruh 1

Cílem není uměle zavádět „moderní“ metody pomoci tam, kde funguje silná odpovědnost v rámci rodin a celé komunity. Vzájemná výpomoc neboli neformální péče je pro mnoho obcí optimálním řešením. Na druhé straně se v mnoha obcích situace proměňuje, mladí lidé odcházejí do větších měst a je stále obtížnější zajistit péči například o seniory. Komunitní plánování sociálních služeb by tedy mělo respektovat místní fungující zdroje pomoci a zároveň doplňovat služby, které občané vlastními silami nezajistí. V území by bylo vhodné ustanovit pracovní skupiny, které by téma řešily dlouhodobě a především pravidelně. Pracovní skupiny by měly být sestaveny ze zástupců poskytovatelů sociálních služeb, uživatelů služeb a zadavatelů služeb (zástupci obcí dané oblasti).

V obcích SO ORP Cheb bylo na jaře 2014 provedeno dotazníkové šetření, z něhož vyplynulo, že z 21 obcí se komunitním plánováním sociálních služeb dosud zabývala jen města Luby a Cheb.

Představitelé obcí odpovídali na otázku: „**Máte zpracovaný komunitní plán rozvoje sociálních a souvisejících služeb?**“ Výsledky jsou přehledně zobrazeny v grafu:

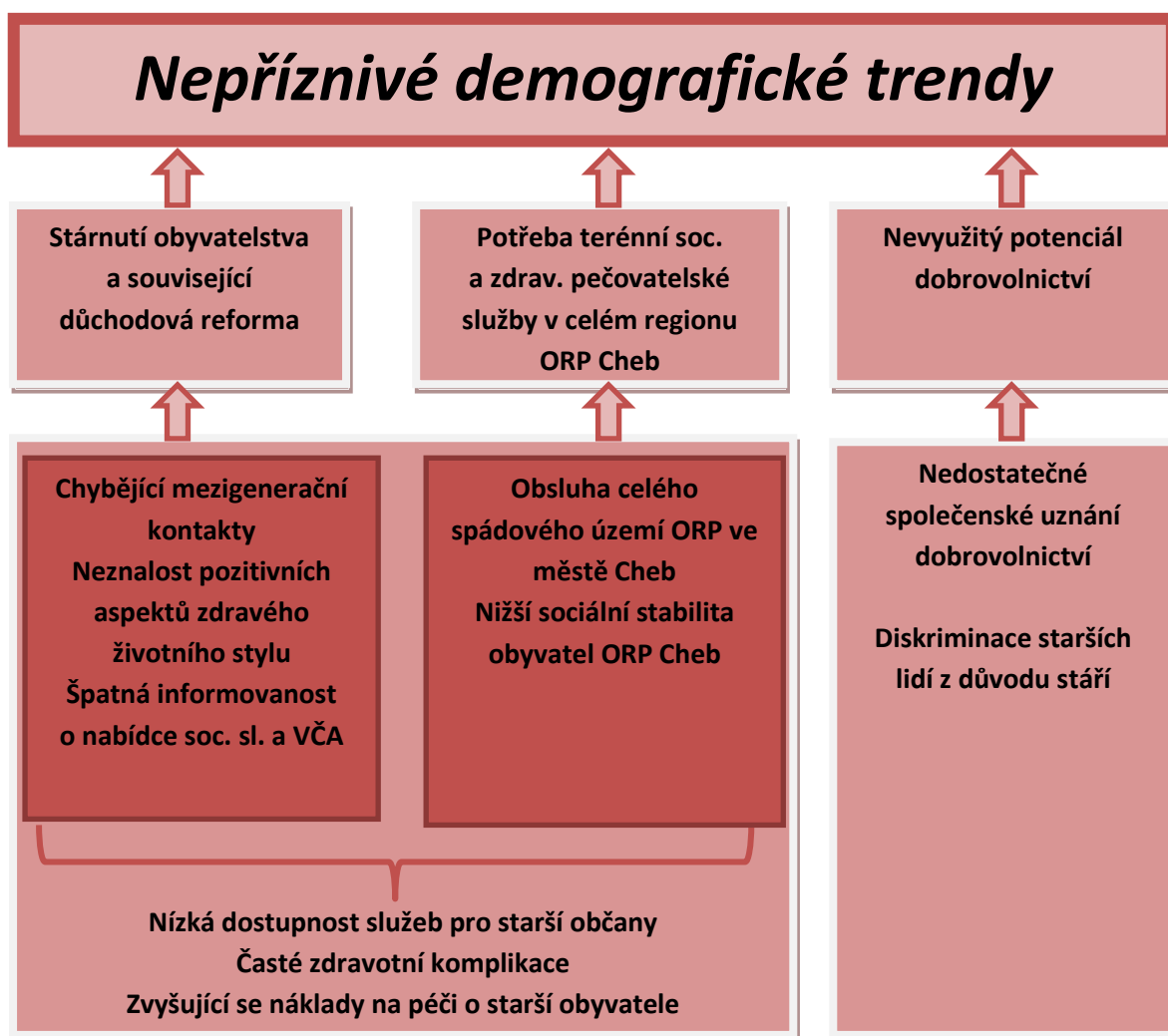

Z důvodu neexistujícího komunitního plánování dochází k nedostatečné informovanosti a nespolupráci mezi obcemi a především pak mezi neziskovými organizacemi poskytujícími sociální služby a veřejným sektorem. Existující Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb pro Karlovarský kraj na období 2014 – 2017 je zpracován jako obecný rámec. Informovanost o sociálních službách a spektru nabídky poskytovatelů sociálních služeb je v jednotlivých obcích minimální. Vzhledem ke stávající situaci se nabízí myšlenka rozšířit existující sociální služby do celého SO ORP. Návrhy řešení vycházejí ze všech provedených analýz a zároveň jsou výstupem ze dvou dotazníkových šetření realizovaných na celém území SO ORP.

Pokud nebude zavedeno společné komunitní plánování pro obce s možností využití metodického vedení a podpory pro plánování sociálních služeb, bude ohroženo:

- kvalitní vyhodnocení potřeb uživatelů služeb a veřejnosti
- mapování dostupnosti a kvality poskytovaných služeb
- vytvoření plánu na budoucí období (jaká problematika se bude konkrétně řešit)
- řešení a zejména prevence sociálních problémů v obcích tak aby byly jasně definovány

Problémový okruh 2

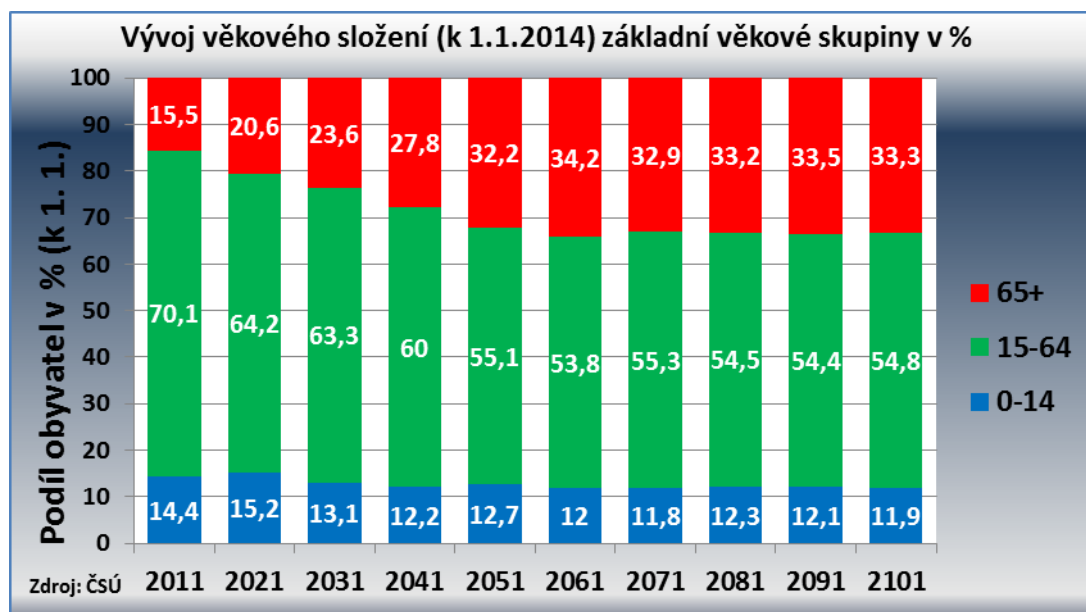

V ORP Cheb působí dostatečné množství poskytovatelů sociálních služeb. Tyto organizace zabezpečují téměř všechny typy sociálních služeb, které jsou však z velké části finančně závislé na veřejných rozpočtech. Občanská výpomoc neboli dobrovolnická činnost, je stále populárnější formou poskytování sociálních služeb. Často vznikají organizace, které fungují za účelem pomáhat druhým bez nároku na finanční, nebo jinou odměnu. K těmto organizacím patří především neziskové organizace. Dobrovolnictví je činnost, konaná ve prospěch druhých bez nároku na jakoukoliv odměnu. Dobrovolník tedy dává část svého času a schopností ve prospěch činnosti, která je časově i obsahově vymezena.

V sociální oblasti se jedná o dobrovolnou činnost ve smyslu pomoci osobám se zdravotním postižením, seniorům, lidem drogově či jinak závislým anebo dětem z dětských domovů či jinak sociálně znevýhodněným lidem. Dobrovolníci nenahrazují práci profesionálů, neposkytují přímo sociální službu.

Zákon o sociálních službách umožňuje působení dobrovolníků v sociálních službách v rámci akreditovaného režimu dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje podmínky a pravidla činnosti dobrovolníků. Na organizaci, v níž působí dobrovolníci v rámci sociálních služeb, jsou kladeny také další požadavky vycházející ze standardů kvality sociálních služeb.

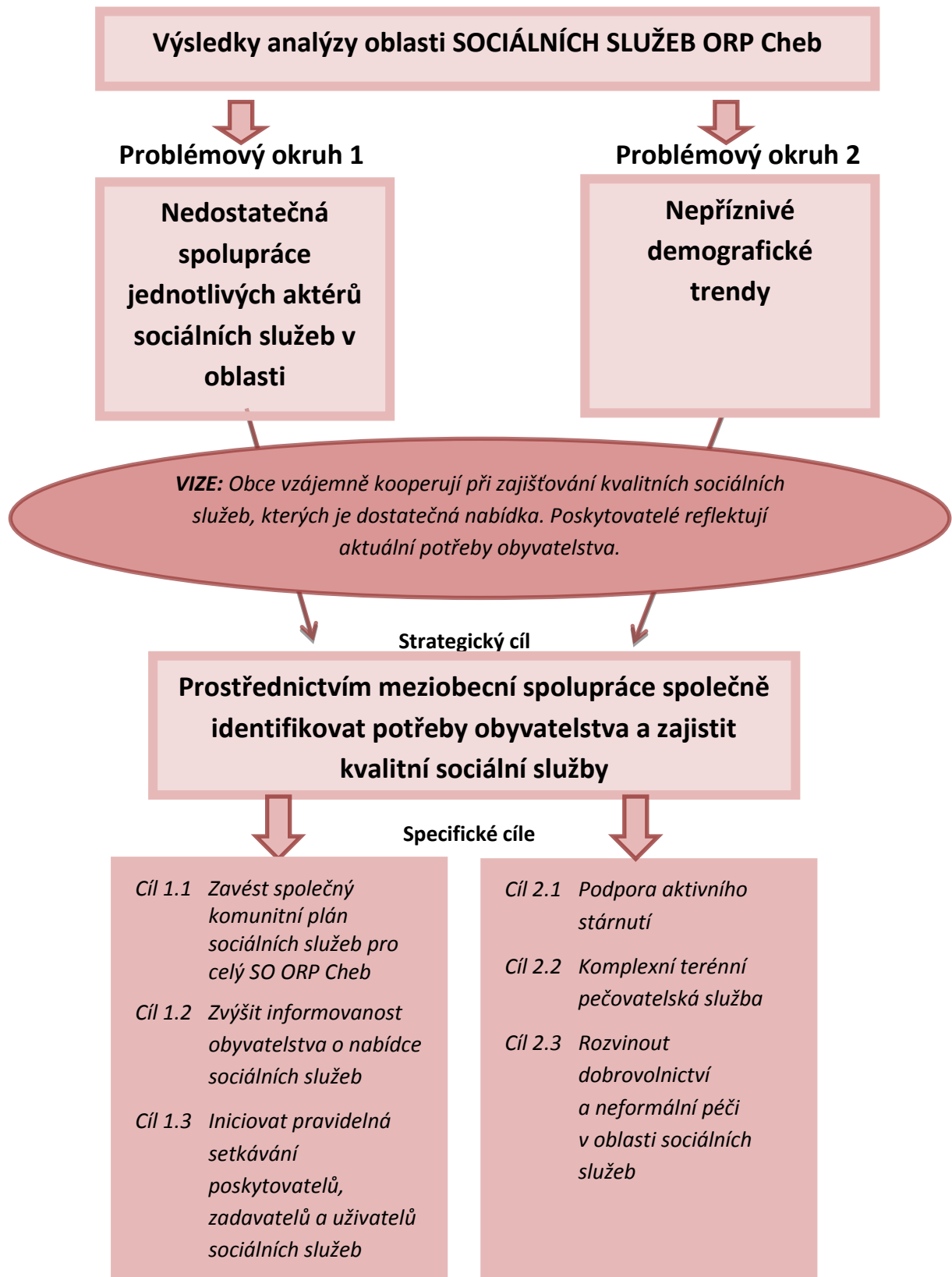
Stárnutí je nepřetržitým procesem ovlivňujícím život člověka. Stáří, jako období je poté poslední etapou ontologického vývoje člověka. Také ve SO ORP Cheb se vzhledem k celkovému stárnutí obyvatelstva přizpůsobuje nabídka sociálních služeb a zařízení nabízející volnočasové aktivity pro seniory. V obcích a městech funguje celá řada klubů pro seniory, sportovních i ostatních zařízení, jako je například Univerzita třetího věku v Chebu.

Zdravý životní styl a pozitivní vztah ke sportu a pohybovým aktivitám během života je základem úspěchu pro zdravé stárnutí, přičemž důležitou součástí stárnutí je tzv. zdravotní gramotnost, díky které člověk pochopí a uzná pozitivní aspekty zdravého životního stylu. Jedná se o vědomosti, jak udržovat zdraví a předcházet onemocněním, typickým pro vyšší věk. Pohybová intervence přiměřená aktuálnímu stavu seniora je jedním z prostředků, které mohou významným způsobem ovlivnit stárnutí. Aktivní způsob trávení stárnutí má pozitivní vliv nejen na tělesný a psychický stav člověka, ale také na sociální postavení seniorů ve společnosti.

Jednou z možností, jak seniory motivovat k účasti na volnočasových aktivitách je vytvořit kvalitní společnou nabídku zařízení poskytující tyto služby a dostatečně veřejnost informovat o jejich působení v oblasti. Současně také spolupracovat v rámci meziobecní spolupráce na podpoře volnočasových aktivit, které budou přispívat ke kvalitnějšímu trávení volného času seniorů a budou mít pozitivní vlivy nejen na zdravotní stav starších obyvatel oblasti. Kromě výše uvedených, by bylo vhodné účelněji využít stávající zařízení a potenciál oblasti, např. pořádání výletů, sportovních a kulturních akcí se zaměřením na cílovou skupinu seniorů. Nabízí se především vybudování dobrovolnického komunitního centra na území ORP Cheb, kde by mimo jiné docházelo k mezigeneračnímu setkávání obyvatel. Kromě toho by centrum nabízelo volnočasové aktivity pro specifickou skupinu obyvatel. Pokud by představitelé obcí ORP Cheb nereagovali na trend rostoucího počtu starších občanů, nenabídli jim dostatečné zázemí vedoucí ke zvyšování kvality života a životní úrovně, mohlo by docházet ke zhoršování podmínek pro důstojné stárnutí. Úroveň vyspělosti společnosti (komunity) je dána právě přístupem k péči o seniory. Současným trendem je transformace pobytových služeb na terénní, které zajistí především dlouhodobé setrvání v přirozeném prostředí. Obce by se měly zaměřit na podporu a aktivizaci všech generací k vytvoření přátelského prostředí pro seniory a podporovat mezigenerační spolupráci.

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nedostatečná spolupráce jednotlivých aktérů sociálních služeb v oblasti
Cíl 1.1	Zavést společný komunitní plán sociálních služeb pro celý SO ORP Cheb
Popis cíle	<p>Na území SO ORP Cheb v současné době probíhá komunitní plánování pouze ve městech Cheb a Luby. Pro celý SO ORP prozatím není komunitní plán zpracováván, což se negativně projevuje především v menších obcích v území, ve kterých nemají představitelé obcí ani jejich obyvatelé dostatek informací, jak řešit některé problematické životní situace.</p> <p>Cílem komunitního plánování je vypracování plánu rozvoje sociálních služeb za účasti představitelů obcí, zástupců poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb. Zástupci těchto tří klíčových skupin by se měli shodnout a plánovat služby s ohledem na odpovídající potřeby uživatelů a možnosti poskytovatelů a zadavatelů (představitelů obcí). Prostřednictvím společného komunitního plánu bude docházet k efektivnějšímu využití investovaných prostředků a následně by mohl být vydán propagační materiál – např. „Průvodce sociálními službami na Chebsku“ a realizovány další formy propagace sociální problematiky na Chebsku. Jednalo by se například o společné internetové stránky, sdílení příkladů dobré praxe, tištěné brožury s informací jak postupovat v konkrétních případech. Projekt komunitního plánování by se měl týkat všech 21 obcí ve SO ORP, měl by zohledňovat různé potřeby v území a měl by být aktualizován vždy ve střednědobém horizontu. Představitelé všech obcí tak budou motivováni k účasti na komunitním plánování, které představuje velký přínos především pro obyvatele, a tím také ovlivní kvalitu života v obcích. Pro efektivní řešení sociálních problémů je nezbytná provázanost spolupráce státní správy, samosprávy a poskytovatelů sociálních služeb.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Metodické vedení a kvalifikovaný personál pro zpracování komunitního plánu pro SO ORP; • Zajistit součinnost státní správy, samosprávy a poskytovatelů sociálních služeb; • Společné plánování služeb zástupci jednotlivých aktérů, klíčových pro oblast sociálních služeb; • Aktualizace komunitního plánu; • Monitorovat poptávku obyvatelstva a nabídku poskytovatelů SS; • Informovat obyvatele o dostupných sociálních službách, viz cíl 1.2; • Materiál „Průvodce sociálními službami na Chebsku“; • Webové stránky ORP; • Spolupracovat s účastníky tzv. kulatého stolu, viz cíl 1.3.
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SO/1.A POČET SPOLUPRACUJÍCÍCH SUBJEKTŮ PŘI ROZVOJI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OBLASTI</p> <p>INDIKÁTOR VÝSTUPŮ: SO/1.A.1.a Vytvořený komunitní plán a jeho pravidelná aktualizace SO/1.A.1.b Počet obcí, které se podílejí na zpracování KP</p>
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 1	Nedostatečná spolupráce jednotlivých aktérů sociálních služeb v oblasti
Cíl 1.2	Zvýšit informovanost obyvatelstva o nabídce sociálních služeb
Popis cíle	Zvýšení informovanosti obyvatelstva o nabídce sociálních služeb v území velmi úzce souvisí se společným komunitním plánováním (cíl 1.1). Nejrůznější formy propagačních kampaní a zpracování regionálních informačních systémů navazují na zpracování komunitního plánu jako dokumentu. Tento dokument je výsledkem vyjednávání mezi všemi účastníky procesu, odpovídá místním podmínkám a potřebám a stanovuje cíle a priority rozvoje sociálních služeb v území. Informace o nabídce sociálních služeb budou podávány prostřednictvím obecních úřadů, lékařů, místního tisku, dnů otevřených dveří, pomocí hromadného e-mailového rozesílače a dalších forem propagace. Jedná se o velmi důležitou aktivitu, která by mohla pomoci řešit problémy obyvatel, kteří leckdy nemají povědomí o nabídce sociálních služeb v území. Bez kvalitně zpracovaného a aktualizovaného komunitního plánování je však informační kampaň a jakákoliv forma propagace sociálních služeb v území velmi problematická.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Implementovat do území propagační kampaně a vytvořit informační materiál o nabídce sociálních služeb v území + aktualizace; • Spolupracovat a vyjednávat o formách propagace se všemi klíčovými účastníky procesu plánování sociálních služeb; • Zajistit efektivnější komunikaci s obyvateli SO ORP; • Zvýšit povědomí o nabídce sociálních služeb; • Pořádat dny otevřených dveří; • Spolupracovat s místním tiskem, lékaři a se zástupci obcí; • Zavést a spustit regionální informační systém; • Využít moderní formy propagace tj. např. e-mailový rozesílač, webové stránky, aplikace; • Zvýšit prestiž sociálních služeb a sociální práce prostřednictvím osvěty a informování.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SO/1.A POČET SPOLUPRACUJÍCÍCH SUBJEKTŮ PŘI ROZVOJI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OBLASTI INDIKÁTOR VÝSTUPŮ: SO/1.A.2.a Celkový počet aktivit realizovaných za účelem zvýšení informovanosti SO/1.A.2.b Zavedený informační systém
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 1	Nedostatečná spolupráce jednotlivých aktérů sociálních služeb v oblasti
Cíl 1.3	<i>Iniciovat pravidelná setkávání poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů sociálních služeb</i>
Popis cíle	Zavedení pravidelných setkávání klíčových aktérů v oblasti sociálních služeb v území představuje důležitou aktivitu jak v rámci komunitního plánování, tak pro operativní opatření, ale i pro dlouhodobé zpracování strategie a zohlednění potřeb obyvatelstva v oblasti. V ORP Cheb by se měli pravidelně setkávat tzv. kulatého stolu sociálních služeb zástupci poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů služeb. Dle programu a navrhovaných témat pak budou zváni i další aktéři z řad odborné veřejnosti a potenciální uživatelé, kteří mohou mít k probírané problematice důležité podněty a impulsy. Budou ustanoveny pracovní skupiny, které budou pracovat na předem stanovených problémech, navrhnout jejich řešení a zabezpečovat naplňování cílů a opatření vyplývajících z komunitního plánování a diskuze klíčových aktérů. V průběhu setkání budou dle potřeby předávány informace k platné legislativě, záměrům obecních a krajských úřadů a ministerstva práce a sociálních věcí a diskutovány nové podněty popř. záměry jednotlivých účastníků.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Iniciovat pravidelné setkávání klíčových aktérů – tzv. kulatý stůl; • Monitorovat poptávku obyvatelstva a nabídku poskytovatelů SS; • Diskutovat v pracovních skupinách o možnostech rozšíření stávajících služeb a dalších moderních metodách vhodných k zavedení v území; • Společně plánovat aktivity v oblasti SS; • Spolupracovat s týmem zpracovatelů KP; • Dohlížet a nad plněním cílů a opatření plynoucích z KP; • Informovat o novelách a legislativních změnách na vládní úrovni; • Spolupracovat s dalšími aktéry, krajskými úřady, sousedními ORP, neziskovým a soukromým sektorem; • Koordinovat aktivity na místní úrovni.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: SO/1.A POČET SPOLUPRACUJÍCÍCH SUBJEKTŮ PŘI ROZVOJI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OBLASTI INDIKÁTOR VÝSTUPŮ: SO/1.A.3.a Počet uskutečněných setkání klíčových aktérů SO/1.A.3.b Počet účastníků setkání
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Nepříznivé demografické trendy
Cíl 2.1	<i>Podpora aktivního stárnutí</i>
Popis cíle	<p>Pojem aktivního stárnutí vychází ze zásad Organizace spojených národů pro seniory, které lze shrnout pod následujícími názvy: nezávislost, účast na životě společnosti, důstojnost, péče a seberealizace. Součástí zdravého životního stylu je mimo jiné dostatek pohybu. V ORP Cheb se vzhledem k celkovému stárnutí obyvatelstva přizpůsobuje nabídka zařízení poskytujících volnočasové aktivity pro seniory. V obcích a městech funguje celá řada klubů pro seniory, sportovních i ostatních zařízení, která nabízejí aktivity různého charakteru. Jednou z možností, jak seniory motivovat k účasti na volnočasových aktivitách, je vytvoření společné nabídky zařízení poskytujících tyto služby na území ORP. Prostřednictvím této aktivity bude veřejnost pravidelně informována o probíhajících akcích. Současně bude docházet ke spolupráci v rámci meziobecní spolupráce na podpoře volnočasových aktivit, které by přispívaly ke kvalitnějšímu trávení volného času seniorů a měly by pozitivní vliv nejen na jejich zdravotní stav. Vhodně nastavenou spoluprací bude možné organizovat společenské a kulturní akce, např. společná setkávání, výtvarné aktivity, autorská čtení, přednášky, semináře, turistické výlety a vycházky a další. V rámci spolupráce by tak mohlo docházet k poznávání zajímavých míst regionu, přírodních atraktivit i návštěv muzeí a historických památek. V rámci podpory aktivního stárnutí bude účelné podpořit projekty tzv. mezigeneračního setkávání obyvatel, neboť právě tyto vztahy zajišťují pozitivní přístup společnosti ke starším lidem, a tím také napomáhají aktivnímu stárnutí. K tomuto účelu by bylo nejvhodnější komunitní centrum, kde by se starší lidé setkávali a trávili společně svůj volný čas. Kromě výše uvedeného patří mezi zamýšlená opatření realizace společných dílen (pletení, háčkování, vytváření adventních věnců, apod.), zajištění prostor pro kondiční cvičení, rehabilitaci a dalších prostor k víceúčelovému využití.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšířit a přizpůsobit nabídku zařízení poskytující VČA pro seniory; • V tištěné podobě zpracovat např. brožuru/nabídku VČA a distribuovat ji mezi seniory; • Zvýšit informovanost o nabídce pro specifickou skupinu obyvatel využívající specifické komunikační kanály; • Vybudovat komunitní centrum; • Organizovat spolkové dny; • Prostřednictvím nejrůznějších projektů posilovat regionální identitu; • Organizovat a podpořit spolky organizující společenské, kulturní a volnočasové akce na různých zajímavých místech regionu Chebska; • Podpora osvětových, preventivních a informačních programů na podporu zdravého životního stylu; • Pořádat a podpořit projekty mezigeneračního setkávání; • Motivovat starší obyvatele k účasti na volnočasových aktivitách; • Modernizovat kluby důchodců; • Podílet se na zvyšování kvality trávení volného času seniorů; • Rozšířit výuku U3V – tělesná výchova, kondiční cvičení, netradiční sporty; • Komunikovat s aktéry, kteří připravují programy pro seniory.

Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDU: SO/2.B POČET OBCÍ REALIZUJÍCÍ MINIMÁLNĚ 2 TYPY AKTIVIT PRO SENIORY INDIKÁTOR VÝSTUPŮ: SO/2.B.1.a Vybudované komunitní centrum SO/2.B.1.b Počet nabízených aktivit pro specifickou skupinu obyvatel
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Nepříznivé demografické trendy
Cíl 2.2	<i>Komplexní terénní pečovatelská služba</i>
Popis cíle	<p>Hlavním posláním pečovatelské služby je poskytnutí přiměřené pomoci a podpory v úkonech, které klient sociálních služeb sám nezvládá z důvodu snížené soběstačnosti s cílem zajištění plnohodnotného života v domácím prostředí. Službu prozatím v části území supluje vzájemná sousedská výpomoc, která je mnohdy optimálním řešením, avšak vzhledem ke stárnutí obyvatelstva bude potřebných stále přibývat a je proto je vhodné zajistit tuto službu péče terénní formy v celé oblasti.</p> <p>Na území ORP Cheb působí v současné době dvě pečovatelské služby, kdy jedna je příspěvkovou organizací města Cheb, druhá města Františkovy Lázně. V nedávné době došlo k rozšíření působnosti Správy zdravotních a sociálních služeb Cheb a uvažuje se o jejím rozšíření do území ORP Cheb. Starostové obcí by právě tuto službu rádi zajistili obyvatelům svých obcí a nabídli jim tak řešení některých problematických situací. Zavedení terénní pečovatelské služby bude předcházet průzkum zjištění potřeb a přání uživatelů, dle kterého proběhne nastavení financování a celkové organizace. Poptávka po nabízených službách se bude i nadále zvyšovat vzhledem k narůstajícímu počtu seniorů a lidí s omezenou hybností v regionu. Není cílem vytrhávat klienty z jejich domácího prostředí, ale snažit se zachovat běžný způsob života. Pečovatelská služba bude poskytována nejen seniorům, ale také lidem postiženým, kteří si nedokáží bez pomoci jiné osoby zajistit základní životní potřeby. Jedná se především o pomoc při osobní hygieně, pomoc při zajištění chodu domácnosti, nákupy, pochůzky, doprovod k lékaři či do jiné instituce a další.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšíření nebo zavedení terénní pečovatelské služby na celém území SO ORP Cheb; • Pomoc a podpora při běžných denních činnostech v domácnosti klienta; • Zajištění plnohodnotného života; • Průzkum zjišťování potřeb a přání potenciálních uživatelů v území; • Možná informační kampaň v území SO ORP Cheb pro potenciální uživatele služby; • Vhodné nastavení financování služby.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDU: SO/2.B POČET OBCÍ REALIZUJÍCÍ MINIMÁLNĚ 2 TYPY AKTIVIT PRO SENIORY INDIKÁTOR VÝSTUPŮ: SO/2.B.2.a Počet seniorů využívajících pečovatelskou službu

	SO/2.B.2.b Celková kapacita služby
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Nepříznivé demografické trendy
Cíl 2.2	<i>Rozvinout dobrovolnictví a neformální péči v oblasti sociálních služeb</i>
Popis cíle	<p>Občanská výpomoc neboli dobrovolná činnost je stále populárnější formou poskytování sociálních služeb. Rozvíjejí se organizace, které vznikly za účelem pomáhat druhým bez nároku na finanční, nebo jakoukoliv jinou odměnu. K těmto organizacím patří především neziskové organizace. Dobrovolníci v sociálních službách však neposkytují přímo sociální službu. Současná dobrovolnická centra působící ve městě Cheb by se měla dále rozvíjet a v rámci meziobecní spolupráce rozšířit svou působnost v rámci celého regionu. Již v současné době dochází k realizaci dlouhodobých dobrovolnických programů i jednorázových akcí, které by se však měly rozšířit do celého území. Aktivitu, které dobrovolníci připravují, pomáhají s vyplněním a zpestřením volného času nejen seniorům na Chebsku. Dobrovolnická centra by měla více informovat o krátkodobých akcích pro veřejnost a motivovat ji k účasti v těchto programech. Také neformální péče (neplacená péče poskytovaná rodinnými příslušníky, přáteli, sousedy či dobrovolníky) je významnou součástí života na obcích a je třeba ji vhodným způsobem podporovat. Především rodina pak představuje nepostradatelnou složku neformální péče.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj stávajících organizací a rozšíření jejich působnosti do celého regionu ORP Cheb; • Podpora a iniciace flexibilních a dlouhodobých dobrovolnických programů/akcí; • Zvýšit informovanost veřejnosti a motivovat ji pro práci dobrovolníka; • Realizace a rozvíjení osvěty v oblasti dobrovolnictví v sociálních službách; • Koordinace dobrovolníků; • Podpořit neformální péči; • Vybudovat komunitní dobrovolnické centrum; • Aplikovat moderní metody sociální práce s klienty.
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDU: SO/2.B POČET OBCÍ REALIZUJÍCÍ MINIMÁLNĚ 2 TYPY AKTIVIT PRO SENIORY</p> <p>INDIKÁTOR VÝSTUPŮ: SO/2.B.3.a Počet realizovaných dobrovolnických programů SO/2.B.3.b Počet dobrovolníků</p>
Správce cíle	Starosta města Cheb

4.2.4. Indikátory

Souhrnný přehled indikátorů

Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
SO/1 Nedostatečná spolupráce jednotlivých aktérů sociálních služeb v území	SO/1.A Počet spolupracujících subjektů při rozvoji sociálních služeb	Cíl 1.1 Zavést společný komunitní plán sociálních služeb pro celý SO ORP Cheb	SO/1.A.1.a Vytvořený komunitní plán a jeho pravidelná aktualizace SO/1.A.1.b Počet obcí, které se podílejí na zpracování KP
		Cíl 1.2 Zvýšit informovanost obyvatelstva o nabídce sociálních služeb	SO/1.A.2.a Celkový počet aktivit realizovaných za účelem zvýšení informovanosti SO/1.A.2.b Zavedený informační systém
		Cíl 1.3 Iniciovat pravidelná setkávání poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů sociálních služeb	SO/1.A.3.a Počet uskutečněných setkání klíčových aktérů SO/1.A.3.b Počet účastníků setkání
SO/2 Nepříznivé demografické trendy	SO/2.B Počet obcí realizující minimálně 2 typy aktivit pro seniory	Cíl 2.1 Podpora aktivního stárnutí	SO/2.B.1.a Vybudované komunitní centrum SO/2.B.1.b Počet nabízených aktivit pro specifickou skupinu obyvatel
		Cíl 2.2 Komplexní terénní pečovatelská služba	SO/2.B.2.a Počet seniorů využívajících pečovatelskou službu SO/2.B.2.b Celková kapacita služby
		Cíl 2.3 Rozvinout dobrovolnictví a neformální péči v oblasti sociálních služeb	SO/2.B.3.a Počet realizovaných dobrovolnických programů SO/2.B.3.b Počet dobrovolníků

Metodika číslování indikátorů

Karty indikátorů

Problémový okruh		Nedostatečná spolupráce jednotlivých aktérů sociálních služeb v oblasti		
Číslo indikátoru	SO/1.A			
Název indikátoru	POČET SPOLUPRACUJÍCÍCH SUBJEKTŮ NA PLÁNU ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OBLASTI			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		12	21	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	V současné době se v oblasti sociálních služeb na území ORP Cheb nespolupracuje. Představitelé obcí a poskytovatelé služeb kooperují pouze v individuálních případech a tak nedochází ke společnému plánování rozvoje sociálních služeb. Cílem je především zpracování strategie vedoucí k rozvoji sociálních služeb v území, vypracování společného komunitního plánu a jeho aktualizace, zajištění účelné informovanosti a pravidelné setkávání klíčových aktérů působících v této oblasti. Uvedený indikátor udává počet obcí/subjektů podílejících se na společném plánování rozvoje sociálních služeb ve SO ORP Cheb.			
Metodika a výpočet	Součet všech klíčových aktérů zapojených do spolupráce – představitelé obcí a zástupci poskytovatelů sociálních služeb.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření (Komunitní plán SO ORP Cheb, představitelé měst a obcí, webové stránky)			

Cíl		Zavést společný komunitní plán sociálních služeb pro celé ORP Cheb		
Číslo indikátoru	SO/1.A.1.a			
Název indikátoru	Vytvořený komunitní plán a jeho pravidelná aktualizace			
Měrná jednotka	ano/ne			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		Ano	Ano	
Skutečnost	Ne			
Popis měřítka	Indikátor odpovídá na otázku, zda se v oblasti společně zpracovává společný komunitní plán. Důležitým faktorem při zpracování komunitního plánu je jeho pravidelná aktualizace. Právě tuto aktivitu měří uvedený indikátor. Cílem je společný plán do roku 2017 zpracovat a posléze jej také aktualizovat ve střednědobém horizontu.			
Metodika a výpočet	Zpracovaný komunitní plán – ANO/NE			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření (Komunitní plán SO ORP Cheb, představitelé měst a obcí)			

Cíl		Zavést společný komunitní plán sociálních služeb pro celé ORP Cheb		
Číslo indikátoru	So/1.A.1.b			
Název indikátoru	Počet obcí, které se podílejí na zpracování KP			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		12	21	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Důležitým faktorem při zpracování komunitního plánu je jeho pravidelná aktualizace. Právě tuto aktivitu měří uvedený indikátor. Aktualizace komunitního plánu by měla probíhat ideálně ve střednědobém horizontu tří let.			
Metodika a výpočet	Součet obcí, které participují na zpracování KP.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření (Komunitní plán SO ORP Cheb, představitelé měst a obcí)			

Cíl		Zvýšit informovanost obyvatelstva o nabídce sociálních služeb		
Číslo indikátoru	SO/1.A.2.a			
Název indikátoru	Celkový počet aktivit realizovaných za účelem zvýšení informovanosti			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		30 - 40	50 - 60	
Skutečnost	?			
Popis měřítka	V ORP Cheb doposud neprobíhá spolupráce při poskytování informací o sociálních službách nabízených v území. Poskytovatelé jednotlivě a nesystematicky poskytují informativní letáky pouze do některých veřejně přístupných míst v regionu. Indikátor udává, nakolik se v území komunikuje s veřejností a potenciálními příjemci služeb. Pomocí indikátoru zjistíme počet aktivit, které se realizují za účelem zvýšení informovanosti. Jedná se především o zpracování materiálů ve formě tištěného katalogu, letáků, webových stránek apod.			
Metodika a výpočet	Součet všech aktivit přispívajících ke zvýšení informovanosti obyvatel o sociálních službách v území.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření (Komunitní plán SO ORP Cheb, výroční zprávy poskytovatelů sociálních služeb, představitelé měst a obcí)			

Cíl		Zvýšit informovanost obyvatelstva o nabídce sociálních služeb		
Číslo indikátoru	SO/1.A.2.b			
Název indikátoru	Zavedený informační systém			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		ANO	ANO - aktualizovaný	
Skutečnost	NE			
Popis měřítka	Důležitou aktivitou pro zvýšení informovanosti obyvatel v území SO ORP Cheb o sociálních službách je zajištění a spuštění informačního systému. Informační systém bude zprovozněn v elektronické podobě a možnou doplňkovou aktivitou je tzv. emailový rozesílač. Výstupem tedy bude spuštění systému.			
Metodika a výpočet	Součet veškerých typů propagačních materiálů vydaných v kalendářním roce vztahující se k oblasti sociálních služeb.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření (Výroční zprávy poskytovatelů sociálních služeb, představitelé měst a obcí)			

Cíl		Iniciovat pravidelná setkávání poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů sociálních služeb		
Číslo indikátoru	SO/1.A.3.a			
Název indikátoru	Počet uskutečněných setkání klíčových aktérů			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		4x /rok	6x /rok	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Pravidelná setkávání poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů služeb jsou důležitou aktivitou, která se v území prozatím ve větší míře nerealizuje. Indikátor udává počet uskutečněných setkání v území v průběhu období.			
Metodika a výpočet	Výpočet indikátoru je uveden jako součet uskutečněných setkání klíčových aktérů z území za období.			

Cíl	Iniciovat pravidelná setkávání poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů sociálních služeb		
Číslo indikátoru	SO/1.A.3.b		
Název indikátoru	Počet účastníků setkání		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		20 - 30	40 - 60
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor udává počet představitelů obcí, poskytovatelů sociálních služeb a zástupců z řad veřejnosti, kteří se schází za účelem společného plánování rozvoje sociálních služeb v regionu.		
Metodika a výpočet	Součet zástupců jednotlivých institucí a odborníků z řad veřejnosti.		
Zdroj čerpání dat	Zápis z jednání schůze klíčových aktérů.		

Problémový okruh	Nepříznivé demografické trendy		
Číslo indikátoru	SO/2.B		
Název indikátoru	Počet obcí realizující minimálně 2 typy aktivit pro seniory		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		8	16
Skutečnost	2		
Popis měřítka	Uvedený indikátor hodnotí situaci v obcích z hlediska zabezpečení sociální popřípadě zdravotní péče a zajištění náplně volného času starších obyvatel. V tomto případě vychází indikátor výsledku z naplnění indikátoru výstupu vázajících se k danému problémovému okruhu. Pro splnění indikátoru se tedy vždy jedná o nabízené aktivity z hlediska podpory aktivního stárnutí (VČA pro seniory), nepříznivých demografických trendů (zajištění pečovatelské služby) podpory dobrovolnictví (počet realizovaných dobrovolnických programů), přičemž kritériem je, zda obec realizuje minimálně dva typy uvedených aktivit.		
Metodika a výpočet	Indikátor udává počet obcí, které realizují minimálně dvě ze tří aktivit vyplývajících ze stanovených cílů k problémovému okruhu.		
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření		

Cíl		Podpora aktivního stárnutí		
Číslo indikátoru	SO/2.B.1.a			
Název indikátoru	Vybudované komunitní centrum			
Měrná jednotka	ANO/NE			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		ANO	ANO	
Skutečnost	NE			
Popis měřítka	Indikátor udává, zda bylo vybudováno na území SO ORP Cheb komunitní centrum pro specifickou skupinu obyvatel. V komunitním centru by docházelo k setkávání seniorů, pořádaly by se zde nejrůznější akce a aktivity například charakteru mezigeneračního.			
Metodika a výpočet	Součet všech výdajů obcí a měst věnovaných na podporu aktivit pro seniory.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření (Rozpočet měst /obcí, vyčleněné prostředky na podporu aktivit pro seniory).			

cíl		Podpora aktivního stárnutí		
Číslo indikátoru	SO/2.B.1.b			
Název indikátoru	Počet nabízených aktivit pro specifickou skupinu obyvatel			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		20	40	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Velmi důležitou aktivitou z hlediska podpory aktivního stárnutí je dlouhodobá existence organizací, které zajišťují a připravují programy a akce pro seniory. Indikátor udává celkový počet aktivit nabízených v území/ rok.			
Metodika a výpočet	Součet všech aktivit různého charakteru nabízených pro seniory v území ORP Cheb.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření			

cíl		Podpora aktivního stárnutí		
Číslo indikátoru	SO/2.B.2.a			
Název indikátoru	Počet seniorů využívajících pečovatelskou službu			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		400	500	
Skutečnost	x			
Popis měřítka	Nezbytností v území z hlediska zabezpečení sociálních služeb je existence pečovatelské služby, která by svou činností pokrývala větší část území ORP Cheb. Z místního šetření vyplynulo, že tato aktivita je jednou z priorit místních samospráv a také zájem obyvatel o terénní pečovatelskou službu se neustále zvyšuje. Důležité je mimo jiné sledovat kolik obcí je schopno zajistit pečovatelskou službu v území a především pak kolik seniorů využívá tuto službu.			
Metodika a výpočet	Součet všech seniorů využívajících pečovatelskou službu v území.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření, komunitní plán			

cíl		Podpora aktivního stárnutí		
Číslo indikátoru	SO/2.B.2.b			
Název indikátoru	Celková kapacita služby			
Měrná jednotka	Počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		450	600	
Skutečnost	330			
Popis měřítka	Z hlediska zabezpečení pečovatelské služby pro většinu obcí ORP Cheb je stěžejní její kapacita, která by se měla vzhledem k demografickým trendům navyšovat. Prozatím je zajišťována tato služba pouze pro města Cheb a Františkovy Lázně (v obou případech příspěvkovými organizacemi měst). V dalším období by však mělo dojít k rozšíření působnosti a zajištění péče i na odlehlejších místech regionu.			
Metodika a výpočet	Součet kapacity pečovatelských služeb poskytovaných na území ORP Cheb.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření, komunitní plán			

cíl		Rozvinout dobrovolnictví a neformální péči v oblasti sociálních služeb		
Číslo indikátoru	SO/2.B.3.a			
Název indikátoru	Počet realizovaných dobrovolnických programů			
Měrná jednotka	počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		4	4	
Skutečnost	2			
Popis měřítka	Rozvoj dobrovolnictví je významnou aktivitou i vzhledem k očekávanému demografickému vývoji. V současné době se realizuje dostatek dobrovolnických programů především ve městě Cheb, v budoucnu je však možný a žádoucí rozvoj i do ostatních měst a obcí v regionu. Spolupráce se stávajícími a zkušenými odborníky z oblasti sociálních služeb je v tomto směru nezbytná.			
Metodika a výpočet	Jedná se o součet všech dobrovolnických programů realizovaných v území.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření, komunitní plán			

cíl		Rozvinout dobrovolnictví a neformální péči v oblasti sociálních služeb		
Číslo indikátoru	SO/2.B.3.b			
Název indikátoru	Počet dobrovolníků			
Měrná jednotka	počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		50	70	
Skutečnost	x			
Popis měřítka	Jedním z indikátorů k uvedenému cíli „Rozvoji dobrovolnictví a neformální péče v oblasti sociálních služeb“ je počet realizovaných dobrovolnických programů. Dalším, velmi důležitým měřítkem je počet zapojených dobrovolníků do těchto aktivit. Jedná se především o aktivní obyvatele ORP Cheb, kteří svou činností pomáhají potřebným lidem bez nároku na finanční nebo jakoukoliv jinou odměnu. Stěžejní je v tomto ohledu navázání spolupráce s již aktivními dobrovolnickými centry ve městě Cheb a motivace veřejnosti k účasti v dobrovolnických programech.			
Metodika a výpočet	Počet zapojených dobrovolníků, kteří jsou zapojeni do organizace alespoň jednoho dobrovolnického programu.			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření, komunitní plán			

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Manažer strategie
Starostové měst a obcí
Představitelé organizací poskytující sociální služby
+ další zainteresované osoby

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zavést společný komunitní plán sociálních služeb pro celý SO ORP Cheb	Starosta města Cheb
1.2	Zvýšit informovanost obyvatelstva o nabídce sociálních služeb	Starosta města Cheb
1.3	Iniciovat pravidelná setkávání poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů sociálních služeb	Starosta města Cheb
2.1	Podpora aktivního stárnutí	Starosta města Cheb
2.2	Komplexní terénní pečovatelská služba	Starosta města Cheb
2.3	Rozvinout dobrovolnictví a neformální péči v oblasti sociálních služeb	Starosta města Cheb

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
SO/1.A	Počet spolupracujících subjektů při rozvoji sociálních služeb	Starosta města Cheb
SO/1.A.1.a	Vytvořený komunitní plán a jeho pravidelná aktualizace	Starosta města Cheb
SO/1.A.1.b	Počet obcí, které se podílejí na zpracování KP	Starosta města Cheb
SO/1.A.2.a	Celkový počet aktivit realizovaných za účelem zvýšení informovanosti	Starosta města Cheb
SO/1.A.2.b	Zavedený informační systém	Starosta města Cheb
SO/1.A.3.a	Počet uskutečněných setkání klíčových aktérů	Starosta města Cheb
SO/1.A.3.b	Počet účastníků setkání	Starosta města Cheb
SO/2.B	Počet obcí realizující minimálně 2 typy aktivit pro seniory	Starosta města Cheb
SO/2.B.1.a	Vybudované komunitní centrum	Starosta města Cheb
SO/2.B.1.b	Počet nabízených aktivit pro specifickou skupinu obyvatel	Starosta města Cheb
SO/2.B.2.a	Počet seniorů využívajících pečovatelskou službu	Starosta města Cheb
SO/2.B.2.b	Celková kapacita služby	Starosta města Cheb
SO/2.B.3.a	Počet realizovaných dobrovolnických programů	Starosta města Cheb
SO/2.B.3.b	Počet dobrovolníků	Starosta města Cheb

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	Průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze

orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

Ze zpracovaných analýz ve SO ORP Cheb jednoznačně vyplývá potřeba řešit otázky sociální problematiky na úrovni meziobecní spolupráce. Vhodným nastavením strategie regionu a kooperací mezi jednotlivými aktéry v uvedené oblasti je možné předejít sociálnímu vyloučení některých skupin obyvatelstva ze společnosti.

4.4.1. Shrnutí

Ve spolupráci s představiteli obcí, poskytovateli sociálních služeb a dalšími zainteresovanými subjekty vyhodnotil realizační tým výsledky analýz a následně byly v pracovní skupině identifikovány problémové okruhy: 1. Nedostatečná spolupráce jednotlivých aktérů sociálních služeb v oblasti, 2. Nepříznivé demografické trendy. K problémovým okruhům byly nastaveny cíle, které vyplynuly především z místního šetření a nad jejich plněním dohlíží správce cílů. K jednotlivým cílům byly zpracovány indikátory, jejichž plnění sleduje gestor indikátorů.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

V průběhu první etapy projektu, zpracování analytické části, byla pro tvorbu strategie klíčová setkání s představiteli měst a obcí, se zástupci poskytovatelů služeb v ORP Cheb a dalšími odborníky z oblasti. Bylo tak možné detailně popsat území z hlediska zabezpečení sociálních služeb. Důležitým krokem bylo v závěru první části zpracování analýzy SWOT, cílových skupin a rizik a následné 1. Oficiální setkání představitelů obcí a měst, kde se stanovil další postup. Za účelem vydefinování problémových

okruhů a cílů byly svolány pracovní schůze fokusní skupiny, kterých se vždy účastnili představitelé obcí a měst, poskytovatelé sociálních služeb, zástupci odboru sociálních věcí a zdravotnictví a členové realizačního týmu. Po projednání ve fokusní skupině realizační tým formuloval a popsal problémové okruhy i cíle a odeslal je představitelům měst a obcí ke kontrole. Nakonec byly definovány sady indikátorů, ke kterým se měly možnost vyjádřit všechny zainteresované osoby. Po zpracování realizačním týmem byl celý dokument předán na předvánočním setkání starostům obcí a měst. Byli vyzváni ke kontrole dokumentu a případnému doplnění údajů a informací.

4.5. Přílohy

- SEZNAM DAT
- ZDROJE ZKRATEK

ZDROJE DAT

1. Komunitní plán rozvoje sociálních služeb a navazujících služeb města Cheb 2014 - 2017
2. Katalog poskytovatelů sociálních služeb a navazujících služeb města Cheb 2014 - 2017
3. Komunitní plán sociálních služeb města Luby pro období 2013-2017
4. Strategický plán lokálního partnerství Cheb pro roky 2010-2012
5. Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 - 2017
6. Informace získané šetřením v území (starostové, poskytovatelé služeb)
7. Karlovarský krajský úřad, dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz>
8. FOKUS Mladá Boleslav, dostupné: <http://www.fokus-mb.cz/>
9. Rytmus o.p.s., dostupné z: <http://www.rytmus.org/>
10. Federace rodičů a přátel sluchově postižených, dostupné z: <http://www.frpsp.cz/>
11. Kotec o.p.s., dostupné z: <http://www.kotec.cz/aktuality>
12. Diecezní charita Plzeň, dostupné z: <http://www.dchp.cz/>
13. Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s., dostupné z: <http://www.sluzbypostizenym.cz/>
14. Pomoc v nouzi, o.p.s., dostupné z: <http://www.pomocv nouziops.cz/>
15. Sociální služby, p. o., dostupné z: <http://www.ss-po.cz/cheb/>
16. Karlovarská krajská rada pro osoby se zdravotním postižením, dostupné z: <http://www.nrzp.cz/cinnost-v-krajich/krajske-rady-ozp/343-krajska-rada-karlovarska-krajska-rada.html>
17. Linka bezpečí, dostupné z: <http://www.linkabezpeci.cz/>
18. Domov důchodců Dragounská, dostupné z: http://www.kr-karlovarsky.cz/obce/DD_Cheb/Kontakty/
19. Domov pro seniory Skalka, dostupné z: <http://www.domovskalka.cz/>
20. Domov pro seniory Spáleniště, dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz/obce/Spaleniste/>
21. Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb, dostupné z: <http://www.szss-cheb.cz/>
22. Chráněné dílny Joker, o.s., dostupné z: <http://www.dilnyjoker.cz/>
23. Útočiště Cheb, dostupné z: <http://www.utociste-cheb.cz/>
24. AMICA centrum s.r.o., dostupné z: <http://www.amica-centrum.cz/kontakty.htm>
25. Nemocnice Cheb, dostupné z: <http://www.nemcheb.cz/>
26. Národní rada osob se zdravotním postižením ČR – Euroklíč: <http://www.nrzp.cz/projekty/euroklice.html>
27. Komunitní osvětové společenství o.s., dostupné z: <http://www.kosas.cz/>
28. Domov se zvláštním režimem Kazdův Dvůr, dostupné z: <http://www.kazduvdvur.cz/ubytovani/>

- 29. Tištěná media (letáky, brožury, výroční zprávy)
- 30. odbor zdravotních a sociálních věcí

SEZNAM ZKRATEK

- 31. DCHP Diecézní charita Plzeň
- 32. DOZP Domov pro osoby zdravotně postižené
- 33. ESF Evropský sociální fond
- 34. KP Komunitní plán
- 35. LDN Léčebna dlouhodobě nemocných
- 36. MPSV Ministerstvo práce a sociálních věcí
- 37. MS VZS ČČK Místní skupina vodní záchranné služby Český červený kříž
- 38. MV Ministerstvo vnitra
- 39. OPLZZ Operační program lidské zdroje a zaměstnanost
- 40. RUD Rozpočtové určení daní
- 41. SZŠ VOŠ Cheb Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola Cheb
- 42. SR Státní rozpočet
- 43. STPZV Sdružení tělesně postižených západočeského výběžku
- 44. SZSS Správa zdravotních a sociálních služeb
- 45. U3V univerzita třetího věku
- 46. VČA volnočasové aktivity
- 47. VPP veřejně prospěšné práce
- 48. Typ zařízení
- 49. P pobytový
- 50. A ambulantní
- 51. T terénní

5. Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti s nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění

- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

Identifikace problémů odpadového hospodářství na území ORP Cheb

- Na území ORP Cheb není v současné době v provozu dostatečný počet sběrných dvorů (není splněno obecné doporučení zřizovat plnohodnotné, profesionální sběrné dvory ve všech obcích nad 2.000 obyvatel a ve větších obcích dle zásady jeden sběrný dvůr na každých 10.000 obyvatel). Chybí tedy legální, plně zabezpečené sběrné dvory v Lubech, Plesné (případně Skalné a D. Žandově) a třetí sběrný dvůr v Chebu.
- Tříděný sběr bioodpadu je funkční pouze v největších střediscích území ORP - v Chebu a Františkových Lázních, dále v Třebeni a Skalné (malá vzdálenost od kompostárny). Výrazně chybí možnost kompostování BRKO v obcích severní a východní části území ORP. Svoz na kompostárnu v Chocovicích nebo na kompostárnu mimo území ORP lze logisticky zajistit, nebyl by však pro většinu obcí ekonomicky akceptovatelný.
- Ve velkých obcích (Cheb) je problém s výběrem poplatku, v menších obcích se tyto problémy ve větší míře neprojevují.
- Organizace sběru odpadu na sídlištích, zejména separovaných složek KO je vzhledem k sociálnímu složení a přístupu obyvatel na některých lokalitách (Zlatý Vrch Cheb) problematická, nevyřešen zůstává sběr bioodpadu na sídlištích.
- Výtěžnost z tříděného odpadu je v některých obcích "na nule" - ekonomická výhodnost prakticky neexistuje, jedná se spíše o morální přesvědčení občanů s ohledem na ochranu ŽP. Nesporná úloha v této oblasti připadá médiím a školským zařízením.
- Ve velkých obcích je problém se zneužíváním obecního systému podnikatelskými subjekty (využívají popelnice, které zaplatili občané) - chybou je, že problém není řešen zákonem (ani objem odpadu, ani frekvence odvozu) a místní státní správa není schopna provádět dostatečné kontroly.
- Nekázeň občanů v nakládání s nebezpečným, objemným a stavebním odpadem. V Chebu existuje kromě sběrného dvora i tzv. odpadové taxi (100,- Kč/1 odvoz).
- Problémy s černými skládkami nejsou časté jako v minulosti, přesto jsou opakovaně obcemi řešeny zejména při vzniku skládek na soukromých pozemcích (ČD v Chebu, skládka na zemědělských plochách, skládka pneumatik - Tuřany, D. Žandov). Černé skládky na obecních pozemcích jsou obcemi odstraňovány většinou operativně a jsou financovány z místních rozpočtů. Pro likvidaci černých skládek na soukromých pozemcích nejsou v ČR vytvořeny dostatečně účinné legislativní předpoklady.

Zákonná hierarchie způsobů nakládání s odpady dle Zákona 185/2001 Sb. je nosným motivem při hodnocení úrovně odpadového hospodářství i pro zpracování prognóz a návrhů jeho rozvoje. Od hierarchie způsobů nakládání s odpady je dle tohoto zákona možno se odchýlit, pokud se na základě posuzování životního cyklu celkových dopadů zahrnujícího vznik odpadu a nakládání s ním prokáže, že je to vhodné.

Na území ORP Cheb se v oblasti odpadového hospodářství postupuje podle **Plánu odpadového hospodářství Karlovarského kraje (dále jen POH KK)**, který je zpracován v souladu se závaznou částí řešení POH České republiky (§ 43 odst. 2 Zákona o odpadech) na dobu 10 let, tj. období 2005 až 2015.

POH KK je uveden v obecně závazné vyhlášce Karlovarského kraje č. 3/2004 ze dne 16. 9. 2004. POH KK byl zpracován v souladu s požadavky relevantních předpisů; cíle a návrhy opatření jsou zaměřeny na hlavní priority v kraji a zohledňují také vliv na životní prostředí. Na tento dokument navazuje návrh Integrovaného systému nakládání s odpady v Karlovarském kraji zpracovaný firmou MOTT MACDONALD spol. s.r.o. v r. 2009.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Popis situace odpadového hospodářství území ORP Cheb:

Na území ORP Cheb sváží SKO dvě firmy: Marius Pedersen, a.s. a AVE CZ odpadové hospodářství, s.r.o. Obě firmy se zahraničním vlastníkem jsou jedny z největších svozových společností v ČR. Obě jsou dokonale technologicky vybaveny a díky své velikosti jsou i stabilní.

K ukládání SKO obě využívají skládku firmy .A.S.A. spol. s r.o. v Tisové, 356 01 Březová u Sokolova. Obě firmy zajišťují obcím také svoz nebezpečného odpadu, sběr separovaných složek odpadu a další doplňkové služby jako např. svoz objemných složek odpadu, provozování sběrných dvorů a míst a vyvážení odpadkových košů. Sběr a svoz separovaných složek KO (papír, plast, sklo) je na území ORP na vyhovující úrovni, jsou do něj zapojeny všechny obce území a vykazuje pozitivní růst v souladu s plánem OH Karlovarského kraje i s návrhem Integrovaného systému nakládání s odpady v Karlovarském kraji z r. 2009. Obě svozové firmy působící na území ORP jsou technicky vybaveny i pro svoz dalších komodit separovaného odpadu (tetrapack, textilie ...). Největším problémem pro další separaci jsou neúměrné náklady a problémy s umístěním nádob ve městech a obcích.

Celkové náklady na odpadové hospodářství obcí zahrnují veškeré činnosti, které souvisejí se systémem nakládání s komunálním (a dalším) odpadem, který podle zákona o odpadech produkuje obce. Jedná se především o náklady na směsný komunální odpad, tříděný sběr využitelných odpadů, objemný odpad, nebezpečné odpady, sběrné dvory, náklady na sběr a využití odpadů ze zeleně apod. Do celkových nákladů lze zahrnout také odpadkové koše, likvidaci černých skládek a odpady z veřejných prostranství.

Celkové náklady na odpadové hospodářství obcí ČR činily v roce 2012 průměrně 884,20 Kč na obyvatele. V Karlovarském kraji dosáhly tyto náklady výše 984,80 Kč na obyvatele a v obcích ORP Cheb se pohybovaly v rozmezí 1 097 - 1 359 Kč na obyvatele - ve srovnání s Karlovarským krajem i s celorepublikovým průměrem jsou zde tedy tyto náklady vyšší.

Nejvýznamnější položkou v oblasti OH obcí je nakládání se směsným komunálním odpadem, které zahrnuje náklady spojené se sběrem, svozem, přepravou a odstraněním směsných komunálních odpadů. Dle údajů EKO-KOM, a.s. tyto náklady dosahovaly v r. 2012 průměrně necelých 58 % z celkových nákladů obcí OH v obcích. Průměrný náklad na sběr, svoz, přepravu a odstranění/energetické využití SKO činil v roce 2012 v ČR 2 549 Kč/t při průměrné měrné produkci SKO 207,8 kg/obytel/rok. Jednotkové náklady na nakládání s SKO činily v r. 2012 v Karlovarském kraji 2 864 Kč/t (ca. 564 Kč/obyv.); produkce SKO činila 196,9 kg/obytel/rok. Náklady na sběr, svoz, přepravu a odstranění SKO byly v obcích ORP Cheb v r. 2012 v rozmezí 2 728 - 4 174 Kč/t – v porovnání s Karlovarským krajem jsou tedy ve stejném pásmu. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem jsou tyto náklady vyšší. V Karlovarském kraji se na provozu skládek podílejí obce jen v nízké míře, a proto jsou celkové ceny v OH výrazně vyšší než v jiných obcích v ČR, které se podílejí na provozu skládek, nebo je dokonce samy provozují. Vyšší náklady na odstranění SKO korespondují se skutečností, že na území ORP Cheb není provozována žádná skládka a veškerý odpad se odstraňuje ve vzdálenostech řádově desítek kilometrů od jednotlivých obcí ORP.

Zdroj: „Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR za rok 2012“, vydal Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o.p.s. (IURMO), Praha, 2013

Technika sběru a svozu KO

Odpady vzniklé na území ORP Cheb jsou skládkovány mimo území ORP:

- odpad z území ORP Cheb a Aš je ukládán na skládce. A.S.A. Březová
- okolní ORP (Sokolov, Mariánské Lázně, Karlovy Vary) ukládají odpad na skládkách SUAS, a.s. ve Vintířově, ZITAS Hradiště a ATSN Božičany

Na území ORP Cheb **není** umístěna žádná větší **třídíčka odpadů**. Zde jsou uvedena zařízení v nejbližším okolí:

- papírové obaly (kartonáž) se dotřídívají v provozovně Marius Pedersen v Chocovicích, lisují se a firma s nimi obchoduje. V současné době se odváží do SRN do města Pirna.
- směsný papír ze separace z celého ORP shromažďuje Marius Pedersen, provozovna Cheb, a předává se firmě IGRO Tachov - třídírna Karlín a na třídíčku AVE Karlovy Vary, Jáchymovská ul.
- plast shromažďuje Marius Pedersen a předává firmě EKOSEPAR Černošín.
- skleněné obaly shromažďuje Marius Pedersen a předává firmě AMT Příbram s.r.o. v areálu firmy Avirunion Nové Sedlo.

Svoz **BRO** zajišťuje pro Cheb, Fr. Lázně, Třebeň a Skalnou společnost Marius Pedersen s.r.o. a předává jej na kompostárnu provozovanou firmou Skládko Chocovice s.r.o. Firma AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. zajišťuje prostřednictvím sběrného dvora ve Františkových Lázních shromažďování BRO - odpad pak předávají ke zpracování kompostárně provozované firmou Skládko Chocovice s.r.o. a na kompostárnu AVE CZ Odpadové hospodářství s.r.o. (dříve ZITAS-TKO spol. s r. o.) v Čínově. Roční množství BRKO od r. 2003, kdy začala fungovat kompostárna s.r.o. Skládko Chocovice, vzrostlo sedminásobně. Od r. 2005 nabízí svozová společnost bezplatný pravidelný odvoz bioodpadů občanům města Chebu, Skalné a Třebeně. Tato služba je ve městě Chebu občany masivně využívána zejména ve čtvrtích s rodinnou zástavbou a rovněž v rekreačních oblastech ve správním území města.

Sběr **BRKO v sídlištní zástavbě** byl zpracovatelem plánu odpadového hospodářství města navržen již v r. 2005 a je součástí jak plánu OH Karlovarského kraje, tak i návrhu Integrovaného systému nakládání s odpady v Karlovarském kraji z r. 2009, ale po krátkém neúspěšném zkušebním provozu byl zrušen.

Objemné odpady jsou sbírány ve sběrných dvorech a na sběrných místech, která určuje obec, stejně jako termíny odvážení objemných odpadů. Část občanů však stále odkládá objemný odpad na stanovištích odpadových nádob, odkud je odvážen svozovou firmou na základě smlouvy s městy a obcemi do zařízení Marius Pedersen v Chocovicích, kde je po hrubém přetřídění předáván do koncových zařízení mimo území ORP.

Nebezpečné odpady jsou v obcích sbírány oběma svozovými firmami a likvidovány mimo území ORP Cheb. Podnikatelské subjekty většinou využívají propracované systémy likvidace NO v rámci nabízených služeb v jednotlivých oborech (odpadní oleje, baterie, akumulátory atd.)

Stavební odpady – jejich odstraňování není svozovými firmami zajišťováno a probíhá v režii stavebních firem a jednotlivých stavebníků. Významnými zařízeními pro nakládání se stavebními odpady na území ORP je „Zařízení k využití stavebních odpadů na terénní úpravy v Chocovicích“, kde je ukládána výkopová zemina a inertní stavební suť a třídička stavebního odpadu v Podhradě v Chebu s produkcí stavební drti k dalšímu využití ve stavebnictví.

Zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) ani spalovna odpadů se na území ORP Cheb, ani v jeho okolí, dosud nevyskytuje. V současné době předkládá největší výrobce tepla v ORP, firma TERE A, s.r.o., záměr na výstavbu Zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) v Chebu. Komunální odpad z Chebu a dalších obcí ORP by byl energeticky využit na území ORP a zároveň by se zjednodušila a zlevnila logistika transportu SKO (který je v současné době po přeložení v Chocovicích transportován do zařízení. A.S.A. v Březové u Sokolova). Jednoznačné vyhodnocení tohoto záměru závisí na legislativních podmínkách v ČR (nový zákon o odpadech se připravuje na rok 2016), od kterých se bude odvíjet ekonomické porovnání cen za skládkování SKO a jeho energetické využití. Reálná ekonomika energetického zhodnocení odpadů je rovněž závislá na vyvíjející se energetické situaci v ČR a na úrovni cenových hladin energií z ní vyplývajících. Projekt byl již technologicky dopracován a má souhlasné stanovisko (EIA) vyplývající z ekologického vyhodnocení příslušných institucí. Zmíněné ZEVO může mít kapacitu až 20.000 tun SKO ročně, což s rezervou pokrývá potřeby ORP a umožňuje pojmout i produkci SKO ze sousedního ORP Aš.

Na území ORP v současné době neexistuje žádný svazek obcí, který by spolupracoval v oblasti odpadového hospodářství. Od r. 2008 existoval na území ORP Cheb Svazek obcí EKOODPADY, který ale počátkem r. 2012 zanikl. Jeho členy byly Cheb, Chodov, Nová Role, Ostrov, Skalná a Sokolov. Tento svazek byl transformován na Krajskou odpadovou akciovou společnost (soulad se studií koncepce nakládání s odpady v Karlovarském kraji z r. 2009 - zpracovala firma MOTT MACDONALD s.r.o.). Města a obce území ORP nejsou s výjimkou Skalné, Plesné, Křižovatky, Velkého Luhu, Tuřan, Nebanic a Okrouhlé akcionáři této a.s.

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tabulka č. 71 Sběrné dvory na území ORP, současný stav

	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Žirovická 308/2A	Františkovy Lázně	Fr. Lázně/554529	1 000	1 000	S	Přijímá veškerý odpad, vč. objemného, stavebního i nebezpečného odpadu. Místo zpětného odběru elektrospotřebičů. Služba je pro občany Františkovských

								Lázní zdarma. Od r. 2013 nově i výkup železa a barevných kovů.
2.	CHETES s.r.o.	Americká (bez č.p.)	Cheb	Cheb/554481	1 500	1 000	O	Přijímá veškerý odpad, vč. objemného, stavebního i nebezpečného odpadu. Místo zpětného odběru elektrospotřebičů. Služba je pro občany Chebu zdarma. Služba TAXI ODPAD pro občany Chebu (odvoz odpadu z domova na objednávku: 100,- Kč / 1 odvoz odpadu). Maximální okamžitá kapacita zařízení je 50 t odpadů.
3.	PH KOVO - RECYCLING CHEB, s.r.o.	Karlova 2472/44	Cheb	Cheb/554481	1 000	563	S	Shromažďování vytříděného a nebezpečného odpadu pro občany města Chebu zdarma. Zpětný odběr použitých elektrozařízení.
4.	Marius Pedersen s.r.o.	Chocovice 20	Chocovice	Třebeň/539023	300	150	S	Shromažďování a jejich úprava k předání zpracovatelům (plasty, papír, sklo, kartony, monočlánky, akumulátorové baterie, stavební a nebezpečný odpad). Zajištění zpětného odběru elektrospotřebičů.

Zdroj: odbor stavební a životního prostředí ORP Cheb, provozovatelé zařízení, představitelé obcí, webové stránky jednotlivých firem, vlastní šetření

Na území ORP existují nyní **4 sběrné dvory**, které přijímají veškeré druhy odpadů, včetně nebezpečných. Přímou na území města Chebu jsou dva sběrné dvory (provozovatelé: PH Kovo - Recycling Cheb, s.r.o. a CHETES s.r.o.) + mimo území města je v provozu Skládky Chocovice s.r.o. a sběrný dvůr AVE Františkovy Lázně. Údaje o kapacitě sběrných dvorů jsou poněkud problematické. Kapacita SD je dána kapacitou shromažďovacích prostředků v SD a sběrných místech. Veškeré nádoby a svozové prostředky jsou v majetku svozových společností Marius Pedersen a.s. a AVE CZ odpadové hospodářství, s.r.o. s výjimkou zařízení sběrných dvorů vybudovaných z dotačních titulů - na území ORP se jedná o sběrný dvůr v Americké ulici v Chebu, který je ve správě CHETES s.r.o., a obecní sběrný dvůr v Plesné, který bude otevřen ještě v letošním roce.

Dále existuje služba tzv. "Odpadové taxi", kterou zajišťuje město Cheb na objednávku občanů; jedná se o odvoz NO a SKO. Tato služba je určena výhradně občanům města (je nutné přeložit OP, služba stojí 100,- Kč/ svoz). Obdobná služba funguje i ve Františkových Lázních.

V souladu s POH ČR je zpracován Plán odpadového hospodářství Karlovarského kraje (dále jen POH KK), a to na období 2005 až 2015. V rámci opatření POH KK se obcím v tématice sběrných dvorů a sběrných míst doporučuje:

- rozšiřovat síť sběrných míst nebezpečných složek komunálních odpadů (sběrná místa mobilního sběru, sběrné dvory jako místa stacionárního sběru, místa zpětného odběru v obchodní síti prodejců)
- zvýšit počet sběrných dvorů (optimálně v obcích od 2 do 10 tis. obyvatel jeden sběrný dvůr, ve větších městech jeden sběrný dvůr na každých 10 tis. obyvatel)
- provozovat speciální kontejnery pro sběr odpadních olejů ve sběrných dvorech pro sběr nebezpečných odpadů

- podporovat vytvoření sběrné sítě elektrošrotu

Tato doporučení jsou v souladu i s OPŽP 2014-2020, PO 3 - specifický cíl 3.1. „Předcházet vzniku odpadů a snížit vliv nebezpečných vlastností odpadů“ a specifický cíl 3.2. „Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů“.

Tabulka č. 72 Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Obec Dolní Žandov	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Dolní Žandov	Dolní Žandov/ 554502	50,0	50,0	O	2 kontejnery určené na objemný odpad jsou vyváženy 2 x ročně v pravidelných termínech + 1-2 x ročně dle potřeby. Převzetí NO zabezpečuje MěÚ.
2.	Obec Františkovy Lázně	Nemá sběrné místo.						Sběrný dvůr v místě.
3.	Obec Cheb	Nemá sběrné místo.						2 sběrné dvory v místě.
4.	Obec Křižovatka	Na veřejném prostranství ve středu obce (u hasičské zbrojnice) je umístěn kontejner na objemný odpad.	Křižovatka	Křižovatka/ 554596	5,0	3,5	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 1 x ročně.
5.	Obec Libá	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Libá	Libá/ 554618	20,0	20,0	O	Kontejner určený na objemný odpad je vyvážen pravidelně 1 x ročně v jarním termínu + 1-3 x ročně dle potřeby. Převzetí NO zabezpečuje MěÚ do uzamčeného kontejneru.
6.	Obec Lipová	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Lipová	Lipová/ 554626	20,0	20,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 2 x ročně + dle potřeby. Převzetí NO zabezpečuje MěÚ do uzamčeného kontejneru.
7.	Obec Luby	Svoz od jednotlivých domů v určené dny (tzv. "hromádky", 2 x ročně).	Luby	Luby/ 554634	Nelze stanovit	Nelze stanovit	O	Obec nasbírá průměrně ca. 50 tun ročně objemného odpadu.

8.	Obec Milhostov	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Milhostov	Milhostov/ 554651	5,0	1,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 1 x ročně. Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den).
9.	Obec Milíkov	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Milíkov	Milíkov/ 538906	20,0	11,0	O	Kontejner určený na objemný odpad je vyvážen 1 x ročně. Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den).
10.	Obec Nebanice	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Nebanice	Nebanice/ 554693	5,0	3,0	O	Kontejner určený na objemný odpad je vyvážen 1 x ročně. Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den).
11.	Obec Nový Kostel	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Nový Kostel	Nový Kostel/ 554707	20,0	20,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 2 x ročně + dle potřeby. Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den).
12.	Obec Odrava	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Odrava	Odrava/ 539554	10,0	10,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 1 x ročně. Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den).
13.	Obec Okrouhlá	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Okrouhlá	Okrouhlá/ 538922	5,0	1,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 1 x ročně. Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den).
14.	Obec Plesná	Svoz od jednotlivých domů v určené dny (tzv. "hromádky", 2 x ročně).	Plesná	Plesná/ 554740	Nelze stanovit	Nelze stanovit	O	Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den).
15.	Obec Pomezí nad Ohří	Na veřejném prostranství ve středu obce (u kostela) je umístěn kontejner na objemný odpad.	Pomezí nad Ohří	Pomezí nad Ohří/ 538868	10,0	10,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 1 x ročně. Nebezpečný odpad soustřeďuje obec a předává firmě Marius Pedersen.
16.	Obec Poustka	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Poustka	Poustka/ 577979	2,0	1,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, vývoz 2 x ročně zajišťuje fa AVE. Zároveň je zde sběrné místo použitých elektrozařízení - elektroodpad sváží firmy REMA, ASEKOL, ELEKTROVIN.

17.	Obec Skalná	Svoz od jednotlivých domů v určené dny (tzv. "hromádky", 2 x ročně). NO shromažďuje MěÚ, odvoz na zavolání. Sběr bioodpadu do popelnic 240 l.	Skalná	Skalná/ 554812	Nelze stanovit	Nelze stanovit	O	Objemný odpad 52 tun, bioodpad 65 tun (údaje 2012).
18.	Obec Třebeň	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Třebeň	Třebeň/ 539023	10,0	10,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 1 x ročně. Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den). Sběr bioodpadu do 240 l nádob. V dojezdové vzdálenosti od obce se nachází kompostárna a sběrný dvůr. Sběr bioodpadu 1,6 tuny ročně (údaj 2012).
19.	Obec Tuřany	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Tuřany	Tuřany/ 539619	5,5	5,5	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 1 x ročně. Nebezpečný odpad sváží mobilním sběrem fa Marius Pedersen (1 x ročně v určený den).
20.	Obec Velký Luh	Na veřejném prostranství ve středu obce je umístěn kontejner určený na objemný odpad.	Velký Luh	Velký Luh/ 578002	5,0	1,0	O	Kontejner určený na objemný odpad, je vyvážen 1 x ročně. NO shromažďuje MěÚ, odvoz na zavolání.
21.	Obec Vojtanov	Obec soustřeďuje elektroodpad.	Vojtanov	Vojtanov/ 539074	1,0	0,5	O	Elektroodpad sváží AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.

Zdroj: představitelé obcí, svozové firmy, vlastní šetření

Funkci sběrných dvorů, které nebyly dosud pro velké náklady na jejich zřízení a provoz v obcích nad 2.000 obyvatel vybudovány (doporučení POH ČR i POH KK), nahrazují tzv. **sběrná místa**. Vesměs se jedná o dobře přístupná místa na veřejných prostranstvích, kde jsou umístěny kontejnery na objemný odpad a na separovaný odpad. Ty jsou většinou vyváženy v delších časových intervalech (1 měsíc až 6 měsíců). Nebezpečný odpad z těchto sběrných míst je vyvážen poté, co jej občané v obci v určeném termínu uložili do zabezpečených kontejnerů. Úroveň shromažďování NO v jednotlivých, zejména menších obcích, je různá a v některých případech vykazuje systémové vady s ekologickými riziky. Některé menší obce na území ORP Cheb obdržely před 5 lety od KÚ KK, odboru ŽP, **zamykatelné kontejnery** určené ke sběru **nebezpečných odpadů**. Kontejnery však nejsou ve většině případů používány v souladu s platnou legislativou upravující způsoby nakládání s NO.

Zdroj: obce, svozové firmy

Tabulka č. 73 Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č.č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	CHEBSKÝ KOVOŠROT, spol. s r.o.	Karlova 2472/44	Cheb	Cheb/554481	12 000	8 000	S
2.	ŠROT NASZ, s.r.o.	Potoční	Cheb	Cheb/554481	15 000	2 500	S
3.	Pragonet trade s.r.o.	Areál Uhelných skladů - Uhelná ul. - Cheb Dolní Dvory	Cheb	Cheb/554481	3 000	3 000	S
4.	TSR Czech Republic s.r.o.	Areál ČD	Cheb	Cheb/554481	10 000	6 000	S

Zdroj: webové stránky jednotlivých firem, vlastní šetření

Provozovny výkupu fungují na ryze komerčních základech a jejich obrat a využitá kapacita se řídí cenami vykupovaných kovů na trhu. Přesto, že současná právní úprava teoreticky trestnou činnost neumožňuje, praxe tomu neodpovídá, neboť chybí účinné kontrolní mechanismy. Většina objemu kovového odpadu není sbírána v rámci obce, ale je předmětem činnosti soukromých osob, často trestné. V blízké budoucnosti lze reálně očekávat legislativní změny, které budou minimalizovat trestnou činnost při sběru kovového odpadu a které umožní obcím nakládat s kovovými odpady jako s odpady ostatními. Současné vybavení sběrných dvorů ve městech a obcích je ve většině případů na shromažďování kovů připraveno.

Tabulka č. 74 Třídící linky na území ORP, současný stav

Č.č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	nejdou žádné							

Zdroj: odbor stavební a životního prostředí ORP Cheb, vlastní šetření

Tabulka č. 75 Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	AVE CZ Odpadové hospodářství s.r.o.	Mostecká 95	Otovice u Karlových Varů	Karlovy Vary / 554961	20 000	neudávají	S	Třídící linka na papír a plasty
2.	IGRO s.r.o.	Planá - Karlín	Planá - Karlín	Planá / 561134	20 000	15 600	S	Třídící linka na papír a plasty
3.	IGRO s.r.o. (v areálu firmy .A.S.A. spol. s r.o.)	Tisová	Březová u Sokolova	Tisová / 560294	1 700	1 400	S	Třídící linka na papír a plasty
4.	EKO - I recykling s.r.o.	Lažany 36	Černošín	Černošín / 560812	8 000	4 000	S	Třídící linka na plasty
5.	AMT s.r.o. (v areálu firmy Avirunion s.r.o.)	Sklářská 142	Nové Sedlo	Nové Sedlo / 560570	15 000	neudávají	S	Třídící linka na sklo
6.	RESUR spol. s r.o.	Mostecká 187	Otovice u Karlových Varů	Otovice / 537969	20 000	neudávají	S	Třídící linka na plasty, tetrapack a kovy

Zdroj: odbor stavební a životního prostředí ORP Sokolov a Tachov, vlastní šetření

Tabulka č. 76 Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	IGRO s.r.o.	Planá - Karlín	Planá - Karlín	Planá / 561134	všechny obce ORP Cheb	S	Třídící linka na papír a plasty
2.	EKO - I recykling s.r.o.	Lažany 36	Černošín	Černošín / 560812	všechny obce ORP Cheb	S	Třídící linka na plasty
3.	Avirunion, a.s.	Sklářská 142	Nové Sedlo	Nové Sedlo / 560570	všechny obce ORP Cheb	S	Třídící linka na sklo

Zdroj: odbor stavební a životního prostředí ORP Cheb, vlastní šetření

Třídící linka na území ORP Cheb nikdy nebyla provozována - nejbližší linka fungovala na území sousedního ORP Aš (Ašské technické služby), ale zanikla z důvodu ekonomické nerentability. Veškeré separované plasty a papír jsou dotřídřovány mimo území ORP Cheb v zařízeních firmy EKO - I recykling s.r.o. a IGRO s.r.o. Sklo je dotřídřováno na lince firmy AMT s.r.o. Příbram v areálu

firmy Avirunion Nové Sedlo. V zařízení Skládky Chocovice s.r.o. se lisují obalové kartony před transportem do SRN. Potřeba třídící linky na území ORP může vyvstat v návaznosti na vývoj cen separovaných komodit na trhu. **Území ORP Cheb však nepředstavuje v současné době dostatečné zdrojové zázemí pro vznik třídící linky odpadu.** V POH ČR je specifikovaný cíl maximálně využívat odpady jako náhradu primárních přírodních zdrojů a minimalizovat negativní vlivy na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady. Důležité je vytvořit integrované systémy nakládání s odpady na regionální úrovni a propojit je do celostátní sítě zařízení pro nakládání s odpady v rámci vybavenosti území.

Tabulka č. 77 Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
Skládka Chocovice s.r.o.	Chocovice 20	Chocovice	Třebeň /539023	5 000	5 000	S	Stav r. 2012 - kompostárna

Zdroj: ČSÚ, odbor stavební a životního prostředí ORP Cheb, vlastní šetření

Tabulka č. 78 Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
A.S.A. s.r.o.	Tisová	Březová	Březová/560294		10 000	S	
Nade, s.r.o.	Bývalá Šachta 11	Horní Slavkov	Horní Slavkov/560367				bioplynová stanice, uvedení do provozu 2014
Sokolovská uhelná, a.s., p.n.		Vintířov	Vintířov/560685			S	bioplynová stanice
SOTES Sokolov spol. s r.o.	Chebská 1939	Sokolov	Sokolov/560286		432	O	
Technické služby Horní Slavkov s.r.o.	p.p.č. 1127/2	Horní Slavkov	Horní Slavkov/560367	400	400	O	místní kompostárna

Zdroj: ČSÚ, odbor stavební a životního prostředí ORP Cheb a Sokolov, vlastní šetření

Tabulka č. 79 Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
Skládka Chocovice s.r.o.	Chocovice 20	Chocovice	Třebeň/ 539023		S	Stav r. 2012

Zdroj: ČSÚ, odbor stavební a životního prostředí ORP Cheb, vlastní šetření

Svoz **BRO** zajišťuje již od r. 2003 pro Cheb, Fr. Lázně, Třebeň a Skalnou a podnikatelské subjekty na území ORP společnost Marius Pedersen s.r.o. a předává jej na kompostárnu provozovanou firmou Skládka Chocovice s.r.o. Firma AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. zajišťuje prostřednictvím sběrného dvora i svozu od občanů shromažďování BRO ve Františkových Lázních - odpad pak předávají ke zpracování kompostárně provozované firmou Skládka Chocovice s.r.o. a AVE CZ Odpadové hospodářství kompostárna Čínov. Současný stav ve využívání BRO je pro potřeby území ORP Cheb nedostatečný.

Pro naplnění cílů POH Karlovarského kraje je nutné vytvořit další zařízení pro nakládání s bioodpadem, zejména v odlehlých částech území ORP (severní a východní část ORP), a to na různých kapacitních a technologických úrovních. Rovněž zřizovací náklady i provoz mohou být pro obce, popř. svazky obcí únosné, zejména pokud se podaří získat finance z vnějších zdrojů.

Cílem POH ČR je snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995. Tento cíl není v rámci ORP a celého území ČR dlouhodobě efektivně naplňován. Důležité je maximálně využívat odpady jako náhradu primárních přírodních zdrojů a minimalizovat negativní vlivy na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady. Je třeba vytvořit integrované systémy nakládání s odpady na regionální úrovni a jejich propojení do celostátní sítě zařízení pro nakládání s odpady v rámci vybavenosti území.

Spalovny, zařízení pro energetické využití odpadů a koncová zařízení na území ORP a mimo území ORP, současný stav

Na území ORP Cheb ani v jeho okolí nejsou v současné době **žádné spalovny odpadu ani zařízení pro energetické využití odpadů**. V příštích letech je zamýšlena výstavba ZEVO v Chebu. V současné době je projekt ve fázi řízení o územním povolení. Kapacita tohoto zařízení (20 000 tun ročně) by umožňovala energetické využití celého objemu SKO vzniklého na území ORP Cheb. Tím by byl naplněn cíl POH ČR 2015-2024, aby byl SKO (po vytřídění materiálů využitelných složek, nebezpečných složek a biologicky rozložitelných odpadů) využíván zejména energeticky, a to

v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou legislativou. Jedním z opatření k dosažení tohoto cíle bude zařazení SKO mezi odpady, u nichž se předpokládá zákaz skládkování od roku 2024. Zřízením ZEVO v Chebu by došlo v ideálním případě ke 100 % energetickému využití odpadu při nulovém podílu odstraňování SKO na skládkách.

Tabulka č. 80 Nejblíží skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	A.S.A. spol. s r.o.	Březová u Sokolova	Březová u Sokolova	Březová/537870	S-OO	Naplněnost ca. 45%	S	Kapacita skládky 1 250 000 m ³
2.	SUAS - skládková s.r.o.	Vintířov	Vintířov	Vintířov/560685	S-OO	Naplněnost ca. 25%	S	Kapacita skládky 1 422 000 m ³
3.	Technická služba Nová Role s.r.o.	Božičany	Božičany	Božičany/55045	S-OO, S-IO	Neperspektivní skládka - před uzavřením (naplněnost téměř 100%)	S	Kapacita skládky 252 000 m ³
4.	AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Hradiště	Hradiště	Hradiště/555177	S-OO	Naplněnost ca. 45%	S	Kapacita skládky 1 222 594 m ³ AVE CZ je nástupnická společnost po ZITAS - TKO spol. s r.o.

Zdroj: odbor odpadového hospodářství OPR Sokolov, webové stránky firem, vlastní šetření

Tabulka č. 81 Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	A.S.A. spol. s r.o.	Březová u Sokolova	Březová u Sokolova	Březová/537870	Všechny obce ORP	S	Kapacita skládky 1 250 000 m ³

Zdroj: odbor stavební a životního prostředí ORP Cheb, vlastní šetření

V celém Karlovarském kraji se celkem nachází pouze 5 lokalit skládek odpadu, a to v kategoriích skládky ostatních odpadů a skládky inertních odpadů.

Na území ORP Cheb se již od roku 1996 nenachází **žádné zařízení** určené ke **skládkování komunálního odpadu**. Území ORP Cheb je totiž z větší části situováno v ochranných pásmech vodárenských a lázeňských zdrojů, a proto byl provoz všech těchto zařízení ukončen, většinou v 90. letech. TKO z území ORP je likvidován v zařízení .A.S.A. Tisová v Březové. Tato skládka kapacitně plně pokrývá ORP i území sousedního ORP Sokolov. Kapacita skládky v Hradišti byla v r. 2013 navýšena o 450 000 m³ na současnou kapacitu 1 222 594 m³. Firma Skládka Chocovice s.r.o. využívá

k terénním úpravám v režimu „Ukládání odpadu na povrchu terénu“ odpady skupiny 17 (výkopová zemina, stavební sutě a beton) a odpady kat. č. 200202 (zemina a kameny).

Na území ORP se průběžně vyskytuje 20 - 30 černých skládek s objemem odpadu do 5 m³. Skládky jsou likvidovány na obecních pozemcích z rozpočtu obcí, soukromí vlastníci jsou s různou úspěšností k úklidu donuceni obcemi ve správním řízení. Dlouhodobě se nedaří postihnout skutečné původce černých skládek, protože ve správním řízení se většinou nedaří realizovat jeho důkazní část. V posledních letech ubývá černých skládek podnikatelského odpadu, a to díky lepšímu dozoru státní správy i všímavosti občanů.

V plánu POH ČR je stanoveno, že nebude podporována výstavba nových skládek odpadů ze státních prostředků. Cílem je snížit hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 a s výhledem dalšího postupného snižování, maximálně využívat odpady jako náhradu primárních přírodních zdrojů, minimalizovat negativní vlivy na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady a vytvořit integrované systémy nakládání s odpady na regionální úrovni a jejich propojení do celostátní sítě zařízení pro nakládání s odpady v rámci vybavenosti území.

Tabulka č. 82 Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	AVE sběrné suroviny, a.s.	Mostecká 95, Otovice	Otovice	Otovice/537969	Výkup papíru, plastů, barevných kovů a železného odpadu. Provoz disponuje třídící linkou na plast a papír.	S	Dceřiná společnost firmy AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.
2.	MONTSTAV CZ s.r.o.	Bergmannova 537	Dolní Rychnov	Dolní Rychnov/538591	Sběr, shromažďování a recyklace pneumatik.	S	
3.	Marius Pedersen, a.s.	Chocovice 20	Chocovice	Třebeň/539023	Překládací stanice SKO a separovaných složek odpadu (papír, sklo, plast). Sběrný dvůr. Sběr NO.	S	
4.	PH KOVO - RECYCLING CHEB, s.r.o.	Mokřiny 2355/4	Mokřiny	Aš/554499	Výkup a zpracování kovů, kovošrot, sběrný dvůr pro město Cheb. Místo zpětného odběru elektrozařízení.	S	
5.	RESUR spol. s r.o.	Mostecká 187	Otovice	Otovice/537969	Dotřídovací linka separovaných složek SKO (zejména plast, tetrapack, transparentní a barevné fólie, duté plasty, plechovky a tzv. směsné plasty).	S	Firma působí jen v západních Čechách, a to od r. 1992 (aktuálně má provozy v K. Varech, Otovicích a Tachově)

6.	VH - FB EURO s.r.o.	Sibiřská 1495	AŠ	AŠ / 554499	Výkup, vytřídění a export veškerého průmyslového odpadu, především polyetylenové fólie, strečové fólie, potravinářské fólie, fólie z recyklovaných odpadů a stavební odpadní fólie.	S	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Výkup všech komodit v celkovém objemu ca. 1325 tun měsíčně ✓ Třídění, lisování a následný export a zpracování materiálu ve Vietnamu ✓ Firma nabízí i logistické a celní služby s tím spojené
----	------------------------	---------------	----	-------------	---	---	--

Zdroj: provozovatelé zařízení, webové stránky jednotlivých firem, vlastní šetření

Tabulka č. 83 Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	148 863,00	287 505,96	62 975,41	107 297,05	63 123,25	70 604,12
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	9 170,27	13 134,74	6 412,50	3 504,72	2 583,30	2 753,86
Celková produkce (OO a NO)	158 668,42	300 640,70	69 387,91	110 801,77	65 706,55	73 357,98

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Na území ORP nejsou žádné podnikatelské subjekty vytvářející větší množství odpadu zatěžujícího životní prostředí. Měrná produkce odpadů na území ORP je postupně snižována zejména díky rozšiřujícímu se zpětnému odběru výrobků (elektrozařízení, akumulátory, baterie, odpadní oleje, sběr autovraků) a obalů zejména prostřednictvím kolektivních systémů. Ze stejného důvodu klesá i absolutní i měrná produkce NO na území ORP. Bilance roku 2008 a 2010 jsou ovlivněny zvýšenou produkcí odpadů skupiny 17 (viz komentář u tabulky č. 84). Cílem POH je snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu; snížení měrné produkce NO o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování. Na tento cíl navazuje OPŽP 2014-2020 - PO 3, SC 3.1 - „Předcházet vzniku odpadů a snížit vliv nebezpečných vlastností odpadů“.

Tabulka č. 83a Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Produkce nebezpečných odpadů (NO)	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Cheb	50 721	785,42	15,49	28 345,23	558,85	29 130,65	574,33
Karlovarský kraj	301 726	3 358,75	11,13	147 506,78	488,88	150 865,53	500,01

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 83a je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 39,71 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 28,52 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 71,48 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce firem v průmyslovém parku v Chebu (obráběcí oleje, emulze a rozpouštědla z obrábění; nárůst produkce v posledních 5 letech) a od stavebních firem, které předávají k odstranění stavební materiály obsahující azbest.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Karlovarský kraj vykazuje ORP Cheb vyšší měrnou produkci nebezpečných odpadů a vyšší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP Cheb pohybuje nad průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP Cheb o 3,35 kg vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 31,52 kg vyšší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi. Měrná produkce NO je v současné době na území ORP Cheb vyšší než v celém Karlovarském kraji zejména proto, že svozové firmy již tradičně zabezpečují mobilní svoz NO ze všech obcí ORP, a to i v častějších frekvencích než 1 x ročně. V Chebu a Františkových Lázních již více než 6 let fungují vybavené sběrné dvory, které zlepšují v uvedených městech komfort komunálního odpadového hospodářství, a tím i zvyšují množství NO předaného občanem (v Chebu již třetím rokem funguje druhý sběrný dvůr).

Tabulka č. 84 Produkce odpadů podle vybraných skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	302,17	147,06	319,81	357,13	296,87
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	197,13	168,55	385,68	751,86	114,13
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	124,15	134,38	157,47	136,44	148,47
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	5 392,31	2 797,62	9,56	0,00	0,00
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,00	0,00	0,00	0,22	0,00
07	Odpady z organických chemických procesů	145,17	88,40	122,10	212,36	157,47
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	123,58	68,08	60,99	70,21	55,02
09	Odpady z fotografického průmyslu	8,36	10,13	11,04	6,09	4,84
10	Odpady z tepelných procesů	3 261,77	2 650,94	850,72	410,53	563,61
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometa-lurgie neželezných kovů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	458,09	344,52	705,25	938,04	487,38
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	430,19	403,78	557,72	545,87	443,86

14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	1,68	13,55	2,43	1,94	11,50
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	3 549,09	2 441,49	2 664,43	2 794,45	3 311,88
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	2 202,82	1 885,20	2 963,90	1 618,05	1 925,93
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	251 146,89	29 052,55	74 028,08	29 067,27	38 689,81
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí	134,98	137,11	155,71	157,79	171,47
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čištění odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	6 627,07	6 134,08	2 678,74	3 614,88	1 591,49
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	26 535,26	22 910,46	25 128,15	25 023,41	25 384,26
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce odpadů [t]		300 640,70	69 387,91	110 801,77	65 706,55	73 357,98

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Nejvíce zastoupenými skupinami odpadů na území ORP Cheb jsou v tomto pořadí skupiny 17, 20, 15, 16 a 19:

ad Skupina odpadů 17:

Množství stavebního odpadu souviselo s realizací velkých staveb (úprava železničního koridoru ČD v r. 2008 a výstavba obchodního centra Dragoun v r. 2010 v Chebu) a s probíhajícími rekonstrukcemi komunikací na území ORP v letech 2008 (celkem 251.000 t odpadu skupiny 17) a 2010 (celkem 75.000 t odpadu skupiny 17). V těchto letech dále proběhla výstavba sportovního areálu v území na levém břehu řeky Ohře pod Chebským hradem a také likvidace stavebního odpadu z bývalé továrny ESKA. V letech 2009, 2011 a 2012 se produkce stavebních a demoličních odpadů na území ORP Cheb pohybovala mezi 30.000 a 40.000 t/rok. V Chebu se recyklací stavebních odpadů zabývají dvě firmy: AZS 98, s.r.o. a chebská pobočka firmy SELLERS AZ, s.r.o. ze Sokolova.

ad Skupina odpadů 20

Jedná se o produkci KO v běžném objemu po tuto velikost ORP. Produkce KO vykazuje poměrně stabilní hodnoty a odpovídá velikosti území ORP.

ad Skupina odpadů 15

Většinu produkce tvoří obalové materiály s převahou papírových obalů (ca. 1.600 t/ročně), v menším množství z plastu (ca. 300-400 t/ročně) a skla (ca. 200-330 t/ročně); údaje jsou z let 2009-2012. Hlavními producenty jsou obchodní centra na území ORP Cheb. Na území ORP zajišťují shromažďování a třídění obalových odpadů obě svozové firmy (Marius Pedersen a AVE).

ad Skupina odpadů 16

Jedná se o odstraňování autovraků, a to včetně demontáže odpadů z těchto vozidel. Bilanční hodnota skupiny odpadů odpovídá množství ročně vyřazených vozidel, zejména osobních, na území ORP.

ad Skupina odpadů 19

Produkce odpadů souvisejících s čištěním odpadních vod (firma CHEVAK, a.s.) kolísá v průběhu let 2008-2012 v návaznosti na technologii čištění a úpravu kalů, přičemž dlouhodobé bilance produkce odpadních vod u kalů zůstávají stále na stejné úrovni. Téměř kompletní bilanci zajišťuje na území ORP firma CHEVAK, a.s.

Odpady kat. č. 190503 "Kompost nevyhovující jakosti" pocházejí z kompostárny firmy Skládko Chocovice s.r.o. V r. 2009 zde došlo k mimořádné produkci tohoto odpadu, který byl následně použit při terénních úpravách.

Vysoká produkce ostatních odpadů (OO) v ORP v letech 2008 a 2010 je dána realizací velkých staveb na území ORP, při které byl zaznamenán nárůst odpadů skupiny 17. V těchto letech probíhala optimalizace železničního koridoru ČD na území ORP a výstavba obchodního centra Dragoun v Chebu.

Pozn: do r. 2002 neexistovala oznamovací povinnost - datová základna z r. 2000 je tedy naprosto nevěrohodná. Mnohé údaje o produkci odpadů v ročních bilancích 2008-2012 vykazují v jednotlivých skupinách odpadů značné meziroční rozdíly, které nelze věcně okomentovat. V mnohých případech závisí údaj na skutečnosti, zda byl konkrétní odpad v daném roce správně zařazen, nebo vůbec vykázan (v letech 2008-2012 např. odpady kat. č. 200108, 200111, 200133, 200302 a 200303). Údaj o produkci odpadů kat. č. 200125 jedlý olej a tuk vykazuje meziroční rozdíl 2008-2009 přes 4 000 % s celkovou hodnotou přes 250 tun odpadu, přičemž v jiných letech se uváděné bilance pohybují v jednotkách tun.

Tabulka č. 85 Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (SKO) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	300 640,70	69 387,91	110 801,77	65 706,55	73 357,98
Celková produkce KO	29 908,76	25 210,56	27 631,89	27 746,78	28 448,94
Celková produkce SKO	17 628,39	14 205,34	13 967,64	13 933,63	14 949,79

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

V příloze č. 4 je podrobně popsána celková produkce KO na území ORP za období 2008 - 2012.

Nejvíce zastoupenými skupinami odpadů na území ORP Cheb jsou v tomto pořadí skupiny 200301, 200201, 200307, 200140 a 150101:

1.) Hodnota **SKO** (200301) odpovídá počtu obyvatel území ORP.

2.) Roční množství **BRKO** (200201) vzrostlo od r. 2003, kdy začala fungovat kompostárna s.r.o. Skládka Chocovice, sedminásobně. Od r. 2005 nabízejí svozové společnosti měst Chebu, Františkových Lázní a Třebeně bezplatný pravidelný odvoz bioodpadů svým občanům. Tato služba je v Chebu a Františkových Lázních občany masivně využívána zejména ve čtvrtích s rodinnou zástavbou. V současné době poskytuje např. město Cheb k bezplatnému používání v zahrádkářských a rekreačních lokalitách 12 velkokapacitních kontejnerů. Sběr BRKO v sídlištní zástavbě nebyl zatím pro finanční i organizační náročnost zahájen, přestože byl zpracovatelem plánu odpadového hospodářství města navržen již v r. 2005. V případě BRKO hraje významnou roli v jeho produkci i počasí ve sledovaném období.

3.) **Objemné odpady** (200307) jsou sbírány ve sběrných dvorech a na sběrných místech, která určuje obec, stejně jako termíny odvážení objemných odpadů. Část občanů však stále odkládá objemný odpad na stanovištích odpadových nádob, odkud je odvážen svozovou firmou na základě smlouvy s městem do koncového zařízení (provozovna firmy Marius Pedersen v Chocovicích). Město Cheb poskytuje občanům zejména k odvozu objemného odpadu tzv. "Odpadové taxi" (za jednotný paušální poplatek 100,- Kč zajišťuje svoz objemného odpadu technická služba města Chebu). Obdobné služby občanům poskytuje i město Františkovy Lázně.

4.) **Kovy** (200140)

Sběr kovů je předmětem podnikatelských aktivit.

5.) **Papírové a lepenkové obaly** (150101) - viz komentář pod tabulkou č. 86

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze je tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vyříděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vyříděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tabulka č. 85a Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Cheb	50 721	20 111,83	396,52	11 117,22	219,18	214,85
Karlovarský kraj	301 726	100 313,34	332,47	59 833,21	198,30	202,37

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce 85a je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 70,69 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 74,36 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 29,31 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP Cheb je ve srovnání s průměrnou hodnotou za Karlovarský kraj vyšší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj také vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 26,92 kg vyšší hodnoty měrné produkce KO a o 8,93 kg vyšší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Vyšší hodnoty měrné produkce KO mohou být důsledkem poplatkového systému v největším městě ORP Chebu a zcela bezpoplatkového systému ve Františkových Lázních. Na vyšší produkci KO má vliv i celoroční turistický ruch (lázeňství) i nezanedbatelný počet cizinců bez trvalého pobytu žijících na území ORP Cheb. Tyto systémy ve svém důsledku občany nemotivují

k třídění KO, popř. jeho kompostování - občané mají k dispozici prakticky neomezenou kapacitu k ukládání SKO.

Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Tabulka č. 86 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	2 829,74	2 561,36	2 769,34	2 873,45	3 101,42
Sklo	150107, 200102	463,76	588,84	586,45	636,37	733,87
Plast	150102, 200139	514,98	451,90	632,51	850,09	924,35
Nápojové kartony	150105	5,11	3,56	13,18	99,46	363,71
Celkem separovaný sběr		3 813,59	3 605,66	4 001,48	4 459,36	5 123,36

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Separovaný odpad z území ORP:

Papírové obaly (kartonáž) se z části lisují v provozovně Marius Pedersen v Chocovicích a firma s ním obchoduje: v současné době se odváží do SRN do města Pirna. Směsný papír ze separace z celého ORP shromažďuje Marius Pedersen, provozovna Cheb, a předává firmě IGRO s.r.o. Tachov - třídírna Karlín. Plast a nápojové kartony (tetrapack) shromažďuje Marius Pedersen a předává firmě EKOSEPAR Černošín, kde je dále dotřídčován; skleněné obaly shromažďuje Marius Pedersen v zařízení AMT s.r.o. Příbram a předává firmě Avirunion Nové Sedlo. Produkce jednotlivých druhů separovaných odpadů vykazuje dlouhodobě příznivou růstovou tendenci a postupně se stabilizuje. Sběr separovaných nápojových kartonů, který nemá na území ORP dlouhou tradici, vykazuje v současné době strmý růst daný zejména tříděním v rámci sběru KO. Hlavním měřítkem pro výběr osob, kterým jsou separované složky SKO předávány, jsou **ceny komodit na trhu**, tzn. že se tyto osoby mohou v čase měnit. Obce území ORP Cheb jsou napojeny na kolektivní systém EKO-KOM a touto cestou získávají v návaznosti na kvantitu a kvalitu sběru separovaných komodit významný objem prostředků do místních rozpočtů odpadového hospodářství. Cílem je zvyšovat podíl jednotlivých vytríděných složek komunálního odpadu na celkové produkci odpadu tak, aby bylo jeho materiálové využití co nejjednodušší. Cílem POH je využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012 a zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000. Tyto cíle jsou v souladu s OPŽP 2014-2020 - PO 3, SC 3.2. „Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů“.

Tabulka č. 86a Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Cheb	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	50 721	1 042,88	20,56	23,07
Plast	(150102, 200139)		606,39	11,96	9,45
Sklo	(150107, 200102)		486,98	9,60	9,95
Nápojové kartony	(150105)		1,45	0,03	0,21
Kovy	(200140, 150104)		1 854,59	36,56	31,01

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 86a je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012 vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 33,63 %, produkce skla tvoří 66,36 %, produkce plastů tvoří 65,60 % a produkce nápojových kartonů tvoří 0,40 % z celkové produkce těchto odpadů vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytríděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí (zejména obalové odpady). Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za Karlovarský kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za ORP Cheb vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší u papíru, skla, nápojových kartonů a kovů a vyšší u plastů. Průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56, skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP Cheb je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na horší úrovni.

Tabulka č. 86b Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Cheb	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	50 721	18,71	16,95
Plast	(150102, 200139)		11,70	9,25
Sklo	(150107, 200102)		9,67	9,66
Nápojové kartony	(150105)		0,06	0,23
Kovy	(200140, 150104)		0,54	3,48

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce 86b je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupen, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za Karlovarský kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u skla, nápojových kartonů a kovů a vyšší u papíru a plastů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na průměrné úrovni, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tabulka č. 86c Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Karlovarský kraj	17,33	10,26	10,30	0,27	3,28	41,44
(0 až 500 obyv. včetně)	19,54	15,26	14,90	0,28	1,07	51,05
(501 až 1000 obyv. včetně)	14,67	13,73	15,86	0,35	0,14	44,73
(1001 až 4000 obyv. včetně)	13,94	10,45	10,09	0,25	0,35	35,08
(4001 až 10000 obyv. včetně)	19,29	11,29	11,11	0,17	16,59	58,44
(10001 až 20000 obyv. včetně)	17,31	8,23	8,81	0,24	4,20	38,78
(20001 až 50000 obyv. včetně)	18,29	10,57	8,48	0,28	0,00	37,62
(50001 až 100000 obyv. včetně)	19,08	8,09	9,74	0,37	0,64	37,92
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Podle údajů z tabulky č. 86c produkují z hlediska velikostních skupin obcí v Karlovarském kraji nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 1001 do 4000 obyvatel. Nejvíce odpadu vytrídí občané v obcích od 4001 do 10000 obyvatel. Této velikostní skupině odpovídá v ORP Cheb pouze město Františkovy Lázně. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP Cheb hodnotu 141 obyvatel na

jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť v ORP Cheb je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji řidší, neboť hustota sběrné sítě v Karlovarském kraji je 134 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Karlovy Vary, ORP Sokolov) vykazuje ORP Cheb obdobnou hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP Cheb je na průměrné úrovni.

Tabulka č. 87 Produkce biologicky rozložitelného odpadu (dále jen BRO) na území ORP za období 2008 - 2012 (vybrané druhy)

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	0,00	0,00	234,50	585,95	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	91,73	105,40	93,44	110,00	56,25
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	9,41	16,38	14,69	14,14	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	3,14	3,49	6,45	9,23	5,84
030105	Píliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	119,00	134,13	157,47	136,44	148,47
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	2 241,06	1 598,28	1 574,69	1 647,79	1 638,46
150103	Dřevěné obaly	O	8,20	10,49	7,65	4,74	3,60
170201	Dřevo	O	456,05	126,67	102,56	107,18	260,46
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	850,00	4 620,00	185,00	785,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	3 151,98	473,51	31,16	649,64	678,09
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	13,00	22,40	34,76	62,92	225,44
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	10,81	8,48	9,79	4,52	4,33
190902	Kaly z čiření vody	O	45,10	49,20	49,20	286,80	49,20
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	588,68	963,09	1 194,65	1 225,66	1 462,97
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	27,74	12,37	5,36	18,78	35,71

200111	Textilní materiály	O	1,15	3,44	33,35	47,45	46,03
200125	Jedlý olej a tuk	O	5,97	251,57	2,73	3,37	4,56
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	694,34	218,93	432,76	179,73	413,49
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	2 516,36	2 416,54	2 758,11	2 281,31	3 068,27
200301	Směsný komunální odpad	O	17 628,39	14 205,34	13 967,64	13 933,63	14 949,79
200302	Odpad z tržišť	O	234,32	490,32	526,75	568,49	197,33
200304	Kal ze septiků a žump	O	413,19	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	2 419,77	1 603,52	2 327,31	1 821,69	1 920,18
Celková produkce BRO			32 097,43	27 345,79	23 750,03	24 487,10	25 173,31

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Tabulka č. 88 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008 -2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu Biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
200201	Biologicky rozložitelný odpad	2516,36	2416,54	2758,11	2281,31	3068,27
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	3151,98	473,51	31,16	649,64	678,09
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	694,34	218,93	432,76	179,73	413,49
170201	Dřevo	456,05	126,67	102,56	107,18	260,46
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	13,00	22,40	34,76	62,92	225,44

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

ad **Tabulky č. 87 a 88 Produkce biologicky rozložitelného odpadu (dále jen BRO) na území ORP za období 2008-2012:** katalogové číslo odpadů 020103 Odpad rostlinných pletiv – zde byl vysoký nárůst v roce 2010 dán likvidací rostlinného pokryvu při optimalizaci tratí ČD a v r. 2011 pak změnami zařazení odpadu.

Roční množství **BRO** od r. 2003, kdy začala fungovat kompostárna s.r.o. Skládky Chocovice, výrazně vzrostlo. Od r. 2005 nabízejí svozové společnosti měst Chebu, Františkových Lázní a Třebeně bezplatný pravidelný odvoz bioodpadů svým občanům. Tato služba je v Chebu a Františkových Lázních občany masivně využívána zejména ve čtvrtích s rodinnou zástavbou. V současné době poskytuje např. město Cheb v zahrádkářských a rekreačních lokalitách k bezplatnému používání 12 velkokapacitních kontejnerů. Sběr BRKO v sídlištní zástavbě nebyl zatím pro finanční i organizační náročnost zahájen, přestože byl zpracovatelem plánu odpadového hospodářství města navržen již v r. 2005. V případě BRKO hraje významnou roli v jeho produkci i počasí ve sledovaném období. Bilance BRO může záviset i na skutečnosti, zda původci BRO předali či nepředali BRO na zařízení (kompostárna) a zda jej správně zařadili. Na produkci BRO a zvláště BRKO se významně podílí správa a údržba zeleně v lázeňských parcích ve Františkových Lázních a správa veřejné zeleně v Chebu, a to zejména od r. 2006, kdy byla otevřena „Krajinná výstava“ v Chebu, která se stala trvalou součástí městské rekreační zóny.

Tabulka č. 89 Podíl biologicky rozložitelného odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	32 097,43	27 345,79	23 750,03	24 487,10	25 173,31
z toho celková produkce BRKO	24 116,71	20 165,11	21 248,66	20 080,12	22 098,32

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

V tabulce č. 89 (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce č. 89 primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Klesající podíl BRO a BRKO v celkovém objemu SKO od r. 2008 do r. 2012 je dán jistě provozem kompostárny v Chocovicích a jejím postupně se rozvíjejícím servisem a dále skutečností, že stále více domácností v Chebu a Františkových Lázních BRKO třídí, a to jako tzv. bioodpad. V budoucnu je nevyhnutelné zavedení separace BRKO i v sídlištní zástavbě větších sídel (Cheb, Františkovy Lázně, Luby, Plesná). Samostatný sběr BRKO do oddělených nádob se jeví v některých sídlištních lokalitách (zejména Zlatý vrch v Chebu) jako nereálný, nebo minimálně neefektivní. V místech s příznivým sociálním složením obyvatel bude možné, kromě organizovaného svozu BRKO, uplatnit i princip a postupy komunitního kompostování.

Tabulka č. 89a Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Cheb	50 721	16 571,70	326,72	2 814,62	55,49
Karlovarský kraj	301 726	78 554,02	260,35	3 302,84	10,95

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 89a je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 74,99 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 25,01 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 200201, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 38,57 kg vyšší hodnoty měrné produkce BRKO a o 35,96 kg vyšší hodnoty měrné produkce odpadu 200201, které byly vyprodukovány v obcích. Pozitivní roční bilanci BRKO zvyšuje i skutečnost, že veškerý odpad z veřejné zeleně (rozsáhlé lázeňské parky ve Fr. Lázních a rozšířené plochy veřejné zeleně na území tzv. Krajinné výstavy v Chebu) je ukládán jako separovaný BRKO k materiálovému využití v kompostárně Chocovice. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 200201 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém zatím ale není v obcích ORP Cheb zaveden. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 200201 na území ORP. Tento systém je zaveden v obcích Cheb, Františkovy Lázně, Třebeň a Skalná.

Tabulka č. 90 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	60 955,64	228 293,20	30 963,26	56 564,64	86 619,25	46 729,12
	Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓						
		38,42	75,94	44,62	51,05	131,83	63,70
	Energetické využití	4,40	45,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	60 345,40	228 338,20	30 963,26	56 564,64	86 619,25	46 729,12
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
	38,03	75,95	44,62	51,05	131,83	63,70	

Celková produkce odpadů		158 668,42	300 640,70	69 387,91	110 801,77	65 706,55	73 357,98
Odstranění	Skládkování	17,62	36,90	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spalování		35,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		71,90	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Rozhodující podíl objemu odpadů vzniklých na území ORP materiálově využit pouze v r. 2008 (75,95 % vyprodukovaného odpadu je zařazeno do katalogové skupiny odpadů č. 17 a využito jako inertní materiál v Zařízení k využití stavebních odpadů na terénní úpravy v Chocovicích). V dalších letech podíl materiálového využití kolísá mezi 45 - 64 % (datová základna z r. 2000 vykazuje hodnotu 38,5 %). Bilance materiálově využitého odpadu je v letech 2008-2012 4x až 5x vyšší než v r. 2000 (datová základna). V r. 2011 byly v zařízení v Chocovicích využity odpady skupiny 17 pocházející z pokračujících úprav železničního koridoru ČD realizovaných mimo území ORP v množství 21.000 t. Celková produkce odpadů v r. 2000 a mezi lety 2008-2012 je výrazně ovlivněna odpady skupiny 17 - "Stavební a demoliční odpady (vč. vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)" a vykazuje hodnoty od 65.000 tun do 300.000 tun v závislosti na intenzitě stavebních prací na území ORP. Celkové bilance odpadů v jednotlivých letech ovlivnila především produkce stavebních a demoličních odpadů z velkých staveb typu rozšíření železničního koridoru ČD, výstavba obchodního centra Dragoun v Chebu a realizace Krajině výstavy 2013 v Chebu.

Produkce KO na území ORP je stabilní (datová základna z r. 2000 udává produkci 19.000 tun; v letech 2008-2012 osciluje celková produkce KO mezi 25.000 a 30.000 tun ročně). Materiálové využití KO vykazuje poměrnou stabilitu s hodnotami mezi 2.999 a 3.845 tun.

Cílem POH ČR je zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012, snížit hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 a s výhledem dalšího postupného snižování.

Tabulka č. 91 Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008 – 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s odpady [t]								
KO	Využití	Materiálové využití	823,01	3 845,63	3 107,82	3 932,14	2 998,51	3 767,34
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
			4,30	12,86	12,33	14,23	10,81	13,24
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	756,41	3 845,63	3 107,82	3 932,14	2 998,51	3 767,34
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
		3,95	12,86	12,33	14,23	10,81	13,24	
Celková produkce KO [t]			19 126,40	29908,76	25210,56	27631,89	27746,78	28448,94

	Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SKO	Využití	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Důvodem nulových hodnot (tabulka č. 91) u nakládání s KO a SKO je **nepřítomnost zařízení pro nakládání s těmito odpady na území ORP**. Odpady vzniklé na území ORP Cheb jsou skládkovány mimo území ORP:

- odpad z území ORP Cheb a Aš je ukládán na skládce .A.S.A. Březová
- okolní ORP (Sokolov, Mariánské Lázně, Karlovy Vary) ukládají odpad na skládkách SUAS, a.s. ve Vintířově, ZITAS Hradiště a ATSN Božičany

Zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) ani spalovna odpadů se na území ORP, ani v jeho okolí, dosud nevyskytuje. V současné době předkládá největší výrobce tepla v ORP, firma TERE A s.r.o., záměr na výstavbu Zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) v Chebu. Komunální odpad z Chebu a dalších obcí ORP by byl energeticky využit a zároveň by se zjednodušila logistika i ekonomika jeho transportu k odstranění na skládce nacházející se na území sokolovského okresu (v dnešní době je SKO po přeložení v Chocovicích transportován na zařízení. A.S.A. Březová u Sokolova). Jednoznačné vyhodnocení tohoto záměru závisí na legislativních podmínkách v ČR (nový zákon odpadech se připravuje na rok 2016), od kterých se bude odvíjet ekonomické porovnání cen za skládkování SKO a jeho energetické využití. Reálná ekonomika energetického zhodnocení odpadů je rovněž závislá na vyvíjející se energetické situaci v ČR a na úrovni cenových hladin energií z ní vyplývajících. Projekt byl již technologicky dopracován a má souhlasné stanovisko (EIA) vyplývající z ekologického vyhodnocení příslušných institucí. Zmíněné ZEVO může mít kapacitu až 20.000 tun SKO ročně, což s rezervou pokrývá potřeby ORP a umožňuje pojmout i produkci SKO ze sousedního ORP Aš. Dle současného stavu příprav realizace tohoto projektu je zřejmé, že ZEVO Cheb bude postaveno v letech 2015 -2016.

Cílem POH je zvýšit materiálové využití KO na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000.

Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Na území ORP není umístěno **žádné zařízení pro nakládání se separovaným sběrem**. Zde uvádíme nejbližší zařízení v okolí:

- Papírové obaly (kartonáž) se dotřídňují v provozovně Marius Pedersen v Chocovicích, lisují se a firma s nimi obchoduje. V současné době se odváží do SRN do města Pirna.

- Směsný papír ze separace z celého ORP shromažďuje Marius Pedersen, provozovna Cheb, a předává se firmě IGRO Tachov - třídírna Karlín.
- Plast shromažďuje Marius Pedersen a předává firmě EKOSEPAR Černošín.
- Skleněné obaly shromažďuje MARIUS Pedersen a předává firmě AVIR UNION Nové Sedlo, nebo na třídičku AVE Karlovy Vary, Jáchymovská ul.

Separovaný odpad v tradiční sestavě (plasty, sklo, papír) je na území ORP ve všech městech a obcích sbírán na veřejných prostranstvích do řádně označených nádob (barevně, textově), a to převážně o objemu 1.100 litrů. Službu zajišťují obě svozové firmy působící na území ORP (Marius Pedersen a AVE). Optimalizace počtu nádob vycházela z koncentrace obyvatel v dané části obce, docházkové vzdálenosti, dopravní situace v místě a ekonomické únosnosti jejich umístění. Optimalizace byla zhruba dokončena ve většině obcí do r. 2010 a v současné době zaznamenává pouze změny lokálního významu, např. v Chebu jsou od r. 2012 umístěny podzemní kontejnery v historickém centru, které jsou v majetku města. Celkem se jedná o 15 ks o objemu 4,5 m³ (3 kompletní „hnízda“ na SKO, sklo, plast, papír + 3 jednotlivé kontejnery na SKO). Tyto kontejnery jsou výhodné z několika důvodů: neruší vzhled historického centra, zabírají málo místa a jejich obsluha není technicky příliš náročná. Kontejnery jsou mechanicky uzavřeny a je tak zamezen přístup nepovolaným osobám k obsahu kontejnerů.

Problémem stále zůstává kvalita vyseparovaných komodit, zejména na sídlištích a rovněž v lokalitách s problematickým sociodemografickým složením obyvatelstva. Proto je separace odpadů jedním z hlavních témat ekologické výchovy dětí a mládeže na školách.

Neexistence třídících linek má přímou souvislost s tím, že na území ORP nejsou ani žádná koncová zařízení na využití nebo odstranění KO (s výjimkou odpadů kat. č. 200202 „Zemina a kameny“, který je firmou Skládky Chocovice s.r.o. využíván k terénním úpravám). **Jediným koncovým zařízením na území ORP je kompostárna firmy Skládky Chocovice s.r.o.**, ležící v bezprostřední blízkosti překládací stanice, kam je svážen KO firmou Marius Pedersen. Specifika nakládání s biodpadem, včetně využití produktů kompostování, vytváří předpoklady pro zřízení dalších zařízení pro nakládání s biodpadem i v dalších částech ORP, a to na různých kapacitních i technologických úrovních.

Zařízení pro shromažďování a zpracování separovaných složek odpadu (papír, sklo, plasty) se nacházejí mimo území ORP, avšak v únosné vzdálenosti, takže současné fungování potřebám odpadového hospodářství ORP Cheb vyhovuje.

Zkušenosti z odpadového hospodářství ORP Cheb jednoznačně preferují třídění odpadů již na sběrných stanovištích SKO v jednotlivých městech a obcích. Výsledkem tendence přenášení povinnosti třídění odpadů přímo na občana je nejen snižování produkce SKO, ale i posilování ekologického uvědomění veřejnosti.

Cíle POH ČR je zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012 a zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000.

Tabulka č. 92 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]									
BRO	Využití	Materiálové využití		5 410,92	8 795,86	4 913,21	5 114,06	4 583,39	
		Energetické využití		45,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		36,90	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Spalování		35,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
BRKO	Využití	Materiálové využití		3 044,76	2 788,29	3 378,10	2 271,32	3 313,41	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
			Hmotnost odpadu přepočtená	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
			Měrné skládkování	148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Počet obyvatel v území ORP				52 927	52 766	51 167	50 992	50 721

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Podle údajů v tabulce č. 92 činí bilance materiálového využití BRO v letech 2008-2012 v průměru 5.000 tun ročně, přičemž navýšení o 4.600 tun v r. 2009 bylo dáno vyčleněním nevhodného kompostu v kompostárně Chocovice a jeho využití k terénním úpravám (odpad kat. č. 190503 „Kompost nevyhovující jakosti“ v množství 4.500 tun). Toto množství zcela zkreslilo bilanci v r. 2009. Bilance materiálového využití BRKO vykazuje mezi lety 2008-2012 velmi podobná čísla kolem 3.000 tun ročně. Materiálovým využitím BRKO je míněno jeho kompostování, tedy způsob nakládání, který může být v budoucnu široce rozvíjen a i na území ORP Cheb mu bude věnována zvýšená pozornost.

Další způsoby nakládání s BRO nejsou na území ORP praktikovány, údaje o energetickém využití, skládkování a spalování jsou zřejmě důsledkem chyb ve zpracování výsledků a svými hodnotami jsou zanedbatelné. Údaje z datové základny z r. 1995 jsou nevěrohodné vzhledem k tehdejší úrovni výkaznictví a navíc mají zanedbatelnou hodnotu.

Porovnáme-li celkovou produkci komunálního odpadu na území ORP Cheb v letech 2010-2012 s produkcí separovaného BRKO, nenajdeme v těchto údajích vzájemnou souvislost. Neexistence vzájemné souvztažnosti mezi produkcí SKO a separovaného BRKO trvá již od zavedení separovaného sběru BRKO v r. 2003. Lze vyvodit, že separace BRKO ve městě Chebu probíhala již před r. 2003 s tím, že rozhodující objem BRKO byl v zástavbě rodinných domů a u zahrádkářů kompostován nebo ukládán mimo sběrné nádoby, popř. pálen. Rovněž odpad veřejné zeleně byl likvidován obdobnými způsoby a víceméně systém sběru SKO nezatěžoval. Proto se od zavedení separovaného BRKO („bioodpad“) celkový objem SKO na území ORP Cheb nikterak nesnižuje.

Cílem POH ČR 2015-2024 je snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995.

Tabulka č. 93 a Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	159 290	60 500	123 940
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	50 114 750	49 952 570	52 609 900
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	905 730	862 340	1 312 600
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0	0	0
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	292 630	221 720	347 080
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	0	0	0
3727	Prevence vzniku odpadů	0	0	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	0	0	0
3729	Ostatní nakládání s odpady	4 077 340	2 969 590	2 820 710
Celkové náklady		55 549 740	54 066 720	57 214 230

Zdroj: Ministerstvo financí

Tabulka č. 94 Příjmy z odpadového hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP (pouze vybrané příjmy, které nezahrnují odměny od EKO-KOM, a.s. a dalších kolektivních systémů)

Podskupení položek	Položky	Příjmy v Kč/rok		
		2010	2011	2012
1333	Poplatky za uložení odpadů	0	36 000	0
1337	Poplatek za komunální odpad	16 786 160	17 065 660	527 485
1338	Registrační a evidenční poplatky za obaly			
1340	Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	0	0	17 094 431
1359	Ostatní odvody z vybraných činností a služeb jinde neuvedené	4 000 000	5 000 000	6 000 000
Celkové příjmy		20 786 160	22 101 660	23 621 916

Zdroj: Ministerstvo financí

Vyhláškou č. 452/2011 Sb., o rozpočtové skladbě, došlo od 01. 01. 2012 ke změně položek: položka 1337 byla rozdělena do dvou (1337 a 1340). Proto je tato položka v letech 2010 a 2011 nulová.

Pozn.: položka Příjmy 1338 "Registrační a evidenční poplatky za obaly" se v databázi MF pro ORP Cheb nevyskytuje.

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Analýza cílových skupin

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Občané zapojení do svazu KO	Kvalitní pravidelná služba	Nerespektování zákonných podmínek sběru a třídění odpadu: ✓ ukládání odpadu mimo odpadové nádoby ✓ ukládání různých kategorií odpadu do nesprávných nádob zejména nebezpečného odpadu do nádoby pro KO ✓ ukládání SKO do nádob na separovaný odpad ✓ ukládání objemného odpadu do nádob na SKO nebo mimo nádoby na stanoviště ✓ přeplňování nádob	Webové stránky jednotlivých obcí, periodika, např. chebské Radniční listy	Pravidelné vyhodnocování prostorového rozmístění odpadových nádob v obci
		Co nejnižší poplatek za služby	Vytváření dopravních situací, které znemožňují vývoz odpadních nádob (parkování na přístupových komunikacích)	Jednorázové letáky, např. informace o termínech svazu nebezpečných a objemných odpadů	Kontrola pravidelnosti svazu
		Dostupnost odpadních nádob	Špatná platební morálka části poplatníků (poplatek za KO)	Podpora výchovy k ekologickému nakládání s odpady na školách	Operativní odstraňování závad (výměna poškozených nádob, úklid u popelnic, přemístování popelnic dle aktuální dopravní situace) Informace o výsledcích opatření obce nebo o zamýšlených změnách
		Čistota a pořádek u stanovišť odpadních nádob Operativnost systému (reakce na změny a mimořádné situace)	Vandalismus - ničení odpadových nádob	Informativní beseda pro občany k zamýšlené výstavbě ZEVO v Chebu	Pravidelné informace o úspěšnosti třídění odpadu v obci (Radniční listy)
		Možnost bezproblémového třídění odpadu			Realizace kampaně propagující zintenzivnění třídění bioodpadu: ✓ např. zavedení "komunitního" sběru bioodpadu ✓ popř. zřízením další kompostárny na území ORP

					Příprava pilotního projektu "Sběr bioodpadu v sídlištní zástavbě" Zvýšení efektivity vymáhání poplatků a medializace důsledků neplacení poplatků v řádném termínu
2.	Ostatní původci KO zapojení do systému obce	Spolehlivost a pravidelnost odvozu odpadu Snížení administrativní zátěže při objednávání služby, její úhrady a statistického vykazování nakládání s odpady	Poddimenzování objemu objednaných nádob (objednání co nejmenších nádob, aby byla pouze splněna litera zákona, přičemž skutečná produkce odpadů vede k přepřehování nádob a zneužívání nádob určených pro občany) Vznik černých skládek	Prostřednictvím městského / obecního úřadu	Důsledná kontrola objemu odpadu, jeho složení a kontrola povinnosti třídit odpady
3.	Provozovatelé tržišť a prodejci na tržištích	Pravidelnost a dostupnost služby Co nejnižší cena za svoz odpadu	Poddimenzování objemu objednaných nádob (objednání co nejmenších nádob, aby byla pouze splněna litera zákona, přičemž skutečná produkce odpadů vede k přepřehování nádob a zneužívání nádob určených pro občany) Vznik černých skládek	Prostřednictvím městského / obecního úřadu (využití místních znalostí příslušníků cizí komunity a komunikace s nimi)	Důsledná kontrola objemu odpadu, jeho složení a kontrola povinnosti třídit odpady Vícejazyčné letáky
4.	Drobní zemědělci	Pomoc při nakládání s BRO zejména z rostlinné výroby	Nevhodná manipulace s BRO, ukládání mimo určená zařízení	Prostřednictvím městského / obecního úřadu	Možnost zapojení těchto osob do systému nakládání s BRO v jednotlivých obcích nebo v rámci ORP nebo v rámci komunitního kompostování, popř. kompostárny v rámci ORP
5.	Pořadatelé a návštěvníci kulturních, společenských a sportovních akcí	Dostatek dočasně umístěných odpadních nádob a jejich dostupnost Operativní obsluha odpadních nádob a průběžný úklid jejich okolí	Podcenění rizika vzniku odpadů pořadatelem a jeho podílu na znečišťování veřejného prostranství Nezákonné využívání odpadních nádob určených pro jiné subjekty a občany	Prostřednictvím městského / obecního úřadu při ohlašovacích a povolovacích řízeních	Průběžná kontrola nakládání s odpady při průběhu a ukončení akce, popř. součinnost s Městskou policií

6.	Školská zařízení	<p>Pomoc obcí a svozových firem při ekolog. výchově na školách prostřednictvím organizování soutěží</p> <p>Pomoc obcí a svozových firem při zajišťování co nejefektivnějšího třídění odpadů přímo ve školách</p> <p>Podíl obcí a svozových firem při organizaci exkurzí do zařízení pro nakládání s odpady</p> <p>Spoluúčast oborových odborníků při zajišťování ekologické výchovy na školách</p>	<p>Formální přístup některých pedagogů k této problematice</p> <p>Časová vytíženost pedagogů</p>	<p>Prostřednictvím vedení obcí, popř. školských odborů a odborů ŽP MěÚ</p> <p>Propagační materiály</p>	<p>Pravidelná informovanost o novinkách v odpadovém hospodářství</p>
7.	Svazové společnosti	<p>Udržení platnosti stávajících smluv, popř. získání smluv nových</p> <p>Rozšiřování placených služeb v oblasti činnosti</p> <p>Maximální využití kapacity zařízení</p>	<p>Negativní faktory provozu ovlivňující ŽP v obcích a městech:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ hlučnost ✓ prašnost ✓ výfukové plyny ✓ komplikování silničního provozu ✓ svoz v nevhodnou denní dobu <p>Nepravidelnost svazu, pomalá nebo žádná reakce na změny dopravní situace v obsluhovaných místech, popř. nedbalost pracovníků při realizaci služby</p>	<p>Průběžná denní komunikace s obecním/ městským úřadem</p> <p>Komunikace mezi obcemi v rámci ORP</p>	<p>Sankce za nedodržování smlouvy, příp. změna partnera</p>
		<p>Odstranění všech překážek ze strany obcí a jejich občanů při realizaci služby</p>			
8.	Obce	<p>Zajistit pro občany kvalitní a cenově přijatelnou službu</p>	<p>Problémy s rozpočtem jako důsledek špatné platební morálky občanů</p>	<p>Webové stránky jednotlivých obcí, periodika, např. chebské Radniční listy</p>	<p>Hledání způsobu získání prostředků na potřebné investice (jednání mezi obcemi, jednání s nadřízenými orgány)</p>

		Únosnost výdajů na službu z hlediska rozpočtu obce a také výdajů na její modernizaci a případné rozšiřování	Nedostatek zdrojů na potřebné investice	Jednání se svozovými firmami Jednání s ostatními obcemi Jednání s dlužníky	Zvýšení efektivity výběru poplatků mezi občany
9.	Stavební a stavební firmy	Možnost ukládání stavebního odpadu na území obce nebo v co nejbližší vzdálenosti od obce Únosné ceny Malá administrativní zátěž	Ukládání stavebního odpadu na černých skládkách na území obce nebo v přírodě Ukládání stavebního odpadu do nádob určených na SKO nebo tříděný odpad Likvidace stavebního odpadu spolu s nebezpečným odpadem (ropné produkty, svítidla, zbytky barev, rozpouštědel atd.)	Místní periodika Letáky Jednání na stavebním úřadě	Kontroly místních a městských úřadů (odbory ŽP a stavební úřady)
10.	Motoristé likvidující dopravní prostředek a firmy nabízející likvidaci autovraků	Bezproblémová služba, která co nejlevněji zjistí zákonnou likvidaci autovraků	Odkládání autovraků na veřejných prostranstvích a v přírodě Nesprávná manipulace s autovraky (zejména manipulace s provozními kapalinami a součástkami znečištěnými ropnými produkty) Nesprávná manipulace se zbytky autovraků, které již nejsou komerčně využity	Prostřednictvím dopravních inspektorátů	Důsledná kontrola majitelů dožilých dopravních prostředků (dopravní inspektorát MěÚ)
		Jednoduchá administrativa	Špatné zabezpečení provozoven zabývajících se likvidací autovraků proti znečištění půdy a vod		
		Zajímavé náměty o fungování OH na území ORP Vstřícnost obcí při medializaci problémů	Zkreslování informací Vytváření negativního obrazu obce	Místní a městské úřady Tiskové konference	Pravidelné dodávání aktuálních a pravdivých informací z oblasti OH Navazování spolupráce při organizaci propagačních akcí a soutěží mezi občany

11.	Média	Poskytování včasných a pravdivých informací o záměrech samosprávy	Podléhání vlivu radikálních ekologických organizací a občanských iniciativ v rozporu se zájmy obce a většiny občanů	Zásobování médií aktuálními a pravdivými informacemi z oblasti OH	
-----	-------	---	---	---	--

Zdroj: vlastní šetření

Pozn.: Případnou dotčenou skupinu "Majitelé skládek, tepláren či jiných zařízení pro nakládání s odpady" neuvádíme z toho důvodu, že na území ORP není provozována v současné době žádná skládka KO; skládkovací činnost skončila v polovině 90. let. Hlavním důvodem neexistence skládek na území ORP jsou ochranná pásma léčivých zdrojů a pitné vody na území ORP, která znemožňují provoz skládek. Na území ORP působí dvě svozové společnosti, které používají stejnou skládku na ukládání SKO i na nakládání tříděných složek včetně jediné kompostárny na území ORP.

Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Analýza rizik

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	Výrazné zvýšení ceny služby, např. v důsledku zvýšení skládkového popř. cen pohonných hmot	2	4	8	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zvýšení úspornosti svozu (snížením počtu svozu, snížením počtu nádob) ✓ Využití aktuálně hospodárnějšího způsobu nakládání s odpady (např. energetické využití) 	Obec Svozová firma
		Neočekávaná rozhodnutí politiků v souvislosti s úhradou jednorázových výdajů (např. černé skládky)	1	3	3	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vhodná argumentace odporníků k problematice (ekologové, právníci) 	Obec
		Špatná platební morálka občanů	2	2	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prevence - efektivní osvěta v oblasti s nakládání s odpady, dobrá organizace výběrů prostředků, medializace problematiky ✓ Represe - jednoznačné postihy za špatnou platební morálku, zvýšení postihů 	Obec
		Zadlužení obce (riziko zejména u malých obcí)	2	4	8	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zodpovědná fiskální politika obecních zastupitelstev 	Občané Obec
		Nedostatek financí na investice zejména z vnějších zdrojů (dotace)	4	3	12	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zodpovědná práce volených zástupců obce ke zpracování žádostí o dotační tituly 	Obec
		Změny cen komodit ze separace odpadu, které vedou k vyšším nákladům separace	4	2	8	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zvyšování efektivity separace ✓ Smluvní zajištění se svozovou firmou s cílem zmírnění dopadu kolísání cen ✓ Hledání výhodnějších nabídek 	Občané Obec
2.	Organi-zační riziko	Neekonomický a nepravdivý svoz opadu	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Smlouva se svozovou firmou musí obsahovat reálně využitelnou sankční část ✓ Terénní kontroly úředníků samosprávy ✓ Průběžné jednání se svozovou firmou ✓ Kontrola kvality práce zaměstnanců ze strany svozové společnosti ✓ Lepší výběr pracovníků 	Obec Svozová firma
		Neexistence zařízení na zpracování odpadu v blízkém dosahu	1	1	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Výběr jiného zařízení v okolí ORP 	Svozová firma Obec
		Nevýhodná nabídka svozové společnosti malým obcím (četnost, cena)	3	3	9	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hledání konkurenční firmy v oblasti služeb OH ✓ Uzavření výhodné smlouvy 	Obec
		Nezájem či neochota ke zlepšování systému	1	1	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jednání se svozovou firmou ✓ Výpověď smlouvy ✓ Výběr jiné firmy 	Svozová firma Obec

3.	Právní riziko	Legislativní opatření, která vedou ke zvýšení poplatků za KO, a tím ke zvýšení ceny skládkovného	4	4	16	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zvýšení finanční efektivity nakládání s odpady obce s cílem snížit negativní dopady na růst cen za služby ✓ Zvýšení efektivity třídění odpadů s cílem snížit obsah materiálově využitelných složek na skládkách ✓ Podpora možnému energetickému využívání KO (ZEVO, jiná zařízení v blízkosti ORP) 	Obec
		Změny v daňové politice (změna sazby poplatku za ukládání odpadu)	4	4	16	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zvýšení finanční efektivity nakládání s odpady obce s cílem snížit negativní dopady na růst cen za služby ✓ Zvýšení efektivity třídění odpadů s cílem snížit obsah materiálově využitelných složek na skládkách ✓ Podpora možnému energetickému využívání KO (ZEVO, jiná zařízení v blízkosti ORP) 	Občané Obec
		Změny v legislativě, které povedou ke zvýšení nákladů na provoz a investice (zprůsnění legislativy upravující opatření k předcházení ekologickým rizikům, např. zprůsnění podmínek na skládkování a spalování odpadů)	2	2	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Změny v legislativě se budou týkat pouze svozových prostředků, překládacích stanic a kompostáren ✓ Změny, které zprůsní legislativu u dalších zařízení pro nakládání s odpady se budou týkat provozovatelů těchto zařízení mimo ORP ✓ Zvýšení nákladů se pak může přenést i na svozovou firmu i do nákladů obcí 	Svazová firma
4.	Technické riziko	Problematické provozování svozové firmy, vč. porušování smlouvy s obcí	1	2	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Důsledná kontrola dodržování smlouvy ✓ Výpověď smlouvy 	Svazová firma
		Neochota svozové firmy ke zvýšení provozních nákladů vedoucím k výpadkům v pravidelném provozu (nízký počet zaměstnanců ve službě, technické poruchy)	1	2	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Důsledná kontrola dodržování smlouvy ✓ Výpověď smlouvy 	Svazová firma
5.	Věcné riziko	Porušování zákona ze strany některých občanů a původců živnostenského odpadu (ukládání odpadu mimo nádoby, netříděné nebo špatné třídění atd.)	3	3	9	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Účinná spolupráce s orgány státní správy ✓ Efektivní postihování porušování zákona ze strany původců živnostenského odpadu ✓ Postihování občanů narušujících veřejnou čistotu a pořádek při ukládání odpadu ✓ Osvěta mezi občany s cílem zefektivnění separace odpadů ✓ Využívání moderních forem ukládání odpadů na veřejných prostranstvích s minimalizací rizik (znečišťování veřejného prostranství, vybírání obsahu odpadních nádob občany), např. instalace "podzemních" stanovišť ✓ Zkracování intervalu vývozu odpadních nádob 	Obec

		Porušování smlouvy ze strany svozové firmy (např. nedodržování termínů a časů svozu)	3	2	6	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jednání se svozovou firmou ✓ Úpravy smluv ✓ Posílení sankcí za nedodržování smlouvy ✓ Případná výpověď a výběr jiné firmy 	Svozová firma Obec
		Rušení nočního klidu (svoz odpadu v nevhodnou dobu)	2	2	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontrola ze strany úředníků ✓ Smluvní základ ✓ Jednání se svozovou firmou 	Občané Svozová firma
		Zcizování již uloženého KO z odpadových nádob	3	1	3	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Působení represivních složek samosprávy (Městská policie) ✓ Pravidelný úklid na stanovištích nádob KO ✓ Technická opatření (např. "podzemní" kontejnery) 	Obec
		Nezákonné nakládání s nebezpečnými odpady (ukládání NO do SKO; ukládání NO na veřejných prostranstvích nebo v přírodě)	2	4	8	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Působení represivních složek samosprávy (Městská policie) v terénu ✓ Realizace technických a logistických opatření - využívání sběrných dvorů, výstavba dalších sběrných dvorů, využívání nabídky svozových firem na svoz NO ✓ Osvětová činnost samosprávy, státní správy a školských zařízení 	Obec
		Ukládání odpadu vzniklého na území sousedního SRN (občané, živnostníci) na černých skládkách na území ORP	1	1	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Represivní opatření (policie, celní správa) ✓ Účinná medializace problémů ✓ Spolupráce se starosty příhraničních obcí 	Obec

Zdroj: vlastní šetření

Nejvyšší míra rizik

Všechny obce na území ORP mají se soukromými firmami smluvně zabezpečeno nakládání s odpady, což je zárukou jisté stability veřejné služby. Současně se však očekávají významné změny v legislativě (popř. v daňovém systému) upravující nakládání s odpady, které s určitostí povedou ke zvyšování cen skládkového v návaznosti na posilování klíčových trendů v odpadovém hospodářství - maximální míra materiálového, popř. energetického využití komunálních odpadů a razantní minimalizace skládkování, jako nejrozšířenějšího způsobu odstraňování odpadů. Vláda v současné době stanovila povinnost obcí rozšířit od r. 2015 třídění odpadů o separaci BRKO. Zejména malé obce spatřují v tomto opatření další možnou příčinu budoucího nárůstu nákladů na komunální odpadové hospodářství, protože na zemědělském venkově bývá zelená hmota jako nejobjemnější součást BRKO zpracovávána bezodpovědě a její třídění se tedy jeví jako nadbytečné. Významnými možnostmi, které mají - při respektování strategie nakládání s odpady - velké ambice značnou část výše uvedených rizik minimalizovat, se jeví realizace záměru vybudovat v Chebu zařízení na energetické využití odpadu, a dále rozšíření třídění a využívání odpadů prostřednictvím sběrných dvorů a kompostáren.

Nejnižší míra rizik

Stabilita systému služeb, nabízených svozovými firmami, snižuje organizační a logistickou náročnost odpadového hospodářství obcí i jejich občanů na minimum, a proto není jako riziko vnímána ani skutečnost, že na území ORP neexistují koncová zařízení nakládání s odpady, ani rizika vyplývající z možných technických a organizačních problémů odpadových firem. Za významné riziko nepovažují představitelé obcí ani ukládání odpadů ze sousední SRN; tento veřejností dříve sledovaný problém byl v posledních letech řešen s představiteli příhraničních regionů i obcí v Německu orgány krajských i obecních samospráv i s policií ČR a dnes nepředstavuje pro obce ORP žádnou významnou potíž nebo finanční zátěž.

5.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• Existence Plánu odpadového hospodářství Karlovarského kraje• Zájem měst a obcí řešit problematiku OH• Neexistence koncového zařízení k odstraňování odpadů zvyšuje ekologický komfort území ORP, nezatěžuje ŽP• Bezproblémová spolupráce s firmami na svoz odpadu v rámci dlouhodobých smluv• Funkční systém separace odpadů. Nádoby na tříděný odpad jsou dostupné v dostatečném množství ve všech obcích ORP• Zisk finančních prostředků - zapojení firem do separačních systémů (EKO-KOM)• Moderní formy shromažďování odpadu – např. podzemní kontejnery na SKO a tříděný odpad v historickém centru Chebu• Spolupráce s kolektivními systémy v oblasti OH (EKO-KOM) a zpětného odběru vybraných výrobků (ASEKOL,ELEKTROWIN atd.)• Spolupráce se školami - environmentální výchova na ZŠ i SŠ• Svoz bioodpadu zdarma - nádoba na vyžádání (Cheb od r. 2003, Fr. Lázně)• Odpadové taxi v Chebu a Fr. Lázních• Finanční prostředky měst jsou využívány k likvidaci černých skládek• Celoplošná městská síť odpadkových košů (Cheb, F. Lázně)• Sezónní plošné čištění měst ("jarní úklid")	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečný počet sběrných dvorů na území ORP• Problematické nakládání s NO v některých obcích• Chybí kompostárny v dostatečném počtu a v optimální lokaci (na území ORP pouze jedna oficiální, řádně vybavená)• Černé skládky na soukromých pozemcích - zdroj nelegálně uložených odpadů, včetně NO. Komplikované sjednávání nápravy samosprávou• Není vhodně stanovený systém výběru poplatků od živnostníků• Nepřizpůsobiví - hromadí odpadky, odcizují již uložený odpad - náklady na úklid nese obec• Vandalismus - ničení nádob na odpady• Nekázeň občanů - parkování vozidel bránící svozu SKO i blokovému čištění města• Chybí pravidelné vyhodnocování cílů POH

<u>PŘÍLEŽITOSTI</u>	<u>HROZBY</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Zpracování aktuálního krajského a obecního Plánu odpadového hospodářství na nové období (od r. 2016) • V rámci meziobecní spolupráce zřízení informačního, vzdělávacího a poradenského střediska, zejména pro představitele menších obcí • Rozšíření separace odpadu o další komodity • Rozšíření sběru a svozu bioodpadu, výstavba dalších kompostáren – snižování podílu BRO v KO – možnost kooperace obcí • Finanční zisk z třídění odpadů spojený s vyšší výtěžností (kolektivní systémy jako např. EKO-KOM) • Reálná perspektiva vybudování ZEVO v Chebu - energetické využití SKO • Likvidace odpadů z krajiny (Brown Fields) – odstranění starých zátěží • Efektivnější nové formy sběru separovaného opadu (pytlový sběr apod.) • Ekonomická motivace obyvatel k důslednějšímu třídění odpadů 	<ul style="list-style-type: none"> • Nestabilita právního prostředí v oblasti OH (poplatky za skládkování) • Nedostatek financí pro oblast odpadového hospodářství (např. přílišné zadlužení obcí) • Černé skládky, zejména na plochách, které nepatří městu • Špatná platební morálka části občanů • Lhostejnost části obyvatel k řádnému nakládání s odpady • Doprava odpadu přes státní hranice se SRN

Zdroj: vlastní šetření

Na území ORP Cheb se v současné době nenachází žádné zařízení určené k odstraňování odpadů typu skládky nebo spalovny. Tato skutečnost má pozitivní dopad na životní prostředí území ORP Cheb, neboť odpadové hospodářství nepředstavuje pro území ORP žádná větší ekologická rizika. Na druhé straně jsou obce v rámci ORP Cheb odkázány na zařízení provozovaná mimo ORP, a to na území ORP Sokolov, Karlovy Vary a Chodov. To představuje jistá rizika, která se mohou - vzhledem k náročnější logistice dopravy odpadů - promítnout do konečných cen za většinu služeb v rámci komplexu odpadového hospodářství. Tyto dopady jsou však zmírňovány skutečností, že v sousedství ORP Cheb je několik dostatečně kapacitních skládek různých konkurenčních firem i potenciální možností odstraňování odpadu spalováním nebo jeho energetickým využitím. V těchto souvislostech vykazuje jistá pozitiva i záměr vybudovat na území ORP Cheb Zařízení pro energetické využití odpadu (ZEVO) pro území ORP. Dosud známá fakta nepočítají, díky moderním technologiím ZEVO, se zvýšením ekologických rizik. **Při očekávaném zvýšení nákladů poplatků i daní, kterými bude zřejmě v budoucnosti zatíženo skládkování, může ZEVO představovat pro obce v rámci ORP Cheb i v nejbližším sousedství alternativu optimálního nakládání s odpady.**

Separace KO určeného k materiálovému využití prošla v obcích ORP Cheb za 20 let pozitivním vývojem, jak dokladují numerické údaje příslušných tabulek. Zejména ve větších obcích dochází k další diverzifikaci druhů tříděného odpadu, kdy se kromě tradičních komodit (papír, sklo, plast) již více než 10 let na různé úrovni separuje tzv. **bioodpad (BRKO)**. Vzhledem k tomu, že města a obce nepřenášejí náklady na sběr BRKO na občany, je tato služba pro veřejnost atraktivní. Zejména pro menší obce je však tříděný sběr BRKO omežován vzdáleností od jediné velkokapacitní kompostárny na území ORP. Statistika bilancí BRKO je stále zkreslována, protože odpad z údržby zeleně obcí a měst nebývá v mnoha případech správně vykazován jako odpad.

Velkým problémem zůstává sběr BRKO v sídlištní zástavbě. Tohoto odpadu je sice poměrně malé kvantum, ale jeho efektivní sběr je znemožňován přístupem menšiny občanů, kteří nejsou ochotni

odpad řádně třídit. Po několika pokusech v posledních 5 letech byl sběr BRKO v sídlištní zástavbě v Chebu vždy ukončen jako neefektivní. I sběr tradičních separovaných komodit přes pozitivní dosažené výsledky nadále vykazuje důsledky jednání lhostejných občanů, kteří nejsou ochotni řádně KO třídit, nebo jednotlivců, kteří zcizují již uložený odpad s cílem získání prodejných surovin, zejména kovů. Existencí těchto nešvarů bývá zejména ve větších obcích a městech ORP znehodnocováno značné množství již vytříděného odpadu. V těchto souvislostech se jeví jako účinné instalování tzv. "podzemních" kontejnerů i pro separované složky odpadu. Přes pravidelnou osvětovou činnost měst a obcí, školských zařízení i firmy EKO-KOM s.r.o. popsané problémy zůstávají stále na stejné úrovni a v konečném důsledku snižují jinak pozitivní bilanci separace komunálních odpadů.

Technika sběru a svozu KO se za posledních 20 let na území ORP změnila. Svozové firmy používají při sběru KO vlastní plastové nádoby a svozová vozidla vesměs splňují národní i evropské ekologické normy (exhalace, hluk). V některých obcích je však komfort svozu odpadů narušován prováděním služby v příliš časných ranních, nebo naopak pozdních večerních hodinách, čímž dochází ke zvyšování hlukové zátěže obyvatel v okolí. Negativně je tak ovlivňována i dopravní situace obsluhovaného území. Samospráva se musí v budoucnu soustředit na projednávání i malých problémů se svozovými firmami tak, aby součástí řádné obsluhy měst a obcí bylo i zachování ekologických standardů při zachování docházkových vzdáleností na stanoviště odpadních nádob, zejména v obytných čtvrtích.

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Odpadové hospodářství na území ORP Cheb je charakterizováno skutečností, že se na něm v současné době nevyskytuje **žádné koncové zařízení typu skládka a spalovna odpadů**. Jediným funkčním zařízením v této oblasti je kompostárna Skládka Chocovice s.r.o. Dalším charakteristickým rysem v této oblasti je poměrně malý podíl průmyslových odpadů na celkové produkci ostatních i nebezpečných odpadů. **Komunální odpad (s výjimkou separovaného BRKO) je odstraňován nebo materiálově využit mimo území ORP**. Nakládání včetně svozu KO zajišťují na standardní evropské úrovni dvě svozové firmy. Tyto firmy již 18 let postupně rozvíjejí separaci využitelných složek KO v základním sortimentu papír, plast, sklo, od r. 2003 i BRKO. V současné době je zajišťováno třídění 3 zmíněných komodit na celém území ORP, svoz BRKO pouze v Chebu, Františkových Lázních, Skalné a Třebeni. V současné době se jako negativum ve struktuře nakládání s KO na území ORP jeví **nedostatek sběrných dvorů**, kdy není naplněna doporučující část POH KK (do r. 2008 zvýšit počet sběrných dvorů v obci od 2.000 do 10.000 obyvatel jeden SD, ve větších městech jeden SD na každých 10.000 obyvatel). Sběrná místa nebezpečných složek odpadu nejsou mnohdy provozována v souladu s odpovídající legislativou. Mobilní sběr NO je nezbytné v celém ORP zdokonalit tak, aby odpovídal stávajícím předpisům. Pro tento postup vytvářejí obě svozové firmy působící na území ORP dostatečné podmínky.

Na území ORP má komunální sféra k dispozici pouze **jedno zařízení k materiálovému využití BRKO** (kompostárna Skládka Chocovice s.r.o.) Proto tohoto zařízení využívají jenom města Cheb, Františkovy Lázně a Skalná a obec Třebeň, pro které je doprava vytříděného BRKO vcelku málo nákladná. Pro ostatní obce na území ORP je proto nutno vybudovat další kompostárny (s kapacitou do 150 t/ročně), které logisticky pokryjí potřebu předávat BRKO k materiálovému využití za výhodných ekonomických i logistických podmínek. Do komplexu zařízení na zpracování BRKO

je třeba na území ORP zařadit i využívání komunitního a domácího kompostování, které je odvislé především od občanského uvědomění na principu dobrovolnosti.

Frekventovaným tématem i v souvislosti s chystanou změnou zákona o odpadech, je současný **systém obchodování s kovy**, který je živnou půdou drobné kriminality. To je problém nejen ORP Cheb, ale celorepublikový, neboť zejména veřejný sektor se zatím nedokáže úspěšně bránit soustavné devastaci veřejného prostoru spojené s rozkrádáním kovových zařízení. Připravované legislativní změny podmínek výkupu kovů by měly vést k posílení vlivu obcí.

Při jednání s představiteli obcí v rámci zpracování analytické části materiálu se ukázalo, že starosty - zejména menších obcí - významně zatěžují poměrně časté požadavky státních orgánů o poskytnutí informací ohledně OH a vyplňování různých tabulkových materiálů. Zejména každoroční výkaznictví o produkci odpadů je poměrně náročná administrativní záležitost, vyžadující mj. přehled o aktuální situaci v odpadové legislativě. Pro starosty menších obcí bývá často velmi náročné veškeré informace a pokyny uchopit a pracovat s nimi, přičemž nezřídka se musí dané problematice věnovat pouze sami. Volení zástupci obcí se v takovýchto situacích často obracejí na administrativní aparát větších obcí, nejčastěji ORP, nebo na profesionály svozových firem. Ústřední orgány státní správy, neziskové organizace i představitelé komerčních aktivit v odpadovém hospodářství připravují pro obce také různé motivační programy, které mají směřovat k dosažení vyšší kvality a účinnosti odpadového hospodářství v obcích nebo k možnosti získání dotačních titulů pro obce. Zcela však chybí jejich efektivně koordinovaná organizace v rámci ORP.

Novým, nezanedbatelným prvkem pro nakládání s KO v příštích letech, je zamýšlená **výstavba ZEVO v Chebu**. V současné době je projekt ve fázi řízení o územním povolení. Kapacita tohoto plánovaného zařízení (20 000 tun ročně) by umožňovala energetické využití celého objemu SKO vzniklého na území ORP Cheb. Třídění materiálově využitelných složek SKO (papír, plast, sklo, BRKO) se musí nadále vyvíjet v souladu s POH ČR i krajskými závaznými dokumenty.

V průběhu r. 2015 došlo k některým změnám v legislativním prostředí odpadového hospodářství. Změnou vyhlášky MŽP č. 383/2001 Sb. (změna č. 27/2015 Sb.) vstoupilo například v platnost nařízení, kdy od 1. 3. 2015 již není možné platit fyzickým osobám za výkup kovů hotově, ale úplatu je možné poskytnout pouze bezhotovostním platebním stykem. Od 1. 1. 2015 platí také nový „Plán odpadového hospodářství České republiky na období 2015-2024“, který vyjadřuje strategii ČR v oblasti OH v tomto desetiletém období.

Tyto legislativní změny již reflektuje návrhová část strategického dokumentu.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Skupiny byly složeny ze zástupců obcí a měst území ORP Cheb, expertů v oblasti odpadového hospodářství, motivujících starostů a členů realizačního týmu. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

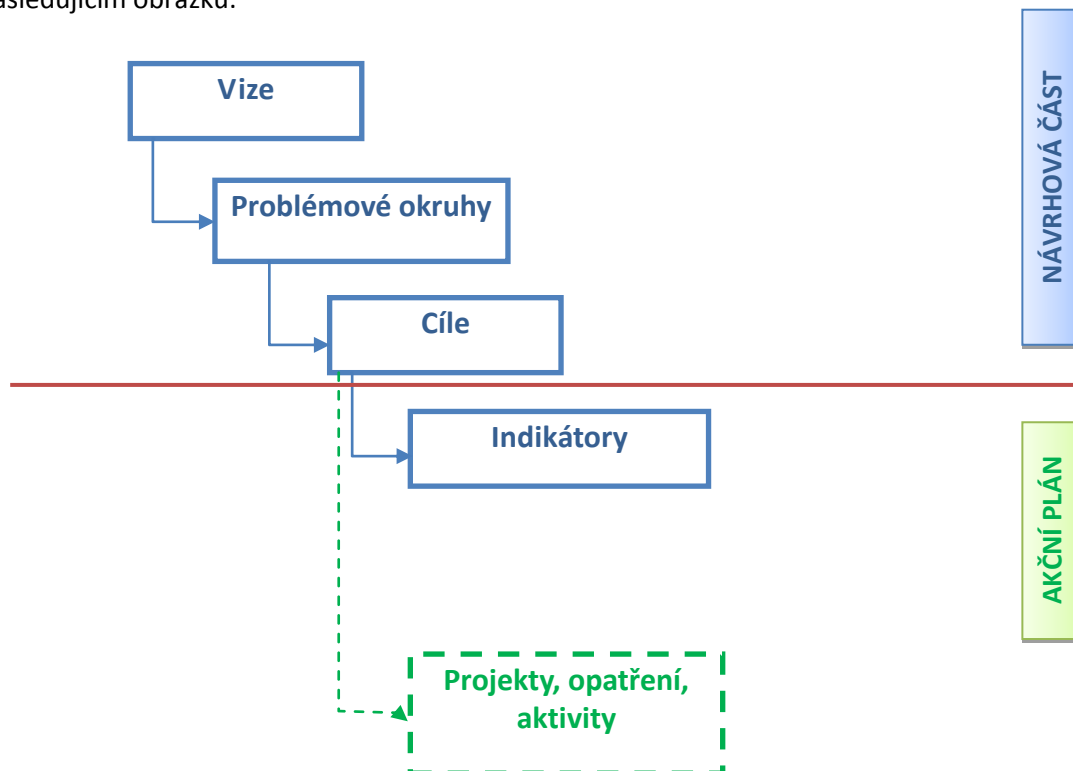
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň

detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku:

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

**Vize meziobecní spolupráce v ORP Cheb v oblasti OH:
Ve všech obcích ORP Cheb funguje moderní systém nakládání s odpady. Obce disponují dostatečným počtem sběrných dvorů a kompostáren.**

Odpadové hospodářství	Nekoncepční řešení problematiky nakládání s bioodpadem	Optimalizace nakládání s odpady	Chybějící koordinace aktivit v oblasti environmentálního vzdělávání a osvěty
	Cíl 1.1 Zřídit malá zařízení pro nakládání s BRKO	Cíl 2.1 Zlepšit materiálové a energetické využití odpadu v ORP Cheb	Cíl 3.1 Vytvořit informační, vzdělávací a poradenské středisko
	Cíl 1.2 Podpořit domácí kompostování	Cíl 2.2 Společný postup při výkupu kovového odpadu	
		Cíl 2.3 Zajistit standardizované nakládání s NO	

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

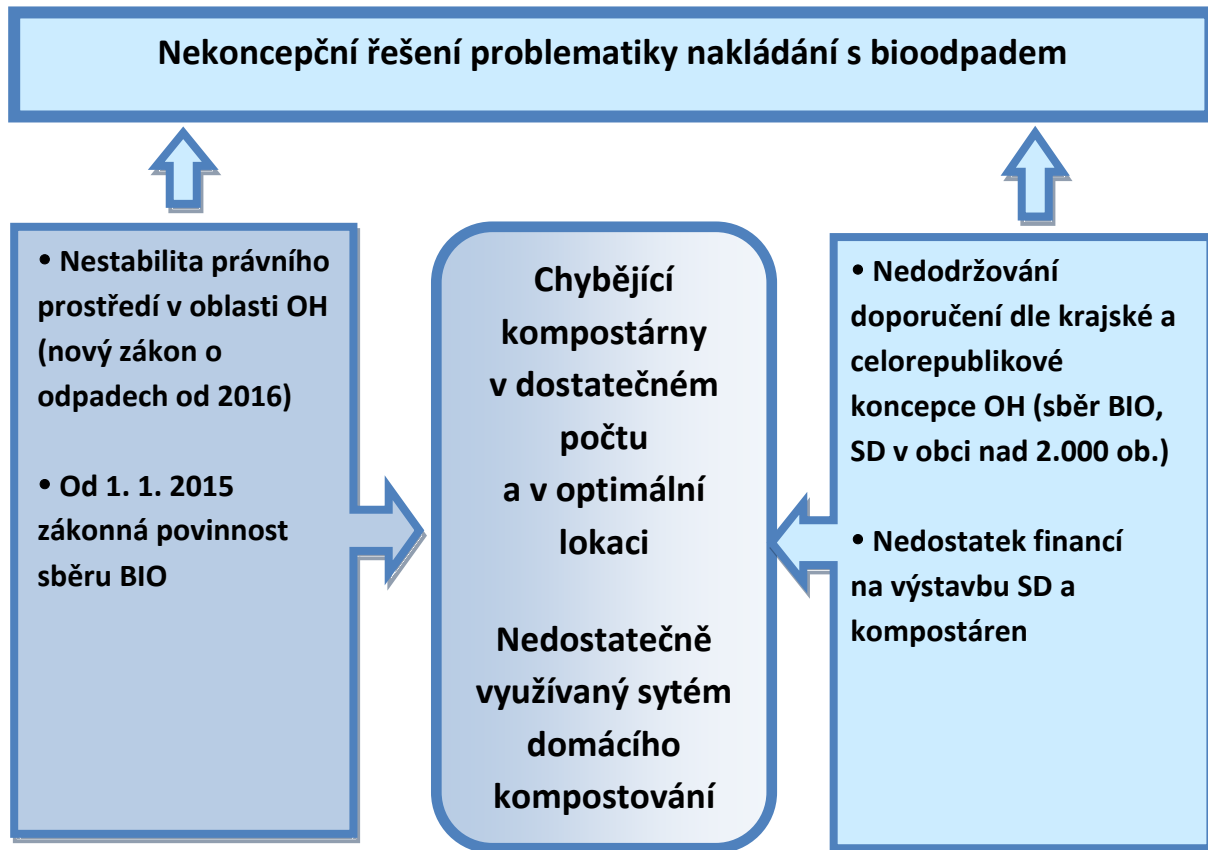
5.2.2. Vize a problémové okruhy

Vize:

Fungující dobrovolné svazky obcí v ORP Cheb vytváří příznivé podmínky pro komunikaci a spolupráci všech obcí v regionu. Obce využívají své polohy v příhraničním regionu k aktivní kooperaci s německými partnery v hospodářské, společenské, politické oblasti a při využívání volného času. Chebsko je turisticky atraktivní oblastí s jedinečnou přírodou a historickým pozadím, což vytváří širokou nabídku volnočasových aktivit. Atraktivitu území zvyšuje město Františkovy Lázně jako významné nadregionální lázeňské centrum. Školy a školská zařízení budují pozitivní vztah dětí a mládeže k regionu, podporují výuku cizích jazyků a zapojují se do přeshraničních projektů. Obce vzájemně kooperují při zajišťování kvalitních sociálních služeb, kterých je dostatečná nabídka. Poskytovatelé reflektují aktuální potřeby obyvatelstva. **Ve všech obcích ORP Cheb funguje moderní systém nakládání s odpady. Obce disponují dostatečným počtem sběrných dvorů a kompostáren.** Občané i návštěvníci vnímají region jako atraktivní místo pro život s kvalitními a stále se zlepšujícími službami.

Problémové okruhy:

Problémový okruh 1

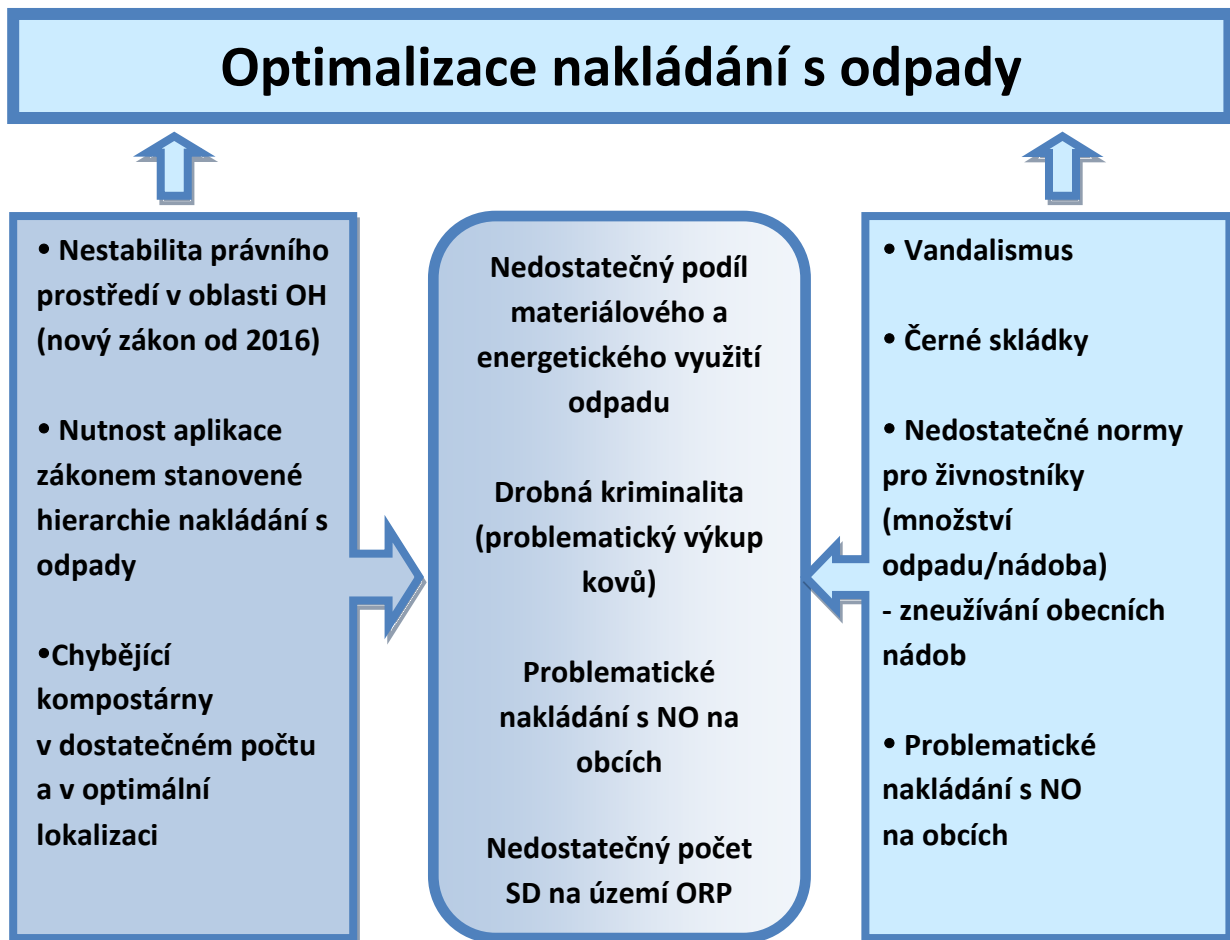

Materiálové využití odpadu je jednou z vůdčích priorit nakládání s odpady v ČR i EU. V současné době úspěšně probíhá na celém území ORP separace využitelných složek KO ve třech základních komoditách (papír, plast, sklo). Komunální sféra má však na celém území ORP k dispozici pouze jedno zařízení k materiálovému využití BRKO (kompostárna Skládka Chocovice s.r.o.), a proto tohoto zařízení využívají jenom města Cheb, Františkovy Lázně a Skalná a obec Třebeň, pro které je doprava vytríděného BRKO relativně málo nákladná. Vzhledem k tomu, že města a obce většinou nepřenášejí náklady na sběr BRKO na občany, je tato služba pro veřejnost atraktivní.

Pro ostatní obce je účinnost tříděného sběru BRKO omezena vzdáleností obcí od této jediné velkokapacitní kompostárny na území ORP. Proto by bylo vhodné vybudovat další kompostárny v severní a jižní části ORP (s kapacitou do 150 t/ročně), které logisticky pokryjí potřebu předávat BRKO k materiálovému využití za výhodných ekonomických i logistických podmínek. Do komplexu zařízení na zpracování BRKO je třeba na území ORP zařadit i využívání komunitního a domácího kompostování, které je odvislé především od občanského uvědomění na principu dobrovolnosti. Velkým problémem zůstává sběr BRKO v sídlištní zástavbě. Tohoto odpadu je sice poměrně malé množství, ale jeho efektivní sběr je znemožňován přístupem menšiny občanů, kteří nejsou ochotni řádně třídit jakýkoliv odpad. V současné době se jako negativum ve struktuře nakládání s KO na území ORP jeví nedostatek sběrných dvorů, kdy není naplněna doporučující část POH KK (do r. 2008 zřídit sběrné dvory v obcích od 2.000 do 10.000 obyvatel, ve větších městech jeden SD na každých 10.000 obyvatel). Funkci sběrných dvorů v obcích přebírají tzv. sběrná místa, která jsou však mnohdy provozována v rozporu s legislativou (zejména s ohledem na nebezpečné složky odpadu).

Pokud by obce trvale nereagovaly na legislativní doporučení v oblasti OH, ze kterých se brzy mají stát legislativní opatření, vystavovaly by se možným sankcím. V budoucích letech budou vynakládány značné prostředky ve prospěch komunální sféry s cílem standardizovat OH. Výrazná bude podpora mobilního sběru bioodpadu a vzniku nových sběrných dvorů. Podporované budou investice do dalších zařízení k materiálovému využití BRKO. Nebude-li klesat podíl využitelných složek v celkovém objemu KO, lze s jistotou očekávat nárůst nákladů na odstraňování odpadu, tzn. větší finanční zátěž obcí i občanů.

Problémový okruh 2

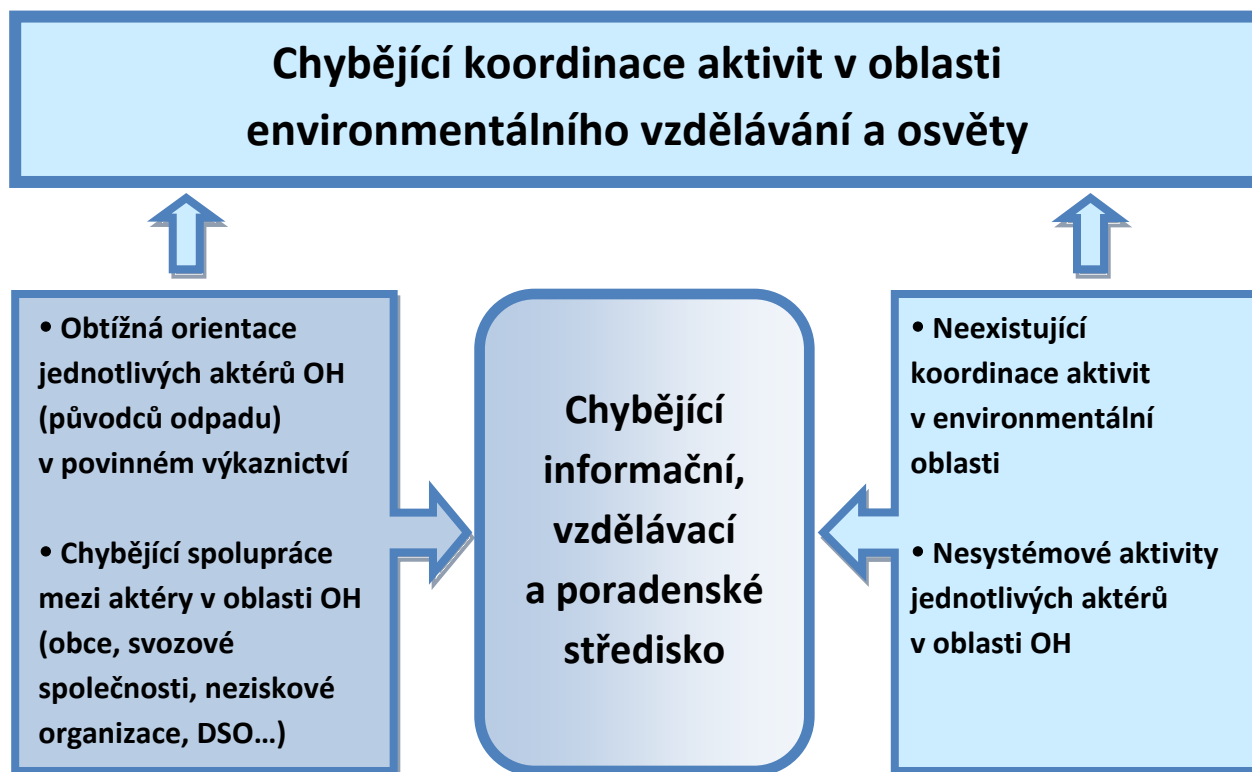
V současné době se jako negativum ve struktuře nakládání s KO na území ORP jeví nedostatek sběrných dvorů, kdy není naplněna doporučující část POH KK (do r. 2008 zřídit sběrné dvory v obcích od 2.000 do 10.000 obyvatel, ve větších městech jeden SD na každých 10.000 obyvatel). Sběrná místa nebezpečných složek odpadu nejsou mnohdy provozována v souladu s odpovídající legislativou zejména s ohledem na odborné profesionální zabezpečení této služby ze strany obcí. Mobilní sběr NO je nezbytné v celém ORP zdokonalit tak, aby odpovídal stávajícím předpisům. Separace využitelných složek KO ve třech základních komoditách (papír, plast, sklo) probíhá vcelku úspěšně na celém území ORP. I přes pozitivní dosažené výsledky však separace vykazuje důsledky jednání lhostejných občanů, kteří nejsou ochotni řádně KO třídit, nebo jednotlivců, kteří zcizují již uložený odpad s cílem získání prodejních surovin, zejména kovů. Stávající legislativní řešení tohoto problému je zřejmě pro současnou praxi nedostačující, a proto zákonodárné orgány připravují další omezující a restriktivní

opatření v oblasti nakládání s kovovým odpadem. Cílem těchto opatření by v ideálním případě mělo být praktické zařazení kovových odpadů mezi ostatní separované složky, vč. způsobů nakládání s nimi; občan by měl mít možnost odevzdávat kovové odpady na sběrných dvorech nebo místech bez možnosti finančního zisku. Současný lukrativní obchod s kovy je příčinou drobné kriminality při nakládání s kovovými odpady a ve svém důsledku poškozuje občany, obce i stát.

Existenci popsaných nešvarů bývá zejména ve větších obcích a městech ORP znehodnocováno značné množství již vytríděného odpadu. V těchto souvislostech se jeví jako účinné např. instalování tzv. "podzemních" kontejnerů i pro separované složky odpadu. Přes pravidelnou osvětovou činnost měst a obcí, školských zařízení i firmy EKO-KOM s.r.o. popsané problémy zůstávají stále na stejné úrovni a v konečném důsledku snižují jinak pozitivní bilanci separace komunálních odpadů. Komunální sféra má na celém území ORP k dispozici pouze jedno zařízení k materiálovému využití BRKO (kompostárna Skládká Chocovice s.r.o.), a proto tohoto zařízení využívají jenom města Cheb, Františkovy Lázně a Skalná a obec Třebeň, pro které jsou náklady na dopravu vytríděného BRKO finančně únosné. Řešením problému je vybudování dalších kompostáren v severní a jižní části ORP, které pokryjí potřebu obcí předávat BRKO k materiálovému využití za výhodných ekonomických i logistických podmínek.

Pokud by obce trvale nereagovaly na legislativní doporučení v oblasti OH, ze kterých se brzy mají stát legislativní opatření, vystavovaly by se možným sankcím. V budoucích letech budou vynakládány značné prostředky ve prospěch komunální sféry s cílem standardizovat OH. Výrazná podpora se dá očekávat u mobilního sběru BRO a vzniku nových sběrných dvorů. Podporované budou investice do dalších zařízení k materiálovému využití BRKO. V ORP Cheb je připravena investice do výstavby moderního zařízení pro nakládání s odpady - ZEVO Cheb. Pokud by se plánovaná opatření nestala nedílnou součástí OH obcí, hrozí v nejbližší době reálné výrazné navýšení cen za nakládání s odpady, a tím i zvýšení nákladů za sběr a svoz odpadu pro obyvatele.

Problémový okruh 3

Na území ORP Cheb jsou dlouhodobě etablovány pouze dvě svozové společnosti (Marius Pedersen, AVE), které využívají jediné zařízení k odstranění SKO (Skládka A.S.A. Březová) a pro budoucnost je reálná možnost energetického využití KO v ZEVO Cheb. Tyto skutečnosti, spolu s poměrně malým počtem obcí na území ORP, vytvářejí téměř ideální podmínky pro vznik jednoho Informačního, vzdělávacího a poradenského střediska, s rozsahem služeb pro celé území ORP. Středisko, jehož zřizovatelem by mohl být například svazek obcí ORP, by zajišťovalo organizaci vzdělávacích a propagačních relací pro občany a zejména pro školní mládež (přednášky, exkurze, propagační materiály, organizace soutěží). Dále by vykonávalo i poradenskou činnost pro představitele zejména menších obcí v oblasti problémových aktivit v odpadovém hospodářství (sběrné dvory, sběrná místa, kompostování, shromažďování NO). Mohlo by být také partnerem orgánů státní správy při zajišťování povinností obcí v oblasti OH (plány OH, výkazy a hlášení obcí). Svazek obcí by mohl prostřednictvím střediska zastupovat obce při společném řešení problematiky a podmínek nakládání s odpady.

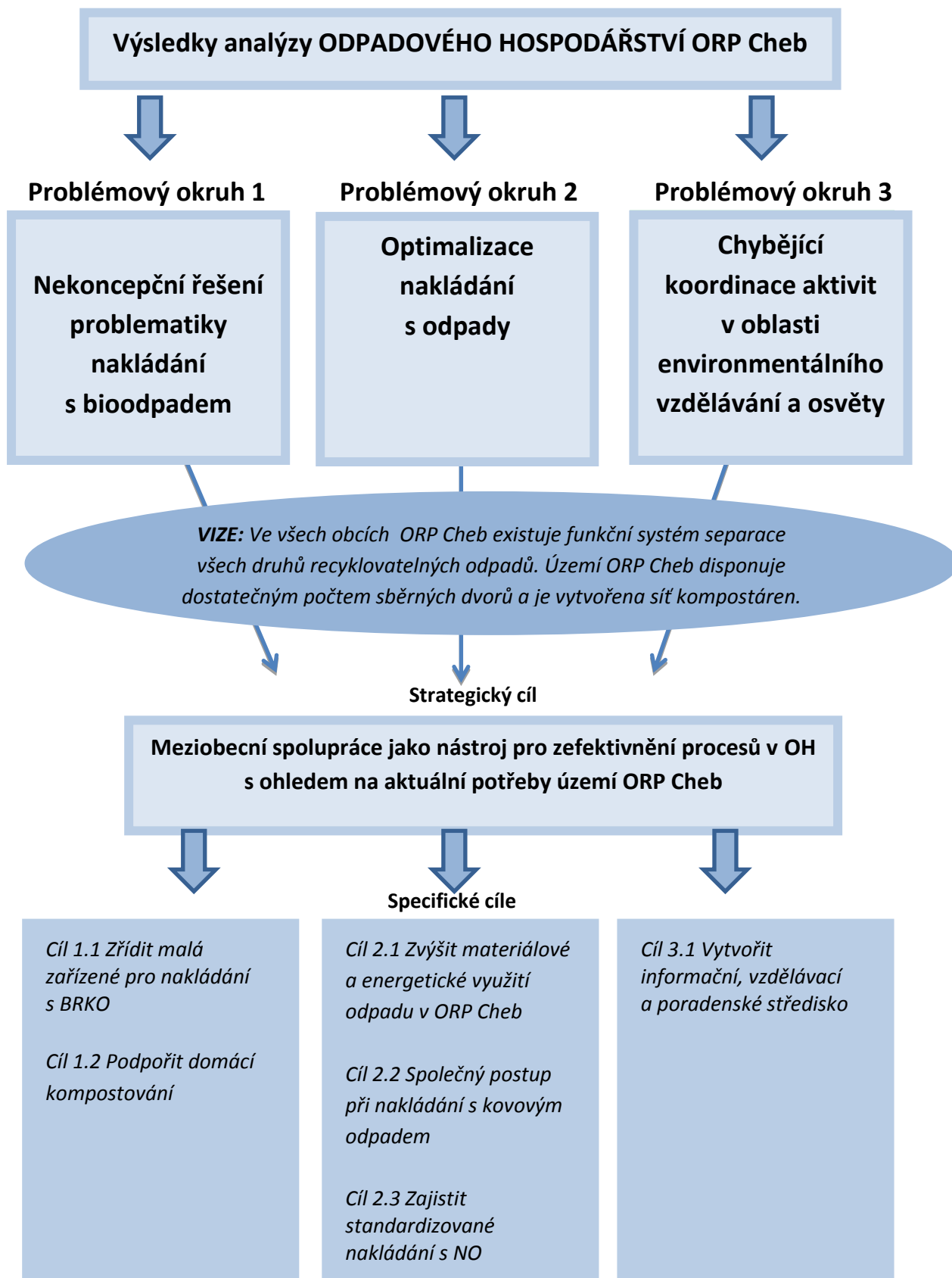
Jedním z témat pro svazek obcí může být i propojení programu svazku obcí i střediska s programem zřizování sběrných dvorů a kompostáren na území ORP. Hlavním úkolem by byla realizace motivačních programů pro občany. Předpokládáme, že bude úspěšná zejména ve venkovské zástavbě a lokalitách rodinných domů, kde lze sběr a třídění odpadů snadno organizovat a sledovat. V těchto lokalitách lze motivační odměny distribuovat do vybavení domácností občanů (separační nádoby, pytle, kompostéry) nebo do infrastruktury lokalit. Daleko obtížnější bude prosazování motivačních

programů v lokalitách anonymní sídlištní zástavby s častou fluktuací obyvatel i problematickou sociodemografickou strukturou. Podnětným námětem pro zlepšení situace může být i jednotná distribuce domácích kompostérů a komunitních kompostérů jako základ sběru BRKO v některých lokalitách sídlištní zástavby a nádob na třídění odpadů s možností spolufinancování ze strany subjektů podnikajících v oblasti odpadového hospodářství. Další aktivitou by mohla být koordinace

environmentálních aktivit jednotlivých aktérů na Chebsku. Poskytování vzdělávacího servisu pro občany a školskou mládež, jednotná nebo individuální metodická i právní pomoc obcím při řešení problematiky OH. Možnost hospodárnějšího získávání zařízení pro provoz OH v obcích a v domácnostech. V ORP Cheb je možnost úzké spolupráce s neziskovými organizacemi v obcích i na úrovni KV kraje (např. Školní statek a krajské středisko ekologické výchovy Cheb).

Pokud by dlouhodobý problém absence koordinace environmentálních aktivit nebyl společně řešen, docházelo by nadále k nesystémovým aktivitám a k nevyužívání některých pobídek, zaměřených na standardizaci OH ČR. Nadále by nebyla využívána možnost získávání grantů a příspěvků z vnějších zdrojů.

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nekoncepční řešení problematiky nakládání s bioodpadem
Cíl 1.1	<i>Zřídít malá zařízení pro nakládání s BRKO</i>
Popis cíle	Komunální sféra má na celém území ORP k dispozici pouze jedno zařízení k materiálovému využití BRKO, a to kompostárnu Skládky Chocovice s.r.o. Toto zařízení dosud využívají pouze 4 obce z blízkého okolí, které potřebují likvidovat velké množství BRKO z ploch veřejné zeleně a zároveň je pro ně poloha kompostárny z logistického hlediska výhodná. Pro ostatní obce je svoz bioodpadu z důvodu vzdálené polohy od dosavadní kompostárny neúměrně finančně náročný, a proto jej nevyužívají. Cílem je vytvořit na území ORP Cheb další zařízení pro nakládání s bioodpadem, které bude z hlediska transportní vzdálenosti příznivěji umístěné, zejména pro obce v severní části ORP. Jednalo by se o malá zařízení do 150 t/rok, jejichž nespornou výhodou je, že je může využívat více obcí a je možné je vybudovat a provozovat v rámci meziobecní spolupráce.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Výběr vhodné lokality pro výstavbu malého zařízení do 150 t/ročně v severní části území; • Průzkum zájmu obcí o výstavbu a provozování takového typu zařízení na vlastním území; • Průzkum zájmu obcí o spoluužívání takového typu zařízení (s ohledem na spádovost); • Průzkum možností financování výstavby takového typu zařízení (využití např. dotačních titulů); • Výstavba malého zařízení do 150/t ročně v severní části území.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: OH/1.A PODÍL MATERIÁLOVÉHO VYUŽITÍ BRKO NA CELKOVÉ PRODUKCI ODPADŮ INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: OH/1.A.1.a Počet obcí, které mají zajištěno nakládání s bioodpadem formou malých zařízení do 150 t/rok OH/1.A.1.b Počet obcí s dostupností malého zařízení k nakládání s bioodpadem 0 - 10 km / 11 - 20 km / 21 - 30 km / 31 a více km
Správce cíle	Starosta města Plesná

Problémový okruh 1	Nekoncepční řešení problematiky nakládání s bioodpadem
Cíl 1.2	<i>Podpořit domácí kompostování</i>
Popis cíle	Cílem je podpořit domácí kompostování jako jednu z legálních forem nakládání s bioodpadem v duchu novely zákona o odpadech z června 2014. Domácí kompostování představuje efektivní způsob využití biologicky rozložitelných odpadů z domácností, neboť lze touto cestou kompostovat široké spektrum materiálů, včetně zbytků z kuchyně a zahrady. Domácí kompostování má i ekonomické výhody: domácnosti, které kompostují, šetří peníze na poplatcích za svoz odpadu a zároveň zdarma získávají kvalitní hnojivo pro svoji zahradu či

	pokojevé rostliny. Domácí kompostování je považováno za předcházení vzniku BRO a nepodléhá proto ustanovením zákona o odpadech. Je však technicky možné pouze v prostředí rodinné zástavby, což nepostihuje celé území ORP. Domácí kompostování proto obec musí doplnit ještě systémem sběru a nakládání s bioodpadem rostlinného původu.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Průzkum zájmu občanů o domácí kompostování; • Průzkum možností financování - nákup domácích kompostérů při využití dotačních titulů MŽP; • Nákup domácích kompostérů; • Zavedení motivačního programu pro občany (např. bezplatné poskytnutí nebo zapůjčení domácích kompostérů); • Osvěta v oblasti domácího kompostování (informační letáky, vzdělávací přednášky)
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: OH/1.B POČET OBCÍ ORP CHEB VE KTERÝCH JE ZAVEDEN SYSTÉM DOMÁCÍHO KOMPOSTOVÁNÍ INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: OH/1.B.2.a Počet domácích kompostérů zajištěných obcemi
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Optimalizace nakládání s odpady
Cíl 2.1	<i>Zvýšit materiálové a energetické využití odpadu v ORP Cheb</i>
Popis cíle	<p>V současné době se jako negativum ve struktuře nakládání s KO na území ORP jeví nedostatek sběrných dvorů, kdy není naplněno doporučení POH KK. Provoz sběrného dvora řeší většinu problémů odpadového hospodářství v obci. Je v něm zajištěno profesionální odborné nakládání s objemným, separovaným a nebezpečným odpadem, a pokud je jeho součástí i kompostárna, rovněž zajišťuje účinné nakládání s BRO. Provoz SD pak naplňuje hned několik zásadních cílů moderního nakládání s odpady: přispívá ke zvýšení účinnosti materiálového využití odpadů, snižuje podíl využitelného odpadu na skládkách a přispívá k významnému snížení ekologických rizik vyplývajících z nesprávného nakládání odpady nebezpečnými. Vzhledem k finanční náročnosti výstavby a provozu SD jsou sběrné dvory v menších obcích nahrazovány sběrnými místy. Ta však mnohdy nejsou provozována v souladu s příslušnou legislativou, zejména s ohledem na odborné profesionální zabezpečení této služby ze strany obcí. Sběrné dvory by pomohly vyřešit i problémy s krádežemi již vytríděných komodit, které snižují jinak pozitivní bilanci separace komunálních odpadů. Je třeba také rozšířit zařízení k materiálovému využití BRKO, a to na různých kapacitních i technologických úrovních, neboť v současné době je na ORP k dispozici pouze jedna kompostárna. Energetické využití odpadu je plánováno v Zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) v Chebu, které má v úmyslu vystavět největší výrobce tepla v ORP, firma TERE A, s.r.o. Komunální odpad z Chebu a dalších obcí ORP by byl energeticky využit</p>

	na území ORP a zároveň by se zjednodušila a zlevnila logistika transportu SKO.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Důsledné třídění komunálního odpadu občany i ostatními původci s prioritou následného materiálového využití využitelných a nebezpečných složek • Optimalizovat počet sběrných dvorů v území (dle počtu obyvatel a dosažitelnosti SD v km); • Na základě provedené analýzy OH vytipovat vhodné území pro umístění nového SD; • Oslovit vytipovanou obec s výzvou k vybudování SD a zjistit postoj obce k tomuto záměru; • Oslovit spádové obce v okolí, objasnit záměr vybudování SD a zjistit jejich zájem o společné využívání sběrného dvora; • Zjistit dostupné možnosti financování; • Využívat všech možností k materiálovému využití BRKO (malá zařízení do 150 t/ročně, kompostování bioodpadů v domácích kompostérech, kompostování odděleně shromážděných odpadů ze zeleně); • Iniciovat výstavbu zařízení na energetické využití směsného komunálního odpadu na území ORP; • Na úrovni veřejné správy usilovat o efektivní řízení odpadového hospodářství (pravidelné revize efektivity systému).
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: OH/2.C PODÍL SOUHRNNÉHO MNOŽSTVÍ ENERGETICKY A MATERIÁLOVĚ VYUŽITÝCH ODPADŮ NA CELKOVÉ PRODUKCI ODPADŮ</p> <p>INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: OH/2.C.1.a Počet obcí, které splňují zákonná kritéria pro sběr všech odpadů, vč. NO, kovů a bioodpadu OH/2.C.1.b Počet obcí využívajících sběrné dvory</p>
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Optimalizace nakládání s odpady
Cíl 2.2	<i>Společný postup při nakládání s kovovým odpadem</i>
Popis cíle	<p>Současný lukrativní obchod s kovy je příčinou drobné kriminality při nakládání s kovovými odpady a ve svém důsledku poškozuje občany, obce i stát. Nová legislativa platná od r. 2015 rozšiřuje povinnost obcí zajistit místa pro oddělené soustředování složek SKO (dosud minimálně NO, papír, papír, plast, sklo, nově i kovy a bioodpad). Obce by tak mohly aktivněji přistoupit i k problémům s krádežemi kovů. Řešením by mohla být formulace obecně závazných vyhlášek s cílem zařadit kovové odpady mezi ostatní separované složky, a to vč. způsobů nakládání s nimi. Občan by tedy měl povinnost kovové odpady odevzdávat na sběrných dvorech nebo na sběrných místech bezplatně. Toto opatření by bylo vhodné jako téma pro meziobecní spolupráci, protože aby bylo účinné, mělo by platit na větším území. Vyhlášky by byly platné až do zapracování plošného zákazu výkupu kovů od fyzických osob do zákona o odpadech, k čemuž směřuje současný vývoj legislativy. Zatím se ale tento návrh nepodařilo prosadit, neboť snaha</p>

	o změnu naráží na odpor výkupců, kteří to vnímají jako ohrožení svého podnikání, a také neochotu občanů obecně obětovat výtěžek z prodeje kovů ve prospěch vyřešení celospolečenského problému.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Legislativní omezení výkupu kovů (chystaná novelizace Zákona o odpadech č. 185/2001 Sb.; stav k 30. 11. 2014 - návrh novely schválen senátem); • Formulovat obecně závazné vyhlášky v obcích s cílem zařadit kovové odpady mezi ostatní separované složky a uložit občanům povinnost ukládat kovové odpady ve sběrných dvorech nebo na sběrných místech; • Změna vyhlášky MŽP č. 383/2001 Sb. (změna č. 27/2015 Sb. – od 1.3.2015 je možné za výkup kovů od fyzických osob poskytnout úplatu pouze bezhotovostně); • Umožnit občanům bezplatné ukládání kovových odpadů ve sběrných dvorech nebo na sběrných místech.
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: OH/2.B PODÍL SOUHRNNÉHO MNOŽSTVÍ ENERGETICKY A MATERIÁLOVĚ VYUŽITÝCH ODPADŮ NA CELKOVÉ PRODUKCI ODPADŮ</p> <p>INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: OH/2.B.2.a Počet obcí, které spolupracují při sběru kovů OH/2.B.2.b Počet sběrných dvorů, kde povinnost ukládání kovů upravuje obecní vyhláška</p>
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Optimalizace nakládání s odpady
Cíl 2.3	Zajistit standardizované nakládání s nebezpečným odpadem
Popis cíle	Na území ORP Cheb jsou nyní provozovány 4 sběrné dvory, které přijímají veškeré druhy odpadů včetně nebezpečných (2 x Cheb, Chocovice a Františkovy Lázně + nově se buduje SD v Plesné). Není tak naplněno doporučení Plánu odpadového hospodářství Karlovarského kraje zřídit sběrný dvůr v obcích o velikosti od 2.000 do 10.000 obyvatel, resp. jeden sběrný dvůr na každých 10.000 obyvatel ve větších městech. Výstavba a provoz sběrných dvorů jsou však finančně velmi náročné, proto je mnohde nahrazují tzv. sběrná místa. Úroveň shromažďování a nakládání zejména s nebezpečným odpadem je však v obcích různá, často není v souladu s platnou legislativou a v některých případech vykazuje systémové vady s ekologickými riziky. Cílem je dobudování dvou nových sběrných dvorů na území ORP. Tím by byla naplněna doručující část POH KK a zamezilo by se neodbornému nakládání zejména s nebezpečným odpadem.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Zefektivnit sběr nebezpečných složek komunálního odpadu ve stávajících a nově projektovaných sběrných dvorech (optimální hustota a vybavenost SD dle krajské koncepce); • Rozšiřovat síť sběrných míst nebezpečných složek komunálního odpadu (sběrná místa mobilního sběru, sběrné dvory/sběrná místa stacionárního sběru, místa zpětného odběru v obchodní síti prodejců); • Dbát na ekologické nakládání s NO na těchto sběrných místech; • Prevence vzniku nebezpečných odpadů (environmentální výchova); • Vzdělávání pracovníků veřejné správy.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: OH/2.C PODÍL SOUHRNNÉHO MNOŽSTVÍ ENERGETICKY A MATERIÁLOVĚ VYUŽITÝCH ODPADŮ NA CELKOVÉ PRODUKCI ODPADŮ INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: OH/2.C.3.a Počet obcí využívajících sběrné dvory pro ukládání NO OH/2.C.3.b V obcích je zajištěn sběr NO dle právních norem
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 3	Chybějící koordinace aktivit v oblasti environmentálního vzdělávání a osvěty
Cíl 3.1	<i>Vytvořit informační, vzdělávací a poradenské středisko (IVP středisko)</i>
Popis cíle	Na území ORP Cheb jsou dlouhodobě etablovány pouze dvě svozové společnosti (Marius Pedersen, AVE), které využívají jediné zařízení k odstranění SKO (Skládka A.S.A. Březová). V budoucnu je reálná možnost energetického využití komunálního odpadu v ZEVO Cheb. Tyto skutečnosti, spolu s poměrně malým počtem obcí na území ORP, vytvářejí dobré podmínky pro vznik jednoho informačního, vzdělávacího a poradenského střediska s rozsahem služeb pro celé území ORP. Středisko, jehož zřizovatelem by mohl být například svazek obcí ORP, by zajišťovalo organizaci vzdělávacích a propagačních relací pro občany a zejména pro školní mládež (přednášky, exkurze, propagační materiály, organizace soutěží). Dále by vykonávalo i poradenskou činnost pro představitele zejména menších obcí v oblasti problémových aktivit v odpadovém hospodářství (sběrné dvory, sběrná místa, kompostování, shromažďování NO). Mohlo by být také partnerem orgánů státní správy při zajišťování povinností obcí v oblasti OH (plány OH, výkazy a hlášení obcí). Svazek obcí by mohl prostřednictvím střediska zastupovat obce při společném řešení problematiky a podmínek nakládání s odpady.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Vyhledat a zprovoznit prostory, kde bude středisko umístěno; • Zajistit jeho personální obsazení; • Zajistit prostředky na pokrytí provozních nákladů; • Vybudovat internetové stránky - zde pravidelně aktualizovat pro obce; relevantní informace týkající se OH (v návaznosti na informační základnu MŽP); • Navázat kontakt s představiteli obcí, školami, občanskými sdruženími a s firmami podnikajícími na území ORP v oblasti OH.
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: OH/3.D EXISTUJE INFORMAČNÍ, VZDĚLÁVACÍ A PORADENSKÉ STŘEDISKO INDIKÁTOR VÝSTUPŮ: OH/3.D.1.a Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost OH/3.D.1.b Počet adresně oslovených cílových skupin v rámci informační kampaně OH/3.D.1.c Počet obcí, jejichž představitelé se účastní informačních a vzdělávacích akcí IVP střediska
Správce cíle	Starosta města Cheb

5.2.4. Indikátory

Souhrnný přehled indikátorů

Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
OH/1 Nekoncepční řešení problematiky nakládání s bioodpadem	OH/1.A Podíl materiálového využití na celkové produkci odpadů	Cíl 1.1 Zřídít malá zařízení pro nakládání s BRKO	OH/1.A.1.a Počet obcí, které mají zajištěno nakládání s BRKO formou malých zařízení do 150 t/rok OH/1.A.1.b Počet obcí s dostupností malého zařízení k nakládání s bioodpadem 0-10 km / 11-20 km / 21-30 km / 31 a více km
	OH/1.B Počet obcí ORP Cheb ve kterých je zaveden systém domácího kompostování	Cíl 1.2 Podpořit domácí kompostování	OH/1.B.2.a Počet domácích kompostérů zajištěných obcemi
OH/2 Optimalizace nakládání s odpady	OH/2.C Podíl souhrnného množství energeticky a materiálově využitých odpadů na celkové produkci odpadů	Cíl 2.1 Zvýšit materiálové a energetické využití odpadu v ORP Cheb	OH/2.C.1.a Počet obcí, které splňují zákonná kritéria pro sběr všech odpadů, vč. NO, kovů a bioodpadu OH/2.C.1.b Počet obcí využívajících sběrné dvory
		Cíl 2.2 Společný postup při nakládání s kovovým odpadem	OH/2.C.2.a Počet obcí, které spolupracují při sběru kovů OH/2.C.2.b Počet sběrných dvorů, kde povinnost ukládání kovů upravuje obecní vyhláška
		Cíl 2.3 Zajistit standardizované nakládání s NO	OH/2.C.3.a Počet obcí využívajících sběrné dvory pro ukládání NO OH/2.C.3.b V obcích je zajištěn sběr NO dle právních norem
OH/3 Chybějící koordinace aktivit v oblasti environmentálních o vzdělávání a osvěty	OH/3.D Existuje informační a poradenské středisko (IVP středisko)	Cíl 3.1 Vytvořit inf., vzdělávací a poradenské středisko	OH/3.D.1.a Počet obcí, zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost
			OH/3.D.1.b Počet adresně oslovených cílových skupin v rámci informační kampaně
			OH/3.D.1.c Počet obcí, jejichž představitelé se účastní informačních a vzdělávacích akcí IVP střediska

Metodika číslování indikátorů

Oblast, ke které se problémový okruh vztahuje/ číslo problémového okruhu dané oblasti

Velké písmeno označuje indikátor výsledku

Označení cíle v rámci dané oblasti

Malé písmeno označuje indikátor výstupu

Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
OH/1	A	1.1	a
OH/1	OH/1.A	OH/1.A.1	OH/1.A.1.a

Karty indikátorů

Problémový okruh		Nekoncepční řešení problematiky nakládání s bioodpadem		
Číslo indikátoru	OH/1.A			
Název indikátoru	PODÍL MATERIÁLOVÉHO VYUŽITÍ BRKO A DALŠÍCH KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ NA CELKOVÉ PRODUKCI ODPADŮ			
Měrná jednotka	%			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		14,20	16,40	
Skutečnost	11,38			
Popis měřítka	Indikátor sleduje materiálové využití odpadů, což je jeden z preferovaných způsobů nakládání s odpady v souladu s POH ČR 2015-2024 i v souladu s evropskou hierarchií způsobů nakládání s odpady, která upřednostňuje materiálové a energetické využití před odstraňováním (spalováním a skládkováním). Cílem je zvyšující se podíl materiálového využití na celkovém objemu nakládání s odpady.			
Metodika a výpočet	Celkové množství BRKO a dalších KO za ORP (t/rok) se vydělí celkovou produkcí odpadů za ORP (t/rok) a vynásobí 100			
Zdroj čerpání dat	Provozovatelé malých zařízení do 150 t/ročně na území ORP Cheb			

Cíl		Zřídit malá zařízení pro nakládání s BRKO		
Číslo indikátoru	OH/1.A.1.a			
Název indikátoru	Počet obcí, které mají zajištěno nakládání s BRKO oddělený sběr bioodpadu formou malých zařízení do 150 t/rok nebo mají zaveden systém komunitního kompostování			
Měrná jednotka	počet obcí			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		1	2	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Novelizovaný Zákon o odpadech ukládá obcím povinnost zajistit oddělený sběr všech využitelných složek odpadů, od r. 2015 tedy nově bioodpadů. Formu sběru bioodpadů si mohou obce zvolit z několika variant úměrně svým kapacitním potřebám.			
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí na území ORP, které mají tato zařízení			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření			

Cíl		Zřídit zařízení pro nakládání s bioodpadem		
Číslo indikátoru	OH/1.A.1.b			
Název indikátoru	Počet obcí s dostupností malého zařízení k nakládání s BRKO 0 – 10 km / 11 – 20 km / 21 – 30 km / 31 a více km			
Měrná jednotka	Počet obcí			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		13/8/0/0	13/8/0/0	
Skutečnost	7/14/0/0			
Popis měřítka	Vzdálenost obce od zařízení pro nakládání s bioodpadem je důležitý faktor			

	z finančního hlediska - větší vzdálenost od kompostárny dopravu bioodpadu prodražuje. Naopak některé obce, které leží v blízkosti kompostárny Chocovice (jediné takové zařízení na území ORP Cheb), poskytují svým obyvatelům svoz bioodpadu i zcela zdarma (Cheb, Františkovy Lázně, Třebeň). Hustší síť zařízení pro nakládání s bioodpadem obcím zlevňuje náklady na dopravu.
Metodika a výpočet	Vzdálenost jednotlivých obcí v km k nejbližšímu zařízení pro nakládání s bioodpadem
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření

Cíl		Podpořit domácí kompostování		
Číslo indikátoru	OH/1.B			
Název indikátoru	Počet obcí ORP Cheb ve kterých je zaveden systém domácího kompostování			
Měrná jednotka	Počet obcí			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		7	10	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Kompostování bioodpadů v domácích kompostérech je jedním z vhodných řešení nakládání s bioodpadem, kterými obec splní svoji zákonnou povinnost týkající se efektivního sběru všech využitelných složek odpadů, tedy i bioodpadů. Žádoucí je zvyšující se počet obcí, které mají zaveden systém domácího kompostování. Tento způsob nakládání s bioodpadem se však svým charakterem hodí pouze pro rodinnou a venkovskou zástavbu.			
Metodika a výpočet	Počet obcí na území ORP, které mají zaveden systém domácího kompostování			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření u starostů obcí			

Cíl		Podpořit domácí kompostování		
Číslo indikátoru	OH/1.B.2.a			
Název indikátoru	Počet domácích kompostérů zajištěných obcemi			
Měrná jednotka	Počet kompostérů			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		1700	1800	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Kompostování bioodpadů v domácích kompostérech se svým charakterem hodí pro rodinnou a venkovskou zástavbu a je jedním z vhodných řešení nakládání s bioodpadem, kterými obec splní svoji zákonnou povinnost týkající se efektivního sběru všech využitelných složek odpadů, tedy i bioodpadů. Domácí kompostéry mají pro občany několik výhod - nulové pořizovací náklady (obce je většinou poskytují zdarma v rámci dotací), kompostéry jsou zdrojem kvalitního kompostu pro vlastní potřebu a předcházením vzniku odpadů domácnost snižuje objem SKO, čímž ušetří na poplatcích za svoz SKO.			
Metodika a výpočet	Souhrnný počet domácích kompostérů zajištěných obcemi			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření u starostů obcí			

Problémový okruh		Optimalizace nakládání s odpady		
Číslo indikátoru	OH/2.C			
Název indikátoru	PODÍL SOUHRNNÉHO MNOŽSTVÍ ENERGETICKY A MATERIÁLOVĚ VYUŽITÝCH ODPADŮ NA CELKOVÉ PRODUKCI ODPADŮ			
Měrná jednotka	%			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		68,40	71,00	
Skutečnost	63,70			
Popis měřítka	Zvyšující se hodnota tohoto indikátoru konvenuje se strategickými cíli POH ČR 2015-2024 a se závaznou hierarchií nakládání s opady, která upřednostňuje materiálově a energetické využití odpadů před jeho odstraňováním (spalováním a skládkováním). Čím je hodnota indikátoru vyšší, tím více je odpad energeticky a materiálově využíván.			
Metodika a výpočet	Souhrnné množství energeticky a materiálově využitých odpadů za ORP (t/rok) se vydělí celkovou produkcí odpadů za ORP (t/rok) a vynásobí 100			
Zdroj čerpání dat	Online databáze GROUP ISOH			

Cíl		Zvýšit materiálově a energetické využití odpadu v ORP Cheb		
Číslo indikátoru	OH/2.C.1.a			
Název indikátoru	Počet obcí, které splňují zákonná kritéria pro sběr všech odpadů, vč. no, kovů a bioodpadu			
Měrná jednotka	počet obcí			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		21	21	
Skutečnost	3			
Popis měřítka	Zákonná kritéria pro sběr všech odpadů, vč. NO, kovů a bioodpadu v současné době 100% splňují v podstatě pouze ty obce, na jejichž území je vybudován legální sběrný dvůr. Vzhledem k finanční náročnosti výstavby a provozu SD je vhodné, aby bezplatné služby sběrného dvora byly dostupné i občanům ze spádových obcí, a to na základě smluvních dohod mezi obcemi. Tím by i menší obce naplnily všechna zákonná kritéria nakládání s odpady.			
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí splňujících výše uvedená kritéria			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření u starostů obcí			

Cíl		Zvýšit materiálové a energetické využití odpadu v ORP Cheb		
Číslo indikátoru	OH/2.C.1.b			
Název indikátoru	Počet obcí využívajících sběrné dvory			
Měrná jednotka	počet obcí			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		21	21	
Skutečnost	3			
Popis měřítka	Na území ORP Cheb jsou nyní provozovány 4 sběrné dvory ve 3 obcích. Zdarma zde ukládají odpad občané s trvalým bydlištěm v Chebu, Fr. Lázních a Třebeni, tedy v obcích, na jejichž katastrálním území jsou SD vybudovány. Je žádoucí zvýšit počet obcí, které využívají tyto sběrné dvory, a to např. na základě smluvních dohod jakožto formy meziobecní spolupráce.			
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí využívajících dostupné sběrné dvory na území ORP Cheb			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření u starostů obcí			

Cíl		Společný postup při nakládání s kovovým odpadem		
Číslo indikátoru	OH/2.C.2.a			
Název indikátoru	Počet obcí, které spolupracují při sběru kovů			
Měrná jednotka	Počet obcí			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		18	21	
Skutečnost	0			
Popis měřítka:	Účinnost nové legislativy OH, která od r. 2015 ukládá obcím povinnost odděleně soustřeďovat nově i kovy, je vhodné podpořit aktivním přístupem obcí, např. formou obecně závazných vyhlášek. Ty mohou kovové odpady zařadit mezi ostatní separované složky a občan by tedy měl povinnost kovové odpady odevzdávat na sběrných dvorech nebo na sběrných místech bezplatně. Toto opatření je vhodné jako téma pro meziobecní spolupráci, protože aby bylo účinné, musí platit na větším území, a to až do doby legislativního zákazu výkupu kovů od fyzických osob.			
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí spolupracujících při sběru kovů			
Zdroj čerpání dat:	Osobní šetření u starostů obcí			

Cíl	Vybudovat dva sběrné dvory		
Číslo indikátoru	OH/1.C.2.b		
Název indikátoru	Počet sběrných dvorů, kde povinnost ukládání kovů upravují obecní vyhlášky		
Měrná jednotka	Počet SD		
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka	<p>Nová legislativa OH ukládá obcím od r. 2015 povinnost zajistit místa pro oddělené soustřeďování kovů (dosud minimálně NO, papír, papír, plast a sklo, nově kovy a bioodpad). Naplňování této povinnosti je vhodné podpořit formou obecně závazných vyhlášek, které upravují provozní řád sběrných dvorů v obci. Vyhláška může kovové odpady zařadit mezi ostatní separované složky a občané by tedy měli nejen možnost, ale i povinnost bezplatně odevzdávat kovové odpady na sběrných dvorech (oproti sběrným místům jsou SD dostatečně zabezpečeny proti případným krádežím). Toto opatření je vhodné jako téma pro meziobecní spolupráci, protože aby bylo účinné, musí platit na větším území, a to až do doby legislativního zákazu výkupu kovů od fyzických osob.</p>		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet SD na území ORP Cheb, kde povinnost ukládání kovů upravují obecní vyhlášky		
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření, www.sberne-dvory.cz		

Cíl	Zajistit standardizované nakládání s nebezpečným odpadem		
Číslo indikátoru	OH/2.C.3.a		
Název indikátoru	Počet obcí využívajících sběrné dvory pro ukládání NO		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska		
Roky	2013	2017	2020
Plán		21	21
Skutečnost	3		
Popis měřítka	<p>Úroveň shromažďování a nakládání s nebezpečným odpadem na tzv. sběrných místech v obcích je různá - proces v některých případech vykazuje systémové vady s ekologickými riziky. Aby se zamezilo neodbornému nakládání s nebezpečným odpadem, je nejvhodnější, aby co nejvíce obcí využívalo dostupné sběrné dvory (na základě dohod o společném využívání SD spádovými obcemi).</p>		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí, které pro ukládání NO využívají sběrné dvory		
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření u starostů obcí		

Cíl		Zajistit standardizované nakládání s nebezpečným odpadem		
Číslo indikátoru	OH/2.C.3.b			
Název indikátoru	V obcích je zajištěn sběr NO dle právních norem			
Měrná jednotka	ano/ne			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		Ano	ano	
Skutečnost	ne			
Popis měřítka	Sběrná místa v obcích mnohdy nejsou provozována v souladu s platnou legislativou, zejména s ohledem na odborné nakládání s nebezpečným odpadem. Pro sběr tohoto typu odpadu jsou nevhodnější sběrné dvory, kde lze eliminovat možná ekologická rizika plynoucí z nesprávného nakládání s NO. Sběrný dvůr mohou využívat i spádové obce základě dohod o společném užívání SD.			
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí, které zajišťují sběr a nakládání NO podle zákona			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření			

Problémový okruh		Chybějící koordinace aktivit v oblasti environmentálního vzdělávání a osvěty		
Číslo indikátoru	OH/3.D			
Název indikátoru	EXISTUJE INFORMAČNÍ, VZDĚLÁVACÍ A PORADENSKÉ STŘEDISKO			
Měrná jednotka	Ano/ne			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		Ano	ano	
Skutečnost	ne			
Popis měřítka	Existence informačního, vzdělávacího a poradenského střediska významně přispívá ke koordinaci aktivit všech aktérů v oblasti OH na území ORP Cheb. Středisko slouží jako komunikační centrum, disponuje archivem dokumentů a podporuje společný postup obcí při řešení problémů v odpadovém hospodářství.			
Metodika a výpočet	Osobní šetření			
Zdroj čerpání dat	Osobní šetření			

Cíl		Vytvořit informační, vzdělávací a poradenské středisko		
Číslo indikátoru	OH/3.D.1.a			
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost			
Měrná jednotka	Počet obcí			
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska			
Roky	2013	2017	2020	
Plán		21	21	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Informační kampaň s tematikou odpadového hospodářství je určena všem obyvatelům obcí. Jejím cílem je výchova k zodpovědnému environmentálnímu chování a k efektivnímu nakládání s odpady s ohledem na životní prostředí. Čím více bude zapojených obcí, tím vyšší je účinnost kampaně.			
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí, které se zapojily do informační kampaně			
Zdroj čerpání dat	Výkaznictví informačního střediska, osobní šetření			

Cíl			
Cíl	Vytvořit informační, vzdělávací a poradenské středisko		
Číslo indikátoru	OH/3.D.1.b		
Název indikátoru	Počet adresně oslovených cílových skupin v rámci informační kampaně		
Měrná jednotka	Počet oslovených skupin		
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska		
Roky	2013	2017	2020
Plán	20		30
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor mapuje četnost aktivit informačního, vzdělávacího a poradenského střediska v oblasti odpadového hospodářství. Vzdělávací a propagační akce pro různé cílové skupiny zvyšují povědomí obyvatel o nutnosti aktivního občanského přístupu k problematice ekologické likvidace odpadů, resp. předcházení vzniku odpadů.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet oslovených cílových skupin		
Zdroj čerpání dat	Výkaznictví informačního střediska, osobní šetření		

Cíl			
Cíl	Vytvořit informační, vzdělávací a poradenské středisko		
Číslo indikátoru	OH/3.D.1.c		
Název indikátoru	Počet obcí, jejichž představitelé se účastní informačních a vzdělávacích akcí IVP střediska		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska		
Roky	2013	2017	2020
Plán		21	21
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor mapuje, do jaké míry představitelé obcí využívají služeb IVP střediska, které jim významně pomáhá v orientaci zejména v problémových oblastech odpadového hospodářství (výkaznictví, sběrné dvory, sběrná místa, kompostování, shromažďování NO a kovů apod.). Dobrá informovanost obcí v oblasti odpadového hospodářství je předpokladem pro naplňování Plánu OH Karlovarského kraje, resp. Plánu OH ČR 2015-2024.		
Metodika a výpočet	Souhrnný počet obcí		
Zdroj čerpání dat	Výkaznictví informačního střediska, osobní šetření		

5.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

5.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování

akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Manažer strategie
Starostové měst a obcí
Vedoucí příslušných odborů (např. ŽP)
Zástupce svozových společností a společností zabývajících se separovaným sběrem odpadu
+ další zainteresované osoby

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zřídít malá zařízení pro nakládání s BRKO	Starosta města Plesná
1.2	Podpořit domácí kompostování	Starosta města Cheb
2.1	Zvýšit materiálové a energetické využití odpadu v ORP Cheb	Starosta města Cheb
2.2	Společný postup při nakládání s kovovým odpadem	Starosta města Cheb
2.3	Zajistit standardizované nakládání s NO	Starosta města Cheb
3.1	Vytvořit inf., vzdělávací a poradenské středisko	Starosta města Cheb

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
OH/1.A	Podíl materiálového využití BRKO a dalších komunálních odpadů na celkové produkci odpadů	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/1.A.1.a	Počet obcí, které mají zajištěno nakládání s BRKO formou malých zařízení do 150 t/rok	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/1.A.1.b	Počet obcí s dostupností malého zařízení k nakládání s BRKO 0-10 km / 11-20 km / 21-30 km / 31 a více km	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/1.B	Počet obcí ORP Cheb ve kterých je zaveden	Pracovník inf., vzdělávacího

	system domáciho kompostování	a poradenského střediska
OH/1.B.2.a	Počet domácích kompostérů zajištěných obcemi	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/2.C	Podíl souhrnného množství energeticky a materiálově využitých odpadů na celkové produkci odpadů	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/2.C.1.a	Počet obcí, které splňují zákonná kritéria pro sběr všech odpadů, vč. NO, kovů a bioodpadu	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/2.C.1.b	Počet obcí využívajících sběrné dvory	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/2.C.2.a	Počet obcí, které spolupracují při sběru kovů	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/2.C.2.b	Počet SD, kde povinnost ukládání kovů upravuje obecní vyhláška	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/2.C.3.a	Počet obcí využívajících sběrné dvory pro ukládání NO	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/2.C.3.b	V obcích je zajištěn sběr NO dle právních norem	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/3.D	Existuje informační, vzdělávací a poradenské středisko	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/3.D.1.a	Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/3.D.1.b	Počet adresně oslovených cílových skupin v rámci informační kampaně	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska
OH/3.D.1.c	Počet obcí, jejichž představitelé se účastní informačních a vzdělávacích akcí IVP střediska	Pracovník inf., vzdělávacího a poradenského střediska

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.- 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů

		přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.- 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok. U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec,

kteřá bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, kteřá bude organizovat výběřové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, kteřá jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběřového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběřových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Z analytické části, kteřá zmapovala situaci v území ORP Cheb v oblasti odpadového hospodářství, vplynuly tyto 3 problémové okruhy:

PO OH/1 Nekoncepční řešení problematiky nakládání s bioodpadem

PO OH/2 Optimalizace nakládání s odpady

PO OH/3 Chybějící koordinace aktivit v oblasti environmentálního vzdělávání a osvěty

Do tvorby návrhové části byli zapojeni zástupci obcí a také odborníci z oblasti odpadového hospodářství. Při diskuzi ve fokusních skupinách byly nadefinovány konkrétní cíle, které jsou podrobně popsány v kapitole 1.1.3. Všechny cíle byly stanoveny s ohledem na zintenzivnění a

rozvíjení meziobecní spolupráce. Aby mohly být stanovené cíle měřitelné a bylo možné posoudit, zda je plnění cílů úspěšné, byly každému cíli stanoveny indikátory, které popisují míru změny. Byli ustanoveni také správci cílů z řad starostů ORP Cheb, kteří dohlížejí na plnění cílů. Zjišťovat hodnoty indikátorů je úkolem gestorů indikátorů, kteří pak tyto údaje postupují příslušnému správci cíle.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Hlavním cílem návrhové části v oblasti odpadového hospodářství bylo nadefinovat problémové okruhy a navrhnout způsoby jejich řešení. Samotné tvorbě návrhové části předcházela definice vize, která zahrnuje i oblast odpadového hospodářství. Probíhala formou brainstormingu ve skupině složené z členů realizačního týmu a zástupců obcí. Vize zformulovala stav, kterého by bylo třeba v oblasti odpadového hospodářství ORP Cheb v horizontu 10 let dosáhnout, tedy: „Ve všech obcích ORP Cheb funguje moderní systém nakládání s odpady. Obce disponují dostatečným počtem sběrných dvorů a kompostáren.“ Při práci na návrhové části se vycházelo z provedené analýzy a do tvorby strategie byli zapojeni zástupci obcí a také odborní pracovníci z oblasti odpadového hospodářství. Jejich názory a zkušenosti z praxe sehrály důležitou roli ve fokusních skupinách. Ze tří problémových okruhů vyllynulých z analýzy (Nekoncepční řešení problematiky nakládání s bioodpadem, Optimalizace nakládání s odpady a Chybějící koordinace aktivit v oblasti environmentálního vzdělávání a osvěty) se v diskuzi podařilo nadefinovat těchto šest konkrétních cílů v oblasti odpadového hospodářství ORP Cheb:

Cíl 1.1 Zřídít malá zařízení pro nakládání s BRKO

Cíl 1.2 Podpořit domácí kompostování

Cíl 2.1 Zvýšít materiálové a energetické využití odpadu v ORP Cheb

Cíl 2.2 Společný postup při nakládání s kovovým odpadem

Cíl 2.3 Zajistit standardizované nakládání s NO

Cíl 3.1 Vytvořit informační, vzdělávací a poradenské středisko

Tyto návrhy byly zaslány k připomínkování všem starostům v ORP Cheb a ti měli možnost se k nim vyjádřit. Po drobných úpravách byla dokončena finální formulace návrhové části. Všechny cíle jsou v souladu s vizí v oblasti odpadového hospodářství a zohledňují potřebu rozvoje a zintenzivnění meziobecní spolupráce v území ORP Cheb.

5.5. Přílohy k tématu 3: odpadové hospodářství

- **ZDROJE DAT**
- **SEZNAM ZKRATEK**
- **GRAFICKÉ PŘÍLOHY**

ZDROJE DAT

1. Odbor stavební a životního prostředí ORP Cheb
2. Odbor stavební a životního prostředí Františkovy Lázně
3. Plán odpadového hospodářství Karlovarského kraje, dostupné z: www.kr-karlovarsky.cz
4. Informace získané šetřením v území (starostové, provozovatelé jednotlivých zařízení)
5. Databáze GROUP ISOH (MŽP)
6. Český statistický úřad

SEZNAM ZKRATEK

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH KK	Plán odpadového hospodářství Karlovarského kraje
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí
EIA	Posouzení vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností produkcí odpadů v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem znázorňujícím kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele. Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

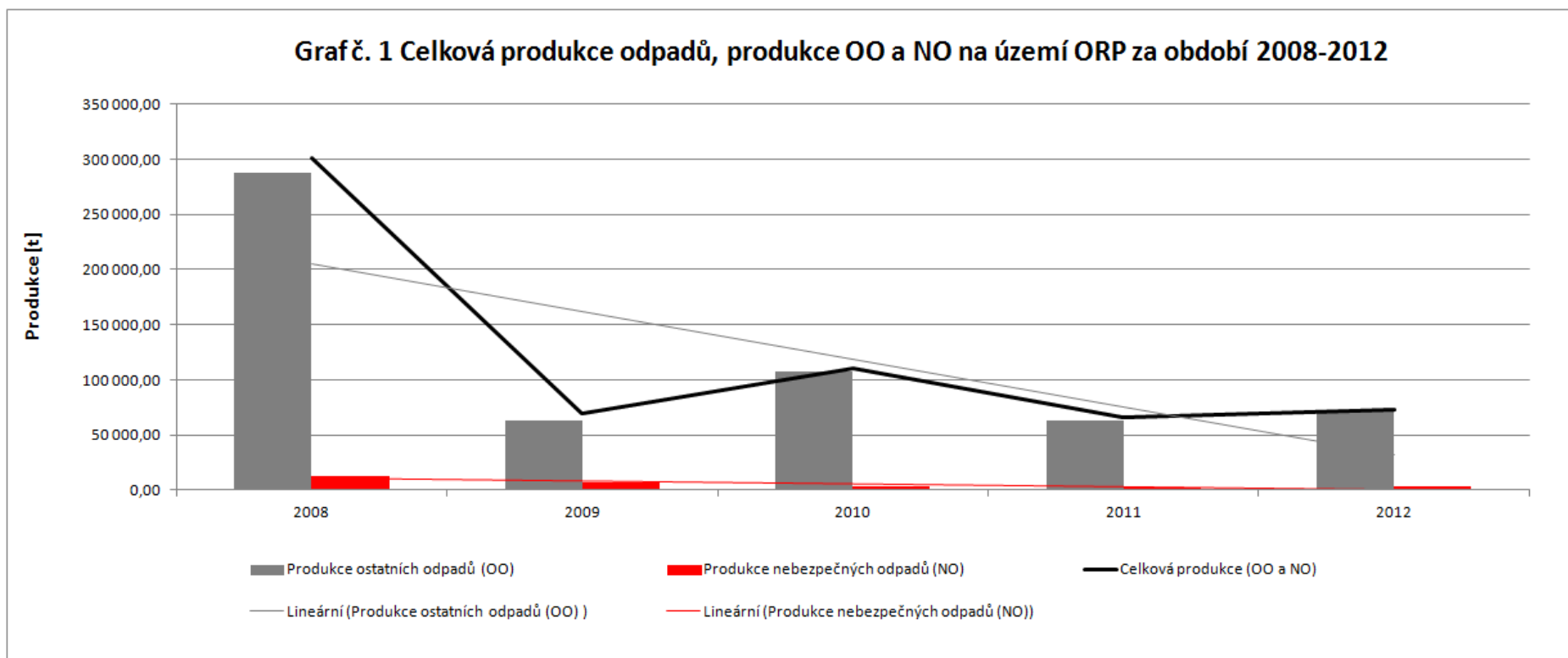
Grafické přílohy:

Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR – diference oproti roku 2000	DZ pro produkcí odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓					
							2008	2009	2010	2011	2012	
Produkce odpadů [t]												
Produkce ostatních odpadů (OO)	148 863,00	287 505,96	62 975,41	107 297,05	63 123,25	70 604,12	193,13	42,30	72,08	42,40	47,43	
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	9 170,27	13 134,74	6 412,50	3 504,72	2 583,30	2 753,86	143,23	69,93	38,22	28,17	30,03	
		Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →					43,23	-30,07	-61,78	-71,83	-69,97	
Celková produkce (OO a NO)	158 668,42	300 640,70	69 387,91	110 801,77	65 706,55	73 357,98	189,48	43,73	69,83	41,41	46,23	
		Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →					89,48	-56,27	-30,17	-58,59	-53,77	
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012						
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		95,63	90,76	96,84	96,07	96,25						
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		4,37	9,24	3,16	3,93	3,75						
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012						
Počet obyvatel v území ORP		52 927	52 766	51 167	50 992	50 721						
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		5 680,29	1 315,01	2 165,49	1 288,57	1 446,30						
Měrná produkce OO		5 432,12	1 193,48	2 097,00	1 237,91	1 392,01						
Měrná produkce NO	300,20	248,17	121,53	68,50	50,66	54,29						
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		82,67	40,48	22,82	16,88	18,09						
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		-17,33	-59,52	-77,18	-83,12	-81,91						

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP), ČSÚ

Graf č. 1 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP), ČSÚ

Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně - vybrané druhy

Katalogové číslo odpadu	Název odpadu	druhu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
				2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)		O	588,68	963,09	1 194,65	1 225,66	1 462,97	63,60	24,04	2,60	19,36
200102	Sklo		O	5,87	328,60	390,83	476,49	404,10	5 497,97	18,94	21,92	-15,19
200108	BRO z kuchyní (BRKO)		O	27,74	12,37	5,36	18,78	35,71	-55,39	-56,68	250,37	90,13
200111	Textilní materiály (BRKO)		O	1,15	3,44	33,35	47,45	46,03	199,13	869,53	42,27	-2,99
200113*	Rozpouštědla		N	0,78	0,38	0,21	0,07	0,18	-51,16	-44,74	-69,05	183,08
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť		N	0,70	0,48	0,15	0,24	0,01	-30,78	-69,00	62,45	-95,00
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlodíky		N	1,98	3,90	0,00	0,00	0,00	96,97	-100,00		
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)		O	5,97	251,57	2,73	3,37	4,56	4 115,26	-98,91	23,59	35,27
200126*	Olej a tuk nevedený pod číslem 200125		N	2,71	4,05	1,44	4,68	3,45	49,23	-64,47	225,36	-26,31
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla		N	6,99	4,32	2,44	3,74	3,74	-38,22	-43,43	53,19	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva nevedená pod číslem 200131		N	1,18	0,85	1,14	0,83	1,28	-27,52	33,42	-27,20	54,40

200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	38,47	1,69	0,33	29,00	31,13	-95,61	-80,22	8 583,08	7,34
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísla 200121 a 200123	N	282,21	358,73	291,23	300,90	73,98	27,11	-18,82	3,32	-75,42
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísla 200121, 200123 a 200135	O	154,37	174,45	152,12	93,63	101,45	13,01	-12,80	-38,45	8,35
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	694,34	218,93	432,76	179,73	413,49	-68,47	97,67	-58,47	130,06
200139	Plasty	O	20,97	153,91	376,43	449,14	466,58	633,79	144,59	19,31	3,88
200140	Kovy	O	628,81	1 533,51	2 152,96	2 771,59	1 666,81	143,88	40,39	28,73	-39,86
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	11,92	7,24	7,04	7,60	8,53	-39,26	-2,76	7,95	12,24
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	2 516,36	2 416,54	2 758,11	2 281,31	3 068,27	-3,97	14,13	-17,29	34,50
200202	Zemina a kameny	O	579,42	123,11	1,49	16,48	28,41	-78,75	-98,79	1 006,04	72,39
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	169,79	29,05	190,20	87,49	144,27	-82,89	554,73	-54,00	64,90
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	17 628,39	14 205,34	13 967,64	13 933,63	14 949,79	-19,42	-1,67	-0,24	7,29

200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	234,32	490,32	526,75	568,49	197,33	109,25	7,43	7,92	-65,29
200303	Uliční smetky	O	82,90	20,99	295,14	414,80	313,70	-74,68	1 306,08	40,54	-24,37
200304	Kal ze septiků a žump	O	413,19	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00			
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	286,57	18,11				-93,68
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	2 419,77	1 603,52	2 327,31	1 821,69	1 920,18	-33,73	45,14	-21,73	5,41
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	16,00	0,00	16,18	0,00	18,00	-100,00		-100,00	
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	2 241,06	1 598,28	1 574,69	1 647,79	1 638,46	-28,68	-1,48	4,64	-0,57
150102	Plastové obaly	O	494,01	297,99	256,07	400,94	457,78	-39,68	-14,07	56,57	14,17
150103	Dřevěné obaly	O	8,20	10,49	7,65	4,74	3,60	28,05	-27,08	-38,06	-24,05
150104	Kovové obaly	O	6,15	0,84	6,32	27,34	8,29	-86,42	656,89	332,56	-69,68
150105	Kompozitní obaly	O	5,11	3,56	13,18	99,46	363,71	-30,41	270,56	654,34	265,70
150106	Směsné obaly	O	71,78	49,19	347,93	282,00	194,95	-31,47	607,31	-18,95	-30,87
150107	Skleněné obaly	O	457,89	260,24	195,62	159,87	329,77	-43,17	-24,83	-18,27	106,27
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	89,28	79,57	102,38	101,08	70,21	-10,88	28,67	-1,27	-30,54
Celková produkce KO			29 908,76	25 210,56	27 631,89	27 746,78	28 448,94	-15,71	9,60	0,42	2,53
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			24 116,71	20 165,11	21 248,66	20 080,12	22 098,32	-16,39	5,37	-5,50	10,05
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			13 197,24	11 532,43	12 216,35	11 405,46	12 919,47	-12,61	5,93	-6,64	13,27

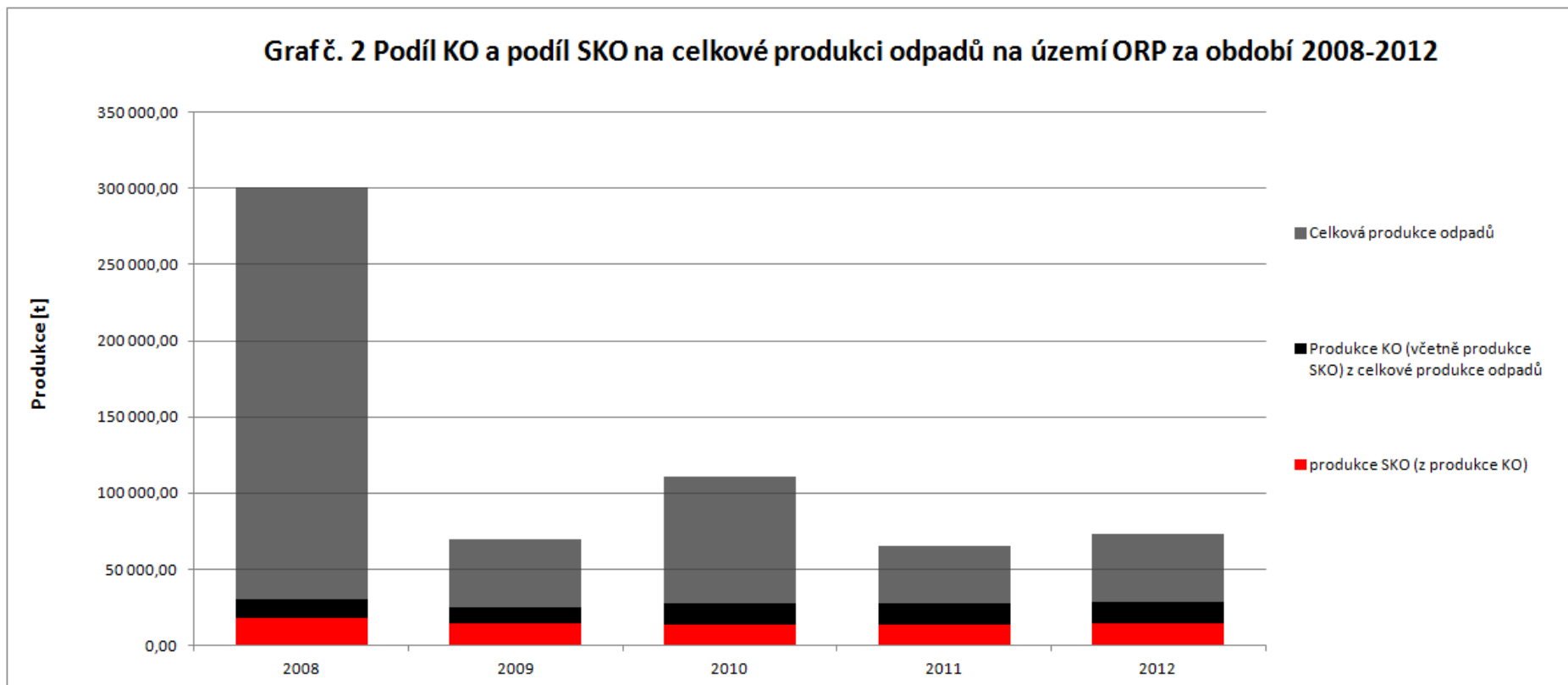
Zdroj: databáze GROUP ISOH

Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (SKO) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	300 640,70	69 387,91	110 801,77	65 706,55	73 357,98	-76,92	59,68	-40,70	11,64
Celková produkce KO	29 908,76	25 210,56	27 631,89	27 746,78	28 448,94	-15,71	9,60	0,42	2,53
Celková produkce SKO	17 628,39	14 205,34	13 967,64	13 933,63	14 949,79	-19,42	-1,67	-0,24	7,29
Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl KO na celkové produkci odpadů		9,95		36,33		24,94		42,23	38,78
Podíl SKO na produkci KO		58,94		56,35		50,55		50,22	52,55
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]	2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		52 927		52 766		51 167		50 992	50 721
Měrná produkce KO		565,09		477,78		540,03		544,14	560,89
Měrná produkce SKO		333,07		269,21		272,98		273,25	294,75

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 2 Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 4 Celková produkce KO na území ORP za období 2008 - 2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	588,68	963,09	1 194,65	1 225,66	1 462,97
200102	Sklo	O	5,87	328,60	390,83	476,49	404,10
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	27,74	12,37	5,36	18,78	35,71
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	1,15	3,44	33,35	47,45	46,03
200113*	Rozpouštědla	N	0,78	0,38	0,21	0,07	0,18
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,70	0,48	0,15	0,24	0,01
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlor-fluor-uhlovodíky	N	1,98	3,90	0,00	0,00	0,00
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	5,97	251,57	2,73	3,37	4,56
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	2,71	4,05	1,44	4,68	3,45
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	6,99	4,32	2,44	3,74	3,74
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	1,18	0,85	1,14	0,83	1,28
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	38,47	1,69	0,33	29,00	31,13

200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	282,21	358,73	291,23	300,90	73,98
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	154,37	174,45	152,12	93,63	101,45
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	694,34	218,93	432,76	179,73	413,49
200139	Plasty	O	20,97	153,91	376,43	449,14	466,58
200140	Kovy	O	628,81	1 533,51	2 152,96	2 771,59	1 666,81
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	11,92	7,24	7,04	7,60	8,53
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	2 516,36	2 416,54	2 758,11	2 281,31	3 068,27
200202	Zemina a kameny	O	579,42	123,11	1,49	16,48	28,41
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	169,79	29,05	190,20	87,49	144,27
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	17 628,39	14 205,34	13 967,64	13 933,63	14 949,79
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	234,32	490,32	526,75	568,49	197,33
200303	Uliční smetky	O	82,90	20,99	295,14	414,80	313,70
200304	Kal ze septiků a žump	O	413,19	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	286,57	18,11
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	2 419,77	1 603,52	2 327,31	1 821,69	1 920,18
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	16,00	0,00	16,18	0,00	18,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	2 241,06	1 598,28	1 574,69	1 647,79	1 638,46
150102	Plastové obaly	O	494,01	297,99	256,07	400,94	457,78

150103	Dřevěné obaly	O	8,20	10,49	7,65	4,74	3,60
150104	Kovové obaly	O	6,15	0,84	6,32	27,34	8,29
150105	Kompozitní obaly	O	5,11	3,56	13,18	99,46	363,71
150106	Směsné obaly	O	71,78	49,19	347,93	282,00	194,95
150107	Skleněné obaly	O	457,89	260,24	195,62	159,87	329,77
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	89,28	79,57	102,38	101,08	70,21
Celková produkce KO			29 908,76	25 210,56	27 631,89	27 746,78	28 448,94
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			24 116,71	20 165,11	21 248,66	20 080,12	22 098,32
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			13 197,24	11 532,43	12 216,35	11 405,46	12 919,47

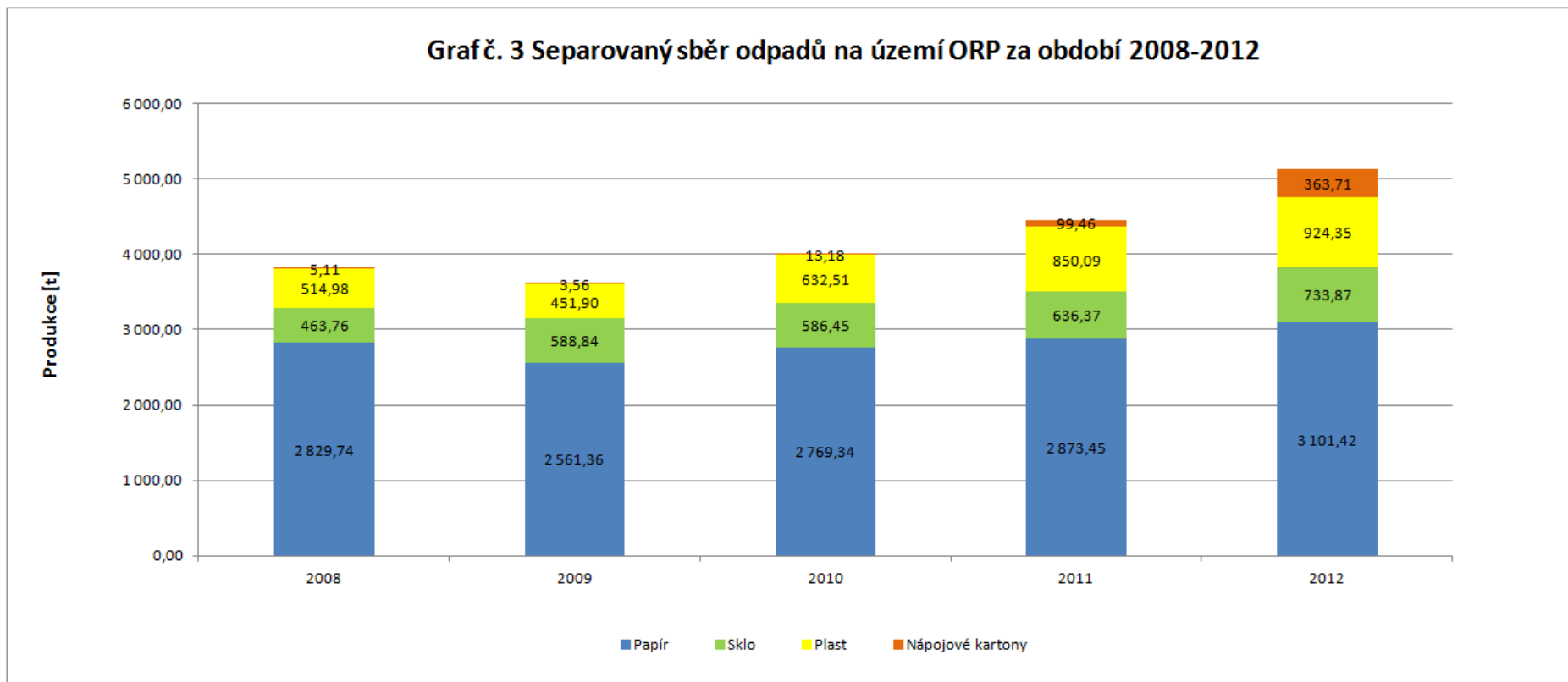
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 5 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	2 829,74	2 561,36	2 769,34	2 873,45	3 101,42	-9,48	8,12	3,76	7,93
Sklo	150107, 200102	463,76	588,84	586,45	636,37	733,87	26,97	-0,41	8,51	15,32
Plast	150102, 200139	514,98	451,90	632,51	850,09	924,35	-12,25	39,97	34,40	8,74
Nápojové kartony	150105	5,11	3,56	13,18	99,46	363,71	-30,41	270,56	654,34	265,70
Celkem separovaný sběr		3 813,59	3 605,66	4 001,48	4 459,36	5 123,36	-5,45	10,98	11,44	14,89
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP		52 927		52 766		51 167		50 992		50 721
Měrná produkce tříděného papíru		53,46		48,54		54,12		56,35		61,15
Měrná produkce tříděného skla		8,76		11,16		11,46		12,48		14,47
Měrná produkce tříděného plastu		9,73		8,56		12,36		16,67		18,22
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,10		0,07		0,26		1,95		7,17
Měrná produkce tříděného odpadu		72,05		68,33		78,20		87,45		101,01

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP), ČSÚ

Graf č. 3 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP), ČSÚ

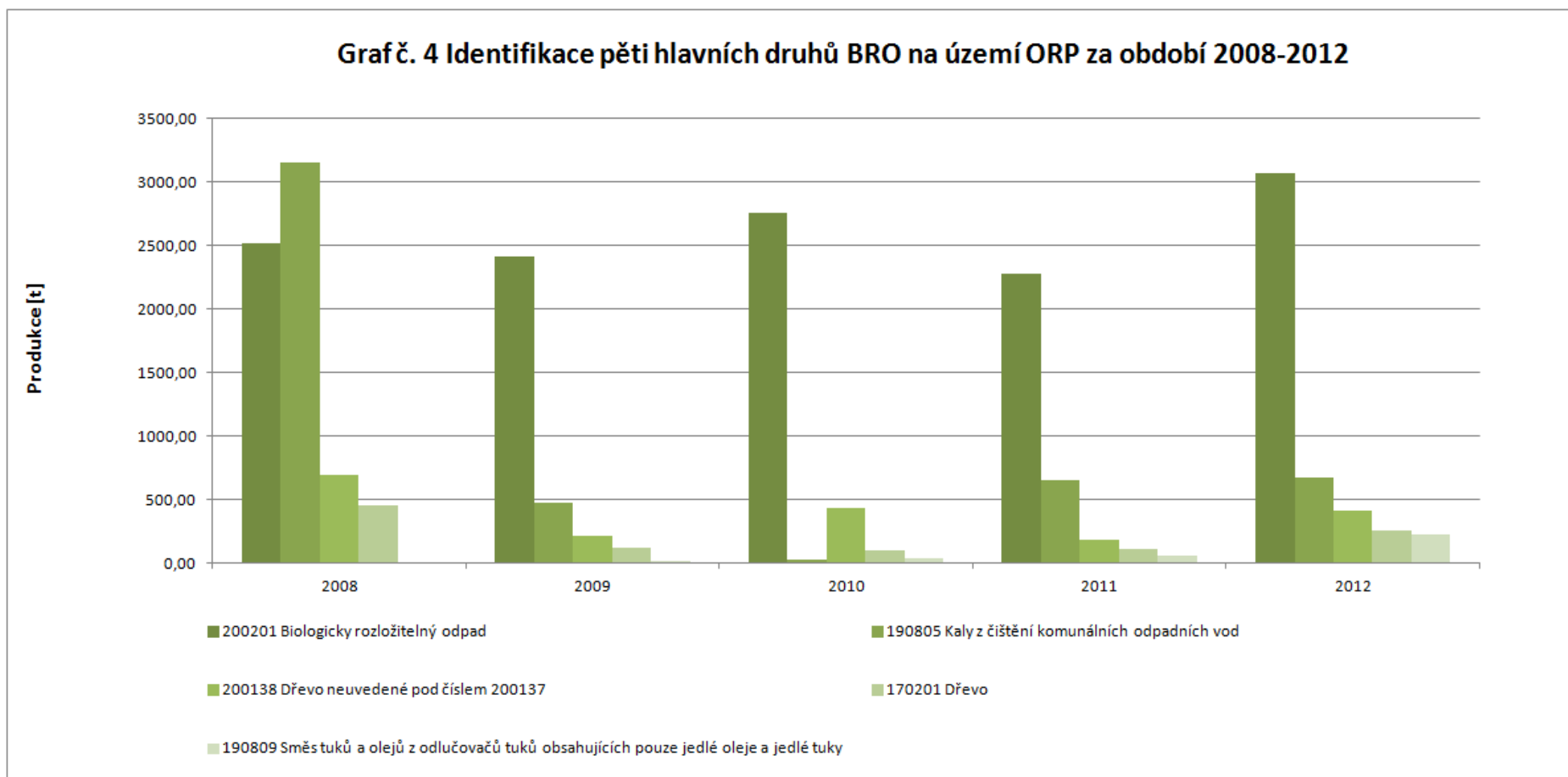
Příloha č. 6 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně - vybrané druhy

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] →			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	0,00	0,00	234,50	585,95	0,00			149,87	-100,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	91,73	105,40	93,44	110,00	56,25	14,89	-11,34	17,72	-48,86
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	119,00	134,13	157,47	136,44	148,47	12,71	17,40	-13,35	8,82
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	2 241,06	1 598,28	1 574,69	1 647,79	1 638,46	-28,68	-1,48	4,64	-0,57
150103	Dřevěné obaly	O	8,20	10,49	7,65	4,74	3,60	28,05	-27,08	-38,06	-24,05
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	469,25	0,00	0,00	0,64	0,00	-100,00			-100,00
170201	Dřevo	O	456,05	126,67	102,56	107,18	260,46	-72,22	-19,03	4,50	143,01
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	850,00	4 620,00	185,00	785,00	0,00	443,53	-96,00	324,32	-100,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	3 151,98	473,51	31,16	649,64	678,09	-84,98	-93,42	1984,76	4,38
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	13,00	22,40	34,76	62,92	225,44	72,31	55,19	80,99	258,32

190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	10,81	8,48	9,79	4,52	4,33	-21,55	15,45	-53,83	-4,20
190902	Kaly z čiření vody	O	45,10	49,20	49,20	286,80	49,20	9,09	0,00	482,93	-82,85
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	588,68	963,09	1 194,65	1 225,66	1 462,97	63,60	24,04	2,60	19,36
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	27,74	12,37	5,36	18,78	35,71	-55,39	-56,68	250,37	90,13
200110	Oděvy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
200111	Textilní materiály	O	1,15	3,44	33,35	47,45	46,03	199,13	869,53	42,27	-2,99
200125	Jedlý olej a tuk	O	5,97	251,57	2,73	3,37	4,56	4115,26	-98,91	23,59	35,27
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	694,34	218,93	432,76	179,73	413,49	-68,47	97,67	-58,47	130,06
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	2 516,36	2 416,54	2 758,11	2 281,31	3 068,27	-3,97	14,13	-17,29	34,50
200301	Směsný komunální odpad	O	17 628,39	14 205,34	13 967,64	13 933,63	14 949,79	-19,42	-1,67	-0,24	7,29
200302	Odpad z tržišť	O	234,32	490,32	526,75	568,49	197,33	109,25	7,43	7,92	-65,29
200304	Kal ze septiků a žump	O	413,19	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00			
200307	Objemný odpad	O	2 419,77	1 603,52	2 327,31	1 821,69	1 920,18	-33,73	45,14	-21,73	5,41
Celková produkce BRO			32 097,43	27 345,79	23 750,03	24 487,10	25 173,31	-14,80	-13,15	3,10	2,80

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Graf. č. 4 byl sestaven na základě identifikovaných pěti, množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad)

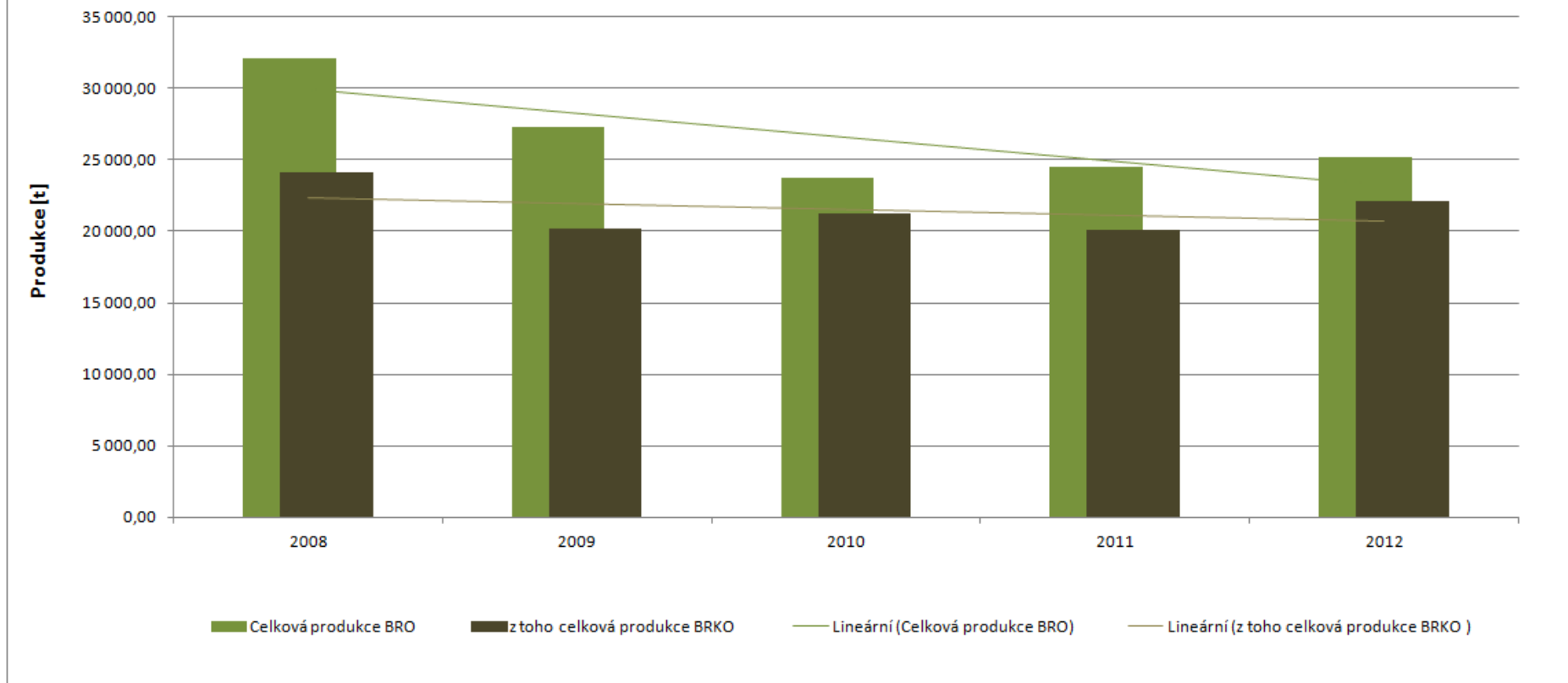
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 7 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	32 097,43	27 345,79	23 750,03	24 487,10	25 173,31	-14,80	-13,15	3,10	2,80
z toho celková produkce BRKO	24 116,71	20 165,11	21 248,66	20 080,12	22 098,32	-16,39	5,37	-5,50	10,05
Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl BRKO na celkové produkci BRO		75,14		73,74		89,47		82,00	87,78
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]	2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		52 927		52 766		51 167		50 992	50 721
Měrná produkce BRO		606,45		518,25		464,17		480,21	496,31
Měrná produkce BRKO		455,66		382,16		415,28		393,79	435,68

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 5 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

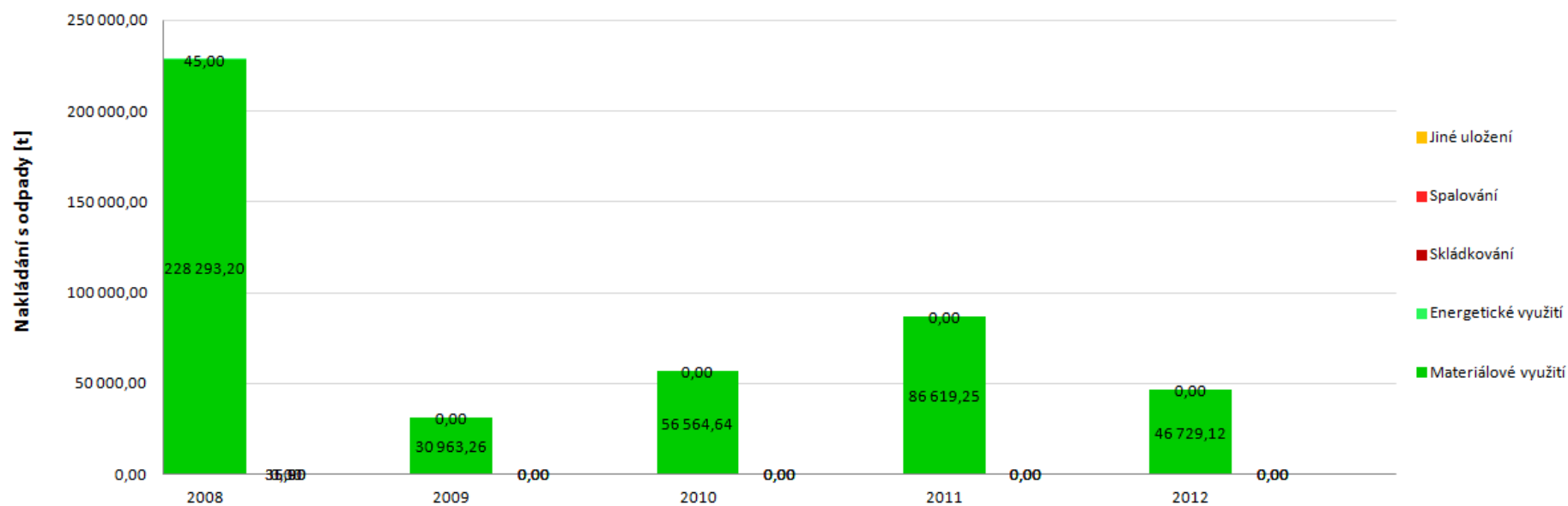
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 8 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓					
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]								2008	2009	2010	2011	2012	
Využití	Materiálové využití	60 955,64	228 293,20	30 963,26	56 564,64	86 619,25	46 729,12	374,52	50,80	92,80	142,10	76,66	
	Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓												
			38,42	75,94	44,62	51,05	131,83	63,70					
	Energetické využití	4,40	45,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1023,25	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Celkem vybrané způsoby využití	60 345,40	228 338,20	30 963,26	56 564,64	86 619,25	46 729,12	378,39	51,31	93,73	143,54	77,44	
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓											
		38,03	75,95	44,62	51,05	131,83	63,70						
Celková produkce odpadů		158 668,42	300 640,70	69 387,91	110 801,77	65 706,55	73 357,98						
Odstranění	Skládkování	17,62	36,90	0,00	0,00	0,00	0,00	209,44	0,00	0,00	0,00	0,00	
								Meziroční změna [%] ↓					
								2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012		
	Spalování		35,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00					
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00						
Celkem vybrané způsoby odstranění		71,90	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00						

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Grafč. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

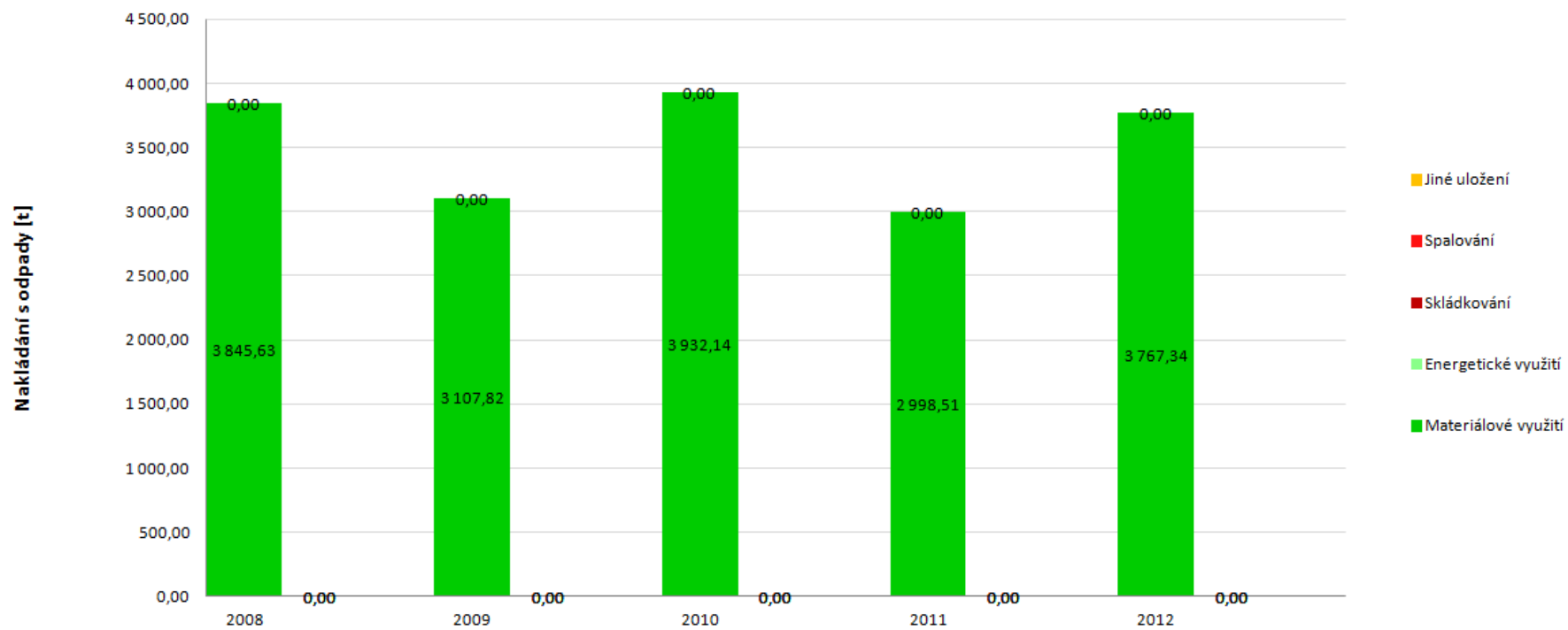
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 9 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
									2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s odpady [t]													
KO	Využití	Materiálové využití	823,01	3 845,63	3 107,82	3 932,14	2 998,51	3 767,34	467,26	377,61	477,77	364,33	457,75
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓				
			4,30	12,86	12,33	14,23	10,81	13,24	367,26	277,61	377,77	264,33	357,75
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Celkem vybrané způsoby využití	756,41	3 845,63	3 107,82	3 932,14	2 998,51	3 767,34	508,41	410,86	519,84	396,41	498,06
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Meziroční změna [%] ↓				
		3,95	12,86	12,33	14,23	10,81	13,24						
	Celková produkce KO [t]			19 126,40	29908,76	25210,56	27631,89	27746,78	28448,94	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00						
Celkem vybrané způsoby odstranění			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00						
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
		Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					

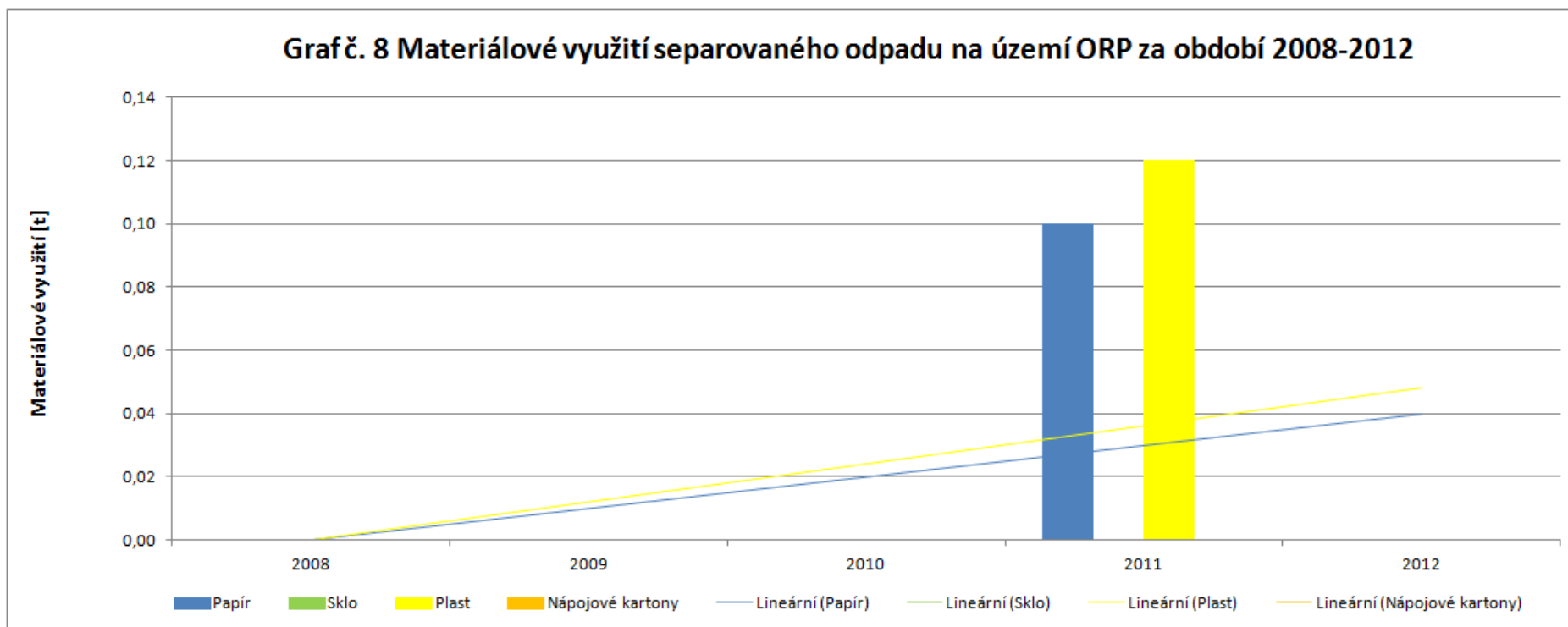
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 7 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 8 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

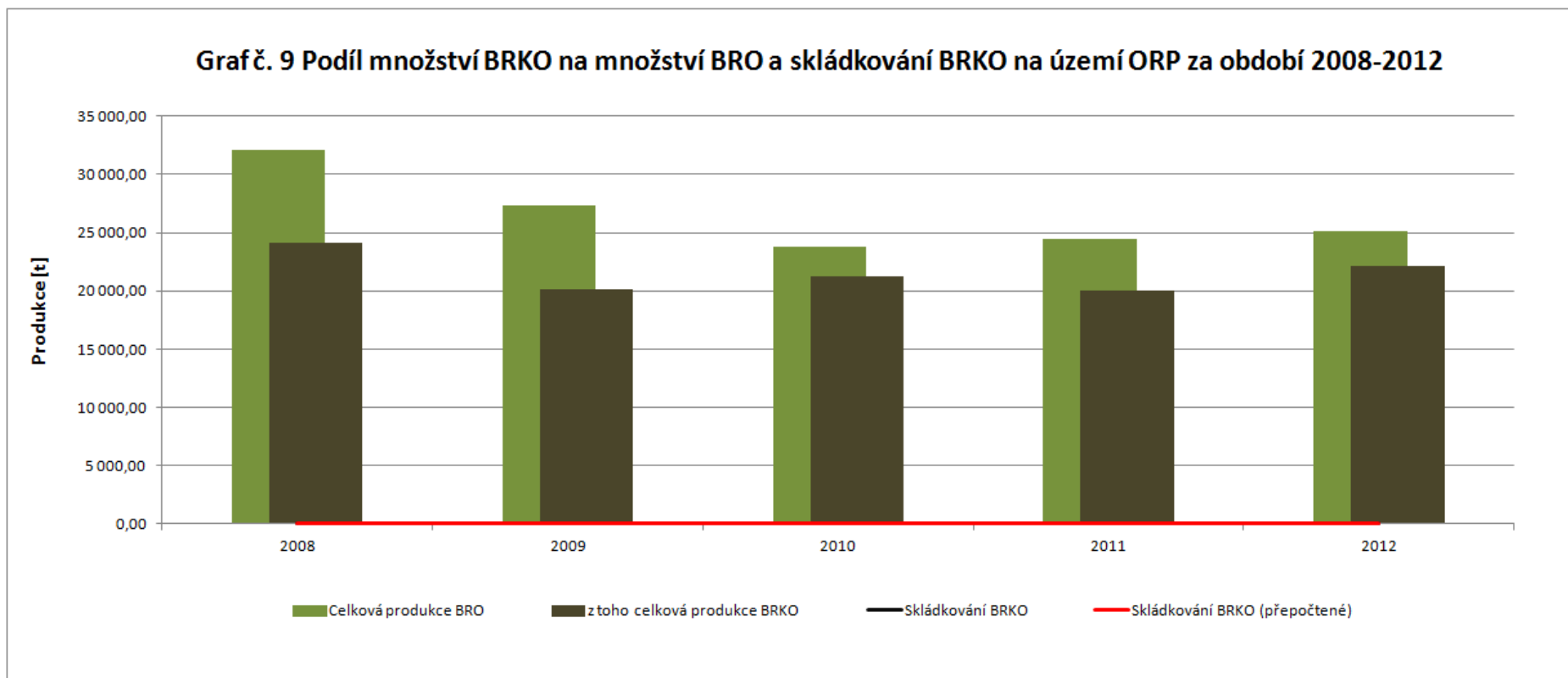
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 11 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
Nakládání s BRO a BRKO [t]									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
BRO	Využití	Materiálové využití		5 410,92	8 795,86	4 913,21	5 114,06	4 583,39	62,56	-44,14	4,09	-10,38	
		Energetické využití		45,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00				
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		36,90	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00				
		Spalování		35,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00				
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
BRKO	Využití	Materiálové využití		3 044,76	2 788,29	3 378,10	2 271,32	3 313,41	-8,42	21,15	-32,76	45,88	
									Podíl skládkování a měř. skládkování k DZ 1995 [%] ↓				
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
				148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
	Spalování				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
										2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Počet obyvatel v území ORP				52 927	52 766	51 167	50 992	50 721					

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 9 Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP)

6. Volitelné téma: Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Dobré vztahy mezi sousedními zeměmi se projevují ve všech příhraničních regionech, hranice už dávno patří minulosti. Živá přeshraniční spolupráce byla započata díky nesčetným a velice cenným projektům a kooperacím měst, obcí, škol, podniků, kulturních institucí, spolků a dalších. Česká republika má v současnosti se Svobodným státem Sasko a Bavorsko nadstandardní vztahy, které se rozvinuly v předchozích dvaceti letech a v budoucnosti je možné je zkvalitňovat a prohlubovat. Pro Českou republiku představují spolkové země, které leží při jejich hranicích, pomyslnou bránu do celé západní Evropy. Se sousedními spolkovými zeměmi nás nepochybně pojí nejužší historické, geografické, hospodářské, kulturní a sociální vazby.

Vzhledem ke geografické poloze ORP Cheb vstupuje přeshraniční tematika v podstatě do všech oblastí řešených v rámci projektu meziobecní spolupráce. To byl i jeden z důvodů volby tohoto tématu, protože některé problémové oblasti v rámci ORP Cheb nelze řešit bez spolupráce s okolními regiony. Je realitou, že přeshraniční spolupráce je Evropskou unií dlouhodobě podporována, což je pro ORP velmi pozitivní.

Pro Chebsko je významná existence dobře etablovaného Euregia Egrensis. Tato organizace se skládá z obcí, měst a sdružení, které působí v oblasti přeshraniční spolupráce v česko-bavorsko-sasko-durynském příhraničním regionu. Byla založena v roce 1993 a podporuje cíleně spolupráci mezi českými a německými občany, organizacemi a komunitami ve všech oblastech života. Oblast Euregia Egrensis zaujímá plochu cca 17 000 km² a žijí zde přibližně 2 miliony obyvatel. Společné přeshraniční aktivity měst a obcí ORP Cheb v rámci meziobecní spolupráce by měly napomoci ke sblížení obyvatel příhraničních regionů, aby proces posilování vzájemnosti probíhal stejně úspěšně a intenzivně jako v uplynulých dvaceti letech.

Základní Legislativa:

- Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo orgány (tzv. Madridská smlouva)
- Evropská charta místní samosprávy
- Ujednání předsedů vlád České republiky a Svobodného státu Bavorsko
- Společné prohlášení ministerského předsedy Svobodného státu Sasko a předsedy vlády České republiky
- Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020 Česká republika
- Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, o obecných ustanoveních o strukturálních fondech
- Nařízení rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnost

- Nařízení rady ES 343/2003 (tzv. Dublinské nařízení)
- Rozhodnutí Rady 2006/702/ES: Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost
- Bavorská strategie trvale udržitelného rozvoje 2013
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR 2010
- Lipská charta o udržitelných evropských městech 2007
- Zák. č. 128/2000Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění,
- Zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění,
- Zák. č. 248/2000Sb. o podpoře regionálního rozvoje, v platném znění
- Ministerstvo zahraničních věcí České republiky – mezinárodní smlouvy uzavřené mezi ČR a dalšími státy
- Další platná legislativa EU

6.1.2. Popis přeshraniční spolupráce

Základní vymezení území z hlediska přeshraniční spolupráce

Geografická poloha oblasti

Území ORP Cheb leží v západních Čechách, je **nejzápadnější částí Karlovarského kraje** a hraniční oblastí s Německem. Karlovarský kraj a současně tedy i ORP Cheb sousedí se spolkovými zeměmi Bavorsko (Bayern) na západě a Sasko (Sachsen) na severozápadě, jak je patrné z obrázku č. 1. Také se spolkovou zemí Durynsko (Thüringen), která nemá přímé hranice s Českou republikou, dochází často ke spolupráci jednotlivých orgánů veřejné správy, mezi podnikatelskými subjekty či neziskovými organizacemi.

Obrázek č. 13 Česká republika z pohledu přeshraniční spolupráce v bezprostředním okolí

Zdroj: dostupné z: Centrum pro regionální rozvoj, <http://www.cil3.cz>

Na obrázku č. 2 je zobrazeno území v užších souvislostech. ORP Cheb přímo sousedí na hranicích s Bavorskem se zemskými okresy Tirschenreuth, Wunsiedel a nepřímě s okresem Hof. Hranice se Saskem pokrývá v rámci hranic s ORP Cheb zemský okres Vogtlandkreis.

Obrázek č. 14 ORP Cheb a sousedící okresy (Landkreise) v Bavorsku a Sasku

Zdroj: vlastní zpracování

Dopravní infrastruktura

Stěžejní silniční tepnou celého ORP i Karlovarského kraje je rychlostní komunikace R6, která po ukončení výrazně ulehčí řidičům jízdu mezi Prahou a Pomezím nad Ohří (Chebem). V budoucnosti bude hlavním tahem spojujícím SRN – Cheb – Karlovy Vary a Prahu. Silnice R6 představuje v ose Cheb – Marktredwitz – dálnice A93 přeshraniční dopravní spojení. V rámci SO ORP má dále velký význam silnice I/21, která spojuje pohraniční oblasti Chebska a je historickou spojnicí Čech s Německem.

Dopravní spojení s Německem zajišťují silniční přechody (Pomezí nad Ohří / Schirnding, Svatý Kříž / Waldsassen, Vojtanov / Schönberg, Luby / Wernitzgrün), dále železniční přechody (Vojtanov / Bad Brambach, Cheb / Schirnding) a přeshraniční turistické a cyklistické stezky (Mýtina - Lipová /Neualbenreuth, Dubina – Libá / Hammermühle, Starý Hrozňatov / Hatzenreuth a Plesná / Bad Brambach).

V oblasti ORP Cheb má nadregionální význam v rámci mezinárodní **železniční dopravy** město Cheb. Tento železniční uzel je součástí III. tranzitního koridoru, který zajišťuje spojení mezi Žilinou a Norimberkem. Hranice tří zemí Bavorska, Česka a Sasko představuje centrální místo setkávání v dříve rozdělené Evropě. V budoucnu by mělo dojít ke zkvalitnění železničního propojení s metropolitním regionem Norimberk, trať Sasko-franké magistrály by měla být elektrifikována. Právě elektrifikace magistrály s odbočkami na Cheb a Bayreuth by znamenala pro regiony Horních Frank (Oberfranken), Karlovarského kraje a jihozápadního Sasko významnou modernizaci dopravní infrastruktury. Sasko-franká magistrála² je centrální příhraniční součástí základní sítě Evropské unie jak pro osobní, tak i pro nákladní železniční dopravu. Na české straně je díky výstavbě koridoru Praha – Plzeň – Cheb prakticky vše hotovo, dodělat zbývá pouze krátký úsek od chebského nádraží ke státní

² CLARA II, www.clara2.eu

hranici. České dráhy, respektive SDŽC³ jsou připraveny tento úsek dokončit, pokud bude na německé straně definitivně rozhodnuto o modernizaci trati. Nyní zbývá dokončit úsek v délce 200 km mezi Norimberkem a Hofem a Chebem a Bayreuthem. Důsledkem nedokončení modernizace trati je neexistence dálkového a přeshraničního spojení vlaky vyšší kvality, např. IRE, IC, EC nebo ICE. Tedy jistým negativem je dosažitelnost regionu pouze pomocí místní dopravy. Modernizace by zároveň mohla přesunout část rostoucí dálkové nákladní a tranzitní dopravy ze silnice na koleje. Elektrifikace zmiňované trati by pak jednoznačně umožnila rozvoj příhraničních regionů, rychlejší dostupnost regionů a z toho vyplývající zkrácení jízdních časů pro cestující i nákladní dopravu.

Zlepšení železničního propojení nejen s metropolitním regionem Norimberk by poté mohlo vést k intenzivnější spolupráci a to nejen v oblasti dopravy, ale také v oblastech kultury a cestovního ruchu, lázeňství, školství i hospodářství.

Linky místní dopravy jsou propojeny v rámci dopravního přeshraničního systému **EgroNet**⁴. EgroNet je komfortní systém nabízející možnosti cestování v regionu čtyř zemí a to Svobodného státu Bavorska, Duryňska, Saska a v rámci Karlovarského a části Ústeckého kraje. Cílem je rozvíjet požadavky cestujících a zpřístupnění cestování pro širší veřejnost. Dnes pokrývá dopravní systém plochu o velikosti cca 14 tisíc km². Jeho určitým nedostatkem je fakt, že minimálně na české straně o něm chybí povědomí (viz např. Sandnerová, 2014).

V Chebu se nachází **letiště**, jehož význam a možnosti využívání pro letecký sport v oblasti neustále roste. Chebský Ultralight Club, který letiště provozuje, sdružuje osoby se zájmem o létání, zejména pak o bezmotorové létání, motorové létání a létání na ultralehkých letadlech. Aeroklub poskytuje svým členům možnost využití společné techniky a zázemí pro výcvik a provoz leteckých sportů. Klub má řadu partnerů, již 10 let probíhá spolupráce s německým Aero - Clubem Hof e. V. Vznikla zajímavá akce pro návštěvníky z celé oblasti i ze zahraničí - pravidelně pořádaný letecký den. Konají se významné výstavy či jiné akce zaměřené na historii letectví v regionu. Od roku 2010 využívá zázemí chebského letiště také Aeroklub Karlovy Vary. Nejbližší mezinárodní letiště je v Karlových Varech a na německé straně v Hofu.

³ Správa dopravní železniční cesty

⁴ EgroNet(2014). [Dostupné z:<http://www.egronet.de/index.php?CID=34>]

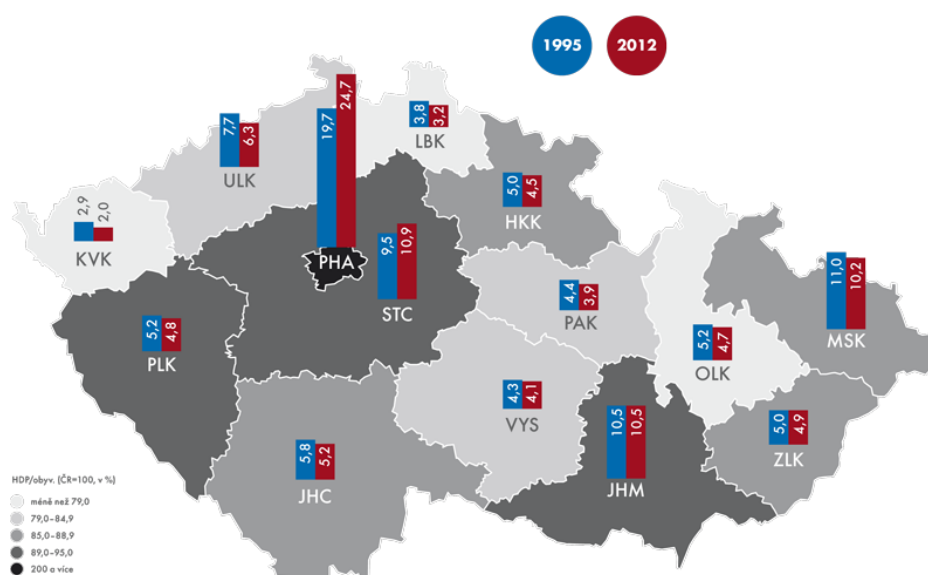
Tabulka č. 95: Základní charakteristika sledovaného území

Území		Počet obyvatel k 31.12.2012	Rozloha (km ²)	Hustota zalidnění (osoby/km ²)
Bavorsko	Zemský okres Tirschenreuth	73 923	1.085,08	68
Bavorsko	Zemský okres Hof	97 971	892,55	110
Bavorsko	Zemský okres Wunsiedel i. Fichtelgebirge	74 601	606,41	123
Sasko	Zemský okres Vogtlandkreis	236 227	1.411,89	167
Karlovarský kraj	ORP Cheb	50 721	496,87	102,1
Celkem		533 443	4.492,8	114,02

Zdroj: vlastní zpracování

Regionální **hrubý domácí produkt** (HDP) vypovídá o ekonomické výkonnosti dané oblasti. HDP zachycuje hodnotu vyprodukovaných statků a služeb ve všech odvětvích na určitém území za určené období. V rámci této analýzy je vhodné porovnat HDP z hlediska jednotlivých krajů (v rámci ČR) a spolkových republik (v rámci Spolkové republiky Německo) zvlášť. Zatímco Karlovarský kraj⁵ je v rámci ČR dlouhodobě nejhorším ve vývoji HDP a v roce 2012 byl jeho podíl na celkovém HDP v ČR pouze 2,0% (při podílu obyvatel ve výši 2,87%). Svobodný stát Bavorsko⁶ byl v rámci Německa v roce 2012 na druhém místě s podílem 17,83% na celkovém HDP země při podílu počtu obyvatel ve výši 15,55%. Sasko se řadí mezi hospodářsky méně rozvinuté spolkové země s podílem na celkovém HDP ve výši 3,65 % s podílem na počtu obyvatel Německa ve výši 5,03%. Karlovarský kraj a Sasko tak v rámci svých zemí představují slabší regiony (menší podíl na HDP než na obyvatelstvu), zatímco Bavorsko patří mezi spolkové země hospodářsky velmi rozvinuté. Bavorsko také vykazuje vyšší dynamiku rozvoje než Karlovarský kraj (jehož podíl na HDP ČR klesá – viz obr. 4) a Sasko.

Obrázek č. 16 Podíly krajů na celkovém HDP ČR v letech 1995 a 2012

Zdroj: Statistika a my, dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2014>

⁵ Český statistický úřad

⁶ Bayerisches Landesamt für Statistik

Trh práce

Vývoj trhu práce sleduje celkový regionální ekonomický vývoj. Mobilita na trhu práce nabývá v pohraničí na významu a patří ke všednímu životu obyvatel na každé straně pomyslné hranice. Pro tzv. pendlery⁷ je pro práci v zahraničí zásadní rozdíl ve výši ohodnocení a v možnosti najít lepší uplatnění ve svém oboru. Dále je důležité dobré dopravní spojení, podstatné jsou faktory, jako je výše nákladů na bydlení a na život, jazykové znalosti a znalosti sousední země celkově. Mezi problémy, se kterými se pendleři při své práci setkávají, patří především odlišnosti v systému sociálního zabezpečení a danění, dále odlišnosti různých předpisů a zákonů, výše a vyplácení starobních důchodů a systému vzdělávání (především pak uznávání odborných kvalifikací a dosaženého vzdělání). Dle partnerství EURES⁸ Česko – Bavorsko překračovalo v roce 2011 na cestě do práce česko-bavorskou hranici denně 6 710 dojíždějících osob, z čehož 94% lidí směřovalo z Čech do Německa. Dle německého statistického úřadu bylo v Sasku zaměstnáno celkem 232 Čechů. Tento trend je dán právě rozdílností výše mezd a životních nákladů v jednotlivých zemích (vyšší rozdíly mezi Bavorskem a Českem lákají více pracovníků). Významnou roli na přeshraničním trhu práce zaujímá partnerství EURES⁹ Česko – Bavorsko, které je aktivní od roku 2005 jako sdružení správy zaměstnanosti a sociálních partnerů na obou stranách hranice. Díky partnerství EURES Česko – Bavorsko (poskytování poradenství pro zaměstnance a zaměstnavatele a podpoře obsazování volných míst) dochází ke zvýšené mobilitě v daném území. Přeshraniční partnerství EURES-TriRegio¹⁰ působí v oblasti veřejných služeb zaměstnanosti, odborových svazů a svazů zaměstnavatelů Čech, Saska a Dolního Slezska (PL). Partnerství považuje za stěžejní tvůrčí úkol ve své činnosti integraci trhu práce a trhu profesního vzdělávání v trojmezí (tj. v česko-polsko-saském pohraničí). V ORP Cheb se zřetelně projevuje silný trend na trhu práce – odliv pracovníků ze zdravotnictví¹¹. V roce 2013 celkem 1500 osob z celé ČR našlo v zahraničí uplatnění v oblasti zdravotnictví. Česká lékařská komora důrazně upozorňovala, že Česku hrozí výrazný odliv lékařů a ostatního zdravotnického personálu. V příhraničních regionech již nyní chybějí lékaři vybraných specializací. Málo je i zdravotních sester. V českých zdravotnických zařízeních pak pracují nejčastěji zdravotníci ze Slovenska. Kromě Německa zdravotníky lákají i další evropské státy, především Rakousko a Švýcarsko. Společnost ve vyspělých zemích stárne. Podle odborníků bude do budoucna poptávka po ošetřovatelských a pečovatelských profesích ještě růst.

⁷ Dle MPSV – EURES se za pendlery označují zaměstnaní nebo samostatně výdělečně činní v jiném členském státě, než je stát bydliště, kam se vrací denně nebo nejméně jednou týdně. Pracovníci přitom podléhají předpisům státu, kde jsou zaměstnáni, zde jsou také zdravotně pojištěni.

⁸ EURES (zkratka z anglického EUROpean Employment Service) je Evropský portál pracovní mobility nebo také Evropská služba zaměstnanosti. Poskytuje informace o pracovních a vzdělávacích příležitostech v zahraničí. Jeho součástí je i inzerce pracovních míst. EURES působí celkem ve 31 zemích Evropy, které zahrnují EHP a Švýcarsko. Cílem portálu EURES je pomoci volnému pohybu pracovních sil v rámci spolupracujících zemí. Celou síť zajišťuje a koordinuje Evropská komise, ale spolupracuje s dalšími partnerskými organizacemi ze všech zapojených států v rámci evropského trhu práce. Veškeré služby portálu jsou zdarma, a to pro zaměstnavatele i zájemce o práci či vzdělání.

EURES je od 1. 5. 2004 součástí služeb Úřadu práce ČR - <http://www.eures.cz/kontakty>

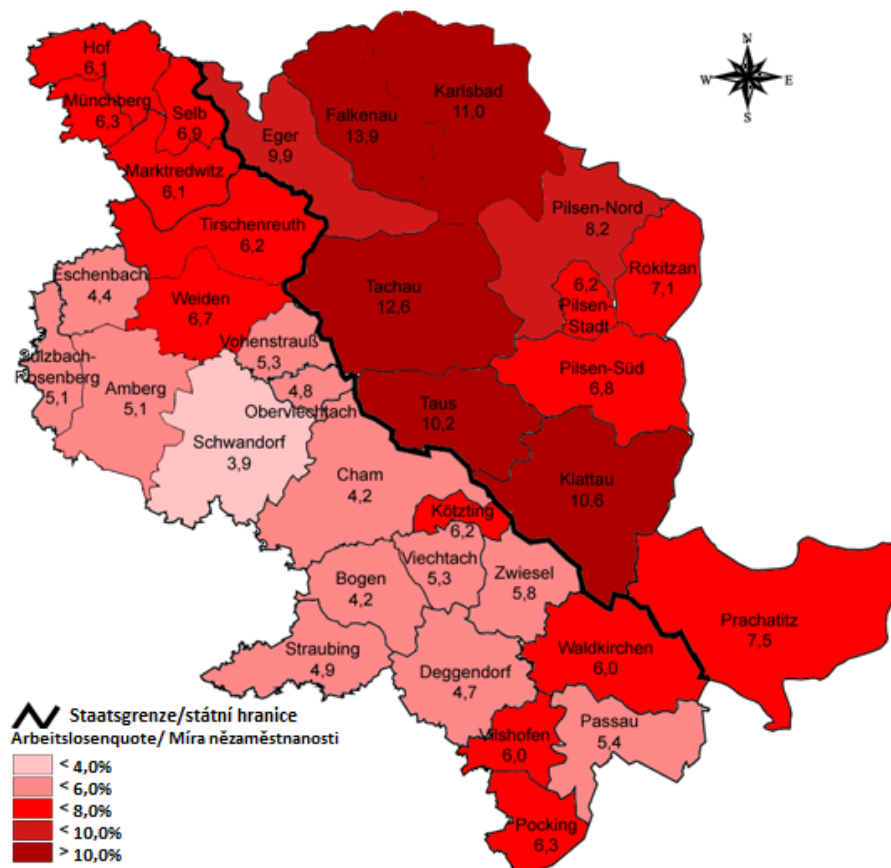
⁹ EURES Bavorsko – Česko: <http://www.eures-by-cz.eu>

¹⁰ EURES TriRegio: <http://www.eures-triregio.eu/ueber-uns-213.html>

¹¹ MPSV, zdroj: <http://www.novinky.cz/kariera/138327-pocet-cechu-pracujicich-za-hranicemi-se-od-roku-2006-zdvojnasoil.html>

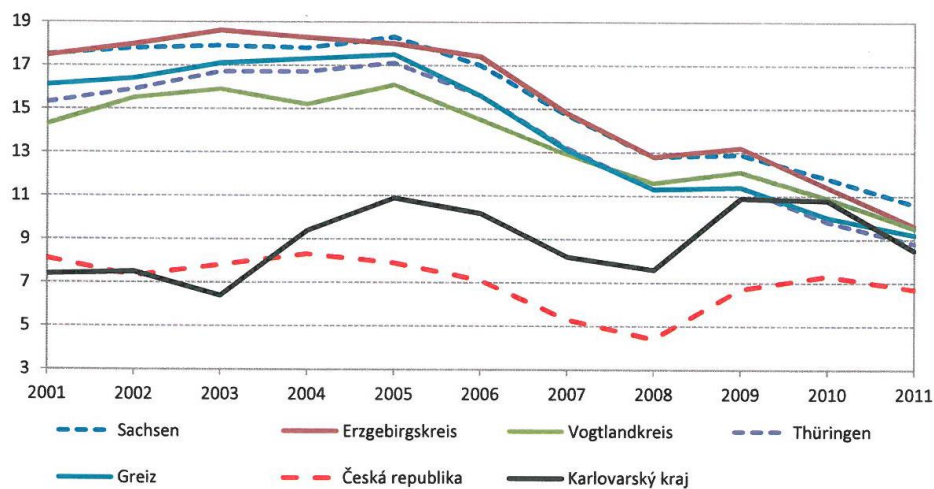
I z obrázku č. 4 a 5 je zřetelná podobnost trhu práce Karlovarského kraje a Saska, která je zde ukázána na míře nezaměstnanosti. Z obr. 4 je dále zřejmé, že části Bavorska sousedící se Saskem a Českem jsou na tom hůře než jižněji položené pohraniční okresy.

Obrázek č. 17 Míra nezaměstnanosti v Česko – Bavorském pohraničí 03/2011

Zdroj: EURES - Analýza forem v zaměstnávání

Obrázek č. 18 Míra nezaměstnanosti v % 2001 – 2011 (Sasko – Česká republika)

Zdroj: BermanGroup – Studie Budoucnost uprostřed Evropy, 2013

Vzdělávání

Oblasti vzdělávání a trhu práce jsou navzájem propojené, kvalifikované pracovní síly jsou nejdůležitějším kapitálem trhu práce. Atraktivní nabídka vzdělávání je závislá na tom, jaké profesní vyhlídky s sebou nese. Podíl obyvatelstva ve věku 25 – 64 let s vyšším vzděláním je v pohraničních oblastech v porovnání s EU nadprůměrný, avšak od roku 2005 zaznamenává trvalý pokles. Důvodem tohoto poklesu je především tzv. brain drain. Brain drain¹² představuje problém odchodu vzdělaných, kvalifikovaných lidí, v našem případě z venkovských regionů pohraničí, do větších aglomerací, kde nachází odpovídající profesní uplatnění.

Pro oblast přeshraniční spolupráce představuje nadále překážku především jazyková bariéra, zčásti také odlišné vzdělávací systémy. Partnerství mezi školami v Bavorsku, respektive Sasku a na Chebsku však působí motivačně při výuce jazyků a celkově ho lze označit za rozvinuté, k tomu přispívá svoji aktivitou i Euregio Egrensis se svými projekty Gastschuljahr a Sprachoffensive. Se zájmem o poznání kultury sousední země roste i zájem o jazykové vzdělávání. Také na úrovni vysokých škol dochází k mnohostranné a dlouholeté kooperaci. Přeshraniční (mezinárodní) spolupráce škol se samozřejmě neomezuje pouze na sledovaný region, spíše než regionální charakter mají charakter bilaterální.

Typologie přeshraniční (mezinárodní) spolupráce

V rámci analytické části dokumentu je vhodné uvést různé typy možné mezinárodní spolupráce mezi subjekty různých států. Zároveň je klíčový poznatek, že Evropská unie dlouhodobě významně – dokonce se stoupajícím významem – podporuje mezinárodní spolupráci mezi subjekty v rámci Evropské unie i se státy mimo Evropskou unii. Stejně tak Česká republika dlouhodobě patří ke státům podporujícím rozvojovou pomoc.

Spolupráci (obcí) můžeme rozdělit do několika skupin:

- partnerská spolupráce,
- meziregionální spolupráce,
- mezinárodní spolupráce,
- rozvojová spolupráce.

Typickým příkladem spolupráce měst a obcí je **partnerská spolupráce**. Partnerská spolupráce hrála pozitivní roli při každém stupni rozšíření Evropské unie z původních 6 členských států. Mimo to se partnerská spolupráce měst a obcí neomezuje pouze na země Evropské unie. Jeden ze zakladatelů Rady evropských obcí a regionů (CEMR), Jean Bareth¹³ definoval partnerskou spolupráci měst jako „spojení dvou komunit, které pořádají akce s evropskou perspektivou s cílem řešit své problémy a vytvářet mezi sebou stále pevnější přátelství“. Identifikoval také hlavní hodnoty, které partnerská spolupráce představuje: přátelství, spolupráci a vzájemnou informovanost mezi národy Evropy. Partnerská spolupráce měst se může soustředit na celou řadu témat, jako např. umění a kultura, mládež, udržitelný rozvoj, komunální veřejné služby, sociální začleňování a další. Typicky v rámci tohoto typu spolupráce hovoříme o partnerských městech a obcích (mohou být geograficky různě vzdálené, pojí je různá pouta – kulturní, historická, podobná situace a další). Partnerská města a obce municipalit v ORP Cheb budou představena v kap. 2.2.

¹² ECONOMICS <http://www.economicshelp.org/blog/glossary/brain-drain-problem/>

¹³ <http://www.twinning.org/cs/page/rychl%C3%BD-p%C5%99ehled#.U-10xL1luUk>

Dalším typem spolupráce je tzv. **meziregionální spolupráce**. Meziregionální spolupráce tvoří důležitou součást politiky Evropské unie. Regionální politika¹⁴ se snaží snížit významné ekonomické, sociální a územní nerovnosti, které mezi evropskými regiony dosud existují. Regionální politiky je současně vyjádřením solidarity EU s méně rozvinutými regiony, protože soustředí prostředky na oblasti a sektory, kde mohou zaznamenat největší efekt. Za **meziregionální spolupráci** je označována přeshraniční spolupráce subjektů sousedících regionů NUTS 3 (v ČR kraje), která je využívána při programování pomoci v operačních programech, spolupráce mezi regionálními a místními institucemi v pohraničních i vnitrozemských oblastech a spolupráce v některých oblastech a se zapojením vybraných aktérů.

Jiným, možná vhodnějším, rozdělením je rozdělení z hlediska geografické blízkosti spolupracujících subjektů. Zde můžeme hovořit o **spolupráci přeshraniční (příhraniční)** a ostatních typech mezinárodní spolupráce. Přičemž přeshraniční spolupráci se rozumí spolupráce podél státních (někdy i hranic spolkových zemí) hranic, tj. v jejich těsné blízkosti a v ucelených regionech. V Evropské unii byla první institucionální forma přeshraniční spolupráce¹⁵, s názvem EUREGIO, založena na německo-nizozemské hranici v roce 1958. Od názvu první instituce je odvozen obecnější název podobných struktur – euroregiony, které byly zmíněny v předchozím odstavci. Na začátku 90. let minulého století dochází k největšímu rozvoji přeshraniční spolupráce, mimo jiné také v České republice. Přeshraniční spolupráce v rámci sledovaného regionu bude popsána v kap. 1.5. V současné době typický způsob financování této spolupráce, tedy přeshraniční operační programy, bude popsán v kap. 2.3.

Přeshraniční spolupráce na česko-německé hranici je dnes již každodenní skutečností. Projevuje se jak ve spolupráci místních národních správních a veřejnoprávních institucí, tak v ekonomické oblasti (kooperace firem, zaměstnávání přes hranice), ale i ve spolupráci občanských sdružení nebo v kontaktech jednotlivých občanů. Je to důkaz, že jsou úspěšně překonávány důsledky násilné izolace způsobené uzavřenou hranicí s jednou částí Německa. Intenzivnější vztahy jsou rozvíjeny i tam, kde hranice sice byla prostupná, ale vzájemné kontakty byly v důsledku silné administrativní kontroly spíše formální.

Jako přeshraniční spolupráci můžeme označovat jakékoliv vzájemné vztahy mezi subjekty, kdy každý leží na jiné straně hranice. Přeshraniční spolupráce směřuje k rozvoji ekonomických a sociálních vazeb s cílem odstranit bariéry v pohybu zboží a osob v prostoru EU. Přeshraniční spolupráce je podporována ze strany EU i legislativně nařízenými o evropském seskupení územní spolupráce: prvním programovém období 2000-2006 se jednalo o iniciativu Společenství INTERREG, část III A, která se stala jejím významným stimulátorem. V období 2007-2013 navazoval program přeshraniční spolupráce Cíl 3 a v nejnovějším programovém období to bude Cíl Evropská územní spolupráce (EÚS) 2014-2020.

¹⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/what/index_cs.cfm

¹⁵ Pavel Branda – Euroregiony v České republice komparativní analýza

Stavební kameny přeshraniční spolupráce jsou: **filozofie** přeshraniční spolupráce, **principy** přeshraniční spolupráce, **struktury** pro přeshraniční spolupráci, **právní nástroje** pro podporu přeshraniční spolupráce. Přeshraniční spolupráce je založena na **principech**: partnerství, subsidiarity¹⁶, existence přeshraniční rozvojové koncepce nebo strategie a společné struktury na regionální úrovni.

Důležitou úlohu v přeshraniční spolupráci hrají nejvyspělejší přeshraniční struktury, euroregiony. Euroregiony¹⁷ jsou často geograficky vymezeny rozsahem socioekonomických interakcí a nejen administrativními jednotkami. Nezakládají nový stupeň samosprávy, ale spíše slouží jako koordinační orgány zprostředkovávající kontakty. Činnost euroregionů je všeobecně zaměřená právě na podporu rozvoje přeshraniční spolupráce. Dále zodpovídají za správu a většinou také administraci Fondu malých projektů v rámci programů přeshraniční spolupráce, poskytují poradenství a asistenci s přípravou projektů, vytvářejí a rozvíjejí partnerství v rámci přeshraniční spolupráce a zajišťují činnost pracovních skupin v různých oblastech, např. cestovní ruch, doprava, kultura, sport, školství apod. Ve sledovaném území působí od roku 1993 Euregio Egrensis.

Přeshraniční spolupráci můžeme vymezit také jako přímou „sousedskou“ spolupráci bezprostředně sousedících mikroregionů, které jsou na české straně vymezeny územím bývalých okresů, územními obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) nebo dobrovolnými svazky obcí (DSO), tedy zájmovými mikroregiony. Spolupracuje se ve všech oblastech života a se zapojením všech aktérů. Přeshraniční spolupráce se uskutečňuje v území přímo nebo prostřednictvím orgánů euroregionů v rámci Sdružení evropských příhraničních regionů.

V rámci Evropské unie se rozvíjí i další typ spolupráce, který nazýváme **mezinárodní spoluprací**, která probíhá v rámci větších nadnárodních regionů. Příkladem může být spolupráce v rámci programu Central Europe. V podobných projektech je kladen důraz na přenositelnost výstupů mezi více státy, typické projekty zahrnují partnery až z 8 zemí střední Evropy. Dalším příkladem může být operační program DANUBE¹⁸.

Další formou je tzv. **rozvojová spolupráce**, která probíhá v rámci rozvojové politiky. Hlavním cílem rozvojové politiky je pomocí ekonomických, sociálních a politických strategií zajistit lepší životní podmínky a celkovou situaci především v rozvojových zemích. Prostřednictvím zahraniční rozvojové spolupráce (ODA¹⁹) pomáhají vyspělé státy dlouhodobě řešit problémy v rozvojových zemích. Při koordinaci oficiální rozvojové pomoci zastává významnou roli Program OSN pro rozvoj.

¹⁶ **Subsidiarita** (z lat. *subsidiaris* – pomocný, podpůrný od *subsidium* – pomoc, podpora) dnes obvykle znamená **princip subsidiarity**, politickou zásadu, podle níž se rozhodování a zodpovědnost ve veřejných záležitostech má odehrávat na tom nejnižším stupni veřejné správy, který je nejbližší občanům. Vyšší úrovně správy mají rozhodovat jen tam, kde si to povaha věci vyžaduje. Například rozhodování o dětských jeslích nebo parku má patřit do kompetence obce, kdežto univerzita nebo dálnice má být v kompetenci kraje nebo státu. Princip subsidiarity je tak prohloubením myšlenky demokracie, je opakem centralismu a zdůrazňuje decentralizaci a úlohu samospráv.

¹⁷ Pavel Branda – Euroregiony v České republice komparativní analýza

¹⁸ Operační program určený pro Dunajský region

¹⁹ Official development assistance

Od roku 2000 se OSN snaží svými nástroji plnit program, tzv. Miléniovou deklaraci, která má ,za cíl odstranit největší problémy rozvojového světa. Dle koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017²⁰ směřuje zahraniční rozvojová spolupráce ČR do tří skupin zemí:

1. Prioritní země s programem spolupráce, tj. Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko, Mongolsko
2. Prioritní země bez programu spolupráce, tj. Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestinská autonomní území, Srbsko
3. Země, v nichž bude pokračovat spolupráce v jiném rozsahu a zaměření než v předchozím programovém období (především zajištění udržitelnosti probíhajících a končících projektů), tj. Angola, Jemen, Vietnam, Zambie

Důležitou roli v rozvojové spolupráci a pomoci rozvojovým zemím má v českých zemích neziskový sektor. V roce 2002 bylo založeno zájmové sdružení 17 českých neziskových nevládních organizací, tzv. České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS)²¹, které pracuje na poli rozvojové spolupráce, výchovy a humanitární pomoci. S rozvojovou spoluprací má již také řada měst a obcí z České republiky mnohé zkušenosti, jsou to například města: Valašské Meziříčí, Litoměřice, Pardubice a další. Města společně se svými partnery v rozvojových zemích připravují a realizují projekty z různých oblastí.

Na tomto místě je vhodné konstatovat, že se na spolupráci (jakéhokoli výše popisovaného typu) podílí kromě samotných měst a obcí také jejich příspěvkové organizace (školy, základní umělecké školy a další), církve, neziskové organizace, spolky a často i podnikatelské subjekty. Nicméně aktivita představitelů místní samosprávy a jejich podpora různým typům spolupráce je klíčová pro rozvoj spolupráce. Obce a města v tomto případě mohou být úspěšnými nositeli vzájemné spolupráce.

Vývoj přeshraničních vztahů na Chebsku

Přeshraniční vztahy v rámci ORP Cheb logicky resultují z historického vývoje a byly vždy ovlivňovány politickými rozhodnutími. V posledních 100 letech tak prošla oblast Chebska velmi turbulentním vývojem, který má vliv na současné přeshraniční vztahy.

Historie

Historie Chebska má své výrazné regionální zvláštnosti v četných proměnách, jimiž v minulosti prošlo.

Chebsko bylo již na přelomu 5. a 6. století osídleno slovanským kmenem Hbanů. Značný význam má nález slovanské hradištní kultury v samotném Chebu, kde na místě bývalého slovanského hradiště nechal ve 12. století Fridrich Barbarossa postavit císařskou falc. Hranice původního Chebska sahaly až do bavorských Smrčin k rozvodí řek Ohře, Náby, Sály a Mohanu. Od 8. století započal vstup německých feudálů do této oblasti a s expanzí moci francké říše v 9. století jejich vliv na Chebsku roste. Z tohoto období se datuje první písemná zmínka o Chebu, text z darovací listiny císaře Jindřicha IV. ze dne 13. února 1061. Německý vliv na území Chebska rostl a ve 12. století Němci Chebsko

²⁰ www.mzv.cz/file/501254/Koncepce_ZRS.doc

²¹ <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>

ovládli. Na Chebsku vládla významná panovnická dynastie Štaufů. V roce 1167 získal Chebsko císař Fridrich Barbarossa, který rozpoznal význam Chebska jako příhraničního regionu. Jako důkaz síly a symbol feudální moci dal přestavět chebský románský hrad do podoby, která se zachovala dodnes. Návštěvy nejvýznamnějších panovníků doby ve městě Cheb a na Chebsku zajišťovaly regionu politickou vážnost a značný hospodářský rozvoj.

V roce 1265 ovládl Chebsko český král Přemysl Otakar II. a připojil ho k Čechám. V té době však byla již značná část obyvatelstva oblasti německé národnosti a i v dalších stoletích žilo na Chebsku převážně obyvatelstvo německého původu. Později se ještě dvakrát dostalo Chebsko krátce pod vládu německého státu. K definitivnímu připojení Chebska zemím Koruny české došlo v roce 1322 za vlády Jana Lucemburského, který obdržel ústavní listinu od císaře Ludvíka Bavorského, která chebskou oblast definitivně připojila k Čechám. Následovala Zlatá bula z roku 1330, která dala samotnému Chebu rozsáhlá práva a privilegia královského města. Mezi tato práva patřilo "povolání" vlastního sněmu, vlastní soud, právo na ražení mincí, osvobození od cel, atd. Rozhodující slovo měl v té době bohatý a mocný patriarchát města Chebu. Není proto divu, že se oblast v podstatě vyhnula bojům v době husitských válek. Chebsko stálo na straně katolických zájmů. Na druhé straně se však Cheb stal svědkem ideového vítězství husitů v roce 1432, kdy právě v Chebu došlo k jednání mezi církví, císařem a husity. Výsledkem byla dohoda, tzv. „ chebský soudce“ – první mírová dohoda v historii naší země. V dohodě byla uznána husitská strana za zcela rovnoprávnou k jednání na bazilejském sněmu.

Posledním českým králem, který se zapsal do historie Chebska, byl Jiřík z Poděbrad. V době své vlády navštívil Cheb čtyřikrát a vedl zde mírová jednání. Provdal v Chebu i svoji dceru.

V roce 1526 bylo Chebsko nuceno stále více obhajovat své výsadní postavení proti rostoucím centralizačním snahám Habsburků. Tyto snahy postavily Chebsko na stranu protirakouského odboje a učinily z něho v roce 1618 spojence českých stavů proti Ferdinandovi II. Vhodné strategické postavení se během třicetileté války stalo Chebsku osudným. Ve víru válečného běsnění byl 26. 2. 1634 zavražděn v Chebu generalissimus císařské armády Albrecht z Valdštejna se svými generály. Strašné válečné pustošení a plenění mělo na Chebsko zhoubné hospodářské, politické, kulturní a národnostní důsledky. Velký úbytek obyvatelstva byl příčinou dalšího masového přistěhovalectví německého obyvatelstva. V roce 1725 se v Chebu naposledy sešel chebský sněm a začlenil Chebsko plně do rakouské absolutní monarchie bez bývalých výsad a privilegií.

V následujícím dějinném období rozvoje kapitalismu se Chebsko rozvíjelo i jako průmyslová oblast, ale etnické poměry se výrazně neměnily. Kraj zůstal převážně německým. Českým a slovenským obyvatelstvem byl osídlen až po roce 1945 v obnoveném Československu po odsunu Němců a postupně dosídlován v dalších letech.

Po 2. světové válce byla situace v chebském okrese velmi složitá. Cheb byl osvobozen dne 26. 4. 1945 americkou armádou. V posledních měsících války prudce vzrostl počet obyvatel oblasti. Cheb měl přibližně 58 tisíc obyvatel. Byli zde kromě amerických vojáků vězni z koncentračních táborů z blízkého Bamberku a Buchenwaldu a velké množství německých uprchlíků z východu. Nebylo zajištěno zásobování, nebyly byty a nefungovala spolupráce s vnitrozemím. Situace byla řešena odsunem německých uprchlíků. Byl zahájen již v červnu 1945, ještě před začátkem postupimské konference. Ta rozhodla o vysídlení německého obyvatelstva z poválečného Československa. V roce 1946 byla již z Chebska odsunuta převážná část německého obyvatelstva. Pak přišla další obtížná část poválečné historie oblasti. Bylo nezbytné zajistit plynulé dosídlování českým a slovenským obyvatelstvem, a zajistit tak chod průmyslu a zemědělství, které byly odsunem Němců velmi ohroženy. Na Chebsko přijížděli jak jednotlivci z různých částí republiky, tak i celé skupiny, převážně

zemědělců. Chtěli získat vlastní hospodářství. Po přidělení zemědělské usedlosti do vlastnictví měla získat každá rodina hospodářství o výměře max. 13 ha. Z dostupných údajů byla půda na Chebsku rozdělena přibližně 1460 lidem. Počet Čechů, kteří zde zůstali přes válku, byl zanedbatelný a z předválečných obyvatel se vracela jen malá část. Některé původní obce tak nebyly osídleny, u většiny ostatních nedosahoval počet obyvatel předválečného stavu. Počet neosídlených obcí ještě výrazně vzrostl v době, kdy bylo vytvořeno rozsáhlé hraniční pásmo a uzavřený vojenský prostor v oblasti CHKO Slavkovský les. Další velký odliv obyvatelstva nastal po zrušení velkých průmyslových podniků v oblasti, kdy výroba byla buď zcela zrušena, nebo včetně zařízení převezena na Slovensko. Došlo k výraznému odchodu obyvatelstva, lidé reagovali především na nově vzniklou politickou situaci v únoru 1948. Sociální a také psychologické dopady této neradostné etapy v historii regionu se i dnes odrážejí ve vztahu k půdě, k majetkům. Chybí tradice, tak jak je tomu ve vnitrozemí, kde na statcích hospodařily většinou celé generace. Velký vliv poválečného vývoje lze vidět i v oblasti krajiny. Neplánované a živelné scelování pozemků vedlo až k ohrožení zemědělské krajiny.

Současnost Chebska výrazně ovlivňuje jeho značná historická, přírodní a kulturní rozmanitost. Klíčový vliv má i jeho příhraniční poloha, která je na jedné straně šancí, na druhé straně však přináší některé negativní jevy (např. prostituce, drogy, rozvoj heren a kasin). Po roce 1989 Chebsko do značné míry hledá svoji identitu. Historický vývoj oblasti byl přetřán především událostmi druhé světové války a poválečnou izolací a tím i od západní Evropy. Jinde běžné spojení obyvatelstva s regionem je na Chebsku pouze pomalu obnovováno. Avšak mnoho přeshraničních projektů v česko-německém pohraničí postupně nachází minulá spojení, k čemuž přispívají aktivity občanské společnosti.

Euforickou fází přeshraničních vztahů po roce 1989 sice po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 vystřídal opatrný realismus a pragmatismus při čerpání finanční podpory ze strany EU. Je však potřebné konstatovat, že česko-německé vztahy jsou v oblasti Chebska nadstandardní, ať již v rovině hospodářské, tak i v rovině občanské společnosti.

Tradice a zvyky

Vlivem historického vývoje došlo v rámci ORP Cheb k přetřání tradic a zvyků (a samozřejmě také hospodářských a sociálních vztahů), které byly do první poloviny 20. století spojeny především s obyvatelstvem německého původu. Sice jsou v různých publikacích a v muzeích (kromě jiných např. Egerlandmuseum v Marktredwitz či Muzeum Cheb) tradice a zvyky zmapovány, ale nejsou obyvateli regionu ve větším měřítku aktivně vykonávány. I díky aktivitě muzeí a soukromých osob se daří zachovávat a prezentovat typické chebské (egerlandské) atraktivity, jako příklad můžeme uvést tzv. chebský statek.

Historické zvraty ve 20. století, které byly z hlediska pohybu obyvatel a změn základních postojů poměrně extrémní, zcela jednoznačně příhraniční region Chebska do značné míry izolovaly a rozhodně nebyly plodnou půdou pro rozvoj či pouhé udržování tradic a zvyků.

Na druhou stranu se oblast Chebska (Egerland) dlouhou dobu vyvíjela jako ucelené území. Zásadní klín byl do společné historie vsazen až v období druhé světové války. Při následném osidlování byly na více než 40 let přetřány všechny územní vazby a tradice, které se dnes velmi složitě Češi i Němci snaží obnovit. Přetrvává výrazný rozdíl mezi množstvím udržovaných tradic, zvyků a církevních svátků

na území České republiky a Německa. V současné konzumně zaměřené společnosti navíc obecně tradice a zvyky zastávají stále menší roli.

Stejně tak je třeba konstatovat, že od roku 1990 probíhá intenzivněji proces propojování místních obyvatel se svým regionem, k čemuž přispěly i přeshraniční projekty. V současné době v regionu zaznamenáváme rozvinutou spolkovou činnost a právě spolky jsou často nositeli projektů. Obecně se spolupráce na obecní úrovni zaměřuje především na oblast volného času, kultury, cestovního ruchu, mládeže a vzdělávání.

Jedním z klíčových aspektů, na které se bylo třeba zaměřit, byly rozdíly v chování obyvatel na obou stranách hranice. Ještě na začátku 20. století byla znalost německých postojů běžnou záležitostí, avšak dlouholeté uzavření hranic a proměna struktury obyvatel na české straně tuto přirozenou znalost sousedů vymazaly. Rozdílnost české a německé (ještě přesnější by bylo rozlišovat bavorskou a saskou) kultury se projevuje například při společenském styku, komunikačním stylu, pochopení práva, stylu jednání a řízení, v rozhodovacích strukturách a mnoha dalších oblastech. Povědomí o kulturních odlišnostech se stále zvyšuje, přesto se však ani dnes nevyvarováváme ve vzájemných vztazích nedorozumění. Je však třeba konstatovat, že se stereotypní chování (např. německá přesnost, česká nedisciplinovanost) v současnosti často stírá, především u mladé generace. Nicméně mnohé rozdíly jsou stále patrné (německé větší oddělování byznysu a soukromých vztahů) a je vhodné je připomínat. Je tedy zřejmé, že k přeshraničním, či obecně mezinárodním kontaktům je třeba přistupovat uvážlivě s náležitou přípravou. Přetrvávají také složitosti spojené se znalostí jazyka. I přes dlouhodobou aktivitu Euregia Egrensis i některých škol v příhraničí a stoupající podíl česky komunikujících německých partnerů, dochází stále ke kontaktům, které vyžadují přítomnost tlumočnicků.

Současnost

V současné době je přeshraniční spolupráce v oblasti ORP Cheb formována aktivitami Euregia Egrensis, které i nadále hraje vůdčí roli. V rámci pracovních skupin Euregia Egrensis jsou vyvíjeny projektové myšlenky. Eventy realizované či podporované Euregiem Egrensis jsou také výbornou platformou pro navazování kontaktů. I nadále funguje Fond malých projektů, který podporuje aktivity jednotlivých obcí a dalších subjektů, jde o společné akce, eventy, setkávání.

Po spuštění Operačních programů Česko-Sasko a Česko-Bavorsko v roce 2007 jsou intenzivněji rozvíjena projektová partnerství, zčásti na bázi dlouhodobějších kontaktů, zčásti se jedná o pragmatická propojení za účelem realizace pouze jednoho projektu. Vzhledem k nastavení projektových podmínek dochází v posledním období k rozvoji spíše bilaterálních partnerství. Pro ORP Cheb by byly v budoucnu zajímavé i trilaterální projekty (česko-sasko-bavorské), které bylo doposud komplikované realizovat. Předpokládáme, že i v dalším období bude trvat současný. Konkrétněji se aktuálním stavem přeshraniční spolupráce v ORP Cheb budeme zabývat v kapitolách 2 a 3.

Strategické dokumenty s vlivem na přeshraniční spolupráci

Při přípravě projektových žádostí pro přeshraniční projekty je vhodné využít dostupných strategických dokumentů. Pokud má projektový záměr oporu v některé ze strategií, jsou šance na jeho financování vyšší. Pro oblast ORP Cheb jsou v současné době aktuální následující strategické (rozvojové) dokumenty:

- „Budoucnost uprostřed Evropy – možnosti přeshraniční spolupráce v česko-bavorském pohraničí“ – BermanGroup, 2013
- „Budoucnost uprostřed Evropy – možnosti přeshraniční spolupráce v česko-saském pohraničí“ – BermanGroup, 2013
- Koncepce pro udržitelný cestovní ruch v období ekonomické krize v příhraničí – Clara 2, 2013
- Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014-2020 - Strukturální fondy 2014-2020
- Souhrnný návrh zaměření budoucí kohezní politiky EU po roce 2013 v podmínkách České republiky, obsahující i návrh rozvojových priorit pro čerpání fondů EU po roce 2013
- Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020
- Program Evropské územní spolupráce Česká republika – Bavorsko 2014 – 2020
- Program spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko 2014 - 2020
- Program rozvoje Karlovarského kraje 2014 – 2020
- Strategie rozvoje Svazku obcí Kamenné vrchy
- Aktualizace strategického plánu rozvoje města Chebu
- Živé sousedství, živé přátelství – Saská státní kancelář, 2012
- Elektrifikace Sasko-francké magistrály, 2013
- Česko- německá ekologická vodní turistika, 2010
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
- Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, EVROPA 2020

Analýza aktuální přeshraniční spolupráce na území ORP Cheb

Aktéři přeshraniční spolupráce

Na území ORP Cheb se objevují dva typy přeshraniční spolupráce – přeshraniční a meziregionální.

Přeshraniční vazby lze rozdělit podle jejich charakteru na:

- *vztahy plynoucí z úřední povinnosti,*
- *organizační vztahy,*
- *pracovní - ekonomické vztahy,*
- *rodinné vztahy.*

Aktéři přeshraniční spolupráce na území ORP Cheb jsou tedy:

1. **Veřejné instituce** (obce, svazky obcí, policie, hasičské záchranné sbory, EURES, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Chráněné krajinné oblasti (CHKO), Povodí Ohře, apod. - vzájemné vztahy s přeshraničním partnerem upravují příslušné zákony (např. zákon o obcích, zákon o krajích) a ovlivňuje je i evropská legislativa
2. **Instituce a organizace neziskového charakteru** (školy, sportovní, zájmové a mládežnické organizace, spolky, občanská sdružení) - jednotlivé subjekty mohou vytvářet speciální právní subjekty, které institucionálně zastřešují různé formy spolupráce
3. **Podnikatelské subjekty, investoři, zaměstnanci**
4. **Rodiny, občané, rodáci** (rodinné vztahy a neformální přátelské vztahy - existující, udržované, obnovované nebo nově vznikající)

Na území ORP Cheb se objevují všechny typy aktérů přeshraniční spolupráce - situaci v jednotlivých obcích zobrazuje tabulka č. 2.

Tabulka č. 96 Přehled současné přeshraniční spolupráce na území ORP Cheb

Obec	Zájem o přeshr. spolupráci	Člen Euregia Egreensis	Přeshraniční partner	Geografická poloha partnera	Realizované projekty (příklady)	Využití finanční zdroje	Další spolupracující organizace v obci	Realizované projekty
Dolní Žandov	ANO	NE	Nagel	SRN - Bavorsko, zemský okres Wunsiedel im Fichtelgebirge	Bylinné zahrady	Cíl 3		
			Neualbenreuth	SRN - Bavorsko, zemský okres Tirschenreuth				
			Mähring	SRN - Bavorsko, zemský okres Tirschenreuth				
Františkovy Lázně	ANO	NE	Bad Soden am Taunus	SRN - Hesensko, zemský okres Main-Taunus-Kreis				
			Nižnij Tagil	Rusko - Uralský federální okruh, Sverdlovská oblast				
Cheb	ANO	ANO	Hof	SRN - Bavorsko, kraj Horní Franky	Spolkové dny v Chebu (u příležitosti oslav 950 let od první pís. zmínky o městě)	Cíl 3	Gymnázium Cheb	Zřízení česko-něm. komunikačního centra na gymnáziích Ólsnitz a Cheb
			Nižnij Tagil	Rusko - Uralský federální okruh, Sverdlovská oblast	100 let Bismarckovy rozhledny na Zelené hoře		Stř. zdravotnická škola a Vyšší odborná škola	Společné ošetrovatelské postupy ČR - Bavorsko (společně se zdrav. školami z Marktredwitz)
			Rheden	Holandsko, provincie Gelderland	Cyklostezky v Mikroregionu Chebsko		Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje, stanice Cheb	Spolupráce s hasiči z Waldsassenu
					Děti překladatelé			
Křižovatka	ANO	NE						
Libá	ANO	ANO	Hohenberg	SRN - Bavorsko, zemský okres Wunsiedel im Fichtelgebirge	Zurčící Chebsko	Cíl 3, Česko-německý fond budoucnosti	Brücken-Allianz Bayern-Böhmen e.V.	VYrůstat-Srůstat v sasko-českém pohraničí
					Letní slavnosti přátelství			
					Vánoční setkání na hranicích			
Lipová	ANO	NE	Dosud žádný					
Luby	ANO	ANO	Markneukirchen s osadami Erlbach a Wernitzgrün	SRN - Sasko, zemský okres Vogtlandkreis	Vánoční setkání u stromku a společné krájení vánoční stoly	Cíl 3, Česko-německý fond budoucnosti	Sbor dobrovolných hasičů (s Markneukirchenem)	
			Bubenreuth	SRN - Bavorsko, zemský okres Erlangen-Höchstadt	Hraniční slavnosti		Záchranná služba s přeshraniční působností (od 10/2014)	
					Sportovní akce, cyklovýlety, turistika, setkávání hudebních souborů a sport. oddílů, turnaje			
Milhostov	ANO	NE	Dosud žádný					
Milíkov	NE	NE						
Nebanice	ANO	NE	Dosud žádný					
Nový Kostel	ANO	ANO	Markneukirchen	SRN - Sasko, zemský okres Vogtlandkreis	Oprava památníku obětem 1. sv. války	Cíl 3	MŠ (spolu s obcí Křižovatka a MŠ Markneukirchen)	Animace německého jazyka
					Výstava hist. fotografií			
Odrava	NE	NE	Dosud žádný					
Okrouhlá	ANO	NE	Dosud žádný					

Plesná	ANO	ANO	Bad Brambach	SRN - Sasko, zemský okres Vogtlandkreis	Česko-německý Plesenský půlmaraton (s Bad Brambachem)	Cíl 3	MŠ Plesná (spolupráce s MŠ Bad Brambach)	Setkání skřítků
			Eichenzell	SRN - Hesensko, zemský okres Fulda	Naučná stezka Plesná-Bad Brambach		ZŠ Plesná (spolupráce se ZŠ Bad Brambach a Eichenzell)	Ekoškola, Ekozahrádka, Veselá třída
			Pottiga	SRN - Durynsko, zemský okres Saale-Orla-Kreis	Rekonstrukce náměstí ve Šnekách (část obce Plesná, s Bad Brambachem)		Zákl. škola praktická (spolupráce se školou v Mitterteichu)	
					Podzimní a jarní jarmarky (s obcí Pottiga)		Sbor dobrovolných hasičů	Floorbalový turnaj
				Přestavba kult. domu, vytvoření infocentra (s obcí Pottiga)		TJ Jiskra Plesná	Přátelská fotbalová utkání	
Pomezí nad Ohří	ANO	NE	Schirnding	SRN - Bavorsko, zemský okres Wunsiedel im Fichtelgebirge				
Poustka	ANO	ANO	Dosud žádný		Bylinné zahrady (projekt Mikroregionu Chebsko)	Cíl 3		
Skalná	ANO	ANO	Neusorg	SRN - Bavorsko, zemský okres Tirschenreuth	Skalná - Neusorg - Když se sousedé stávají přáteli (oslava 20 let partnerství obcí)	Cíl 3	Sbor dobrovolných hasičů	Muzeum hasičské historie ve Skalné na hradě Vildštejn (s Neusorgem)
			Bad Brambach	SRN - Sasko, zemský okres Vogtlandkreis	Turistická stezka Skalná - Velký Rybník (s Bad Brambachem)		ZŠ Skalná (spolupráce se ZŠ Falkenberg)	
			Loznice	Srbsko (severozáp. část, poblíž hranice s Bosnou a Hercegovinou)	Přátelské fotbalové utkání s FK Radnički Loznica		Klub žen	Setkání tří generací (českých a německých občanů)
							Česko-německá fotbalová škola	Minimistrovství Evropy ve fotbale a další turnaje
							Traktor-klub Luby Skalná	Přehlídka hist. traktorů a zemědělské techniky za účasti spřátelých klubů z Německa
						Kulturní spolek občanů německé národnosti	Koncerty a adventní koncerty (dech. orchestr s Ebelsbachu)	
						Sdružení Čechů z Banátských Karpat	Spolupráce s českými menšinami v Rumunsku	
Třebeň	NE	NE	Dosud žádný					
Tuřany	ANO	NE	Dosud žádný					
Velký Luh	ANO	NE	Dosud žádný					
Vojtanov	ANO	NE	Dosud žádný					

Projekty přeshraniční meziobecní spolupráce státních institucí jsou zaměřené na podporu sousedského soužití, cestovního ruchu, rozvoje přeshraniční dopravní a turistické infrastruktury, ochranu životního prostředí, společné kulturní projekty a vzájemnou propagaci zapojených samospráv.

Přeshraniční spolupráce **obcí a měst** na území ORP Cheb je dána historicky a je podpořena jejich výhodnou geografickou polohou v těsné blízkosti hranice. Mnohé obce navázaly po r. 1989 na vazby zpřetrhané v důsledku nového státního uspořádání Evropy po 2. sv. válce. Řada obcí obnovila neformální vztahy a vznikly i oficiální formy partnerství v podobě dohod o přeshraniční spolupráci. Ty jsou dobrou platformou pro přeshraniční projekty financované z dotačních titulů. Většina obcí ORP Cheb má svého přeshraničního partnera v přilehlém Bavorsku (Dolní Žandov - Nagel, Neualbenreuth, Mähring; Cheb - Hof; Libá - Hohenberg; Luby - Bubenreuth; Pomezí n./O. - Schirnding; Skalná - Neusorg) nebo Sasku (Luby - Markneukirchen; Nový Kostel - Markneukirchen; Plesná - Bad Brambach; Skalná - Bad Brambach). Mnohdy se jedná o obce, kde se usadili odsunutí Němci, kteří tedy mají citovou vazbu k původnímu domovu. Zajímavým pojátkem mezi obcemi je obdobná tradice výroby hudebních nástrojů (Luby - Markneukirchen). Další obce udržují kontakty se vzdálenějšími sídly například na základě stejného charakteru obce - Lázně Františkovy Lázně mají za partnera lázně Bad Soden am Taunus v Hesensku. Obec Plesná ještě udržuje styky s obcemi Eichenzell (Hesensko) a Pottiga (Durynsko), kde se také usadili původní obyvatelé Plesné, když byli po r. 1945 vysídleni. Cheb podporuje od r. 1990 partnerské vztahy s průmyslovým městem Nižnij Tagil v Rusku v Uralském

federálním okruhu, Sverdlovské oblasti (toto město je partnerem i pro Františkovy Lázně) a má kontakty i s nizozemským Rhedenem. Partnera ze zcela netradiční země má Skalná, a to obec Loznice v severozápadní části Srbska.

Vybrané příklady úspěšných společných projektů naleznete v kap. 3. Na tomto místě je vhodné zmínit dvě krajinné výstavy, které pořádalo město Cheb s městy Marktredwitz (2006) a Tirschenreuth (2013). Stejně jako projekt bylinných zahrad, které realizoval Mikroregion Chebsko se svým německým partnerem, obcí Nagel.

Způsoby financování přeshraniční spolupráce

Cílem příhraniční spolupráce je především snižování regionálních rozdílů v rámci Evropy. K tomuto cíli byly a jsou postupně využívány různé programy podpory.

Období před 2007

S ohledem na Českou republiku je třeba zmínit program **CBC Phare**, který byl realizován od roku 1989 a sloužil především pro nečlenské země Evropské unie. Fond Phare²² byl založen v roce 1989 původně pro státy Polska a Maďarska. Postupně však do něj vstoupily i další státy, které se chystaly na vstup do Evropské unie. Z tohoto programu byly financovány projekty, které pomáhaly překonat hospodářskou a politickou propast mezi státy bývalého východního bloku a západními zeměmi. Od roku 1998 se fond zaměřoval na plnění stanovených priorit pro vstup do Evropské unie. Program Phare byl rozdělen do čtyř kategorií. Prvním byly Národní programy Phare, které zahrnovaly projekty přímo zaměřené na vstup státu do Evropské unie. Druhé byly programy přeshraniční spolupráce. Třetí byly Mnohonárodní programy implementované konkrétním státem a čtvrté Mnohonárodní programy implementované Evropskou komisí.

Po vstupu ČR do EU v květnu 2004 došlo ke změně čerpání prostředků pro rozvoj příhraničních oblastí. Finance se začaly čerpat v rámci programu Iniciativy Evropských společenství **INTERREG III**. Program INTERREG III²³ je jednou z iniciativ Společenství, které jsou zřízeny Evropskou komisí a slouží k řešení specifických problémů, které se dotýkají celého území Evropské unie. Část A se týká přeshraniční spolupráce, část B nadregionální spolupráce a část C meziregionální spolupráce. Česká republika byla proto územně členěna do 5 samostatných operačních programů (OP) pro přeshraniční spolupráci s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem. Ve sledovaném území jsou to programy INTERREG IIIA Česká republika – Svobodný stát Bavorsko a INTERREG III Česká republika - Svobodný stát Sasko. Interreg III navazuje se svým programem na předešlé iniciativy, Interreg I (1990 – 1993) a Interreg II (1994 – 1999). Iniciativa Interreg se přitom týká pouze členských zemí Evropské unie, a proto bylo nutné pro země, které se ucházely o členství, vytvořit jiný finanční nástroj. Tím byl již zmíněný program CBC Phare.

²² Webová stránka www.strukturalni-fondy.cz/phare

²³ Webové stránky www.strukturalni-fondy.cz/iniciativy-spolecenstvi,

Dotační období 2007 – 2013

Klíčovými programy podpory přeshraniční spolupráce byly v území Operační programy Cíl 3 Česko-Svobodný stát Bavorsko a Česko-Svobodný stát Sasko.

Obrázek č. 19 Přeshraniční spolupráce OP Cíl 3 Česko - Sasko

Zdroj: http://www.crr.cz/Files/Images/CIL3/mapa_sas_cil3.jpg

Obrázek č. 20 Přeshraniční spolupráce OP Cíl 3 Česko-Bavorsko

Zdroj: http://www.crr.cz/Files/Images/CIL3/mapa_bav_cil3.jpg

Novým cílem politiky hospodářské a sociální je Evropská územní spolupráce²⁴ (EÚS), který se realizoval prostřednictvím **přeshraniční**, **nadnárodní** a **meziregionální** formy spolupráce a dvou síťových programů: **ESPON 2013** (Monitorovací síť pro evropské územní plánování) a **INTERRACT II**

²⁴ <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>

(Program pro výměnu zkušeností s přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spoluprací). Z Evropského fondu regionálního rozvoje byl dále financován program Iniciativy Evropské komise **URBACT II** „Regiony pro ekonomickou změnu“ pod Cílem 3 EÚS.

- *Operační programy Přeshraniční spolupráce* se týkali vždy hraničních regionů NUTS III sousedících s regiony v jiném členském státu.
- *Operační program Meziregionální spolupráce (INTERREG IVC)* byl společný pro všechny členské státy EU, Norsko a Švýcarsko a byl zaměřen na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni.
- *Nadnárodní spolupráce* EU byla rozdělena do několika zón, ČR spadá do zóny Střední Evropa.

Oba síťové programy byly určeny pro všechny členy EU.

- *Program INTERACT II* byl v rámci strukturálních fondů součástí Cíle 3 – Evropská územní spolupráce politiky soudržnosti a zaměřoval se na šíření znalostí, zkušeností a dalších výstupů programů přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce. Cílovými skupinami byly evropské instituce a orgány zajišťující programy EÚS.
- *Výzkumný program ESPON 2013* (Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost) sloužil k získávání a aktualizování informací o rozvoji regionů a o dopadech realizace politik EU na regiony. Jeho cílem bylo poskytovat informace, analýzy, mapy, databáze, indikátory, které přispívaly k vyváženému rozvoji regionů či větších územních celků.

Program Iniciativy Evropské komise

- *Operační program URBACT II* sloužil v programovém období k výměně a získávání zkušeností mezi městy členských států EU při přípravě a implementaci projektů týkajících se rozvoje měst.

Dotační období 2014 – 2020

V současné době se v návaznosti na přijetí nové evropské legislativy pro oblast fondů EU v rozpočtovém období 2014-2020 připravují programy navazující na předešlé mimo jiné v oblasti přeshraniční, meziregionální, nadnárodní a další.

- *Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 – 2020 navazuje na Program Cíl 3 ČR- Bavorsko realizovaný v období 2007-2013.* Program²⁵ je zaměřen zejména na regionální a místní projekty s přeshraničním významem, přičemž velký důraz bude kladen na skutečné přeshraniční dopady, které budou mít prokazatelný pozitivní dopad na české a bavorské příhraničí. O prostředky budou moci žádat veřejnoprávní instituce, neziskové organizace a nově i malé a střední podniky. **Předběžně** byly vybrány následující tematické cíle a investiční priority, **TC 1:** Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací, **TC 6:** Zachování a ochrana životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů, **TC 10:** Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení a **TC 11:** Posilování

²⁵ <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-preshranicni-spoluprace-Ceska-republik>

institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy. V září 2014 má být programový dokument předložen ke schválení Evropské komisi.

- *Operační program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014 – 2020 navazuje na OP přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2007-2013*

Program²⁶ je opět orientován zejména na regionální a místní projekty s přeshraničním významem. V současné době vyplývají z diskuze tyto tematické cíle, které se dále podrobněji rozpracovávají: **1.** Podpora přizpůsobení se klimatickým změnám, prevence rizik a řízení rizik; **2.** Udržení a ochrana životního prostředí a podpora efektivity zdrojů; **3.** Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního vzdělávání, **4.** Zlepšení institucionálních kapacit a podpora efektivní veřejné správy.

- *Program Nadnárodní spolupráce CENTRAL EUROPE 2020 navazuje na OP nadnárodní spolupráce Střední Evropa*

Cílem programu²⁷ je řešení společných problémů nadnárodního významu. Do projektu se budou moci zapojit subjekty z veřejného i soukromého sektoru. Ze závěrů početných diskuzí vyplynula tato témata: **Prioritní osa 1:** Spolupráce v oblasti inovací s cílem zvýšit konkurenceschopnost Střední Evropy, **Prioritní osa 2:** Spolupráce v oblasti nízkouhlíkových strategií ve Střední Evropě, **Prioritní osa 3:** Spolupráce v oblasti přírodních a kulturních zdrojů pro udržitelný růst ve Střední Evropě, **Prioritní osa 4:** Spolupráce v oblasti dopravy s cílem zajistit lepší spojení ve Střední Evropě.

- *Operační program Nadnárodní spolupráce DANUBE*

Tzv. Dunajský program²⁸ bude sloužit k nadnárodní spolupráci v regionu Dunaj. Témata řešená v rámci jednotlivých priorit by měla zahrnovat většinu tradičních témat řešených nadnárodní spoluprací, jako jsou inovace, doprava, životní prostředí a další.

- *Operační program Meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE navazuje na program meziregionální spolupráce INTERREG IVC*

INTERREG EUROPE²⁹ je určen k podpoře vzájemného učení mezi veřejnými orgány s cílem zlepšit fungování politik a programů regionálního rozvoje. Program se zaměřuje na tyto priority: Výzkum, technologický rozvoj a inovace; Konkurenceschopnost malých a středních podniků, Nízkouhlíkové hospodářství; Životní prostředí a účinné nakládání se zdroji.

- *ESPON 2020 navazuje na předchozí program ESPON 2013*

Výzkumný program³⁰, který podporuje plánování a regionální rozvoj. Program ESPON 2020 se zaměřuje na prioritu, která se dělí do dalších oblastí podpory, **Prioritní osa 1:** Aplikovaný výzkum, využití, monitorování a akce.

²⁶ <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Sasko-%e2%80%93-CR>

²⁷ <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-nadnarodni-spoluprace>

²⁸ <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Sasko-%e2%80%93-CR>

²⁹ <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-INTERREG-EUROPE>

³⁰ <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/ESPON-2020>

- *Operační program INTERACT III navazuje na OP INTERACT II*
Program se zásadně neliší od přechozího, je tedy opět zaměřen na posílení efektivnosti a zkvalitňování aktivit územní spolupráce v členských státech EU, Norska a Švýcarska.

Oblasti spolupráce a jejich potenciál

Smyslem této kapitoly je ukázat na příkladu projektů, realizovaných subjekty z ORP Cheb, možnosti a potenciál pro další přeshraniční spolupráci.

Školství

Téma školství a vzdělávání je tradiční oblastí pro přeshraniční spolupráci a je hojně využíváno jak státními institucemi, tak jejich příspěvkovými organizacemi či soukromými subjekty. Pozitivní je na této spolupráci především vytvoření vztahu k jiné národnosti, překonávání jazykových bariér a utváření vzájemného přátelství mezi dětmi i pedagogy. Důvodem častých projektů a aktivity v této oblasti je i fakt, že jde o podporovanou oblast a v budoucnu se plánuje dostatečné množství výzev k dalším projektům.

SKALNÁ – FALKENBERG

Základní škola Skalná a základní škola Falkenberg spolupracovaly v letech 2007-2013 v rámci programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko. Jednalo se o tři projekty: Kamarádství bez hranic, Na návštěvě u sousedů a Na zahradě u sousedů.

V rámci projektu „**Kamarádství bez hranic**“ se žáci škol setkávali při realizaci společných aktivit. Jednalo se o přátelská setkávání, kdy žáci představovali oblasti, kde žijí. Žáci společně připravovali a vytvořili koláže s informacemi o regionu, které poté vyvěsili ve vestibulu školy ve Falkenbergu a následně vyplňovali krátký kvíz. Další setkání se uskutečnilo k příležitosti vánočních oslav, kdy falkenberské děti hostila škola ve Skalné. Na programu bylo malování triček, malování na obličej a následná vernisáž vzniklých modelů s vánočním zpíváním. Nakonec si děti vyzkoušely malbu s malířskou paletou u profesionálních stojanů.

Navazující aktivitou mezi školami ve Skalné a Falkenbergu byl projekt „**Na návštěvě u sousedů**“, kdy na české straně navštívili žáci přírodní rezervaci SOOS a společně si prohlédli geopark, zoopark, dančí oboru, muzeum a nakonec prošli naučnou stezku. Svě zážitky poté zvěčnili ve svých výtvarných dílech. Žáci skalenské školy byli následně pozváni do Falkenbergu. Během pěti dní společného soužití se žáci účastnili různých soutěží, her, workshopů a tvořivých dílen. Kromě toho proběhla společná snídaně se starostou

Falkenbergu, společné vyhlášení vítězů olympijských her, soutěže pokojů a rozloučení s kamarády. Na závěr projektu žáci obou škol připravili besídku pro rodiče, přátele, pedagogy a hosty školy.

Poslední realizovanou aktivitou v uvedeném období byl projekt **„Na zahradě u sousedů“**. Projekt byl zahájen společnou vánoční besídkou dětí obou partnerských škol v sálu LB Lassensberger ve Skalné. Další aktivitou bylo osázení naučné zahrádky v areálu školy a školní zahrady ve Skalné, kdy žáci kromě jiného poznávali bylinky, živočichy, dále sportovali, rozdělávali odpad a pozorovali rozmanitost přírody pod binokulární lupou. Žáci ze Skalné naopak navštívili město Falkenberg, kde strávili dva dny plné zážitků. Společně s žáky partnerské školy navštívili mimo jiné místní hrad a zúčastnili se prohlídky zahradnické výstavy v nedalekém Tirschenreuthu, kde je čekal výukový program o bobrech.

Zdroj textu/obrázků: ZŠ Skalná, 2014. [Dostupné z: www.zsskalna.cz/]

GYMNÁZIUM JULIA MOSENA OELSnitz – GYMNAZIUM CHEB

Mezi gymnázii v Chebu a v Oelsnitz byl v roce 2010 přijat projekt přeshraniční spolupráce z Operačního programu Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko, v rámci kterého vznikla nová jazyková a komunikační centra. Realizace projektu **„Zřízení Česko-německého jazykového a komunikačního centra na gymnáziích Oelsnitz a Cheb“**

probíhala od října 2010 do června 2013 a součástí projektu byla také celá řada společných aktivit studentů a pedagogů obou gymnázií. V Chebu tak vznikla přístavba stávajícího areálu gymnázia, kde se nachází víceúčelová aula s kapacitou 200 posluchačů, multimediální audiovizuální sál a moderní učebna. Součástí centra jsou atraktivní výstavní prostory, kde jsou umístěny interaktivní exponáty demonstrující přírodovědné a technické jevy a zákonitosti. Projekt Jazykové a komunikační centrum se stalo místem smysluplných a atraktivních volnočasových a vzdělávacích aktivit pro všechny generace. Cílovou skupinou jsou děti a mládež z obou stran hranic.

Zdroj textu/obrázků: Gymnázium Cheb, 2014. [Dostupné z: www.gymcheb.cz/]

MARKNEUKIRCHEN – LUBY U CHEBU

Partnery v rámci projektu **„Partnerské školy potřebují prostory k setkávání“** se staly města Markneukirchen a Luby. Projekt byl realizován prostřednictvím programu přeshraniční spolupráce, Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko. Cílem je přestavba a sanace staré tělocvičny gymnázia v Markneukirchenu k vytvoření prostor pro společná setkávání a realizace více společných projektů

mezi Gymnáziem Markneukirchen a ZŠ Luby. Projekt byl zahájen první oficiální schůzkou v únoru roku 2013. Žáci obou škol se v rámci projektu scházeli na společných setkáních, kdy první část setkání probíhala vždy v Markneukirchenu, druhá v Lubech. Jednalo se o tyto akce: Poznávání země i přes hranice I a II, Setkání školních orchestrů I a II, Oslava jazyků I a II, Vánoční koncert I a II. Dále byly na programu jednostranné akce v německém Markneukirchenu: Soutěž talentů, Slavnostní otevření auly, Moderní media a Výtvarně umělecký projekt „Místnosti“. Posledním typem společných setkávání byl zájezd nejprve do Karlových Varů, následně do Drážďan v rámci akce Společenské vědy, politika, kultura, společnost I a II. Všechny aktivity se uskutečnily v průběhu let 2013 – 2014.

Zdroj textu/obrázků: ZŠ Luby, 2014. [Dostupné z: www.zsluby.cz/projekty]

ERLBACH – MARKNEUKIRCHEN – LUBY – NOVÝ KOSTEL

"Maulwurf und Krtek" byl společným projektem mateřských škol v hudebním historickém regionu mezi městy Erlbach, Markneukirchen, Luby a Nový Kostel. Projekt byl realizován ve školním roce 2011/2012, 2012/2013 a následně také v roce 2013/2014 prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3. V rámci projektu byly na programu tyto aktivity: zimní sportovní den v Erlbachu, den čarodějnic v Lubech, dětský den v Novém Kostele, Zkoumání přírody s krtkem a jeho přáteli v Markneukirchenu, jazykové kurzy, oslavy Halloweenu a další.

Zdroj textu/obrázků: Markneukirchen, 2014. [Dostupné z: www.markneukirchen.de]

Sociální služby a zdravotnictví

O spolupráci v oblasti sociálních služeb a zdravotnictví je v příhraničních oblastech stále větší zájem. Nejedná se v tomto případě pouze o zaměstnance, kteří dojíždějí za prací do ciziny, ale také o zvyšující se poptávku klientů sousedních zemí po využívání pečovatelských služeb nebo o systém vzdělávání pracovníků. Nicméně například přímé poskytování sociálních služeb lidem na druhé straně hranice zatím není rozvinuto.

STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA CHEB – ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA MARKTREDWITZ – ODBORNÁ ŠKOLA PRO PÉČI O SENIORY MARKTREDWITZ – BFZ CHEB – BFZ MARKTREDWITZ

Projekt „**Společné ošetřovatelské postupy ČR-Bavorsko**“ probíhal v rámci přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko a projektovými partnery byly: Střední zdravotnická škola Cheb, Zdravotnická škola Marktredwitz, Odborná škola pro péči o seniory Marktredwitz a BFZ Vzdělávací akademie. Cílem projektu byla tvorba společných vyučovacích hodin, podpora odborných a interkulturních kompetencí zúčastněných žáků a vybudování a upevnění sítě přeshraničních expertů a spolupracovníků. Projekt byl realizován od září 2009 – srpen 2012. Mezi nejdůležitější aktivity projektu patřila hospitace, společná výuka, přeshraniční praxe, společné exkurze, jazyková výuka a Bavorsko-české odborné konference.

Zdroj textu/obrázků: Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola Cheb, 2014. [Dostupné z: <http://szsavoscheb.cz/>]

EUREGIO EGRENSIS – MĚSTO CHEB – MĚSTO WALDSASSEN - KLINIKA HORNÍ FALC – OKRES TIRSCHENREUTH – KARLOVARSKÁ KRAJSKÁ NEMOCNICE – NEMOCNICE V MARKTREDWITZ – NEMOCNICE V SELBU

Projektu „**Vybudování přeshraniční spolupráce v oblasti zdravotnictví**“ předcházela a byla projektovými partnery v čele s institucí Euregio Egrensis zadána studie proveditelnosti, která měla analyzovat potenciál a poskytnout souhrn informací pro další spolupráci ve všech oblastech zdravotní péče, od ambulantní péče, přes zajištění pečovatelské služby až po oblast stacionární péče. Z výsledků studie následně vznikl projekt určený k vybudování přeshraniční spolupráce v této oblasti. Z projektu realizovaného prostřednictvím spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko již plynuly konkrétní impulsy a doporučení vedoucí ke zlepšení situace ve zdravotnictví příhraničních regionů a zde žijících lidí. První část projektu je věnována rozvoji v oblasti zdravotnické záchranné služby, druhá část poté detailně nemocniční péči v příhraničních regionech.

Zdroj textu/obrázků: Euregio Egrensis, 2014. [Dostupné z: <http://www.euregio-egrensis.de/Gesundheit.htm>]

Životní prostředí

Blízkost jednotlivých regionů s sebou přináší i společné problémy a výzvy v oblasti životního prostředí. Pro ORP Cheb je typická spolupráce týkající se řeky Ohře (Eger), která přitéká do ORP Cheb od svého pramene v německé části Smrčín.

LIBÁ – HOHENBERG AN DER EGER

Partnerský projekt s názvem „**Zurčící Chebsko – řeka bez hranic**“ uzavřený mezi obcemi Libá a Hohenberg byl schválen k realizaci na konci roku 2009 v rámci programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2007-2013. Projekt byl zaměřen na obnovu a zpřístupnění krajiny nacházející se v těsné blízkosti bývalých hranic. Cílem bylo navázání intenzivní příhraniční spolupráce prostřednictvím vytvoření primární analýzy místa, krajinných úprav a vyhodnocení potenciálu oblasti. Po celou dobu realizace projektu

se v těchto regionech konaly workshopy s různým zaměřením, kdy studenti zkoumali okolí a připravovali studie a vize. V další části pak navrhli možné směry rozvoje obcí. Postupně bylo vytipováno pět míst v Libé, u kterých došlo díky projektu ke zlepšení prostředí. Mezinárodní workshopy bez hranic, které byly jednou z aktivit projektu, vždy nesly určitý podtitul, součástí byly i konference pro odbornou veřejnost. V Libé byly vybudovány celkem tři okruhy cyklostezek různých obtížností, proběhly práce na vodních dílech a byla zpřístupněna i další místa, která jsou důležitá ve vývoji regionu. Na německé straně byl zrekonstruován altán Karolinina pramene, došlo k úpravě cyklostezek a byl opraven prostor pro oslavy v centru města Hohenberg. Během realizace projektu docházelo k častému setkávání obyvatel zúčastněných obcí, což přineslo posílení partnerských vztahů a navázání přátelských kontaktů.

Zdroj textu/obrázků: Obec Libá, 2014. [Dostupné z: www.obec-liba.eu/]

POVODÍ OHŘE, s.p.

Povodí Ohře realizovalo v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 v programovém období 2007 – 2013 celkem tři projekty:

1. Problematika živin a sinic v nádrži Skalka
2. Česko-německá ekologická vodní turistika
3. Rtuť na přítoku do nádrže Skalka, vyhodnocení a návrhy opatření

V rámci prvního z projektů, který realizoval státní podnik společně s vodohospodářským úřadem města Hof, se řešila tato problematika³¹: pasportizace zdrojů znečištění na české a německé straně, studie proveditelnosti separace rekreačních zón, studie proveditelnosti technologického mokřadu a provedení pokusů.

Partnerem druhého projektu bylo sdružení Brücken Allianz Bayern-Böhmen e. V., kdy se projekt skládal ze dvou částí³², a) Technicko-marketingová studie Ohře, b) Rekonstrukce jezu Tuhnice. Ve studii, kterou zpracovala firma AZ Consult spol. s.r.o., se analyzovala návštěvnost území, způsob jeho využití a technický stav, ochrana přírody a na základě získaných údajů byla provedena SWOT analýza. V návrhové části se řešily další možnosti na využití a zhodnocení technického stavu vodních staveb. Vodohospodářský úřad města Hof byl partnerem i při realizaci třetího projektu³³, kdy se řešila především problematika kontaminace sedimentů nádrže Skalka rtutí.

Zdroj textu/obrázků: Povodí Ohře s.p., 2014. [Dostupné z: www.poh.cz/]

CHEB - MARKTREDWITZ

Na projektu „**Krajinná výstava bez hranic 2006**“ spolupracovala města Cheb a Marktredwitz. Krajinné výstavy mají v Německu bohatou tradici - jejich smysl spočívá nejen v sezónní prezentaci zahradního umění a krajinotvorby, ale především v rekultivaci často problémových a ekologicky narušených území, která se mění v zóny příměstské rekreace sloužící občanům natrvalo i po skončení výstav. V r. 2006 získalo pořadatelství město Marktredwitz, které představilo jako první v historii koncept přeshraniční krajinné výstavy společně s Chebem. Marktredwitz pro účely výstavy revitalizoval bývalou industriální městskou část Dörflas, kde nově vnikl například nivní park a přírodní koupaliště. V Chebu v rámci krajinné výstavy proběhla rozsáhlá sanace zanedbaného území pod Chebským hradem a přilehlého pravého břehu řeky Ohře. Zahradní výstavy v české i německé části trvaly od 24. 5. - 24. 9. 2006 a doprovázela je řada akcí: semináře, workshopy, koncerty, divadelní představení...

Areál Krajinné výstavy v Chebu

Areál chebské „Krajinky“ se po skončení výstavy stal oblíbeným rekreačním územím s celoročním provozem. Podařilo se tak navázat na historické uspořádání Poohří jako místa společenských setkání, odpočinku a rekreace v samém centru města.

Areál Krajinné výstavy v Marktredwitz

Zdroj textu/obrázků: Město Cheb [Dostupné z: www.cheb.cz/]

³¹ http://www.poh.cz/dotacni_tituly/skalka.htm

³² http://www.poh.cz/dotacni_tituly/101.htm

³³ http://www.poh.cz/dotacni_tituly/170.htm

CHEB - TIRSCHENREUTH

Na úspěch první krajinnej výstavy navázalo město Cheb v roce 2013, kdy uspořádalo ve spolupráci s městem Tirschenreuth další krajinnou výstavu s podtitulem **"Příroda a historie Cheb 2013"** (29. 5. - 25. 8. 2013). Německá výstava se konala pod názvem „Moje příroda v Tirschenreuthu“. Byl zde obnoven rybník a historický statek Fischhof a vybudován nový most, poznávací stezka, různá hřiště nebo škola v přírodě. Logo chebské výstavy obsahovalo historicky významné letopočty, k nimž se vázal koncept tří velkých doprovodných výstav (Štaufové na Chebsku; slavný chebský rodák, architekt J. B. Neumann; historie krajinnych výstav v Chebu). Areál původní „Krajinky“ na pravém břehu řeky Ohře byl doplněn o aktuální výsadbu, včetně stromů a keřů, a přibýly také nové prvky, např. barokní zahrádka s uměleckým artefaktem na počest architekta J. B. Neumanna, dětské vodní hřiště nebo venkovní fitness stroje. Město Tirschenreuth bylo přeshraničním partnerem i pro některé doprovodné projekty (výstavy, workshop Vazby květin, kulturní kalendář obou měst, výtvarné dílny pro děti, půjčovna zahradních společenských her), které byly spolufinancovány z programu na podporu přeshraniční spolupráce Cíl 3.

V souvislosti s krajinnou výstavou se v Chebu v létě 2013 podařilo dokončit i revitalizaci levého břehu řeky Ohře, která byla spolufinancována z Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad. Nově vybudovaný sportovní areál s atletickou dráhou, hřišti a lanovým centrem vhodně doplňuje vycházkově a rekreačně zaměřenou Krajinku na pravém břehu. Vzniklo tak ucelené území pro sportovní-rekreační trávení volného času návštěvníků i obyvatel Chebu.

Zdroj textu/obrázků: Město Cheb [Dostupné z: www.cheb2013.cz/]

Doprava

Spolupráce v oblasti dopravy je v regionu dlouhodobě reprezentována přeshraničním integrovaným dopravním systémem veřejné dopravy EgroNet, který působí v rámci Euroregionu Egrensis. Kromě toho dochází ke spolupráci při modernizaci nedostačující dopravní infrastruktury, především pak elektrifikace Sasko-franské magistrály je pro regiony Horních Frank, Karlovarského kraje a Jihozápadního Saska významná.

EGRONET

EgroNet je přeshraniční integrovaný dopravní systém veřejné dopravy v rámci Euroregionu Egrensis, který zasahuje do spolkových zemí Sasko, Durynsko, Bavorsko, do Karlovarského kraje a nově také do Ústeckého kraje. EgroNet vznikl v devadesátých letech dvacátého století jako projekt Expo 2000, který se konal v Hannoveru. Členy sdružení EgroNet jsou zemské okresy, města, kraje a svazy dopravců působících na vymezeném území, které má rozlohu zhruba 15 000 km². V rámci sdružení dochází ke kooperaci v současné době mezi 62 dopravci v autobusové, tramvajové a železniční dopravě. V rámci celého území je k dispozici jednodenní síťová jízdenka EgroNet, která platí u všech spolupracujících dopravců v rámci vymezeného území. Jízdenka stojí v České republice 150 Kč a v Německu 15 Euro. Držitelé jízdenky mohou využít také navazující slevy na vstupném v některých objektech. Jednou z aktivit je mimo jiné zprostředkování investice k rozvoji regionu v oblasti veřejné dopravy. V České republice reprezentuje EgroNet občanské sdružení RDS „Rozvojová dopravní společnost“ jehož členy jsou významné dopravní společnosti (v současné době 11) provozující veřejnou regionální dopravu v Karlovarském kraji. Rozvojový dopravní svaz připravil v roce 2010 akci s názvem „**Den veřejné dopravy – 10 let EGRONETU**“. V rámci akce bylo možné využít bezplatnou dopravu moderními či historickými vozidly na zvláštních linkách za účelem prohlídky památek a zajímavostí míst Karlovarského kraje. Projekt byl uskutečněn ve spolupráci s Euregiem Egrensis a financován prostřednictvím OP přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko.

Zdroj textu/obrázků: EgroNet [Dostupné z: www.egronet.de]

Kultura

Již tradičně spolupracují obce v ORP Cheb v oblasti kultury. Často se jedná o společná setkávání obyvatel či tematické slavnosti. V území dochází také k neformální spolupráci, aktivity obyvatel nejsou vždy vázány pouze na projektové výzvy.

CHEB - TIRSCHENREUTH

Projekt „**Vazby květin v příhraničí**“ připravilo město Cheb jako doprovodný program Krajině výstavy „Příroda a historie Cheb 2013“. Přeshraničním partnerem projektu se stalo město Tirschenreuth a finanční prostředky byly získány z dotačního fondu na podporu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2007-2013. Projekt započal v květnu 2013 čtyřmi víkendovými workshopy v křížové chodbě chebského františkánského kláštera, kde se zájemci - z Čech i Německa - naučili pod vedením lektorek ze střední zahradnické školy uvázat velkou letní kytici, moderní

geometrické aranžmá ze živých květin a vazbu ze suchého materiálu. Souběžně s workshopy probíhala v historických prostorách františkánského kláštera i výstava profesionálních květinových vazeb, kterou připravily lektorky jako inspiraci pro účastníky kurzů i pro veřejnost. Projekt vyvrcholil v srpnu 2013 během Valdštejnských slavností soutěžní výstavou květinových vazeb, do které se mohl přihlásit každý, nejen účastník květinových workshopů. Podmínkou účasti byla jen vlastnoručně zhotovená kytice nebo aranžmá. Soutěžní výstavu „amatérů“ doplnily opět profesionální práce lektorů.

Zdroj textu/obrázků: Město Cheb [Dostupné z: www.cheb2013.cz/]

CHEB - TIRSCHENREUTH

Cílem projektu „**Kulturní kalendář a propagace akcí Chebu a Tirschenreuthu**“ byla společná propagace akcí pořádaných v Chebu a bavorském městě Tirschenreuth v turistické sezóně 2013. V tomto roce se v obou městech uskutečnily krajinné výstavy ("Příroda a historie Cheb 2013" a „Moje příroda v Tirschenreuthu“), které doprovázel i kulturní program. Základem projektu byla dvojjazyčná brožura formátu A5 v nákladu 4.000 ks, kde byly zmapovány všechny kulturní, společenské a sportovní akce probíhající v Chebu v květnu až září 2013 a významné akce v partnerském městě ve stejném období. Další aktivitou projektu bylo vytištění plakátů formátu A2 (2.000 ks) a jejich distribuce běžným výlepem v obou městech. Jednoduché letáky formátu A5 (10.000 ks) pak propagovaly nejvýznamnější akce konané na obou stranách hranice. Distribuce brožur a letáků probíhala v informačních centrech a na dalších místech, která obě města běžně využívají pro informování svých návštěvníků. Společná propagace významně přispěla k růstu přeshraniční cestovního ruchu a k dobré návštěvnosti konaných akcí. Projekt byl spolufinancován z programu na podporu přeshraniční spolupráce Cíl 3.

Zdroj textu/obrázků: Město Cheb [Dostupné z: www.cheb2013.cz/]

LUBY – ERLBACH

Prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko je financována společná aktivita města Luby a Erlbach v rámci projektu „**Společné hraniční slavnosti**“. V roce 2014 se slavnosti uskutečnily již podvacáté. Akce probíhá za účasti obyvatel obou výše zmíněných měst v prostoru hraničního přechodu Luby Erlbach, kde je každoročně připraven bohatý program. V letošním roce se jednalo o hudební koncerty, artistická čísla a kouzla, soutěže pro děti a výstavu historických traktorů. Slavnosti přitom nejsou

jediným projektem obou měst, dále se setkávají na dalších akcích: Erlbašský horský výšlap, Vánoční setkání, spolupracují také sbory dobrovolných hasičů nebo chovatelů poštovních holubů. Díky aktivní a dlouholeté spolupráci byli v roce 2014 oceněni starostové obou měst. Regionální a přeshraniční aktivity ocenilo německé sdružení „Iniciative Südwestsachsen Chemnitz“.

Zdroj textu/obrázků: Město Luby [Dostupné z: <http://www.mestoluby.cz>]

Sport

Častým zaměřením spolupráce jednotlivých subjektů je oblast sportu a volnočasových aktivit. Jedná se o obce, sportovní kluby, spolky a další aktéry, kteří vzájemně kooperují při pořádání závodů, turnajů, kempů apod. Tyto aktivity jsou často zaměřeny na děti a mládež. Oblast sportu představuje velký potenciál a možnosti zapojení i dalším generacím.

NĚMECKO-ČESKÁ FOTBALOVÁ ŠKOLA REHAU – FOTBAL BEZ HRANIC, O.S. (FRANTIŠKOVY LÁZNĚ)

„Projekt 1+1 = 3 – nové cesty do Evropy“ byl realizován prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko. Hlavním cílem projektu bylo odbourávání bariér v rámci regionu česko-bavorského pohraničí a posílení image česko-německého pohraničí jako pilotního regionu pro evropské výměny. Projekt se zaměřoval na několikadenní kempy, které se střídaly na území Česka a Německa. Kempy během projektu navštívily také děti ze třetích zemí, čímž se posilovala mezikulturní kompetence dětí a v rámci každého kempu probíhala také výuka jazyka. Kromě kempů probíhají na území také pravidelné tréninky pro pokročilé děti, které jsou vzdělávány jako „vzorová skupina“. Navazující událostí je projekt s názvem „MINI-EM“ („Minimistrovství Evropy“). Jedná se o sportovní a jazykový festival, kterého se účastní děti z 12 zemí.

Zdroj textu/obrázků: Česko – německá fotbalová škola [Dostupné z: www.dtf.de]

NĚMECKO-ČESKÁ FOTBALOVÁ ŠKOLA e.V. – ČESKO-NĚMECKÁ ŠKOLA, o.s.

Prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko byl realizován projekt „Coaches unite – česko-německé vzdělávání mládežnických trenérů ve fotbale“. Projekt navazoval na další aktivity Česko – německé fotbalové školy: společné tréninky, kempy, výměnné pobyty v rodinách a Mini mistrovství Evropy. Tento projekt byl zaměřen na speciální duální kurzy pro trenéry mládeže a byl realizován ve spolupráci s Fotbalovou asociací České republiky a Bayerischer

Fussball – Verband. Aktivity Česko – německé fotbalové školy získaly celou řadu ocenění a jsou považovány Evropskou komisí za vzorové oblasti přeshraniční spolupráce.

Zdroj textu/obrázků: Česko – německá fotbalová škola [Dostupné z: www.dtf.de]

TJ ESKA CHEB – KÖNIGLICH PRIVILEGIERTE SCHÜTZGESELLSCHAFT 1519 WALDSASSEN

V roce 2011 se poprvé realizoval projekt společné přeshraniční ligy v lukostřelbě financovaný prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko. Projektu Lukostřelecká Egrensis Liga se zúčastní kluby TJ ESKA Cheb, TJ Slávia Karlovy Vary, Bogensport Marktredwitz a Königlich privilegierte Schützgesellschaft 1519 Waldsassen. V roce 2011 se uskutečnilo celkem osm závodů. Jelikož byl projekt pozitivně hodnocen, pokračoval také v roce 2012, kdy došlo k několika změnám: vzrostl počet zúčastněných oddílů a současně přibýlo množství závodů. Zařazeny byly jak terčové, tak terénní závody pro různé kategorie. Závody probíhaly v rozdělení ženy a muži a v kategorii družstev.

Zdroj textu/obrázků: LK ESKA Cheb [Dostupné z: www.eska-cheb.cz]

PLESNÁ – BAD BRAMBACH

V rámci OP Přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko byl v roce 2011 realizován projekt „Půlmaraton Plesná – Bad Brambach“. Pořadatelská města ve spolupráci s dobrovolníky připravila běžecké, cyklistické a turistické trasy po obou stranách hranice pro zhruba 150 účastníků závodu. Závod zahájili starostové obou měst, kteří následně vyběhli na trasu Smrčina-Plesná-Bad Brambach a zpět jako první. Nejdlejší trasa měřila 22 km, dále byla k dispozici kratší 8 km trať a 12 km turistická trasa.

Ve spolupráci s Dětským domovem Plesná byla připravena pěší trasa pro děti, kdy cestou společně plnili vědomostní kvíz. Po závodu, v odpoledních hodinách, pokračoval program nutným občerstvením, hudebním a kulturním programem a vyhlášením vítězů ve všech kategoriích. Na úspěšný projekt přeshraniční spolupráce navazovaly v roce 2012 a 2013 2. a 3. ročník půlmaratonu.

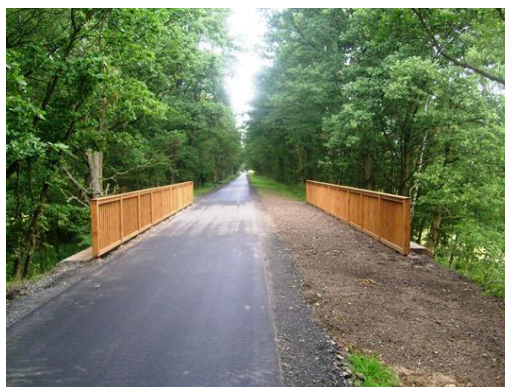
Zdroj textu/obrázků: Lomnička [Dostupné z: <http://lomnicka.blg.cz>]

Cestovní ruch

V dotačním období 2007 – 2013 patřila podpora projektů v oblasti cestovního ruchu k široce podporovaným, jak v Regionálních operačních programech, tak v Operačních programech přeshraniční spolupráce. Častým tématem pro spolupráci obcí a měst je budování infrastruktury pro pěší turistiku a cykloturistiku. Příležitostí je vybudování nové sítě cyklostezek propojující Česko s Německem, kdy některé individuální úseky jsou již hotové. V Německu se plánuje stavba sítě cyklostezek podél čtyř řek, které propojí Hesensko a severní Bavorsko s Českou republikou. Na cyklostezky v Polabí a Frankfurtu tak navážou nové trasy ve Smrčinách a podél řeky Ohře v celkové délce 850 km. Přes Čechy se spojí dvě nejméně frekventovanější cyklooblasti v Německu – Frankfurt n. M. a Drážďany.³⁴ Pro ORP Cheb by to znamenalo zlepšení propagace cyklostezky Ohře, která by se tak dostala do povědomí nejen v tuzemsku, ale i v zahraničí.

CHEB - WALDSASSEN

Projekt „**cyklostezka Cheb – Waldsassen II. etapa**“ byl financován za přispění Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko v roce 2009. Druhá etapa výstavby cyklostezky navazuje na již hotový úsek ze Slapan k česko-bavorské hranici, který byl vybudován v rámci příprav krajině výstavby a který je součástí jižní trasy Valdštejnovy okružní cyklostezky z Chebu přes Waldsassen do Marktredwitz. V rámci II. etapy bude vybudována cyklostezka na úseku dlouhém necelé

3 km z obce Slapan směřem na Cheb. V rámci projektu byly také vytištěny nové propagační materiály, kde jsou z jedné strany vyznačeny cyklotrasy a další turisticky zajímavé body, druhou stranu tvoří dvojjazyčný text informující o pamětihodnostech a zajímavostech v okolí cyklostezky.

Zdroj textu/obrázků: Město Cheb – tiskové zprávy [Dostupné z: www.cheb.cz]

SVAZEK OBCÍ KAMENNÉ VRCHY – MĚSTO MARKNEUKIRCHEN

(DSO KAMENNÉ VRCHY – TŘEBEŇ, SKALNÁ, MILHOSTOV, NOVÝ KOSTEL, KŘÍŽOVATKA, VELKÝ LUH, PLESNÁ, LUBY, NEBANICE)

V průběhu roku 2012 připravil Svazek obcí Kamenné vrchy ve spolupráci s městem Markneukirchen z Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko projekt s názvem „**Cykloturistická mapa česko-saského příhraničí**“. Cykloturistická mapa zahrnuje území Svazku obcí Kamenné Vrchy a sousední území Svobodného státu Sasko. Území mikroregionu a přeshraniční území má díky své zachovalé přírodě velký potenciál pro rozvoj turistického ruchu.

³⁴ Cyklostezky, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/282872-nova-sit-cyklostezek-propoji-cesko-s-nemeckem/>

Projekt byl realizován především z důvodu nedostatku informačních nástrojů a materiálů pro cykloturisty pro danou lokalitu a jako motivace k návštěvě sousedního území.

Zdroj textu/obrázků: Svazek obcí Kamenné Vrchy [Dostupné z: <http://www.kammenvrchy.cz>]

SKALNÁ – BAD BRAMBACH

Projektovými partnery v rámci projektu „Turistické stezky Skalná – Velký Rybník“ se staly města Skalná a Bad Brambach. Finanční příspěvek na realizaci projektu přitom získaly z Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko. Nově byly vybudovány 3 okruhy v délce 2,5 km, 8,5 km a 13 km. V rámci projektu bylo

umístěno také 5 informačních tabulí na historicky a přírodně významných místech stezky v okolí města Skalná. Kromě tabulí jsou součástí stezky také směrové tabule a značení okruhů, které nasměruje turisty k cílům. Součástí projektu je vydání 2 000 kusů informačních map, kde budou turistické trasy na české i saské straně zakresleny.

Zdroj textu/obrázků: Město Skalná [Dostupné z: <http://www.skalna.cz/>]

PLESNÁ – BAD BRAMBACH

Prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko byl realizován projekt „Zvyšování cestovního ruchu v Plesné a Bad Brambach“. Ten měl za cíl zatraktivnit území v Plesné a Bad Brambachu. V rámci projektu se na náměstí v Plesné vytvořila parková plocha s lavičkami a prostor pro parkování. Naučná stezka je dlouhá celkem 3,5 km, na české straně 1,95 km a návštěvníky dvojjazyčně informuje o historii obou měst, kultuře nebo průmyslu. Tabule jsou kromě textu doplněny také zajímavými dobovými fotografiemi.

Zdroj textu/obrázků: Město Skalná [Dostupné z: www.mestoplesna.cz]

Koordinace v oblasti integrovaného bezpečnostního systému a krizového řízení

Tradiční a důležitou pro přeshraniční spolupráci je oblast integrovaného bezpečnostního systému. Jedná se jednak o spolupráci policie, hasičských záchranných sborů nebo o zajištění zdravotní péče v příhraničních oblastech.

Přeshraniční spolupráce **policie** probíhá na oficiální úrovni mezi Službou cizinecké policie a Spolkovou policií Bavorska a Saska, a to na základě Dohod mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo (např. tzv. readmisní dohoda o zpětném přebírání osob na společných hranicích), Nařízení rady ES 343/2003 (tzv. Dublinské nařízení) apod. Spolupráce je přínosná zejména v odhalování distribučních kanálů drog a nelegální migrace osob.

Přeshraniční spolupráce **hasičských záchranných sborů** se realizuje na základě mezinárodních dohod o poskytnutí pomoci a spolupráci v rámci protipožární ochrany. Oblast ORP Cheb zastupuje Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje - pod něj spadají jednotlivé stanice v obcích, přičemž organizační struktura hasičských sborů v Německu je odlišná: profesionální sbory jsou až ve městech nad 100 tisíc obyvatel, v menších obcích fungují dobrovolné hasičské sbory. Předmětem dohod je poskytnutí vzájemné pomoci při zdolávání požáru a při poskytování technické pomoci i na území sousedního státu. Řada obcí spolupracuje i v prostřednictvím Dobrovolných hasičských svazů (DHS). Příkladem úspěšné spolupráce DHS sborů je společný projekt DHS Skalná a Neusorg.

SKALNÁ – DOBROVOLNÝ SBOR HASIČŮ NEUSORG

Muzeum hasičské historie ve Skalné vzniklo v rámci projektu „**Vznik Muzea hasičské historie ve Skalné**“, který byl realizován prostřednictvím přeshraniční spolupráce OP Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko. Jedná se o největší muzeum hasičské techniky v Karlovarském kraji. Expozice se nachází v interiérech gotického hradu Vildštejn ve Skalné. V muzeu se nachází stará hasičská technika, výstroj a výzbroj hasičů a vše co s hasiči souvisí. Otevření muzea proběhla v roce 2009 při příležitosti 140 let od založení sboru dobrovolných hasičů ve Skalné.

Zdroj textu/obrázků: Sbor dobrovolných hasičů [Dostupné z: <http://sdhskalna.webnode.cz/hasicske-muzeum/>]

MĚSTO MARKTREDWITZ – HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR KARLOVARSKÉHO KRAJE

Další společný projekt realizovaly město Marktredwitz ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem Karlovarského kraje prostřednictvím Operačního programu Přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko. V rámci projektu „**Vzájemná sousedská výpomoc**“ došlo k pořízení hasičského vozidla. Město Marktredwitz uzavřelo v roce 2008 jako první město v česko-bavorském pohraničí dohodu s Hasičským záchranným sborem Karlovarského kraje o spolupráci a sousedské pomoci při požáru a ochraně před živelnými katastrofami.

Zdroj textu/obrázků: SDH Marktredwitz [Dostupné z: <http://www.feuerwehr-marktredwitz.de>]

Spolupráce v oblasti veřejné správy a na trhu práce

CLARA II (KARLOVARSKÝ KRAJ – SASKO – BAVORSKO)

V rámci projektu byla nastavena spolupráce Karlovarského kraje se sousedními pohraničními kraji na saské a bavorské straně, kde byly vytvořeny dva projekty.

1. CLARA II: „**Rozvoj společné partnerské spolupráce veřejné správy v česko-saském regionu**“, projekt byl realizován prostřednictvím OP Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce veřejné správy (2007 – 2013), hlavním partnerem byl Karlovarský kraj a dalšími partnery Landesdirektion Sachsen, Landratsamt Vogtlandkreis, Infocentrum města Karlovy Vary, o.p.s. a Euregio Egrensis AG Sachsen/ Thüringen e.V.
2. CLARA II: „**Rozvoj společné partnerské spolupráce veřejné správy v česko-bavorském regionu**“, projekt byl realizován prostřednictvím OP Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce veřejné správy, hlavním partnerem byl Karlovarský kraj a dalšími partnery: Regierung von Oberfranken, Stadt Bayreuth, Euregio Egrensis AG Sachsen/ Thüringen e.V. a Město Karlovy Vary.
- 3.

Cílem projektu bylo zintenzivnění a další prohlubování vzájemných vztahů a budování komplexnější sítě partnerů na obou stranách hranice. Řešily se aktuální a společné problémy regionu s cílem přispět k jeho udržitelnému rozvoji. Projekt CLARA II byl neinvestičního charakteru, hlavním záměrem bylo především setkávání a výměna zkušeností. Byla vytýčena společná témata, pro která se vypracovaly strategie v oblastech: civilní obrana a řízení rizik, cestovní ruch a lázeňství, životní prostředí, moderní veřejná správa, regionální rozvoj a územní plánování, lidské zdroje a vzdělávání a doprava.

Zdroj textu/obrázků: Karlovarský krajský úřad, CLARA II [Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz>; <http://sasko.clara2.eu> ; <http://bavorsko.clara2.eu>]

Spolupráce v oblasti trhu práce probíhá především prostřednictvím iniciativ EURES, který byly zmíněny v kap. 1.3.1.

6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových skupin – přeshraniční spolupráce

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Veřejnost	<i>překonávání předsudků a kulturních stereotypů, vstřícné přijetí, odpovídající jazykové znalosti, respektování kult. a soc. rozdílů a historie, obnovení regionálních tradic a zvyků, zlepšení negativní image regionu a minimalizace patologických jevů souvisejících s blízkostí hranice, možnost využití nabídku volnočasových aktivit na obou stranách hranice, odstraňování legislativních překážek, které komplikují život v příhraničí, rozvoj a zkvalitnění veřejných služeb</i>	<i>zhoršení ekonomické, sociální a politické situace, přetrvávající averze mezi národnostmi jako důsledek války, nerespektování kult. a soc. rozdílů a historie, nepříznivý demografický vývoj na obou stranách hranice, zhoršující se jazyková vybavenost, pasivita a nezájem občanů o spolupráci, zhoršení kvality stávajících veřejných služeb</i>	<i>tištěná a elektronická média (např. radniční listy, lokální kabelové televize), televizní a rozhlasové zprávy, sociální sítě, veřejné portály, osobní komunikace</i>	<i>dostatečná nabídka regionálních aktivit, motivace k účasti v přeshraničních projektech, stimulace k výuce cizího jazyka, rozšíření, zkvalitnění veřejných služeb a dostatečná informovanost o jejich spektru</i>
Pendleři	<i>dobré finanční ohodnocení, zjednodušení legislativních podmínek pro pracovní trh, např. důchodové a zdravotní pojištění, získání atraktivní praxe (zdravotnický personál), součinnost a poradenská pomoc od úřadu práce, podporující infrastruktura, zdokonalení se v cizím jazyce</i>	<i>odliv kvalitních zaměstnanců, nevyužití dosažené kvalifikace, obavy z levné pracovní síly, administrativní překážky - mýtné, míra zdanění apod., časově omezená pracovní příležitost (sezónnost prací), rozdílnost kulturních a pracovních návyků</i>	<i>osobní komunikace, úřady práce, přeshraniční burzy práce, pracovní agentury (EURES apod.), tištěná a elektronická média, sociální sítě, televizní a rozhlasové zprávy, veřejné portály</i>	<i>sladování legislativy, přibližování veřejné správy s cílem vyrovnání životní úrovně, zkvalitnění infrastruktury, stimulace k výuce cizího jazyka, získávání interkulturních kompetencí (výchovou, zájmem vzděláním)</i>
Média	<i>zajímavé náměty z oblasti přeshraniční spolupráce, vstřícnost obcí při medializaci tématu, poskytování včasných a pravdivých informací, spolupráce s aktéry (pendleři, obce, zaměstnavatelé), příjem z inzerce</i>	<i>zkreslování informací, vytváření poplašných zpráv, zneužívání médií k vytváření negativního obrazu - zveličování problémů, nevyváženost zpravodajství (tendenčnost, stranění), nedostatečná jazyková vybavenost novinářů, neprofesionalita novinářů</i>	<i>komunikace prostřednictvím zástupců obcí, tiskové konference, tištěná média, rozhlasové vysílání, sociální sítě, televizní spoty v regionálním zpravodajství, osobní komunikace</i>	<i>užší spolupráce médií s aktéry přeshraniční spolupráce, pravidelné rubriky o přeshraniční spolupráci v regionálních médiích, dvojjazyčnost</i>

<p>Podnikatelské subjekty, Investoři</p>	<p>rozvoj podnikání na obou stranách hranice, rozšíření řady potenciálních klientů, levná a spolehlivá pracovní síla, příznivé podmínky k podnikání - investiční pobídky, know-how zavedených firem, odbyt na stabilních trzích, spolupráce s veřejnou správou, zvýšení kupní síly obyvatelstva, rozvoj služeb v cest. ruchu, změna spektra nabídky služeb (jiné potřeby klientů), aktivní propagace celého regionu, investice do infrastruktury, podpora hospodářské komory</p>	<p>změna makroekonomických, politických a sociálních podmínek, nedostatek kvalitních pracovních sil, nepříznivé demografické trendy (stárnutí obyvatel), nedostatek ploch pro potenciální investory, nedostatečné využívání pobídek k přeshraniční spolupráci, předpojatost a kulturní stereotypy,</p>	<p>tištěná a elektronická média, televizní a rozhlasové zprávy, sociální sítě, veřejné portály, krajská hospodářská komora, zástupci veřejné správy, osobní komunikace</p>	<p>společné využívání dotačních programů, spolupráce podniků se středními školami (praxe, potenciální noví zaměstnanci), zkvalitnění infrastruktury, stimulační k výuce cizího jazyka</p>
<p>Spolky a zájmová sdružení</p>	<p>možnost zapojení do společných přeshraničních projektů, aktivní přístup obyvatelstva, další rozvoj neformálních přeshraničních aktivit, finanční podpora ze strany veřejné správy, aktivnější zapojení mládeže, navázání trvalých přátelských vazeb, široká nabídka aktivit, vstřícné přijetí</p>	<p>snižování členské základny, pasivita a nezájem občanů o spolupráci, nerespektování kult. a soc. rozdílů a historie, zhoršující se jazyková vybavenost, rozdílný přístup ke spolkové činnosti, nedostatek financí na provoz</p>	<p>osobní komunikace, tištěná a elektronická média, televizní a rozhlasové zprávy, sociální sítě, webové stránky jednotlivých spolků</p>	<p>dostatečná nabídka regionálních aktivit, motivace k účasti v přeshraničních projektech, stimulační k výuce cizího jazyka, lepší spolupráce médií (zvýšit informovanost o akcích)</p>
<p>Neziskové organizace</p>	<p>zájem klientů i veřejnosti, vhodné pobídky z dotačních programů, snaží administrace, společenské uznání, zájem ze strany potenciálních zaměstnanců, partnerů, dobrovolníků, finanční podpora ze strany státu, rozvoj donátorství a sponzorství, spolupráce s obcemi na různých akcích</p>	<p>finanční závislost na dotacích, prvoplánová nedůvěra veřejnosti v serióznost neziskové organizace, nepřehlednost nabídky, administrativní překážky, závislost na práci dobrovolníků, nedostatek zdrojů materiálních, personálních a finančních, zdravotně riziková práce spojená s patologickými jevy</p>	<p>webové stránky jednotlivých neziskových organizací, tištěná a elektronická média, televizní a rozhlasové zprávy, sociální sítě, zástupci veřejné správy, mediálně známé osobnosti, osobní komunikace, akce pro širokou veřejnost, komunikace mezi NO navzájem</p>	<p>zdůrazňování altruistického přístupu, medializace projektů, intenzivní propagace, propojení s byznysem, podpora ze strany samospráv, spolupráce se školami a kulturními zařízeními</p>

<p>Státní organizace</p>	<p><i>pokračování v započaté spolupráci, společné čerpání z vhodných operačních programů, stabilní makroekonomické, sociální a politické prostředí, standardní fungování hlavní činnosti s prostorem pro přeshraniční spolupráci, vybudování stálého partnerství s přeshraničními subjekty bez nutnosti státní podpory, rozvoj kompetencí zaměstnanců, předávání zkušeností a know-how, rozvoj infrastruktury na obou stranách hranice</i></p>	<p><i>zhoršení makroekonomické situace, stagnace, příp. krize, politická nestabilita, přílišná opatrnost a obavy při čerpání dotací, pasivita odpovědných osob, legislativní překážky</i></p>	<p><i>tištěná a elektronická média, televizní a rozhlasové zprávy, webové stránky, sociální sítě, zástupci veřejné správy, akce pro širokou veřejnost, komunikace mezi státními organizacemi navzájem, osobní komunikace</i></p>	<p><i>jednodušší získávání dotací z EU, příznivé legislativní změny, daňové pobídky, podpora přeshraniční spolupráce ze strany zřizovatelů, společná diskuze se zástupci měst a obcí na území ORP</i></p>
<p>Regionální sdružení</p>	<p><i>rozvoj evropské integrace, odstraňování hranic a bariér mezi státy EU, zmírňování nepříznivého statutu periferie uvnitř národních států, koordinace přeshraniční spolupráce v česko-sasko-bavorském prostředí, maximální čerpání dotací ze strukturálních fondů přeshraniční spolupráce 2014-2020, makroekonomický rozvoj, politická stabilita a příznivý sociální vývoj, Spolupráce s orgány veřejné správy, s neziskovými organizacemi a soukromými subjekty, Pokračování rozvoje regionu s ohledem na územní soudržnost, intenzivnější propojení administrativy Euregia Egrensis s ORP Cheb</i></p>	<p><i>nezájem o přeshraniční spolupráci, nepříznivý status území - vnímáno jako periferie uvnitř národních států, přesun těžiště meziregionální spolupráce podporované EU do jiných regionů, různá míra aktivity v oblasti přeshraniční spolupráce, (rozdíl Sasko x Bavorsko), složitější administrativa a vyúčtování saských projektů, předpojatost a kulturní stereotypy, aktivita samotného Euregia - schopnost čerpání dotací</i></p>	<p><i>webové stránky, tištěná a elektronická média, televizní a rozhlasové zprávy, sociální sítě, zástupci státní a veřejné správy, osobní komunikace, akce pro širokou veřejnost, komunikace mezi Euregii navzájem</i></p>	<p><i>podpora konceptu regionů ze strany státu, trilaterální spolupráce (Česko-Bavorsko-Sasko), rozšíření aktivit, rozvíjet spolupráci s jinými regiony, rozšíření členské základny Euregia - zapojení více obcí ORP, větší využití potenciálu příhraniční polohy - více projektů, státní podpora území - periferie uvnitř národních států, rozvoj osobních kontaktů představitelů obcí, stimulace k výuce cizího jazyka</i></p>
<p>DSO</p>	<p><i>dostatečná nabídka Eurofondů, dostatečná podpora ze strany státu, zájem členů o aktivity DSO, dostatečné všeobecné povědomí o existenci a aktivitách DSO, angažovanost více představitelů obcí, posílení pozice starosty řídícího činnosti DSO, zjednodušení administrativy při realizaci projektů, harmonizace aktivit jednotlivých DSO v území</i></p>	<p><i>nezájem ze strany měst a obcí, stagnace činnosti jednotlivých DSO v ORP, neschopnost čerpání prostředků z evropských fondů, nedostatečné personální kapacity, problematické personální obsazení</i></p>	<p><i>webové stránky, Televizní a rozhlasové zprávy, tištěná a elektronická média (např. radniční listy, lokální kabelové televize), sociální sítě, jednání mezi zástupci obcí a DSO, osobní komunikace, zaměření na PR - dlouhodobá činnost vedoucí k získání dobré image spolků</i></p>	<p><i>zakotvení meziobecní spolupráce prostřednictvím DSO do legislativy (finanční podpora státu např. z RUD), pravidelná setkávání představitelů DSO, společné plánování budoucích záměrů, posílení personálních kapacit, aktivizace obcí - rozšíření členské základny,</i></p>

Obce	rozvoj meziobecní spolupráce v oblasti přeshraničních vztahů, pomoc při zpracování žádostí a při administraci projektů, vyhledávání příležitostí – zdrojů, společné analýzy, plánování a rozvoj, zviditelnění obcí, nabídka přeshraničních aktivit i pro obyvatele menších obcí	nezájem o realizaci projektů, obavy z finančních sankcí během realizace, nedostačující jazyková vybavenost představitelů obcí, odsouvání tematiky přeshraniční spolupráce z důvodu řešení základní vybavenosti obce, obtížná orientace, v množství pobídek, obava z realizace veřejných zakázek (sankce za pochybení), nezájem obyvatel o přeshraniční spolupráci, omezené finanční zdroje obcí	tištěná a elektronická média (např. radniční listy), televizní a rozhlasové zprávy, webové stránky, tiskové konference, jednání zastupitelstev, zástupci obcí, osobní komunikace, sociální sítě	zakotvení meziobecní spolupráce prostřednictvím DSO do legislativy (finanční podpora státu např. z RUD), pozitivní přístup k čerpání dotací, zapojení do společných aktivit, rostoucí význam MOS, společné čerpání dotací, posílení odborných a personálních kapacit, společný postup v marketingové propagaci za celé ORP - Chebsko
Kraj	snížení periferality kraje jako celku, zvýšení atraktivit kraje - zlepšení infrastruktury, obslužnost ORP v rámci kraje, rozvoj veřejné dopravy a propojení na vnější dopravní síť, kvalitní propojení mikroregionálních center a jádrové oblasti kraje	politická nestabilita, zhoršení socioekonomické situace, slabší strukturální pozice karlovarského kraje v rámci ČR, rozdílná struktura státního členění (karlovarský kraj nemá v SRN svůj protipól)	tištěná a elektronická média, televizní a rozhlasové zprávy, webové stránky, tiskové konference, jednání krajského zastupitelstva, osobní komunikace, sociální sítě	prosazování zájmů obcí ORP v rámci ČR, společné plánování Odboru krajského regionálního rozvoje a jednotlivých obcí, vyšší míra zapojení do regionálních sdružení (např. Egronet), rozvoj činnosti agentury EURES (burzy práce v příhraničí)
Stát	intenzivnější zapojení obcí do přeshraniční spolupráce, propojení trhů práce, atraktivnější prostředí pro obyvatele a turisty, naplňování vládního programu a koncepcí rozvoje jednotlivých ministerstev, využití možností financování aktivit z evropských fondů, zvýšení významu Euroregionů	nevyčerpané dotační zdroje, riziko vysokých sankcí udělených státu ze strany EU za pochybení během realizace jednotlivých projektů, omezení či zastavení operačních programů ze strany EU při špatném čerpání	tištěná a elektronická média, televizní a rozhlasové zprávy, webové stránky vlády ČR, tiskové konference, sociální sítě	zjednodušení administrativy projektů, docílení nekorupčního prostředí

Registr rizik oblasti přeshraniční spolupráce

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí k realizaci přeshraničních projektů	3	5	15	využití evropských fondů, dotací, případně bankovních úvěrů	obce, města, DSO, regionální sdružení
Obava z čerpání externích zdrojů související s finančním rizikem	4	3	12	zajištění účelného a transparentního čerpání dotačních prostředků ze strany poskytovatelů, proškolení a účinná pomoc potenciálním příjemcům	obce, města, DSO, regionální sdružení
Zadlužení obcí a DSO - riziko zejména u malých obcí	2	5	10	dlouhodobě zodpovědná fiskální politika obecních zastupitelstev	obce, města, DSO,
Organizační riziko					
Nedostatek personálních kapacit v obcích či DSO	4	5	20	kvalitní personální práce vedení měst a obcí či DSO, audity, školení stávajících zaměstnanců a kvalitní výběr nových	obce, města, DSO, regionální sdružení
Neochota či nezájem obyvatel obcí o přeshraniční aktivity	2	4	8	pozitivní motivace k účasti na aktivitách obcí či DSO, dostatečná publicita aktivit, pestrá nabídka aktivit z různých oborů činnosti, motivace na základě příkladů dobré praxe, dlouhodobé zvyšování interkulturních kompetencí	obce, města, DSO, regionální sdružení
Chybějící zázemí DSO	5	1	5	vytvořit kontaktní pracoviště DSO v centru ORP	obce, města, DSO
Odlíšné priority obcí v ORP	4	3	12	společné plánování aktivit na základě analýzy rozdílných potřeb v území s respektem ke specifickým jednotlivých obcí	obce, města, DSO, Odbor regionálního rozvoje Karlovarského kraje
Přílišná byrokracie	4	4	16	usnadnění administrace projektů ze strany státu a EU	obce, města, DSO, regionální sdružení, kraj, stát
Nezkušenost a nezájem představitelů obcí při čerpání dotací na přeshraniční projekty	3	5	15	vhodná motivace představitelů měst a obcí ke spolupráci, využití příkladů dobré praxe z oblasti MOS a jejich sdílení, metodická podpora	obce, města, DSO

Právní riziko					
Komplikovaný proces čerpání dotací	5	4	20	zjednodušení podmínek poskytování dotací	obce, města, DSO, regionální sdružení
Legislativa nereflektující aktuální potřeby měst a obcí	4	3	12	urychlení legislativního procesu ze strany zákonodárců na všech stupních	Parlament ČR, kraje, města, obce, DSO, regionální sdružení
Odlíšné institucionální a spolkové struktury	3	3	9	harmonizace právního prostředí v rámci EU	státy, EU
Technické riziko					
Rozdílná úroveň infrastruktury jednotlivých obcí	3	3	9	maximální využití výzev zaměřených na podporu infrastruktury v území	obce, města, DSO, Odbor regionálního rozvoje Karlovarského kraje
Nevyužití potenciálu systému EgroNet	4	2	8	zajistit informovanost o systému a zapojit do něj další samosprávy, naučit obyvatele využívat výhody EgroNetu	obce, města, DSO, Odbor regionálního rozvoje Karlovarského kraje
Věcné riziko					
Nedostačující jazyková vybavenost některých aktérů	4	3	12	zvýšená motivace k výuce cizího jazyka u všech věkových skupin obyvatelstva	obce, města, DSO, školy a školská zařízení, regionální sdružení, kraj, stát
Dlouhodobě se zhoršující socioekonomická struktura obyvatelstva	4	4	16	ekonomický růst, efektivní sociální politika státu, působení proti odlivu kvalifikovaného obyvatelstva	obce, města, kraj, stát
Periferní poloha v rámci ČR a SRN	5	4	20	státní podpora, zvýhodněné programy, zohlednění periferality	regionální sdružení, kraj, stát
Obavy z přenosu negativních aspektů na druhou stranu hranice	3	3	9	monitoring situace, preventivní programy, spolupráce represivních složek, budování důvěry mezi obyvateli	obce, města, kraj, stát,

Finanční analýza

V rámci zpracování volitelného tématu Přeshraniční spolupráce jsme se pokusili zpracovat finanční analýzu „přeshraniční spolupráce“ v ORP Cheb. Analýza zobrazuje aktivitu jednotlivých subjektů, především obcí a sdružení obcí v této oblasti. Je potřeba konstatovat, že provedená analýza má značná omezení vyplývající z (ne)dostupnosti zdrojů dat. Byla využívána oficiálně dostupná data realizátorů **Operačních programů Česko-Bavorsko (CZ-BY) a Česko-Sasko (CZ-SX)**. Tedy došlo ke **zkoumání přeshraničních projektů realizovaných za podpory těchto operačních programů v období 2007-2013**, nebyly analyzovány jiné operační programy, ani nebylo možné zjistit, kolik vlastních prostředků použili obce pro přeshraniční aktivity. Realizované projekty mohly být rozděleny na „malé“ a „velké“ projekty, přičemž malé projekty byly realizovány z dispozičních fondů (fondů malých projektů), které spravuje Euregio Egrensis, do jehož působnosti ORP Cheb spadá, zatímco o velké projekty bylo třeba žádat centrálně. Stejně tak bylo možné z hlediska finančního sledovat pouze celkové objemy projektů (rozdělení finančních prostředků na české a německé partnery nebylo možné, některé seznamy přidělených projektů neobsahují toto dělení, stejně tak se vždy jedná o plánované objemy financí, ne reálně čerpané). Tedy nelze konstatovat, že celkové částky zobrazované v následujících tabulkách prezentují finanční toky do ORP Cheb. Podrobněji byly analyzovány projekty, ve kterých figurovaly obce nebo sdružení obcí jako partneři či žadatelé. Klíčovým realizátorem projektů ze sdružení projektů je Euregio Egrensis, jeho projekty tak byly v analýze vyčleněny. Celkově bylo zkoumáno 94 projektů s celkovým finančním objemem 13,6 mil. Euro.

V následující tabulce jsou rozděleny projekty dle jejich typu (velké/malá, česko-bavorské/česko-saské). Z hlediska počtu projektů jich bylo nejvíce realizováno v česko-bavorském pohraničí a typicky se jedná o projekty malé (tj. do 25 tis. Euro). Nicméně větší objem mají projekty česko-saské (největší objem má projekt výstavby dvou jazykových a komunikačních center na Gymnáziu Cheb a Oelsnitz s celkovým rozpočtem 2,4 mil. Euro)

Tabulka č. 97 Počet a objem projektů podle jejich typu

Typ projektu	Počet projektů	Finanční objem
CZ-BY-malé projekty	50	551 411,56 €
CZ-BY-velké projekty	18	5 926 860,76 €
CZ-SX-malé projekty	16	138 981,76 €
CZ-SX-velké projekty	10	6 978 208,43 €
Celkem	94	13 595 462,51 €

Tabulka č. 98 Počet a objem projektů podle typu žadatele/partnera z ČR

Typ žadatele/partnera z ČR	Počet projektů	Finanční objem
CZ-DSO	2	403 883,23 €
CZ-obec	36	4 403 921,28 €
CZ-spolek	11	2 489 571,50 €
CZ-škola	13	4 649 961,19 €
CZ-úřad	5	1 212 099,00 €
CZ-DSO (Euregio Egrensis)	27	436 026,31 €
Celkem	94	13 595 462,51 €

Pokud se zaměříme na projekty podle typu žadatele či partnera (typ není shodný s právní formou, jedná se spíše o dělení s ohledem na aktivity partnera) na české straně, bylo nejvíce projektů zaštitěno českými obcemi, následuje Euregio Egrensis, školy spolky, úřady a DSO. Objem získaných prostředků ne nutně koreluje s počtem podaných projektů (zde situaci významně vychylují velké projekty). V následující tabulce naleznete kombinaci typu žadatele/partnera projektu a typ schváleného projektu.

Tabulka č. 99 Počty a finanční objemy projektů dle typu subjektu a typu projektu

Typ žadatele/partnera / typ projektu	Počet projektů	Finanční objem
CZ-DSO	2	403 883,23 €
CZ-BY-velké projekty	1	392 853,23 €
CZ-SX-malé projekty	1	11 030,00 €
CZ-obec	36	4 403 921,28 €
CZ-BY-malé projekty	17	215 397,90 €
CZ-BY-velké projekty	6	1 596 591,05 €
CZ-SX-malé projekty	8	60 355,46 €
CZ-SX-velké projekty	5	2 531 576,87 €
CZ-spolek	11	2 489 571,50 €
CZ-BY-malé projekty	4	47 434,50 €
CZ-BY-velké projekty	4	1 966 137,00 €
CZ-SX-malé projekty	2	28 800,00 €
CZ-SX-velké projekty	1	447 200,00 €
CZ-škola	13	4 649 961,19 €
CZ-BY-malé projekty	6	29 817,00 €
CZ-BY-velké projekty	2	759 180,48 €
CZ-SX-malé projekty	2	24 510,30 €
CZ-SX-velké projekty	3	3 836 453,41 €
CZ-úřad	5	1 212 099,00 €
CZ-BY-velké projekty	5	1 212 099,00 €
CZ-DSO (EE)	27	436 026,31 €
CZ-BY-malé projekty	23	258 762,16 €
CZ-SX-malé projekty	3	14 286,00 €
CZ-SX-velké projekty	1	162 978,15 €
Celkový součet	94	13 595 462,51 €

Tabulka č. 100 Projekty dle projektového partnerství

Typ partnera	DE-DSO	DE-obec	DE-spolek	DE-škola	DE-úřad	DE-DSO (EE)	Celkem
CZ-DSO		2					2
CZ-obec		25	7	2	1	1	36
CZ-spolek			11				11
CZ-škola		2	4	6	1		13
CZ-úřad	1	2			2		5
CZ-DSO (EE)		1			3	23	27
Celkem	1	32	22	8	7	24	94

Dalším zajímavým zjištěním je typ projektového partnerství, tj. jaký typy subjektů se spojují při podávání projektů. Ve výše uvedené tabulce jsou zvýrazněny projekty obcí a DSO (kromě Euregia Egrensis, jehož typickým partnerem je některé z německých sdružení obcí Euregio Egrensis). Je zřejmé, že klíčovým partnerem obcí při realizaci projektů jsou obce na německé straně, přičemž některé subjekty označené na německé straně jako spolky jsou často subjekty ovládané přímo německými obcemi (typicky se jedná o společnost Natur in Tirschenreuth 2013 GmbH). Konkrétnější pohled na projektová partnerství obcí a DSO je uveden v následující tabulce. Z této tabulky je zřejmé, že v projektových partnerstvích obcí vystupuje pouze omezený počet subjektů na české i německé straně. Jednoznačně je tedy patrné, že přeshraniční spolupráce skýtá rozvojový potenciál. Rizikem je ovšem ochota obcí a DSO realizovat jednotlivé projekty.

Tabulka č. 101 Konkrétnější pohled na projektová partnerství s počty a finančními objemy projektů

Projektové partnerství	Počet projektů	Finanční objem
CZ-DSO	2	403 883,23 €
Mikroregion Chebsko, d.s.o.		
Gemeinde Nagel	1	392 853,23 €
Svazek obcí Kamenné Vrchy		
Stadt Markneukirchen	1	11 030,00 €
CZ-obec	36	4 403 921,28 €
Město Cheb		
Euregio Egrensis AGBayern	1	94 500,00 €
Markt Neualbenreuth	1	44 000,00 €
Natur in Tirschenreuth 2013 GmbH	7	101 485,00 €
Realschule im Stifland	2	30 540,00 €
Stadt Hohenberg a.d. Eger	1	1 861,00 €
Stadt Waldsassen	3	655 363,30 €
Stadtwerke der Stadt Marktredwitz	1	159 143,75 €
Město Luby		
Gemeindeverwaltung Erlbach	2	786 488,06 €
Stadtverwaltung Markneukirchen	1	928 092,61 €
Město Plesná		
Gemeinde Pottiga	2	662 890,20 €
Gemeindeverwaltung Bad Brambach	5	185 951,00 €
Město Skalná		

Gemeinde Neusorg	2	22 504,00 €
Gemeindeverwaltung Bad Brambach	1	14 963,46 €
Obec Libá		
Stadt Hohenberg a.d. Eger	5	702 591,90 €
Obec Nový Kostel		
Stadt Markneukirchen	2	13 547,00 €
Celkem	38	4 807 804,51 €

Jednotlivé zkoumané projekty byly také rozřazeny dle jejich převažujícího zaměření (podle názvu). Největší počet projektů byl zaměřen na podporu cestovního ruchu a volnočasových aktivit, další velká skupina projektů byla orientována na kulturu a historii regionu. 15 projektů, ovšem s největším finančním objem bylo realizováno v oblasti vzdělávání (školství). Je třeba poznamenat, že i když byl projekt zařazen do oblasti vzdělávání/školství ne nutně musel být na něm zainteresován školský subjekt.

Zaměření projektu	Počet projektů	Finanční objem
Cestovní ruch/Volnočasové aktivity	26	2 449 058,92 €
Děti a mládež (letní tábory apod.)	4	42 138,66 €
Ekologie/Životní prostředí	3	694 224,23 €
Ekologie/Životní prostředí - cestovní ruch	2	1 236 132,00 €
Hasiči	4	200 306,00 €
Kultura/Historie	12	1 612 382,78 €
Podpora aktivit Euregia Egrensis	5	21 899,00 €
Společné slavnosti	6	55 377,51 €
Sport	9	1 619 070,50 €
Veřejná správa a samospráva	6	368 968,50 €
Vzdělávání/Školství	15	4 946 404,41 €
Vzdělávání/Školství - ekologie	1	255 000,00 €
Zdravotnictví	1	94 500,00 €
Celkem	94	13 595 462,51 €

Z hlediska zaměření projektů je patrné, že oblast sociální a zdravotní v podstatě není řešena přeshraničně. Naopak klíčovou oblast tvoří cestovní ruch a volnočasové aktivity, což je ve světle zaměření nových operačních programů pro období 2014-2020 nepříliš dobré, neboť oblast cestovního ruchu nebude přímo podporována. Nicméně je velice pozitivní, že zaměření přeshraničních projektů je poměrně různorodé.

Ještě jednou je však třeba upozornit na neúplnost realizované analýzy, protože přesně nepostihuje finanční toky přímo do území ORP, a také nezohledňuje další zdroje financování přeshraničních aktivit.

6.1.4. SWOT analýza přeshraniční spolupráce

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Dlouhodobě fungující přeshraniční vztahy v mnoha obcích ORP - Zkušenosti s realizací přeshraničních projektů nejen v obcích, ale i v jejich příspěvkových organizacích a soukromých subjektech působících na území obce - Atraktivní poloha v blízkosti Saska, Bavorska - Zájem představitelů obcí a obyvatel o přeshraniční spolupráci - Historické a tradiční propojení na německé regiony - Časté přeshraniční kontakty na bázi osobních vztahů - Fungující Euregio Egrensis - Propojený pracovní trh 	<ul style="list-style-type: none"> - Jazyková vybavenost některých aktérů v území - Nezkušenost představitelů některých obcí s přeshraniční spoluprací - Nedostatečné personální kapacity k realizaci projektů - Přetřhané historické vazby - Nekontinuita v tradicích a zvycích - Často odlišné institucionální a spolkové struktury (ztížené hledání vhodného partnera) - Odlišné priority obcí v různých zemích - Socioekonomická struktura obyvatelstva - Periferní poloha (oblast zájmu) v rámci ČR/SRN
O – příležitosti	T – hrozby/ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - Dlouhodobá podpora mezinárodní spolupráce ze strany EU, včetně poskytování finančních prostředků - Rozvoj systém EgroNet – aktivizace subjektů z ORP Cheb - Snaha o infrastrukturní propojování Česka a Německa i ze strany státních institucí - Přibližování systému vzdělávání, struktury trhu práce, struktur veřejné správy, systému legislativy a dalších v rámci EU - Stále fungující široké možnosti finanční podpory česko-německých projektů (např. Česko-německý fond budoucnosti) - Intenzivnější česko-sasko-bavorské aktivity - Rozvoj společenského/kulturního života - Posilování vztahu k regionu, tradicím - Rozvoj dopravní infrastruktury – veřejné dopravy - Motivace dosud nezapojených obcí k navázání přeshraniční spolupráce - Podporovat přeshraniční spolupráci realizovanou mimo projekty z EU - Jazyková vstřícnost úřadů a dalších subjektů - Zlepšení podmínek pro letecký sport + možná spolupráce letišť Cheb/Hof - Přes ORP Cheb povede cyklostezka z Frankfurtu n. M. do Drážďan 	<ul style="list-style-type: none"> - Chybějící infrastrukturální propojení v dostatečné kvalitě (např. elektrifikované železniční tratě) - Státní politika s negativním vlivem na pohraničí (např. mýtné systémy) - Obavy z přenosu negativních aspektů na druhou stranu hranice (socio-patologické jevy) - Legislativa znemožňující či ztěžující některé možné přeshraniční aktivity - Přesun těžiště meziregionální spolupráce podporované EU do jiných regionů (např. na hranice EU) - Vylidňování regionu související mimo jiné s tzv. Brain drain – odliv vzdělaných a kvalifikovaných lidí z venkovských regionů pohraničí do větších aglomerací - Nepříznivý demografický vývoj – stárnutí obyvatelstva

6.1.5. Souhrn výsledků analýz

Vzhledem ke geografické poloze ORP Cheb vstupuje přeshraniční tematika v podstatě do všech oblastí řešení v rámci projektu meziobecní spolupráce. To byl i jeden z důvodů volby tohoto tématu, protože některé problémové oblasti v rámci ORP Cheb nelze řešit bez spolupráce s ostatními okolními (a tedy i německými) regiony. Některé informace ve výše uvedené SWOT analýze vycházejí z analytických částí ostatních témat řešených pro ORP Cheb v rámci projektu MOS.

V rámci SWOT analýzy jsou několikrát zmiňovány vlivy státní politiky, legislativy či směřování politik Evropské unie. Je realitou, že přeshraniční spolupráce je Evropskou unií dlouhodobě podporována, což je pro ORP velmi pozitivní. Evropská unie věnuje rozvoji příhraničních regionů, které jsou ze své podstaty často regiony periferními, zásadní pozornost. V těchto regionech se v poslední době stále častěji projevuje vylidňování regionu, kdy dochází k odlivu vzdělaných kvalifikovaných lidí z venkovských regionů do větších aglomerací. Tento trend dále prohlubuje problematika nepříznivého demografického vývoje – stárnutí obyvatelstva. Aktuální mezinárodní politická situace, včetně v poslední době patrného upřednostňování národních a regionálních zájmů v mnoha evropských státech a regionech pozitivně nevyznívá. Odhad budoucího vývoje je proto velmi složitý. Nicméně pro česko-německé pohraničí, které je pro ORP Cheb zásadní (i když některé obce udržují partnerské vztahy i s obcemi v jiných státech světa), předpokládáme i do budoucna společný rozvoj. Současná geopolitická situace nenaznačuje možnost opětovné izolace České republiky na česko-německé hranici. Na druhou stranu je však patrný jistý útlum podpory společných projektů a aktivit ze strany centrální německé i české vlády, priority mezinárodní spolupráce se přesunují do dalších typicky méně rozvinutých regionů. Aktivita je v tomto smyslu přenechávána regionálním „vládám“. V regionu ORP Cheb a nejbližším příhraničím je jistá perspektiva také trilaterální spolupráce v rámci česko-sasko-bavorské aktivity.

V rámci obcí a měst ORP Cheb můžeme považovat přeshraniční, i mezinárodní spolupráci za poměrně rozvinutou. To dokazuje také zájem představitelů měst a obcí o spolupráci se zahraničním partnerem, přesto však některé obce oficiálního partnera nemají. Příčin může být mnoho, ať už se jedná o nedostatečné personální kapacity v obcích, přetřhané historické vazby, tradice a zvyky nebo odlišné institucionální a spolkové struktury. Zkušenosti s česko-německým partnerstvím vykazuje celá řada soukromých subjektů a kontakty mezi obyvateli se vytvářejí také na osobní bázi. V období po roce 1990 bylo realizováno mnoho společných aktivit, jež často pokračují i nadále a staly se již integrální součástí života občanů na té či oné straně hranice. Příklady takových projektů a aktivit naleznete v předešlých kapitolách. Na území ORP Cheb je především aktivní Euregio Egrensis, které od svého založení v roce 1993 neustále rozvíjí přeshraniční vztahy. Na části území funguje i spolupráce obcí v rámci tzv. Brücken Allianz Bayern-Böhmen. Stejně tak je území ORP Cheb součástí přeshraničního dopravního systému EgroNet, který se v regionu etabloval, nicméně skýtá větší potenciál pro obce a další subjekty v rámci ORP Cheb. Jednotlivé obce v ORP Cheb jsou různým způsobem aktivní v oblasti přeshraniční spolupráce. V každém případně existuje v regionu dostatek příkladů dobré přeshraniční spolupráce, která může být inspirací pro jednotlivé obce i pro mikroregiony.

Z hlediska zásadnějších přeshraničních aktivit a investic je poměrně činné město Cheb a jeho zástupci, kteří dlouhodobě lobbují např. za elektrifikaci trati Cheb-Marktredwitz-(Norimberk), ale i za spolupráci v oblasti zdravotnictví (záchranné služby), bezpečnostních a záchranných složek (policisté,

hasiči). Spolupráce ve zmíněných oblastech je však často závislá na rozhodnutích ve vládních centrech. Zároveň je častou překážkou legislativní rozdíly a vůbec rozdíly ve struktuře institucí a spolků, které občas ztěžuje nalezení vhodného partnera.

Jako většina hranic i česko-německá hranice přitahuje některé negativní aspekty (kasina, prostituce a další), jejichž rozšíření může vzájemnou spolupráci ztížit. V minulosti byla též specifická situace na trhu práce, který se se vstupem ČR do EU začal otevírat, a na německé straně existovaly obavy o negativní vlivu na místní trh práce. Tyto obavy se sice nepotvrdily, ale strategie postupného uvolňování, resp. postupných kroků při otevírání trhu práce, ukázala, že dílčími kroky lze realizovat mnohé. V současné době je z hlediska komunikace důležité zavést vstřícnější podmínky zajištění jazykových mutací webových stránek pro návštěvníky v českém, německém a anglickém jazyce.

Historický vývoj Chebska s jeho vrcholy i pády má samozřejmě vliv i na dnešní spolupráci. Je zároveň šancí i problémem, a proto je třeba především při zahajování spolupráce dbát na historické aspekty území. Stále v území existují nedostatky v jazykových znalostech, jejichž překonávání je dlouhodobou záležitostí.

6.2. Návrhová část pro oblast Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb

Nástin opatření:

Navrhovaná opatření v oblasti přeshraniční spolupráce by měla synergicky navazovat na opatření v ostatních řešených tématech. Tematika přeshraniční spolupráce nerozvíjí zcela nové oblasti, ale spíše rozšiřuje pohled na stávající témata. Některé záměry mohou nabývat při přeshraničním rozměru další perspektivy. Předpokládaná opatření by měla směřovat k lepšímu využívání potenciálu přeshraniční spolupráce. V podstatě klíčovou záležitostí je při plánování projektů, akcí, opatření nezapomínat na jejich možný přeshraniční aspekt a možnou návaznost na opatření na druhé straně hranice (podobný přístup by měl fungovat i ve vztahu k sousedním ORP).

Jedna z návrhových oblastí se bude zabývat rozvinutím a propojením infrastruktury pro přeshraniční spolupráci. Diskutované záměry směřují především do oblasti dopravy, ať už se jedná o pokračující podporu elektrifikace trati Cheb – Cheb státní hranice v další návaznosti na spojení směrem na Norimberk, nebo o přípravu, rozvoj a dokončování propojení Německa a území ORP Cheb přeshraničními cyklostezkami a turistickými stezkami. Některé obce chtějí se svými německými partnery rozvíjet i další infrastrukturu pro přeshraniční spolupráci (výuková střediska a další). Na území ORP Cheb zasahuje i přeshraniční tarifní systém Egronet. Jedním ze záměrů je zlepšit jeho využívání a čerpat jeho potenciál pro ORP Cheb.

Stěžejní jsou v oblasti přeshraniční spolupráce pokračující a intenzivnější společné přeshraničních aktivit. V tomto pilíři opatření budou zahrnuty jednotlivé přeshraniční aktivity v širokém spektru oblastí. Opatření by měla směřovat do intenzifikace těchto aktivit, zapojení více partnerů, případně šíření dobré praxe z podobných projektů mezi jednotlivými obcemi ORP. Klíčová zde bude i role DSO, které mají s realizací přeshraničních projektů své zkušenosti. Mezi uvažovaná opatření patří např. prohloubení spolupráce mezi letišti a aerokluby ve městech Cheb a Hof, pokračování spolupráce

ZŠ, SŠ a základních uměleckých škol, projekty a aktivity sportovních klubů, meziobecní akce tzv. „na hranicích“, rozvoj projektů podporujících interkulturní spolupráci, pokračování kulturních projektů (např. festival Mitte Europa) či spolupráce spolků různého zaměření. Novou výzvou a důležitým opatřením je spolupráce v oblasti sociálních služeb a ve zdravotnictví. V oblastech, které do působnosti obcí nespádají, budou vyvíjeny alespoň „lobbyistické“ aktivity vůči příslušným subjektům.

Třetí skupinu opatření pak budou tvořit návrhy směřující k provázání činnosti samospráv a provázání veřejných služeb na obou stranách hranice. V této oblasti, která bude i nadále podporována z přeshraničních operačních programů, se jedná především o aktivity jednotlivých obcí (případně ve spolupráci s krajem a dalšími subjekty státní a veřejné správy). V této oblasti je často zásadní vliv legislativy, tedy navrhovaná opatření typicky budou začínat mapováním právních podmínek a vůbec definováním reálných opatření.

Výhodou pro hledání opatření v oblasti přeshraniční spolupráce je existence mnoha příkladů dobré praxe, které zčásti představuje analytická část dokumentu.

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „ Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nedefinovaných problémových oblastech Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a měst z území ORP Cheb, expertů v oblasti přeshraniční spolupráce, motivujících starostů a členů realizačního týmu. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování

definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

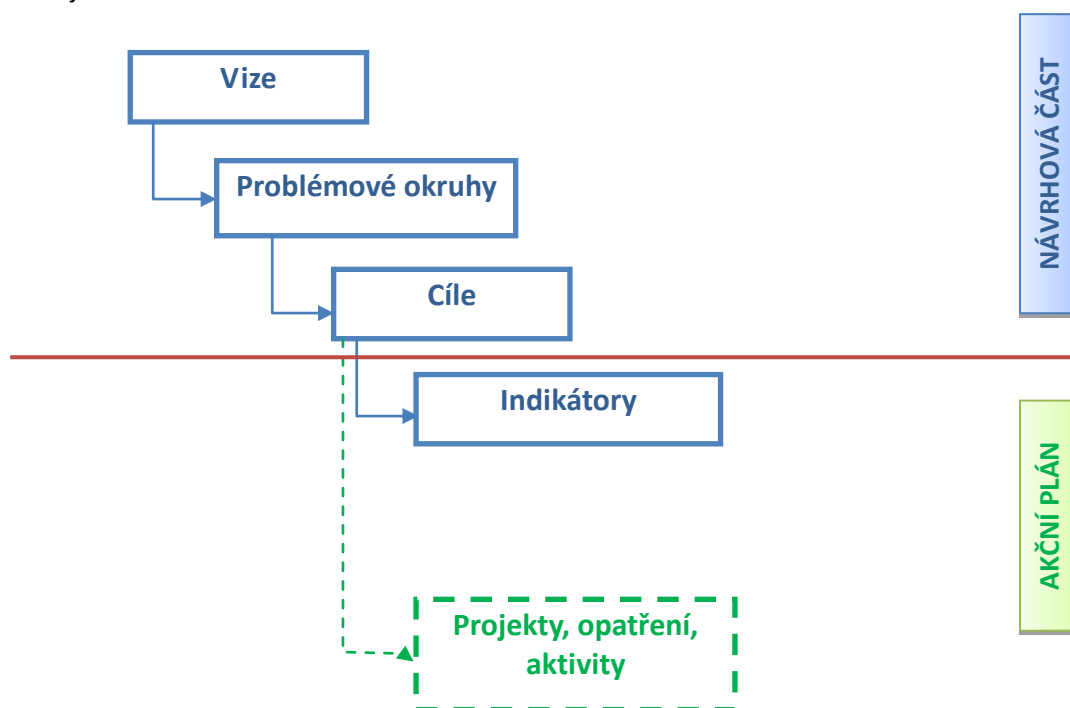
Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce v oblasti Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí:		
Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb.	Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce	Nedostatečně rozvinutá přeshraniční dopravní infrastruktura a spojení
	<i>Cíl 1.1 Prostřednictvím společných projektů v rámci krajinných výstav podpořit rozvoj přeshraniční spolupráce</i>	<i>Cíl 2.1 Podpora elektrifikace železniční trati Cheb - Marktredwitz a dalších nadregionálních přeshraničních dopravních projektů</i>
	<i>Cíl 1.2 Vytvořit projektový tým, jehož hlavní činností by byl fundraising, zpracování žádostí o dotace, pomoc při realizaci projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce apod.</i>	<i>Cíl 2.2 Doplnění, značení a údržba sítě přeshraničních cyklostezek a turistických cest</i>
	<i>Cíl 1.3 Jazyková vstřícnost samospráv</i>	<i>Cíl 2.3 Intenzivnější využívání potenciálu přeshraničních tarifních systémů</i>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

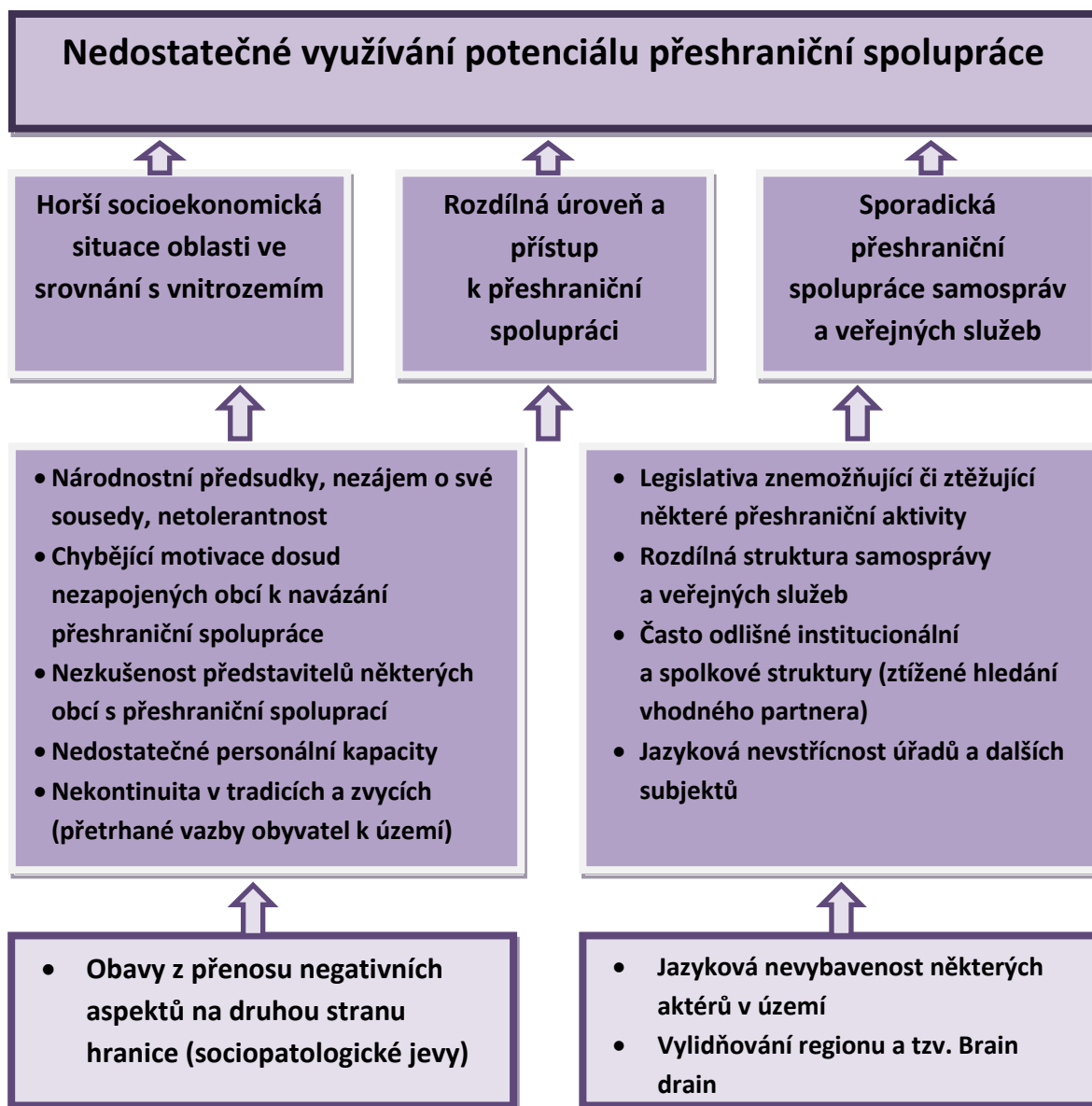
6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize:

Fungující dobrovolné svazky obcí v ORP Cheb vytváří příznivé podmínky pro komunikaci a spolupráci všech obcí v regionu. **Obce využívají své polohy v příhraničním regionu k aktivní kooperaci s německými partnery v hospodářské, společenské, politické oblasti a při využívání volného času.** Chebsko je turisticky atraktivní oblastí s jedinečnou přírodou a historickým pozadím, což vytváří širokou nabídku volnočasových aktivit. Atraktivitu území zvyšuje město Františkovy Lázně jako významné nadregionální lázeňské centrum. Školy a školská zařízení budují pozitivní vztah dětí a mládeže k regionu, podporují výuku cizích jazyků a zapojují se do přeshraničních projektů. Obce vzájemně kooperují při zajišťování kvalitních sociálních služeb, kterých je dostatečná nabídka. Poskytovatelé reflektují aktuální potřeby obyvatelstva. Ve všech obcích ORP Cheb funguje moderní systém nakládání s odpady. Obce disponují dostatečným počtem sběrných dvorů a kompostáren. Občané i návštěvníci vnímají region jako atraktivní místo pro život s kvalitními a stále se zlepšujícími službami.

Problémové okruhy:

Problémový okruh 1

Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce vychází z řady příčin, trvalých i nově vzniklých. V rámci analýzy byly několikrát zmiňovány vlivy státní politiky, legislativy obou zemí či směřování politik Evropské unie. Je realitou, že přeshraniční spolupráce je Evropskou unií dlouhodobě podporována, což je pro naše ORP velmi pozitivní. Evropská unie věnuje rozvoji příhraničních regionů, které jsou ze své podstaty často regiony periferními, zásadní pozornost. V těchto regionech se v poslední době stále častěji projevuje vylidňování regionu, kdy dochází k odlivu vzdělaných kvalifikovaných lidí z venkovských regionů do větších aglomerací. Tento trend dále prohlubuje problematika nepříznivého demografického vývoje – stárnutí obyvatelstva.

V rámci obcí a měst ORP Cheb můžeme považovat přeshraniční, i mezinárodní spolupráci za poměrně rozvinutou. To dokazuje také zájem představitelů měst a obcí o spolupráci se zahraničním partnerem, přesto však některé obce oficiálního partnera nemají. Příčin může být mnoho, ať už se jedná o nedostatečné personální kapacity v obcích, přetrhané historické vazby, tradice a zvyky nebo odlišné institucionální a spolkové struktury. Zkušenosti s česko-německým partnerstvím vykazuje celá řada

neziskových organizací, soukromých subjektů a kontakty mezi obyvateli se vytvářejí také na osobní bázi. Na území ORP Cheb je především aktivní Euregio Egrensis, které od svého založení v roce 1993 neustále rozvíjí přeshraniční vztahy. V každém případě existuje v regionu dostatek příkladů dobré práce přeshraniční spolupráce, které mohou být inspirací pro jednotlivé obce i pro mikroregiony.

Z hlediska zásadnějších přeshraničních aktivit a investic je poměrně činné město Cheb a jeho zástupci, kteří dlouhodobě lobbují např. za elektrifikaci trati Cheb-Marktredwitz-(Norimberk), ale i za spolupráci v oblasti zdravotnictví (záchranné služby), bezpečnostních a záchranných složek (policisté, hasiči). Spolupráce ve zmíněných oblastech je však často závislá na rozhodnutích ve vládních centrech. Zároveň je častou překážkou legislativní rozdíly a vůbec rozdíly ve struktuře institucí a spolků, které občas ztěžuje nalezení vhodného partnera.

Jako většina hranic i česko-německá hranice přitahuje některé negativní aspekty (kasina, prostituce a další), jejichž rozšíření může vzájemnou spolupráci ztížit. V minulosti byla též specifická situace na trhu práce, který se se vstupem ČR do EU začal otevírat, a na německé straně existovaly obavy o negativní vlivu na místní trh práce. Tyto obavy se sice nepotvrdily, ale strategie postupného uvolňování, resp. postupných kroků při otevírání trhu práce, ukázala, že dílčími kroky lze realizovat mnohé. V současné době je z hlediska komunikace důležité zavést vstřícnější podmínky zajištění jazykových mutací webových stránek pro návštěvníky v českém, německém a anglickém jazyce.

Historický vývoj Chebska má samozřejmě vliv i na dnešní spolupráci. Je zároveň šancí i problémem, a proto je třeba především při zahajování spolupráce dbát na historické aspekty území. Stále v území existují nedostatky v jazykových znalostech, jejichž překonávání je dlouhodobou záležitostí.

Pokud by samosprávy nedbaly na rozvoj přeshraniční spolupráce, mohlo by docházet k prohlubování výše zmíněných problémů a neschopnosti těžit z potenciálu příhraničních území.

Problémový okruh 2

Nedostatečně rozvinutá přeshraniční dopravní infrastruktura a spojení

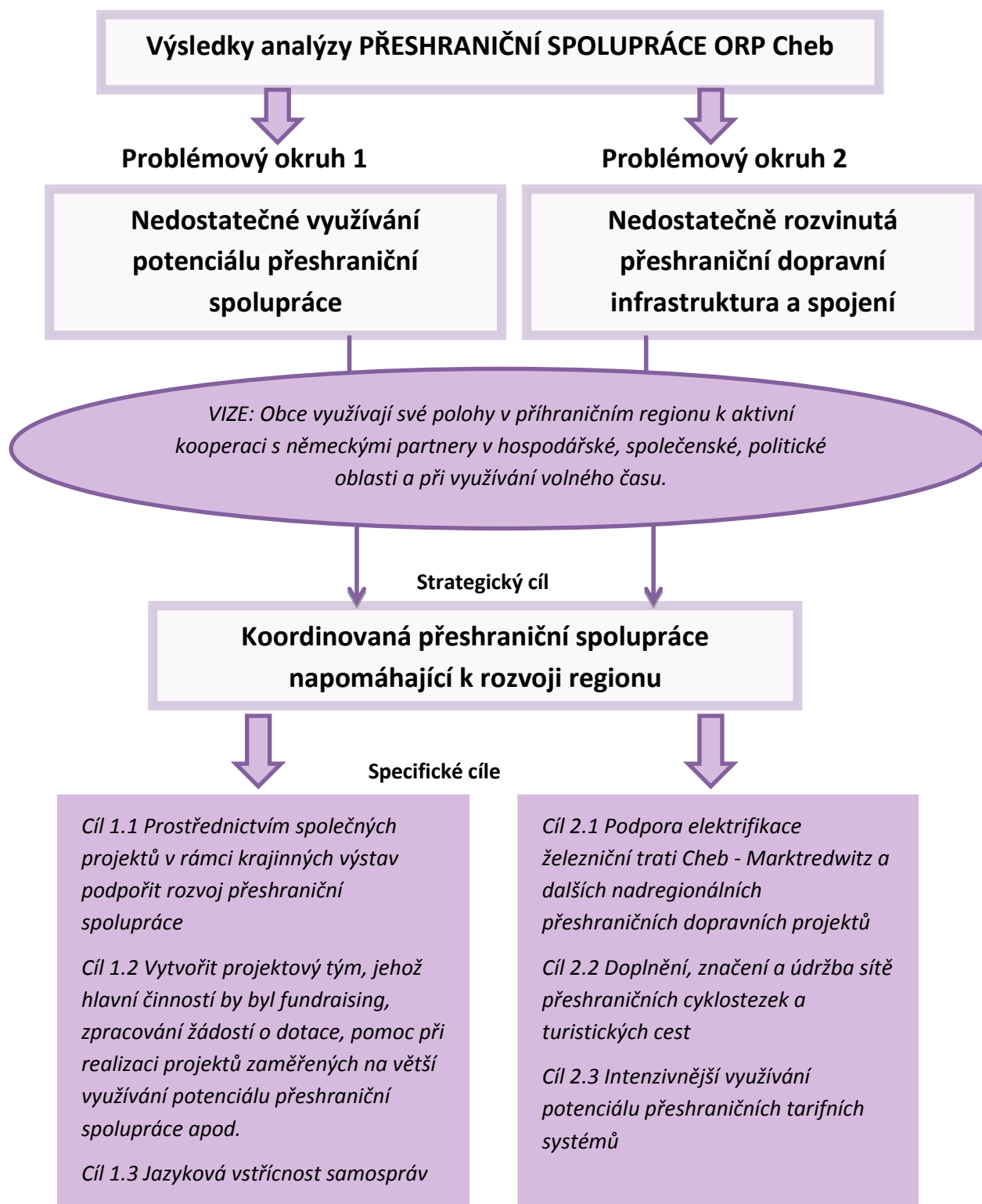
- Periferní poloha v rámci ČR/SRN (region na okraji zájmu)
- Vylidňování regionu a tzv. Brain drain
- Chybějící infrastrukturální propojení v dostatečné kvalitě (chybí např. úplná elektrifikace železniční tratě Cheb-Marktredwitz)
- Nevyužitý potenciál systému EgroNet na české straně
- Chybějící společné plánování dopravní infrastruktury a dopravních spojení
- Chybějící systém financování přeshraniční regionální dopravy
- Nepropojenost cyklostezek a jejich nedostatečná údržba
- Nevyužitý potenciál pro propojení značených turistických a cykloturistických tras (často pouze v rovině chybějícího značení)
- Omezování se administrativními hranicemi při řešení výzev v dopravě
- Nedostatečné ekonomické propojování českých a bavorských regionů v důsledku nedostatečně propojené infrastruktury

Stěžejní silniční tepnou ORP Cheb i celého Karlovarského kraje je rychlostní komunikace R6, která má návaznost na německou dálnici A93 a po úplném dokončení (pravděpodobně v r. 2030) propojí Německo, Cheb, Karlovy Vary a Prahu. V rámci ORP má velký význam silnice I/21, která spojuje příhraniční oblasti Chebska a je historickou spojnicí Čech s Německem. Dopravní spojení s Německem zajišťují celkem čtyři silniční přechody, dva železniční přechody a čtyři přeshraniční turistické a cyklistické stezky. V oblasti železniční dopravy má nadregionální význam železniční uzel v Chebu, který je součástí III. tranzitního koridoru (spojení mezi Žilinou a Norimberkem). Díky elektrifikaci části trati Sasko-francké magistrály vedoucí ke státní hranici by mělo v budoucnu dojít ke zkvalitnění železničního propojení s metropolitním regionem Norimberk. Právě elektrifikace této magistrály s odbočkami na Cheb a Bayreuth by znamenala pro regiony Horních Frank, Karlovarského kraje a jihozápadního Saska významnou modernizaci dopravní infrastruktury. Elektrifikace zmiňované trati by pak jednoznačně umožnila rozvoj příhraničních regionů, jejich rychlejší dopravní dostupnost a z toho vyplývající zkrácení jízdních časů pro cestující i nákladní dopravu. Linky místní dopravy jsou organizovány v přeshraničním dopravním systému EgroNet. V Chebu se nachází letiště pro sportovní létání; nejbližší mezinárodní letiště se nacházejí v Karlových Varech a na německé straně v Hofu. Příhraniční region Chebska znevýhodňuje v rámci České republiky jeho periferní poloha, to se týká i německé části příhraničí a jeho pozice ve spolkové zemi Bavorsko. Přestože Evropská unie obecně věnuje rozvoji příhraničních regionů pozornost, je patrný jistý útlum podpory společných projektů a aktivit ze strany centrální německé i české vlády, neboť priority mezinárodní spolupráce se přesunují do dalších méně rozvinutých regionů a aktivita je v tomto smyslu přenechávána regionálním „vládám“. V regionu dochází k odlivu vzdělaných kvalifikovaných lidí do větších

aglomerací (brain drain). Tento trend prohlubuje i stárnutí obyvatelstva jako důsledek nepříznivého demografického vývoje. Chybí dostatečně kvalitní infrastrukturalní propojení s Německem - není např. dokončena elektrifikace železniční tratě Cheb-Marktredwitz, která by region napojila na soustavu mezinárodní železniční sítě (Sasko-francká magistrála). Důsledkem nedokončení modernizace trati je to, že neexistuje dálkové a přeshraniční spojení vlaky vyšší kvality, např. IRE, IC, EC nebo ICE a region je tedy dosažitelný pouze pomocí místní dopravy. Na české straně se zatím nedaří plně využít potenciálu dopravního přeshraničního systému Egronet, v němž spolupracuje více než 60 dopravců a 15 kooperačních partnerů. Česká veřejnost nemá dostatečné povědomí o tomto systému a málo jej využívá. Chybí společné plánování dopravní infrastruktury a dopravních spojení a společně zatím není řešeno ani financování přeshraniční regionální dopravy, což je z části způsobeno i jistými administrativními hranicemi při řešení dotačních výzev v oblasti dopravy. V příhraniční oblasti sice existuje síť cyklostezek, problémem je ale jejich vzájemná nepropojenost a také nedostatečná údržba.

V případě neřešení problému může být prohlubován nepříznivý status území, které je vnímáno jako periferie uvnitř národních států. Odliv kvalitních zaměstnanců (brain drain) může způsobit nedostatek kvalifikovaných kandidátů pro zaměstnavatele a v důsledku toho zastavení růstu firem, resp. jejich přesun do území s dostatečným personálním zázemím. Nedostatečně kvalitní infrastrukturalní propojení a Německem negativně ovlivňuje ekonomické výhody plynoucí z toku návštěvníků regionu (zaměstnanost, útraty). Může dojít ke stagnaci zájmu ze strany měst, obcí nebo DSO o přeshraniční spolupráci.

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce
Cíl 1.1	<i>Prostřednictvím společných projektů v rámci krajinných výstav podpořit rozvoj přeshraniční spolupráce</i>
Popis cíle	<p>V Chebu se podařilo založit tradici tzv. přeshraničních krajinných výstav - uskutečnily se již dvě (v r. 2006 ve spolupráci s Marktredwitz a v r. 2013 souběžně s městem Tirschenreuth) a během jejich konání se zrevitalizovalo zanedbané území v centru města pod Chebským hradem. Vznikl zde sportovně-relaxační areál, který je v provozu celoročně i po skončení výstav a je veřejností velmi oblíbený. Skýtá tak potenciál prostředí vhodného i pro pořádání přeshraničních projektů. Během třetí chebské krajinné výstavy v roce 2016 bude Cheb spolupracovat s bavorským Bayreuthem, a to v oblasti v oblasti doprovodného společenského programu. Jako partneři se do plánovaných projektů zapojí i další obce ORP Cheb. Cílem je prostřednictvím společných projektů v rámci krajinných výstav podpořit rozvoj přeshraniční spolupráce - nově navázané osobní přeshraniční kontakty a komunikace v cizím jazyce pomáhají překonávat zažitě předsudky a jsou velmi dobrým základem pro aktivní život v příhraničních regionech.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Realizace přeshraničního projektu „Kouzelný les“ - podle návrhů dětí z obou stran hranice se upraví část území krajinné výstavy ve stylu land art a vytvořená umělecká díla se stanou trvalou součástí krajiny. Děti se zároveň se seznámí s jazykem svých přeshraničních sousedů a získají povědomí o jejich životním stylu. • Realizace přeshraničního projektu „Vazby květin“ - jedná se o pokračování oblíbených kurzů, které se poprvé uskutečnily v rámci Krajinné výstavy 2013. Pod vedením odborných lektorů se účastníci z obou stran hranice seznámí se základy floristiky. • Realizace přeshraničního projektu „Letní bláznění“, který je určen pro veřejnost z Chebska a z německého příhraničí; primární cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi. Návštěvníci se seznámí s divácky přitažlivým uměleckým žánrem, tzv. novým cirkusem, aktivně se zapojí do průběhu představení a pod vedením zkušených lektorů si vyzkouší různé cirkusové techniky. • Realizace projektu „Varhanní léto v Chebu slaví 20 let“ - jedná se o tematicky zaměřený workshop pro studenty hudebních škol z ČR a SRN. • Využití areálu krajinných výstav pro pořádání dalších přeshraničních projektů v rámci meziobecní spolupráce.
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: PS/1.A POČET SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO PROJEKTŮ PŘESHHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE</p> <p>INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: PS/1.A.1.a Počet realizovaných přeshraničních projektů v rámci Krajinné výstavy 2016 PS/1.A.1.b Počet účastníků zapojených do přeshraničních projektů v rámci Krajinné výstavy 2016</p>
Správce cíle	<i>Starosta města Cheb</i>

Problémový okruh 1	Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce
Cíl 1.2	<i>Vytvořit projektový tým, jehož hlavní činností by byl fundraising, zpracování žádostí o dotace, pomoc při realizaci projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce</i>
Popis cíle	Na území ORP Cheb existuje v současné době celkem pět DSO a MAS 21. Ani jeden z uvedených subjektů nepokrývá svojí působností celé území SO ORP Cheb. Pro celou oblast by byla vhodná existence realizačního týmu, který by vyhledával a případně také koordinoval realizační proces společných projektů, zaměřených především na samosprávné oblasti života měst a obcí, jako je školství, sociální služby, cestovní ruch, přeshraniční spolupráce či problematika odpadového hospodářství. Existují reálné možnosti budoucí neformální spolupráce v rámci celého ORP nebo činnost jednoho aktivního multifunkčního DSO s přesahem na celé území. Základní podmínkou spolupráce bude plné respektování rovnoprávného postavení jednotlivých měst a obcí subjektů, efektivní využívání odborných kapacit a smluvně zaručená dobrovolnost.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Společně vytvořit tým zaměřený na fundraising, vyhotovování žádostí o dotace a dále na pomoc při realizaci společných projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce v území • Vytvoření podmínek pro usnadnění komunikace o možných společných aktivitách- společný internetový rozesílač • Společný postup při tvorbě zásobníku nápadů – potenciálních projektů vhodných pro meziobecní spolupráci v území • Koordinovaný postup při tvorbě a především aktivit zpracovaných do relevantních akčních plánů, kontrola plnění jednotlivých navrhovaných cílů a opatření
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: PS/1.A POČET SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO PROJEKTŮ PŘESHHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: PS/1.A.2.a Existence společně vytvořeného týmu
Správce cíle	<i>Starosta města Cheb</i>

Problémový okruh 1	Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce
Cíl 1.3	<i>Jazyková vstřícnost samospráv</i>
Popis cíle	Vzhledem ke geografické poloze ORP Cheb vstupuje přeshraniční tematika v podstatě do všech oblastí. Představitelé Evropské unie vnímají přeshraniční spolupráci jako velmi důležitou a také proto dochází k dlouhodobé podpoře a rozvoji příhraničních regionů. Bohužel i nadále jsou mezi obyvateli značné jazykové bariéry a často také instituce veřejné správy neposkytují ani základní informace v cizím jazyce. Cílem je provázanost činnosti samospráv a zajištění jazykové vybavenosti pracovníků úřadů. Především z hlediska komunikace je důležité zavést vstřícnější podmínky pro překonávání přetrvávající jazykové bariéry, a to vytvořením jazykových mutací webových stránek obcí v českém, německém i anglickém jazyce. Webové stránky

	měst a obcí, informačních center a dalších kulturních a volnočasových zařízení by tak překonaly úvodní bariéry spolupráce mezi obcemi. Cíle lze dosáhnout prostřednictvím následujících opatření, která by se měla realizovat v rámci společného projektu místních samospráv.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Společný projekt měst a obcí – překlad webových stránek; • Aktualizace vícejazyčných stránek obcí; • Zajištění jazykových kurzů pro úředníky a představitele obcí;
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: PS/1.A POČET SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO PROJEKTŮ PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: PS/1.A.3.a Přeložené webové stránky PS/1.A.3.b Počet účastníků jazykových kurzů
Správce cíle	<i>Starosta města Cheb</i>

Problémový okruh 2	Nedostatečně rozvinutá přeshraniční dopravní infrastruktura a spojení
Cíl 2.1	<i>Podpora elektrifikace železniční trati Cheb-Marktredwitz a dalších nadregionálních přeshraničních dopravních projektů</i>
Popis cíle	<p>Přeshraniční infrastruktura a její rozvoj často není pouze v kompetenci jednotlivých obcí či jejich svazků, spíše je kompetencí na úrovni krajské a národní. Nicméně jednotlivé obce a jejich sdružení mohou svojí aktivní činností a podporou uvažovaných projektů rozvoje přeshraniční infrastruktury vytvořit rozhodující veličinu, která rozhodne o podpoře konkrétních projektů. Aktuálním cílem v této oblasti je aktivní podpora (např. verbální, PR, účast na klíčových jednáních, vyjádření podpory usnesením v zastupitelstvu, pomoc při výkuech pozemků, působení v orgánech vyšších územně správních celků, nekladení administrativních překážek) elektrifikace železniční trati Cheb-Marktredwitz, a následně obnovení přímého pravidelného železničního spojení mezi Prahou-Chebem-Norimberkem. Mírně menší důležitost pro ORP Cheb má podpora obnovy železničního spojení mezi Aší a Selbem (a následně do Chebu). Z hlediska vlastního dopravního spojení je třeba aktivně podporovat a lobovat za minimálně zachování, ale ještě lépe rozšíření stávajícího počtu železničních a autobusových spojů mezi ORP Cheb a bavorskými a saskými regiony (zde je klíčová role ve vyjednávání s krajskými strukturami státní správy, samosprávy, správci dopravních cest a dopravci). Oporu na německé straně je třeba hledat v komunikaci se zástupci metropolitního regionu Nürnberg, a u jednotlivých samosprávných okresů. Rozvoj či alespoň zachování současného stavu umožní i nadále čerpat ekonomické výhody z toku návštěvníků regionu (zaměstnanost, útraty).</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Realizace koordinačních plánovacích setkání zástupců českých a německých regionů v oblasti dopravní infrastruktury (koordinovaný rozvoj infrastruktury) • Aktivní podpora elektrifikace železniční trati Cheb-Marktredwitz • Podpora obnovy železničního spojení Selb-Aš-Cheb • Snaha o zachování či rozšíření autobusového a železničního spojení mezi ORP Cheb a německými regiony

	<ul style="list-style-type: none"> • Vyjednávání s ministerstvem dopravy, krajským úřadem, správci dopravních cest, dopravci • Účast na workshopech, seminářích, jednáních řešících rozvoj dopravní infrastruktury
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: PS/2.B POČET ZAHRANIČNÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ TIC V ORP CHEB INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: PS/2.B.1.a Existence elektrifikované železniční trati Cheb-Marktredwitz PS/2.B.1.b Počet přeshraničních regionálních autobusových a železničních spojů
Správce cíle	<i>Starosta města Cheb</i>

Problémový okruh 2	Nedostatečně rozvinutá přeshraniční dopravní infrastruktura a spojení
Cíl 2.2	<i>Doplnění, značení a údržba sítě přeshraničních cyklostezek a turistických cest</i>
Popis cíle	<p>V posledních letech došlo k rozvoji cyklostezek i ostatních turistických tras. Nicméně právě v oblasti přeshraniční je stále možné realizovat projektové záměry, které doplní existující síť cyklostezek, turistických tras a dalších součástí turistické infrastruktury.</p> <p>Nedílnou součástí je také značení a údržba sítě tras a cest propojujících české a německé regiony v rámci ORP Cheb.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava a realizace následujících cyklostezek: dokončení cyklostezky Cheb-Waldsassen, příprava a realizace cyklostezky Cheb, hráz přehrady Skalka – Cheb, státní hranice u Pomezné, tj. pokračování cyklostezky podél Ohře až na hranice, dokončení cyklostezky Libá-Hohenberg an der Eger, stezka podél Železné opony na území ORP Cheb. • Údržba a obnova značení stávajících přeshraničních turistických a cyklistických tras • Doplnění dílčí infrastruktury (lavičky, odpočinkové altánky) podél existujících tras
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: PS/2.B POČET ZAHRANIČNÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ TIC V ORP CHEB INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: PS/2.B.2.a Počet kilometrů nově vyznačených cyklostezek přeshraničního charakteru
Správce cíle	<i>Starosta města Cheb</i>

Problémový okruh 2	Nedostatečně rozvinutá přeshraniční dopravní infrastruktura a spojení
Cíl 2.3	<i>Intenzivnější využívání potenciálu přeshraničních tarifních systémů</i>
Popis cíle	<p>V současné době existují na území ORP Cheb (mají samozřejmě větší přesah) přeshraniční tarifní systémy, jejichž potenciál není v území dostatečně využíván, ať již pro návštěvníky z Německa, tak i z Česka. Jedná se například o Egronet (ten disponuje dokonce slevovým systémem pro majitele jízdního dokladu) nebo tarifní nabídku Českých a Německých drah – např. Celodenní jízdenka+Německo.</p>

	Cílem je vytvořit specifické nabídky služeb, balíčků služeb, produktů cestovního ruchu, které budou připraveny pro cílové skupiny návštěvníků, které využívají (mohli by využívat) některý z přeshraničních tarifních systémů.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Analýza dostupných tarifních systémů • Odhad cílové skupiny, která by těchto systému mohla využívat • Příprava, propagace a realizace konkrétních nabídek produktů cestovního ruchu (služeb a jejich balíčků) pro danou cílovou skupinu • Zapojení poskytovatelů služeb do případných dalších slevových systémů spojených s těmito tarifními nabídkami • Zjišťování zpětné vazby (úspěšnosti) realizovaných produktů
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: PS/2.B POČET ZAHRANIČNÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ TIC V ORP CHEB INDIKÁTORY VÝSTUPŮ: PS/2.B.3.a Počet realizovaných produktů využívajících přeshraničního tarifního systému
Správce cíle	<i>Starosta města Cheb</i>

6.2.4. Indikátory
Souhrnný přehled indikátorů

Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
<p><i>PS/1</i> Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce</p>	<p>PS/1.A Počet subjektů zapojených do projektů přeshraniční spolupráce</p>	<p><i>Cíl 1.1 Prostřednictvím společných projektů v rámci krajinných výstav podpořit rozvoj přeshraniční spolupráce</i></p>	<p>PS/1.A.1.a Počet realizovaných přeshraničních projektů v rámci Krajinné výstavy 2016 PS/1.A.1.b Počet účastníků zapojených do přeshraničních projektů v rámci Krajinné výstavy 2016</p>
		<p><i>Cíl 1.2 Vytvořit projektový tým, jehož hlavní činností by byl fundraising, zpracování žádostí o dotace, pomoc při realizaci projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce apod.</i></p>	<p>PS/1.A.2.a Existence společně vytvořeného týmu pro aktivní fundraising, vyhotovování žádostí o dotace a pomoc při realizaci projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce</p>
		<p><i>Cíl 1.3 Jazyková vstřícnost samospráv</i></p>	<p>PS/1.A.3.a Přeložené webové stránky PS/1.A.3.b Počet účastníků jazykových kurzů</p>
<p><i>PS/2</i> Nedostatečně rozvinutá přeshraniční dopravní infrastruktura a spojení</p>	<p>PS/2.B Počet zahraničních návštěvníků TIC v ORP Cheb</p>	<p><i>Cíl 2.1 Podpora elektrifikace železniční trati Cheb-Marktredwitz a dalších nadregionálních přeshraničních dopravních projektů</i></p>	<p>PS/2.B.1.a Existence elektrifikované železniční trati Cheb-Marktredwitz PS/2.B.1.b Počet přeshraničních regionálních autobusových a železničních spojů</p>
		<p><i>Cíl 2.2 Doplnění, značení a údržba sítě přeshraničních cyklostezek a turistických cest</i></p>	<p>PS/2.B.2.a Počet kilometrů nově vyznačených cyklostezek přeshraničního charakteru</p>
		<p><i>Cíl 2.3 Intenzivnější využívání potenciálu přeshraničních tarifních systémů</i></p>	<p>PS/2.B.3.a Počet realizovaných produktů využívajících přeshraničního tarifního systému</p>

Metodika číslování indikátorů

Oblast, ke které se problémový okruh vztahuje/ číslo problémového okruhu dané oblasti	Velké písmeno označuje indikátor výsledku	Označení cíle v rámci dané oblasti	Malé písmeno označuje indikátor výstupu
Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
PS/1	A	1.1	a
PS/1	PS/1.A	PS/1.A.1	PS/1.A.1.a

Karty indikátorů

Problémový okruh	Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce		
Číslo indikátoru	PS/1.A		
Název indikátoru	CELKOVÝ POČET SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO PROJEKTŮ PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE		
Měrná jednotka	Počet subjektů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		15	21
Skutečnost	7		
Popis měřítka	V současné době nejsou do mezinárodní, především přeshraniční, spolupráce aktivně zapojeny všechny obce. Aktivním zapojením se rozumí realizace (i jako partnerský subjekt) alespoň jednoho projektu ročně, který má mezinárodní charakter (např. společné setkání partnerských obcí). Nemusí se nutně jednat o projekty spolufinancované externími subjekty. Cílem je zvýšit počet obcí zapojujících se do mezinárodní spolupráce. Uvedený indikátor udává počet obcí realizujících mezinárodní aktivitu.		
Metodika a výpočet	Součet subjektů, které v daném roce realizovaly mezinárodní aktivitu (projekt)		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí, spolků, jednotlivých škol a školských zařízení a ostatních vhodných subjektů, webové stránky		

Problémový okruh	Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce		
Číslo indikátoru	PS/1.A.1.a		
Název indikátoru	Počet realizovaných přeshraničních projektů v rámci Krajinnej výstavy 2016		
Měrná jednotka	Počet projektů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2016	2020
Plán		4	-
Skutečnost	-		
Popis měřítka	Indikátor zachycuje počet realizovaných projektů v rámci Krajinnej výstavy 2016. Cílem projektů je podpořit rozvoj přeshraniční spolupráce, přičemž nejdůležitějším aspektem je vliv projektu na zkvalitnění života v příhraničních regionech.		
Metodika a výpočet	Součet projektů, které byly realizovány v rámci Krajinnej výstavy 2016		
Zdroj čerpání dat	Nositelé projektů (obce, spolky ...)		

Problémový okruh	Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce		
Číslo indikátoru	PS/1.A.1.b		
Název indikátoru	Počet účastníků zapojených do přeshraničních projektů v rámci Krajinnej výstavy 2016		
Měrná jednotka	Počet účastníků		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2016	2020
Plán		750	-
Skutečnost	-		
Popis měřítka	Jedná se o indikátor, který zachycuje počet účastníků aktivně zapojených do přeshraničních projektů v rámci Krajinnej výstavy 2016. Čím vyšší je počet účastníků, tím vyšší je i přeshraniční dopad projektu, což je jeden z nejdůležitějších aspektů.		
Metodika a výpočet	Počet účastníků zapojených do přeshraničních projektů v rámci Krajinnej výstavy 2016		
Zdroj čerpání dat	Nositelé projektů na základě prezenčních listin		

Cíl	Vytvořit projektový tým, jehož hlavní činností by byl fundraising, zpracování žádostí o dotace, pomoc při realizaci projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce		
Číslo indikátoru	PS/1.A.2.a		
Název indikátoru	Existence společně vytvořeného týmu pro aktivní fundraising, vyhotovování žádostí o dotace a pomoc při realizaci projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce		
Měrná jednotka	Existence týmu ano /ne		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Ano	ano
Skutečnost	Ne		
Popis měřítka	Existence týmu, který aktivně vyhledává dotační možnosti, vhodné projektové aktivity, připravuje žádosti o dotace a dále pomáhá při samotné realizaci společných projektů výrazně přispívá k rozvoji koordinované přeshraniční spolupráce v území SO ORP Cheb.		
Metodika a výpočet	Byl sestaven tým ano/ ne		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření		

Cíl	Jazyková vstřícnost samospráv		
Číslo indikátoru	PS/1.A.3.a		
Název indikátoru	Nově přeložené webové stránky		
Měrná jednotka	Ano/ne		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		6	15
Skutečnost	3		
Popis měřítka	Internetové stránky s mutací v cizím jazyce mají v současné době zpracované pouze tři obce z ORP Cheb. Uvedený indikátor sleduje skutečnost, kolik obcí (popř. jejich informačních center) má přeložené webové stránky minimálně do jednoho ze světových jazyků. Rozsah překladu by měl odpovídat potřebám jednotlivých obcí, nejednalo by se o doslovný překlad		

	veškerého textu. Prvotně by měly být přeloženy především klíčové informace a zajištěna jejich pravidelná aktualizace.
Metodika a výpočet	Součet obcí, jejichž webové stránky jsou přeloženy minimálně do jednoho ze světových jazyků
Zdroj čerpání dat	Představitelé obcí a měst, webové stránky

Cíl	Jazyková vstřícnost samospráv		
Číslo indikátoru	PS/1.A.3.b		
Název indikátoru	Počet účastníků jazykových kurzů		
Měrná jednotka	Počet účastníků		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		30	40
Skutečnost	-		
Popis měřítka	Vzhledem k přetrvávajícím jazykovým bariérám je vhodné zavést jazykové kurzy pro zájemce z řad pracovníků obcí a měst. Alespoň základní jazykové znalosti by mohly částečně odstranit překážku ve spolupráci těchto institucí, která by byla jednoznačným přínosem pro místní region. Indikátor udává, kolik pracovníků obecních/městských úřadů bylo v rámci projektu zapojeno do jazykového kurzu.		
Metodika a výpočet	Počet účastníků jazykových kurzů		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí, webové stránky		

Problémový okruh	Nedostatečně rozvinutá přeshraniční dopravní infrastruktura a spojení		
Číslo indikátoru	PS/2.B		
Název indikátoru	POČET ZAHRANIČNÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ TIC V ORP CHEB		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		32 000	33 000
Skutečnost	29 000 (2011)		
Popis měřítka	Jedná se o indikátor snažící se zachytit počet zahraničních návštěvníků ORP Cheb. Oficiální statistiky návštěvníků nejsou k dispozici (sleduje se pouze počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních, což nezachycuje jednodenní návštěvníky). Realizace vlastních výzkumů by byla příliš náročná (časově, metodicky, finančně). Proto bylo zvoleno zástupné měřítko korelující s počtem návštěvníků ORP, které je zároveň dobře zjištělné. Spíše než jeho celkovou hodnotu (ta není pro intenzitu přeshraniční spolupráce vypovídající) je třeba sledovat vývoj v čase. Čím vyšší hodnota, tím větší pravděpodobnost vyššího počtu návštěvníků ze zahraničí, typicky z Německa.		
Metodika a výpočet	Statistika TIC Cheb, které sleduje počty návštěvníků		
Zdroj čerpání dat	TIC v ORP Cheb – Cheb, Františkovy Lázně, Plesná		

Cíl	Podpora elektrifikace železniční trati Cheb-Marktredwitz a dalších nadregionálních přeshraničních dopravních projektů		
Číslo indikátoru	PS/2.B.1.a		
Název indikátoru	Existence elektrifikované železniční trati Cheb-Marktredwitz		
Měrná jednotka	ano /ne		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ne	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka	Indikátor sleduje pouze to, jestli je železniční trať Cheb-Marktredwitz elektrifikována či není.		
Metodika a výpočet	Zjištěním na místě, jestli elektrifikace proběhla či ne (ano/ ne)		
Zdroj čerpání dat	Místní šetření, resp. články v médiích, tiskové zprávy SDŽC		

Cíl	Podpora elektrifikace železniční trati Cheb-Marktredwitz a dalších nadregionálních přeshraničních dopravních projektů		
Číslo indikátoru	PS/2.B.1.b		
Název indikátoru	Počet přeshraničních regionálních autobusových a železničních spojů		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		18	20
Skutečnost	17,5 (2014)		
Popis měřítka	Indikátor ukazuje intenzitu dopravního spojení veřejnou dopravou mezi ORP Cheb a sousedními německými regiony. Sledovány jsou autobusové a vlakové spoje na linkách/tratích začínajících v regionu (např. Cheb, Františkovy Lázně). Sledováno je spojení mezi: Chebem a Waldsassenem, Chebem a Marktredwitz a Chebem a Bad Brambachem a Chebem/Františkovými Lázněmi a Selbem či Bad Elsterem.		
Metodika a výpočet	(Počet spojů ve všední den + Počet spojů v sobotu)/2 <i>Příklad výpočtu 2014:</i> Cheb-Marktredwitz – 13 spojů každý den (vlak) Cheb-Bad Brambach – 3 spoje ve všední den, 4 v sobotu (vlak) Cheb-Waldsassen – 2 spoje v sobotu (autobus) Františkovy Lázně – Selb, Bad Elster – existuje linka do Bad Elsteru, ale aktuálně nemá žádný spoj (autobus) Všední den celkově 16 spojů, v sobotu celkově 19 spojů, tedy $(16+19)/2=17,5$		
Zdroj čerpání dat	Webové stránky IDOS (aktuálně jizdnirady.idnes.cz)		

Cíl	Doplnění, značení a údržba sítě přeshraničních cyklostezek a turistických cest		
Číslo indikátoru	PS/2.B.2.a		
Název indikátoru	Počet kilometrů nově vyznačených cyklostezek přeshraničního charakteru		
Měrná jednotka	Počet kilometrů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020

Plán	10	20
Skutečnost	0	
Popis měřítka	Indikátor sleduje počet nově vyznačených cyklostezek/cyklotras přeshraničního charakteru (typicky se bude jednat o cyklostezky nově postavené – viz popis opatření odpovídajícího cíle, tomu odpovídají i plánované hodnoty cíle) na území ORP Cheb. Přeshraniční charakter znamená, že existuje návazná cyklostezka/cyklotrasa na německé straně. Pouze vyznačené cyklostezky/cyklotrasy jsou reálně využívány při přeshraničním pohybu osob.	
Metodika a výpočet	Počet kilometrů nově vyznačených cyklostezek/cyklotras	
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí, Klub českých turistů	

Cíl	Intenzivnější využívání potenciálu přeshraničních tarifních systémů		
Číslo indikátoru	PS/2.B.3.a		
Název indikátoru	Počet realizovaných produktů využívajících přeshraničního tarifního systému		
Měrná jednotka	Počet produktů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán	3		5
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor sleduje počet zrealizovaných produktů cestovního ruchu, které jsou marketingově navázány na přeshraniční tarifní systém, tj. jsou to také programy/balíčky služeb, které předpokládají příjezd návštěvníka veřejnou dopravou s využitím přeshraničního tarifu (např. Egronet, Celodenní jízdenka+Německo), tedy jsou na takové návštěvníky regionu cíleny. Takové produkty při správné propagaci zvýší potenciál příjezdu zahraničních návštěvníků. V rámci měřítka jsou sledovány produkty jakéhokoli subjektu v ORP Cheb.		
Metodika a výpočet	Počet produktů		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí, turistická infocentra, destinační agentury, správce měřítka, webové stránky		

6.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

6.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny	
Manažer strategie	
Starostové měst a obcí	

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Prostřednictvím společných projektů v rámci krajinných výstav podpořit rozvoj přeshraniční spolupráce	Starosta města Cheb
1.2	Vytvořit projektový tým, jehož hlavní činností by byl fundraising, zpracování žádostí o dotace, pomoc při realizaci projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce apod.	Starosta města Cheb
1.3	Jazyková vstřícnost samospráv	Starosta města Cheb
2.1	Podpora elektrifikace železniční trati Cheb-Marktredwitz a dalších nadregionálních přeshraničních dopravních projektů	Starosta města Cheb
2.2	Doplnění, značení a údržba sítě přeshraničních cyklostezek a turistických cest	Starosta města Cheb
2.3	Intenzivnější využívání potenciálu přeshraničních tarifních systémů	Starosta města Cheb

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
PS/1.A	Počet subjektů zapojených do projektů přeshraniční spolupráce	Starosta města Cheb
PS/1.A.1.a	Počet realizovaných přeshraničních projektů v rámci Krajinné výstavy 2016	Starosta města Cheb
PS/1.A.1.b	Počet účastníků zapojených do přeshraničních projektů v rámci Krajinné výstavy 2016	Starosta města Cheb
PS/1.A.2.a	Existence společně vytvořeného týmu pro aktivní fundraising, vyhotovování žádostí o dotace a pomoc při	Starosta města Cheb

	realizaci projektů zaměřených na větší využívání potenciálu přeshraniční spolupráce	
PS/1.A.3.a	Přeložené webové stránky	Starosta města Cheb
PS/1.A.3.b	Počet účastníků jazykových kurzů	Starosta města Cheb
PS/2.B	Počet zahraničních návštěvníků TIC v ORP Cheb	Starosta města Cheb
PS/2.B.1.a	Existence elektrifikované železniční trati Cheb-Marktredwitz	Starosta města Cheb
PS/2.B.1.b	Počet přeshraničních regionálních autobusových a železničních spojů	Starosta města Cheb
PS/2.B.2.a	Počet kilometrů nově vyznačených cyklostezek přeshraničního charakteru	Starosta města Cheb
PS/2.B.3.a	Počet realizovaných produktů využívajících přeshraničního tarifního systému	Starosta města Cheb

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizaci projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec,

kteřá bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, kteřá bude organizovat výběřové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, kteřá jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběřového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběřových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

Ze zpracovaných analýz ve SO ORP Cheb jednoznačně vyplývá potřeba řešit problematiku přeshraniční spolupráce meziobecně. Vhodným nastavením strategie celého chebského regionu a kooperací mezi jednotlivými aktéry v uvedené oblasti může dojít k výraznějšímu využívání potenciálu celého území.

6.4.1. Shrnutí

Ve spolupráci s představiteli obcí, škol a školských zařízení, spolků a ostatních aktérů zapojených do již tradiční přeshraniční spolupráce vyhodnotil realizační tým výsledky analýz a následně byly v pracovní skupině identifikovány problémové okruhy: 1. Nedostatečné využívání potenciálu přeshraniční spolupráce, 2. Nedostatečně rozvinutá přeshraniční dopravní infrastruktura a spojení. K problémovým okruhům byly nastaveny cíle, které vyplynuly především z místního šetření a nad

jejich plnění dohlíží správce cílů. K jednotlivým cílům byly zpracovány indikátory, jejichž plnění sleduje gestor indikátorů.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

V průběhu první etapy projektu, zpracování analytické části, byla pro tvorbu strategie klíčová setkání s představiteli měst a obcí v ORP Cheb a dalšími odborníky z oblasti. Bylo tak možné detailně popsat území z hlediska fungování přeshraniční spolupráce. Důležitým krokem bylo v závěru první části zpracování analýzy SWOT, analýzy cílových skupin a rizik a následně 1. Oficiální setkání představitelů obcí a měst, kde se stanovil další postup. Za účelem vydefinování problémových okruhů a cílů byly svolány pracovní fokusní skupiny, kterých se vždy účastnili představitelé obcí a měst, odborníci z praxe a členové realizačního týmu. Po projednání ve fokusní skupině realizační tým nakonec formuloval a popsal problémové okruhy i cíle a odeslal je představitelům měst a obcí ke kontrole. Nakonec byly definovány sady indikátorů. Po zpracování realizačním týmem byl celý dokument předán na předvánočním setkání starostům obcí a měst. Byli vyzváni ke kontrole dokumentu a případnému doplnění údajů a informací.

6.5. Přílohy

- ZDROJE DAT
- SEZNAM ZKRATEK

ZDROJE DAT

1. Aktualizace strategického plánu rozvoje města Chebu
2. Bayerisches Landesamt für Statistik, www.statistik.bayern.de
3. BermanGroup – Studie Budoucnost uprostřed Evropy, 2013
4. Branda Pavel, - Euroregiony v České republice – komparativní analýza
5. „Budoucnost uprostřed Evropy – možnosti přeshraniční spolupráce v česko-bavorském pohraničí“ – BermanGroup, 2013
6. „Budoucnost uprostřed Evropy – možnosti přeshraniční spolupráce v česko-saském pohraničí“ – BermanGroup, 2013
7. CLARA II, www.clara2.eu
8. Česko- německá ekologická vodní turistika, 2010
9. Česko-německá fotbalová škola, www.dtfscz
10. Český statistický úřad, www.czso.cz
11. Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020
12. ECONOMICS www.economicshelp.org/
13. Egronet , www.egronet.de
14. Elektrifikace Sasko-francké magistrály, 2013
15. Euregio egrensis, www.euregio-egrensis.de
16. Eures Bavorsko – Česko, www.eures-by-cz.eu
17. Eures Triregio, www.eures-triregio.eu
18. Gymnázium Cheb, www.gymcheb.cz
19. Koncepce pro udržitelný cestovní ruch v období ekonomické krize v příhraničí – Clara 2, 2013
20. Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce: www.mzv.cz/file/501254/Koncepce_ZRS.doc
21. LK ESKA Cheb, www.eska-cheb.cz
22. Lomnička, www.eska-cheb.cz
23. Město Cheb, www.cheb.cz

24. Město Luby, www.mestoluby.cz
25. Město Skalná, www.skalna.cz
26. Neziskový sektor a rozvojová spolupráce: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>
27. Official development assistance, www.oecd.org
28. Operační program určený pro Dunajský region
29. Povodí ohře, www.poh.cz
30. Program rozvoje Karlovarského kraje 2014 – 2020
31. Přehled regionální politiky, www.ec.europa.eu/regional_policy/what/index_cs.cfm
32. Sbor dobrovolných hasičů Skalná, www.sdhskalna.webnode.cz/hasicske-muzeum
33. Sbor dobrovolných hasičů Marktredwitz, www.feuerwehr-marktredwitz.de
34. Souhrnný návrh zaměření budoucí kohezní politiky EU po roce 2013 v podmínkách České republiky, obsahující i návrh rozvojových priorit pro čerpání fondů EU po roce 2013
35. Správa dopravní železniční cesty, www.szdc.cz
36. Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014-2020 - Strukturální fondy 2014-2020
37. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, EVROPA 2020
38. Strategie rozvoje Svazku obcí Kamenné vrchy
39. Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
40. Strukturální fondy, MMR, www.strukturalni-fondy.cz
41. Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola Cheb, www.szsavoscheb.cz
42. Svazek obcí Kamenné vrchy, www.kamennevrchy.cz
43. Twinning.org, www.twinning.org
44. Základní škola Skalná, www.zsskalna.cz
45. Základní škola Luby, www.zsluby.cz
46. Živé sousedství, živé přátelství – Saská státní kancelář, 2012

SEZNAM ZKRATEK

47. DSO	Dobrovolný svazek obcí
48. FORS	Forum pro rozvojovou spolupráci
49. HDP	Hrubý domácí produkt
50. CHKO	Chráněná krajinná oblast
51. TJ	Tělovýchovná jednota
52. OSN	Organizace spojených národů

7. Téma aglomerace: Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb

7.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

7.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Pro ORP Cheb bylo jako nejvhodnější vybráno aglomerační téma **Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb**, které vyplynulo z jednání s vedením měst a obcí v území ORP Cheb a z místního šetření. V období 01-03/2014 realizační tým rozvinul diskuzi s představiteli obcí, opakovaně jednal s investičním odborem, dále pak s odbory školství a kultury, sociálních věcí a stavebním odborem jádrového města Cheb. Návrh společného tématu pro rozvoj celé aglomerace byl podpořen. V rámci místního šetření byly zjišťovány rozvojové priority všech obcí a měst tvořících spádové území. Proběhla řada osobních jednání, při kterých byla mimo jiné vytipována volitelná témata vhodná k rozvoji celé aglomerace. Byly analyzovány strategické dokumenty měst a obcí, především pak Strategický plán rozvoje Chebu, Program rozvoje Karlovarského kraje 2014 - 2020 a dostupné územní plány. V rámci realizace projektu je možné identifikovat společné rozvojové aktivity. Využít možnosti zmapování příslušného území, zjistit slabé a silné stránky území a navrhnout vhodná řešení, která by pak bylo možné smysluplně profinancovat v novém programovém období 2014+.

Celé téma je chápáno tak, že základem jsou volnočasové aktivity místních obyvatel a infrastruktura pro ně dostupná – např. sportovní vyžití v přírodě a ve sportovních zařízeních, kulturní vyžití a existence kulturních zařízení, spolková činnost. Možnosti pro aktivní vyžití a všechny pořádané akce mohou využívat jak místní obyvatelé, tak návštěvníci regionu. Proto by neměla v regionu chybět síť ubytovacích a stravovacích zařízení. Volnočasové aktivity, kultura a cestovní ruch jsou v tomto smyslu spojenými nádobami se vzájemnými synergickými efekty, proto dává smysl zabývat se jimi společně. Vážným problémem je nedostatečná informovanost o jednotlivých atraktivitách v území, analýza se zaměří na možnosti nastavení kvalitnější komunikace, která by mohla znamenat pro mnoho atraktivit i aktivit (eventů, pravidelných akcí) zvýšení návštěvnosti a obecně i zlepšování povědomí o celém regionu.

Na území ORP Cheb jsou s ohledem na řešené téma klíčová města Cheb a Františkovy Lázně, která jsou v tomto ohledu centrem regionu. Uskutečňuje se v nich většina volnočasových, kulturních i turistických aktivit a je k dispozici větší nabídka příslušné infrastruktury a atraktivit cestovního ruchu. Ostatní města a obce disponují dílčí infrastrukturou, realizují zajímavé sportovní, kulturní a volnočasové akce a plní v kontextu tohoto tématu pro obyvatelstvo ORP významnou roli zázemí. Pro turisty pak představují pestré rozšíření nabídky jádrových měst.

7.1.2. Popis současné situace v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb

Poloha a vymezení destinace

Území ORP Cheb leží v západních Čechách, je **nejzápadnější částí Karlovarského kraje** a hraniční oblast s Německem, jak je patrné z obr. č. 1. Je typickou menší aglomerací s jádrovým městem nad 25 tisíc obyvatel (Cheb 32 617 obyvatel v r. 2013), které bezprostředně integruje celé okolní území. Spolu s městem Františkovy lázně tvoří přirozené centrum oblasti.

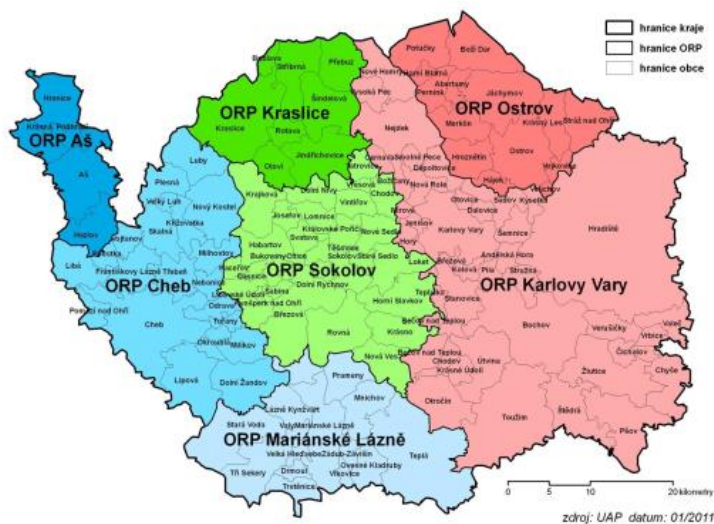
V rámci této studie bude celé území ORP Cheb chápáno jako jednotná destinace (cílové místo) cestovního ruchu. Na západě s územím ORP Cheb sousedí Ašsko se Smrčínami, na východě Mariánskolázeňsko a na severovýchodě Sokolovsko. Na východě se nad Chebskou pánví vypíná CHKO Slavkovský les a na jihovýchodě území začíná Český les.

Obrázek č. 21 Poloha regionu v rámci České Republiky (zdroj: vlastní zpracování)

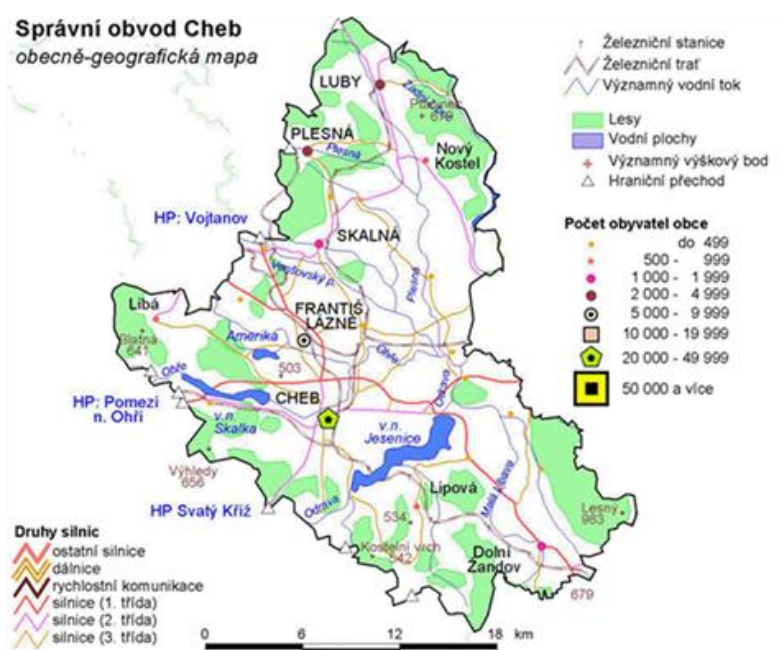
Hranice ORP celou oblast dobře vymezují. Správní obvod Cheb je druhým největším obvodem v Karlovarském kraji s rozlohou 496,86 km².

Obrázek č. 22 Karlovarský kraj – SO ORP (zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje)

K 31. 12. 2013 žije na území ORP Cheb 50 396 obyvatel, z čehož je 35 851 ve věku 15 - 64 let, 8 221 obyvatel ve věku 0 - 14 a 8 694 obyvatel ve věku 65+. Hustotou osídlení 106 obyvatel na km² se řadí na 3. místo v kraji (za Sokolovem a Aší). Průměrná hustota osídlení je 106 obyvatel na km². Míra registrované nezaměstnanosti činila 9, 14 % k 31. 12. 2012. Na území ORP se nachází 21 obcí - města Cheb, Františkovy Lázně, Skalná, Plesná a Luby a obce Odrava, Okrouhlá, Lipová, Dolní Žandov, Milíkov, Milhostov, Třebeň, Nebanice, Tuřany, Pomezí nad Ohří, Velký Luh, Nový Kostel, Libá, Poustka, Křižovatka a Vojtanov. Na území chebského obvodu se nachází 1 pověřený obecní úřad - Cheb, který je pověřen výkonem některých pravomocí po ukončení činnosti okresního úřadu. V území již velmi aktivně fungují DSO, integrace probíhá na úrovni MAS 21, Mikroregionu Chebsko a DSO Kamenné vrchy.

Obrázek č. 23 Administrativní členění správního obvodu (zdroj: západ.cz – informační server pro západ Čech)

Dostupnost destinace

Kvalitní dopravní infrastruktura je předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu. Stěžejní silniční tepnou celého ORP i Karlovarského kraje je rychlostní komunikace R6, která po ukončení výrazně ulehčí řidičům jízdu mezi Prahou a Karlovými Vary. Dostavbu rychlostní silnice R6 bude financovat stát společně se zdroji z Evropské unie. Přestože má tento plán skutečně velkou prioritu, stavební práce zřejmě nebudou probíhat tak rychle, jak by se předpokládalo. V budoucnosti bude hlavním tahem spojujícím SRN – Cheb - Karlovy Vary a Prahu. V rámci SO ORP má dále velký význam silnice I/21, která spojuje pohraniční oblasti Chebska a je historickou spojnicí Čech s Německem. Silnice R6 představuje v ose Cheb – Marktredwitz – dálnice A93 přeshraniční dopravní spojení.

Dopravní spojení s Německem zajišťují silniční přechody (Pomezí nad Ohří / Schirnding, Svatý Kříž / Waldsassen, Vojtanov / Schönberg), dále železniční přechody (Vojtanov / Bad Brambach, Cheb / Schirnding) a přeshraniční turistické a cyklistické stezky (Mýtina - Lipová /Neualbenreuth, Dubina – Libá / Hammermühle, Starý Hrozňatov / Hatzenreuth, Luby / Wernitzgrün a Plesná / Bad

Brambach). V území zajišťuje regionální **autobusovou dopravu** společnost Autobusy Karlovy Vary a.s., která v pravidelných intervalech obsluhuje celé území. Působí zde také několik soukromých dopravců nejen v regionální dopravě, ale také v dálkové. Významný je spoj Cheb – Sokolov - Karlovy Vary - Praha společnosti STUDENT AGENCY holding, a.s.

Město Cheb je velice důležitý mezinárodní **železniční uzel**, je součástí III. tranzitního železničního koridoru, což je hlavní dálkový železniční tah mezi Mosty u Jablunkova a Chebem a hlavní železničním spojením s Prahou. III. železniční koridor představuje kromě významného vnitrostátního spojení také tranzitní spojení Žiliny s Norimberkem. Celková délka koridorové tratě je 665 km. V budoucnu by mělo dojít ke zkvalitnění železničního propojení s Metropolitním regionem Norimberk, trať by měla být elektrifikována. Díky úpravě by se trať mohla stát velmi významnou pro nákladní dopravu směřující na východ Evropy. Současně by také spolupráce s regionem Norimberk měla být intenzivnější a to nejen v oblasti dopravy, ale také v oblastech kultury a cestovního ruchu, lázeňství, školství i hospodářství. Na české straně je díky výstavbě koridoru Praha – Plzeň – Cheb prakticky vše hotovo. Dodělat zbývá pouze krátký úsek od chebského nádraží ke státní hranici. České dráhy jsou připraveny tento úsek dokončit, pokud bude na německé straně definitivně rozhodnuto o elektrifikaci trati. Hlavním cílem je zlepšení železničního propojení s metropolitním regionem Norimberk. Valná část investice by byla realizována v Německu.

Místní dopravu zajišťuje dopravní přeshraniční systém EgroNet³⁵, který nabízí možnosti cestování v regionu čtyř zemí a to Svobodného státu Bavorska, Duryňska, Saska a v rámci Karlovarského kraje. Cílem je rozvíjet požadavky cestujících a zpřístupnění cestování pro širší veřejnost. Dnes pokrývá dopravní systém plochu o velikosti cca 14 tisíc km².

V Chebu se nachází letiště, jehož význam a možnosti využívání pro letecký sport v oblasti neustále roste. Chebský Ultralight Club sdružuje osoby se zájmem o létání, zejména pak o bezmotorové létání, motorové létání a létání na ultralehkých letadlech. Aeroklub poskytuje svým členům možnost využití společné techniky a zázemí pro výcvik a provoz leteckých sportů. Klub má řadu partnerů, již 10 let probíhá spolupráce s německým Aero - Clubem Hof e. V. Vznikla zajímavá akce pro návštěvníky z celé oblasti i ze zahraničí - pravidelně pořádaný letecký den. Konají se významné výstavy či jiné akce zaměřené na historii letectví v regionu. Od roku 2010 využívá zázemí chebského letiště také Aeroklub Karlovy Vary. Nejbližší mezinárodní letiště je v Karlových Varech a na německé straně v Hofu .

Území je **hraniční oblastí s Bavorskem a Saskem** a leží v oblasti euroregionu **Euregio Egrensis**.

³⁵ EgroNet(2014). [Dostupné z:<http://www.egronet.de/index.php?CID=34>]

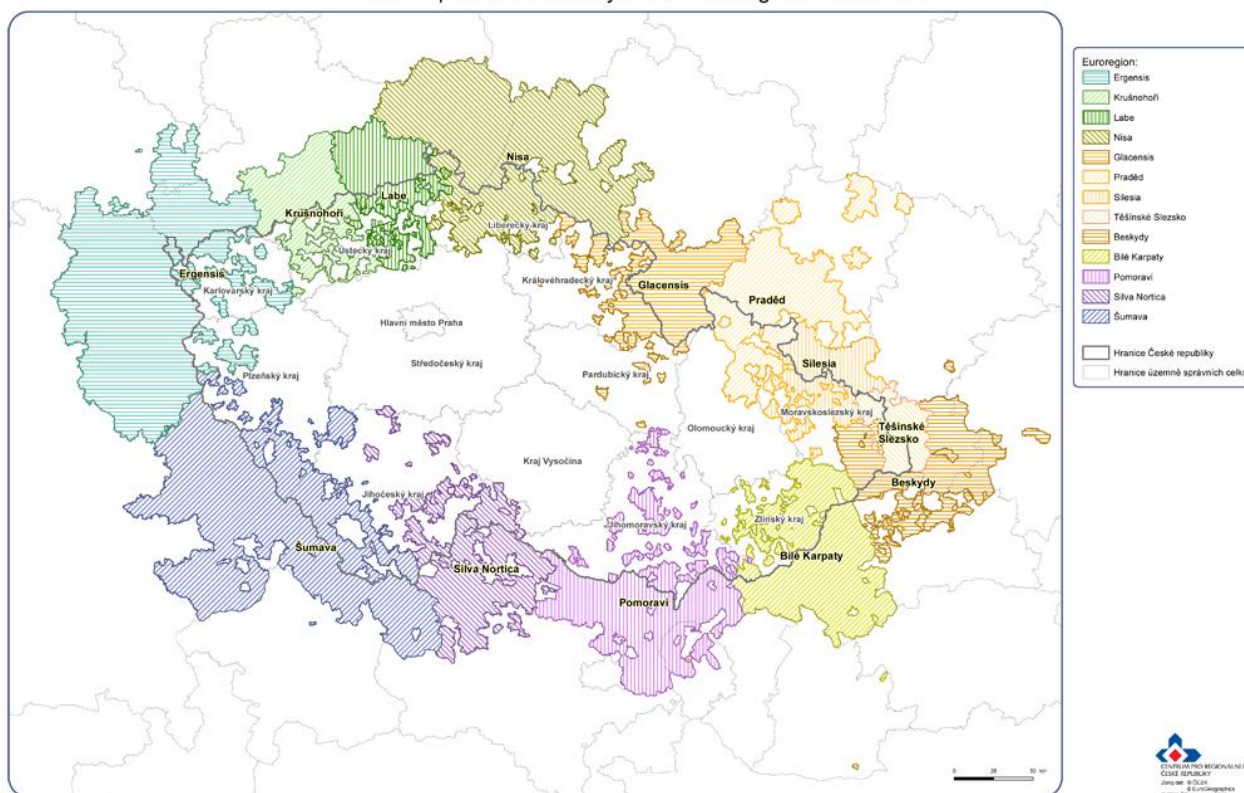
Obrázek č. 24 Mapa euroregionu Euregio Egrensis (Zdroj: <http://euregio-egrensis.org/cz>)

Pojem **euroregion**³⁶ (evropský region) označuje regionální formy spolupráce, zpravidla přes hranice evropských zemí. Rada Evropy upravuje pojem Euroregionu v tzv. Madridské dohodě z roku 1980. Euroregiony začaly působit v oblasti hospodářské spolupráce, dnes ale mají také za cíl sblížovat země Evropy ve společenském a kulturním životě. Tento název používají společenství a spolky jak ve vyspělých regionech Evropy, tak programy na rozvoj jejich méně vyvinutých oblastí, a mají různé formy (veřejně právní, soukromé, občanskoprávní, smíšené právní formy veřejných a soukromých organizací, Public private partnership (PPP) nebo mohou být i bez právně formální formy). Adjektivum „Egrensis“ se vztahuje k historické oblasti, která zahrnovala velké části dnešního Euregia Egrensis: středověké „Regio Egire“ nebo také „Provincia Egrensis“ je v podstatě oblast dřívějšího Chebska (Egerland).

Obrázek č. 5 Mapa euroregionů ČR (zdroj: RIS, 2010)

PŘESHraniční REGIONY ČESKÉ REPUBLIKY územní působnost členských obcí Euroregionů v roce 2009

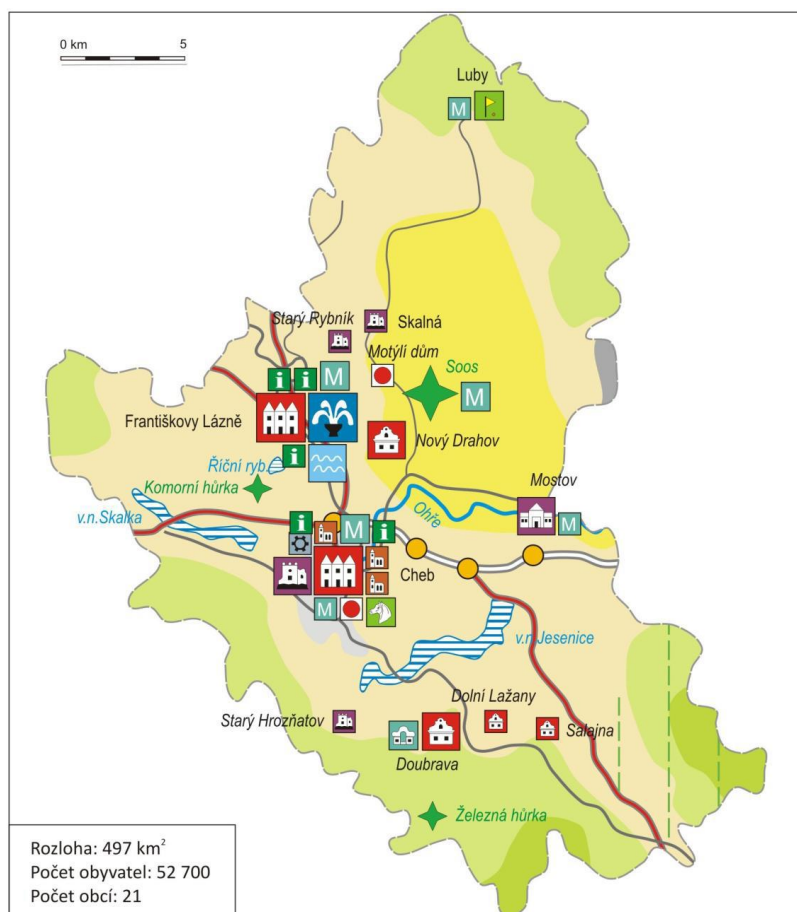
³⁶ Regionální sdružení obcí a měst EUREGIO EGRENIS (2014). [Dostupné z: <http://euregio-egrensis.org/cz>]

Základní charakteristika destinace z pohledu cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit

Krajina ORP Cheb je velmi rozmanitá.³⁷ Většinou svého území leží v třetihorní Chebské pánvi s průměrnou nadmořskou výškou 450 m n. m., která je obklopena pahorkatinami a pohořími. Ze západu sem zasahuje pohoří Smrčiny, směrem od jihu a na jihovýchodě pak Český les (CHKO) a okrajově Slavkovský les (CHKO), od severozápadu Kamenné Vrchy, od severovýchodu Leopoldovy Hamry, které jsou zachovalými zalesněnými plochami. Mimo to se zde nachází celkem 12 maloplošných chráněných území. Nejvyšším bodem území je vrch Lesný (983 m n. m.) ve Slavkovském lese (k.ú. obce Dolní Žandov).

Nejvýznamnějším vodním tokem je **řeka Ohře**. Výraznými krajinnými prvky jsou **přehrady Skalka a Jesenice u Chebu**, které jsou vyhledávanými rekreačními lokalitami.

Obrázek č. 26 Mapa nejvýznamnějších historických a kulturních památek ORP Cheb (zdroj: Ústav územního rozvoje)

37 Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností CHEB (2012). [Dostupné: MÚ Cheb]

Osídlení Chebska se datuje již do 9. st., díky bohaté historii se na území nachází celá řada **historických a kulturních památek**.³⁸ Nacházejí se zde dvě městské památkové rezervace (Cheb a Františkovy Lázně), dvě vesnické památkové rezervace s hrázděnými usedlostmi (Doubrava a Nový Drahov) a dvě vesnické památkové zóny (Salajna a Dolní Lažany).³⁹ Oblast Chebska je známá právě díky typické architektuře hrázděných staveb. Stavby toho druhu se nacházejí v celém území, mimo jiné také v Milhostově, Nové Vsi či v Kopanině. Mezi nejvýznamnější památky patří Chebský hrad - jediná štaufská císařská falc na území ČR, hrad Seeberg (Ostroh), hrad Vildštejn (Wildstein) ve Skalné nebo hrad a zámek ve Starém Hrozňatově (Alt Kinsberg). Významné církevní památky jsou v Chebu (františkánský klášter s kostelem Zvěstování panny Marie a klášter klarisek s kostelem sv. Kláry, oba dnes slouží jako výstavní a koncertní prostory), katolický kostel sv. Mikuláše, kostel sv. Václava s bývalým dominikánským klášterem a kostel sv. Bartoloměje (v majetku rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou, pro veřejnost je uzavřen), ve Františkových Lázních (římskokatolické kostely sv. Jakuba a Povýšení sv. kříže, pravoslavný kostel sv. Olgy a evangelický kostel sv. Petra a Pavla), dále poutní místo Maria Loreto ve Starém Hrozňatově či kostel sv. Vavřince v Třebeni. Ojedinelý typ památek představuje lázeňská architektura ve Františkových Lázních.

Na území ORP se nachází významná **lázeňská oblast** - Františkovy Lázně. Několik **pramenišť minerálních vod** se nachází rovněž v katastru obce Dolní Žandov (Podlesí, Horní Žandov, Brtná).

Františkovy Lázně leží v těsné blízkosti Chebu a jsou jedním ze tří vrcholů tzv. západočeského lázeňského trojúhelníku. Františkovy Lázně jsou proslavené zejména jako lázeňské centrum. Historie obce sahá do roku 1865, kdy se napojuje na železniční síť. Město i lázně pak byly založeny v roce 1793 císařem Františkem I. jako první slatinné lázně na světě. Jsou charakteristické i svojí typickou lázeňskou architekturou - ulice mají klasicistní šachovnicový půdorys a budovy jednotnou žluto-bílou barevnost.

V okolí se nachází **unikátní přírodní výtvory**, které vznikly díky složitému geologickému vývoji. K nejzajímavějším patří vyhaslé třetihorní sopky Komorní Hůrka a Železná Hůrka a Národní přírodní rezervace Soos⁴⁰ u Františkových Lázní s rozsáhlým rašeliništěm, minerálním slatiništěm a unikátními útvary (tzv. mofety - plynné vývěry CO²). Rezervací vede naučná stezka a jsou zde rovněž expozice „Dějiny země“ a „Příroda Chebska“, geologický park a záchraná stanice živočichů. V blízkém okolí se nachází moderní golfový rezort s 18 jamkovým hřištěm (Hazlov - Ovčín), přírodní rezervace - rybník Amerika se zooparkem a ukázkou místního biotopu, Štekrův mlýn (výletní restaurace a statek s chovem závodních koní) nebo hrad Seeberg (Ostroh).

Předpoklady destinace pro rozvoj cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit

Území ORP Cheb je oblastí s vysokými předpoklady pro volnočasové aktivity, kulturu a cestovní ruch – nacházejí se zde všechny aspekty pro jejich rozvoj. Za klíčové faktory pro rozvoj lze označit přírodní atraktivitu, kulturně-historické předpoklady a podmínky pro sportovní vyžití.

³⁸ Město Cheb – turistické infocentrum (2014). [Dostupné z: <http://tic.mestocheb.cz/>]

³⁹ Průvodce mikroregionem Chebsko. [Dostupné: <http://www.chebsko.net/propagacni-materialy/>]

⁴⁰ V egerlandském nářečí znamená slovo „Soos“ močál.

Přírodní předpoklady určují primárně rozvoj cestovního ruchu v území. Mají relativně trvalý, časově neměnný charakter a historicky nejsou závislé na lidských činnostech.

Přírodní atraktivita a pozoruhodnosti

Přírodní atraktivita území je dána geomorfologickými, klimatickými, hydrologickými a biogeografickými podmínkami. Na území ORP Cheb je velké množství přírodních atraktivit díky složitému geologickému vývoji území (sopečná činnost).

V okolí Františkových Lázní se nachází **unikátní přírodní výtvory**.⁴¹ K nejzajímavějším patří vyhaslá třetihorní **sopka Komorní Hůrka** a **Národní přírodní rezervace Soos** u Františkových Lázní s rozsáhlým rašeliništěm, minerálním slatiništěm a unikátními útvary. Nejmladší sopka v ČR **Železná hůrka** (Eisenbühl) se nachází v tzv. Česko-bavorském geoparku, v těsné blízkosti hraničního přechodu pro pěší Mýtina - Neualbenreuth.

Velkoplošná a maloplošná chráněná území

Chebská pánev⁴² (Egerbecken) je geomorfologický celek v jihozápadní části Podkrušnohorské oblasti o rozloze 271 km², nejvyšším bodem je Doubravský vrch 534 m. Jsou zde četná ložiska kaolinových jíílů a písků využívaných v keramickém a stavebním průmyslu. Nejvíce rozsáhlých povrchových lomů je při východním okraji, mezi Skalnou a Plesnou (Nová Ves, Velký Luh, Vackovec). V oblasti dochází k intenzivním a plošně rozsáhlým výronům oxidu uhličitého, které lze pozorovat jednak v údolní nivě potoku Plesná (Bublák) a v přírodní rezervaci Soos jako prameny (Císařský, Věra), ale také jako suché výrony CO₂ v bahenních kráterech mofetového typu. Nejznámějšími vývěry jsou prameny Františkových Lázní. Jsou zde i ložiska slatiny, která je využívána k lázeňským účelům (Františkovy Lázně). Oblast Chebské pánve je chráněna jako **CHOPAV** (chráněná oblast přirozené akumulace vod), celkem 3 pásma ochrany jsou odstupňovaná dle blízkosti zdroje.

K velkoplošným zvláště chráněným územím (V-ZCHÚ) se v ORP Cheb řadí chráněná krajinná oblast (**CHKO**) **Český les** (vyhlášen r. 2005, rozloha 473 km²). Jedná se o pohraniční pohoří sahající od Folmavy na jihu po Broumov na severu.

Území ORP Cheb okrajově zasahuje i **CHKO Slavkovský les** (vyhlášen r. 1974, rozloha 606 km²) ležící v geografickém trojúhelníku Karlových Varů, Mariánských a Františkových Lázní. Oblast je osobitým krajinným celkem s rozsáhlými lesními komplexy a rašeliništi.

Nejčtenějším typem chráněných území jsou maloplošná zvláště chráněná území (M-ZCHÚ), v celé ČR je takto chráněno 2 200 těchto území. Mezi ně patří národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky. Na území ORP se nachází 12 takových území a objektů.

Přírodní parky

Přírodní park je obecně chráněné území podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Přírodní parky zřizují krajské úřady vyhláškou, ve které omezují činnosti, jež by mohly vést k rušení,

⁴¹ Františkovy Lázně – oficiální web města (2014). [Dostupné: <http://www.frantiskovy-lazne.cz/mesto.asp>]

⁴² Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností CHEB (2012). [Dostupné: MÚ Cheb]

poškození nebo k zničení dochovaného stavu území, cenného pro svůj krajinný ráz a soustředěné estetické a přírodní hodnoty.

Na území ORP Cheb se nachází **Přírodní park Smrčiny** (vyhlášen r. 1990, rozloha cca 6000 ha, situován při státní hranici od údolí Odavy 5km od Chebu směrem k Trojmezí v Ašském výběžku, se středem 4km západně od Hazlova). Klíčová část Smrčin (Fichtelgebirge) se však nachází na německém území, kde nacházíme rozvinutější infrastrukturu pro volnočasové aktivity a cestovní ruch.

Přírodní park Kamenné vrchy (vyhlášen r. 1995, rozloha 3 600 ha, situován při státní hranici se SRN v prostoru od Vojtanova k Lubům na rozhraní Smrčin a Chebské pánve). Zahrnuje území Lubské vrchoviny s nejvyšší Liščí horou (657,7 m n. m.) a navazuje na přírodní park v sousedním Sasku. Těží se zde keramické jíly a písky.

Přírodní park Leopoldovy Hamry byl vyhlášen v roce 1986, má rozlohu 4 000 ha a leží v západní části Krušných hor se středem mezi městy Luby a Kraslice.

Rekreační vodní plochy

Přirozené či uměle budované vodní plochy patří k významným přírodním předpokladům existence a rozvoje cestovního ruchu. Využití je omezeno klimatickými podmínkami na letní sezónu a je ovlivněno řadou klimatických faktorů. K letní rekreaci slouží na území ORP Cheb tyto vodní plochy: přehradní nádrž Skalka, přehradní nádrž Jesenice, rybník Amerika, přírodní koupaliště Jadran u Františkových Lázní a velké množství rybníků a dalších vodních útvarů nacházejících se v území.

Historie regionu, jeho vývoj

Historie Chebska je nedílnou součástí dějin českého národa, jeho celkového politického, hospodářského a kulturního vývoje. Má své výrazné regionální zvláštnosti v četných proměnách, jimiž v minulosti prošlo.

Chebsko bylo již na přelomu 5. a 6. století osídleno slovanským kmenem Hbanů. Značný význam má nález slovanské hradištní kultury v samotném Chebu, kde na místě bývalého slovanského hradiště nechal ve 12. století Fridrich Barbarossa postavit císařskou falc. Hranice původního Chebska sahaly až do bavorských Smrčin k rozvodí řek Ohře, Náby, Sály a Mohanu. Od 8. století započal vstup německých feudálů do celé oblasti a s expanzí moci francké říše v 9. století ještě zesílil.

Z tohoto období se datuje první písemná zmínka o Chebu, text z darovací listiny císaře Jindřicha IV. ze dne 13. února 1061. Chebsko se poté ve 12. století, a to sňatkovou politikou, dostalo pod vládu významné panovnické dynastie Štaufů. V roce 1167 získal Chebsko císař Fridrich Barbarossa. Jako důkaz síly a symbol feudální moci dal přestavět chebský románský hrad do podoby, která se zachovala dodnes. Návštěvy nejvýznamnějších panovníků doby ve městě Cheb a na Chebsku zajišťovaly regionu politickou vážnost a značný hospodářský rozvoj.

V roce 1265 ovládl Chebsko opět český král Přemysl Otakar II. a připojil ho k Čechám. Později se ještě dvakrát dostalo Chebsko krátce pod vládu německého státu. K definitivnímu připojení Chebska zemím Koruny české došlo 4. 10. 1322 za vlády Jana Lucemburského, který obdržel ústavní listinu od císaře Ludvíka Bavorského, která chebskou oblast definitivně připojila k Čechám. Následovala Zlatá bula z roku 1330, která dala samotnému Chebu rozsáhlá práva a privilegia královského města.

Mezi tato práva patřilo "povolání" vlastního sněmu, vlastní soud, právo na ražení mincí, osvobození od cel, atd. Rozhodující slovo měl v té době bohatý a mocný patriarchát města Chebu. Není proto divu, že se oblast v podstatě vyhnula bojům v době husitských válek.

Chebsko stálo na straně katolických zájmů. Na druhé straně se však Cheb stal svědkem ideového vítězství husitů v roce 1432, kdy právě v Chebu došlo k jednání mezi církví, císařem a husity. Výsledkem byla dohoda, tzv. „ chebský soudce“ – první mírová dohoda v historii naší země. V dohodě byla uznána husitská strana za zcela rovnoprávnou k jednání na bazilejském sněmu.

Posledním českým králem, který se zapsal do historie Chebska, byl Jiřík z Poděbrad. V době své vlády navštívil Cheb čtyřikrát a vedl zde mírová jednání. Provdal v Chebu i svoji dceru.

V roce 1526 bylo Chebsko nuceno stále více obhajovat své výsadní postavení proti rostoucím centralizačním snahám Habsburků. Tyto snahy postavily Chebsko na stranu protirakouského odboje a učinily z něho v roce 1618 spojence českých stavů proti Ferdinandovi II. Vhodné strategické postavení se během třicetileté války stalo Chebsku osudným. Ve víru válečného běsnění byl 26. 2. 1634 zavražděn v Chebu generalissimus císařské armády Albrecht z Valdštejna se svými generály. Strašné válečné pustošení a plenění mělo na Chebsko zhoubné hospodářské, politické, kulturní a národnostní důsledky. V roce 1725 se v Chebu naposledy sešel chebský sněm a začlenil Chebsko plně do rakouské absolutní monarchie bez bývalých výsad a privilegií.

V následujícím dějinném období rozvoje kapitalismu se Chebsko rozvíjelo i jako průmyslová oblast, ale etnické poměry se výrazně neměnily. Kraj zůstal převážně německým; českým a slovenským obyvatelstvem byl osídlen až po roce 1945 v obnoveném Československu po odsunu Němců a postupným dosídlováním v dalších letech.

Po 2. světové válce byla situace v chebském okrese velmi složitá. Cheb byl osvobozen dne 26. 4. 1945 americkou armádou. V posledních měsících války prudce vzrostl počet obyvatel oblasti. Cheb měl přibližně 58 tisíc obyvatel⁴³. Byli zde kromě amerických vojáků vězni z koncentračních táborů z blízkého Bamberku a Buchenwaldu a velké množství německých uprchlíků z východu. Nebylo zajištěno zásobování, nebyly byty a nefungovala spolupráce s vnitrozemím. Situace se změnila po odsunu Němců. Byl zahájen již v červnu 1945, ještě před zahájením postupimské konference. Ta rozhodla o vysídlení německého obyvatelstva z poválečného Československa. Vlastní odsun byl dán Dekretem prezidenta republiky č. 33 Sb. ze dne 21. 8. 1945.

Evakuace Němců do sběrných táborů začala ihned v srpnu 1945. Odsuny byly realizovány do konce roku 1945 a v roce 1946 byla již z Chebska odsunuta převážná část německého obyvatelstva. Pak přišla další obtížná část poválečné historie oblasti. Bylo nezbytné zajistit plynulé dosídlování českým a slovenským obyvatelstvem, a zajistit tak chod průmyslu a zemědělství, které bylo odsunem Němců velmi ohroženo.

Na Chebsko přijížděli jak jednotlivci z různých částí republiky, tak i celé skupiny, převážně zemědělců. Chtěli získat vlastní hospodářství. Po přidělení zemědělské usedlosti do vlastnictví měla získat každá rodina hospodářství o výměře max. 13 ha. Z dostupných údajů byla půda na Chebsku rozdělena přibližně 1460 přidělcům.

Počet Čechů, kteří zde zůstali přes válku, byl zanedbatelný a z předválečných obyvatel se vracela jen malá část. Byly zřízeny osidlovací komise. V Chebu byla zřízena Oblastní osidlovací úřadovna. Značným problémem na počátku osidlování byla skutečnost, že jej nebylo reálně provést najednou, sběrné tábory nemohly přijmout tak velké množství osob, a tak obyvatelé poměrně dlouho zůstávali

⁴³ Státní okresní archiv Cheb (dále SOkA Cheb), fond MNV Cheb, k. 217, poř. č. 40, Kronika města Chebu, s. 10 (dále Kronika města Chebu).

ve svých původních obydlích. Navíc pro některé zemědělce nebylo hornaté Chebsko dost přitažlivé, a proto volili jinak položené příhraniční oblasti.

Počet neosídlených obcí ještě výrazně vzrostl v době, kdy bylo vytvořeno rozsáhlé hraniční pásmo a uzavřený vojenský prostor v oblasti CHKO Slavkovský les. Ani u obcí, které byly k osídlení přímo vybrány, nebylo nikdy až doposud tak rozsáhlé dosídlení, aby odpovídalo původnímu zalidnění. Relativně nejlepší byla krátkodobě situace v roce 1946 v oblasti Chebské pánve – tzn. okolí Chebu a Františkových Lázní. Pro Chebsko bylo jedním z řešení osídlení reemigranty z Rumunska a částečně i příchod skupiny českých emigrantů z Volyně.

Další velký odliv obyvatelstva nastal po zrušení průmyslových podniků v oblasti, kdy výroba byla buď zcela zrušena, nebo včetně zařízení převezena na Slovensko. Došlo k výraznému odchodu obyvatelstva, lidé reagovali především na nově vzniklou politickou situaci v únoru 1948.

Přídělové řízení po odsunu Němců na základě dalšího dekretu prezidenta republiky č. 28/1945 Sb. bylo přerušeno vývojem událostí v roce 1948. Na Chebsku byla od června 1949 zakládána první JZD – jednotná zemědělská družstva. V tomto období nastal největší úbytek obyvatelstva. Noví vlastníci půdy mohli na přidělené půdě samostatně hospodařit necelých pět let. Sociální a také psychologické dopady této neradostné etapy v historii regionu se i dnes odrážejí ve vztahu k půdě, k majetkům. Chybí tradice, tak jak je tomu ve vnitrozemí, kde na statcích hospodařily většinou celé generace.

Další dosídlování nastalo až po roce 1954. Počátek socializace vesnic byl dle vzpomínek mnoha pamětníků velmi těžkým obdobím jejich života. Pomalé zlepšování nastalo až koncem šedesátých let, stát v té době vynakládal značné prostředky na nábor pracovních sil do pohraničních oblastí. Vedle JZD již existovaly i státní statky. Práci na statcích do značné míry zajišťovali vojáci a dělníci ze závodů. Po roce 1960 nastalo období reorganizace státních statků. Toto období bylo ukončeno v roce 1990. Velký vliv poválečného vývoje lze vidět i v oblasti krajinotvorby. Neplánované a živelné scelování pozemků vedlo až k ohrožení zemědělské krajiny.

Současnost Chebska výrazně ovlivňuje jeho značná historická, přírodní a kulturní rozmanitost. Cestovní ruch je pro celé území specifickou a velmi důležitou oblastí. Po roce 1989 byla provedena privatizaci státních statků a transformace JZD. Vznikla řada samostatných zemědělsky zaměřených subjektů. Na území proběhly restituční (navrácení majetku původním vlastníkům), komplikované především poválečným přídělovým systémem.

Do roku 2002 byl Cheb okresním městem. V roce 2003 byla provedena reforma veřejné správy, při které vznikl SO ORP Cheb, který zahrnuje celkem 21 obcí.

V současné době mezi obyvateli regionu žije druhá, možná i třetí generace, která zde vyrůstala a vnímá Chebsko jako svůj domov. Zároveň zde žijí také výrazné minority. Početné skupiny Vietnamců, Ukrajinců, Romů a dalších.

Potenciál oblasti ORP Cheb pro cestovní ruch

Oblast ORP Cheb má vysoký potenciál v oblasti

- městského a kulturního cestovního ruchu,
- lázeňského cestovního ruchu,
- dovolené v přírodě,
- sportovní a aktivní dovolené,
- geologické atraktivity regionu,
- historie výroby hudebních nástrojů.

V oblasti ORP Cheb se nachází středisko lázeňského cestovního ruchu (Františkovy Lázně), významné středisko městského a kulturně orientovaného cestovního ruchu, historie a památek (Cheb) a unikátní přírodní výtvoř (Národní přírodní rezervace Soos v okolí Františkových Lázní). Celkově se jedná o oblast přírodně cennou s chráněnými krajinnými oblastmi a přírodními parky.

Potenciál oblasti ORP Cheb spočívá v rozvoji pěší turistiky a cykloturistiky spojené s poznáváním kulturních a přírodních zajímavostí a také se sportovními aktivitami. ORP Cheb pro to skýtá ideální podmínky. Území má v oblasti cestovního ruchu ještě potenciál s ohledem na historické pozadí po 2. sv. válce: nachází se zde např. řada zaniklých sídel v tzv. vysídlených regionech nebo bývalé pohraniční oblasti „Železné opony“.

Je zřejmé, že vhodnost regionu pro výše uvedené typy cestovního ruchu zároveň znamená i vhodnost pro odpovídající typy volnočasových aktivit místních obyvatel.

Městský a kulturní cestovní ruch

I přes všechny aktuální trendy zůstává klíčovým prvkem nabídky městský a kulturní cestovní ruch, je základním prvkem všech poznávacích forem cestovního ruchu. Území ORP Cheb má díky bohaté historii pro tuto formu cestovního ruchu nejlepší předpoklady, a to s celoroční intenzitou, nachází se zde celá řada **historických a kulturních památek** republikového až evropského významu.⁴⁴

Historické centrum **Chebu** je od r. 1981 městskou památkovou rezervací. Je zde unikátní koncentrace památek republikového významu. Mezi nejvýznamnější patří tzv. Špalíček - soubor 11 kupeckých domů ze 13. st. na chebském náměstí, nebo Chebský hrad, který je velmi ceněný jako příklad jediné štaufské císařské falce na území ČR.

Cheb je od r. 2005 členem dobrovolného svazku obcí „Česká inspirace“, které spojuje 8 historicky významnějších měst v České republice (kromě Chebu také Hradec Králové, Jindřichův Hradec, Kutná Hora, Litomyšl, Polička, Telč a Třeboň). Cílem sdružení je mj. společná marketingová propagace v oblasti cestovního ruchu.

Od r. 2004 je Cheb členem Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska (SHS ČMS). Sdružení je dobrovolná, zájmová, nestranická a nevládní organizace sdružující především historické obce, na jejichž území jsou zachovány výrazné kulturní hodnoty, zejména nemovitě památky. Činnost sdružení je zaměřena na uchování, ochranu a trvalou využitelnost kulturního dědictví.

Historické centrum **Františkových Lázní** je od r. 1992 městskou památkovou rezervací. Ojedinělý typ památek představuje lázeňská architektura v klasicistním slohu.

I v dalších obcích ORP Cheb nalezneme historické památky (např. hrad Seeberg, hrad Vildštejn, vesnické památkové rezervace) a nabídku kulturních aktivit. Přesto jsou pro tento typ cestovního ruchu dominantními cíli Cheb a Františkovy Lázně.

⁴⁴ Program rozvoje cestovního ruchu a lázeňství v Karlovarském kraji 2007-2013. [Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz>]

Lázeňský cestovní ruch

Česká republika patří k tradičním lázeňským oblastem s dlouholetou tradicí a historií. Také na území ORP Cheb se nachází velmi významná **lázeňská oblast**. Jeden ze tří vrcholů tzv. západočeského lázeňského trojúhelníku tvoří Františkovy Lázně. Lázeňství však již dávno není pouze léčebnou či rehabilitační aktivitou, ale stává se znovu kulturním a společenským fenoménem. Tuzemští i zahraniční hosté navštěvují lázně také kvůli odpočinku a rekreaci, což dává lázeňství a aktivity s ním spojené do souvislosti s cestovním ruchem.

Na území ORP Cheb hraje lázeňství významnou roli, i když jako celek v posledních letech spíše stagnuje. V současné době se při vyjednávání s MZČR o novém indikačním seznamu stále více ukazuje absence základního výzkumu (v roce 1992 byl zrušen Výzkumný ústav balneologický). Jednou z možností získávání dat je komplikované prokazování účinnosti léčby zdravotními pojišťovnami, což by bylo v praxi velmi složité. V budoucnosti tedy pravděpodobně dojde k tomu, že budou alespoň velcí poskytovatelé lázeňských služeb hledat jak společnými silami profinancovat vědu a výzkum v oblasti balneologie. Budou potřebovat lékařské klinické studie a studie, které se budou zabývat přírodními léčivými zdroji a jejich účinky a dalšími vlastnostmi.

Pokud dojde k proklamované podpoře lázeňského sektoru ve srovnání s aktuálním stavem (indikační seznam, délka hospitalizace, opakovaná lázeňská léčba), bude to pro celé ORP Cheb velmi pozitivní.

Navýšení počtu návštěvníků a turistů v lázních znamená příležitost i okolní region. Turisté z celého tzv. „lázeňského trojúhelníku“ pak budou přijíždět na jednodenní výlety na území ORP Cheb.

V katastru obce Františkovy Lázně je 23 různých aktivně využívaných léčivých pramenů s vysokým obsahem solí a oxidu uhličitého; nejznámější je Františkův pramen, Luisin pramen a Solný pramen. Léčí se zde nemoci oběhového a pohybového ústrojí, gynekologické potíže, významná je následná péče u onkologických pacientů a u dalších typů onemocnění. K léčbě se používají minerální prameny a také slatina, jeden z druhů léčivého bahna. Klasické léčebné kúry dnes doplňují oblíbené relaxační wellness pobyty. Většinu balneoprovozů provozuje akciová společnost Lázně Františkovy Lázně, a.s., která disponuje 2 200 lůžky z celkové ubytovací kapacity 3 500 lůžek. Lázně jsou obklopené rozsáhlými anglickými parky a nabízí ideální možnosti pro nenáročnou turistiku a cykloturistiku. Několik pramenišť minerálních vod se nachází rovněž v katastru obce Dolní Žandov (Podlesí, Horní Žandov, Brtná), která ale nejsou využívána v lázeňství a jsou stáčena do místních vodovodů. Další vývěry minerálních vod nalezneme i v národní památkové rezervaci Soos.

Dovolená v přírodě

Přírodní podmínky jsou rozhodujícími faktory aktivit z oblasti cestovního ruchu a rekreace. Přírodní předpoklady mají relativně trvalý charakter a jsou do značné míry závislé na lidských činnostech.

Na území ORP Cheb se nabízejí možnosti pro letní pobyty v přírodě, dovolenou u vody, kempování, venkovský cestovní ruch a agroturistiku. Mezi přírodně nejceněnější území patří pohoří Smrčina, Český les a Slavkovský les. Slavkovský les je chráněnou krajinnou oblastí s řadou významných lokalit. V oblasti je několik turistických tras a cyklotras. Také přírodní rezervace Soos patří mezi chráněné krajinné oblasti a je evropsky významnou lokalitou v území. V oblasti se dále nachází celá řada přírodních parků a dvě přehradní nádrže (Skalka, Jesenice) vhodné ke strávení klidné letní dovolené a k rekreaci a jsou vhodné i pro sportovní aktivity.

Přírodní podmínky jsou v oblasti vhodné pro agroturismus, který se v současné době neustále rozvíjí a to především v historických objektech na venkově. Jde o objekty, které mají mnohdy historickou hodnotu. Agroturismus je provozován na farmách či rančích a je zaměřen. Návštěvníci mohou poznat život zemědělců a atmosféru venkova. Nabízí se blízký kontakt se zvířaty, seznámení se zemědělskými plodinami a aktivní zapojení do každodenního života na farmě.

Pro tento typ cestovního ruchu je svým charakterem zajímavá například obec Nebanice, kde mezi tradiční patří chov koní, chovají se zde koně sportovní a starokladrubští. Pořádají se zde významné jezdecké závody (skokové, drezurní) a světový pohár spřežení. Tato infrastruktura je využívána též pro volnočasové aktivity místních obyvatel.

Sportovní a aktivní dovolená

Stále více turistů plánuje svou dovolenou s ohledem na sportovní a volnočasové možnosti území. Jedním z předpokladů je existence rekreačních aktivit s dostatečnou infrastrukturou pro oblast sportu a tělesných aktivit. Sportovní a rekreační zařízení nabízí alternativní aktivity leckdy nezávislé na počasí a umožňující individuální trávení volného času. Velmi populární je také zaměření na zdravý životní styl, tzv. zdravotní gramotnost, wellness, kulturu těla i ducha.

Jedná se především o propojenou síť cyklostezek v území, dostatek sportovišť pro amatérský a rekreační sport, aktivity pro děti a mládež. V současné době se velké oblibě těší také zážitkový cestovní ruch, který je alternativní formou pro trávení volného času zvláště pro mladší generaci.

Území protíná několik **cyklostezek** - např. cyklostezka Ohře s úsekem „Slapanská stezka“, která vede podél řeky Ohře přes hranici s Německem v trase bývalé železnice: Cheb - Slapaný - Waldassen; Valdštejnova cyklotrasa (Cheb - Waldsassen - Marktredwitz), Libsko (informačně-naučná stezka), EuroVelo, trasa č. 13 (Železná opona), národní cyklotrasa č. 36 (Magistrála Český les), úsek Dolní Žandov – Cheb a další.

Potenciál oblasti tedy spočívá v rozvoji pěší turistiky a cykloturistiky, které jsou spojené s poznáváním kulturních a přírodních zajímavostí nebo se sportovními aktivitami. ORP Cheb pro to skýtá ideální podmínky.

Tematicky zaměřený cestovní ruch v destinaci

Kongresový a veletržní cestovní ruch

Nejbližším střediskem nadregionálního významu jsou Karlovy Vary, nicméně ORP Cheb má v této oblasti rostoucí potenciál – jsou zde vhodné prostory pro pořádání seminářů a menších konferencí (Cheb – KC Svoboda, budova chebské fakulty Západočeské univerzity v Plzni, Františkovy Lázně – některé hotely, sál společenského domu INGO Casino). V současnosti se tyto kapacity již využívají pro pořádání odborných kongresů – např. k problematice lázeňství, městské architektury, historie sídelních měst a podobně.

Nákupní turismus

Území ORP Cheb je hraniční oblastí s Německem. Obyvatelé Spolkové republiky Německo z blízkých obcí a měst často navštěvují například Cheb (nákupní centra) nebo okolí města (tržnice Svatý Kříž) za účelem cenově výhodnějších nákupů nebo natankování pohonných hmot. Naopak místní

obyvatelé příležitostně využívají nákupní možnosti v Německu. Klíčovým aspektem je „přeměna“ nákupních turistů v návštěvníky regionálních atraktivit a eventů, což se částečně sice daří, ale počty příjezdících nákupních turistů skýtají další potenciál. Klíčová pro tento typ cestovního ruchu je existence cenových (případně kvalitativních) rozdílů mezi českými a německými regiony.

Golfová turistika

Na území ORP se nacházejí dvě nová golfová hřiště, která nabízejí hru i pro veřejnost. V Chebu a ve Františkových Lázních jsou také areály na minigolf a miniaturgolf. Na chebském hřišti se pořádají významné mezinárodní soutěže.

Cestovní ruch se zaměřením na geologickou atraktivitu regionu

Pro geologicky i geomorfologicky pestré území Chebska je příznačný výskyt rozsáhlých ložisek nerostných surovin. Jedna z podkrušnohorských pánví – chebská pánev, se nachází na křížení dvou významných tektonických struktur. S tímto specifikem souvisí také výjimečný potenciál oblasti: vývěry léčebných pramenů, výskyt mofet nebo uranové zrudnění smrčinské žuly. Současně se v území nacházejí nejmladší sopky Železná hůrka a Komorní hůrka, častým jevem je zemětřesení. Oblast probádal i významný návštěvník regionu, německý básník J. W. Goethe (nalezl zde a pojmenoval novou horninu tzv. egerán).

Největší plošná výměra hornin je zaznamenána u jílu a štěrkopísků, dále je častý výskyt chebského fylitu, břidlice, žuly a nakonec čedičové horniny. Dříve probíhala v oblasti těžba rud a hnědého uhlí. Nyní se těží převážně kámen a sedimenty (písky, jíly). Významné místo zaujímá také výskyt rašeliny a slatiny, který má samozřejmě velký potenciál související s balneoprovozy v lázeňské oblasti. Stagnující těžba ložisek jílu, kaolinu a sklářských písků je důsledkem současného stavu keramického průmyslu. Pozitivní potenciál představuje těžba čediče a následné zpracování na štěrk.

Území je v rámci České republiky extrémním prostředním z hlediska seizmické aktivity, která nejvíce postihuje okolí Skalné, Nového Kostela, Plesné a Dolního Žandova. Výjimečnou je z geologického hlediska zmiňovaná rezervace Soos (jedná se o extrém v evropském měřítku), kde se nacházejí rozlehlá rašelinště a minerální slatiniště s dozvuky vulkanické činnosti v podobě unikátních mofet. Také mineralogický výskyt vltavínů v pískovně Dřenice je svým významem na republikové úrovni.

Geologický a geomorfologický charakter území je využíván nejen k účelům těžby a zemědělské činnosti, ale také k lesnímu hospodářství a k energetické soběstačnosti.

Cestovní ruch se zaměřením na historii výroby hudebních nástrojů

Tradice výroby hudebních nástrojů na Chebsku započala v první polovině 17. století. Nejznámějším centrem výroby smyčcových a strunných nástrojů jsou Luby u Chebu a centrem výroby dechových nástrojů město Kraslice (ORP Sokolov). Stejným oborům se věnují i v saském příhraničí v oblasti Markneukirchen a Klingenthal (tradici v Markneukirchenu založil původně lubský houslař J. A. Pöpel, který se sem přestěhoval po rekatolizaci Lubů). Výroba probíhala v domácích manufakturách, ale neustále se zvyšovala, až získala průmyslový ráz (např. v r. 1929 pracovalo v houslařském průmyslu zhruba 1 500 osob a celkový objem výroby činil 150 000 kusů nástrojů). Snaha kultivovat řemeslo vedla v r. 1873 k založení odborné hudební školy, při které působil i vlastní orchestr a komorní soubor (škola existuje dodnes, ale v r. 2005 byla přemístěna do Chebu a sloučena s místní ISŠ). Po 2. sv. válce byla většina německé populace, tedy i houslařů, vystěhována do Německa, kde založili nové dílny. Česká výroba byla po r. 1948 postupně znárodněna a nakonec sjednocena pod hlavičkou státního podniku Cremona, který byl od r. 1958 začleněn pod národní podnik Amati. Po pádu komunistického

režimu v r. 1989 se výroba privatizovala a kromě Cremony přejmenované na Strunal bylo založeno i několik malých firem, například Akord Kvint a ARS Music.

Cestovní ruch se zaměřením na bývalou pohraniční oblast

Území má turistický potenciál s ohledem na historické pozadí po 2. sv. válce: nachází se zde např. řada zaniklých sídel v tzv. vysídlených regionech nebo bývalé pohraniční oblasti „Železné opony“. Územím prochází evropská stezka Eurovelo 13, tzv. Stezka železné opony v celkové délce bezmála 10 tisíc km vedoucí od Barentsova moře u Ruska až po Bospor u Turecka. Stezka připomíná téměř čtyřicet let trvající rozdělení Evropy.

Obecné trendy cestovního ruchu a jejich předpokládaný dopad na cestovní ruch v turistické oblasti

Podle studie Světové organizace cestovního ruchu⁴⁵ (WTO) pro rok 2020 poroste podíl dlouhodobého cestování v zahraničním CR, počet příjezdů vzroste na 1,6 mld. a příjmy vzrostou více než pětkrát na 2 triliony USD. Největší podíl na mezinárodním CR budou představovat Evropané a Evropa bude nadále nejnavštěvovanější destinací na světě. V porovnání s rokem 1998, kdy přísun turistů představoval 370 mil. USD., v roce 2020 by to mělo být již 717 mil. USD. Podíl Evropy na světovém trhu neustále klesá, přičemž ze současného podílu na mezinárodních příjezdech, který činí cca 60 %, by se měl snížit do roku 2020 na přibližně 46 %. Největší přísun turistů se předpokládá do oblastí střední a východní Evropy a do jižního a východního Středomoří. Nárůst podílu celosvětové populace na cestovním ruchu, který v současnosti činí cca 3,5 %, bude činit 7 %. Objem evropského CR by se podle očekávání měl v příštích 20 a 25 letech zdvojnásobit. Skutečnost, že na úrovni Evropské unie neexistuje konkrétní politika, je alarmující s ohledem na to, že toto odvětví v Evropě generuje na 90 mil. pracovních míst a 5–7 % celkového HDP EU. Mezi nejdůležitější, v současnosti diskutovaná, témata patří společná báze statistických dat (či satelitních účtů) a udržitelný rozvoj CR. Cestování se stále více stává neodmyslitelnou součástí života občanů vyspělé části světa, vč. Evropy. Změny ve společnosti, stejně jako změny ekonomické či životního stylu, mají neustálý vliv na rozvoj cestovního ruchu. Preference a chování lidí a s nimi nabídka služeb a produktů CR se neustále vyvíjejí. Stále větší nasycení trhu, rostoucí zájem spotřebitelů o sebe sama, vyšší disponibilní příjmy a rostoucí fond volného času ovlivňují úspěšnost dodavatelů služeb CR, konkurence je a bude stále silnější a nestálější. Hlavní současné trendy vývoje CR v Evropě tvoří dohromady systém, který můžeme vzhledem ke stadiu socioekonomického vývoje nazvat „postmoderním paradigmatem CR“.

Nejvýznamnější trendy ovlivňující turistickou oblast

Důležitým faktorem ovlivňujícím cestovní ruch jsou současné **demografické změny**.⁴⁶ Během několika let dojde k výraznému nárůstu osob v seniorském věku (65+).⁴⁷ K těmto změnám bude docházet

⁴⁵ Program rozvoje cestovního ruchu a lázeňství v Karlovarském kraji 2007-2013. [Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz>]

⁴⁶ Koncepce pro udržitelný cestovní ruch v období ekonomické krize v příhraničí (2013). [clara – ČESKO/SASKO]

⁴⁷ Burcin, Kučera. Prognóza populačního vývoje České republiky na období 2008-2070. Textová část. Praha, 2010. [Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/8838>] a ANALÝZA: Demografické stárnutí ČR podle výsledků projekce [Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku=&artclID=824&] a Cimbálníková et al.

i v blízkých německých regionech, které jsou často zdrojové pro zkoumanou oblast.⁴⁸ Do seniorského věku se budou dostávat generace, které za svého ekonomicky aktivního života více řeší zdravý životní styl a pravděpodobně také více spoří na život v důchodu, a zároveň jsou v průměru vzdělanější. Tato generace již má dostatek zkušeností s turismem. Skupina je náročná na kvalitu služeb, pohodlí a bezpečnost. Aktivní senioři vyhledávají relaxačně-sportovní aktivity (golf, tenis, plavání), kratší opakované pobyty nebo prodloužené víkendy, pobyty mimo hlavní sezónu a celkově produkty zaměřené na jednotlivce. V hlavních zdrojových zemích pro ORP Cheb (ČR, Německo – především bližší pohraničí) můžeme sledovat podobný vývoj. Na samotném území ORP Cheb bude vývoj obdobný, což bude mít vliv především na využívání volnočasových atraktivit a na požadavky na jejich strukturu.

Uvědomování si **významu dobrého zdraví** ve vyšším věku bude narůstat - to souvisí s tím, že se do seniorského věku dostanou lidé, kteří žijí aktivním životním stylem a je pravděpodobné, že v tomto stylu budou pokračovat i ve vyšším věku.⁴⁹ Vyhledávané budou destinace vnímané jako „zdravé“, poroste popularita aktivní dovolené a aktivit s ní spojených a poroste poptávka po wellness produktech a lázeňských pobytech. Toto je pro ORP Cheb pozitivní, protože se na jeho území nachází Františkovy Lázně, ve kterých jsou právě takové služby cestovního ruchu nabízeny. Tyto služby (wellness, lázeňské procedury) mohou sloužit jako „ambulantní“ pro místní obyvatele.

Životní styl společnosti se postupně mění, což ovlivňuje způsob trávení volného času: lidé ho tráví více individuálně. Tento posun ve vnímání života a životního stylu způsobuje pokles v poptávce po plně doprovázených zájezdech. Roste poptávka spíše po menších ubytovacích jednotkách (rodinné pensiony, farmy, ekofarmy) a po „druhých“ domovech (znovuobnovený trend chatařství a chalupářství). Bude třeba nabízet nové produkty specializované na specifické koníčky a zájmy. **Tomuto trendu se musí subjekty na území ORP Cheb přizpůsobit, zatím zde nenacházíme dostatečný počet menších ubytovacích jednotek, či ubytování v soukromí.**

Pro cestovní ruch je typická problematika **sezónnosti**, která ovlivňuje návštěvnost a poptávku po atraktivitách také v ORP Cheb. Sezónnost⁵⁰ je dána přírodními, klimatickými podmínkami, legislativními a administrativními úpravami, které se týkají volného času (prázdniny, svátky, dovolené) a zpřístupněním některých atraktivit v určitém čase (hrady a zámky, horská údolí, muzea a galerie). Sezónnost má mimo jiné velký vliv na zaměstnanost a rozsah nabízených služeb. V ORP Cheb představují hlavní sezónu prázdninové měsíce červenec a srpen, s mírným přesahem poptávky do měsíců květen/červen – září/říjen. V průběhu hlavní sezóny region disponuje dostatečnou nabídkou aktivit v oblasti cestovního ruchu.

Tlak moderní společnosti na pracovní výkon vyvolává poptávku po **volném čase a relaxaci**. Roste poptávka po levnějších produktech a po relaxačních pobytech. Pokračuje trend zkracování hlavní

Age Management. Praha: AIVD, 2011. [Dostupné z: www.aivd.cz/sites/default/files/agemanagement_web_0.pdf]

⁴⁸ Bevölkerungsprojektion bis 2030 – Landkreis Hof. [Dostupné z: <http://www.landkreis-hof.de/UnserLandkreis/Statistik/Bevoelkerungsprojektion.aspx>]

⁴⁹ Program rozvoje cestovního ruchu a lázeňství v Karlovarském kraji 2007-2013. [Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz>]

⁵⁰ Jakubíková D., Marketing v cestovním ruchu, 1. Vyd., 2009, Grada Publishing, a.s.

delší dovolené a její nahrazování větším počtem kratších dovolených. Z tohoto trendu opět může ORP Cheb profitovat, relaxační pobyty nabízí opět především subjekty na území města Františkovy Lázně.

Internet a informační technologie se stále více používají nejen k získávání informací o turistických destinacích, ale i k nákupu turistických produktů a služeb. Zkušenější turisté si budou stále častěji schopni sestavit svou dovolenou prostřednictvím přímé rezervace přes internet. Internet tak pozmění roli národních turistických organizací a posílí roli e-marketingu. Základním předpokladem úspěšných webových stránek jsou hlubší informace jak o produktech, tak o destinacích, a také prolinky na související témata; poroste i význam vizuálních prezentací.

Klasické způsoby **dopravy** ovlivňuje rozvíjející se síť rychlostních vlaků a finanční dostupnost nízkonákladových leteckých přepravců. Silniční doprava bude naopak stát před problémem přesycení. Jednoduchá dopravní dostupnost je důležitá především v případě krátkodobějších pobytů a prodloužených víkendů. Vysoký podíl ze současné letecké dopravy převezmou vysokorychlostní železnice. Okružní plavby, ať už levnější či nákladné, nabydou na významu, především u populace starší 50 let. Tento obecnější trend je pro Chebsko spíše méně významný, dosavadní dopravní cesty jsou dostatečně kapacitní, případně jsou plánovány jejich vhodná rozšíření (R6, elektrifikace trati Cheb-Norimberk). Rizikem v delším období je případně nezapojení se do sítě vysokorychlostních železnic. Příležitostí je pak rozvoj low-costových letů na karlovarské letiště, přičemž v roce 2014 byly zahájeny pravidelné lety (byť s malou frekvencí) do německého Düsseldorfu.

Roste uvědomování si významu ekologie. Zvyšuje se poptávka po destinacích, které mají nabídky v oblasti **agroturismu**. Jde o způsob trávení volného času v typických venkovských podmínkách s účastí na zemědělských pracích, kterou se může pokrýt část nákladů na pobyt. Smyslem je poznání života zemědělců a venkova a blízký kontakt s domácími zvířaty. Zvířata mohou být i součástí rehabilitace (např. koně - hipoterapie).

Novým trendem je tzv. **event tourism**,⁵¹ který má velký význam i pro rozvoj kultury a volnočasových aktivit v oblasti. Eventy se stále častěji stávají i hlavním důvodem pro návštěvu určité destinace, tedy termín pro návštěvu určité destinace si turista zvolí ve chvíli, kdy se zde koná nějaká akce. Vznik a existence event tourismu je odrazem rostoucího zájmu o zážitky jako nezbytné součásti nejen cestovního ruchu, ale celé oblasti volného času. Tento trend v rámci ORP Cheb bude třeba podchytit společným plánováním eventů (akcí, slavností), přičemž mnoho kvalitních eventů již v ORP Cheb registrujeme.

Velmi důležitá pro oblast ORP Cheb je **měnová politika** České národní banky – tedy směnný kurz eura vůči české koruně, a případné přijetí (nepřijetí) eura. ORP Cheb je příhraničním regionem a část jeho návštěvníků přijíždí z blízkého pohraničí. Jejich útrata pak závisí na měnovém kurzu. Současný trend oslabování koruny je tak pro poskytovatele služeb v regionu pozitivní, resp. mohou z něho čerpat.

⁵¹ Kotíková H., Schwartzhoffová E., Nové trendy v pořádání akcí a událostí (events) v cestovním ruchu, (Praha 2008), 1. vyd.: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ISBN: 978-80-87147-05-4

Významnou roli ovlivňující turistickou atraktivitu oblasti hraje mimo jiné celková **image regionu**. K nejdůležitějším úkolům⁵² patří šíření dobrého jména, budování příznivé image a dlouhodobých vztahů s širokou veřejností. Image je výsledkem prezentace, respektive vnímání prezentace obcí, měst a regionu. Image představuje určitou zkratku zhodnocení měst a regionu a skládá se z objektivních i subjektivních, správných, ale i nesprávných představ, postojů a zkušeností lidí. Pozitivní image města Cheb a celého Chebska se postupně zlepšuje.⁵³

Nejvýznamnější trendy ovlivňující rozvoj kultury a volnočasových aktivit

Na rozvoj kultury a volnočasových aktivit má velký význam pořádání tzv. events - obecně kulturních a sportovních akcí. Pořádání eventů rozšiřuje a zatraktivňuje nabídku volnočasových aktivit v dané destinaci. Eventy mohou být kulturní, sportovní, společenské a zábavní, náboženské, zaměřené na místní zvyky, tradice, historii, mýty a legendy, dále eventy v oblasti hotelnictví a gastronomie, svatební, politické, firemní a vzdělávací, kongresy, konference, semináře, veletrhy a výstavy.

Proměňuje se i forma akcí, a to směrem k **aktivnímu zapojení diváka** - konají se workshopy, gastronomické akce, ochutnávky, street a road show, zážitkové akce, noční prohlídky kulturních památek, fam tripy (spojení gastronomie, poznávání památek a eventu) apod.

Obecně je klíčový rozvoj informovanosti občanů o možnostech nabídky kulturních a volnočasových aktivit. Je tedy pravděpodobné, že místní obyvatelé, ale i návštěvníci regionu budou požadovat nabídku služeb, kterou znají z jiných regionů nebo se o ní dočetli na internetu či o ní slyšeli v médiích.

Analýza nabídky volnočasových a kulturních aktivit a cestovního ruchu v ORP Cheb

Území ORP Cheb disponuje, podobně jako celá Česká republika, širokou paletou památek a přírodních atraktivit, které se promítají do nabídky volnočasových aktivit. Nicméně většinu atraktivit můžeme označit za památky regionálního významu; větší - národní až evropský význam má Chebský hrad a městská památková rezervace v Chebu, Františkovy Lázně (jako centrum lázeňství) a řeka Ohře (vodní turistika).

Kulturně historické památky

Mezi kulturně historické památky nacházející se v území patří jednoznačně městské památkové rezervace Cheb a Františkovy Lázně a vesnické památkové rezervace Doubrava, Nový Drahov, Salajna a Dolní Lažany. V oblasti se nachází celá řada dalších světských a církevních památek, muzea a galerie. Současně je s územím spjata několik významných rodáků a osobností, kteří zde působili.

⁵² Jakubíková, D., Marketing v cestovním ruchu, Grada Publishing a.s., 2012

⁵³ Tomáš Plhoň Ekonom11.9.2008: V Chebu vědí, jak na to

Městské památkové rezervace

Cheb

Areál hradu s městským opevněním

Hrad byl vystavěn ve 2. polovině 12. století na místě slovanského hradiště z 9. - 11. století. Ve 2. polovině 15. století byla k paláci císařské falce přistavěna hospodářská budova, ve které byli 25. února 1634 zavražděni Valdštejnovi důstojníci. Z původního románského opevnění se zachovala Černá věž a část východní hradby. Nejlépe dochovanou a nejcennější stavbou falce je hradní kaple sv. Erharda a Uršuly.

Kostel sv. Mikuláše

Z počátku 13. století, kdy byl chrám stavěn jako trojlodní románská bazilika, se zachoval západní portál a spodní část věží. Chránové trojlodí, presbytář a sakristie pochází z gotické etapy výstavby. Po požáru v roce 1742 byly věže osazeny barokními kopulemi podle návrhu J. B. Neumanna. Poslední úpravy včetně novogotického zastřešení věží byly provedeny v roce 1864. Toto zastřešení bylo zničeno v dubnu 1945. Od tohoto roku byly věže nahrazeny nízkým provizorním zastřešením, které sloužilo až do roku 2008. Díky tříletému úsilí městského Nadačního fondu Historický Cheb, byly 29. června 2008 slavnostně vysvěceny nové věže kostela. Návrat 26 metrů vysokých jehlancovitých věží odstraňuje šrám, který si v očích pamětníků neslo panorama města od roku 1945.

Špalíček

Symbol chebského náměstí tvoří komplex 11 domů rozdělených Kramářskou uličkou, který vyrůstal od 13. století na místě kramářských bud a masných krámů. Podle nejstaršího zobrazení z roku 1472 je půdorys těchto 2 bloků v podstatě zachován do dnešní doby. Zbořena byla třetí řada domů, která stála na západní straně náměstí.

Kostel sv. Václava

Byl postaven v barokním slohu v letech 1674 - 1688 místo středověkého dominikánského kostela a konventu z počátku 14. století. Při přestavbě kostela byl změněn půdorys středověké stavby a hlavní průčelí s honosným portálem a habsburským znakem orientováno do Kamenné ulice.

Františkánský klášter

Minoritský kostel Zvěstování Panny Marie byl vystavěn zároveň s klášteřem po roce 1247, kdy se františkáni v Chebu usazují. Po požáru v roce 1270 byl znovu postaven a v roce 1285 vysvěcen. Z původní stavby z poloviny 13. století se zachovala sakristie a přilehlá část zdiva kláštera. Křížová chodba kláštera z 1. poloviny 14. století patří k nejkrásnějším stavebním památkám historického jádra města.

Pachelbelův dům (Muzeum Cheb)

Městský dům v čele dolní části náměstí je svou dispozicí, gotickým portálem a renesančním průjezdem jedním z nejlépe dochovaných měšťanských domů. Nejstarší zprávy o něm nacházíme z konce 14. století. Renesanční přestavbou prošel počátkem 17. století. Do dějin města vstoupil dne 25. února 1634 jako místo zavraždění Albrechta z Valdštejna. Od roku 1735 je dům v trvalém držení města. V roce 1873 zde bylo založeno městské muzeum.

Kostel sv. Bartoloměje

Bývalý špitální kostel řádu Křižovníků s červenou hvězdou byl dostavěn v roce 1414. Stavba v gotickém slohu má neobvyklé řešení žebrové klenby nesené jedním centrálním pilířem. Kostel byl koncem 2. světové války poškozen. Při rekonstrukci v letech 1962 - 1963 byly restaurovány původní nástěnné malby a kostel sloužil do roku 1997 jako výstavní síň Státní galerie výtvarného umění se stálou sbírkou gotických plastik. Poté byl navrácen řádu Křižovníků s červenou hvězdou.

Nová radnice

Dominantou východní strany náměstí je nová barokní radnice postavená v letech 1723 - 1728 podle návrhu pražského dvorního architekta Giovanniho Battisty Alliprandiho. Budova, přestože zůstala torzem, je svou palácovou dispozicí a štukovou i sochařskou výzdobou interiéru jednou z nejzdařilejších barokních architektur ve městě. Od roku 1962 je zde umístěna Galerie výtvarného umění.

Kostel sv. Klára - Výstavní a koncertní síň Klára

Bývalý kostel sv. Kláry postavený v letech 1708 - 1712 je jednou z nejhodnotnějších církevních barokních staveb v Chebu. Autorem projektu byl Kryštof Dienzenhofer. Dnes je zde koncertní a výstavní síň Galerie výtvarného umění.

Gablerův dům

Dům patří svou bohatě členěnou a zdobenou rokokovou fasádou k nejhodnotnějším výsledkům pozdně barokní přestavby v 18. století. Ve 2. polovině 17. století patřil dům jezuitům, kteří nechali nad portálem umístit reliéf s postavou Panny Marie.

Schirdingerův dům

Patří mezi nejreprezentativnější domy celého náměstí dokumentující rozdílné etapy přestavby města. Dům se svým úzkým průčelím a stupňovitým, vysokým štítem názorně dokládá podobu gotických domů středověkého Chebu. Z doby přestavby pochází renesanční arkádová pavlač v nádvoří.

Grünerův dům

Dům patřil známému rodu Wrendlů, jejichž rodový znak je umístěn v oválné kartuši nad portálem. V první polovině 19. století zde bydlel magistrální rada Grüner a dům byl místem četných setkání s J. W. Goethem.

Dům u dvou arcivévodů

Tento dům byl nejstarším zájezdním hostincem v Chebu U Červeného koníčka, který od roku 1531 hostil většinu prominentních návštěvníků. Název U Dvou arcivévodů pochází z roku 1806, kdy zde nocovali rakouští arcivévodové Johann a Ludwig.

Kašna rytíře Rolanda

Kašna stojí uprostřed náměstí a do roku 1591 je ozdobena sochou rytíře Rolanda, který symbolizoval trhová práva říšských měst. Chebský lid mu říkal "Wastl". Originál sochy je v mázhauzu Chebského muzea, zatímco kašnu zdobí pískovcová kopie od akademického sochaře Živného z roku 1985.

Štaufský sloup

Štaufské sloupy jsou umělecká díla symbolicky spojující místa po celé Evropě, která jsou historicky spojená s významným středověkým rodem Štaufů. Štaufský sloup v Chebu je jedenadvacátým v Evropě a jediným v České republice, ostatní sloupy se nacházejí na území Rakouska a Německa. Chebský Štaufský sloup byl instalován 11. 7. 2013 přímo u vstupu na most k hradní bráně.

Zdroj dat: Turistické infocentrum, dostupné z: <http://tic.cheb.cz/>

Františkovy Lázně

Nová kolonáda s Plynovými lázněmi

Budova Plynových lázní s neoklasicistní kolonádou stojí ve Františkových Lázních již od roku 1912. Stavba z projektu Gustava Wiedermanna zastřešující plynový pramen nahradila původní dřevěnou kolonádu. Kromě promenádních prostor v ní byly vybudovány též prostory prodejn, aby tak mohla plnit i funkci obchodního centra. Kolonáda je kryta nízkou sedlovou střechou, kterou nesou toskánské sloupy. Prostor před kolonádou střeží dvě sfingy.

Kolonáda Solného a Lučního pramene

V roce 1843 nahradila původní dva dřevěné pavilony Solného a Lučního pramene nová kolonáda vybudovaná ve stylu pozdního neoklasicismu. Stavbu tvoří tři, v jedné ose propojené pavilony, z nichž je dominantním prvkem převýšený centrální pavilon. Solný pramen vyvěrá v severním pavilonu, Luční pramen v pavilonu v jižním. Decentní štukovou výzdobu interiéru kolonády doplňuje mohutné sloupořadí.

Kolonáda Natáliina pramene

V duchu neoklasicismu byla ve Františkových Lázních v roce 1930 postavena kolonáda Natáliina pramene. Vznikla na základě projektu františkolázeňského architekta Oskara Sgustava nad pramenem pojmenovaným po srbské královně Natálii. Kolonádu Natáliina pramene tvoří vzdušná trojkřídlá budova, která má půdorys písmene U. Celé stavbě dominuje centrální pavilon středního křídla.

Pavilon Františkova pramene

Františkův pramen je nejstarším františkolázeňským pramenem a spolu s pavilonem, který jej zastřešuje, slouží jako symbol města. Tato klasicistní stavba nahradila původní dřevěný pavilon z roku 1832.

Císařské lázně

Císařské lázně byly otevřeny v roce 1880. Stavba byla postavena ve stylu vídeňské neorenesance. Kromě obdivuhodného zevnějšku lze obdivovat také stylové interiéry a překrásnou parkovou úpravu jejich okolí.

Kostel Povýšení svatého Kříže

Katolický kostel Povýšení svatého Kříže byl postaven ve Františkových Lázních v letech 1812-1819. Z architektonického hlediska se tento kostel řadí k nejkrásnějším empírovým církevním stavbám v České republice. Jeho průčelí zdobí, u kostelů nezvyklé, dva páry mohutných sloupů s tympanonem. Zajímavý je také jeho interiérový zdobení freskami od malíře Kandlera a postavami patronů kostela sv. Heleny a císaře Konstantina.

Kostel svatého Jakuba

Kostel svatého Jakuba se nachází na předměstí Františkových Lázní v Horních Lomanech. Byl postaven v roce 1740 po požáru původního kostela. Jedná se o jednolodní barokní stavbu s věží v průčelí.

Evangelický kostel svatého Petra a Pavla

Evangelický kostel sv. Petra a Pavla byl navržen chebským stavitelem Karlem Habertzettlem. Ten jej pojal v historizujícím slohu jako trojlodní baziliku s románskými prvky. Kostel byl dokončen a vysvěcen v roce 1880. Věž v průčelí byla přistavěna až později.

Pravoslavný kostel svaté Olgy

Podobně jako v Mariánských Lázních či Karlových Varech byl i ve Františkových Lázních vystavěn pravoslavný kostel, který sloužil místní ruské komunitě. Kostel sv. Olgy byl dostavěn v roce 1889. Jeho autorem je Gustav Wiedermann, který projektoval i několik dalších staveb ve Františkových Lázních.

Společenský dům INGO CASINO

Stavba společenského domu byla dokončena v roce 1877. Nový velkolepý společenský sál byl odpovědí na vzrůstající nároky na důstojné společenské prostory pro lázeňské hosty, v nichž by se kromě společného stolování mohli také bavit. Autorem novorenesanční stavby se stal františkolázeňský stavitel Gustav Wiedermann, který nový sál propojil se dvěma stávajícími budovami.

Socha Františka

Socha malého nahého chlapce Františka je jedním ze symbolů Františkových Lázní. Podle legendy, která se k soše dítěte sedícího na kouli s rybou v ruce váže, otěhotní každá žena, která si na Františka sáhne. František má totiž představovat nejmocnější ze zdejších léčebných zdrojů, který pomáhá mimo jiné v léčbě ženské sterility a dalších gynekologických potíží.

Divadlo Boženy Němcové

Divadlo Boženy Němcové nahradilo v roce 1928 původní divadelní budovu z roku 1868, která přestala odpovídat novodobým požadavkům. Nároky na nový reprezentativní kulturní stánek splňovaly návrhy profesora Artura Payera, podle nichž byla budova divadla nakonec vybudována. Nové divadlo vzniklo v duchu neoklasicismu a interiér s dekorativními prvky ve stylu art deco. Divadelní scéna se pyšnila obsáhlým repertoárem. Domácí i hostující divadelní soubory tu hrály opery, operety, činohru a téměř všechny ostatní žánry. Funkci důležitého kulturního centra si zachovalo Divadlo Boženy Němcové dodnes.

Synagoga

Synagoga byla postavena mezi lety 1873 – 1875 v maurském stylu. Fungovala k bohoslužebným účelům až do mnichovské zrady, kdy bylo sporné území tzv. Sudet postoupeno nacistickému Německu. Místní židovský hřbitov byl za okupace zcela zdevastován a nezbylo z něj vůbec nic. Trosky synagogy byly odklizeny až roku 1944. Parcela, kde synagoga stávala, je dodnes nezastavěna a je zde umístěn malý památník.

Zdroj dat: Oficiální průvodce městem Františkovy Lázně, dostupné z: <http://www.flinfo.cz/cz/>

Vesnické památkové rezervace

Doubrava (u Lipové)

Obec Doubrava byla založena na počátku 14. století a patří mezi typické kolonizační vesnice se zachovalou lidovou architekturou, prohlášenou za vesnickou památkovou rezervaci. V této obci nad údolím Stebnického potoka se dochovalo několik statků chebského typu, vytvářející malebný celek. Výrazný podíl hrázděných konstrukcí vstěpuje jednotlivým stavbám i celé vesnici nezaměnitelný ráz. Nejznámější ze souboru staveb je Rustlerův statek z roku 1751. V objektu je zřízeno národopisné muzeum, jehož expozice nabízí ke zhlédnutí různé druhy dobového zemědělského nářadí a malovaný nábytek z 18. až 20. století. Doubrava a okolní terén skrývají řadu starých památných stromů, z nichž nejstarší je 310 let starý Doubravský buk. Krásná příroda v okolí láká k turistickým i cykloturistickým výletům.⁵⁴

Nový Drahov

Nový Drahov vznikl v průběhu středověké kolonizace nejpozději ve 13. století. Ves není příliš rozlehlá a tvoří ji rozptýlená zástavba uzavřených usedlostí – „franckých dvorů“ – vesměs z 18. až 19. století. Obytné objekty jsou většinou patrové, hrázděné, se zděnými hospodářskými budovami. Hrázděné štíty jsou bohatě zdobené, nechybějí ani složité šachovnicové vzory mezi okny. V malé osadě Stodola, nedaleko od Nového Drahova, se dochoval mlýn s hrázděnou stodolou. V obci či její blízkosti je možnost koupání a rybolovu, jízdy na koni, agroturistiky, výletů na kole a procházek do lesa.⁵⁵

Salajna

Lesní lánová obec Salajna je vesnickou památkovou zónou s typicky barevnými hrázděnkami, které vznikaly od druhé poloviny 18. století. Obcí protéká Šitbořský potok. V obci neustále dochází k různým stavebním změnám, v současné době je to například záchrana kulturně technické památky mlýna.⁵⁶

Dolní Lažany

Nedaleko obce Lipová se nachází další vesnická památková zóna, obec Dolní Lažany. Nachází se zde několik selských dvorů z počátku 19. století. Celkem 3 domy jsou zapsané jako kulturní památka.

Světské a církevní památky

Poutní místo Maria Loreto ve Starém Hrozňatově

Stavbu barokního poutního areálu Maria Loreto s kaplí Panny Marie Loretánské zahájili chebští jezuité v roce 1664. Zároveň začala vznikat i Velká křížová cesta s 29 zastaveními, v nichž byly ze dřeva vyřezávané postavy v životní velikosti. Celý areál byl pak dokončen v roce 1689.

V roce 1951 se na Loretě ve Starém Hrozňatově sloužila naposledy mše svatá. O rok později vyhořela věž zvonice a areál začal rychle chátrat. V roce 1992, respektive 1994 byly založeny spolky na podporu poutního místa Maria Loreto, nejprve v německém Waldsassenu, poté také v Chebu a společně usilovaly o obnovu areálu. Postupně došlo k rekonstrukci kaple Panny Marie, kostela Sv. Ducha, části Velké křížové cesty, kaple Ukřižování a z poničeného hřbitova vznikla meditační zahrada, kde jsou umístěny nalezené sochy, které kdysi stály u Božího hrobu.

⁵⁴ Skanzen Doubrava (2010). [Dostupné z: <http://www.skanzendoubrava.cz/>]

⁵⁵ Turistický portál Karlovarského kraje (2009). [Dostupné z: <http://cestovani.kr-karlovarsky.cz/>]

⁵⁶ Turistika.cz – Salajna. [Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/salajna>]

V současné době se zde pravidelně každých 14 dní koná česká mše, jednou za měsíc pak také německá mše svatá. Ročně toto poutní místo navštíví přes 10 tisíc poutníků a turistů z celé Evropy.⁵⁷

Hrad a zámek ve Starém Hrozňatově (Alt Kinsberg)

Na místě dnešního zámku ve Starém Hrozňatově stával na skále nad potokem hrad, jehož nejstarší část, okrouhlá románská věž, je dodnes zachována. Původně románský hrad Kinsberg byl založen v době před rokem 1200 a první zmínka o hradu pochází z roku 1217. Hrad byl postupně přestavěn do gotického, později renesančního slohu. Historie sídla je spjata s bohatou historií šlechtických rodů. Koncem třicetileté války byl hrad v roce 1647 dobyt švédským vojskem a pobořen. V době po roce 1824 byl hrad za Nonnerů přestavěn na pozdně barokní zámek. Po roce 1945 byl zámek zestátněn a následně postupně chátral. Od roku 2006 provádí soukromý majitel celkovou rekonstrukci objektu.

Kostel sv. Vavřince v Třebeni

Římskokatolický kostel svatého Vavřince v Třebeni byl postaven roku 1495 v pozdně gotickém slohu, po roce 1758 byl rozšířen o loď a presbytář a ke kostelu byla přistavěna také fara. Zdejší hlavní oltář sem byl přenesen z chebského kostela sv. Kláry. Jednolodní stavba s pravouhlým presbytářem a poměrně mohutnou věží čtvercového půdorysu s dvojitou lucernou v západním průčelí stojí nedaleko návsi a k bohoslužbám v současné době není využíván.⁵⁸

Hrad Seeberg

Hrad Seeberg stojí na skalnatém svahu nad Slatinným potokem v obci Ostroh. Původně románský ministeriální⁵⁹ hrad z konce 12. století byl později přestavěn v gotickém a renesančním slohu. Prostory hradu se skládají z vlastního jádra hradu, které leželo za zdmi uzavřeným příkopem a hospodářského předhradí, do něhož se vcházelo průjezdem v hranolové věži. V areálu hradu jsou hospodářská stavení a barokní stodola. Samotný hrad se skládá ze dvou částí - románského a gotického paláce, jež jsou doprovázeny renesančním křídlem s arkádovou chodbou v nádvoří. Na hradě se nachází několik výstavních expozic. Stěžejní je výstava vývoje interiérů a nábytku 19. století. V předhradí ve stodole je instalována etnografická expozice s lidovým uměním Chebska. Věžová roubená sýpka z roku 1717 a hrázděná kolna z roku 1809. Ve stodole nalezneme velkou sbírku hospodářského náčiní z minulých století. V okolí hradu se nachází naučná stezka, která popisuje historii obce, osidlování podhradí a rozvoj řemesel.⁶⁰

Kostel sv. Wolfganga v Poustce

V blízkosti hradu Seeberg se nad hlubokým údolím nachází původně gotický kostel svatého Wolfganga, který byl původně přestavěn do barokního slohu. Kostel pochází ze 13. století a velkou pozornost si zaslouží především zajímavé náhrobní kameny bývalých majitelů hradu v oltářišti.

⁵⁷ Památky a příroda Karlovarska (2014). [Dostupné z: <http://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/>]

⁵⁸ Průvodce mikroregionem Chebsko. [Dostupné: <http://www.chebsko.net/propagacni-materialy/>]

⁵⁹ Ministeriálové byli nesvobodní služebníci feudálů. Byli využíváni svým pánem k plnění správních, hospodářských či vojenských povinností. Říšští, královští ministeriálové měli nejvyšší postavení. Ministeriálové měli rozhodující podíl na kolonizaci a germanizaci Chebska.

⁶⁰ Hrad Seeberg (2014). [<http://www.seeberg.cz/cs/hrad>]

Hrad Vildštejn (Wildstein) ve Skalné

Hrad Vildštejn se nachází ve městě Skalná a první zmínka o hradu je dochována v souvislosti s rodem Nothaftů, jejichž byl hrad majetkem. Dle dochovaných původních částí hradu se předpokládá, že byl hrad postaven kolem roku 1166. Hrad v pozdně románském slohu s mnoha prvky hradní architektury byl vybudován jako vodní hrad. Správně podléhal císařské falci Fridricha Barbarossy v Chebu a byl jedním z prvních kamenných hradů na území pozdějšího českého království. Historie sídla je spjata s významnými šlechtickými rody například Nothaftů, Ramsbergů, Šliků, Wirspergů nebo Hemfeldů. Od roku 1951 byl objekt v majetku státu a posléze města Skalná. Hrad i zámek byl absencí údržby zdevastován a posléze téměř zničen. V roce 1999 byl objekt prodán soukromému vlastníkovi, který do dvou let hrad obnovil a otevřel veřejnosti. Hradní budova je zrekonstruována, nachází se zde muzeum hradu, středověká hodovna, královský sál, obřadní síň a muzeum hasičské techniky. Zámecká novější budova nabízí prohlídku středověké kovárny, vězení a muzeum vězeňství na Vildštejně.⁶¹

Zámek Mostov s muzeem porcelánu Haas & Czjzek, hotelem a restaurací

První zmínka o vsi Mostov pochází z roku 1353. Panské sídlo tu vzniklo teprve v 15. století za rodu Hardeckarů. V období kolem poloviny 19. století byl zámek zcela přestavěn a přebudován do gotického stylu. Později získal panství velkopřemyslník Jiří Haas z Hasenfelsu, jeden ze spolumajitelů slavkovské porcelánky. Za Haasů se dotvořila podoba vnějšího průčelí, o čemž svědčí jejich rodový erb ve štítu hlavního průčelí zámku. Zpustošený Mostov zakoupila v roce 1997 firma Haas a Czjzek, která začala s jeho rekonstrukcí. 13. září 2002 se nově upravený zámecký hotel dočkal slavnostního otevření a hosté dnes mohou obdivovat nádherné zrekonstruované interiéry zámku. V areálu je dále muzeum porcelánu Haas a Czjzek Horní Slavkov, první porcelánové manufaktury v Čechách. Je zde na 200 exemplářů od malovaných koflíků, přes čajové a kávové soupravy, až po unikátní vázy a podnosy. Zámek Mostov je od roku 1992 zapsán seznamu kulturních památek - zvláště díky unikátnímu souboru patnácti kachlových kamen, obdivuhodně zachovalých a vystavených pro návštěvníky. Jednotlivá kachlová kamna dokumentují vývoj řemesla a střídání uměleckých slohů po téměř celé 19. století.⁶²

Zřícenina hradu Starý rybník

Původně gotický hrad Starý Rybník stál na pahorku obklopeném z velké části dvěma rybníky a poprvé se připomíná v roce 1260. Opevnění dominoval vodní příkop překlenutý padacím mostem, který byl později přestavěn na současný jednoobloukový most. Hradní palác se dvěma místnostmi v přízemí (strážnice a vězení) a sálem v patře byl ještě chráněn hradbou se střílnami. Po požáru v r. 1792 už nebyl hrad opravován, ale byl v blízkosti postaven zámek. Po r. 1803 byl sklep hradu používán jako část pivovaru. Následně byl hrad ponechán bez oprav definitivně, tomu odpovídá i současný stav. Je dochováno klenuté sklepení hradu, část paláce spojeného hradbou se zbytky věže. Dále se dochovalo i kamenné schodiště vedoucí do sklepení.⁶³

Hrad Libá

Hrad Liebenstein, založený po polovině 13. století jako sídlo ministeriálů příslušných k císařské falci v Chebu. Pojmenován byl podle stejnojmenného hradu u Tirschenreuthu v Bavorsku. Prvním

⁶¹ Průvodce mikroregionem Chebsko. [Dostupné: <http://www.chebsko.net/propagacni-materialy/>]

⁶² Zámek Mostov (2010). [<http://www.mostov.cz/>]

⁶³ Průvodce mikroregionem Chebsko. [Dostupné: <http://www.chebsko.net/propagacni-materialy/>]

majitelem hradu je zmiňován k roku 1264 Rupert z Nového Liebensteinu. Historie hradu, dnešního zámku, je spjata s několika šlechtickými rody. Dispozice hradu je dvoudílná, z původního jádra se dochovala velká válcová věž a na jižní straně starý, tzv. „horní“ palác. V polovině 14. století byl přistavěn mladší „dolní“ palác a při další přestavbě hradu v polovině 15. století bylo přistavěno příčné křídlo s průjezdem, chráněné dvěma baštami. Barokní přestavby (z nichž první skončila roku 1719) pak středověký hrad zcela přeměnily v pohodlný zámek. Došlo k přestavbě vstupního křídla a úpravě všech fasád. Tehdy zanikly i hradní příkopy, na jejichž místě byly vybudovány zámecké terasy. Interiér zámku byl upraven rokokově a později klasicistně. V roce 1755 vznikl na místě gotického kostelíka barokní jednolodní kostel sv. Kateřiny. Hrad a zámek v Libé zůstal po roce 1945 prázdný a pozvolna začal chátrat. Koncem 80. let 20. století urychlil devastaci zhoubný požár. Počátkem 90. let se započaly rekonstrukční práce.⁶⁴

Kostel Neposkrvněného početí Panny Marie ve městě Plesná

Kostel Neposkrvněného početí Panny Marie pochází z 18. století. Tento původně barokní kostel byl v 19. století empírově přestavěn. Dominantami kostela jsou polygonální presbytář a hranolová věž. Poblíž kostela Neposkrvněného početí Panny Marie stojí další velice zajímavá stavba, obdélná patrová fara z roku 1835.⁶⁵

Kostel sv. Ondřeje v Lubech u Chebu

Hlavní stavební dominantou je farní kostel sv. Ondřeje, původně pozdně románská stavba. Z románského období se dochovala pouze věž. V roce 1118 zde již stála malá fara. Avšak první písemná zmínka o kostelu pochází až z roku 1184, kdy je veden jako majetek waldsassenského kláštera. V roce 1734 je barokně přestavěn a v roce 1856 opraven do dnešní podoby. Kostel je jednolodní s pravouhlým presbytářem s klenutým křížovou klenbou. Na západní straně je varhanní kruchta a po stranách empory. Hlavní oltář je z poloviny 18. stol. se sochami Petra a Pavla, oltářní deska nese olejomalbu sv. Ondřeje. Boční oltáře jsou pseudorenesanční z konce 19. století.⁶⁶

Kaple Panny Marie v Lubech

V roce 1716 byla postavena na městském hřbitově jen kousek od náměstí. Kaple po II. světové válce nebyla používána, ani udržována. Výrazné opravy se dočkala až v roce 1993, kdy byla provedena celková rekonstrukce včetně historických varhan. Kaple slouží k bohoslužbám a také jako smuteční síň. V jejím okolí rostou chráněné památné duby a javory, v prostoru před kaplí je umístěn památník obětem I. světové války se seznamem padlých, včetně vyznačených obcí, ze kterých pocházeli.⁶⁷

Kostel sv. Kateřiny v Libé

Pochází z roku 1213, patří k nejstarším na Chebsku. Byl několikrát zničen a přestavěn. V roce 1446 byl obnoven po zničení husitskými vojsky. Rovněž za třicetileté války byl kostel poničen a následně obnoven až v roce 1770. Původně gotická stavba byla do dnešní podoby přestavěna

⁶⁴ Průvodce mikroregionem Chebsko. [Dostupné: <http://www.chebsko.net/propagacni-materialy/>]

⁶⁵ Svazek obcí Kamenné vrchy. (2011). [Dostupné: <http://kammenevrchy.aztlan.cz/>]

⁶⁶ Svazek obcí Kamenné vrchy. (2011). [Dostupné: <http://kammenevrchy.aztlan.cz/>]

⁶⁷ Svazek obcí Kamenné vrchy. (2011). [Dostupné z: <http://kammenevrchy.aztlan.cz/>]

v letech 1812-1813, kdy byla připojena nová věž. V kostele je kazatelna v pseudorománském stylu a socha sv. Jana Nepomuckého. Kamenná křtitelnice z roku 1877 dnes slouží jako kropenka.⁶⁸

Kostel Povýšení sv. Kříže v Novém Kostele

Původní kaple stojící na návsi od roku 1613 byla rozšířena v roce 1776 na dnešní velikost. Jednolodní stavba s apsidovou věží v západním průčelí dobře dokládá dobu svého vzniku. Střecha věže již má klasicistní tvary, kostelní stavba je ve stylu doznívajícího baroka. V nastupující josefínské době nebyl kostel přiměřeně vybaven, proto bylo zařízení složeno ze starších barokních oltářů. Hlavní novorenesanční oltář pořízen až koncem 19. století.²⁵

Kostel sv. Mikuláše v Milhostově

Kostel je zmiňován sice poprvé až v roce 1306, ale jeho nejstarší část s věží pochází zřejmě již z doby okolo roku 1200. Historikové se domnívají, že věž byla původně součástí Poppova sídla, které zde mohlo existovat od počátku 13. stol. jako součást místního kostela. Kostel po gotické přestavbě přestal sloužit jako panské sídlo. Stavba je jednolodní s věží nad presbytářem. Pod padající omítkou na stropě se objevují snad renesanční malby. Fresky jsou i na klenbě presbytáře. U hřbitovni zdi před kostelem jsou usazeny tři smírčí kříže.²⁵

Kostel sv. Jakuba v Pomezí nad Ohří

Kostel sv. Jakuba byl dle zápisu v matrice postaven v 10. století. Jedná se o římskokatolický kostel, původně v románském slohu. Kostel je jednolodní s presbytářem a předsíní.⁶⁹

Smírčí kříže

Pro region jsou typické smírčí kříže, jež upomínají na tragické události, které se mezi lidmi odehrály v historii. Smírčí kříže jsou vyznačené na turistických trasách a cyklostezkách. Zajímavá je například cyklotrasa Cestou smírčích křížů.

Muzea a galerie

Muzeum hudebních nástrojů Luby

Muzeum se nachází v sídle společnosti Strunal CZ a.s. Vystaveny jsou zde smyčcové a trsací nástroje z Orientu a Evropy, dále mistrovské nástroje schönbašských, lubských, ale i jiných výrobců.

Muzeum hasičské techniky Skalná

Nové muzeum se nachází v prostorách druhého patra gotického hradu Vildštejn ve Skalné. Jedná se o největší muzeum svého druhu v Karlovarském kraji. Vystaveny jsou tu staré hasičské stříkačky, uniformy, přilby, náradí a vše co s hasiči souvisí. Celou expozici dotváří dobové fotografie a texty o historii místního hasičského sboru.⁷⁰

Muzeum Cheb

Muzeum v Chebu bylo založeno již v roce 1873, čímž se řadí mezi nejstarší regionální muzea v Čechách. Muzeum se profiluje především jako historické a spravuje současně i hrázdný statek

⁶⁸ Obec Libá. (2014). [Dostupné z: <http://www.obec-liba.eu/>]

⁶⁹ Obec Pomezí nad Ohří (2014). [Dostupné z: <http://www.pomezinadohri.cz/>]

⁷⁰ Hrad Vildštejn – Muzeum hasičské techniky (2010). [Dostupné: <http://www.vildstejn.cz/cz/hasici/hasici.htm>]

v obci Milíkov. Mezi stále expozice v muzeu patří: umělecko-historická expozice, Chebsko poklidné a bouřlivé, Počátky a vývoj v Chebu, Valdštejnův okruh, Valdštejnská obrazárna, Valdštejnské exponáty, Lapidárium, Chebská keramika. Vedle expozičních prostor mohou návštěvníci muzea zhlédnout také pravidelné tematické výstavy.

Na statku v Milíkově se návštěvníkům představuje postupně utvářený celek selského interiérového vybavení, domácího, řemeslnického či zemědělského nářadí a náčiní i drobné zemědělské mechanizace v časovém horizontu od 2. poloviny 19. století po současnost.⁷¹

Mini muzeum Manský dvůr u Dolního Žandova

Je zde umístěna expozice dokumentující historii území Mariánskolázeňska a Chebska od středověku po současnost.

Muzeum skanzen Doubrava

Skanzen Doubrava se nachází v prostorách nejstaršího zachovalého chebského hrázděného statku v Doubravě. Můžete zde shlédnout expozici původního zemědělského nářadí, nástrojů a lidového nábytku Chebska z 18. až 20. století.

Městské muzeum Františkovy Lázně

Historie muzea ve Františkových Lázních sahá do roku 1912 a v současné době jsou zde nainstalovány expozice dokumentující historii Františkových Lázní, historii lázeňství, objevení Františkova pramene, dějiny stáčení minerálních pramenů, originál sochy Františka z r. 1923 a další.

Muzeum má dále pobočky na Hradě Seeberg a v rezervaci Soos, kde se nachází muzeum s expozicí „Příroda Chebska“, „Příroda Soosu“, „Dějiny Země“ a expozice „Ptačí svět Chebska“⁷²

GALERIE 4 – galerie fotografie

Galerie fotografie je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje v památkové rezervaci historického centra města Chebu. Dnes je nejstarší stálou fotografickou galerií v České republice. Galerie 4 se od svého vzniku zaměřuje na čtyři hlavní směry činnosti: výstavní, mimovýstavní, sbírkovou a metodickou. Výstavní činnost se neomezuje pouze na dané prostory, ale galerie pořádá řadu výstav v tuzemských a zahraničních galeriích. Mimovýstavní činnost se zaměřuje na pořádání kulturně-společenských akcí pro odbornou i širokou veřejnost, pro děti a mládež. Nejznámější akcí jsou Chebské dvorky – festival uměleckých projektů.⁷³

GAVU Cheb

Galerie výtvarného umění v Chebu je muzeum umění orientované na umění 19. a 20. Století a na gotické umění z historického regionu Chebska. Nachází se zde několik výstavních prostorů: stálá expozice gotického sochařství, Velká galerie (velké výstavní projekty), výstavní formát Opus magnum (mimořádná díla českého i zahraničního umění) a Malá galerie, zaměřená na díla umělců nejmladší a střední generace. Sídlí v budově Nového radničního paláce architekta Giovanni Battisty Alliprandiho na hlavním chebském náměstí. V galerii je v provozu museum café s prostorem pro výstavy moderní české ilustrace s přednáškovým sálem.

⁷¹ Muzeum Cheb p.o. [Dostupné z: <http://www.muzeumcheb.cz/>]

⁷² Muzeum Františkovy Lázně (2014). [Dostupné z: <http://muzeum-frantiskovylazne.cz/cz/>]

⁷³ Galerie G4 (2014). [Dostupné z: <http://www.galerie4.cz/>]

Galerie Brömse ve Františkových Lázních

Galerie Brömse se věnuje koncepci a realizaci výstavních projektů. Navazuje na duchovní a umělecký odkaz osobnosti místního umělce Augusta Brömseho.

Rodáci, významní návštěvníci a osobnosti propojené s regionem

Fridrich I. Barbarossa

Fridrich Barbarossa byl římský král a císař z rodu Štaufů, který nechal v 80. letech 12. st. v Chebu vystavět císařskou falc, jež podtrhovala strategický význam Chebska. Barbarossa byl významný středověký panovník, za jeho vlády získali velký vliv v území ministeriálové, kteří měli rozhodující podíl na kolonizaci a germanizaci Chebska. Roku 1189 vedl německou část třetí křížové výpravy, na které také zahynul (utopil se u řeky Salef). Jeho vnuk, Fridrich II., podepsal v chebské hradní kapli v r. 1213 tzv. Chebskou zlatou bulu. Touto listinou se kodifikovaly vztahy mezi mocí světskou a církevní.

Ministeriálové byli nesvobodní služebníci feudálů. Byli využíváni svým pánem k plnění správních, hospodářských či vojenských povinností. Měli rozhodující podíl na kolonizaci a germanizaci Chebska. Postupně vznikala ministeriální panství pokrývající celé Chebsko.

Jiří z Poděbrad

Český král a jediný český panovník, který nepocházel z panovnické dynastie. Ještě jako nezletilý se zúčastnil bitvy u Lipan. Po smrti císaře Zikmunda usiloval o obnovu politické jednoty v zemi a o to, aby zemi opět vládl král. Roku 1458 byl Jiří z Poděbrad zvolen českým králem. Katolické panstvo s jeho zvolením souhlasilo, protože doufalo, že bude tvárným a povolným panovníkem. Spory ale byly čím dál tím častější a nakonec byl roku 1466 Jiří z Poděbrad papežem prohlášen za kacíře a čelil křížovému tažení. Jiří nakonec přenechal korunu Jagelloncům, kdy se jeho nástupcem stal Vladislav Jagellonský. Ten se stal českým i uherským králem a země Koruny české byly spojeny. V letech 1459 - 1461 pobýval český král Jiří z Poděbrad v Chebu.

Johannes Widmann

Matematik, vydavatel první tištěné německé početnice, ve které se poprvé objevily symboly + a -, jejichž používání se rychle rozšířilo. Studoval a později také přednášel na lipské univerzitě. Jako jeden z prvních učenců věnoval své přednášky matematice a vůbec jako první začal vyučovat algebru.

Albrecht z Valdštejna

Albrecht z Valdštejna byl český šlechtic, vojevůdce a generalissimus císařské armády. Velkou roli v evropských dějinách sehrál při bitvě na Bílé hoře. Během třicetileté války byl povýšen na vévodu a konfiskacemi získal obrovský majetek. Dne 25. února roku 1634 byl v Chebu, v jednom z nejstarších měšťanských domů na chebském náměstí, jmenovaném také Pachelbelův dům, vlastními důstojníky zavražděn. V té době byl již smrtelně nemocen, byl zbaven velení a prohlášen za zrádce.

Hans (Johann) Georg Fischer I.

Je nejstarším z trojice významných představitelů chebské reliéfní intarzie (společně s Adamem Eckem a J. K. Haberstumpfem). Pocházel z Okrouhlé. Dochované práce ukazují, že patřil k mistrům

nejjemnější řezby a nejelegantnějších forem. Výsledky jeho práce lze vystopovat například v uměleckých muzeích v Oslu, Londýně, Drážďanech či Berlíně.

Johann Balthasar Neumann

Johann Balthasar Neumann patří k nejvýznamnějším rodákům města Chebu. V průběhu svého života se stal uznávaným a žádaným architektem mezinárodního věhlasu. Jeho bohatá stavitelská činnost pozoruhodně završila tzv. dynamické baroko, tedy jednu z výrazných etap novověké evropské architektury. Jeho nejznámější stavba, Würzburgská residence ve Würzburgu, je uvedena na seznamu kulturního dědictví UNESCO.⁷⁴

J. W. Goethe

Nejslavnější německý básník, spisovatel a dramatik. Měl silný vztah k Čechám, seznámil se zde i se svou životní přítelkyní Ulrikou von Levetzow. Velkou oblibu našel ve sbírání minerálů na Chebsku. Badatelsky prozkoumal sopku Komorní hůrka u Chebu, kde objevil a pojmenoval novou horninu egerán. Svoji sbírku minerálů posléze daroval českému Národnímu muzeu.

Friedrich von Schiller

Friedrich von Schiller byl významný německý básník. Spolu s Goethem vytvořili mnoho balad. Roku 1799 Schiller přesídlil do Výmaru, roku 1802 byl povýšen do šlechtického stavu. V roce 1791 bydlel básník v Chebu, když hledal na místě činu inspiraci pro své drama o Valdštejnovi. Zároveň také podnikl pitnou kúru ve Františkových Lázních.

Bernard Vincenz Adler

Chebský lékař, zasloužil se o založení Františkových Lázní. Medicínu vystudoval ve Vídni, od roku 1783 působil jako úřední lékař v Chebu, později v celém kraji. Zastával také funkci lázeňského lékaře. Dosáhl uznání minerálních pramenů na sever od Chebu jako léčivých a položil tak faktický základ k založení dnešních Františkových Lázní.

Císař František I.

Rakouský císař, český a uherský král, nejdéle vládnoucí panovník na světě (68 let). V roce 1793 založil první slatinné lázně na světě, které nesou jeho jméno, Františkovy Lázně.

Karl Siegl

Karl Siegl, právník, který získal také profesionální vzdělání v historii a v pomocných vědách historických. Byl významným regionálním historikem, publicistou a dlouholetým ředitelem chebského archivu a muzea. Zanechal po sobě velké množství vědeckých a publikačních materiálů, jejichž tematikou byly výhradně dějiny Chebu a Chebska.

Augustin Nosek

Augustin Nosek byl pokračovatelem řezbářské rodiny Nosků. Je autem řady loutek, mimo jiné i postavy Hurvínka. Jeho otec, Gustav Nosek je autorem komické loutky Spejbla. V Chebu prožil část svého života a zapsal se nezapomenutelným způsobem do kulturního života města.

⁷⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/W%C3%BCrzburgsk%C3%A1_rezidence

Rudolf Serkin

Světově proslulý klavírní virtuos a komponista. Chebský rodák, který prožil větší část svého života v USA, kam byl nucen z rasových důvodů emigrovat již v roce 1938.

Václav Kučera

Učitel hry na housle, trubku a další nástroje na hudební škole v Chebu, zakladatel mládežnického orchestru (1958), se kterým sbíral uznání v České Republice i v zahraničí. V době největší slávy orchestru byl Václav Kučera ze svého místa uvolněn, návratu za kapelnický pult se dočkal roku 1989. Mládežnický dechový orchestr dodnes sbírá uznání po celém světě.

Pavel Nedvěd

Fotbalista, držitel ceny Zlatý míč pro nejlepšího fotbalistu Evropy v r. 2003. Rodák z Chebu, mládí prožil ve Skalné u Chebu, kde také začal hrát fotbal. Postupně hrál v české lize za pražské fotbalové kluby Dukla a Sparta a později za italské kluby Lazio Řím a Juventus Turín. Byl dlouholetým členem reprezentace. Aktivně se věnuje práci s fotbalovým dorostem.

Kulturní a společenské eventy v oblasti

Ve správním obvodu se koná celá řada kulturních a společenských akcí. Kulturně-společenská nabídka je důležitým prvkem oblasti pro místní obyvatele i pro potenciální turisty. Města, obce i další soukromé i neziskové subjekty organizují kulturní a společenské akce jako jsou koncerty, představení, výstavy, přehlídky a další. Tato nabídka je detailněji zpracována pro každou obec a města v ORP Cheb. Příslušné přehledné tabulky naleznete v kapitole 2.9. Tabulky totiž obsahují ucelený přehled, o akcích a kulturně-historických památkách, přírodních atraktivitách, podmínkách pro turistiku, spolkové činnosti a ostatních atraktivitách, z nichž některé budou představeny v dalších kapitolách.

Eventy většího významu jsou soustředěny do měst Cheb a Františkovy Lázně. Například se jedná o Chebské dvorky, Valdštejnské slavnosti, FIJO, Špalíček fest, zahájení lázeňské sezony, festival Divadlo jednoho herce, promenádní koncerty. V dalších obcích ORP také probíhá čilá kulturní a společenská aktivita, nicméně se většinou jedná o eventy lokálního významu.

Přírodní atraktivity

Z hlediska biogeografické specifikace je oblast významná díky návaznosti především na Krušné hory, Slavkovský les a Doupovské hory. Na území jsou evidovány Evropsky významné lokality – Soos, U sedmi rybníků, Mechové údolí, Ramena Ohře.

Jednou z nejvýznamnějších lokalit v území jsou léčivé prameny a na ně navázané **lázeňství**. Město Františkovy Lázně je jedinečný architektonický a urbanistický celek, který byl vyhlášen městskou památkovou rezervací. Vyvěrá zde 21 minerálních pramenů. Nedaleko Františkových Lázní, v obci Žírovice, se nachází **Motýlí dům**. Dům nabízí pohled na exotické motýly z Afriky, Jižní Ameriky, jižní i východní Asie či Austrálie ve všech stádiích jejich vývoje. Motýlí dům v Žírovicích nabízí také rozsáhlou sbírku českých i exotických preparovaných motýlů.⁷⁵

⁷⁵ Motýlí dům. [Dostupné z: <http://www.motylidum.cz/>]

Do území ORP Cheb zasahuje chráněná krajinná oblast **Český les** a především pak jeho část Dyleňský les, jehož severní část s charakteristickými rašeliništi zasahuje do území. Krajina Českého lesa je silně poznamenána historickým vývojem 2. pol. 20. st., kdy došlo k násilnému odsunu původního obyvatelstva a uzavření značné části hraničního pásma veřejnosti. Desítky zaniklých vesnic, nad jejichž troskami se opět ujímá vlády příroda, dotvářejí jedinečnou atmosféru Českého lesa. Pohraniční hory západních Čech, pokryté bohatými a v dřívějších dobách neproniknutelnými hvozdy. CHKO zasahuje do jihozápadních Čech a do východního Bavorska. Pohoří se táhne od Chebské pánve až po Všerubskou vrchovinu, která odděluje Český les od Šumavy. Na území Chebska dominuje Dyleňsko-čupřínský hřbet známý také jako „Dyleň“, který dosahuje výšky 940 m n.m.

Na okraji Českého lesa v blízkosti Dolního Žandova se nachází přírodní rezervace **Mechové údolí**. Důvodem ochrany je zachování významných rašelinišť, pramenišť a mokřadních společenstev, které jsou druhově bohaté a vegetačně velmi cenné.

Chráněná krajinná oblast **Slavkovský les** je z botanického hlediska velice zajímavým a pestrým územím. Můžeme zde najít řadu vzácných druhů živočichů. Slavkovský les je pohoří sevřené jihozápadní částí Krušných hor, Smrčinami a Českým lesem. Vytváří ohromný přírodní vodní rezervoár, příznivě ovlivňující vodní režim širokého okolí, především západočeských lázní. Ochranou těchto míst tvorby minerálních pramenů se chráněná krajinná oblast Slavkovský les výrazně odlišuje od ostatních chráněných krajinných oblastí v republice. Nejvyšším bodem území je vrch Lesný (983 m.n.m.) ležící v katastrálním území obce Dolní Žandov. V současné době jsou v provozu v CHKO Slavkovský les celkem 3 naučné stezky, a to „Naučná stezka Kladská“, „Naučná stezka Smraďoch“ a „Naučná stezka Křížky“.

Rezervace Hájek-**Soos** byla vyhlášena národní přírodní rezervací v roce 1964 na ploše 221 ha. Je jednou z našich nejvýznamnějších přírodních rezervací s rozsáhlým rašeliništěm a minerálním slatiništěm, kde vyvěrá velké množství minerálních pramenů a čistý oxid uhličitý v tzv. mofetách - bahenních sopkách. V Sooské kotlině bývalo původně jezero, ze schránek jezerních řas a rozsivek se tady nahromadila křemelina až do mocnosti 7 metrů. Křemelinu silnou několik metrů na několika místech prorazily minerální hlubinné prameny, vyvěrající v malých kráterech 10 - 80 cm hlubokých. Nejvydatnější je Císařský pramen s upraveným vývěrem a pramen Věra. Chráněným územím prochází naučná stezka, která je 1,2 km dlouhá. V národní přírodní rezervaci Soos je další zajímavostí důlní **úzkorozchodná dráha Kateřina**. Jedná se o unikát a jednu z mála drah dochovaných na našem území. Na této dráze dříve vagony vozily vytěžený jíl a dnes slouží jako turistická atrakce.

Přírodní památka Vysoký kámen (dostupná z Lubů, ale v katastru města Kraslice), která je chráněna od roku 1974, představuje křemencový masiv z dálky připomínající hradní zříceninu. Místo je v okolí nejvyšším bodem a na jedné z věží je vybudována vyhlídka, ze které je výhled do krajiny Kraslicka i do sousedního Německa. Z geologického hlediska se jedná o vypreparovanou skupinu křemencových skal, které zde odolávají povětrnostním a ostatním erozním vlivům oproti okolnímu terénu.

Přírodní park Kamenné vrchy zaujímá 3 600 ha na rozhraní Smrčin a Chebské pánve. Zahrnuje území Lubské vrchoviny s nejvyšším vrcholem Liščí horou (657,7 m n. m.). Navazuje na přírodní park v sousedním Sasku. V parku vyvěrá mnoho minerálních pramenů, především v okolí Plesné a Lomničky. Vegetační pokryv je značně pestrý. Zahrnuje jak četná mokřadní společenstva, tak

ekotopy se suchomilnou květenou. Druhová pestrost fauny odpovídá druhové pestrosti rostlinstva. Početná je populace čolka horského a potvrzen je výskyt čolka hranatého. V území přírodního parku doznívá tektonická činnost. Pásmo seismických otřesů probíhá od Skalné východně směrem k Novému Kostelu. V parku pramení řada větších potoků — Pstruhový, Rokytník, Lužní a Sázek, centrální částí protéká Plesenský potok. Větší vodní plochy tvoří rybníky Mlýnský a Šnecký a zatopené kaolinové lomy u Velkého Luhu, vyhledávané rekreanty. V parku vyvěrá mnoho minerálních pramenů, především v okolí Plesné a Lomničky.

Na území ORP Cheb se nachází **Přírodní park Smrčiny** (vyhlášen r. 1990, rozloha cca 6000 ha, situován při státní hranici od údolí Odavy 5 km od Chebu směrem k Trojmezí v Ašském výběžku, se středem 4 km západně od Hazlova). Místy jde o pás zužující se na několik set metrů, dlouhý však téměř 40 km. Do roku 1990 většina území ležela v zakázaném hraničním pásmu. Převážně zalesněná krajina tak byla uchráněna před devastujícími vlivy chatové zástavby zejména u vodních ploch.

Přírodní park Leopoldovy Hamry (vyhlášen r. 1986, rozloha 4 000 ha a leží v západní části Krušných hor se středem mezi městy Luby a Kraslice). Území je asi z poloviny zalesněno, zbytek tvoří travnaté pláně s torzy někdejších vesnic, které se po druhé světové válce přeměnily v chalupářské osady, dnes většinou dobře udržované. Ještě ve 14. st. se zde těžily rudy mědi, stříbra, rtuti a olova.

V centru ORP, ve městě Cheb, dochází k postupné revitalizaci oblasti kolem řeky Ohře celým Poohřím. Tuto revitalizaci započala **přeshraniční Krajinná výstava** v R. 2006 a postupně dochází k rozsáhlým úpravám obou břehů Ohře. Tato oblast slouží občanům k rekreaci a plánuje se další etapa oživení navazujícího území.

Vodní plochy sloužící k rekreaci v území vymezeného regionu

Významnou a turisticky vyhledávanější **přehradní nádrž** je **Jesenice** u Chebu, která leží na řece Odavě. Přehrada byla vybudována za účelem zajištění užitkové vody v průmyslových oblastech, jako ochrana před povodněmi a zajištění užitkové a pitné vody. Dnes je vodní nádrž je ve velké míře využívána ke koupání, windsurfingu, sportovnímu rybolovu a dalším vodním sportům. V okolí se nachází velký počet kempů a penzionů.

Přehradní nádrž Skalka leží na řece Ohři západně od města Cheb a byla vybudována za účelem zásobování vodou průmyslových podniků a elektráren, jako ochrana proti povodním. Vedlejšími efekty jsou výroba elektrické energie a rekreace. Vodní nádrž je ve velké míře využívána ke koupání, windsurfingu, sportovnímu rybolovu a dalším vodním sportům.

Chovný **rybník Amerika** se nachází nedaleko Františkových Lázní. Amerika patří do rozlehlé soustavy rybníků poblíž lesoparku Amerika. Oblast je přirozeným biotopem a část rybníku s ostrovem, slouží jako hnízdiště pro celou řadu vodních ptáků, mimo jiné druhů kriticky ohrožených v rámci celé Evropy. Proto byla toto území vyhlášené přírodní rezervací. U rybníka je dále pláž s půjčovnou loděk. Celá oblast slouží jako relaxační místo nejen pro hosty a pacienty lázní, ale i pro místní obyvatele. V posledních letech došlo k rekonstrukci a rozšíření malé zoologické zahrady a kempu. V těsné blízkosti rybníku Amerika se nachází koupaliště **Jadran**. Jedná se o uměle vytvořené koupaliště s přítokem vod z přilehlého potoka Slatinka.

Na území ORP se dále nachází nespočet rybníků, proto uvádíme jen některé z nich: Černý rybník, Rybník Pod lesem, Červený rybník, Šmatovka, Šnecký rybník, Mlýnský rybník, Křižovatka, Čistý rybník a Nový rybník, Velký Hofman, Nový žirovický rybník, Miska, Libský rybník, Nebesák a další.

K nejvýznamnějším patří soustava rybníků poblíž obce Vojtanov, tzv. „Sedm Rybníků“. Území se nachází v údolí potoka, ve kterém bylo v 19. století vybudováno sedm rybníků pospojovaných důmyslnými kanály. Kolem rybníků jsou vyvinuta příbřežní rostlinná společenstva mokřadních rostlin.⁷⁶

Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, hipoturistika)

Cykloturistika

Prakticky většina území SO ORP Cheb je ideální především pro letní turistiku a cykloturistiku, avšak pro potřeby každodenní přepravy je využívána spíše pěší turistika. Některé cyklotrasy v SO ORP Cheb propojují obce s pohraničím v Německu. Významnou cyklostezkou je „Cyklostezka Ohře“, a poté ne příliš hustá síť cyklostezek, které propojují jednotlivé významné památky v okolí. Územím SO ORP Cheb protéká řeka Ohře, která je využívána pro vodáckou turistiku.

Tabulka č. 102 Cyklostezky v ORP Cheb

Trasa číslo	Průběh cyklotrasy	Délka trasy (v km)
6	Cyklostezka Ohře (5 etap, vede po území ČR a SRN, celková délka 113 km) úsek Slapany - Cheb – Tršnice – Mostov	24
23-1	Magistrála Krušné hory (275 km) úsek Salajna – Cheb – Luby	44
361	Klášteř Teplá – Mariánské Lázně – Stará Voda – Mýtina - Maria Loreto – Slapany	55
604	Kynšperk nad Ohří, Dobroše – Tuřany – Salajna	11
2056	Starý Hrozňatov – Podhrad	7
2057	Hranice – Krásná – Aš – Hazlov – Ostroh (Poustka) – Sorkov (Libá) - Cheb	40
2065	Vojtanov – Hazlov – Kančí údolí	9
2066	Franky (Hazlov) – Libá – Dubina (Libá)	8
2067	Libá – Sorkov (Libá)	3
2070	Cheb – Podhrad – Dřenice – Ypsilonka – Nebanice	17
2129	Lipová – Doubrava u Jesenice – Mýtina	7
2130	Velký Luh – Křižovatka - Milhostov	9
2132	Wernitzgrün – Luby (úsek Nový Kostel – Milhostov – Nebanice)	4
2133	Skalná – Soos – Nový Drahov – Doubí u Tršnice	9
2134	Františkovy Lázně – Žírovice – Starý Rybník – Skalná	7
2164	Cheb, Skalka – Horní Pelhřimov – Pomezí nad Ohří	9
2177	Cheb, CHETES – Dolní Pelhřimov – Pod vodojemem	3
2180	Luby – Opatov – Libocký Důl	6
2243	Cheb, Myslivna – Pomezí nad Ohří	7
2266	Mostov – Potočiště – Doubí	9
	Valdštejnova cyklotrasa (Cheb – Waldsassen – Marktredwitz)	78
	EuroVelo, trasa č. 13 (Železná opona)	Celková délka trasy 10.400 km
36	„Magistrála Český les“ Broumov – Salajna – Cheb	39

Zdroj: vlastní zpracování

⁷⁶ Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností CHEB (2012). [Dostupné: MÚ Cheb]

Pěší turistika

Pro pěší turistiku je oblast vhodná díky velkému množství turisticky značených tras, kterými lze nejlépe poznat krajinu, kulturu a život v území. V nabídce jsou vycházkové trasy, naučné a tematické stezky, pěší výlety pro rodiny s dětmi a v neposlední řadě obtížnější trasy pro náročnější turisty. Na území působí **Klub českých turistů (KČT)**, který pravidelně pořádá turistické akce a výlety pro širokou veřejnost. Oblastní výbor (KČT) Karlovarského kraje v Chebu spravuje pěší turistické trasy v území. Evropská turistická trasa E3 vedoucí z Turecka až do Španělska prochází také Karlovarským krajem a v území kolem vodní nádrže Skalka a Jesenice v Chebu. Fenomémem se postupně stává chůze „**Nordic walking**“. Je to dynamická chůze se speciálními sportovními holemi. Kolébkou tohoto sportovního odvětví je Finsko a postupně se dostává do povědomí i u nás. Nejen v Chebu jsou pak vyškolení instruktoři, kteří provozují a pořádají kurzy či výlety pro veřejnost. Moderní formou turistiky je dále tzv. **geocaching**. Jedná se o dobrodružnou hru, moderní hledání pokladů, prostřednictvím kterého hráč vyhledává zajímavá místa a přesné souřadnice předem určené. Skrýše jsou ukryté po celém území a vyzkoušet si tuto hru je možné například v Chebu v turistickém infocentru, kde jsou k zapůjčení GPS navigace. Díky hře pak turista poznává krásy území, seznámí se s historií a dozví se různé zajímavosti o blízkých lokalitách. Celé území ORP Cheb je dále poseto sítí turistických tras označených značkami Klubu českých turistů.

Přehled naučných stezek v regionu:

- **Libská naučná stezka**

Zaniklá místa, ale i geologii, faunu a flóru mapuje na 13 cedulích cca 9 km dlouhá naučná stezka Libsko.

- **Okolí hradu Seeberg**

Okolí hradu Seeberg popisuje historii obce, osídlování podhradí a rozvoj řemesel. Informační tabule popisují historii objektu v těsném sousedství zastávky nebo informují o významném místě či zajímavém přírodním úkazu.

- **Lubsko**

Naučná stezka je zaměřená na historii mikroregionu a jeho osídlení, rozvoj průmyslu a zemědělství, geologii a ekologii krajiny. Délka stezky je 9 km a je určena pro pěší turisty i cykloturisty. Terén je středně náročný, vhodný i pro rodinné výlety.

- **Naučná stezka Soos**

Stezka je zaměřená na geologii, botaniku a zoologii. Stezku lemují informační panely a její délka je 2 km. Trasa je vhodná pro pěší turistiku a je upravená pro bezbariérový přístup. Terén je nenáročný a rovinný, ideální pro návštěvníky jakéhokoliv věku.

- **Stebnický potok**

Naučná stezka provází příhraniční oblastí na hranici Slavkovského lesa. Stezka je dlouhá 10 km a je zaměřena především na přírodu, historii a představuje soustavu pozůstatků bývalých mlýnů. Stezka má i svou cyklovariantu. Na trase jsou především tyto zajímavosti: Stebnický potok, Paličský mlýn, Pramen u Paličského mlýna, U rybníka a Kyselecký hamr – pramen kyselky.

- **Cheb a údolí řeky Ohře**

Nenáročná stezka v celkové délce 3,5 km se nachází v areálu Poohří a vede až k výhledovému místu nad vodní nádrží Skalka.

- **Naučná stezka Lomnička**

Naučná stezka spojuje čtyři turisticky zajímavé body a podrobně seznamuje návštěvníky Lomničky s historií obce.

- **Plesná**

Naučná stezka v Plesné vznikla vedle cyklotrasy z Plesné do Německa a je osazena celkem deseti informativními tabulemi. Na nich se návštěvníci dozvědí něco o historii města a jeho partnerského města v Německu ještě před rokem 1945.

- **Srdíčkové trasy**

Zajímavou turistickou stezkou je také tzv. Srdíčková trasa ve Františkových Lázních. Kromě turistických účelů slouží jako terénní kúra při lázeňské léčbě. Celkem jsou v nabídce 4 okruhy, které jsou v délce od 2,2 km do 5,3 km. (oranžový, zelený, žlutý a červený okruh)

- **Naučná stezka s expozicí zvířat v lesoparku Amerika (Františkovy Lázně)**

Naučná stezka měří zhruba 2 km a prochází přes obnovenou expozici zvířat s výběhy pro lamy, kachny, sovy sněžné, mývaly, poníky a kozy. Dále se zde nachází venkovní fitness pro návštěvníky a dětské hřiště. Součástí je také pozorovací molo na rybníku Amerika. Celá stezka se zaměřuje především na americký původ rostlin i živočichů.

- **Císařská stezka (historická stezka povodím Ohře)**

Císařská stezka spojuje osadu Kaiserhammer ve Smrčinách s městem Cheb. Stezka probíhá z velké části po turistické trase vedoucím údolím řeky Ohře. Informační tabule přináší poučení o mnoha dochovaných kulturně přírodních elementech, historických formách využití, geologických zvláštnostech atd.

Zdroj dat: Web o naučných stezkách v ČR, dostupné z: <http://www.naucnoustezkou.cz/>

Vodní turistika

Vodáctví a celkově vodní turistika má v Čechách obrovský potenciál, z něhož těží také cestovní ruch. Především oblast kolem řeky Ohře a její okolí ovlivňují vodní turistiku v území. Během jedné sezony tok navštíví okolo 15 – 20 tisíc vodáků.⁷⁷ Ohře je turistická řeka vhodná také pro vícedenní putování a úsek mezi Chebem a Kláštercem nad Ohří měří celkem 110 km. Cestu lze naplánovat dle požadované obtížnosti. Výhodou řeky Ohře je stabilita průtoku. Také navazující vodní atraktivita např. přehradní nádrž Jesenice a Skalka jsou důležitými přírodními prvky. V posledních letech se realizují investice do infrastruktury vodní turistiky, jako jsou kempy, jezy, stezky podél řeky. Podél toku existuje pestrá nabídka ubytovacích a restauračních zařízení a další soukromé subjekty, např. půjčovny lodí a kempy. V turistické oblasti působí občanské sdružení Vodácká Ohře, které se snaží integrovat informace k této turistické oblasti. V současné době se řeka Ohře v době sezóny sjíždí většinou až v úseku od Nebanic, protože úsek od Chebu je pro vodáky nesjížděný. Ideální by bylo zajištění splavnosti celého úseku, tedy už ze samotného centra historického Chebu.

Hipoturistika

Je poměrně mladým odvětvím v oblasti cestovního ruchu. Jedná se o nový způsob trávení volného času v přírodě na koni. Nejedná se o sportovně-technickou disciplínu, převažuje zde poznávací složka. Rekreační ježdění a jezdecká turistika má pozitivní vliv na zdravotní stav osob, jak po fyzické, tak i po psychické stránce. Postupně vznikají speciální trasy budované pro tyto účely. Ve vymezeném území se turisté mohou s hipoturistikou blíže seznámit v těchto soukromých zařízeních.

⁷⁷ http://www.poh.cz/dotacni_tituly/101_STUDIE_19_CZ_finalni_revize.pdf

- Resort Hotel Stein u přehrady Skalka (ekofarma, minizoo, vyjížďky na koních, westernový styl ježdění)
- Štekrův mlýn (statek s chovem závodních koní)
- farma Nebanice (chov koní, jízdárna, jezdecké závody)
- Ranch Eldorado Nový Kostel (jízdárna)
- jezdecký klub Cheb - Háje (hiporehabilitace, ježdění na sportovních koních)
- jezdecký klub Elisabeth Libá
- jezdecká stáj Egrensis Třebeň

Volnočasové aktivity

Níže naleznete přehled jinde nezmíněných subjektů nabízejících volnočasové aktivity.

- **Dům dětí a mládeže Sova v Chebu**

DDM Sova Cheb je zařízení, které zabezpečuje vyplnění volného času dětí, mládeže, rodičů a dalších zájemců. Pracovníci domova pořádají celou řadu akcí a celoročních aktivit ve spolupráci s městem Cheb, jež je zřizovatelem domu dětí a mládeže. Zájmové kroužky se dělí do oblasti umění, literárně-dramatické kroužky, sportovní, přírodovědecké, či na klubovou činnost. Především v letních měsících jsou pořádány tábory s různou tematikou.

- **Dům dětí a mládeže a školní družina Františkovy Lázně**

Dům dětí se nachází v nově zrekonstruovaných prostorách v budově Městské knihovny. V nabídce domova jsou volnočasové aktivity, výtvarné a jazykové kroužky a další. V letních měsících provozují také zahradu pro školní družinu a příměstské tábory.

- **Městský dům dětí a mládeže Luby**

Městský dům dětí a mládeže Luby nabízí nejrůznější kroužky pro děti a mládež. Z akcí, které organizace pořádá, jsou to především Velikonoční a adventní dílny, pálení čarodějnic, maškarní ples a mikulášská.

- **Univerzita třetího věku (U3V) v Chebu**

Ústav celoživotního vzdělávání ve spolupráci s Centrem celoživotního vzdělávání Fakulty ekonomické Západočeské univerzity v Plzni za finanční podpory města Cheb pořádá kurzy Univerzity třetího věku (U3V). V nabídce je v každém semestru zhruba 15 kurzů z různých oblastí.

- **TRINITY CLUB (Cheb)**

Trinity club Cheb otevřel v roce 2009 nové sportovně relaxační centrum. Klub funguje na bázi klubového členství a je zde k dispozici: posilovna, kardio zona, spinning, slimbox, body combat, latino dance, t-bow, body styling, cvičení na míčích, zumba a další. Některé hodiny jsou speciálně upravené na cvičení pro seniory, studenty, těhotné ženy, cvičení pro maminky a děti a v nabídce jsou také kroužky pro děti. V prostorách klubu je také dětský koutek s hlídáním, sportovní bar a relaxační místnost. SK Trinity Cheb pravidelně pořádá příměstské tábory a sportovní tábory pro děti.

- **FITFORUM Františkovy Lázně**

Posilovna ve Františkových Lázních v areálu Aquafora je vybavena moderními přístroji a nabízí mimo posilovny různá skupinová cvičení, nordic walking a wellness. Ze skupinových cvičení jsou nabízené kurzy hot-joga, aero-fitness posilování v síti a další.

- **Tělocvična Písečná v Chebu**

Jedná se o sportovní prostředí s rodinným zázemím. Nabízí se cvičení pro děti i pro dospělé pod vedením zkušených instruktorů. Tělocvičnu je možné pronajmout pro společenské akce, oslavy a jiné aktivity. Ze skupinových cvičení se nabízí pilates, zumba, body styling nebo bossu.

- **Fitness club Jařest (Cheb)**

Posilovnu, ale také spinning oddíl, solárium, masáže a squash nabízí občanské sdružení Jařest. Cvičení je určené jak pro děti a mládež, tak pro dospělé. V současné době má zhruba 500 členů. Sdružení spolupracuje také se sportovními kluby a se střední školou v Chebu.

Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky)

Rozhledny a zoologické zahrady

Ve vymezeném regionu se nachází několik rozhleden, které jsou cíli pěších turistů. V bezprostředním okolí jsou často vybudované také cyklostezky.

Na území ORP Cheb není žádná zoologická zahrada, pouze menší **zooparky** se nacházejí v areálu přírodní rezervace Amerika u Františkových Lázní, DDM Sova v Chebu, na Středisku ekologické výchovy při školním statku v Chebu a v Resortu Stein u přehrady Skalka.

Rozhledna U Strejců

Rozhledna je situována severozápadně od centra města Luby, v Horních Lubech. Stavba z roku 2005 je celá dřevěná, sešroubovaná velkými šrouby a vysoká 22 metrů. Z jejího vrcholu je pěkný výhled na Luby a Chebsko, Slavkovský les, část Krušných hor, Zelenou horu atd.

Bismarckova rozhledna

Na vrcholu Zelené hory u Chebu stávala od roku 1891 nejprve 14 metrů vysoká dřevěná vyhlídková věž. Kamenná rozhledna byla slavnostně otevřena roku 1909 a byla pojmenována jako Bismarckova věž. V období železné opony se rozhledna nacházela v zakázaném hraničním pásmu, proto byla téměř zapomenuta. V roce 2005 ji nechalo město Cheb zrekonstruovat. Je jednou ze tří českých věží, které se stavěly na počest německého kancléře Otto von Bismarcka. Podobných věží či sloupů bylo celkem postaveno v různých částech Německa, ale i světa na 270. V ČR najdeme Bismarckovy věže kromě Chebu ještě v Aši a Mikulášovicích. Volně přístupná vyhlídková plošina nabízí rozhled na vršky Českého a Slavkovského lesa, Smrčin i Krušných hor.

Dyleň

Věž na Dyleni je jednou z našich nejpozoruhodnějších rozhleden. Byla postavena za hlubokého socialismu a sloužila k "radioelektrotechnickému boji".

Rozhledna Salingburg

Kousek od Františkových Lázní stojí malá rozhledna, připomínající svým tvarem hradní zříceninu. Okolní vzrostlé stromy bohužel neumožňují rozhled do okolní krajiny.

Zámeček ve Františkových Lázních

Zámeček byl slavnostně otevřen v roce 1916 jako výletní restaurace a z jeho věže byl krásný rozhled do kraje. Objekt je umístěn v parku na západním okraji města Františkovy Lázně. Okolní vzrostlé stromy již bohužel neumožňují rozhled do okolní krajiny.

Lávka pro pěší s vyhlídkovou věží v Chebu

Z mostní rozhledny se nabízí výhled na řeku Ohře a přilehlé okolí. Stavba lávky s rozhlednou byla uskutečněna v rámci Krajinné výstavy 2006 uspořádané městy Cheb a Marktrechwitz. Lávka je ocelová a na jejím počátku se do výšky 10,5 m tyčí vyhlídková věž. Autorem architektonického řešení lávky s rozhlednou je známý pražský architekt David Vávra.

Chebská stráž (Egerwarte)

Vyhlídko nad vodní nádrží Skalka s empírovým altánem. Vede tudy národní cyklotrasa č. 36.

Černá věž (Chebský hrad)

Černá věž Chebského hradu získala své jméno díky charakteristickému zabarvení sopečného tufu, který byl použit jako stavební materiál pro její výstavbu. Černá věž vznikla současně s hradem, dnes je považována za nejstarší stojící chebskou stavbu a měří 18,5 metru. Z věže se nabízí výhled na historickou část Chebu.

Vyhlídkový altán „Zlatý vrch“ (Cheb)

Obnovený altánek s výhledem na město Cheb, který má tradici již od 19. století. Kdysi to býval Šibeniční vrch. Při pohledu jihozápadním směrem se naskýtá pohled na střechy starého jádra městské památkové rezervace.

Sportovní zařízení

• **Zimní stadion v Chebu**

Vlastníkem zimního stadionu je město Cheb, které jej nechalo zrekonstruovat (zastřešit a modernizovat) v roce 2004. K dispozici je velká lední plocha – zastřešená a menší venkovní lední plocha (zde je záměrem plochu částečně zastřešit). Do budoucna je možné využít volných prostor v rámci areálu pro zařízení menší fitness tělocvičny, sauny a výukového prostoru.

Více informací: <http://www.hcstadioncheb.cz/>

• **Plavecký bazén v Chebu**

Městský plavecký bazén je umístěn v komplexu 6. ZŠ Cheb. Jedná se o krytý bazén, který je využíván veřejností, ale i plaveckými školami a dalšími zájemci. Délka bazénu je 25 metrů a je vybaven plaveckými dráhami, startovacími bloky a skokanskou věží. K dispozici je také sauna (parní komora) a kompletní hygienické a sociální zařízení.

Více informací: <http://www.chetes.cz/plavecky-bazen>

• **Městská plovárna Dřenice**

Veřejné koupaliště Dřenice na Jesenické přehradě je sportovním a volnočasovým areálem nedaleko města Cheb. V areálu koupaliště je k dispozici upravená pláž s pozvolným přístupem do vody, dětské hřiště a brouzdaliště, vodní atrakce, venkovní sprchy a převlékárny. Dále je k dispozici půjčovna sportovního nářadí a náčiní. V areálu jsou tato sportoviště: 3x beachvolleybalové hřiště, 1x hřiště na plážovou házenou či plážový fotbal, 2 x písčité hřiště na nohejbal a líný tenis, 2 x stůl na stolní tenis, pétanque, kriket a badminton.

Více informací: <http://www.chetes.cz/koupaliste-drenice>

• **Sportovní areál TJ Lokomotiva**

Areál tělovýchovné jednoty Lokomotiva v Chebu, čítá několik sportovišť. Nachází se zde sportovní hala určená k míčovým sportům, venkovní fotbalový stadion, menší fotbalové hřiště s umělým

povrchem, volejbalové hřiště a kuželna. V příštích letech by měl být areál rekonstruován, neboť některá sportoviště a přilehlá zařízení jsou v nevyhovujícím stavu.

Více informací: <http://www.chetes.cz/sportovne-rekreacni-areal-lokomotiva>

- **Sportovně rekreační areál Krajinka**

Město Cheb se může pochlubit zcela novým atletickým stadionem v Poohří. Díky projektu revitalizace břehu Ohře vzniká v Chebu multifunkční sportovní areál s atletickým stadionem špičkových parametrů. V areálu se dále nachází basketbalové a streetbalové hřiště, hřiště na florbal, volejbal a nohejbal. Uprostřed atletického oválu je travnatá plocha, na které mohou návštěvníci provozovat další sporty, nejčastěji malou kopanou, líný tenis, badminton, nebo kriket. K dispozici je samozřejmě půjčovna sportovního nářadí a náčiní. V další části areálu se nachází několik venkovních grilů, které jsou volně k dispozici všem návštěvníkům.

Více informací: <http://www.chetes.cz/sportovne-rekreacni-areal-krajinka>

- **Lukostřelecký areál (Cheb)**

Areál spravuje lukostřelecký klub LK ESKA Cheb. Mimo členství je široké veřejnosti nabízeno využívání střelnice za úplaty v rámci lukostřelby pro veřejnost hrazené dle platného ceníku. Je možné si domluvit hodnu s instruktorem či individuální trénink. V září 2014 se bude v Chebu konat jubilejní 80. mistrovství ČR v lukostřelbě.

Více informací: <http://www.eska-cheb.cz/>

- **Lanové centrum (Cheb)**

V lanovém centru ve sportovně relaxačním areálu Krajinka jsou pro návštěvníky k dispozici nízké – dětské lanové překážky, malý okruh s průběžným jištěním, velký vysoký okruh, velký nízký okruh, obří houpačka a tzv. volný pád. Lanové centrum Trinity Cheb je určeno pro návštěvníky do 3 let věku po věkem neomezenou kategorii návštěvníků.

Více informací: <http://www.lccheb.cz/>

- **Minigolfový areál v Chebu**

Minigolfový areál byl postaven v roce 2006 a je majetkem města. Areál spravuje oddíl TJ MG Cheb, o.s. Umístění areálu je ideální vzhledem k tomu, že se nachází v údolí krytém vysokými stromy, které chrání hráče proti větru. K dispozici jsou dvě různá hřiště, a to eternitový miniaturgolf a betonový minigolf. Současně zde najdeme malé dětské hřiště s prolézačkami a hřiště pro pétanque. Poblíž areálu se nachází další sportovní areál s tenisovými kurty, který spravuje Tenisclub Cheb o.s. Zde jsou v pravidelné nabídce kroužky pro děti, ale sportoviště slouží také pro veřejnost.

Více informací: <http://www.tjmgcheb.cz/minigolf/areal/>

- **Pétanque**

Pétanque areály v Chebu – Mlýnská ulice a v Pomezí nad Ohří - restaurace U přístavu. Plochy provozuje Pétanque Club Egrensis, 1. Česko-německý spolek pétanque. Pétanque akce krajského a celostátního významu pořádá spolek na území Krajině výstavy.

Více informací: <http://pc-egrensis.eu/>

- **Fitness hřiště pro seniory**

Fitness Park Senior je hřiště v areálu „Krajinka“, kde jsou umístěny lehké posilovací stroje. Ty jsou vhodné především pro nenáročnou kondiční cvičení a pro rehabilitaci.

- **Kartarena u Chebu**

Areál se může pochlubit největším a nejmodernějším specializovaným závodním motokárovým okruhem v České republice. Je zde mimo jiné v provozu půjčovna motokár pro veřejnost. Koná se zde mimo jiné mistrovství ČR.

Více informací: <http://www.kartarena.eu>

- **Aquaforum Františkovy Lázně**

Aquaforum ve Františkových Lázních patří mezi největší akvaparky českých lázní. V areálu jsou 3 venkovní a 3 vnitřní bazény, výřivka, tobogány, skluzavky, jeskyně, vřídla, sauna, nejrůznější sportovní hřiště a další volnočasové a relaxační aktivity.

Více informací: <http://www.franzensbad.cz/cs/aquaforum>

- **Jachting a windsurfing na přehradě Jesenice**

Ideální podmínky pro vodní sporty, jako jsou jachting a windsurfing jsou na vodní nádrži Jesenice. Mají zde zázemí různé kluby z blízkého okolí. Je to například Eska Cheb, či TJ Lokomotiva Cheb windsurfing klub.

- **Bowling Svatý Kříž**

Bowling bar nedaleko města Cheb nabízí 4 špičkové dráhy amerického výrobce, které jsou vhodné jak pro profesionální hráče, tak pro začátečníky, či děti.

- **Sport Relax Buky**

Tento komplex nacházející se mezi městy Cheb a Františkovy Lázně nabízí sportovně relaxační vyžití pro návštěvníky. K dispozici je ubytování, stylová restaurace, ze sportovních aktivit pak: Indoor golf, Ricochet, Squash, Bowling, Wallybal a další.

Více informací: <http://www.sport-relax-buky.cz/>

- **Paintball Arena Střížov**

Paintball Arena nabízí kompletní zajištění paintballových akcí, zapůjčení vybavení, ale také pronájem hřišť. Pořádají se zde akce pro menší i větší skupiny zájemců, kterým vždy předchází krátká instruktáž a ukázka zacházení se zbraněmi.

Více informací: <http://www.paintballarenacheb.cz/>

- **Nordic walking stanice**

Nordic walking lekce (tréninky) jsou prakticky i odborně vedené v areálu Penzion Mašek. Zkušený instruktor pořádá individuální i skupinové lekce a k zapůjčení jsou také hole.

Více informací: <http://www.severskachuze.cz/>

- **Minigolfový areál ve Františkových Lázních**

Hřiště pro minigolf je 18 - ti jamkové eternitové hřiště u lázeňského domu Imperial. Hřiště spravuje sportovní klub Golf club Františkovy Lázně, jehož historie sahá až do roku 1972. Hřiště je pro veřejnost v provozu od května do konce září každý den.

- **Camping Amerika**

Moderní ubytovací zařízení kempingové rekreace se nachází v lesoparku v blízkosti rybníku Amerika, kde je také vybudovaná pláž pro koupání. V areálu se nabízí sportovní vyžití, tenisové a volejbalové kurty, dětské hřiště a další. V blízkosti campu se nachází soukromá přírodní pláž s půjčovnou loděk a šlapadel. Dále se v areálu nachází bistro, restaurace a dětská hřiště.

Více informací: <http://www.camping-amerika.cz/>

- **Golf Club Luby**

Jedná se o devíti jamkové veřejné golfové hřiště v blízkosti města Luby. Lubské hřiště má velice strmý profil a je charakteristické krásnou vyhlídkou do kraje.

Více informací: <http://www.golfluby.cz/>

- **Multifunkční hřiště ve Františkových Lázních**

Centrum sportu a zábavy vhodné především pro dospívající mládež nabízí k vyžití dvě dětská hřiště, skatepark celostátních parametrů, víceúčelové hřiště pro míčové hry, v zimním období sáňkovací kopec, který může sloužit také jako přírodní tribuna, in-line dráha a asfaltová plocha sloužící pro různé sporty.

Více informací: <http://www.ddmreneta.cz/hriste.php>

- **Sbory dobrovolných hasičů**

Na území ORP Cheb má stanici několik spolků dobrovolných hasičů, kdy se některé spolky věnují také hasičskému sportu. Současně v některých obcích funguje při sboru dobrovolných hasičů také oddíl dětí a mládeže.

- **Discgolf (Cheb)**

Novinka v podobě hřiště na discgolf se nachází na okraji sídliště Skalka směrem k Myslivně. Discgolf je jedním s nejrozšířenějších sportů využívající létající talíř a je odvozen od klasického golfu.

- **Resort Stein**

Resort Stein nabízí kromě ubytování i celou řadu volnočasových aktivit, z nichž jsou to například: půjčovna terénních čtyřkolek, vyjížďky na koních, půjčovna loděk na nedaleké přehradní nádrži Skalka, půjčovna terénních koloběžek, nordic walking, stolní tenis a další.

Více informací: <http://www.resortstein.cz/>

V území se také sdružují rybáři do **rybářských spolků**, které jsou určené jak k sportovnímu chytání ryb a různým soutěžím, tak k relaxačnímu pobytu v přírodě. K dispozici je velké množství hřišť pro hru **pétanque** (Cheb, Pomezí nad Ohří, Františkovy Lázně a další). Často se v obcích nacházejí **tenisové kurty** a pro veřejnost fungují také **hřiště při ZŠ i MŠ**. V nabídce větších měst jsou dále soukromé **fitness kluby**, kde se nachází mimo jiné squashové kurty, ricochet, cvičení na přístrojích a další nabídka skupinových cvičení.

Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů

Data o návštěvnosti jednotlivých subjektů a atraktivit je poměrně složité získat, v podstatě neexistuje jednotná metodika. Níže uvádíme návštěvnosti atraktivit, které se podařilo získat především z jejich výročních zpráv:

- Muzeum Cheb (rok 2013) – 30 406 návštěvníků⁷⁸
- Galerie výtvarného umění v Chebu (rok 2013) – 10 138 návštěvníků
- Skanzen Doubrava (rok 2013) – 745 návštěvníků⁷⁹
- Hrad Cheb (rok 2013) – 50 000 návštěvníků
- Městské muzeum Františkovy Lázně (rok 2013) – 42 301 návštěvníků (včetně NPR SOOS a hradu Seeberg)⁸⁰
- Chebské dvorky (rok 2013) – 16 000 návštěvníků

Struktura ubytovacích zařízení

Na území SO ORP Cheb se nachází několik ubytovacích zařízení s dostatečným množstvím kapacit. Tato zařízení jsou však velmi nerovnoměrně rozmístěna v území, s ohledem na nejfrekventovanější lázeňskou oblast, kde je nabídka samozřejmě nejširší. Také okolní obce těží z dobré polohy blízko Františkových Lázní. Další významnou lokalitou z hlediska ubytování turistů je oblast kolem přehradní nádrže Jesenice, kde je rozmístěno několik kempů i penzionů. Určitý potenciál existuje také ve městě Cheb, kde chybí luxusnější hotel.

⁷⁸ Muzeum Cheb, p.o. Výroční zpráva za rok 2013, Cheb, 2014

⁷⁹ Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPPOS): [http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Navstevnost_PAMATKY_2013.pdf]

⁸⁰ Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPPOS): [http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Navstevnost_MUZEJA_2013.pdf]

Tabulka č. 103 Struktura ubytovacích zařízení v ORP Cheb

HOTELY					
Hotel Barbarossa	Cheb	Hrad Vildštejn	Skalná	Hotel Imperial	Františkovy Lázně
Hotel U Špejcharu	Nový Kostel	Hotel Zátíší	Františkovy Lázně	Hotel Goethe	Františkovy Lázně
Hotel Monika	Cheb	Hotel Pyramida	Františkovy Lázně	Hotel Savoy	Františkovy Lázně
Hotel Slavie	Cheb	Zámek Mostov	Odrava	Hotel Pawlik	Františkovy Lázně
Resort Stein	Cheb	Spa a Kurhotel Harvey	Františkovy Lázně	Hotel Francis Palace	Františkovy Lázně
Komorní Hůrka	Františkovy Lázně	Hotel Belvedere	Františkovy Lázně	Hotel Palace I. a II.	Františkovy Lázně
Hotel Seeberg	Františkovy Lázně	Hotel Bohemia	Františkovy Lázně	Spa Hotel centrum	Františkovy Lázně
Wellness hotel Ida	Františkovy Lázně	Hotel Melodie	Františkovy Lázně	Spa a Kur hotel Praha	Františkovy Lázně
Lázeňská léčebna Kijev	Františkovy Lázně	Golden river ranch - Mlýnek	Nový Kostel	Hotel Garni Vildštejn	Skalná
PENZIONY					
Penzion Mašek	Cheb	Vraní dvůr	Lipová	Lázeňský pension Josef	Františkovy Lázně
U Kata	Cheb	Manský dvůr	Dolní Žandov	Lionetta	Františkovy Lázně
Marika	Cheb	Selský dvůr	Třebeň	Penzion u Námořníka	Františkovy Lázně
E&J	Cheb	Farní penzion	Dolní Žandov	Pension Gábi	Františkovy Lázně
Atika	Cheb	Penzion Doubrava	Lipová	Three	Františkovy Lázně
U Vlčků	Cheb	Pod komínem	Skalná	Kozabar	Luby
Májovka	Cheb	Abbazia	Františkovy Lázně	Kamenný dvůr	Třebeň
Anna	Cheb	Cetnov	Cheb	Penzion Pohoda	Františkovy Lázně
Bájo	Cheb	Pod Břízou	Třebeň	Matylda	Františkovy Lázně
Hannibal	Cheb	U Zámku	Odrava	Podhrad	Cheb
U Reisů	Cheb	U Stříbrného jelena	Hrozňatov	Rossini	Františkovy Lázně
U Zlatého slunce	Milíkov	Penzion u Tomášků	Nebanice	Penzion u Koní	Nebanice
Penzion Hájský mlýn	Nebanice	Vraní dvůr	Kozly – Lipová	Statek Salajna	Dolní Žandov
APARTMÁNY/UBYTOVNY					
Elektro Euron	Cheb	Apartmány Mýtinka	Poustka	Blue apartman	Františkovy Lázně
Ubytovna Lokomotiva	Cheb	Apartmány Areska	Skalná	Ubytování Milena	Plesná
Domov	Cheb	Kartarena	Cheb	Tekaz	Cheb
Prázdninový dům Wildstein	Skalná	Green-Apartment	Františkovy Lázně	Domov mládeže SZŠ	Cheb

Dubina	Libá				
U nádraží	Cheb	Lohengrin	Františkovy Lázně	Kolej VŠ	Cheb
Lagarde	Cheb	Villa Appartments	Františkovy Lázně	Ubytovna sportovní hala	Skalná
Obecní ubytovna	Nebanice				
CAMPY					
Camping am See (Václav)	Cheb	Podhoří	Cheb	Camping Amerika	Františkovy Lázně
Camp Dřenice	Cheb	Bříza	Cheb	Camp Stebnice	Lipová
Rybářská bašta	Cheb	Baldi	Okrouhlá	Jadran	Františkovy Lázně

Zdroj: vlastní zpracování

V níže uvedených tabulkách naleznete statistické údaje o návštěvnosti a kapacitě hromadných ubytovacích zařízení v SO ORP Cheb. Zároveň jsou prezentovány tabulky pro města Cheb a Františkovy Lázně, ve kterých je realizována většina přenocování v rámci sledovaného území. Ubytovací kapacity v ostatních obcích mají spíše doplňkový charakter.

Tabulka č. 104 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení SO ORP Cheb (zdroj: ČSÚ)

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
	2000	60 114	27 783	496 059	270 349	8,3
2001	65 753	23 068	514 857	188 347	7,8	8,8
2002	80 038	33 933	654 608	318 992	8,2	9,2
2003	75 184	29 016	651 860	298 766	8,7	9,7
2004	78 159	28 178	659 725	283 652	8,4	9,4
2005	91 616	34 321	644 854	257 539	7,0	8,0
2006	94 926	32 884	815 665	290 889	8,6	9,6
2007	90 717	31 927	811 322	291 794	8,9	9,9
2008	100 706	32 962	792 622	260 195	7,9	8,9
2009	105 984	38 761	784 066	283 180	7,4	8,4
2010	103 855	43 069	776 267	292 639	7,5	8,5
2011	104 015	45 796	758 001	306 545	3,5	4,5
2012	139 353	69 168	875 460	373 650	6,3	.

Tabulka č. 105 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení Cheb (zdroj: ČSÚ)

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
2000	22 565	9 551	81 329	33 256	3,6	4,6
2001	25 007	7 416	84 840	19 262	3,4	4,4
2002	27 419	9 825	92 664	28 859	3,4	4,4
2003	22 908	7 551	56 331	17 376	2,5	3,5
2004	25 157	7 726	57 019	16 279	2,3	3,3
2005	28 635	13 239	53 445	18 693	1,9	2,9
2006	22 660	8 316	55 259	19 428	2,4	3,4
2007	15 180	5 059	37 206	13 105	2,5	3,5
2008	19 849	7 206	43 673	14 839	2,2	3,2
2009	21 083	7 455	46 608	15 241	2,2	3,2
2010	23 907	9 875	59 924	23 446	2,5	3,5
2011	19 820	7 739	44 331	15 524	2,2	3,2
2012	29 058	13 507	79 194	36 338	2,7	3,7

Poznámka:

Rok 2012 - hodnoty s nižší, omezenou spolehlivostí

Tabulka č. 106 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení Františkovy Lázně (zdroj: ČSÚ)

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
2000	31 340	15 824	382 228	223 197	12,2	13,2
2001	34 920	13 509	409 125	162 582	11,7	12,7
2002	45 512	21 314	539 042	281 766	11,8	12,8
2003	47 390	19 806	578 937	275 865	12,2	13,2
2004	47 983	18 854	588 102	263 485	12,3	13,3
2005	55 199	18 680	569 445	231 352	10,3	11,3
2006	66 006	22 075	742 638	264 225	11,3	12,3
2007	69 854	24 317	756 882	269 154	10,8	11,8
2008	67 967	20 626	715 401	232 648	10,5	11,5
2009	71 648	26 275	704 681	256 783	9,8	10,8
2010	70 690	28 431	692 152	256 927	9,8	10,8
2011	<i>důvěrný údaj</i>					
2012	90 295	40 523	747 355	300 827	8,3	9,3

Tabulka č. 107: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v SO ORP Cheb (zdroj: ČSÚ)

Stav k 31.12.	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2000	52	1 811	3 478	490
2001	55	2 109	4 048	455
2002	57	2 044	3 835	375
2003	65	2 278	4 358	552
2004	59	2 229	4 239	427
2005	60	2 569	4 858	514
2006	61	2 596	4 933	510
2007	65	2 520	4 765	575
2008	67	2 599	4 931	575
2009	67	2 468	4 595	514
2010	63	2 423	4 508	525
2011	62	2 423	4 476	580
2012	86	2 941	5 597	585

Tabulka č. 108: Hromadná ubytovací zařízení podle kategorie a území (zdroj: ČSÚ)

Stav k 31.12.	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom									
		Hotel, motel, hotel ****	Hotel, motel, hotel ***	Hotel, motel, hotel **	Hotel, motel, hotel *	Hotel garní ****, ***, **, *	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní hromadná ubytovací zařízení jinde neuvedená
2000	52	1	9	2	2	1	17	6	.	3	11
2001	55	1	10	1	2	1	18	7	.	2	13
2002	57	2	10	2	2	.	18	6	1	2	14
2003	65	3	10	2	2	1	20	8	1	3	15
2004	59	3	12	2	.	1	14	7	1	2	17
2005	60	3	12	2	.	1	11	9	1	2	19
2006	61	3	13	2	.	-	11	9	1	2	20
2007	65	3	16	2	.	-	14	9	1	2	18
2008	67	4	18	1	.	.	14	9	1	2	18
2009	67	8	16	1	.	1	16	7	.	2	16
2010	63	9	19	1	.	1	15	7	.	1	10
2011	62	9	19	1	.	1	14	7	.	1	10
2012	86	12	23	1	.	3	29	8	.	1	9

Analýza nabídky atraktivit, eventů a spolkové činnosti v jednotlivých obcích ORP Cheb

Dolní Žandov

(vč. místních částí Podlesí, Úbočí, Salajna a Horní Žandov)

	Eventy zde konané	Druh eventu	Cílové skupiny									
			Děti	Teenageři	Mladí +35	Seniori 65+	Rodiče s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté		
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Kostel sv. Michala (kult. pam.)	Májový a vánoční koncert, pravidelné mše	kulturní náboženský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Hrázděné usedlosti v Salajně (hrázděnký chebského typu, kult. pam.)	čp. 10, 13, 16, 18, 24 a 36	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Statek Salajna (hrázděnka chebského typu, kult. pam.)	čp. 12, budova hist. statku dnes slouží jako penzion	agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Vodní mlýn v Salajně (kult. pam.)	čp. 9 - Gahmühle	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Haltýř v Salajně (kult. pam.)	U čp. 24, sklad potravinářských plodin	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Zřícenina hradu Borschengrün, Úbočí (kult. pam.)	Zřícenina hradu a archeologické stopy	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Kaple svatého Kříže, Úbočí (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Židovský hřbitov v Úbočí		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Smírčí kříže u kostela sv. Michala (Cikánský smírčí kříž a pravidelný latinský kříž ze žuly, kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Socha sv. Antonína Paduánského (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Socha sv. Jana Nepomuckého umístěná u kostela sv. Michala		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Kaple Panny Marie v Podlesí (kult. pam.)	Pravidelné mše (poslední prázdninová sobota pro české obyvatelstvo a první sobota v září pro rodáky žijící v Německu)	kulturní náboženský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Kaple sv. Josefa v Podlesí (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Přírodní rezervace Mechové údolí	Rašeliniště, prameniště a mokřadní společenstva, výskyt vzácných rostlin (orchideje, masožravky)	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Přírodní rezervace Lipovka	Mezofilní louka s teplomilnou květenou (vstavače)	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Bylinná zahrádka	Realizována v rámci přeshraničního projektu s obcí Nagel	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Květinová výzdoba obce	Např. květinové záhony v bývalých barokních kašnách na návsi	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Cyklovýlet "Přes hranice"	Přeshraniční cyklovýlet (org. DSO Mariánskolázeňsko)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Cyklostezky	CHKO Slavkovský les, Magistrála Český les č. 36, EuroVelo č. 13 - Stezka Železná opona, regionální trasa č. 604	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Pěší turistika	Dálková turistická trasa E3 KČT	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Manský dvůr (hrázděná usedlost chebského typu)	Ubytování, tělocvična, sportovní rybolov, cykloturistika, jezdeckví	agroturistika sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Regionální minimuseum	naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Menší agrofarma (domácí zvířata)	naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Letní kino	Aktivita žáků zdejší školy (od 2014)	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Obec a obecní prostory	Country festival "Salajský žebříček"		hudební společenský			✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Oslavy MDŽ		společenský			✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Velikonoční soutěž (velik. dekorativní předměty)		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Soutěž o nekrásnější květinovou výzdobu v obci		společenský			✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Společná setkávání v Dolním Žandově		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Mikulášská zábava		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Mezinárodní den dětí - Svatojánské slavnosti		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Michalská pouť (září)		kulturní společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Dětský maskarní bál		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Rozsvěcení vánočního stromu		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Vánoční posezení seniorů		společenský			✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Vánoční dílna		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí 1-35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Měšní	Turisté
	ZŠ a MŠ Dolní Žandov	Žandovské schody (běh do schodů)	sportovní	✓	✓			✓	✓		
		Kroužek stolního tenisu	sportovní	✓	✓			✓	✓		
		Ples učitelů a přátel školy	společenský			✓	✓			✓	
		Divčí klub	společenský	✓	✓					✓	
		Taneční kroužek	sportovní	✓	✓			✓	✓		
		Kroužek gymnastiky	sportovní	✓	✓			✓	✓		
		Sboreček	společenský	✓	✓					✓	
	Školní akademie	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
	Centrum harmonie Salajna	Meditační a relaxační programy	rekreační			✓	✓			✓	✓
		Masérská škola, regenerační kurzy	naučný			✓	✓			✓	✓
		Wellness pobyty	rekreační			✓	✓		✓	✓	✓
Energetické terapie		rekreační			✓	✓			✓	✓	
5. Spolky a kluby	Sbor dobrovolných hasičů	Kroužek mladých hasičů	sportovní, společenský	✓	✓			✓	✓		
		Hasičský ples	společenský			✓	✓			✓	✓
	Klub českého pohraničí Dolního Žandova	Společná setkávání při různých příležitostech	společenský				✓			✓	
	Klub přátel Dolního Žandova	Společná setkávání - ruční práce, výlety	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Fotbalový klub (žáci, muži, stará garda)	sportovní	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
	TJ Sokol Dolní Žandov	Fotbalové turnaje všech kategorií	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Kroužek stolního tenisu	Turnaj ve stolním tenise	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	
	Základní kynologická organizace 747 Dolní Žandov	Žandovský obranář (soutěž ve výcviku psů)	společenský			✓	✓			✓	✓
		Přednášky a semináře	společenský naučný			✓	✓			✓	
		Žandovská packa (dětská soutěž ve výcviku psů, soutěž o nejkrásnějšího "voříška")	společenský sportovní	✓	✓			✓		✓	
Kurz základní poslušnosti		společenský			✓	✓			✓	✓	

Mikroregion Chebsko realizoval projekt Byliny bez hranic – učení v přírodě, kdy jedním z výstupů je setkávání dětí z obcí Dolní Žandov a Nagel. V rámci meziobecní spolupráce je prostor ke společnému pořádání akcí z oblasti kultury (např. hudební akce „Salajnský žebříňák“, obecní akce pro obyvatele také přilehlých obcí a měst) a organizování aktivit školských zařízení a spolků (Sbor dobrovolných hasičů, TJ Sokol, nebo Klub přátel Dolního Žandova).

Turisticky atraktivní je místní část Salajna či velké množství historicky-kulturních památek. Pro aktivní trávení volného času lze využít několik cyklostezek, kdy za zmínku stojí například Magistrála Český les č. 36 nebo EuroVelo č. 13 Stezka Železné opony.

Město Františkovy Lázně

(vč. místních částí Aleje-Zátiší, Dlouhé Mosty, Dolní Lomany, Horní Lomany, Krapice, Slatina a Žirovice)

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Měšní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Městská památková rezervace Františkovy Lázně	Kolonádní koncerty (dechové orchestry + mažoretky)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	(typická lázeňská architektura v klasicistním slohu)	Program k zahájení lázeňské sezóny (mše, kulturní a hudební program, svěcení pramenů)	společenský církevní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Komentovaná procházka městem "Co vyprávějí sochy"	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Mezinárodní Soutěž elegance hist. vozidel	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Závod horských kol "Františkolázeňské kritérium"	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Lampionový průvod	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Silvestrovská stret party s hudebním programem	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Lázeňský pavilón Lučního a Solného pramene	Auto moto muzeum (stálá výstava historických automobilů)	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Projíždky historickými vozidly	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Dvorana Glauberových pramenů	Velikonoční trhy, velikoční dílna, koncert	gastronomický společenský hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Hudební pavilón Fr. Palackého u Sadové kavárny	Promenádní koncerty	hudební			✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Evropský den hudby (účinkují žáci ZUŠ Fr. Lázně)	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Hudební pavilón u Františkova pramene	Promenádní koncerty	hudební			✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Římskokatolický kostel sv. Jakuba Fr. Lázně - Horní Lomany	Pravidelné bohoslužby	náboženský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Evang. kostel sv. Petra a Pavla	Pravidelné bohoslužby	náboženský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Noc kostelů	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Pravoslavný kostel sv. Olgy	Pravidelné bohoslužby	náboženský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Noc kostelů	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Římskokatolický kostel Povýšení sv. Kříže	Pravidelné bohoslužby	náboženský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Koncerty duchovní hudby	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Jednotlivé lázeňské hotely	Aktuální nabídka kulturních programů a akcí	kulturní			✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Městské muzeum Fr. Lázně	Stálá expozice o historii lázeňství	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Výstavy výt. umění a fotografií, koncerty	kulturní hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Divadlo B. Němcové	Divadelní představení, koncerty, operety	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Zázemí amatérského souboru	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Novoroční koncert	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Galerie Brömse	Stálá výstava o historii Fr. Lázní	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Výstavy výtvarného umění	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Výtvarné dílny	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Společenský dům INGO Casino	Starostenský bál	společenský			✓	✓		✓		
		Jednáni zastupitelstva Fr. Lázní	společenský			✓	✓		✓		
		Masopustní taneční zábava	kulturní			✓	✓		✓	✓	
		Plesy a společenské akce	kulturní			✓	✓		✓	✓	
		Výstavy ve foyer	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Městská knihovna Fr. Lázně	Půjčovna knih	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Promítání filmů, přednášky, akce pro děti	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Noc s Andersenem (pro děti)	společenský	✓	✓				✓		
	Císařské lázně	Promítání filmů	kulturní			✓	✓		✓	✓	
		Komorní a jazzové koncerty	kulturní			✓	✓		✓	✓	
		Tříkrálový koncert	hudební			✓	✓		✓	✓	
Country Salon Bažina	Taneční zábavy ve stylu country, koncerty revival skupin	hudební			✓	✓		✓	✓		

		Eventy zde kromě	Druh eventu									
			Děti	Teeneři	Mladí +35	Seniři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté		
Hrad Seeberg (Ostroh)	Expozice o vývoji interiérů a nábytkové tvorby v 19. st., černá kuchyně, barokní a rakovský intarzovaný nábytek, etnografická expozice - chebský venkov v 19. st., další expozice: dějiny porcelánu, Goethe a jeho lásky, chebský kat Karel Huss. Výstava současné produkce a. s. Karlovarský porcelán.	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Historický jarmark (dobový šerm, pouliční divadlo, prodej ve stáncích)	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Švatební obřady s doprovodným hist. programem	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Výstavy výtvarného umění	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Letní soutěž ČT Zachraňte duhu - hra na principu geocachingu (hrad Seeberg je jedním z míst, kde je ukrytý barevný symbol)	společenský	✓	✓			✓		✓	✓		
	Slavní rodáci a návštěvníci: Gustav Wiedermann, architekt, zakladatel architektonické podoby Fr. Lázní, starosta Fr. Lázní	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Putovní výstava "Rok lázeňské architektury Čech, Moravy a Slezska 2014" (foyer společenského domu INGO Casino)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Dr. Bernard Vinzenz Adler, chebský lékař, zakladatel lázeňství ve Fr. Lázních	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Stálá expozice v městském muzeu	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Ludwig van Beethoven, hudební skladatel	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Památník s bystou, Dvořákovy sady (před kolonádou Solného a Lučního pramene)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Pamětní deska připomínající skladatelův pobyt v r. 1812, Národní tř. 7 (Dům U Dvou zlatých lvů)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Johann Wolfgang Goethe, básník	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Pamětní deska, Národní tř. (Dům U Tří lilí, na paměť pobytu v r. 1808)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Pamětní deska na Komorní hůrce (Goethe tuto sopku probádal v letech 1808-1822)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
Johann Strauss, rakouský hudební skladatel	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Pamětní deska připomínající skladatelovy pobyt v letech 1884-1891, ul. Dr. Pohoreckého 14	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
František I., rakouský císař	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Památník s jezdeckou sochou u hudebního pavilonu (u Sadové kavárny)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
František Josef I., rakousko-uherský císař	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Památník se sochou před průčelím Císařských lázní na paměť návštěvy v r. 1812	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Božena Němcová, spisovatelka	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Památník připomínající spisovatelčiny pobyt v letech 1846 a 1847, sady Bedřicha Smetany	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Josef II., rakousko-uherský císař a český král	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Socha u hlavní kolonády	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Johann Strauss, rakouský hudební skladatel	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Pamětní deska připomínající skladatelovy pobyt v letech 1884-1891, ul. Dr. Pohoreckého 14	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
August Brömse, malíř	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Památník v sadech Bedřicha Smetany (u hotelu Imperial)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Clara Nonner, mecenáška	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
Památník místní mecenáše ve Westend parku (Máchova 8, za restaurací Milano)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)												
Rezervace SOOS	Rozlehlé rašelinště a slatiniště s vývěry minerálních pramenů a oxidu uhličitého (tzv. mofety)	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Geopark	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Muzeum přírody s expozicí "Příroda Chebska" a "Příroda SOOSu"	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Výstavní pavilon: expozice "Dějiny Země", expozice paleontologie, velkoplošné reprodukce obrazů Zdeňka Buriana a modely prehistorických ještěřů v životní velikosti	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Jízda v bývalých těžebních vagoněch na důlní úzkokolejně dráze Kateřina	rekreační	✓	✓			✓		✓	✓		
	Dančí obora	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Přírodovědné pracoviště Městského muzea Fr. Lázně - záchraná stanice pro poraněné živočichy	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Naučná stezka SOOS	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
1,2 km dlouhá naučná stezka vedoucí rezervací SOOS	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			

		Eventy zde kromě	Druh eventu								
			Děti	Tečeneři	Mladí +25	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté	
	Naučná stezka lesoparkem Amerika	Naučná stezka je rozdělena na přírodní a dendrologickou část, zaměřenu zejména na americký původ rostlin i živočichů (mobilniář s indiánskou tematikou, inf. systém, expozice zvířat s výběhy a voliérami, přírodní cvičiště, dětské hřiště a pozorovací molo na rybníku Amerika). Délka 2 km, část stezky vede slatinným územím.	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Naučná stezka Komorní Hůrka	Naučná stezka v okolí třetihorní sopky; pamětní deska J. W. Goetha jako připomenutí jeho zdejších badatelských prací v letech 1808-1822	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Naučná stezka v okolí hradu Seeberg	Čtyři okruhy, stezky vedou okolím Slatinného potoka	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Ptačí rezervace a chovný rybník Amerika	Pozorování vodního ptactva, chovný rybník, koupání, rybaření, kemp	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Podzimní výlov rybníku Amerika	společenský gastronomický místní zvyky	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Matýlí dům v Žirovicích	Tropický skleník se živými motýly, výstavní expozice se sbírkami motýlů	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Část cyklostezky č. 6 (Ohře)	Slapany - Cheb - Tršnice - Mostov, délka ca. 24 km	cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Část cyklostezky č. 23 (Krušnohorská magistrála)	Salajna - Cheb - Františkovy Lázně - Seeberg - Luby, délka ca. 58 km	cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Část cyklostezky č. 2133	Skalná - Soos - Nový Drahov - Doubi u Tršnice, délka ca. 9 km	cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Část cyklostezky č. 2070	Cheb - Podhrad - Dřevnice - Ypsilonka - Nebanice, délka ca. 17 km	cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Turist. trasa Za tajemství Komorní Hůrky (celková délka 15 km)	Trasa vede z Chebu přes Komorní Hůrku do Fr. Lázní	turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Tzv. Srdčkové trasy	Turistické trasy, které jsou zároveň součástí lázeňské kúry, 4 okruhy - všechny začínají u Františkovy pramene	turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Cestovní agentury Idee Reisen, Adriana Tour	Transfery, průvodcovské služby, výlety do blízkého okolí, ale také do K. varů, Prahy, jižních Čech (i malé skupiny)	turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Štekrův mlýn	Výletní restaurace, penzion, chov koní, jízdárna	agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Aquaforum	Vnitřní i venkovní bazény, tobogán, různé vodní atrakce, sauna, whirlpool, dětské venkovní hřiště, hřiště na beach volejbal	sportovní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Fitforum	Fitness, posilovna, lekce různých druhů cvičení (např. zumba, jóga, bodytýling, kickbox, overbally, aqua aerobic)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Lázně Františkovy Lázně, a.s.	Léčebné a wellness pobyty se širokou nabídkou procedur. Ve Fr. Lázních se léčí onemocnění pohybového aparátu, srdeční a cévní choroby, gynekologické potíže	lázeňství			✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Mikrovláček	Jezdí od rest. Milano k rekr. areálu Amerika	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Frantovláček	Jezdí v centru Fr. Lázních	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Soukromé subjekty (hotely, pensiony, sanatoria)	Nabídka lázeňských a wellness procedur i pro veřejnost (masáže, bahenní zábaly, koupele, kryoterapie)	lázeňství			✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Rozhledna Salingburg	Pseudogotická napodobenina středověkého hradu s cimbuřím a 10 m vysokou věží	turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Rozhledna Zámeček	Výletní restaurace, 12 m vysoká věž rozhledny	turistika gastronomie	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Rekreační areál Amerika	Kemp, lesopark, naučná stezka, oplocená pláž u rybníku Amerika, koupání, rybaření, půjčovna loděk, restaurace, naučná stezka, zookoutek s dětským hřištěm, tenisový kurt	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Rekreační areál Jadran	Autokemp, chatová osada, bungalovy, přírodní koupaliště, malý bazén, dětský koutek, jízda na koních	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

			Eventy zde komenté	Druh eventu	Děti	Teenageri	Mladí + 35	Seniori 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté	
	Multifunkční hřiště pro děti a mládež "U jezírka"	Skatepark, víceúčelové hřiště pro míčové hry (30x60m), sáňkovací dráha, in-line dráha (délka 250 m), dvě dětská hřiště, asfaltová plocha k různému využití (např. hokejbal), vč. zázemí a klubovny	sportovní rekreační	✓	✓	✓			✓	✓	✓		
		Velká cena města Františkovy Lázně (soutěž radiem řízených modelů automobilů)	společenský		✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Dráhy pro in-line bruslení	Od restaurace Milano k rybníku Amerika	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Dráha kolem Slatinského potoka	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Tenisový klub Fr. Lázně	5 tenisových kurtů, pronájem i pro veřejnost	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Tenisová školička pro nejmenší	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Hřiště na miniaturogolf u hotelu Imperial	Pořádání tenisových turnajů a dalších sportovních a společenských akcí	sportovní společenský			✓	✓		✓	✓	✓	✓	
		18 jamkové hřiště na miniaturogolf, i pro veřejnost	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Půjčovny kol	Přimo v jednotlivých ubytovacích zařízeních	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Golf Resort Franzensbad k.s.	18 jamkové golfové hřiště v Hazlově u Fr. Lázní	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Golfové turnaje	sportovní			✓	✓		✓	✓	✓	✓	
	Fotbalový areál FC Fr. Lázně, o.s.	Fotbalové hřiště	sportovní	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	
		Fotbalový klub (několik věkových kategorií hráčů, vč. dětí), fotbalové zápasy	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Hard Core Gym	Soustředění ligových fotbalových mužstev	sportovní			✓			✓	✓	✓	✓		
	Dětské hřiště	rekreační	✓			✓		✓	✓	✓	✓		
	Posilovna, fit bar, solarium, fitness shop, výuka karate, kyokushin karate a kaboa	sportovní		✓	✓			✓	✓	✓	✓		
5. Spolky a občanská sdružení	FC Františkovy Lázně, o.s.	Několik věkových kategorií hráčů, vč. dětí	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Fotbalové a dětské hřiště, provoz klubové restaurace, zázemí pro soustředění prvotřídních fotbalových mužstev	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	SK Golf Club Františkovy Lázně	Provoz 18 jamkového hřiště na miniaturogolf u hotelu Imperial (+ 3 tréninkové dráhy), i pro veřejnost	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Tenisový klub Fr. Lázně	Provoz 5 tenisových kurtů, tenisová školička, pořádání tenisových turnajů a dalších sportovních a společenských akcí, pronájem kurtů i pro veřejnost	sportovní společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Klub leteckých modelářů	společenský		✓	✓	✓				✓		
	LMK Františkovy Lázně	Účast na soutěžích a leteckých dnech	sportovní		✓	✓	✓				✓		
		Letecký balón	společenský			✓	✓				✓		
	Český zahrádkářský svaz, o.s., ZO Fr. Lázně	Zájmové sdružení zahrádkářů, poradenský servis, přednášky a výstavy	společenský			✓	✓				✓		
	Občanské sdružení při ZŠ Fr. Lázně	Podpora volnočasových aktivit dětí, vzdělávací projekty a programy pro učitele, podpora žáků se speciálním znevýhodněním a se speciálními vzdělávacími potřebami	společenský	✓	✓			✓			✓		
	Dům dětí a mládeže a školní družina Františkovy Lázně	Zájmové kroužky, letní příměstské tábory, školní družina, školní klub, správa multifunkčního hřiště U jezírka	vzdělávací sportovní rekreační	✓	✓			✓			✓		
	Český rybářský svaz, místní skupina Františkovy Lázně	Výkon rybářského práva, chov a ochrana ryb a vodních organismů, ochrana přírody a ŽP, vzdělávací a publikační činnost, výchova mládeže, organizace rybářských soutěží	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
		Sportovní rybolov	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Výlov rybníka Amerika	společenský gastronomický místní zvyky	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Myslivecké sdružení SLATINA Františkovy Lázně	Lov a odchyt divokých zvířat, zkoušky loveckých psů a související činnosti	společenský gastronomický místní zvyky			✓	✓				✓		
		Soutěž "O pohár města Františkovy Lázně na vysoké věži"	sportovní			✓	✓				✓		
	Myslivecké sdružení Žirovice	Lov a odchyt divokých zvířat, zkoušky loveckých psů a související činnosti	společenský			✓	✓				✓		
		Myslivecký ples	společenský			✓	✓				✓		
		Myslivecké střílby	sportovní			✓	✓				✓		
	Futsal Team Františkovy Lázně	Sportovní klub	sportovní	✓	✓	✓				✓	✓		
	AVZO Františkovy Lázně	Šachový klub	sportovní	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
Shinkyokushinkai Karate Františkovy Lázně	Sportovní klub	sportovní	✓	✓	✓				✓	✓			
Sportovní klub Phoenix o.s. Fr. Lázně - Horní Lomany	Sportovní klub	sportovní	✓	✓	✓				✓	✓			

Město Cheb

(včetně místních částí Bříza, Cetnov, Dolní Dvory, Pelhřimov, Dřenic, Háje, Horní Dvory, Hradiště, Chvoječná, Jindřichov, Klest, Loužek, Podhoří, Podhrad, Skalka, Hrozňatov, Střížov a Tršnice)

	Eventy zde komané	Druh eventu	Cílové skupiny									
			Deti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté		
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Městská památková rezervace Cheb	FIO (festival mládežnických dechových orchestrů)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Valdštejnské slavnosti	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Chebské dvorky (přehlídka výtvarného umění)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Špalíček Fest	hudební festival	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Chebské kašny (cyklistický závod horských kol)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Farmářské trhy	gastronomický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Vánoční trhy	gastronomický společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Masopust	společenský místní zvyky	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Hrané prohlídky města Chebu (s herci ZCHD)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Chebský hrad	Stálá výstava o císařském rodu Štaufů v hradní kapli	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Program k zahájení turistické sezóny		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Babi léto (festival folkové a country hudby)		hudební			✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Celoroční tematické historické akce		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	V letní sezóně divadelní představení souboru ZDCH		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Představení historického šermu		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Dny evropského kulturního dědictví		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Vesnice Hrozňatov		Maria Loreto - Loretánská kapele	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
			Zámek Starý Hrozňatov	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
			Křížová cesta	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Hrázděné domy ve Střížově		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Špalíček		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Soubor cenných měšťanských domů na chebském náměstí	Hrané prohlídky města Chebu (s herci ZCHD)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Krajské muzeum (Pachelbelův dům)	Muzejní expozice, Valdštejnské sbírky	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
			Koncerty ve Valdštejnské obrazárně	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
			Velikonoční jarmark, Muzejní Advent	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
			Muzejní noc	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Nová radnice s galerií výtvarného umění (GAVU)	Dny evropského kulturního dědictví	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Výstavy výtvarného umění	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Přednášky o výtvarném umění	kulturní		✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Výtvarné workshopy	kulturní	✓	✓			✓	✓	✓		
		Předčítání knih pro děti v kavárně	kulturní	✓				✓	✓	✓		
	Galerie fotografie G4	Výstavy fotografií	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Chebské dvorky	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Mezinárodní dílna fotografie KontAKTFoto	kulturní			✓	✓		✓	✓		
	Západočeské divadlo	Divadelní a hudební představení	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Festival Divadlo jednoho herce	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Kulturní dům Svoboda	Koncerty, plesy, dětské karnevaly	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Jazz Jam Cheb (jazzový festival)	hudební		✓	✓	✓		✓	✓		
		Fler market (prodej rukodělných výrobků, výtvarné dílny)	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Děti fitness (soutěž v tanečních a fitness pohybových aktivitách)	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓		
	Františkánský klášter s kostelem Zvěstování Panny Marie	Výstavy výtvarného umění	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Noc kostelů		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Divadlo jednoho herce	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Kláštřínské zahrady	Léto v klášterní zahradě (koncerty)	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Kostel sv. Václava (bývalý dominikánský klášter)	Noc kostelů	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Kostel sv. Kláry (bývalý klášter klarisek)		Stálá výstava o architektu J.B. Neumannovi	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Festival Mitte Europa (koncerty)	hudební			✓	✓		✓	✓		
		Noc kostelů	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

	Eventy zde konané	Druh eventu												
			Děti	Teenage	Mezi +35	Seniři 65+	Roční s dětmi	Sportovní	Místní	Turisté				
	Kostel sv. Bartoloměje													
	Kostel sv. Mikuláše	Chebské varhanní léto	hudební			✓	✓				✓	✓		
		Noc kostelů	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Smírčí kříže z roku 1467 - Skalka u Chebu		kulturní											
	Bývalý vojenský statek z r. 1881		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Podhradské smírčí kříže		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Hřbitov válečných zajatců z 1. sv. války	Pravoslavný kříž a půlměsíc	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Hrázděný dům chebského typu v Cetnově		historický	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Pietní místo v místech zbořeného kostela sv. Anny		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Památník obětem 1.sv.války v Pelhřimově		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Slavní rodáci:													
	Johann Balthasar Neuman (významný barokní architekt)	Stálá výstava o J.B. Neumannovi v kostele sv. Kláry	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Bernard Vincenz Adler (chebský lékař, zasloužil se o vznik lázeňství ve Fr. Lázních)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Rudolf Serkin (klavírní virtuoz a komponista)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
	Johannes Widmann (matematik)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Přehradní nádrž Skalka na řece Ohři	Rekreace, rybaření	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Přehradní nádrž Jesenice na řece Odřavě	Městská plovárna Dřenice (plážový volejbal, nohejbal, tenis, dětské hřiště)	sportovní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Jachting, windsurfing	sportovní		✓	✓	✓			✓	✓	✓		
		Rybaření	rekreační			✓	✓				✓	✓		
	Rybník Strážov	povolanky, rybářské závody	sportovní rekreační			✓	✓			✓	✓	✓		
	Stezka v údolí řeky Ohře (Poohří, celková délka 3,5 km)		turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Část cyklostezky Ohře (Slapany-Cheb-Tršnice-Mostov)		cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Část Valdštejnovy stezky (Cheb-Waldsassen)		cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Část cyklostezky Magistrála Český les		cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Část cyklostezky Eurovelo (Železná opona)		cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Části cyklostezek (č. 23-1, 36, 2056, 2057, 2070, 2164, 2177, 224		cykloturistika	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	20 turistických tras o celkové délce ca. 320 km		turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Vodní turistika na řece Ohři		vodní turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Přírodní rezervace Studna u Lužné (Břiza)	Soustava rybníků a přílehlých luk a lesů v povodí Lesního potoka	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Rošelinná tuňka, chráněné druhy rostlin a vzácné druhy ptáků	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Resort Hotel Stein u přehrady Skalka	Ekofarma, minizoo, westernový styl ježdění na koních, půjčovna čtyřkolek	agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aqaparky, zimní sporty, lázeňství)	Bismarckova rozhledna na Zelené hoře	Novoroční setkání občanů města Chebu	turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Chebská stráž (Egerwarte) nad přehradou Skalka		turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Černá věž Chebského hradu (slouží i jako rozhledna)		kulturní turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Přehradní nádrž Jesenice (rekreační oblast)	Městská plovárna Dřenice (plážový volejbal, nohejbal, tenis, dětské hřiště)	sportovní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Jachting, windsurfing	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Rybaření	rekreační		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Přehradní nádrž Skalka (rekreační oblast)	Rekreace, rybaření	rekreační		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Zimní stadion	Bruslení pro veřejnost	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Chebský pohár (hokejový turnaj)	sportovní			✓					✓	✓		
		Chebský Špalíček (krasobruslařská soutěž v dětských kategoriích)	sportovní	✓						✓	✓	✓		
	Plavecký stadion	Plavání pro veřejnost	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Sportovní areál TJ Lokomotiva	O štit města Chebu (mezinárodní turnaj v házené žen)	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Grand Prix (mezinárodní taneční soutěž)	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Velká cena města Chebu v judu (žákovské kategorie)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

	Eventy zde komané	Druh eventu									
			Děti	Teenageři	Mezi 1-35	Senioři 65+	Rodičov s dětmi	Sporovci	Místní	Turisté	
	Lanové centrum	Lanové centrum pro veřejnost	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Programy pro veřejnost (příměstský tábor pro děti, jednodenní dětský kemp)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Programy pro školy (Expedice Krajinka, Tým, Rescue)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Programy pro firmy (Teambudig, Poklad, možnost pronájmu celého areálu)	sportovní			✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Sportovní areál na levém břehu Ohře	Velká cena města Chebu (atletika)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Štafetový pohár (lehkoatletický mítink pro děti)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Mistrovství České republiky v terčové lukostřelbě	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Rekreační území Krajinka pod Chebským hradem	Kinematograf bratří Čadíků (letní kino)	kulturní		✓	✓	✓	✓		✓	✓
		V letní sezóně open air koncerty	kulturní		✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Cyklus Pohádka v Krajince (nedělní divadelní představení)	kulturní	✓			✓	✓		✓	✓
		Letní bláznění (cirkusové workshopy)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Minigolfový areál v Chebu	Hřiště pro veřejnost	sportovní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Mistrovství Evropy seniorů v minigolfu	sportovní				✓	✓	✓	✓	✓
		Mezinárodní maraton v minigolfu a minigolfu	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Camping Briza	Přehradní nádrž Skalka	sportovní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	Kartarena u Chebu	Největší motokárový okruh v ČR	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Půjčovna motokár pro veřejnost	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Camping Václav	Přehradní nádrž Jesenice	sportovní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Autokempink Dřenice	Přehradní nádrž Jesenice	sportovní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Sport Relax Buky- Sřizov u Chebu	Squash	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ricochet		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Bowling		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Ostatní sporty		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Školní statek a krajské středisko ekologické výchovy Cheb	Ekocentrum a školící středisko, zemědělská výroba	poznávací naučné	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5. Spolky a občanská sdružení	Český svaz chovatelů, okresní organizace Cheb	Výstavy drobného domácího zvířectva, exotického ptactva, pravidelné ptáčí trhy	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
	TJ Olympionik Cheb	Provoz tělovýchovné jednoty se zaměřením na atletiku, cyklistiku, florbal, sportovní gymnastiku a triatlon	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	TJ MG CHEB s.r.o.	Tělovýchovná jednota minigolf	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	SKP Union Cheb	Závody a soutěže v atletice	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	LK ESKA CHEB	Lukostřelecký klub, závody a soutěže	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	TJ Lokomotiva Cheb	Činnost sportovních oddílů + soutěže, závody a turnaje v různých sportech	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	SK Delfin Cheb	Plavecký oddíl	sportovní	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
	AVZO Cheb	Střelecký klub	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Šípkový & Discgolfový klub	Extraligové závody a soutěže	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	HC Stadion Cheb	Oddíl hokeje od dětí, přes mládež až po dospělé	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	TJ Hrozňatov	Fotbalový klub	sportovní								
	TJ Agro Cheb	Činnost sportovních oddílů + soutěže, závody a turnaje v různých sportech	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Tenisklub Cheb o.s.	Soutěže, závody a turnaje v tenisu	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	FK Hvězda Cheb	Děti - dospělí, Divize A, zápasy a turnaje	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Klub Shinkyokushinkai - oymas karate	Člen české asociace, činnost klubu + závody a soutěže	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
	SK Kraso Cheb	Krasobruslařský klub, závody a soutěže	sportovní	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
	Běžecká škola Miloše Škorpila	Běžecké tréninky pro firmy i veřejnost, běžecké teambuildingy na klíč, footcampy pro veřejnost a vícedenní běžecká soustředění	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Radioelektronika Cheb, oddíl rádiového běhu	Rádiový orientační běh	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Radioelektronika Cheb, oddíl Radioklub	Rádiové vysílání v pásmech KV a VKV, amatérská televize, setkávání radioamatérů	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
	Český zahrádkářský svaz, o.s., územní sdružení Cheb	Zájemové sdružení zahrádkářů, poradenský servis, přednášky a výstavy	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Sportovní unie Chebska	Sdružení organizačně, administrativně a ekonomicky podporuje činnost sdružených spolků	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Tečenegeři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
	Karlovarská krajská asociace Sport pro všechny, o.s.	Podpora rozvoje tělesné výchovy, školení cvičitelů a lektorů, organizace seminářů a přednášek	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	TJ Gymnázium Cheb	Malá kopaná, volejbal, aerobik	sportovní	✓	✓			✓	✓		
	Tělovýchovná jednota Sokol Cheb	Sportovní činnosti a akce pro cvičence všech věkových kategorií	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Ultralight Club Cheb n.o.	Provozování leteckého klubu	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Letecký den	společenský sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Trinity fitness club Cheb	Kondiční cvičení a různé pohybové programy	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Fitness - sportcentrum Cheb	Cvičení, squash atd	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Fitness club Jařest	Kulturní a kondiční cvičení	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Asociace školních sportovních klubů Cheb	Sportovní soutěže středních škol	sportovní	✓	✓			✓	✓		
	JK Elisabeth o.s.	Jízda na koni, různé akce	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	TJ JO Cheb - Háje	Jezdecký oddíl	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Jezdectví Cheb, o.s.	Práce s dětmi a mládeží - tělovýchovná činnost	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
	Jezdecká společnost Roline	Lekce jízdy na koni	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	TJ Triathlon Cheb	Cyklistika, horská kola		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	FC Cheb	Fotbalový klub	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
	Spolek chovatelů holubů ZO 023 Cheb	Pořádání závodů poštovních holubů a výstav	společenský	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
	Dům dětí a mládeže SOVA	Celoroční zájmové kroužky pro děti a mládež	společenský	✓	✓	✓				✓	
		Letní tematické tábory pro děti a mládež	rekreační sportovní	✓	✓					✓	
		Výuka dopravní výchovy pro ZŠ	vzdělávací	✓	✓	✓				✓	
		Sportovní soutěže	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
		Vodácký výcvik	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
		Horolezecký výcvik	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
		Stanice mladých přírodovědců	vzdělávací	✓	✓	✓		✓	✓		
		Organizování exkurzí, výletů, turistických akcí	turistika	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
	Soutěžní cyklistický závod pro rodiny s dětmi "Dopoledne v sedle"	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓		
	Občanské sdružení Klubičko	Mateřské centrum, aktivity vč. vzdělávacích programů pro rodiče a jejich děti od kojeneckého do předškolního věku	společenský	✓	✓	✓		✓		✓	
	Klub důchodců Cheb	Aktivity a programy pro seniory	společenský			✓			✓		
	Klub českých turistů Union Cheb	Turistika	sportovní společenský poznávací	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Automotoklub Cheb	Sportovní klub	sportovní			✓	✓	✓	✓		
	SK Top Kart Cheb	Motokáry	sportovní		✓	✓		✓	✓		
	RC - Automodelářský klub Cheb	Automodelářský klub, dráhové závody	společenský	✓	✓	✓	✓		✓		
	Sportovní klub potápění Kajman Cheb	Sportovní potápění pro děti - dospělé	sportovní	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
	Stiga Hockey Club Cheb	Stolní táhlový hokej	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	PSK Cheb 96	Policejní sportovní klub, adrenalinové sporty	sportovní			✓		✓	✓		
	Občanské sdružení Mosty	Přednášková a vzdělávací činnost, prevence sociálních problémů, pomoc osamělým a handicapovaným starým lidem	společenský	✓	✓	✓	✓		✓		
		Klub mladých GENESIS pro děti staršího školního věku	společenský	✓	✓					✓	
	Spolek pro středoevropskou heraldiku a genealogii Cheb	Spolek se zaměřením na heraldiku a genealogii	společenský			✓	✓		✓		
	Sdružení Čechů z banátských Karpat Cheb	Občanské sdružení se zaměřením na podporu banátských Čechů	společenský			✓	✓		✓		
	Aragonit Cheb	Sdružení usiluje o zapojení zdravotně hendikepovaných spoluobčanů do běžného života, pořádá hudební festival zdravotně postižených Souznění	společenský kulturní			✓	✓		✓		
	Český svaz bojovníků za svobodu Cheb	Svaz sdružuje účastníky národního boje za osvobození ve 2. sv. válce a pozůstalé po nich	společenský			✓	✓		✓		
	Sportovní klub vozíčkářů západočeského regionu (Cheb)	Sportovní akce pro vozíčkáře	sportovní			✓	✓		✓	✓	
	Skupina scénického šermu Rectus Cheb	Šermířská představení z období gotiky, antiky a baroka	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Křižovatka

(vč. místních částí Nová Ves u Křižovatky, Mostek u Křižovatky)

		Eventy zde konané		Druh eventu							
				Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Pův. got. kostel sv. Kateřiny (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Obec, prostory obce	Ukončení letní sezony	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Rockový koncert	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Lampionový průvod po obci	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Rozsvěcení vánočního stromku	společenský kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Masopust	kulturní místní zvyky	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. Přírodní atraktivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Cyklotrasa "Cestou smířčích křížů"	Celkem ca. 50 km v okolí Chebu	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Rybník v Nové Vsi		rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Geocaching		turistický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Přírodní amfiteatr	Sportovně společenské akce	společenský kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Zpívající altány	Zastřešené prostory pro společenské akce	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Fotbalové hřiště	Jarní koncert	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Tělocvična		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Společenský sál	Mikulášská pro děti		společenský	✓	✓		✓		✓	✓
		Sezení a koncert pro seniory		kulturní hudební			✓			✓	✓
	Dětské hřiště	Čarodějnice a stavění máje		kulturní		✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Pohádková cesta		pro děti	✓	✓		✓		✓	✓
	Golden River Ranch Mlýnek	Ubytování ve srubech, jezdecký sport, výuka jízdy na koni, jízdy v kočáře, letní tábory pro děti, western festival	agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. Spolky a kluby	TJ Křižovatka	Kroužky pro děti	společenský	✓	✓		✓		✓		
	SK ZD Křižovatka Juvena	Fotbalový klub	sportovní			✓			✓	✓	
		Turnaj o pohár starosty	sportovní			✓			✓	✓	
	Rybářské sdružení	Rybářské závody	sportovní		✓	✓	✓		✓	✓	✓
		Výlovy rybníků		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Včelaři		společenský			✓	✓		✓	✓	
SDH Křižovatka	Závody v hasičském sportu	sportovní		✓	✓	✓		✓	✓	✓	

Obec Křižovatka hraje v rámci svazku obcí Kamenné vrchy zásadní roli. Díky svazku vznikla celá řada atraktivních míst na území obce, jedná se o cyklostezky, aktivity sboru dobrovolných hasičů, fotbalistů či nejrůznější obecní akce, jako je například rockový koncert, či masopustní průvod.

Na území obce se nachází ranč, kde se koná westernový festival, pořádají se zde letní tábory pro děti, dále je k dispozici nabídka jezdeckého sportu i výcvikových hodin na koních.

Libá

(vč. místních částí Dubina, Dobrošov, Hůrka a Pomezná)

		Eventy zde konané		Druh eventu		Děti	Teensgeři	Mezi 13-25	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Zámek Libá (přestavěn z pův. hradu, nyní probíhá rekonstrukce - plánuje se hotelový provoz), kult. pam.		historický	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Barokní kostel sv. Kateřiny (přestavba v 19. st., kult. pam.)	Vánoční mše	náboženský společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Hrobka šlechtického rodu Zedtwitzů na místním hřbitově		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Zemědělský dvůr chebského typu (hrázděnka čp. 26, kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Výklenková kaplička ze 16. st. v Libě (kult. pam.)		společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Smírčí kříž v Hůrce (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Mohylník v Lužné (kult. pam.)	Archeologické stopy	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Zřícenina tvrze v Pomezné (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
2. Přírodní atraktivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Přírodní rezervace Stráž u Dubiny	Součást přírodního parku Smrčiny, chráněné louky, pastviny a vřesoviště	přírodní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Skalní útvary u Dubiny		přírodní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Naučná stezka Libsko / Rathsam	9 km dlouhá naučná stezka mapuje geologii, faunu, flóru a zaniklá místa v území	společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Místní cyklotrasa č. 2063 Mokřiny-Klest u Chebu (celkem 23 km, úsek Libský les-Dubina-Pomezná ca. 7 km)		turistický sportovní společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Cyklotrasy Libsko	3 místní okruhy (6,12 a 18 km)	turistický, sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Hraniční přechod pro pěší (Libá - Liebensteiner Tor) s lesní kaplí	Vánoční přeshraniční setkání u kapličky	společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Ekofarma Sorkov (Hůrka)	Chov koní, jezdecký klub Elisabeth, výcvik a ustájení koní, výuka jízdy na koni	agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Rybník Kladivo	Půjčovna šlapadel a lodiček, molo	turistický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4. Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Větrný rybník	Chytání ryb pro veřejnost	společenský			✓	✓				✓	✓	
	Rybníky Na Zelené, Kamenný, Tovární	Rybaření (pouze registr. rybáři)	společenský			✓	✓				✓	✓	
	Kamenný rybník	Přírodní koupání s písčitou pláží	turistický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Areál na Dubině	Tábory pro děti, solná jeskyně	společenský	✓	✓						✓	✓	
	5. Spolky a kluby	Český svaz žen	Vendelínská drakiáda	společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	
Mikulášské nadělování na návsi			společenský	✓	✓			✓			✓		
Vypouštění balonků s přáním Ježíškovi			společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓		
Dětský maškarní karneval			společenský	✓	✓			✓			✓		
Pochody jarní a podzimní přírodou + vaření pod širákem (soutěž o nejlepší bramborový guláš)			turistický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
FC START Libá			sportovní			✓	✓		✓	✓			

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Měšní	Turisté
Sbor dobrovolných hasičů	Pálení čarodějnic / stavění májky	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
	Dětský kroužek - hasičské soutěže	společenský	✓	✓					✓		
	Hasičské taneční zábavy	společenský			✓	✓			✓		
	Společná setkání s partnerskou obcí Hohenberg	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Neformální setkávání seniorů	Různé akce: přednášky, prosincová taneční zábava, pravidelná setkávání	společenský				✓			✓		
Obec	Letní slavnosti (společně s partnerskou obcí Hohenberg, hist. řemesla, ohňostroj, koncerty)	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Vítání občáneků	společenský	✓		✓		✓		✓		
	Zářijový turnaj v hokejbale	sportovní			✓	✓		✓	✓		
	Rozsvěcení vánočního stromku	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Svaz rybářů	Rybářské závody	sportovní			✓	✓		✓	✓	✓	✓
	Rybářské taneční zábavy	společenský			✓	✓			✓	✓	
	Maškarní zábava pro dospělé	společenský			✓	✓			✓	✓	
	Vánoční prodej kaprů	gastronomický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
MŠ + ZŠ	Různé kroužky pro děti (např. kroužek keramiky)	společenský	✓						✓		
Český svaz žen	Dětský den (společně s SDH)	společenský	✓	✓			✓		✓	✓	

Obec Libá je aktivní především v rámci přeshraniční spolupráce vzhledem k její poloze v těsné blízkosti hranic s Německem. S obcí Hohenberg (DE) spolupracuje na nejrůznějších projektech a setkávání obyvatel obou obcí. Obec pořádá Letní slavnosti v Libé, které mají kvalitní program a tradičně vysokou návštěvnost. V okolí se nachází velké množství rybníků určených k rybaření. Dominantou obce je zámek Libá, který v současné době prochází rekonstrukcí, v podzámčí je naučná stezka Libsko. V obci působí celá řada spolků a klubů, které jsou aktivní mimo jiné i v meziobecní spolupráce, jedná se především o dobrovolné hasiče, svaz žen nebo fotbalový klub.

Lipová

(vč. místních částí Kozly, Mýtina, Doubrava, Dolní Lipina, Horní Lipina, Dolní Lažany, Horní Lažany, Palič, Stebnice a Mechová)

		Eventy zde konané		Druh eventu		Děti	Teenageři	Mladí +25	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Mění	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Vesnická památková rezervace Doubrava	Hrázděny chebského typu	historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Muzeum skanzen Doubrava (vč. restaurace)	historický gastronomický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Venkovské usedlosti v Lipové, Horních Lažanech, Dolních Lažanech, Kozlech a v Mýtině (hrázděny chebského typu)			historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		Kaple v Horní Lipině		historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		Kostel sv. Anny v Paliči		historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
2. Přírodní atraktivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Alej Doubrava	Památné stromy (duby letní a lípy malolisté)	přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Doubravský buk (památný strom)		přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Slovanská lípa (památný strom)		přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Dyleňský les	Součást pohraničního pohoří Český les	přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Smrčiny	Pahorkatina a geomorfologický celek; s přírodním parkem Smrčiny	přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Cykloturistika	Lipová MTB bike (závod horských kol)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Cyklotrasa č. 2129 (7 km)	Lipová-Doubrava-Neualbenreuth-Sibyllenbad-Hardeck	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
4. Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Venkovský veletrh	Prezentační a prodejní výstava firem	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Cyrlometodějská pouť	společenský náboženský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Doprovodný hudební a taneční program	hudební	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Kemp Stebnice u přehrady Jesenice	Chatky, půjčovna sport. vybavení, dětský koutek, venkovní bazén, grily, udírna	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Hřebčín Doubravský Arab	Chov arabských plnokrevníků	agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Kroužky v MŠ a ZŠ pro děti			sportovní společenský hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Obec, prostory obce	Dětský den v Lipové a Paliči	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
			Maškarní bál	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
			Rozsvěcení vánočního stromu	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
			Ples mysliveckého sdružení	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
			Ples podnikatelů	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Ples sportovců			společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Dechová hudba			společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
5. Spolky a kluby	TJ Sokol Lipová	Turnaje fotbalové, volejbalové, ve stolním tenise	sportovní			✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Lampionový průvod	společenský	✓	✓			✓		✓			
		Mikulášská nadílka	společenský	✓	✓			✓		✓			
		Dětský maškarní ples	společenský	✓	✓			✓		✓			
	Myslivecké sdružení Lipová	Celostátní zkoušky mysliveckých loveckých plemen	společenský			✓	✓			✓			
	Myslivecké sdružení Palič	Lov a odchyt divokých zvířat	společenský			✓	✓			✓			
	Rybářský svaz	Akce pro děti, za poplatek pronájem míst pro rybaření	sportovní, společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Výlov rybníku Boden		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
Spolek "Život na Dyleň"	Cyklistické okruhy 1 - 6	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Běžecské lyžování - 2 tratě v okolí Mýtiny	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Naučná stezka Stebnický potok	naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Podzimní turistický výlet	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Naučnou stezkou - turistický pochod	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Jarní turistický výlet	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Výjezd na vrchol - běžecské lyžování	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Cyklistický výlet "Na Mohelenské pláně a ke Středu Evropy"	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Paličská dvacítká - turistický výlet	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Cykloturistické výlety "Na Dyleň"	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Svaz drobných chovatelů Lipová	Výstavy, každoročně také v místním společenském sále	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	

Na území obce Lipová se nachází velké množství kulturně-historických památek. Kromě venkovských usedlostí a hrázděnek chebského typu je to především vesnická památková rezervace Doubrava, kde se nachází dobové muzeum. Z událostí konaných v obci lze zmínit například venkovský veletrh, který láká návštěvníky z celého kraje. V obci působí celá řada spolků a klubů. Aktivní je spolek „Život na Dyleň“, který má určitou perspektivu a již spolupracuje s více partnery v oblasti.

Luby

(vč. místních částí Dolní Luby, Horní Luby a Opatov)

	Eventy zde konané	Druh eventu	Dát							Místní Turisté	
			Teenegeři	Mladí + 35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté		
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Pův. románský římskokatolický filiální kostel sv. Ondřeje (kult. pam.)	Vánoční koncerty	hudební historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Barokní kaple Panny Marie (kult. pam.)	Bohoslužby, smuteční obřady	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Památník obětem 1. sv. války (před kaplí)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Mariánský sloup na náměstí před radnicí (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Socha houslaře vedle radnice z r. 1926 (návrh karlovarský sochař Hugo Uher)	Symbol dlouholeté tradice výroby houslí a hudebních nástrojů na Lubsku; stejná socha stojí od r. 1969 i v Bubenreuthu, místě, kde se usídlili lubští Němci po 2. sv. válce	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Zřícenina zámku	Zbytky sídelní tvrze - sklepení, zal. kol. r. 1500	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Muzeum hudebních nástrojů v objektu firmy Strunal CZ, a.s.	Mapuje 400letou tradici výroby houslí a hudebních nástrojů na Lubsku	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Historická místnost na lubské radnici	Stálá expozice o historii obce, vč. ukázky automodelů místní firmy FP Technik	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Slavní rodáci:										
	Herta Huber (*1926 Luby)	Německá spisovatelka a básnička, publikuje v chebském (egerlandském) dialektu, žije v bavorském Waltenhofenu	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Přírodní park Leopoldovy Hamry	Břidlicové usazeniny, výskyt vzácných rostlin, vyhlídková plošina - výhled na Slavkovský a Český les	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Přírodní památka Vysoký kámen	Křemencový masiv připomínající hradní zříceninu	přírodní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Památný strom, tzv. Lubská lípa		přírodní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Rybník u Strunalu	Vhodný ke koupání	přírodní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Rybník Flussberg		přírodní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Hraniční přechod mezi městy Luby a Wernitzgrün	V blízkosti st. hranice stojí dva objekty Ericha Honeckera, býv. gen. tajemníka NDR, v souč. době uzavřené	turistický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Naučná stezka Lubsko	Pěší a cykloturistika 8+6 km (historie oblasti, řemesla, zemědělství, architektura, zoologie, fauna a flora)	turistika cykloturistika naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Národní cyklotrasa č. 23 (Magistrála Krušné hory)	Úsek Cheb-Luby 44 km Úsek Luby-Rolava 32 km	turistický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Národní cyklotrasa č. 2180	Luby-Opatov-Libocký důl (6 km)	turistický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Rozhledna U strejců v Horních Lubech	V současné době uzavřená	turistický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Sportovní areál při ZŠ		sportovní společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Dětské hřiště		volnočasový	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Městské kulturní středisko (malý + velký sál, vinárna a restaurace)	Diskotéky		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Koncerty		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Divadlo		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Setkání občanů u vánočního stromku		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Mini country bál		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Plesy spolků		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kino	Reprezentační ples města		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Provoz pouze příležitostně, občasně promítání filmů + projekce pro MŠ		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Městská knihovna	Filmový festival Expediční kamera (cestovatelská a outdoorová akce v kinech ČR, 200 zapojených měst)		kulturní společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Pasování prvňáčků mezi čtenáře		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Noc s Andersenem			společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Halloween			společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Autorská čtení		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Seniři 65+	Ročníky s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
5. Spolky a kluby	ZUŠ Luby	Obor hudební, výtvarný a literárně-dramatický	společenský	✓	✓				✓		
	Městský dům dětí a mládeže	Velikonoční dílna	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Pálení čarodějnic	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Maškarní ples pro děti	společenský	✓	✓				✓		
		Program na jarní prázdniny (hry, soutěže, sport)	společenský, zábavní	✓	✓					✓	
		Adventní dílna	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Mikulášská	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
	Mateřská škola	Přeshraniční projekty s obcemi Erlbach a Markneukirchen	společenský	✓	✓			✓		✓	✓
	Obec	Vánoční setkání u stromku - krájení 8 m vánoční stoly (společně s Erlbachem)	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Hraniční slavnosti (společně s Erlbachem a skalenským Traktor-klubem)	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Lubský podzim ("jarmark")		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Sportovní klub Luby	2 tenisové dvorce s antukou, kombinovaný dvorec na nohejbal a volejbal, 2 hřiště na plážový volejbal, fotbal či házenou	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		"O putovní pohár TO SK Luby" (tenis)	sportovní			✓	✓		✓	✓	
		"Volejbalový turnaj smíšených dvojic"	sportovní			✓	✓		✓	✓	
	TJ STRUNAL Luby	Oddíl stolního tenisu, cykloturistika, pěší turistika a fotbal	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Pěvecký sbor Luběňky	Ženský pěvecký sbor, pravidelná vystoupení (např. vánoční koncert v kostele v Lamničce)	hudební			✓	✓			✓	✓
	Myslivecké sdružení I a II	Lov a odchyt divokých zvířat a související činnosti	společenský			✓	✓			✓	
		Myslivecký ples	společenský			✓	✓			✓	✓
	Turistický oddíl Luby	Pravidelné celodenní výlety	turistický společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Prvomájový pochod "Lubská desítka"	turistický společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		"Jarní rozchození"	turistický společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Výšlap do Liboce	turistický společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Erlbašský horský výšlap (přeshraniční turistický pochod)	turistický, společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Sbor dobrovolných hasičů	Činnost záahové jednotky, požární sport, výchova mládeže	společenský	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		Dny otevřených dveří	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Český rybářský svaz	Výkon rybářského práva, chov a ochrana ryb a vodních organismů, ochrana přírody a ŽP, vzdělávací a publikační činnost, výchova mládeže	společenský sportovní			✓			✓	✓	
		Rybářské závody				✓	✓		✓	✓	✓
		Rybářský ples	společenský			✓	✓			✓	✓
	Hudební sdružení Schönbach	Hudební festival	hudební		✓	✓	✓			✓	✓
		Rockfest	hudební		✓	✓	✓			✓	✓
		Mini country bál	hudební		✓	✓	✓			✓	✓
		Metalová noc	hudební		✓	✓	✓			✓	✓
	Golf Club Luby	Veřejné 9 jamkové hřiště (připravuje se rozšíření na 18 jamkové)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Dětské tréninky, turnaje, klubová jamková hra	společenský, sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Charitativní turnaj PALIACUP LUBY	sportovní, společenský			✓	✓		✓	✓	✓
	Traktorklub Luby - Skalná	Sáruzuje fanoušky historických traktorů a zemědělské techniky, prezentace na různých akcích - každoročně např. samostatná výstava traktorů v Lubech za účasti spřátelých klubů z Německa	společenský			✓	✓			✓	✓
	Klub důchodců	Kurzy práce s počítačem	společenský naučný				✓			✓	
		Oslava MDŽ	společenský				✓			✓	
		Vánoční setkání	společenský				✓				
	Autopark Luby (bývalé hřiště pro házenou, se zázeminím)	Cesta pohádkovým lesem (pro děti z MŠ)		✓	✓			✓		✓	✓
		Lubské country léto	hudební společenský			✓	✓			✓	✓
	Partnerská města Wernitzgrün a Erlbach	Setkávání při turistických pochodech, společné výlety na kolech a běžkách	turistický, společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Setkávání hudebních souborů, lidová zábava, Hraniční slavnosti, vánoční setkání	společenský hudební	✓	✓	✓	✓			✓	✓
		Setkávání sportovních oddílů, přátelská utkání, turnaje mládeže	sportovní, společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Další společenské akce	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Město Luby velmi intenzivně spolupracuje v rámci přeshraniční spolupráce s městy Erlbach, Markneukirchen a Wernitzgrün v Německu. Spolupráce se zaměřuje na různé oblasti, jde jak o turistické aktivity, tak o spolupráci hudebních regionů v rámci setkávání hudebních souborů, hraničních slavností a setkání sportovního charakteru. V Lubech je také velmi aktivní základní škola, která spolupracuje s německými školami při různých příležitostech. V rámci aktivní dovolené turisté vyhledávají golfové hřiště, velké množství cyklotras (např. magistrála Krušné hory) nebo sportovní areál v Lubech. V městském kulturním středisku se tradičně pořádají koncerty po celý rok, country bály, v kině probíhá jednou ročně filmový festival Expediční kamera, do kterého se zapojuje až na 200 měst z ČR. Spolkovou činnost ve městě reprezentují některé sportovní kluby, základní umělecká škola, dům dětí a mládeže, turistický oddíl, hudební sdružení Schönbach a další. Některé spolky jsou aktivní v meziobecní spolupráci, u dalších určitě existuje k této aktivitě jistý potenciál.

Milhostov

(vč. Místních částí Hluboká, Dolní Částkov, Vackovec, Děvín a Doubrava)

	Eventy zde konané	Druh eventu	Druh eventu								
			Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Mísaně	Turisté	
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Pův. gotický hřbitovní kostel sv. Mikuláše se hřbitovem (barokní přestavba, kult. pam.)	"Vánoční zpívání"	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Lidová architektura - hrázděný statek chebského typu č.p. 25, kult. pam.		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Barokní Mariánský sloup na návsi, kult. pam.		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Hraniční kříž (na rozcestí silnice Povodní - Nová Ves, kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Smírčí kříže (celkem 5 ks - 3 ks na hřbitově a 2 ks u křižovatky za vsí, kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Boží muka - krucifixy (v Milhostově a při silnici Milhostov - Nový Bor, kult. památky)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kříž ve Vackovci (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Zbytky tvrze v Hluboké (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Památník padlým I. a II. světové války		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. Přírodní atraktivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Bublák u Vackovce	Přírodní vývěry minerálních pramenů, lokalita s nejvydatnějšími vývěry CO ₂ v Chebské pánvi	přírodní, naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Pramen Děvín	Vývěr minerálního pramene, údolní niva s ložisky rašeliny	přírodní, naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kyselka u Hluboké a Dolního Částkova	Vývěr minerálního pramene	přírodní, naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Cyklotrasy	Místní cyklotrasa č. 2132 Luby-Milhostov-Neبانice(5-11 km)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Místní cyklotrasa č. 2130 Velký Luh-Křižovatka-Milhostov (9 km)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Obecní prostory, sál obecního úřadu, návěs	Rozsvěcení vánočního stromu	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Mikulášská	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Dětský den	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Výlety pro děti	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Akce pro maminky s dětmi, vítání občánků	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Májové setkání důchodců	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Oslavy, taneční zábavy, sportovní akce (stolní tenis)	společenský sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Fotbalové a multifunkční hřiště	sportovní, společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Koupaliště (býv. pož. nádrž)	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
5. Spolky a kluby	MŠ a ZŠ	Kroužky pro děti (angličtina, stolování, hra na hudební nástroje)	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Fotbalový klub	Fotbalové turnaje	sportovní, společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Myslivecké sdružení		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

Původně gotický kostel sv. Mikuláše, barokní Mariánský sloup a hrázděný statek na návsi obce Milhostov patří mezi významné historické památky v oblasti. Spolu s přírodními atraktivitami Bublák ve Vackovci, pramen Děvín a Kyselka u Hluboké a Dolního Částkova (přírodní vývěry minerálních pramenů) patří mezi nejvyhledávanější cíle na území obce. Pro obyvatele Milhostova hraje důležitou roli při náplni volného času spolková činnost a existence MŠ a ZŠ v obci (fotbalové a multifunkční hřiště, kroužky pro děti a další).

Milíkov

(vč. místních částí Malá Šitboř, Velká Šitboř, Mokřina a Těšov)

Eventy zde konané			Druh eventu	Děti	Teeneři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté	
1. Kulturně-historické památky	2. Přírodní atraktivita	3. Podmínky pro turistiku										
1. Kulturně-historické památky (hra dy, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Chebský hrázděný statek č.p. 18	Kulturní památka, expozice proměny venkovského života od konce 19.st. až po období "chalupaření"	historický naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Empírový kostel sv. Šimona a Judy	Vánoční koncerty	hudební společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Zbytky židovského hřbitova v Malé Šitboři		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Bývalé židovské ghetto v Malé Šitboři		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Žulová kašna z jednoho kusu kamene na návsi		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Strážní tvrze u Těšova		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Výklenková kaple u Mokřiny		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Monastýr Proměnění Páně Těšov	Pravoslavná církevní obec v M. Lázních	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Usedlost U Zlatého slunce (hrázěný statek chebského typu)	Penzion v hist. objektu	agroturistika historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	CHKO Slavkovský les	Rybníky u Těšova a Milíkova	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Památný strom v Malé Šitboři	Dub letní	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)												
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Tramská osada		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Obec, obecní prostory	Masopust		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Milíkovský den žen		společenský			✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Taneční zábavy		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Setkání rodáků		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Vánoční turnaj v ping-pongu		sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Soutěž v krabičkách		společenský		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Milíkovský snajpr		společenský			✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Zájezdy pro děti		společenský	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
Dětské hřiště		sportovní	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		
5. Spolky a kluby	Sbor dobrovolných hasičů	Hokejbal	sportovní		✓	✓		✓	✓			

V obci Milíkov se nachází několik kulturně-historických památek, z nichž turisticky nejvyhledávanější je chebský hrázděný statek s expozicí venkovského života od konce 19. století, empírový kostel sv. Šimona a Judy a bývalé židovské ghetto v Malé Šitboři. Území obce protíná CHKO Slavkovský les. Spolkovou činnost a akce různorodého charakteru zajišťuje v obci sbor dobrovolných hasičů, který je využíván i v oblasti meziobecní spolupráce.

Nebanice

(vč. místních částí Hartoušov, Hněvín a Vrbová)

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí 25	Seniři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté	
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Barokní kostel sv. Osvalda s farou (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Hřbitov u kostela s pomníkem obětem 1. sv. války		historický	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Boží muka v Hartoušově (kult. pam.)	Při silnici z Hartoušova směrem na Vackovec	historický	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Smírčí kříž (kult. pam.)	U čp. 20	historický	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Boží muka na Hněvíně		historický	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Lidová architektura - selské usedlosti v Nebanicích		historický	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Zbytky rozestavěné sudetské dálnice		historický	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Významný rodák: Jan Johan Fischer (*1742 Nebanice)	Autor místních roubených a hrázdných staveb	kulturní	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Chov koní Nebanice	Chov sportovních a starokladubských koní, ustájení koní, výcvik začátečníků i pokročilých jezdců, rekreační ježdění, restaurace, penzion	sportovní gastronomický agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Hartoušovské mofety	Významný krajinný prvek - vývěry CO2	přírodní	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
3. Podmínky pro turistiky (pěší turistiky, cykloturistiky, vodní turistiky, agroturistiky)	Kanoistika	Na řece Ohři	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Jízda na koních		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Cykloturistika	Cyklostezka Ohře	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Jezdecký oddíl TJ Agro Cheb	Mezinárodní závody koňských spřežení (součást Světového poháru čtyřspřeží)	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Velikonoční drezurní závody	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Jarní, letní a podzimní drezurní závody	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Jarní skokové závody	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Westernové koňské závody	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Zkoušky základního výcviku jezdců	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Obecní úřad, prostory obce	Skokové závody o cenu rádia Egrensis	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Maškarní karneval pro děti	společenský	✓	✓			✓		✓		
		Stavění máje a pálení čarodějnic	společenský	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
		Dětský den	společenský	✓	✓			✓		✓	✓	
		Nebanická Neckyáda	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		Country odpoledne	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		Mikulášská nadílka pro děti	společenský	✓	✓			✓		✓		
		Zdobení a rozsvěcení vánočního stromu	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
	Dům na půli cesty (Pomoc v nouzi o.p.s.)	Vánoční koncert	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
Kroužky pro děti - Jeřábinky (dílňičky pro děti)		společenský	✓	✓					✓			
Azylový typ bydlení na přechodnou dobu pro lidi v problémech, klientům nabízí i další sociální služby; Den otevřených dveří, zapojení klientů do akcí obce		společenský				✓	✓			✓	✓	
SK Nebanice	Fotbalový klub	sportovní			✓	✓			✓			
5. Spolky a kluby	Myslivecké sdružení DIANA	Lov a odchyt divokých zvířat	společenský			✓	✓		✓			

Mezi tradiční aktivity patří v obci Nebanice chov sportovních a starokladrubských koní. V obci působí jezdecký oddíl, kde probíhá výcvik začátečníků i pokročilých jezdců. Tělovýchovná jednota pořádá každoročně mezinárodní závody koňských spřežení (světový pohár), drezurní závody a skokové závody. Důležitý je rozvoj cykloturistiky, kdy obcí prochází velmi frekventovaná Cyklostezka Ohře. Turisté navštěvují obci v průběhu letních měsíců také díky stále více populární vodní turistice. V rámci meziobecní spolupráce zde existuje prostor pro kooperaci v oblasti chovu koní, pořádání závodů či opravě kulturně-historických památek.

Nový Kostel

(vč. místních částí Hrzín, Mlýnek, Lesná, Kopanina, Horka, Čížebná, Oldřišská, Božetin a Spálená)

	Eventy zde konané	Druh eventu	Cílové skupiny								
			Děti	Teenageři	Mladí +35	Seniory (65+)	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté	
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Zámek Nový Dvůr (Spálená - N. Kostel)	Probíhá rekonstrukce, plánován hotelový a restaurační provoz	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Barokní kostel Povýšení sv. Kříže, kult. pam.	Vánoční adventní koncert	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Koncerty po celý rok	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Mariánský sloup		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Socha sv. Jana Nepomuckého (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Pozdně barokní kostel sv. Jiří a sv. Jiljí v Kopanině (s farou, kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Vesnické památkové usedlosti (hrázděnka chebského typu v N. Kosteletě čp. 33, usedlost čp. 16 v Kopanině a usedlost v Horce)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Špejchar v Kopanině (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Smírčí kříže a Boží muka		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Kaple sv. Trojice v Kopanině		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Hřbitov v Novém Kosteletě	Hrobka šlechtického rodu (Mulcové z Valdova)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Hřbitov v Kopanině	Hrob významného rodáka, Georga Löwa	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Krucifix v Mlýnku (kult. pam.)		kulturní								
	Venkovské usedlosti čp. 8 a 12 v Mlýnku (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Významný rodák: Georg Löw (* 1830 Horka)	Zasloužil se o rozvoj železnice v českých zemích, poslanec zemského sněmu, pohřben v Novém Kosteletě	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
2. Přírodní atraktivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Památné stromy - Valdovské duby		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	3 rybníky v oblasti	Rybaření	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Přehradní nádrž Horka	Zásoba pitné vody pro Sokolovsko	přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Výskyt minerálních pramenů v území		přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Oblast s aktivní tektonickou činností		přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Ranch Eldorado	Výcvik koní, vyjížďky, poníci pro děti, hobby závody, restaurace, koncerty	agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Turistické cesty v okolí		turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Obec, obecní prostory	Maškarní ples pro dospělé	společenský		✓	✓				✓	✓
		Vesnický mažoretky	společenský		✓	✓				✓	✓
		Reprezentační ples v N. Kosteletě	společenský		✓	✓				✓	
		Country den	společenský			✓	✓			✓	✓
		Retro oslava 1. Máje	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Hotel U Špejcharu	Hotelové a wellness služby	společenský gastronomický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Kongresové centrum	společenský			✓	✓			✓	✓
	Pravidelně živá hudba, adventní koncerty	společenský			✓	✓			✓	✓	

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiče + děti	Sportovci	Měšní	Turisté	
5. Spolky a kluby	Vesnický mažoretky	Taneční skupina	společenský		✓	✓			✓	✓		
	MŠ a ZŠ Nový Kostel	Sportovní den pro děti - Indiánskou stezkou	sportovní	✓	✓		✓		✓			
	Myslivecké sdružení Kopanina		společenský		✓	✓			✓			
	TJ Jiskra Nový Kostel	Fotbalový klub		sportovní		✓	✓		✓	✓		
		Fotbalový turnaj "Memorial Zdeňka Borovičky"		sportovní		✓	✓		✓	✓	✓	
	Sbor pro občanské záležitosti	Vítání občanů		společenský	✓	✓		✓		✓		
		Zlaté a stříbrné svatby		společenský			✓			✓	✓	
		Svatební cestovní ruch		společenský		✓	✓			✓	✓	
	Zájmové aktivity	Divčí kopaná		sportovní		✓	✓		✓	✓		
		Aerobic		sportovní		✓	✓		✓	✓		
		Pěvecký kroužek		společenský	✓	✓	✓	✓		✓		
		Angličtina		společenský	✓	✓	✓	✓		✓		

Obec Nový Kostel je známá především díky časté a poměrně vysoké vulkanické činnosti v území. Na území se nachází velké množství turisticky atraktivních kulturně-historických památek. Za zmínku stojí například barokní kostel Povýšení sv. Kříže, barokní kostel sv. Jiří a sv. Jiljí v Kopanině a vesnické památkové usedlosti v katastru obce. Zástupci obce jsou velmi aktivní při pořádání kulturních a společenských akcí nejen ve své obci, ale i v rámci meziobecní spolupráce. Pro občany je k dispozici široká nabídka spolkových aktivit a klubů.

Odrava

(vč. místních částí Dobroše, Mostov, Hlínová, Obilná a Potočiště)

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Zámek v Mostově v pseudogotickém stylu - v současnosti hotel, rozsáhlý zámecký park (kult. pam.)	Hotelové služby, gourmet restaurant, vinný sklep, muzeum porcelánu Haas&Czizek, unikátní soubor 15 kachlových kamen; volnočasové aktivity, wellness služby (koupele, masáže, zábaly), svatební obřady, firemní a společenské akce, koncerty, vikendy se cvičením	společenský gastronomický relaxační sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Hotel Mlýn (součást zámku Mostov)	Stylový hotel se společenským sálem, cateringové služby	společenský gastronomický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Smírčí kříže		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kaplička Obilná			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Boží muka z r. 1862 - Dobroše		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Barokní kaplička v Mostově		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Socha sv. Jana Nepomuckého v Mostově (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Venkovská usedlost čp. 7 - hrázdeňka chebského typu (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Alej Mostov	203 památných stromů (javor mléč, délka aleje 800 m, směrem k zámku Mostov, součást cyklostezky Ohře)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Mostovský dub	Památný strom (ca 400 m od zámku)	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Jahodárna Odrava	Samosběr jahod	gastronomický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Okolí řeky Ohře	Neckýáda (soutěžní přehlídka netradičních pravidel)	relaxační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Střelnice JIMI	Krytá sportovní střelnice, restaurace, paintball, tradiční střelecký závod JIMI CUP	sportovní			✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Cyklostezka Ohře - trasa č. 204 (Cheb - Kynšperk n./O., ca. 16 km)		cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Národní cyklotrasa č. 6 Ohře - Sokolovsko: úsek Mostov-Loket (28 km) a úsek Slapany-Cheb-Mostov (24 km)		cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Regionální cyklotrasa č. 604 Kynšperk - Salajna (celkem 11 km)		cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Vodní turistika	Řeka Ohře	vodní turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Obecní prostory	Vítání občanů	společenský	✓		✓	✓		✓		
		Mikulášská	společenský	✓		✓	✓		✓		
		Setkání seniorů	společenský				✓			✓	
		Kouzelnická show	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
	Sportovní hřiště	Dětský den	společenský	✓	✓	✓		✓		✓	
		Pálení čarodějnic	společenský	✓	✓	✓		✓		✓	
		Loučení s prázdninami	společenský	✓	✓	✓		✓		✓	
		Diskotéky	společenský		✓	✓				✓	
5. Spolky a kluby	Myslivecké sdružení Hubertus		společenský		✓	✓			✓		
	TJ Spartak Odrava		sportovní		✓	✓		✓	✓		

K nejvýznamnějším památkám na území obce Odrava patří jednoznačně Zámek v Mostově, který byl rekonstruován a v současné době je provozován jako hotel a restaurace. V objektu se dále nachází muzeum porcelánu a kachlových kamen. Občany z nedalekého okolí i turisty je navštěvována také střelnice JIMI. Prostor pro meziobecní spolupráce je vnímán v možnosti zapojení obyvatel do spolkového života při spolupořádání některých akcí.

Okrouhlá

(vč. místní části Jesenice)

	Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámků, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Boží muka v Okrouhlé (kult. pam.)	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Zámeček Nový Dvůr - pův. gotická tvrz v Okrouhlé (kult. pam.)	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Valdštejnův dub	Památný strom (v únoru 1634 se pod stromem zastavil průvod, který převážel nemocného vévodu do Chebu)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Jesenická přehrada	Rekreační oblast, rybaření, koupání, vodní sporty	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Cyklostezka	Krajem lidové architektury okolo skanzenu v Doubravě	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Cyklotrasa č. 36 Měděnec-Všeruby	V blízkosti vede tato trasa přes obec Stebnice	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Jesenická přehrada	Vodní sporty, rybaření, rekreace, turistické výlety	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kemp Baldi	U Jesenické přehrady	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Obecní altán a prostory přírodního parku	Pálení čarodějnic	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Oslava MDŽ	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Stavění májky	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Dětský den	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Sportovní hřiště	Baba Hed - rockový festival	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Setkání out "veteránů"	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. Spolky a kluby	Obecní prostory	Kroužky - šikovné ruce; divadlo; vaříme, pečeme, smažíme	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Mikulášská besídka	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Maškarní bál pro děti	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	MŠ	Různé akce pro děti i obyvatele obce	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Myslivecké sdružení	Lov a odchyt divokých zvířat	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Obec Okrouhlá se rozprostírá v blízkosti břehu Jesenické přehrady. Těží právě ze své polohy v dosahu rekreační oblasti. V katastru obce je kemp Baldi, který v letních měsících láká velké množství návštěvníků i turistů. V kempu je v nabídce široké spektrum volnočasových a sportovních aktivit. Zástupci obce jsou aktivní při pořádání společenských a kulturních akcí, z nichž za zmínku stojí například rockový festival Baba Hed.

Plesná

(vč. místních částí Šneky, Lomnička, Vackov a Smrčina)

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Pseudorenesanční evangelický kostel (1849, první evang. kostel v chebském okrese, kult. pam.)	Vánoční koncert (vystupují děti z DD Plesná)	historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Katolický kostel Neposkvrněného početí Panny Marie (pův. barokní, empírová přestavba) s farou, kult. pam.		náboženský společenský	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Kostel Nejsvětějšího srdce Ježíšova v Lomničce	Vánoční koncert (dětské a dospělé soubory, mj. lubský pěvecký sbor Luběňky, vánoční minitržnice)	náboženský společenský	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Tři smírčí kříže v Lomničce (u čp. 52, kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Tři smírčí kříže v Lubech (Celní ul., kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Krucifix ve Vackově (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Kaplička ve Šnekách (1763, kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Zřícenina hradu Neuhaus (příkop a val, kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Zbytky židovského hřbitova v Lomničce (kult. pam.)		kulturní	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Slavní rodáci a návštěvníci: Isaac Mayer Weiss, rabín a židovský reformátor, nejznámější český Žid ve Spojených státech, reprezentant české kultury a tradice v této zemi (nar. 1819 v Lomničce, 1846 exil do USA)	Informace o tomto rodákovi obsahuje naučná stezka Plesná - Bad Brambach	kulturní	✓	✓	✓	✓			✓	✓
František Nedvěd (*1950 Plesná -2010), reprezentant Československa ve vzpírání (1972-1981)		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Naučná stezka (od 05/2014) Plesná - Bad Brambach (10 tabulí, historie obcí před r. 1945)		přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Národní přírodní památka	Bublák a Niva Plesné	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓		✓		✓
	Naučná stezka v Lomničce (1,5 km, od 2010, info o: historie obce, židovská komunita, místní rodák a židovský reformátor slavný v Americe - rabín Isaac Mayer Weiss)		turistický společenský	✓	✓	✓	✓		✓		✓
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Místní cyklotrasa 2060 Aš-Bad Brambach-Plesná (úsek ca. 4 km, celkem 14 km)		turistický sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Hraniční přechod pro pěší a cyklisty Plesná / Bad Brambach		turistický sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Cyklotrasa Cheb-Vojtanov-Plesná-Luby-Kraslice (celkem 58 km)		turistický sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky,	V okolí vývěry minerálních pramenů a CO2										

Ve městě Plesná a okolí se nalézají několik kulturně-historických památek, jako například katolický kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, kostel Nejsvětějšího srdce Ježíšova v Lomničce, zřícenina hradu Neuhaus a zbytky židovského hřbitova v Lomničce. Z přírodních atrakcí turisté ocení dvě naučné stezky a několik cyklostezek s různou obtížností tras. Ve městě Plesná je mnoho aktivních spolků a klubů, ať už sportovních, kulturních či jinak tematicky zaměřených. Kromě představitelů spolků je také velmi aktivní městský úřad, který připravuje řadu zajímavých akcí pro místní obyvatele i návštěvníky. Prostor pro meziobecní spolupráci se nabízí u většiny aktivit realizovaných na území města Plesná.

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Římskokatolický kostel svatého Jakuba Většího	Koncerty, setkání, atd.	hudební, kulturní, společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. Přírodní atrakitivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Vodní nádrž Skalka			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Cyklotrasa č. 2243 Cheb, Myslivna - Pomezí nad Ohří - hraniční přechod (ca. 7 km)		sportovní poznávací	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Valdštejnova stezka (celkem 87 km, úsek severní trasa 27 km Marktredwitz - Pomezí)		sportovní poznávací	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. Ostatní atrakitivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Hřiště na pétanque	Zápasy, turnaje	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Casino "Admiral"		společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. Spolky a kluby	Obec a prostory obce, restaurace "U přístavu"-sál	Maškarní ples pro děti / dospělé	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Oslavy MDŽ	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Pálení čarodějnic	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Májová veselice	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Dětský den	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Rybářský spolek	Mezinárodní rybářské závody	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Obecní prostory	Rozsvěcení vánočního stromu	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Římskokatolický kostel sv. Jakuba Většího je nejcennější historickou památkou obce Pomezí nad Ohří. Obec leží v blízkosti přehradní nádrže Skalka, která je významnou rekreační oblastí s širokou nabídkou volnočasových aktivit. Problémem je již několik let kvalita vody, která se postupně stále zhoršuje. V obci působí několik podnikatelských subjektů, z nichž se pro turisty nabízí například kasino.

Pouстка

(vč. místní části Ostroh)

			Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Telegenéři	Mladí +35	Seniři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté	
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Kostel sv. Wolfganga	Vánoční oslavy	společenský kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Velikonoční oslava	společenský kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Muzikálové melodie	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Koncerty pěveckých sborů	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Výstavy fotografií	kulturní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Hrad Seeberg	Historický jarmark	společenský kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Ukázky dobového šermu, šermíři Rektus	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Pouliční divadlo	společenský kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Cimbálová hudba apod.	hudební	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Muzeum u hradu Seeberg	Expozice s lidovým uměním	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Veřejné prostranství obce	Menší "zoologická" zahrada	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Naučná stezka	"Okolí hradu Seeberg"	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. Podmínky pro turistiky (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Cyklostezky v okolí obce		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Pension Seeberg	Wellness pro veřejnost	volnočasový	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Biofarma Pouстка	Chov domácích zvířat, prodej "ze dvora"	agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Hřiště na nohejbal a volejbal	Turnaje a zápasy	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
	Hřiště na petánque	Turnaje a zápasy	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
5. Spolky a kluby	Obec, prostory obce	Oslavy MDŽ	společenský kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
		Den dětí	společenský	✓	✓			✓		✓			
		Přednášky (cestopisné apod.)	kulturní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Obec	Zájezdy za kulturou	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			

Na území obce Pouстка se nachází hrad Seeberg z konce 12. Století. Na hradě se nachází románský a gotický palác, muzeum a v okolí hradu naučná stezka. Další dominantou obce je kostel sv. Wolfganga, kde se konají nejrůznější kulturní akce typu vánočních a velikonočních oslav, muzikálových melodií, koncerty pěveckých sborů. Společenský život zajišťuje vedení obce a pořádá nejrůznější akce typu sportovních, kulturních i naučných. Dále jsou pořádány kulturní zájezdy, kde určitě panuje prostor pro meziobecní spolupráci.

Město Skalná

(vč. místních částí Starý Rybník, Velký Rybník, Mattelberg, Zelená, Větrná, Suchá, Vyškovský vrch - Ovčárna, Mattlův (Mášův) Mlýn, Bílý Mlýn a Kyselkový Mlýn)

Eventy zde konané	Druh eventu	Děti									
		Teensgeři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté			
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Pozdně románský hrad Vildštejn (Wildstein)	gastronomický společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Svatební obřady, rodinné oslavy, promoce										
	Součástí je: Hradní muzeum	Firemní a společenské akce, konference a semináře	firemní společenský			✓	✓			✓	
	Kovářská dílna	Rytiřské hody s historickým programem nebo s hudebním doprovodem	gastronomický společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Muzeum hasičské techniky	Kulturní akce	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Muzeum soudnictví	Ples upírů	společenský místní zvyky		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Stylová restaurace	Silvestrovská oslava	společenský		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Vězení	Koncerty	kulturní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Malá ZOO		přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Horní zámek (poplužní dvůr s renesanční tvrzí)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Dolní zámek (ve stylu barokního klasicismu s rozsáhlým parkem, v 70. l. 20. st. stržén, stával v dnešní Tovární ul.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Zřícenina gotického hradu v místní části Starý Rybník (Altenteich)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Nový zámek ve Starém Rybníku (výstavba 1823-1826, empírový styl)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kostel sv. Jana Křtitele	Adventní koncert dechového orchestru z Ebelsbachu	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Pouť ke cti sv. Jana Křtitele	náboženský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Hřbitovní kostel sv. Šebestiána		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Barokní sochy sv. Jana Nepomuckého (ve Sportovní, Písečné a Chebské ul.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kapličky v místních částech Zelená, Vonšov a Starý Rybník		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kašna ve Starém Rybníku (v bývalém zámeckém parku)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Pomník padlým 1.sv. války v městském parku (od Johannese Wunderlicha, 1921)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kamenný reliéf Panny Marie v městském parku (od Johannese Wunderlicha, 1934)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kamenná lavice v městském parku (od Johannese Wunderlicha, 1929)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Boží muka (2. pol. 19. st., Hřbitovní ul.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Boží muka (1858, Česká ul.)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Dřevěná socha sv. Floriána (ul. V Aleji, ve výklenku domu)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Slavný rodák: Pavel Nedvěd (nositel ceny Zlatý míč z r. 2003 pro nejlepšího evropského fotbalistu)	Expozice o Pavlu Nedvědovi je umístěna ve sportovní hale Skalná	sportovní společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	V okolí Skalné jsou lesy s upravenými cestami (možnost sběru hub a lesních plodů)	rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Minerální pramen za přírodním koupalištěm		gastronomický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Cyklostezka Skalná - Starý Rybník (888 m, součást cyklostezky č. 36 vedoucí Podkrušňohořím)	cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Turistická stezka Skalná - Velký Rybník (3 okruhy v délce 2,5-13 km)	turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Naučná stezka Od hradu k zámku (délka 1,2 km)	turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

		Eventy zde konané	Druh eventu	Děti	Tenageři	Mladí +25	Seniři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Měšní	Turisté	
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Sportovní hala pro sólové sporty. Součástí je i expozice o Pavlu Nedvědomi (místní rodák), dále ubytování pro 40 osob, jídelna, společenská místnost a knihovna	Sportovní akce a soutěže, např. soutěž v aerobiku "O pohár města Skalná"	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Taneční soutěž "O cenu města Skalná"	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	K hale patří i venkovní areál: antukový kurt, hřiště na házenou a basket, stůl na stolní tenis, ohniště na grilování a krb	Turnaj ve volejbalu "Velikonoční beránek"	sportovní			✓			✓	✓		
		Sportovně zaměřené letní dětské tábory	sportovní	✓	✓					✓		
		Společenský ples města Skalné	společenský			✓	✓	✓		✓		
		Oslava Dne matek	společenský			✓	✓	✓		✓		
		Odpolední čaj pro starší a pokračilé					✓			✓		
		Setkání tří generací (pro občany nad 70 let)	společenský				✓	✓		✓		
	Fotbalový areál	Sídlo Česko-německé fotbalové školy, společné tréninky českých a německých dětí a souběžný jazykový kurz	sportovní	✓	✓				✓	✓		
		Minimistrovství Evropy ve fotbale	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Soustředění ligových fotbalových mužstev	sportovní		✓	✓	✓		✓	✓	✓	
	Mobilní seismická stanice Geofyzikálního ústavu Akademie věd	Součást sítě seismických stanic WEBNET na území západních Čech, registruje i slabá místní zemětřesení	přírodní geologický	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Dětské hřiště (Nádražní ul.)		rekreační	✓	✓		✓		✓			
	Přírodní koupaliště		rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Koupání v okolí Skalné na místech někdejších kaolinových jam		rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
5. Spolky a občanská sdružení	Římskokatolická farnost Skalná	Ples farnosti Skalná (sál restaurace Pohoda)	společenský			✓	✓		✓			
		Pouť ke cti sv. Jana Křtitele	náboženský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Organizace farních poutí, např. do Polska	náboženský		✓	✓	✓	✓		✓		
	Sbor dobrovolných hasičů Skalná	Podpora fotbalových talentů, společné tréninky českých a německých dětí a souběžný jazykový kurz	sportovní	✓	✓				✓	✓		
		SDH organizuje kromě činnosti výjezdové jednotky také společenské a sportovní akce:										
		Dětský maškarní ples	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
		Masopustní zábava	společenský místní zvyky	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		Pálení čarodějnic	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
		Oslavy dětského dne	společenský	✓	✓		✓		✓			
		Setkání harmonikářů	společenský			✓	✓			✓	✓	
		Vánoční turnaj ve volejbalu "O stříbrnou proudnici"	sportovní			✓	✓		✓	✓		
		Soutěž mladých hasičů "O pohár hradu Vildštejn"	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Tábor mladých hasičů	sportovní společenský	✓	✓					✓		
		Soutěž v požárním útoku	sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		Hasičské muzeum Skalná	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		Český rybářský svaz, místní skupina Skalná	Výkon rybářského práva, chov a ochrana ryb a vodních organismů, ochrana přírody a ŽP, vzdělávací a publikační činnost, výchova mládeže, organizace rybářských soutěží	sportovní společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Lov a odchyt divokých zvířat a související činnosti		společenský		✓	✓	✓			✓		
	Myslivecké sdružení Hubert	Poslední leč	společenský gastronomický místní zvyky		✓	✓	✓			✓	✓	
		Český svaz včelařů, ZO Skalná	Zájmové sdružení včelařů	společenský	✓	✓	✓	✓		✓		
	Český zahrádkářský svaz, územní sdružení Skalná	Zájmové sdružení zahrádkářů, poradenský servis, přednášky a výstavy	společenský		✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		Dožínky a výstava zahrádkářských výpěstků	společenský gastronomický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
	SKN Skalná (nohejbal)	Nohejbalový klub	sportovní		✓	✓			✓	✓		
	FK Skalná (fotbal)	Fotbalový klub	sportovní	✓	✓	✓			✓	✓		
Kulturní spolek občanů německé národnosti	Exhibiční přátelská utkání s doprovodným programem (i mezinárodní - Srbsko, Itálie, Německo)	sportovní společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	Adventní koncert v kostele sv. Jana Křtitele	kulturní společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		

		Eventy zde konané	Druh eventu	Deťi	Teenageři	Mladí +35	Seniory 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
	Sdružení Čechů z Banátských Karpat	Organizace příležitostných setkání banátských Čechů, pořádání výstav o jejich historii a životě, spolupráce českými menšinami v Rumunsku	kulturní společenský		✓	✓				✓	
		Dožínky	společenský gastronomický	✓	✓	✓	✓			✓	✓
	Klub žen	Setkání tří generací (pro občany nad 70 let), české i německé národnosti	společenský			✓	✓	✓		✓	✓
		Oslava Dne matek	společenský	✓	✓	✓	✓			✓	
	Traktor Klub Luby-Skálná, o.s.	Sdružuje fanoušky historických traktorů a zemědělské techniky, prezentace na různých akcích - každoročně např. Sraz starých traktorů ve Skalně za účasti spřátelých klubů z Německa	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Dožínky	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
		Muzeum hist. traktorů a zem. strojů - stálá výstava v býv. areálu statku	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Taneční skupina Trnky-Brnky	Taneční vystoupení na společenských akcích	společenský	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
	vStai se mnou, o.s.	Pohádkový den na hradě Vildštejn, programy pro děti	společenský	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
	Svaz postižených civilizačními chorobami, o.s. (ZO Plesná)	Sdružuje zdravotně postižených občanů, podpora jejich integrace do společnosti, organizace vzdělávacích, kulturních a jiných aktivit	společenský			✓	✓			✓	
	ASPV Skálná	Tradiční turnaj ve volejbale "Velikonoční beránek"	sportovní			✓	✓		✓	✓	
	Město Skálná se spolupodílí na většině uvedených akcí, kromě toho ještě organizuje:	Zdobení velikonočního stromku	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
		Zdobení májky	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
		Rozsvěcení vánočního stromu	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
	Koncert dechové hudby z Ebelsbachu	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	

Na území města Skálná se nachází velké množství kulturně-historických památek. Je to zejména turisty vyhledávaný hrad Vildštejn se svým historickým muzeem a muzeem hasičské techniky, dobovou dílnou, stylovou restaurací a menší ZOO, dále kostel sv. Jan Křtitele, kde se konají adventní koncerty a mnoho dalších památek. Kromě toho je město vybaveno infrastrukturou pro sport a volný čas, sportovní halou, kde se konají nejrůznější turnaje, fotbalové hřiště či přírodní koupaliště. Fotbal a celkově sport se ve městě těší velkému zájmu i díky slavnému rodákovi, Pavlu Nedvědovi. Ze spolků a zájmových uskupení je ve městě aktivní Římskokatolická farnost Skálná, sbor dobrovolných hasičů, fotbalový klub, Sdružení Čechů z Banátských Karpat, Klub žen, Traktor klub Luby-Skálná a další. Všechny výše jmenované i další spolky jsou aktivní při pořádání aktivit nejrůznějšího charakteru jak pro místní obyvatele, tak pro turisty a obyvatele partnerských obcí.

Třebeň

(*č. místních částí Chocovice, Doubí, Dvorek, Horní Ves, Lesinka, Nový Drahov, Povodí a Vokov*)

		Eventy zde konané		Druh eventu		Děti	Teenageři	Mladí +35	Seniři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Kostel sv. Vavřince s farou (kult. pam.)	Vánoční zpívání v kostele	historický kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Památník obětem 1. sv. války s plastikou německého rytíře		historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Mariánský sloup (kult. pam.)	Při cestě k hřbitovu	historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Třebeň - venkovské usedlosti čp. 9 a 19, kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Nový Drahov - hrázděná architektura chebského typu (usedlosti čp. 1, 5, 7, 10, 13 a 14, kult. pam.)	"Selský dvůr" (v čp. 5 - památkově chráněný francký statek, stylová restaurace, penzion, dančí obora, rybolov, jízda na koni, svatební obřady)	historický gastronomický agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Kaple sv. Máří Magdaleny (kult. pam.)		historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Boží muka v Horní Vsi		historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Národní přírodní rezervace SOOS	Úzkorozchodná železnice	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Naučná stezka SOOS	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Muzeum	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Pavilon s expozicí Dějiny Země	naučně-poznávací	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Dančí obora	naučně-poznávací	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
	Valdovské duby	Skupina památných stromů	přírodní	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
3. Podmínky pro turistiky (pěší turistiky, cykloturistiky, vodní turistiky, agroturistiky)	Geocaching		turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Cyklostezky	Cyklostezka Ohře a další regionální cyklostezky	cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Turistické trasy v okolí		turistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Obec a obecní prostory	Maškarní ples pro děti a pro dospělé	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓			
		Obecní ples	společenský			✓	✓			✓			
		Oslavy MDŽ	společenský			✓	✓			✓			
		Vítání občánků	společenský	✓		✓		✓		✓			
		Velikonoční oslavy	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Pálení čarodějnic	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Stavění májky	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
		Dětský den	společenský	✓	✓			✓		✓	✓		
		Mikulášská	společenský	✓	✓					✓			
		Adventní koncerty	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Rozsvěcení vánočního stromku	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
5. Spolky a kluby	TJ Sokol Třebeň		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Rybářský spolek	Zahájení rybářské sezony	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Cvičení pro ženy (v prostorách MŠ)	Zumba, aerobik	sportovní			✓			✓	✓			

Z kulturně-historických památek se v katastru obce Třebeň nachází kostel sv. Vavřince s farou, hrázděná architektura chebského typu v Novém Drahově, francký statek a další. Jednoznačně nejatraktivnějším přírodním úkazem celého území je Národní přírodní rezervace SOOS s rozsáhlými rašeliništi a minerálními slatiništi, kterou spravuje muzeum Františkovy Lázně. V přilehlém areálu se nachází mnoho turistických atraktivit např. Úzkorozchodná železnice, naučná stezka a muzeum. Obec pořádá pro své obyvatele mnoho kulturních a společenských akcí.

Tuřany

(vč. místních částí Návřší a Lipoltov)

		Eventy zde konané		Druh eventu		Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky,	Statek chebského typu čp. 3, s hrázděným patrem, z pol. 19. st.	Chov koní, možnost ustájení koně např. během dovolené	kulturní agroturistika	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
		Nemovitá kulturní památka	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Památné stromy (letní duby, 6 ks, u statku čp. 3)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Statek chebského typu čp. 1, s hrázděným patrem, z pol. 19. st.	Nemovitá kulturní památka	kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Pomník obětem 1. sv. války na Návřší (rekonstr. 2001, kult. hodnota území)		kulturní	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Krucifixy - litinové kříže na kamenných podstavcích z pol. 19. st.	U čp. 2 a 10 v Tuřanech a čp. 3 v Lipoltově (kulturní hodnoty území)	kulturní náboženský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Zděná boží muka	U silnice z Jesenice do Lipoltova (kulturní hodnota území)	kulturní náboženský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
	Kaplička v Lipoltově u čp. 1 (nemovitá kult. památka)	Rozsvícení vánočního stromu	společenský náboženský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Březová alej u silnice Tuřany-Lipoltov	Významný registrovaný krajinný prvek, alej z r. 1910, obnovena 2014 (vysázeno 187 nových stromů)	turistika	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Regionální cyklostezka 604 (Kynšperk - Salajna), úsek ca. 2 km	Úsek je lemován březovou alejí	cykloturistika	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5. Spolky a občanská sdružení	V obci nejsou žádné spolky nebo občanská sdružení. Obec Tuřany organizuje tyto akce:	Masopustní průvod	společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
		Stavění májky v Lipoltově	společenský	✓	✓	✓		✓			✓	✓	
		Den dětí	společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
		Loučení s prázdninami (výlet nebo program pro děti)	společenský	✓	✓						✓		
		Country odpoledne	hudební společenský	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	
		Mikulášská besídka	společenský	✓	✓			✓			✓		
		Souseďské posezení (pravidelně v listopadu, s kult. programem)	společenský			✓	✓	✓			✓		

V obci Tuřany se nachází několik statků chebského typu, kaplička v Lipoltově a další kulturně-historické památky. Významnou přírodní atraktivitou je Březová alej na silnici z Lipoltova do Tuřan. V současné době zde nepůsobí žádné spolky, společenský a kulturní život v obci zajišťuje její vedení.

Velký Luh

	Eventy dle lokality	Druh eventu	Druh eventu									
			Děti	Rekreace	Mladí + 35	Senioři 65+	Rolling + úřadní	Sportovní	Mistra	Turnaje		
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	<i>Pískovcové sosaši Nejsvětější trojice (1821, kult. pam.)</i>	<i>Za obcí směrem na Plesnou</i>	historický	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
2. Přírodní atraktivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)	<i>Přírodní park Kameně vrchy</i>	<i>Park leží při hranici se SRN v prostoru od Vojtanova k Lubům na rozhraní Smrčin a Chebské pánve, navazuje na přírodní park v sousedním Sasku, celk. rozloha 3 600 ha. U Velkého Luhu se dořívá populace tří druhů skotů zelených.</i>	přírodní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	<i>Rybníky určené k rekreaci</i>	<i>Přírodní koupání</i>	rekreační sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	<i>Cyklostezka č. 36 (Krušnohorská magistrála, Všeruby-Měděnec), úsek kolem obce</i>		sportovní poznávací	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	<i>Místní cyklotrasa E 2130 Velký Luh-Křižovatka-Milhostov (9 km)</i>		sportovní poznávací	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4. Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	<i>Fotbalové hřiště</i>	<i>Tumaj O pohár starosty</i>	sportovní		✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	<i>Rekreační rybníky Čezar a Šmatovka</i>	<i>Přírodní koupání - zatopené kaolinové jámy</i>	sportovní rekreační	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	<i>Sportovní hřiště</i>		sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5. Spolky a kluby	<i>Klub stolního tenisu</i>	<i>Zápasy, soutěže, krajská liga</i>	sportovní	✓	✓	✓			✓	✓		
		<i>Václavský turnaj</i>	sportovní	✓	✓	✓			✓	✓		
		<i>Pálení čarodějnic</i>	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		<i>Velikonoční dílny</i>	společenský	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
		<i>Dětský den</i>	společenský	✓	✓			✓		✓		
		<i>Drakiáda</i>	společenský	✓	✓			✓		✓		
		<i>Dětská mikulášská nadílka</i>	společenský	✓	✓			✓		✓		
	<i>Společenský sál</i>	<i>Taneční zábavy</i>				✓	✓			✓		
		<i>Silvestrovská oslava, maškarní ples</i>	společenský			✓	✓			✓		

Na území obce Velký Luh se nachází několik rybníků a kaolinových jezírek určených k rekreaci a přírodnímu koupání. V obci je aktivní klub stolního tenisu (KST Velký Luh), jejichž členové společně s pracovníky obecního úřadu připravují několik sportovních a kulturních akcí pro obyvatele.

Vojtanov

(vč. místních částí Antonínova Výšina, Mýtinka a Zelený Háj)

	Eventy zde konané	Druh eventu										
			Děti	Teenageři	Mladí +35	Senioři 65+	Rodiny s dětmi	Sportovci	Místní	Turisté		
1. Kulturně-historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci ...)	Smírčí kříže v Zeleném Háji	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Venkovské usedlosti čp. 12 a 14 (kult. památky)	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Pomník obětem 2. sv.v.	historický	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2. Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)	Přírodní rezervace U Sedmi rybníků	Soustava rybníků a potočního luhu, výskyt vzácných živočichů a rostlin (např. čolek velký)	přírodně-naučný	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, agroturistika)	Cyklostezka na území obce č. 2065	Vojtanov-Hazlov-Polná	turistický sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Cheb-Vojtanov-Plesná-Luby-Kraslice	turistický sportovní	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4. Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty, lázeňství)	Obecní prostory	Mikulášská nadílka	společenský	✓	✓	✓		✓		✓		
		Rozsvěcení vánočního stromku	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Hřiště FC Vojtanov	Stavění májky a Prvomájová oslava	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
		Dětský den	společenský	✓	✓			✓		✓		
		Letní slavnosti	společenský	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Prostory bývalé školy	Čvičení pro ženy	společenský			✓	✓		✓	✓		
5. Spolky a kluby	FC Vojtanov	Turnaje, zápasy	sportovní		✓	✓	✓		✓	✓		
	Klub důchodců	Přednášky, výlety	společenský				✓			✓		

Nejcennější atraktivitou obce Vojtanov je přírodní rezervace U Sedmi rybníků, soustava rybníků a potočního luhu, kde se vyskytují vzácní živočichové a rostliny. V obci je aktivní fotbalový klub, který v průběhu roku pořádá turnaje a zápasy v obci. Podílí se také na pořádání dalších společenských a kulturních akcí v obci. Dalším spolkem, který v obci funguje, je klub důchodců, který pořádá pro starší občany výlety a plánuje další činnost (přednášky, exkurze, společné setkávání v obecní knihovně apod).

Charakteristika potenciálu

Infrastruktura

Z hlediska infrastrukturálního je možné charakterizovat potenciál z ORP Cheb z několika pohledů:

(a) vnější infrastruktura pro dostupnost ze zdrojových regionů návštěvníků ORP; (b) vnitřní infrastruktura na území ORP (např. existence atraktivit, zařízení pro realizace aktivit, podpůrná zařízení, dopravní spojení).

Budeme-li se zabývat vnější infrastrukturou, je třeba konstatovat, že v poslední době se situace zlepšuje a že se region stává dostupnějším. Postupně dochází k rozvoji rychlostní silnice R6, kde je reálný předpoklad dalšího rozšiřování, tj. zrychlování dopravy směrem z/do Prahy. Spojení směrem na Plzeň je také dostatečně infrastrukturálně zajištěno (modernizace železniční trati 170 a nasazení Pendolin, postupné zrychlování přístupu k dálnici D5). Podobně směrem do Německa je plánována a městem Cheb výrazně podporována modernizace železniční trati Cheb - Marktredwitz, což by mohlo v budoucnu přinést rozšíření dálkových vlakových spojů s německými regiony. Existuje pravidelné spojení hromadnou dopravou mezi územím ORP Cheb a Karlovými Vary, Plzní, Prahou, resp. Ústím nad Labem, a také s přilehlými německými regiony.

Výhoda rychlejší dostupnosti regionu je zároveň i rizikem (např. turista již nebude přespávat, ale přijede pouze na výlet, protože se může pohodlně a rychle dostat zpět domů).

Z hlediska infrastruktury kopíruje situace v území trend České republiky. Doprava mezi obcemi v rámci ORP Cheb je přizpůsobena potřebám veřejné obslužnosti (místním obyvatelům), kdy často nejsou příliš dobře řešeny návaznosti spojů. Pro návštěvníka regionu je pak místní doprava nevyhovující, mnoho turistických i volnočasových atraktivit je obsluhováno nedostatečně (např. hrad Seeberg, NPR SOOS, VPR Doubrava). Za fungující lze označit spojení mezi jádrovými městy Cheb a Františkovy Lázně, která jsou klíčová v pořádání kulturních akcí, organizaci volnočasových aktivit (i nadlokálního významu) a cestovním ruchu.

Místní atraktivity i aktivity volnočasové, turistické a kulturní jsou soustředěny nejen v přirozených centrech území, ve městech Cheb a Františkovy Lázně, ale také v ostatních městech a obcích Chebska. Většina obcí a měst má zároveň dostatečnou nabídku doprovodné infrastruktury (ubytování, stravování, nákupní možnosti) odpovídající velikosti. Specifický lázeňský charakter mají Františkovy Lázně. Většina měst a obcí skýtá nevyužitý potenciál.

Jako velmi pozitivní lze hodnotit rozvoj investičních projektů (spolufinancovaných EU) zlepšujících infrastrukturu pro volný čas a cestovní ruch ve městě Cheb a jeho okolí, jejichž nositelem je Město Cheb, případně Karlovarský kraj v případě cyklostezky podél Ohře. Aktivita veřejné správy v této oblasti je patrná i v dalších obcích regionu (např. Poustka, Křižovatka, Libá, Nový Kostel, Pomezí nad Ohří a další).

Lidské zdroje

V regionu se nachází jediná střední škola (ISŠ Cheb), která nabízí obory s uplatněním v řešené oblasti, dále i možnosti celoživotního vzdělávání. V rámci Karlovarského kraje je nabídka příslušných oborů dostatečná (např. Hotelová škola Mariánské Lázně, Obchodní akademie, VOŠ cestovního ruchu a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Karlovy Vary). V oblasti vysokoškolského vzdělávání nabízí ZČU, Fakulta ekonomická bakalářský studijní obor Management obchodních činností (prezenční studium), v jehož rámci je také řešena problematika cestovního ruchu. V regionu je dále nabízena kombinovaná forma VŠ studia v ekonomických oborech (ZČU, konzultační středisko České zemědělské univerzity v Praze). Potenciál v této oblasti je v ORP Cheb koncentrován do města Cheb a odpovídá běžné situaci v jiných regionech ČR.

Současný lidský kapitál⁸¹ ve zkoumaných oblastech odpovídá svým charakterem celé ČR (viz výzkumy agentury CzechTourism dostupné na monitoring.czechtourism.cz), nepříliš dobře je dlouhodobě hodnocena oblast kvality personálu. Naopak v ORP Cheb při jeho struktuře návštěvníků zvládá personál obsluhovat i cizojazyčné hosty na relativně dobré úrovni.

Marketing

Marketing v oblasti cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit lze do značné míry označit jako roztržitý, dokonce ani v samotném městě Cheb není s příslušnými cílovými skupinami komunikováno v rámci jednotného komunikačního plánu. To ovšem neznamená, že by komunikační aktivity neprobíhaly vůbec, spíše se jedná o jejich nekoordinovanost a neprovázanost (viz i další podkapitoly), což znamená, že nejsou dostatečně využívány možné synergické efekty. V této oblasti je spatřován potenciál pro zlepšení. Lepší marketingová komunikace by mohla znamenat pro mnoho atraktivit i aktivit (eventů, pravidelných akcí) zvýšení návštěvnosti a obecně i zlepšování povědomí o celém regionu.

Marketing oblasti cestovního ruchu je (do jisté míry koordinovaně se subjekty v rámci ORP) zajišťován v rámci propagace celého kraje jako destinace Živý kraj. Jedná se o webový portál, který je oficiálním průvodcem celým Karlovarským krajem. Více využity by mohly být i existující portály Mikroregionu Chebsko či DSO Kamenné Vrchy.

Management

V rámci ORP Cheb nelze hovořit o koordinovaném managementu aktivit v oblasti cestovního ruchu, kultury či volnočasových aktivit. Dochází k dílčím případům spolupráce více subjektů či obcí, ale pro celé ORP Cheb není daná problematika rozpracována společně. Chybí organizace destinačního managementu (marketingu) pro ORP Cheb.

Současný stav je výzvou do budoucna. Jednou ze startovacích aktivit by mohly být právě výše zmíněné marketingové aktivity, nicméně klíčovou se jeví potřeba odpovědného a všeobecně respektovaného subjektu (osoby - manažera), který by řídil kroky jednotlivých subjektů v ORP Cheb.

⁸¹ OECD. Analýza vzdělávací politiky 2001.

Charakteristika stávající meziobecní spolupráce

V současné době v území působí svými aktivitami jednotlivé obce, které se sdružují do Mikroregionu Chebsko, Svazku obcí Kamenné vrchy (ani jeden ze svazků nepokrývá celé území regionu, avšak některé obce jsou členy obou svazků), většina obcí v ORP je členem místní akční skupiny MAS 21 (ovšem kromě klíčových měst Cheb a Františkovy Lázně), která realizuje také opatření v oblasti cestovního ruchu, některé z obcí jsou členy Euregia Egrensis.

Jednotlivé obce spolupracují při pořádání eventů či při jiných příležitostech, ale vždy se jedná o konkrétní projekty/aktivity. Stejně tak jsou realizovány projekty financované EU (např. Mikroregion Chebsko realizoval v minulých letech projekt řešící podporu marketingové komunikace v cestovním ruchu).

Dále svými aktivitami zasahují na území ORP kraj (Karlovarský krajský úřad), agentura CzechTourism, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo pro místní rozvoj, CHKO Slavkovský les, Destinační management Západ, o.s. a další.

Z různých setkání, workshopů a individuálních rozhovorů se zástupci obcí vyplývá, že jistá ochota ke spolupráci existuje, nicméně je zřejmá potřeba silného koordinátora aktivit (v rovině institucionální a především osobnostní) s jasně stanovenými kompetencemi. Důležité je pak i finanční zajištění tohoto procesu, které se zdá být jednou ze zásadních překážek intenzivnější spolupráce.

Je zřejmé, že v rámci území dochází k překryvu aktivit různých subjektů a organizací, není zřetelně oddělena vlastní působnost obcí, jejich svazků, MAS a krajského úřadu.

7.1.3. SWOT analýza spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Silná centra cestovního ruchu Cheb a Františkovy Lázně (zdrojový trh) s mnoha atraktivitami (sportovní, kulturní, historické) a eventy - Vysoký podíl území se zachovalou krajinou - Fungující TIC v Chebu, případně v dalších obcích - Síť partnerských měst/obcí - Dobrá vybavenost obcí pro volnočasové aktivity - Specifická architektura (Špalíček, chebský statek, hrázděné stavby) - Fungující spolková činnost v regionu 	<ul style="list-style-type: none"> - Horší koordinace aktivit v cestovním ruchu i ve volnočasových aktivitách, absence kvalitního destinačního managementu - Nevyužívání potenciálů slavných rodáků a návštěvníků - Podceňování se (obyvatelé, politici) - Nedostatečná informovanost (obyvatel i hostů), absence kvalitního destinačního managementu - Přetřhaná propojení obyvatel a území (především po druhé světové válce) - Nedostatky v kvalitě poskytovaných služeb - Nedostatečná nabídka mimo hlavní sezonu - Chybějící nabídka produktových balíčků cestovního ruchu vybízející k vícedennímu pobytu - Nedostatečná nabídka volnočasových aktivit pro specifické skupiny místního obyvatelstva a zároveň pro návštěvníky regionu (mládež)
O – příležitosti	T – hrozby/ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - Stárnutí populace- aktivní senioři - Turisté hledají stále nové destinace - Rozvoj rychlé a přímé dopravy do regionu (R6, vlak, autobus) - Změny v legislativě, vízové politice - Zápis okolních atraktivit na seznam dědictví UNESCO, resp. zvyšující se návštěvnost okolních regionů - Pozitivní legislativní změny (DPH, lázeňství) - Rozšíření nabídky moderních forem turismu vhodných pro lokalitu ORP Cheb - Využití fondů EU pro rozvoj cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit a navazujících služeb - Efektivnější propagace regionu (zapojení známých osobností se vztahem k regionu do marketingové propagace) - Podpora rodinné turistiky 	<ul style="list-style-type: none"> - Zkracování pobytu v destinacích (i v lázních) - Odliv mladých a vzdělaných obyvatel - Nedostatek finančních prostředků na opravy, udržování a provoz kulturních a dalších atraktivit (infrastruktury) - Horší image destinace (ve vazbě na špatný image města Cheb v médiích) a spíše neznámost destinace, neuvědomění si regionu jako cílového místa pro turisty - Možné rychlé opuštění regionu (rychlé a přímé dopravní propojení) - Rostoucí podíl jednodenních návštěv některých atraktivit - Pokračující horší ekonomická výkonnost celého Karlovarského kraje - Konkurence turistických regionů s obdobnou nabídkou

Výše uvedená SWOT analýza vychází z analýz prezentovaných v předchozích kapitolách. V předešlém textu nebyly zmíněny snahy Karlovarského kraje o zápis dvou atraktivit (Montánní region Krušnohoří, lázeňská města Karlovarského kraje) na Seznam kulturního dědictví UNESCO, stejně jako nebyly tematizovány možné legislativní změny v oblasti daňové a v především v oblasti lázeňství. Zvláště

klíčový pro region bude vývoj v oblasti lázeňství – je zřejmé, že většina návštěvníků regionu přijíždí do Františkových Lázní, přičemž aktuální diskuze (07/2013) vyznívají příznivě pro lázeňský sektor ve srovnání s aktuálním stavem (indikační seznam, délka hospitalizace, opakovaná lázeňská léčba). Pro region bude také pozitivní, pokud turisté budou navštěvovat i okolní regiony a přijíždět na jednodenní výlety na území ORP Cheb.

Problémem je i horší image regionu nejen u jeho potenciálních návštěvníků, ale i u obyvatel samotných, která může resultovat v nezáměrném odlivu potenciálních hostů, ale také v odlivu mladých obyvatel z regionu. K tomu přispívá i historický vývoj regionu, kdy po druhé světové válce došlo k přetrhání klíčových vazeb mezi obyvateli a územím.

Stejně jako v mnoha jiných regionech je klíčovým nedostatkem koordinace aktivit v oblasti cestovního ruchu, ale i volnočasových aktivit, tedy chybějící „destinační management“. Z hlediska cestovního ruchu je samozřejmě otázkou, v jakém území by měly být aktivity koordinovány (svazky obcí, kraj, ORP, jinak vymezený region). Protože v současné době neexistuje subjekt působící v rámci celého ORP je logické, že nedochází ke společným marketingovým aktivitám v rámci celého ORP.

Přestože se klíčové aktivity v oblasti volného času a cestovního ruchu odehrávají v Chebu a Františkových Lázních, je velmi pozitivní, že ve většině obcí je realizováno mnoho eventů a akcí, které podporují společenský život.

7.2. Návrhová část pro oblast tématu aglomerace: Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb

Nástin opatření:

Fokusní skupina se během svého jednání shodla na uvedených problémových okruzích, stanovila možné cíle a hledala opatření k jejich realizaci. Z hlediska infrastrukturní patří mezi navrhovaná opatření především budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu. Starosty byly zmiňovány např. opatření v oblasti plánování a výstavby cyklostezek, město Cheb se zabývá plány na výstavbu městských lázní, ale také na zastřešení další části zimního stadionu (toto opatření je blízko své realizaci), některé obce plánují otevření turistického infocentra. Byly zmiňovány i nápady na budování atraktivit v místě bývalé železné opony. Stejně tak se v mnoha obcích nacházejí sakrální (církevní) i profánní (světské) památky, které vyžadují více či méně náročné opravy.

Diskutovaným aspektem bylo zřízení destinační agentury. Je pravděpodobné, že toto opatření bude mít charakter spíše dlouhodobější a faktickému fungování destinační agentury bude předcházet mnoho opatření, které rozvinou spolupráci obcí v oblasti cestovního ruchu, jako například společné a koordinované marketingové aktivity, společné plánování výstavby a rozvoje atraktivit cestovního ruchu a infrastruktury, koordinace termínů klíčových akcí pro turisty, ale také specificky podpora Františkových Lázní ve snaze zapsat se na seznam kulturního dědictví UNESCO (společně s dalšími tradičními lázeňskými místy).

Dalšími opatřeními, která se zdají být vhodná v rámci meziobecní spolupráce v ORP Cheb, jsou aktivity v oblasti rozšíření nabídky volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu, jejich

koordinace a efektivní propagace. V současné době existuje mnoho zajímavých aktivit obcí, jejich příspěvkových organizací a dalších subjektů, avšak ne vždy probíhají koordinovaně nebo nejsou dostatečně známé, stejně tak v některých obcích určité typy aktivit chybí. Postupnými kroky by mělo docházet úpravě současného stavu. V budoucnu je myslitelné, že některé akce (eventy) budou pořádány společnými silami více obcí (i přeshraničně). Dalším diskutovaným opatřením je koordinace veřejných kulturních aktivit, vhodnými opatřeními bude možné směřovat k určitým finančním úsporám při podobné šíři nabídky těchto služeb.

V budoucnu bude řešeno, prostřednictvím kterého subjektu budou společné aktivity probíhat. V současné době působí v regionu dva dobrovolné svazky obcí, část propagace realizuje Karlovarský kraj. Pro efektivní spolupráci bude třeba vytyčit hranice působnosti jednotlivých obcí, mikroregionů, ale také kraje a případně i agentury CzechTourism. Klíčové je zajistit synergické efekty aktivit a odstranit překrývání (zdvojování) aktivit. Podobně důležité bude v rámci ORP stanovení působnosti Chebu a Františkových Lázní jako klíčových center (aglomerace) cestovního ruchu a volnočasových aktivit ve vztahu k ostatním obcím ORP.

7.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „ Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb“, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a měst z území ORP Cheb, expertů v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit, motivujících starostů a členů realizačního týmu. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování

definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

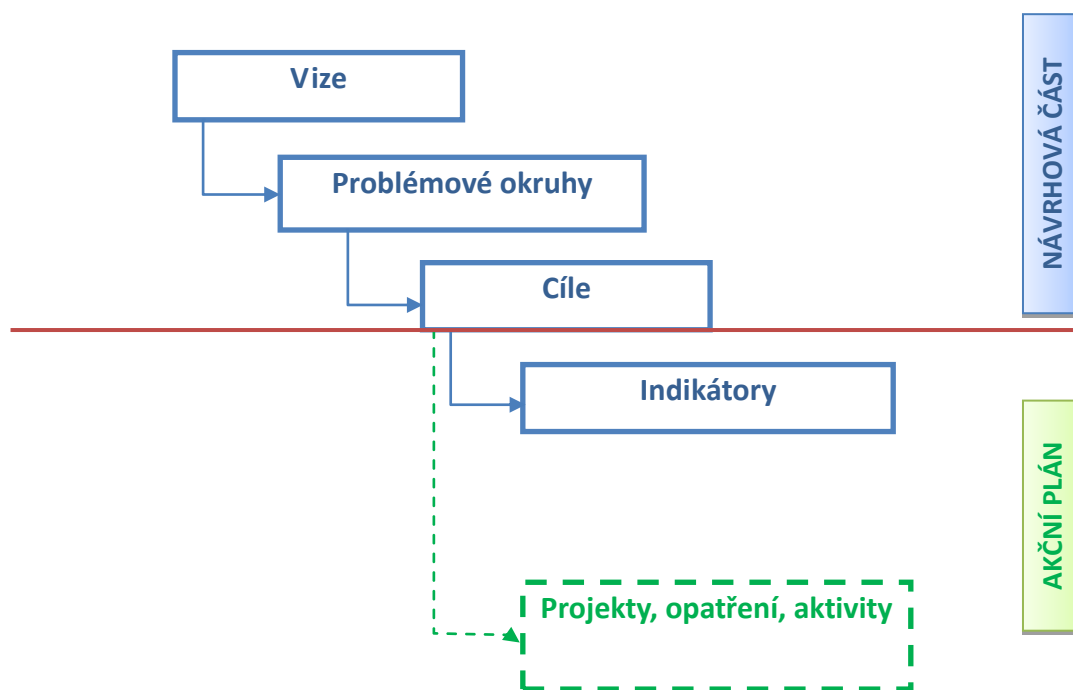
Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů Strategie přeshraniční spolupráce měst a obcí v území ORP Cheb je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce v oblasti: Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb		
Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb	Chybějící destinační management a společné marketingové aktivity	Nekoncepční prezentace nabídky veřejných kulturních služeb a volnočasových aktivit
	Cíl 1.1 Zřídit destinační agenturu Cíl 1.2 <i>Budovat a rozvíjet atraktivitu a infrastrukturu CR-cyklostezky, objekty v MPR, VPR, krajinná výstava</i>	Cíl 2.1 Zajistit efektivní informační systém o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu Cíl 2.2 Rozšířit nabídku volnočasových aktivit a veřejných kulturních aktivit v regionu a koordinovat jednotlivé aktéry

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

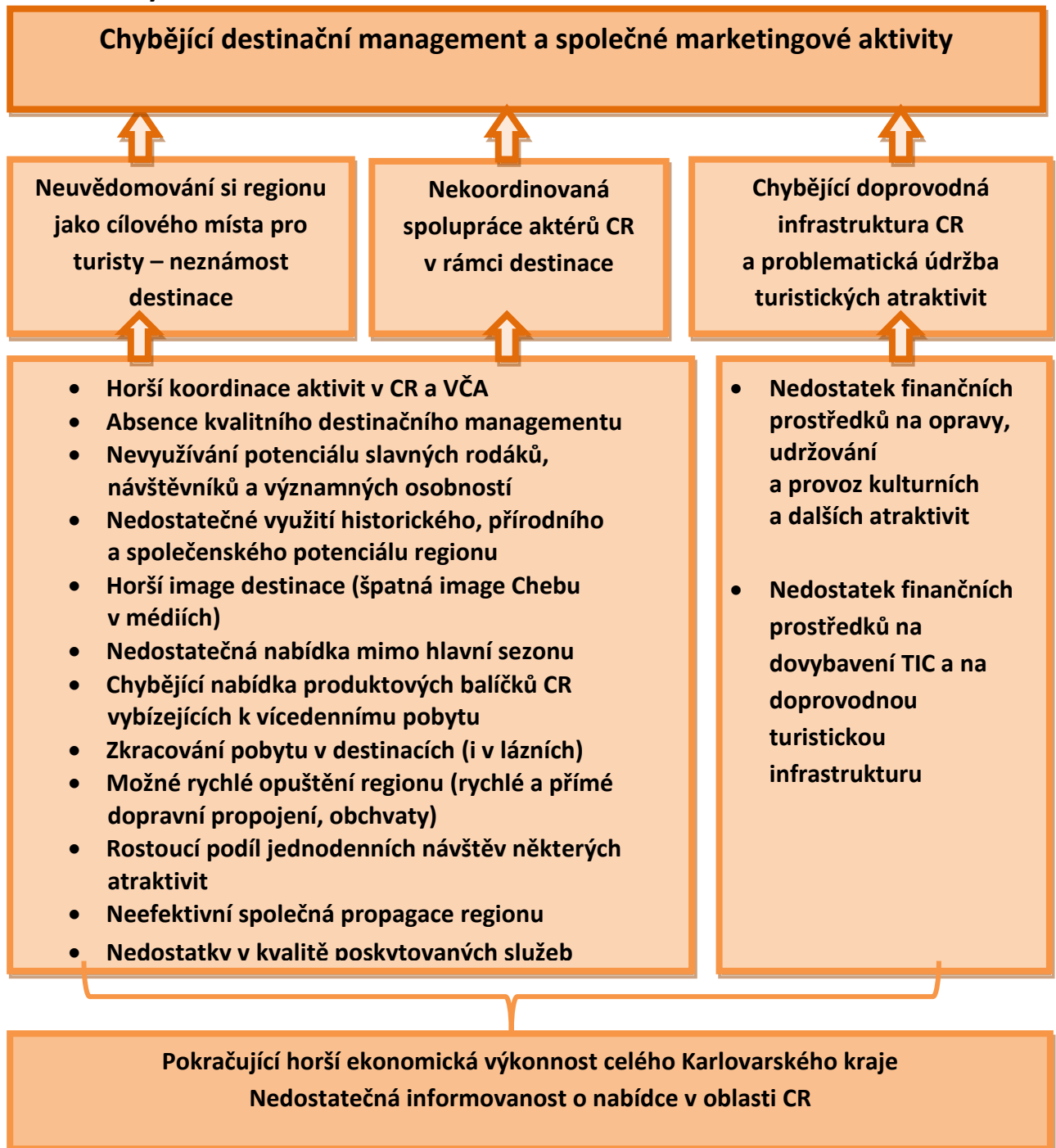
7.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize:

Fungující dobrovolné svazky obcí v ORP Cheb vytváří příznivé podmínky pro komunikaci a spolupráci všech obcí v regionu. Obce využívají své polohy v příhraničním regionu k aktivní kooperaci s německými partnery v hospodářské, společenské, politické oblasti a při využívání volného času. **Chebsko je turisticky atraktivní oblastí s jedinečnou přírodou a historickým pozadím, což vytváří širokou nabídku volnočasových aktivit. Atraktivitu území zvyšuje město Františkovy Lázně jako významné nadregionální lázeňské centrum.** Školy a školská zařízení budují pozitivní vztah dětí a mládeže k regionu, podporují výuku cizích jazyků a zapojují se do přeshraničních projektů. Obce vzájemně kooperují při zajišťování kvalitních sociálních služeb, kterých je dostatečná nabídka. Poskytovatelé reflektují aktuální potřeby obyvatelstva. Ve všech obcích ORP Cheb funguje moderní systém nakládání s odpady. Obce disponují dostatečným počtem sběrných dvorů a kompostáren. Občané i návštěvníci vnímají region jako atraktivní místo pro život s kvalitními a stále se zlepšujícími službami.

Problémové okruhy:

Problémový okruh 1

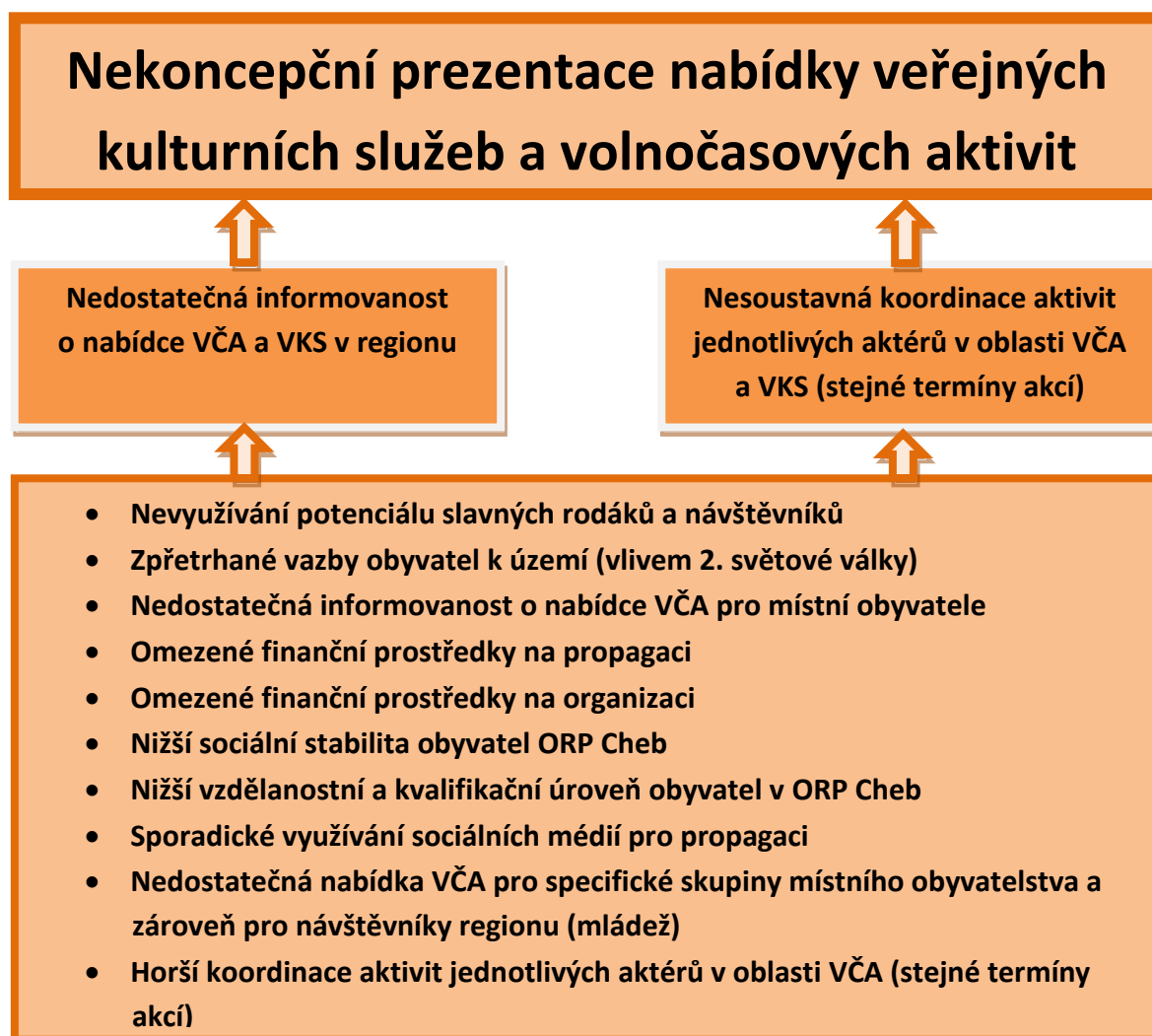

V provedené analýze tématu **Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit na území ORP Cheb** je deklarována malá míra meziobecní spolupráce a chybějící destinační management a marketing. Zároveň lze konstatovat slabou koordinaci v oblasti cestovního ruchu a volnočasových aktivit. Jednotliví aktéři nevyužívají dostatečně potenciál historické, přírodní a společenské atraktivity regionu. Dalším negativním faktorem je jednoznačně narůstající trend zkracování turistických, lázeňských a rekreačních pobytů, rychlého opuštění regionu a chybějící nabídky vybízející k vícedenním pobytům. Dalším problémem je nedostatečná informovanost o nabídce volnočasových aktivit a veřejných kulturních služeb pramenící z neefektivní

propagace Chebska jako celku. Existuje řada nedostatků v kvalitě poskytovaných služeb způsobených ve větší míře jejich zbytností. Samosprávy nedisponují potřebnými finančními prostředky na opravy, udržování a provoz turistických atraktivit. Nedostatek prostředků je také na doprovodnou turistickou infrastrukturu. Z uvedených příčin je zřejmé, že Chebsko není často vnímáno jako cílové místo pro domácí i zahraniční turisty pramenící především z neznalosti destinace a z přetrvávající ne příliš pozitivní image.

Ze šetření jasně vyplývá potenciál jednotlivých obcí i celého území z hlediska možného rozvoje cestovního ruchu jak v jednotlivých obcích, tak i ve vzájemné spolupráci mezi nimi. Pokud by potenciál nebyl smysluplně využit, mohlo by dojít k výraznému zhoršení stávajícího stavu kvality poskytovaných služeb. Podpora vzniku projektů realizovaných v rámci meziobecní spolupráce umožní dlouhodobou udržitelnost cestovního ruchu v území a vytvoření specifických produktů a nabídky, které budou Chebsko odlišovat od jiných oblastí a tím zvýší jeho atraktivitu.

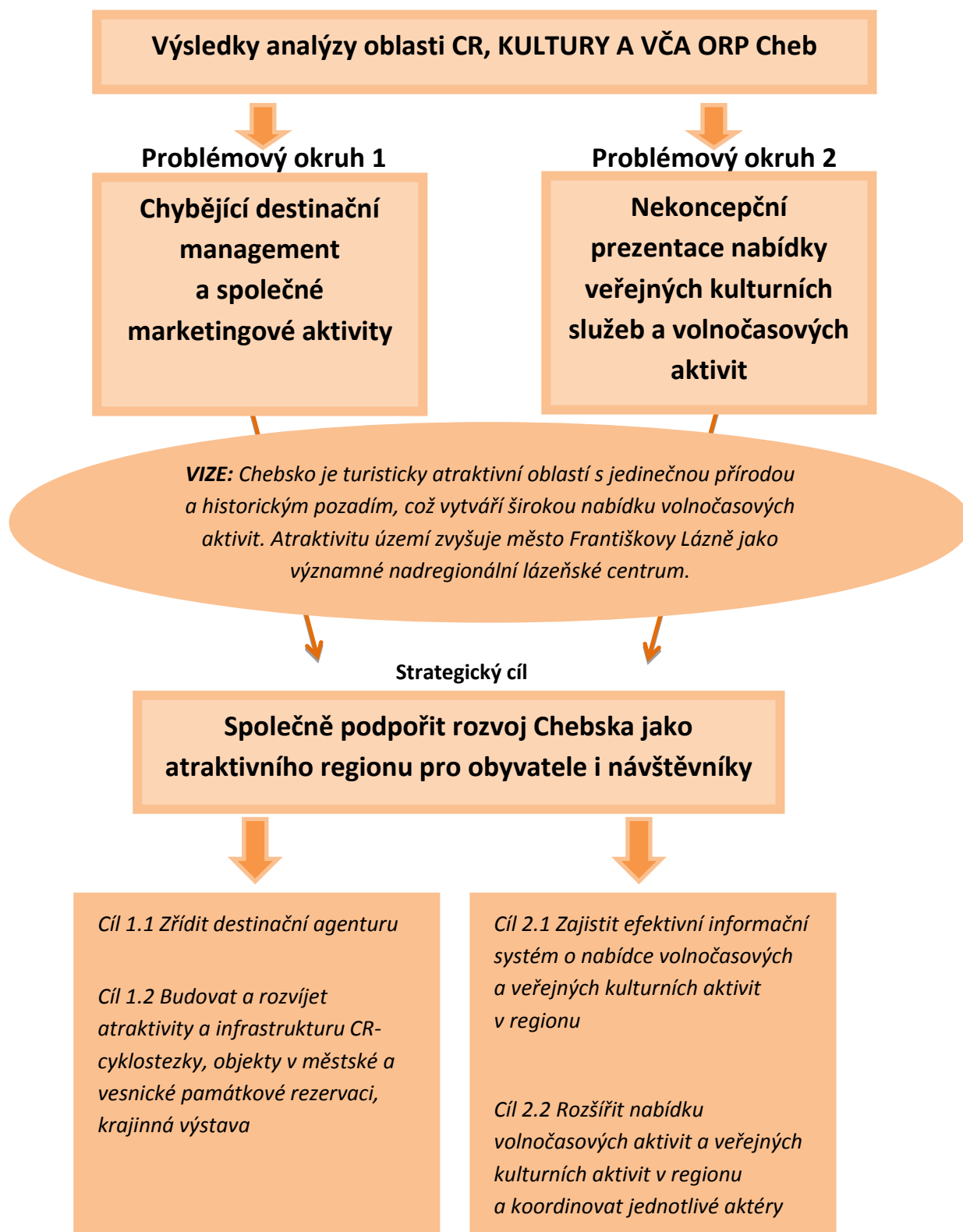
Problémový okruh 2

Analýzou **Spolupráce v oblastech cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit** na území ORP Cheb provedenou ve všech obcích byla zjištěna řada aktivit provozovaných jak obcemi, tak i dalšími subjekty (např. spolky, komorami, školami). Byla specifikována celá řada VČA místních obyvatel a s tím spojený rozvoj infrastruktury. I přesto není v současnosti zajištěná rovnoměrná nabídka

VČA pro specifické skupiny místního obyvatelstva a zároveň pro návštěvníky regionu. Lze konstatovat nedostatečnou koordinaci jednotlivých aktérů a pouze omezené finanční prostředky vynakládané na organizaci a propagaci akcí. Jako největší problém lze označit menší informovanost o nabídce VČA a veřejných kulturních služeb v regionu. Sporadicky jsou využívána sociální média a společné informační portály. Výjimečně se těží z historického, přírodního a společenského potenciálu oblasti, z odkazu slavných rodáků a návštěvníků Chebska pro celkové zatraktivnění regionu. Další z příčin je nižší sociální stabilita obyvatelstva a s tím související vzdělanostní a kvalifikační úroveň a možnosti zapojení do veřejného a společenského života. Důležitými faktory, které ovlivňují participaci obyvatel Chebska na volnočasových aktivitách, jsou zpřetrhané vazby obyvatel k území a nedostatečné vnímání místních tradic a zvyklostí. Pokud by samosprávy nepřistupovaly ke koncepčnější prezentaci nabídky VKS a VČA, nadále by docházelo k občasnému překrývání termínů jednotlivých akcí, nedostatečné informovanosti potenciálních návštěvníků či klientů. Jednoduchá a přehledná nabídka plánovaných aktivit v ORP Cheb by mohla vést ke zkvalitnění společenského života místních i návštěvníků.

7.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Chybějící destinační management a společné marketingové aktivity
Cíl 1.1	Zřídit destinační agenturu
Popis cíle	<p>Chebsko je z hlediska turismu atraktivní oblastí s dosud nevyužitým potenciálem, území skýtá celou řadu jedinečných atraktivit, které odlišují oblast od jiných destinací. Jedná se o historické objekty se specifickou architekturou, lázeňství, vodní turistiku, cyklistiku, rozsáhlé lesní porosty a přírodní parky a další volnočasové aktivity. V oblasti cestovního ruchu se na území ORP Cheb negativně projevuje nízká míra vzájemné spolupráce mezi jednotlivými aktéry. Propagace území jako jednotné destinace je neucelená, nekonceptní a celé území leží v okrajové oblasti, která není vnímána jako jednotný produkt CR. Proto je jednou z priorit vytvoření konkurenceschopné a známé turistické oblasti, která by byla řízena efektivně fungujícím destinačním managementem. Pro úspěšný rozvoj destinace je potřeba strategického řízení cestovního ruchu v oblasti, kdy by měla destinační agentura pomocí koordinovaného plánování, organizace a komunikace zajistit spolupráci poskytovatelů služeb. Nezbytností je ochota jednotlivých subjektů cestovního ruchu vzájemně spolupracovat a podílet se tím na efektivním řízení nabídky v turistické oblasti. Přínosem zřízení destinační agentury by byl komplexní rozvoj území s optimálním využitím přírodních, kulturních i lidských zdrojů a dosažení efektivnější komunikace mezi zainteresovanými subjekty cestovního ruchu. Současně by docházelo k efektivnějším marketingovým aktivitám s kvalitnější nabídkou inovativních turistických produktů (např. produktové balíčky CR).</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Zřídit destinační agenturu <ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečit efektivní koordinaci aktivit v území; • Zajistit systém fungování destinační agentury, vč. Právní subjektivity apod.; • Zajistit personální kapacity destinační agentury; • Zajistit systém financování destinační agentury; • Rozvíjet spolupráci jednotlivých aktérů z veřejného i soukromého sektoru v oblasti CR; • Příprava společných marketingových aktivit pro podporu známosti a image regionu jako turistické destinace; • Podpora regionálních poskytovatelů služeb CR; • Zavádět inovativní turistické produkty (produktové balíčky apod.);
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: CR/1.A POČET PŘIJÍŽDĚJÍCÍCH TURISTŮ</p> <p>INDIKÁTOR VÝSTUPU: CR/1.A.1.a Existence fungující destinační agentury CR/1.A.1.b Počet zavedených produktů/programů cestovního ruchu pro konkrétní cílové skupiny CR/1.A.1.c Počet realizovaných komunikačních kampaní na podporu známosti destinace/image</p>
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 1	Chybějící destinační management a společné marketingové aktivity
Cíl 1.2	<i>Budovat a rozvíjet atraktivitu a infrastrukturu CR – cyklostezky, objekty v městské a vesnické památkové rezervaci, krajinná výstava</i>
Popis cíle	<p>Turistickou infrastrukturu představuje materiálně technická základna území podporující rozvoj cestovního ruchu. Kvalitní infrastruktura s sebou přináší vyšší návštěvnost oblasti, bližší seznámení s lokalitou, odpovídající komfort pro turisty, jejich celkovou spokojenost a zefektivnění využití základní i doprovodné infrastruktury cestovního ruchu. V oblasti CR se jedná o výstavbu, rekonstrukci a modernizaci základní (ubytovací a stravovací kapacity) a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu (historické památky, sportovně-rekreační vybavení a areály, kulturně-společenská zařízení, dopravní dostupnost, informační služby). V území ORP Cheb je jednou z priorit CR vybudování a zkvalitnění základní i doprovodné infrastruktury, zlepšení podmínek pro rozvoj aktivních forem turistiky a celkové zvýšení přitažlivosti regionu pro návštěvníky ale i místní obyvatele. Důležitou součástí rozvoje cestovního ruchu je také dopravní infrastruktura, kde v území chybí především provázanost veřejné dopravy a její jednotné značení. V celém regionu by se mělo nadále pokračovat ve společné výstavbě, propojování a úpravě pěších i cyklotras, naučných stezek včetně doplňkového zařízení (např. půjčovny, odpočívadla). Z hlediska sezonnosti je území vhodné pro turistiku především v letní sezoně, v souvislosti s tím by bylo vhodné zlepšit vybavenost a komfort sportovně rekreační infrastruktury při nepříznivém počasí. Samozřejmostí je v historickém regionu Chebska péče o kulturní dědictví a jejich zpřístupnění pro cestovní ruch, stejně tak jako podpora péče o přírodní atraktivitu.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Podpořit výstavbu, rekonstrukci a modernizaci základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu <ul style="list-style-type: none"> • Stavba cyklostezek, Cheb – Františkovy Lázně, Cheb – Dřenice, Cheb – Podhrad; • Revitalizace/Rekonstrukce budov a prostor v MPR či VPR regionu; • Realizace Krajinné výstavy 2016; • Podpora Františkových Lázní ve snaze o zápis na seznam kulturního dědictví UNESCO;
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>INDIKÁTOR VÝSLEDKU: CR/1.A POČET PŘIJÍŽDĚJÍCÍCH TURISTŮ</p> <p>INDIKÁTOR VÝSTUPU: CR/1.A.2.a Počet km postavených cyklostezek CR/1.A.2.b Počet opravených objektů v MPR, VPR CR/1.A.2.c Počet realizovaných krajinných výstav CR/1.A.2.d Počet zpracovaných dokumentací pro přihlášení k zápisu na seznam kulturního dědictví UNESCO</p>
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Nekoncepční prezentace nabídky veřejných kulturních služeb a volnočasových aktivit
Cíl 2.1	Zajistit efektivní informační systém o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu
Popis cíle	V území ORP Cheb v současné době nedochází ke koordinované propagaci regionu. Chybí zde především komunikační kanál, prostřednictvím kterého by se informovalo o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit. Neefektivní systém informovanosti souvisí velmi úzce s tím, že v území neexistuje destinační agentura. K dosažení lepší informovanosti je zapotřebí neustálá komunikace mezi jednotlivými aktéry cestovního ruchu, veřejnou správou i soukromým sektorem. Zahájení intenzivní spolupráce měst a obcí v tomto hledisku by znamenalo zvýšení informovanosti nejen turistů a návštěvníků regionu, ale především jeho obyvatel. Právě tato skupina je jednou z nejdůležitějších cílových skupin pro rozvoj cestovního ruchu, neboť budování pozitivního vztahu obyvatel k regionu se projeví také na kvalitě poskytovaných služeb, které jsou důležité pro turisty a návštěvníky. Jedním z výstupů by mělo být například zpracování tzv. Kalendáře akcí na Chebsku, tvorba společných propagačních materiálů a jejich koordinovaná distribuce, lepší spolupráce s místními a regionálními médii či vytvoření webového portálu destinace.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření informačního systému o VČA a VKS v ORP Cheb (internetová stránka obsahující databázi jednotlivých akcí, aktivit a kulturních služeb); • Tvorba společných propagačních materiálů pro občany ORP Cheb o VČA a VKS a jejich koordinovaná distribuce; • Spolupráce s místními a regionálními médii – podpora informovanosti VČA, VKS v regionu;
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: CR/2.B Podíl nabídek VKS a VČA zveřejňovaných na společné platformě INDIKÁTOR VÝSTUPU: CR/2.B.1.a Vytvořený informační systém CR/2.B.1.b Počet uživatelů informačního systému CR/2.B.1.c Počet integrovaných komunikačních kampaní o VČA/VKS v ORP Cheb se zásahem více než 1 000 obyvatel CR/2.B.1.d Počet mediálních výstupů za měsíc
Správce cíle	Starosta města Cheb

Problémový okruh 2	Nekoncepční prezentace nabídky veřejných kulturních služeb a volnočasových aktivit
Cíl 2.2	<i>Rozšířit nabídku volnočasových aktivit a veřejných kulturních aktivit v regionu a koordinovat jednotlivé aktéry</i>
Popis cíle	Nabídka volnočasových a veřejných kulturních aktivit je v oblasti velmi různorodá. V některých obcích ORP Cheb je společenský život pestrý a nabídka volnočasových aktivit rozsáhlá, v ostatních však kulturní život spojený s tradicemi a zvyky upadá, což působí na celkovou spokojenost obyvatel a atraktivitu obce. Tyto faktory mohou mít později vliv mimo jiné na demografickou strukturu a vzdělanost obyvatelstva, v návaznosti na to také na ekonomickou prosperitu celého regionu. V současné době je jistým negativem horší koordinace aktivit v oblasti ORP. Spolupráci veřejné správy, soukromého a neziskového sektoru komplikuje jejich „konkurence“, která se projevuje především v návštěvnosti pořádaných akcí. V regionu by měl být společně plánován kulturní kalendář, aby nedocházelo k překrývání či duplování akcí a aktivit různého charakteru. Důležitá je tedy koordinace uvedených volnočasových a veřejných aktivit spojená s efektivní propagací a zajištěním informovanosti obyvatel například destinační agenturou.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšíření nabídky volnočasových aktivit pomocí výstavby příslušné infrastruktury pro VČA/VKS (např. plánovaná výstavba městských lázní v Chebu, zastřešení další části zimního stadionu v Chebu); • Rozšíření nabídky VČA/VKS v jednotlivých obcích • Koordinace termínů klíčových akcí s cílem využít synergické efekty aktivit a zároveň zamezit jejich překrývání nebo zdvojování - nutnost společného plánování s organizátory akcí (zapojení destinační agentury);
Název indikátorů k hodnocení cíle	INDIKÁTOR VÝSLEDKU: CR/2.B Podíl nabídek VKS a VČA zveřejňovaných na společné platformě INDIKÁTOR VÝSTUPU: CR/2.B.2.a Počet vytvořených/vylepšených zařízení pro nabídku VČA/VKS CR/2.B.2.b Zvýšení počtu nabídek VČA/VKS v jednotlivých obcích CR/2.B.2.c Počet koordinačních schůzek organizátorů VČA/VKS CR/2.B.2.d Zvýšení počtu uživatelů VČA/VKS
Správce cíle	Starosta města Cheb

7.2.4. Indikátory

Souhrnný přehled indikátorů

Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
CR/1. Chybějící destinační management a společné marketingové aktivity	CR/1.A Počet příjezdějících turistů	<i>Cíl 1.1 Zřídít destinační agenturu</i>	CR/1.A.1.a Existence fungující destinační agentury CR/1.A.1.b Počet zavedených produktů cestovního ruchu pro konkrétní cílové skupiny CR/1.A.1.c Počet realizovaných komunikačních kampaní na podporu známosti destinace/image
		<i>Cíl 1.2 Budovat a rozvíjet atraktivitu a infrastrukturu CR-cyklostezky, objekty v MPR, VPR, krajinná výstava</i>	CR/1.A.2.a Počet km postavených cyklostezek CR/1.A.2.b Počet opravených objektů v MPR, VPR CR/1.A.2.c Počet realizovaných krajinných výstav CR/1.A.2.d Počet zpracovaných dokumentací pro přihlášení k zápisu na seznam kulturního dědictví UNESCO
CR/2. Nekoncepční prezentace nabídky veřejných kulturních služeb a volnočasových aktivit	CR/2.B Podíl nabídek VKS a VČA zveřejňovaných na společné platformě	<i>Cíl 2.1 Zajistit efektivní informační systém o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu</i>	CR/2.B.1.a Vytvořený informační systém CR/2.B.1.b Počet uživatelů informačního systému CR/2.B.1.c Počet integrovaných komunikačních kampaní o VČA/VKS v ORP Cheb se zásahem více než 1000 obyvatel CR/2.B.1.d Počet mediálních výstupů za měsíc
		<i>Cíl 2.2 Rozšířit nabídku volnočasových aktivit a veřejných kulturních aktivit v regionu a koordinovat jednotlivé aktéry</i>	CR/2.B.2.a Počet vytvořených/vylepšených zařízení pro nabídku VČA/VKS CR/2.B.2.b Zvýšení počtu nabídek VČA/VKS v jednotlivých obcích CR/2.B.2.c Počet koordinačních schůzek organizátorů VČA/VKS CR/2.B.2.d Zvýšení počtu uživatelů VČA/VKS

Metodika číslování indikátorů

Oblast, ke které se problémový okruh vztahuje/ číslo problémového okruhu dané oblasti	Velké písmeno označuje indikátor výsledku	Označení cíle v rámci dané oblasti	Malé písmeno označuje indikátor výstupu
Problémový okruh	Indikátor výsledku	Cíl	Indikátor výstupu
CR/1 CR/1	A CR/1.A	1.1 CR/1.A.1	a CR/1.A.1.a

Karty indikátorů

Problémový okruh	Chybějící destinační management a společné marketingové aktivity		
Číslo indikátoru	CR/1.A		
Název indikátoru	Počet příjezdějících turistů		
Měrná jednotka	Počet turistů		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		+0,5 %	+0,5 %
Skutečnost			
Popis měřítka	Zvýšení počtu turistů je předpokládaným přínosem zřízené destinační agentury (nebo podobné struktury). Indikátor je silně ovlivněn i vnějšími rámcovými podmínkami (např. situace ve zdrojových zemích, ekonomická situace), tedy plánované zvyšování počtu turistů je plánováno umírněně.		
Metodika a výpočet	Zjištění počtu turistů v databázi ČSÚ		
Zdroj čerpání dat	ČSÚ		

Cíl	Zřídit destinační agenturu		
Číslo indikátoru	CR/1.A.1.a		
Název indikátoru	Existence fungující destinační agentury		
Měrná jednotka	ano/ne		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ne	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka	Indikátor řeší otázku existence fungující destinační agentury (nebo jiné struktury zajišťující cíle a služby běžně přiřazované destinační agentuře) pro území ORP Cheb (akceptovatelná je i DA s větším územním zásahem). Plně fungující destinační agentura je cílem pro 2020, přičemž náběh jednotlivých aktivit bude postupný.		
Metodika a výpočet	Zjištění, jestli destinační agentura funguje.		
Zdroj čerpání dat	Správce měřítka, gestor cíle, webové stránky		

Cíl		Zřídit destinační agenturu		
Číslo indikátoru	CR/1.A.1.b			
Název indikátoru	Počet zavedených produktů/programů cestovního ruchu pro konkrétní cílové skupiny			
Měrná jednotka	počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán	0	3	5	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Destinační agentura bude mít za úkol vytvářet produkty cestovního ruchu (princiálně takových, na kterých bude kooperovat více subjektů) a zavádět je na trh. Příjezdy turistů do destinace ovlivňují v dnešní době kromě atraktivit i připravené tematické programy a produkty cestovního ruchu, které mají jasně určenou cílovou skupinu (např. Ježíškova cesta). Indikátor sleduje počet takto připravených programů a produkty CR v rámci ORP Cheb, přičemž se zde jedná o program a produkty CR, které jsou realizovaný ve spolupráci alespoň dvou obcí. Indikátor měří počet zavedených produktů cestovního ruchu. Indikátor sčítá nově připravené programy/produkty CR kumulativně.			
Metodika a výpočet	Zjištění, jestli produkt existuje.			
Zdroj čerpání dat	Správce měřítka, gestor cíle, webové stránky, manažer destinační agentury			

Cíl		Zřídit destinační agenturu		
Číslo indikátoru	CR/1.A.1.c			
Název indikátoru	Počet realizovaných komunikačních kampaní na podporu známosti destinace/image			
Měrná jednotka	počet			
Správce měřítka	Starosta města Cheb			
Roky	2013	2017	2020	
Plán	0	1	3	
Skutečnost	0			
Popis měřítka	Destinační agentura bude mít za úkol realizovat komunikační kampaně, které budou podporovat známost destinace a jejího image. Indikátor měří počet takových realizovaných kampaní.			
Metodika a výpočet	Zjištění, jestli kampaň proběhla.			
Zdroj čerpání dat	Správce měřítka, gestor cíle, manažer destinační agentury			

Cíl	Budovat a rozvíjet atraktivitu a infrastrukturu CR – cyklostezky, objekty v MPR, VPR, krajinná výstava		
Číslo indikátoru	CR/1.A.2.a		
Název indikátoru	Počet km postavených cyklostezek		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	20
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Jednou z částí infrastruktury jsou cyklostezky. Tento indikátor měří počet kilometrů postavených cyklostezek.		
Metodika a výpočet	Zápisy z kolaudací, měření v terénu.		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí		

Cíl	Budovat a rozvíjet atraktivitu a infrastrukturu CR – cyklostezky, objekty v MPR, VPR, krajinná výstava		
Číslo indikátoru	CR/1.A.2.b		
Název indikátoru	Počet opravených objektů v MPR, VPR		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Jednou z atraktivit regionu jsou stavby umístěné v Městských památkových rezervacích, případně ve Vesnických památkových rezervacích v ORP Cheb. Tyto stavby či jiné objekty je třeba rekonstruovat (revitalizovat) tak, aby i nadále lákaly návštěvníky. Indikátor sčítá objekty MPR, VPR rekonstruované či revitalizované.		
Metodika a výpočet	Zjištění počtu opravených objektů.		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí, správce měřítka, gestor cíle, pozorování		

Cíl	Budovat a rozvíjet atraktivitu a infrastrukturu CR – cyklostezky, objekty v MPR, VPR, krajinná výstava		
Číslo indikátoru	CR/1.A.2.c		
Název indikátoru	Počet realizovaných krajinných výstav		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	3
Skutečnost	2		
Popis měřítka	V ORP Cheb byly realizovány již dvě krajinné výstavy (2016,2013), vždy ve spolupráci s německými městy. Třetí krajinná výstava se bude konat v roce 2016 ve spolupráci s Bayreuthem. Součástí krajinných výstav je také úprava krajinného rázu a jeho zatraktivnění pro návštěvníky. Indikátor kumulativně sčítá počet realizovaných krajinných výstav ve sledovaném období.		
Metodika a výpočet	Zjištění počtu realizovaných krajinných výstav.		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí, správce měřítka, gestor cíle, webové stránky		

Cíl	Budovat a rozvíjet atraktivitu a infrastrukturu CR – cyklostezky, objekty v MPR, VPR, krajinná výstava		
Číslo indikátoru	CR/1.A.2.d		
Název indikátoru	Počet zpracovaných dokumentací pro přihlášení k zápisu na seznam kulturního dědictví UNESCO		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		0	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Zápis na seznam kulturního dědictví UNESCO je velice prestižní záležitostí se zásadním vlivem na počet přijíždějících návštěvníků. Aktuálně se v ORP Cheb mluví o snaze zápisu na tento seznam v případě Františkových Lázní a v budoucnu Chebského hradu. Není však vyloučen rozvoj jiné podobné aktivity. Proces snahy o zápis na seznam UNESCO je vícestupňový a realizace každého stupně je pro rozvoj turismu přínosná. Pro vlastní rozhodnutí o zápisu je nutné zpracovat přihlášku a právě zpracování takové přihlášky je měřeno tímto ukazatelem, který je koncipován jako číselný.		
Metodika a výpočet	Zjištění počtu zpracovaných dokumentací.		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí, správce měřítka, gestor cíle, webové stránky		

Problémový okruh	Nekoncepční prezentace nabídky veřejných kulturních služeb a volnočasových aktivit		
Číslo indikátoru	CR/2.B		
Název indikátoru	Podíl nabídek VKS a VČA zveřejňovaných na společné platformě		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		30%	60%
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor je koncipován jako podílový a vyjadřuje podíl nabídek volnočasových služeb a volnočasových aktivit, které jsou zveřejňovány na společné platformě v porovnání s celkovým počtem akcí. V současné době neexistuje žádná společná platforma (např. kalendář akcí, mobilní aplikace, webové stránka, stránka na sociálních médiích – předpokládá se využití jedné databáze). Indikátor bude počítán k rozhodným létům 2017 a 2020, přičemž je předpokladem, že pokud se příslušní aktéři naučí informace o svých akcích zadávat na společnou platformu, budou v tom v dalších obdobích pokračovat.		
Metodika a výpočet	Zjištění celkového počtu akcí, zjištění počtu akcí zveřejněných na společné platformě, vypočítání podílu.		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí, webové stránky		

Cíl	Zajistit efektivní informační systém o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu		
Číslo indikátoru	CR/2.B.1.a		
Název indikátoru	Vytvořený informační systém		
Měrná jednotka	Ano/ne		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka	Informační systém o VČA a VKS v ORP Cheb bude zahrnovat informace o jednotlivých aktivitách na jednom místě. Předpokládaná forma je internetová stránka. Indikátor sleduje existenci takového informačního systému.		
Metodika a výpočet	Zjištění existence informačního systému		
Zdroj čerpání dat	Správce měřítka, gestor cíle, webové stránky		

Cíl	Zajistit efektivní informační systém o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu		
Číslo indikátoru	CR/2.B.1.b		
Název indikátoru	Počet uživatelů informačního systému		
Měrná jednotka	Počet/týden		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		200	500
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor sleduje počet uživatelů (jedinečných) informačního systému za období jednoho týdne.		
Metodika a výpočet	Počet uživatelů za týden		
Zdroj čerpání dat	Analytický nástroj sledování návštěvnosti informačního systému		

Cíl	Zajistit efektivní informační systém o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu		
Číslo indikátoru	CR/2.B.1.c		
Název indikátoru	Počet integrovaných komunikačních kampaní o VČA/VKS v ORP Cheb se zásahem více než 1000 obyvatel		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor sleduje počet integrovaných komunikačních kampaní o VČA/VKS v ORP Cheb. Do tohoto indikátoru se budou počítat pouze kampaně, které reálně zasáhnou více než tisíc potenciálních uživatelů těchto služeb, tj. obyvatel ORP Cheb. Cílem je realizace jedné takové kampaně za rok tak, aby byli obyvatelé regionu informováni o aktivitách v jiných obcích. V současnosti se takové kampaně nerealizují.		
Metodika a výpočet	Součet realizovaných kampaní		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí, gestor cíle, správce měřítka		

Cíl	Zajistit efektivní informační systém o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu		
Číslo indikátoru	CR/2.B.1.d		
Název indikátoru	Počet mediálních výstupů za měsíc		
Měrná jednotka	Počet/týden		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	6
Skutečnost	2		
Popis měřítka	Indikátor sleduje počet mediálních výstupů (tisk, lokální televize, rádia) o volnočasových aktivitách a veřejně kulturních službách v ORP Cheb za měsíc. Zvýšení aktivity např. při tvorbě tiskových zpráv přinese zvýšení informovanosti o VČA a VKS.		
Metodika a výpočet	Součet mediálních výstupů		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí, monitoring médií		

Cíl	Rozšířit nabídku volnočasových aktivit a veřejných kulturních aktivit v regionu a koordinovat jednotlivé aktéry		
Číslo indikátoru	CR/2.B.2.a		
Název indikátoru	Počet vytvořených/vylepšených zařízení pro nabídku VČA/VKS		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	2
Skutečnost			
Popis měřítka	Indikátor měří počet vytvořených/vylepšených zařízení pro nabídku VČA/VKS. Z hlediska cílového odhadu velikosti měřítka je zřejmé, že indikátor bude měřit pouze zásadnější infrastrukturní změny v nabídce VČA/VKS.		
Metodika a výpočet	Počet		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí, gestor cíle, správce měřítka		

Cíl	Rozšířit nabídku volnočasových aktivit a veřejných kulturních aktivit v regionu a koordinovat jednotlivé aktéry		
Číslo indikátoru	CR/2.B.2.b		
Název indikátoru	Zvýšení počtu nabídek VČA/VKS v jednotlivých obcích		
Měrná jednotka	% (indikátor udává procentní zvýšení počtu nabídek)		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5%	10%
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Byly identifikovány nedostatky v nabídce VČA/VKS v některých obcích ORP Cheb. Cílem je tedy zvýšit počet nabídek, přičemž základem pro měření bude situace v roce 2015. Tedy do roku 2017 by se celkový počet nabídek VČA/VKS měl zvýšit o 5%, do roku 2020 pak analogicky o 10%.		
Metodika a výpočet	Procentuální zvýšení počtu nabídek VČA/VKS ze základu v roce 2015.		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí, organizátoři VKS, VČA, gestor cíle, správce měřítka, záznamy v informačním systému.		

Cíl	Rozšířit nabídku volnočasových aktivit a veřejných kulturních aktivit v regionu a koordinovat jednotlivé aktéry		
Číslo indikátoru	CR/2.B.2.c		
Název indikátoru	Počet koordinačních schůzek organizátorů VČA/VKS		
Měrná jednotka	Počet schůzek		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Pro realizaci cíle je třeba zajistit koordinaci aktivit v jednotlivých obcích. Předpokládá se realizace společných (koordinačních) schůzek klíčových organizátorů VČA a VKS z jednotlivých obcí, na kterých bude probíhat plánování budoucích aktivit. Předpokládaná frekvence setkávání je 1-2 ročně. V současnosti se taková setkání nerealizují. Indikátor kumulativně sčítá počet realizovaných schůzek od začátku realizace strategického dokumentu, tedy předběžně od roku 2015.		
Metodika a výpočet	Počet schůzek		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí, organizátoři VKS, VČA, gestor cíle, správce měřítka		

Cíl	Rozšířit nabídku volnočasových aktivit a veřejných kulturních aktivit v regionu a koordinovat jednotlivé aktéry		
Číslo indikátoru	CR/2.B.2.d		
Název indikátoru	Zvýšení počtu uživatelů VČA/VKS		
Měrná jednotka	% (indikátor udává procentní zvýšení počtu uživatelů)		
Správce měřítka	Starosta města Cheb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5%	10%
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Indikátor je koncipován jako procentní zvýšení počtu uživatelů nabízených VČA/VKS. S rozšířením počtu nabídek se očekává vyšší návštěvnost jednotlivých nabídek, přičemž základem pro měření bude situace v roce 2014. Tedy do roku 2017 se celkový počet uživatelů VČA/VKS zvýší o 5%, do roku 2020 pak analogicky o 10%.		
Metodika a výpočet	Procentuální zvýšení počtu uživatelů VČA/VKS ze základu v roce 2015		
Zdroj čerpání dat	Představitelé měst a obcí a svazků obcí, organizátoři VKS, VČA, gestor cíle, správce měřítka		

7.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

7.3.1. Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Manažer strategie
Starostové obcí
+ další zainteresované osoby

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle

dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zřídit destinační agenturu	Starosta města Cheb
1.2	Budovat a rozvíjet atraktivitu a infrastrukturu CR- cyklostezky, objekty v městské a vesnické památkové rezervaci, krajinná výstava	Starosta města Cheb
2.1	Zajistit efektivní informační systém o nabídce volnočasových a veřejných kulturních aktivit v regionu	Starosta města Cheb
2.2	Rozšířit nabídku volnočasových aktivit a veřejných kulturních aktivit v regionu a koordinovat jednotlivé aktéry	Starosta města Cheb

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
CR/1.A	Počet příjezdějících turistů	Starosta města Cheb
CR/1.A.1.a	Existence fungující destinační agentury	Starosta města Cheb
CR/1.A.1.b	Počet zavedených produktů cestovního ruchu pro konkrétní cílové skupiny	Starosta města Cheb
CR/1.A.1.c	Počet realizovaných komunikačních kampaní na podporu známosti destinace/image	Starosta města Cheb
CR/1.A.2.a	Počet km postavených cyklostezek	Starosta města Cheb
CR/1.A.2.b	Počet opravných objektů v MPR, VPR	Starosta města Cheb
CR/1.A.2.c	Počet realizovaných krajinných výstav	Starosta města Cheb
CR/1.A.2.d	Počet zpracovaných dokumentací pro přihlášení k zápisu na seznam kulturního dědictví UNESCO	Starosta města Cheb
CR/2.B	Podíl nabídek VKS a VČA zveřejňovaných na společné platformě	Starosta města Cheb
CR/2.B.1.a	Vytvořený informační systém	Starosta města Cheb
CR/2.B.1.b	Počet uživatelů informačního systému	Starosta města Cheb
CR/2.B.1.c	Počet integrovaných komunikačních kampaní o VČA/VKS v ORP Cheb se zásahem více než 1000 obyvatel	Starosta města Cheb
CR/2.B.1.d	Počet mediálních výstupů za měsíc	Starosta města Cheb
CR/2.B.2.a	Počet vytvořených/vylepšených zařízení pro nabídku VČA/VKS	Starosta města Cheb
CR/2.B.2.b	Zvýšení počtu nabídek VČA/VKS v jednotlivých obcích	Starosta města Cheb
CR/2.B.2.c	Počet koordinačních schůzek organizátorů VČA/VKS	Starosta města Cheb
CR/2.B.2.d	Zvýšení portu uživatelů VČA/VKS	Starosta města Cheb

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

7.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

7.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu

výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

7.4. Závěr a postup zpracování

Ze zpracovaných analýz ve SO ORP Cheb jednoznačně vyplývá potřeba řešit problematiku cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit prostřednictvím meziobecní spolupráce. Vhodným nastavením strategie regionu a kooperací mezi jednotlivými aktéry v uvedené oblasti je možné nastavit efektivní systém spolupráce zaměřený na maximální využití atraktivit regionu a podporu volnočasových aktivit obyvatel regionu a oblasti kultury.

7.4.1. Shrnutí

Ve spolupráci s představiteli obcí a dalšími zainteresovanými subjekty vyhodnotil realizační tým výsledky analýz a následně byly v pracovní skupině identifikovány problémové okruhy:

1. Chybějící destinační management a společné marketingové aktivity
2. Nekoncepční prezentace nabídky veřejných kulturních služeb a volnočasových aktivit

K problémovým okruhům byly nastaveny cíle, které vyplynuly především z místního šetření a nad jejich plněním dohlíží správce cílů. K jednotlivým cílům byly zpracovány indikátory, jejichž plnění sleduje gestor indikátorů.

7.4.2. Popis postupu tvorby strategie

V průběhu první etapy projektu, zpracování analytické části, byla pro tvorbu strategie klíčová setkání s představiteli měst a obcí a dalšími odborníky z oblasti. Bylo tak možné detailně popsat území z hlediska meziobecní spolupráce v oblasti cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit. Důležitým krokem bylo v závěru první části zpracování analýzy SWOT, cílových skupin a rizik a následně 1. Oficiální setkání představitelů obcí a měst, kde se stanovil další postup. Za účelem vydefinování problémových okruhů a cílů byly sestaveny fokusní skupiny, kterých se vždy účastnili představitelé obcí a měst a členové realizačního týmu. Po projednání ve fokusní skupině realizační tým formuloval a popsal problémové okruhy i cíle a odeslal je představitelům měst a obcí ke kontrole. Nakonec byly definovány sady indikátorů, ke kterým se měly možnost vyjádřit všechny zainteresované osoby. Po zpracování realizačním týmem byl celý dokument předán na předvánočním setkání starostům obcí a měst. Byli vyzváni ke kontrole dokumentu a případnému doplnění údajů a informací.

7.5. Přílohy

- ZDROJE DAT
- SEZNAM ZKRATEK

ZDROJE DAT

1. Bevölkerungsprojektion bis 2030 – Landkreis Hof. [Dostupné z: <http://www.landkreis-hof.de/UnserLandkreis/Statistik/Bevoelkerungsprojektion.aspx>]
2. Burcin, Kučera. Prognóza populačního vývoje České republiky na období 2008-2070. Textová část. Praha, 2010. [Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/8838>]
3. Cimbálníková et al. Age Management. Praha: AIVD, 2011. [Dostupné z: www.aivd.cz/sites/default/files/agemanagement_web_0.pdf]
4. Český statistický úřad, 2014. [Dostupné z: <http://www.czso.cz/>]
5. Demografické stárnutí ČR podle výsledků projekce [Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku=&artclID=824&]
6. Egronet(2014). [Dostupné z:<http://www.egronet.de/index.php?CID=34>]
7. Ekonom (2008). <http://ekonom.ihned.cz/c1-27462610-v-chebu-vedi-jak-na-to>
8. Evropsky významné lokality v Karlovarském kraji. [Dostupné z: <http://priroda-kv.cz/>]
9. Františkovy Lázně – oficiální průvodce městem. [Dostupné z: <http://www.flinfo.cz/>]
10. Františkovy Lázně – oficiální web města (2014). [Dostupné: <http://www.frantiskovy-lazne.cz/mesto.asp>]
11. Galerie G4 (2014). [Dostupné z: <http://www.galerie4.cz/>]
12. Hrad Seeberg (2014). [<http://www.seeberg.cz/cs/hrad>]
13. Hrad Vildštejn – Muzeum hasičské techniky (2010). [Dostupné: <http://www.vildstejn.cz/cz/hasici/hasici.htm>]
14. Jakubíková D., Marketing v cestovním ruchu, 1. Vyd., 2009, Grada Publishing, a.s.
15. Koncepce pro udržitelný cestovní ruch v období ekonomické krize v příhraničí (2013). [Dostupné z: <http://sasko.clara2.eu/>]
16. Kotíková H., Schwartzhoffová E., Nové trendy v pořádání akcí a událostí (events) v cestovním ruchu, (Praha 2008), 1. vyd.: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ISBN: 978-80-87147-05-4
17. Město Cheb. [Dostupné z: <http://www.cheb.eu/>]
18. Město Luby. (2014). [Dostupné z: <http://www.mestoluby.cz/joomla/>]
19. Město Cheb – turistické infocentrum (2014). [Dostupné z: <http://tic.mestocheb.cz/>]
20. Město Plesná. (2014). [Dostupné z: <http://www.mestoplesna.cz/>]
21. Město Skalná. (2014). [Dostupné z: <http://www.skalna.cz/>]
22. Motýlí dům. [Dostupné z: <http://www.motylidum.cz/>]
23. Muzeum Cheb p.o. [Dostupné z: <http://www.muzeumcheb.cz/>]
24. Muzeum Františkovy Lázně (2014). [Dostupné z: <http://muzeum-frantiskovylazne.cz/>]
25. Národní informační a poradenské středisko pro kulturu: [Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/>]
26. Obec Dolní Žandov. (2014). [Dostupné z: <http://www.dolnizandov.cz/>]
27. Obec Křižovatka. (2014). [Dostupné z: <http://www.obeckrizovatka.cz/>]
28. Obec Libá. (2014). [Dostupné z: <http://www.obec-liba.eu/>]
29. Obec Lipová. (2014). [Dostupné z: <http://www.obecclipova.eu/>]
30. Obec Milhostov. (2014). [Dostupné z: <http://www.milhostov.cz/>]
31. Obec Milíkov. (2014). [Dostupné z: <http://www.milikov.cz/>]
32. Obec Nebanice. (2014). [Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz/obce/Nebanice/>]

33. Obec Nový Kostel. (2014). [Dostupné z: <http://www.novy-kostel.cz/>]
34. Obec Odava. (2014). [Dostupné z: <http://www.obec-odava.cz/>]
35. Obec Okrouhlá. (2014). [Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz/obce/Okrouhla/>]
36. Obec Pomezí nad Ohří (2014). [Dostupné z: <http://www.pomezinadohri.cz/>]
37. Obec Poustka. (2014). [Dostupné z: <http://www.poustka.cz/>]
38. Obec Třebeň. (2014). [Dostupné z: <http://www.treben.cz/>]
39. Obec Tuřany. (2014). [Dostupné z: http://www.kr-karlovarsky.cz/obce/Turany/Tur_urad/]
40. Obec Velký Luh. (2014). [Dostupné z: http://www.kr-karlovarsky.cz/obce/Velky_Luh/]
41. Obec Vojtanov. (2014). [Dostupné z: <http://www.vojtanov.cz/>]
42. Památky a příroda Karlovarska (2014). [Dostupné z: <http://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/>]
43. Povodí Ohře, s.p. [Dostupné z: <http://www.poh.cz/>]
44. Program rozvoje cestovního ruchu a lázeňství v Karlovarském kraji 2007-2013. [Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz>]
45. Průvodce mikroregionem Chebsko. [Dostupné: <http://www.chebsko.net/propagacni-materialy/>]
46. Regionální informační servis – portál. [Dostupné: <http://www.risy.cz/cs>]
47. Regionální sdružení obcí a měst EUREGIO EGRENSIS (2014). [Dostupné z: <http://euregio-egrensis.org/cz>]
48. Rozhledny v ČR. [Dostupné z: <http://www.rozhlednyunas.cz/home/>]
49. Skanzen Doubrava (2010). [Dostupné z: <http://www.skanzendoubrava.cz/>]
50. Státní okresní archiv Cheb (dále SOkA Cheb), fond MNV Cheb, k. 217, poř. č. 40, Kronika města Chebu, s. 10 (dále Kronika města Chebu).
51. Svazek obcí Kamenné vrchy. [Dostupné: <http://www.kamennevrchy.cz/>]
52. Turistika.cz. [Dostupné z: <http://www.turistika.cz/>]
53. Turistický portál Karlovarského kraje (2009). [Dostupné z: <http://cestovani.kr-karlovarsky.cz/>]
54. Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Cheb (2012).
55. Zámek Mostov (2010). [<http://www.mostov.cz/>]
56. Západ.cz – informační server pro západ Čech

SEZNAM ZKRATEK

CR	Cestovní ruch
DSO	Dobrovolný svazek obcí
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
KČT	Klub českých turistů
MAS	Místní akční skupina
MPR	Městská památková rezervace
NPR	Národní památková rezervace
VPR	Vesnická památková rezervace
U3V	Univerzita třetího věku
VČA	Volnočasová aktivita
VKS	Veřejné kulturní služby
ZČÚ	Západočeská univerzita
ZCHÚ	Zvláště chráněná území

9. Přílohy

SEZNAM TABULEK

- Tabulka č. 1: Základní informace o strategii
- Tabulka č. 2: Obce správního obvodu
- Tabulka č. 3: Relevantní významné strategické dokumenty
- Tabulka č. 4: Charakteristika území ORP
- Tabulka č. 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP
- Tabulka č. 6: Stručná charakteristika školství v území ORP
- Tabulka č. 7: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP
- Tabulka č. 8: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného, soukromého charakteru v území ORP
- Tabulka č. 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP
- Tabulek č. 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání
- Tabulka č. 11: Charakteristika domácností
- Tabulka č. 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP
- Tabulka č. 13: Charakteristika trhu práce v území ORP
- Tabulka č. 14: Odvětví ekonomické činnosti
- Tabulka č. 15: Míra podnikatelské aktivity v SO ORP Karlovarského kraje 2011
- Tabulka č. 16: Půdní fond v SO ORP Karlovarského kraje 2011
- Tabulka č. 17: Přehled obcí ORP Cheb se zpracovaným územním plánem
- Tabulka č. 18: Popis klíčových aktérů
- Tabulka č. 19: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v ORP Cheb
- Tabulka č. 20: Definice správního obvodu CHEB – předškolního a základního vzdělávání
- Tabulka č. 21: Počty škol, školských zařízení v jednotlivých obcích ORP CHEB
- Tabulka č. 22: Počty SOUKROMÝCH škol a školských zařízení ORP CHEB
- Tabulka č. 23: Pracovníci ve školství ORP CHEB
- Tabulka č. 24: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Cheb
- Tabulka č. 25: MŠ zřizované obcí, popřípadě krajem
- Tabulka č. 26: soukromé MŠ (např. firemní školky atd.)
- Tabulka č. 27: zřizované obcemi, popřípadě krajem
- Tabulka č. 28: soukromé MŠ (např. firemní školky, atd.)
- Tabulka č. 29: Popis MŠ v ORP CHEB v školním roce 2012/2013
- Tabulka č. 30: Počet zařízení dle zřizovatelů dle obcí zřizované obcemi v ORP CHEB pro péči o děti do 3 let (jesle a další formy)
- Tabulka č. 31: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP CHEB
- Tabulka č. 32: Počet ZŠ za ORP CHEB
- Tabulka č. 33: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP CHEB
- Tabulka č. 34: ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem
- Tabulka č. 35: Soukromé ZŠ
- Tabulka č. 36: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP CHEB
- Tabulka č. 37: Počet škol, žáků, učitelů počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
- Tabulka č. 38: Počet absolventů ZŠ v ORP CHEB
- Tabulka č. 38: Počet absolventů ZŠ v ORP CHEB
- Tabulka č. 39: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP CHEB
- Tabulka č. 40: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP CHEB
- Tabulka č. 41: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP Cheb

- Tabulka č. 42: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP CHEB
- Tabulka č. 43: Základní údaje o základním vzdělávání v SO ORP Cheb (1 i 2 stupeň ZŠ)
- Tabulka č. 44: Popis ZŠ v ORP Cheb za školní rok 2012/2013
- Tabulka č. 45: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Cheb
- Tabulka č. 46: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP Cheb
- Tabulka č. 47: Školní družiny a školní kluby v ORP Cheb
- Tabulka č. 48: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP Cheb
- Tabulka č. 49: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP CHEB
- Tabulka č. 50: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP Cheb
- Tabulka č. 51: Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP Cheb
- Tabulka č. 52: SVČ zřizované obcemi v ORP Cheb
- Tabulka č. 53: Údaje o pracovnících SVČ v ORP Cheb
- Tabulka č. 54: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP Cheb
- Tabulka č. 55: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP Cheb
- Tabulka č. 56: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP Cheb v Kč
- Tabulka č. 57: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP Cheb
- Tabulka č. 58: Pomocná tabulka k tabulce č. 57
- Tabulka č. 59: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP CHEB v roce 2013
- Tabulka č. 60: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP
- Tabulka č. 61: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)
- Tabulka č. 62: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP
- Tabulka č. 63: Počet jednotlivých typů sociálních služeb
- Tabulka č. 64: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)
- Tabulka č. 65: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele
- Tabulka č. 66: Kapacita zařízení sociálních služeb
- Tabulka č. 67: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012
- Tabulka č. 68: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012
- Tabulka č. 69: Personální zajištění sociálních služeb
- Tabulka č. 70: Náklady obcí na sociální oblast
- Tabulka č. 71: Sběrné dvory na území ORP, současný stav
- Tabulka č. 72: Sběrná místa na území ORP, současný stav
- Tabulka č. 73: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav
- Tabulka č. 74: Třídící linky na území ORP, současný stav
- Tabulka č. 75: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav
- Tabulka č. 76: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav
- Tabulka č. 77: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav
- Tabulka č. 78: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav
- Tabulka č. 79: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav
- Tabulka č. 80: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav
- Tabulka č. 81: Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav
- Tabulka č. 82: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav
- Tabulka č. 83: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

- Tabulka č. 83a: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012
- Tabulka č. 84: Produkce odpadů podle vybraných skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012
- Tabulka č. 85: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (SKO) za období 2008-2012
- Tabulka č. 85a: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012
- Tabulka č. 86: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012
- Tabulka č. 86a: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytříděných odpadů), rok 2012
- Tabulka č. 86b: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012
- Tabulka č. 86c: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013
- Tabulka č. 87: Produkce biologicky rozložitelného odpadu (dále jen BRO) na území ORP za období 2008 - 2012 (vybrané druhy)
- Tabulka č. 88: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008 -2012
- Tabulka č. 89: Podíl biologicky rozložitelného odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012
- Tabulka č. 89a: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012
- Tabulka č. 90: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008 - 2012
- Tabulka č. 91: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se smíšeným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008 – 2012
- Tabulka č. 92: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008 - 2012
- Tabulka č. 93a: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP
- Tabulka č. 94: Příjmy z odpadového hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP
- Tabulka č. 95: Základní charakteristika sledovaného území
- Tabulka č. 96: Přehled současné přeshraniční spolupráce na území ORP Cheb
- Tabulka č. 97: Počet a objem projektů podle jejich typu
- Tabulka č. 98: Počet a objem projektů podle typu žadatele/partnera z ČR
- Tabulka č. 99: Počty a finanční objemy projektů dle typu subjektu a typu projektu
- Tabulka č. 100: Projekty dle projektového partnerství
- Tabulka č. 101: Konkrétnější pohled na projektová partnerství s počty a finančními objemy projektů
- Tabulka č. 102: Cyklostezky v ORP Cheb
- Tabulka č. 103: Struktura ubytovacích zařízení v ORP Cheb
- Tabulka č. 104: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení SO ORP Cheb
- Tabulka č. 105: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení Cheb
- Tabulka č. 106: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení Františkovy Lázně
- Tabulka č. 107: Počet ubytovacích zařízení a lůžek v SO ORP Cheb
- Tabulka č. 108: Hromadná ubytovací zařízení podle kategorie a území

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obrázek č. 1: Administrativní členění správního obvodu
Obrázek č. 2: Karlovarský kraj – SO ORP
Obrázek č. 3: Silniční síť Karlovarského kraje
Obrázek č. 4: Ložiska nerostných surovin
Obrázek č. 5: Podíl obydlených bytů napojených na vodovod – 2011
Obrázek č. 6: Zdroje elektrické energie
Obrázek č. 7: Podíl obydlených bytů napojených na plyn - 2011
Obrázek č. 8: Rekreační oblasti
Obrázek č. 9: Nejvýznamnější regionální památkové hodnoty
Obrázek č. 10: Euroregio Egrensis
Obrázek č. 11: MAS 21, o.p.s.
Obrázek č. 12: Mikroregion Chebsko
Obrázek č. 13: Česká republika z pohledu přeshraniční spolupráce v bezprostředním okolí
Obrázek č. 14: ORP Cheb a sousedící okresy (Landkreise) v Bavorsku a Sasku
Obrázek č. 15: Egronet – železniční spojení (na uvedených tratích platí jízdenka EgrNet)
Obrázek č. 16: Podíly krajů na celkovém HDP ČR v letech 1995 a 2012
Obrázek č. 17: Míra nezaměstnanosti v Česko – Bavorském pohraničí 03/2011
Obrázek č. 18: Míra nezaměstnanosti v % 2001 – 2011 (Sasko – Česká republika)
Obrázek č. 19: Přeshraniční spolupráce OP Cíl 3 Česko - Sasko
Obrázek č. 20: Přeshraniční spolupráce OP Cíl 3 Česko-Bavorsko
Obrázek č. 21: Poloha regionu v rámci České Republiky (zdroj: vlastní zpracování)
Obrázek č. 22: Karlovarský kraj – SO ORP (zdroj: Územně analytické podklady Karlovarského kraje)
Obrázek č. 23: Administrativní členění správního obvodu (zdroj: západ.cz – informační server pro západ Čech)
Obrázek č. 24: Mapa euroregionu Euregio Egrensis
Obrázek č. 25: Mapa euroregionů ČR
Obrázek č. 26: Mapa nejvýznamnějších historických a kulturních památek ORP Cheb (zdroj: Ústav územního rozvoje)

SEZNAM GRAFŮ

- Graf č. 1: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2013
Graf č. 2: Druhy lesa na území Karlovarského kraje (v hektarech)
Graf č. 3: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP
Graf č. 4: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)
Graf č. 5: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

SEZNAM GRAFŮ – ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Graf č. 1 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně – vybrané druhy

Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směšného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Graf č. 2 Podíl KO a podíl SK na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 4 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008 - 2012 podrobně

Graf č. 3 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 5 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Graf č. 4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 6 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně - vybrané druhy

Graf č. 5 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 7 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Graf č. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

Příloha č. 8 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Graf č. 7 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

Příloha č. 9 - Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Graf č. 8 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 10 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Graf č. 9 Podíl množství BRKO na BRKO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 11 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012